



This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

### Usage guidelines

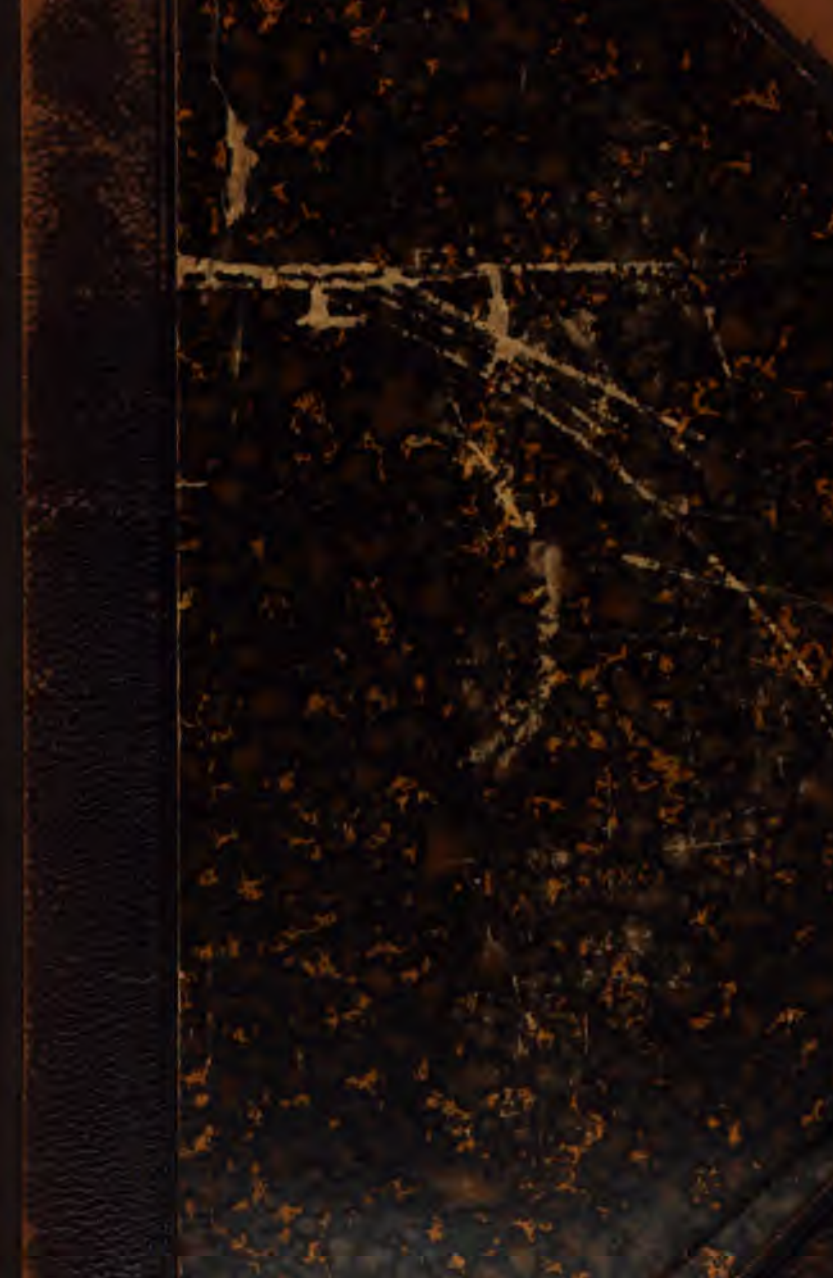
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

### About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>











# ANTHOLOGIA LATINA

SIVE

POESIS LATINAE SUPPLEMENTVM

EDIDERVNT

FRANCISCVS BVECHELER ET ALEXANDER RIESE

PARS PRIOR:

CARMINA IN CODICIBVS SCRIPTA

RECENSUIT

ALEXANDER RIESE

FASCICVLVS I:

LIBRI SALMASIANI ALIORVMQVE CARMINA

EDITIO ALTERA DENO RECOGNITA



LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNER

MDCCCLXXXIII.

2  
3  
4  
5  
6  
7  
8  
9  
10  
11  
12  
13  
14  
15  
16  
17  
18  
19  
20  
21  
22  
23  
24  
25  
26  
27  
28  
29  
30  
31  
32  
33  
34  
35  
36  
37  
38  
39  
40  
41  
42  
43  
44  
45  
46  
47  
48  
49  
50  
51  
52  
53  
54  
55  
56  
57  
58  
59  
60  
61  
62  
63  
64  
65  
66  
67  
68  
69  
70  
71  
72  
73  
74  
75  
76  
77  
78  
79  
80  
81  
82  
83  
84  
85  
86  
87  
88  
89  
90  
91  
92  
93  
94  
95  
96  
97  
98  
99  
100

98368

871.08  
Ab285  
v. 1  
e. 1

## PRAEFATIO<sup>1)</sup>

### I

Novam Anthologiae quae dicitur Latinae editionem qui parare instituit, eum hoc primum docere oportet, quas in eo opere rationes sequi sibi proposuerit. Quas meas rationes ita demonstrabo, ut primum quae carmina quoque ea ordine in anthologiam recipienda sint indicem. Notum enim est, eam, si totam rem spectes, nulla antiquorum auctoritate niti Anthologiae Graecae instar in codice Palatino traditae, sed nostris demum saeculis e diversis fontibus nullo certo ordine hinc illinc conglutinatae esse. Etenim, ut exiguas G. Fabricii et Cl. Bineti collectiones taceam, primus *Iosephus Scaliger* in appendice Vergiliana veterum poetarum '*catalecta poematia*' Lugduni 1573 (repetita Lugd. Bat. 1595; 1617) edidit; quem maioribus copiis usus secutus est *Petrus Pithoeus* cum '*Epigrammata et poematia vetera, quorum pleraque nunc primum ex antiquis codicibus et lapidibus, alia sparsim antehac errantia, iam undecunque collecta emendatiora eduntur*' Parisiis a. 1590 publici iuris faceret, repetita Lugduni 1596; Genevae 1619. Sed uterque opera satis tumultuaria, id quod et ipsi cum temporis angustiarum excusatione confitentur, cum egregie multa agerent,

1) [Praefationem quae est in editione priorē ita denuo imprimendam curavi, ut in ipsis verbis quaedam tacite deleverem sed nihil fere aut mutarem aut novi adderem. Quae addenda erant, uncis inclusa adnotavi.]

alia quoque licentius instituerunt, cum et fontes suos fere nusquam indicarent et poetarum nomina carminibus ἀδισπότοις audacter adponerent et multa ab antiquitate aliena perperam admiscerent, saepe etiam in verbis poematum a fontibus suis tacite discederent. Quod eo magis dolendum est, quia eorum qui deinde anthologiam ediderunt (*Petrum Burmannum Secundum* dico, cuius opus Amstelodami a. 1759 et 1773 duobus voluminibus prodiit, et *Henricum Meyerum Turicensem* qui Lipsiae a. 1835 duobus tomis edidit) neuter is erat, qui errorum fundamenta et strenue et sagaciter detegeret, sed opibus paratis parum utentes prioresque editiones magis quam par erat repetentes 'augendi' praecipue studio per se laudabili avehebantur in eis quoque partibus, quae potius ut minuerentur efflagitabant. Accedit quod in verbis constituendis modo traditae in editionibus lectionis iusto tenaciores erant, modo vero — praecipue Burmannus, N. Heinsii felix interdum imitator — liberrime mutant ad Augusteae aetatis elegantiam omnia revocare temptabant. Ordinem hae editiones adhibent eundem, quem in inscriptionum syllogis nuper demum relictum videmus, a *rebus* in carminibus tractatis desumptum, e. c. Burmanni liber primus hisce partibus 'De diis, de deabus; heroes et heroides' constat, secundus 'Viri illustres vel docti' inscribitur, tertius qui inscriptione caret de singulis rebus carmina complectitur similiterque quintus 'Miscellanea' et 'De animalibus' continens, sextus denique Priapeis constat Luxoriique carminibus. Nec liber quartus, quo inscriptiones metricae leguntur, fontium magis quam rerum rationem habet. Neque aliter Meyerus egit, nisi quod certorum auctorum carmina ordine temporis adhibito conlecta reliquis praemisit, duas rationes miscens. Mihi vero neque a *temporibus* neque a *rebus* ordo instituendus videtur, cum ille in longe plurimis omnino non possit adhiberi, hic et nullius fere usus sit, praesertim cum index rerum in fine operis totius

addendus sit, et ne ipse quidem ubique adhiberi possit, aliis carminibus in nulla, aliis in plura horum argumentorum quadrantibus. Sed quem ordinem sequamur? Eum ni fallor, quem ipsius rei natura atque indoles indicat. Nulli enim alii usui hoc corpus nostris demum ut diximus saeculis institutum inservire potest, nisi ut carmina minora dispersa et errantia, quo minus e memoria hominum labantur, sub uno conspectu componantur: est igitur tamquam *supplementum* quoddam poesis Latinae<sup>1)</sup>, eodem quo illa modo edendum. Sicut igitur Horatium editurus non amatoria carmina vel sympotica vel didactica a ceteris separabis, sed codicum ordinem sequeris, sic in nostra quoque re in librorum manu scriptorum auctoritate ita nitendum erit, ut singulorum codicum (quos temporum ordine quantum fieri potest adhibito se excipere par est) carmina eo ordine quo in antiquissimis quibusque libris extant proponamus. Id quod multis nominibus utile esse paulatim elucebit. [Alium carminum ordinem Baehrensius instituit, de quo infra dicam.]<sup>2)</sup>

Ex ea vero quam descripsi Anthologiae indole hoc quoque certo efficitur, quae in universum carmina sint recipienda: non recipienda sunt et maiora omnia et minora ea, quae in scriptorum editionibus, ad quas quidem iuste pertinent, facile parantur: recipienda, quaecunque praeter illa restant. Sic Christianorum quoque minora tantum carmina hic illic sparsim errantia recepi.

1) Hoc equidem nomine opus appellare malim, quod omni modo aptius est quam usitatum illud 'Anthologiae'; ἀνθῳη sane non pauca insunt talia, qualia οἱ ἀνθολογούντες intacta relinquere quam decerpere malint. Cf. iudicium Fr. Passovii in 'Vermischte Schriften' p. 75 sqq. vel in Erschii et Gruberi Encyclop. ser. I tom. IV p. 262—268.

2) [In Jahresbericht d. klass. Philol. 1878, II, 259 ipsos codices non saeculorum sed rerum ratione habita ordinandos censui, ut codices Ausonii, Vergilii, astronomicon sqq. se exciperent: quod tamen ne ipsum quidem planeque fieri potest.]

Quia vero carmina apud Burmannum Meyerumve  
 et ceteros antiquos rationibus ductus omiserim, hoc in  
 altera præfatione singillatim exponetur. In-  
 terea haec præfatio sufficiat, [libri Salmasiani carmina  
 in unum collecta, in ceteris] me omnia omisisse,  
 quæ in veterum aliunde notorum (e. c. Ennii Lucilii  
 et ceterorum) sunt, vel ut integra carmina vel partes  
 eorum a quorundam antiquitatis scriptore citantur, e. c.  
 a Suetonio, scriptoribus hist. Aug., gram-  
 maricis quæ ex supplemento nostro litterarum Latina-  
 rum præfatione exclusæ volumus, quod in illis fontibus  
 antiquis leguntur. De Senecæ autem et Petronii quæ  
 in veterum carminibus illa conferenda sunt quæ in Fleck-  
 enbergi annualibus philologicis disputavimus [ann. philol.  
 1840 p. 282 sqq.]

Terminum carminibus eligendis sexti p. Chr. sæculi  
 finem constitui, cum hoc ad antiquitatem licet in-  
 finitum totum pertineat, septimo vero in Italia et Gallia  
 vestigia rei poeticae extent nulla, in Britannia vero et  
 Hibernia tunc demum carminibus pangendis indulserint  
 antiquos quidem hi quoque imitantes, sed tempore  
 locoque ab eis prorsus separati. Nullus tam certus in  
 Hispania terminus est, quare latius evagari quam artius  
 adstringi ibi malui. — Hoc denique cavendum est, ne  
 in reiciendis carminibus ullo modo rationibus elegan-  
 tiæ et venustatis ducamur: cui vitio incidit et Dueb-  
 nerus, qui in libri Meyeriani recensione ceterum saga-  
 citer instituta (Ztschr. f. althswiss. 1837 p. 1—42) carmina  
 mutila reicienda dicit, et Luc. Muellerus, cum mus.  
 rh. XVIII 432 sq. cætones Vergilianos excludi inscriptio-  
 nesque non nisi pulciores recipi iubet. Quanto  
 rectius et φιλολογώτερον Lessingius de Anonymo qui  
 Neveleti dicitur disserens: 'Ich schäme mich nicht zu  
 bekennen, dass ich selbst einer von denen bin, die  
 durchaus nichts wollen untergehen lassen, was auf sehr  
 altem Pergamen (obsoletissimis membranis) stehet, wenn  
 es auch schon noch ein wenig schlechter ist als die

angeführten Zeilen doch wirklich nicht sind.' 'Anthologiae' nomine illi in pravam opinionem ducti sunt, quod nomen a Burmanno exortum huic operi ut dixi haudquaquam aptum est.

Omnino igitur huius Anthologiae ratio haec erit, ut volumen prius carmina contineat in libris manu scriptis servata, quos quantum potero ex saeculorum ordine collocabo. Prioris autem fasciculi pars maxima Salmasiani libri carminibus occupatur, qui syllogae antiquitus iam institutae imaginem prae se ferens optimo iure pro fundamento operis habendus est. Altero huius voluminis fasciculo carmina in aliis libris inde a saeculo nono servata comprehenduntur, ibique illa quoque, quorum nullus hodie codex scriptus superest quaeque dubia adeove spuria iudicanda sunt, ponentur vel illustrabuntur. Indices praeterea locupletissimos, qui illam quoque utilitatem omnem praebeant, quam ordine carminum a rebus desumpto priores editores assecuturi erant, fasciculus ille habebit. [Cum liber meus a. 1869 et 1870 duobus fasciculis prodisset, postea *Aemilius Baehrens* 'Poetarum Latinorum minorum' corpus composuit, in cuius tomis a primo (1879) usque ad quintum (1883), maxime vero in quarto (a. 1882) huius anthologiae carmina insunt. Is vero temporum ordine servato poematum ordinem institui vult. Qui ordo cum in permultis eorum prorsus incertus sit, ubi via ac ratione nihil profecit, ad arbitrium et libidinem progressus est. Accedit quod Salmasiani libri carmina temporum ordine neglecto una serie posuit, ita tamen ut quaedam (e. c. Pervigilium Veneris) ex sua serie excepta in alienos locos detruderet. Sic ordine carminum ad libidinem et instituto et corrupto nil docuit nisi eum temporum ordinem recte fieri non posse.]

Iam nunc vero gratias agere viris doctissimis huius fasciculi adiutoribus licet: Alfredo Holder amico Badensi, qui indefessa et opera et amicitia codices Durlacensem F. 36 et Vossianos fol. 111 et quart. 86



et Valencenensem 389 meum in usum contulit; deinde Gastoni Boissier Parisino et Ernesto Martin Friburgensi [nunc Stratisburgensi], [et Maximiliano Bonnet amico optimo], qui quosdam librorum Parisinorum locos, in quibus mea adnotata non sufficebant, contulerunt; Gulielmo du Rieu Leidensi, qui carmina 5 et 6 ex libro Vossiano q. 9 officiose mihi descripsit: Guignardio denique bibliothecario Divionensi, qui de bibliothecae suae copiis interrogatus officiose mihi respondit [et Wustmanno qui codicem Lipsiensem petenti huc misit. Novae editionis plagulas iam prelo subiectas Iulius Ziehen collega et doctrina et comitate insignis mecum legit et utilissima quaedam invenit, quae suis locis adnotavi.]

Alterius voluminis, quo inscriptiones metricae conligentur, edendi curam in se suscepit Franciscus Buecheler, cuius [sylloga brevi in lucem prodibit]. [Ut haec altera iam editio recognita paretur, id fit propter bibliopolae honestissimi voluntatem, qui a me petivit, ut nunc quidem fasciculum priorem retractarem: cui obsecutus sum.]

## II

Antiquissimam sed eam non optimam anthologiae ex variis poetis apud Romanos compositae memoriam mihi videor repperisse (nam apud Graecos hic usus antiquior erat [cf. Plato Legg. VII 811 a]: Meleagri Gadarensis *Στέφανον* [et Philippi *Στέφανον* cum Agathiae *Συλλογῇ*, quorum 'praefationes' in quarto Anthologiae Palatinae libro invenies] memoro)<sup>1)</sup>. Est ea apud Catullum. Qui cum c. 14 Calvo amico iocose queratur:

Nam quid feci ego quidve sum locutus,

5 Cur me tot male perderes poetis?

1) [Cf. Inscriptionum sylloga Polemonis apud Ath. X 436 d, 442 e; Diogeniani apud Suid. s. v. *ἀνθολόγιον ἐπιγραμμάτων*; Stratonis Sardiani *Μοῦσα παιδική* qua constat liber XII Anthologiae Palatinae; denique haec ipsa. Plinium H. N. 20, 77 et 21, 13 testem citare noli.]

Isti di mala multa dent deaeque,  
Qui tantum tibi misit impiorum!  
Quod si, ut suspicor, hoc novum ac repertum  
Munus dat tibi Sulla litterator . .

tot poetas in uno eodemque libro fuisse monstrant  
v. 12 sqq.

Di magni, horribilem et sacrum libellum!  
Quem tu scilicet ad tuum Catullum  
Misti, continuo ut die periret.

Sed isto anthologiae exemplo statim valere iusso hoc commemoro, [Atticum poemata de Amalthea collegisse, Cic. ad Att. I 16, 18, et] Florum quendam (Horatii amicum, si Porphyrii ad Hor. epp. II 2 init. credendum) 'Electa ex Ennio Lucilio Varrone', i. e. saturarum anthologiam, edidisse. Amicorum autem carmina suis ipsorum adiuncta non raro tunc temporis vel poetae edidere vel post poetarum mortem amici edenda curare; testis est sylloga Tibulliana. Priapea quoque tempore satis vetusto concinnata esse videntur. Multo saepius florilegia talia confecta esse mihi quidem verisimile videtur, quorum memoria postea evanuerit. Ausonius quoque carminibus suis alia quoque inseruit: 'versum sine auctore' quem ipse refellit et 'Q. Ciceronis versus' idem argumentum tractantes quod ipse sibi proposuerat; qui, si codicis antiquissimi Vossiani fol. 111 verba consideramus, non possumus dubitare, quin ab ipso Ausonio inserti sint. Denique vero ultima regum Vandalorum aetate ea sylloga instituta est, quae in codice Salmasiano ad nostram aetatem pervenit. De qua cum nunc dicendum sit, pauca tamen de carminibus in libris etiam vetustioribus servatis (c. I—6<sup>a</sup>) praemittam.

[Omnium primum ponenda erant carminis de bello Actiaco quae supersunt in papyro Herculaneensi ante a. 79 scripto; quae cum in ed. pr. suo tempore locoque exhibere neglexissem, ad alterum tunc fasciculum de-

et Valencenensem 389 meum in usum contulit; deinde Gastoni Boissier Parisino et Ernesto Martin Friburgensi [nunc Stratisburgensi], [et Maximiliano Bonnet amico optimo], qui quosdam librorum Parisinorum locos, in quibus mea adnotata non sufficiebant, contulerunt; Gulielmo du Rieu Leidensi, qui carmina 5 et 6 ex libro Vossiano q. 9 officiose mihi descripsit: Guignardio denique bibliothecario Divionensi, qui de bibliothecae suae copiis interrogatus officiose mihi respondit [et Wustmanno qui codicem Lipsiensem petenti huc misit. Novae editionis plagulas iam prelo subiectas Iulius Ziehen collega et doctrina et comitate insignis mecum legit et utilissima quaedam invenit, quae suis locis adnotavi.]

Alterius voluminis, quo inscriptiones metricae conligentur, edendi curam in se suscepit Franciscus Buecheler, cuius [sylloga brevi in lucem prodibit]. [Ut haec altera iam editio recognita paretur, id sit propter bibliopolae honestissimi voluntatem, qui a me petivit, ut nunc quidem fasciculum priorem retractarem: cui obsecutus sum.]

## II

Antiquissimam sed eam non optimam anthologiae ex variis poetis apud Romanos compositae memoriam mihi videor repperisse (nam apud Graecos hic usus antiquior erat [cf. Plato Legg. VII 811 a]: Meleagri Gadarensis *Στέφανον* [et Philippi *Στέφανον* cum Agathiae *Συλλογῆς*, quorum 'praefationes' in quarto Anthologiae Palatinae libro invenies] memoro)<sup>1)</sup>. Est ea apud Catullum. Qui cum c. 14 Calvo amico iocose queratur:

Nam quid feci ego quidve sum locutus,

5 Cur me tot male perderes poetis?

1) [Cf. Inscriptionum sylloga Polemonis apud Ath. X 436 d, 442 e; Diogeniani apud Suid. s. v. *ἀνθολόγιον ἐπιγραμμάτων*; Stratonis Sardiani *Μοῦσα παιδική* qua constat liber XII Anthologiae Palatinae; denique haec ipsa. Plinium H. N. 20, 77 et 21, 13 testem citare noli.]

Isti di mala multa dent deaeque,  
 Qui tantum tibi misit impiorum!  
 Quod si, ut suspicor, hoc novum ac repertum  
 Munus dat tibi Sulla litterator . .

tot poetas in uno eodemque libro fuisse monstrant  
 v. 12 sqq.

Di magni, horribilem et sacrum libellum!  
 Quem tu scilicet ad tuum Catullum  
 Misti, continuo ut die periret.

Sed isto anthologiae exemplo statim valere iusso hoc commemoro, [Atticum poemata de Amalthea collegisse, Cic. ad Att. I 16, 18, et] Florum quendam (Horatii amicum, si Porphyrii ad Hor. epp. II 2 init. credendum) 'Electa ex Ennio Lucilio Varrone', i. e. saturarum anthologiam, edidisse. Amicorum autem carmina suis ipsorum adiuncta non raro tunc temporis vel poetae edidere vel post poetarum mortem amici edenda curavere; testis est sylloga Tibulliana. Priapea quoque tempore satis vetusto concinnata esse videntur. Multo saepius florilegia talia confecta esse mihi quidem verisimile videtur, quorum memoria postea evanuerit. Ausonius quoque carminibus suis alia quoque inseruit: 'versum sine auctore' quem ipse refellit et 'Q. Ciceronis versus' idem argumentum tractantes quod ipse sibi proposuerat; qui, si codicis antiquissimi Vossiani fol. 111 verba consideramus, non possumus dubitare, quin ab ipso Ausonio inserti sint. Denique vero ultima regum Vandalorum aetate ea sylloga instituta est, quae in codice Salmasiano ad nostram aetatem pervenit. De qua cum nunc dicendum sit, pauca tamen de carminibus in libris etiam vetustioribus servatis (c. I—6\*) praemittam.

[Omnium primum ponenda erant carminis de bello Actiaco quae supersunt in papyro Herculanensi ante a. 79 scripto; quae cum in ed. pr. suo tempore locoque exhibere neglexissem, ad alterum tunc fasciculum de-

trudere coactus eram. Primus edidit idque accurate Nicolaus Campittius in Voluminum Herculanensium tomo II Neapoli a. 1809 edito; maiore etiam cum cura Ioannes Hayterus Anglus et descripsit et tabulas aeri incidendas curavit, ad quarum exemplar Baehrensium Poet. Lat. min. I 212 sqq. quem sequor, carmen edidit. Litteris uncialibus scriptum est; verba punctis, sententiae vel lineis vel post v. 37, 51, 64 gravioribus signis separatae sunt. Pleraque feliciter Ciampittius, alia Hayterus, quaedam Kreyssigius, qui in appendice Sallustianae disputationis Misenae a. 1835 uberrimo commentario carmen instruxit, pauca alii emendaverunt. Quis carmen scripserit, non constat (cf. adn. p. 1); quod Rabirium multi auctorem putant, innititur Senecae verbis qui *M. Antonium apud Rabirium poetam, cum — videat sibi nihil relictum praeter ius mortis, dicit exclamare: Hoc habeo quodcumque dedi.* Quibus tamen verbis probatur nihil.]

Tum monosticha et decasticha posui et tetrasticha quaedam libris Vergilianis in codicibus non paucis praemissa, quia ex parte in libro *R* (Romano Vat. 3867 saeculi V vel VI) inveniuntur. Huius, ut etiam codicum *bcy*, lectiones ex Vergilii Ribbeckiani tom. III p. 369 sqq. deprompsi. *C* ipse contuli, *E* et *X* Holdero debeo. Baehrensium *VZ* atque *E* quoque contulit. *E* est liber praestantissimus Ausonii, qui in his carminibus lectiones saepe a reliquis libris diversas et eas non nunquam meliores, hic illic autem minus bonas praebet: accuratius describetur in praefatione fasciculi alterius. Praefationes ad c. 1 et 2 *R* omittit; nec tamen ideo suspectae sunt, cum habeant eas et *E* et alii: auctor quoque ficto in his se nomine infert, qui Ovidius Naso cluere gestit. Ceterum 'Ovidius' ille se ipsum si dis placet versibus primis '*Vergilius magno quantum*' sqq. imitatur; sic enim in Remediis amoris 395 sq. legitur: *Tantum se nobis elegi debere fatentur, Quantum Vergilio nobile debet epos.* — Monosticha,

hucusque separatim edita, codices *R* aliosque secutus cum decastichis coniunxi.

In carmine 3 edendo Ribbeckium secutus sum. Ab huius libri consilio certe non est alienum.

Carmen 4 [cuius v. 57—62 et 106—109 iam Salmasius ediderat] primus a. 1867 edidit Leopoldus Delisle (biblioth. de l'école des chartes sér. VI tom. III p. 297 sqq.) ex codice Prudentiano saeculi V inter Parisinos 8084, cuius folia tria ultima misere afflicta tenet, saeculo ut videtur sexto Prudentio additum. Inde sumpsit, verborum emendationes partim Delislii, partim meae sunt. Sed primis editionis meae foliis iam prelo subiectis, poema codice denuo examinato edidit C. Morel (revue archéol. 1868 p. 451 sqq.) [qui optime locos quosdam emendavit. Hunc secutus est P. Kruegerus qui quam accuratissime descripsit codicem; cuius collatione et Hauptii emendatione usus Mommsenus carmen et retractavit et adnotavit Herm. IV 350 sqq. Quaedam praestiterunt de Rossi, Ellis, Maehly, Baehrens. Ubi viri docti in codicis lectione enotanda discrepant, quod raro accidit, Kruegerum solum sequi satis habui.]<sup>1)</sup>

Carmina 5. 6 ex libro Vossiano quart. 9 saec. VI a me rogatus benigne descripsit *Gulielmus du Rieu*. Bandinius catalogi bibl. Laur. tom. III p. 35 sqq. 77 sq. e codice saec. XIII (Laurentiano 73, 16) edidit et in cod. s. XI (Laur. 73, 41) extare docuit; sed nil novi fructus inde percepi. Schneiderus ex cod. Vratislaviensi bibl. univers. III F 19 saec. XI edidit. In his libris quaedam Antonio Musae et Apuleio adscripta, medici praecipue generis, inveniuntur; Apuleianam, id est Plautinam (cf. c. 712) rei metricae formationem haec quoque carmina prae se ferunt. Quae emendare

1) [v. 31 Sic Iovis 87 Silvanus custos 96 quid rapta Proserpina matri: has Morelii coniecturas commentario si placet adde.]

ea maxime re difficile fuit, quia certo apparet, ea antequam in codices nostros transcriberentur, ab hominibus sensu poetico destitutis in formam prosae orationi similiorem hic illic iam detorta fuisse. [Frustra aggressus est rem Maur. Schmidt in progr. hiberno Ienensi a. 1874.]

## III

Primarium autem syllogae nostrae fundamentum est A (A) codex olim Salmasianus nunc Parisinus 10318 (olim supplementi latini 685), quem inde ab initio saeculi XVII multi et inspexerunt et ex parte transcripserunt<sup>1)</sup>, nemo autem ita descripsit, ut aliqua saltem codicis imago inde possit animo formari. Equidem

1) Apographa quorum aliquam mentionem accepi haec composui: Antiquissimum a Fr. Iureto Burgundione († a. 1626) factum, cuius in bibliotheca Parisina [17904] (n. 160 fundi Buheriani) hodie servati Quicheratius meminit bibl. d. l'éc. d. chart. sér. I tom. II p. 130, s. III t. I p. 205. — Apographum N. Heinsii, inter annos 1631 et 1649 descriptum, quo Burmannus usus est; hodie extat Heidelbergae cf. p. XV. — Codex Vossianus oct. 16, quo A inde a p. 46 descriptus est, recenti manu (iam saeculo XV incredibiliter adscribit Duebnerus) 'viciosissime scriptus': i. e. omnia libri A vitia accurate reddere videtur: hunc ego inde novi, quod Burmannus apographi Heinsiani margini lectiones eius addidit. Vossianus etiam Salmasii emendationes adscriptas continet. Ex eo c. 70. 91. 92. 93. 162. 241. 280. 281 primus edidit L. Muellerus mus. rh. XVIII p. 436 sqq. — Vossianus oct. 63, Is. Vossii manu scriptus, continet A p. 1—46: item ex Burmanno eum novi. [Ex his Vossianis Baehrens suam libri A notitiam hausit.] — Luxorii fere LX libri A carminum cod. Guelferbytanus sive Gudianus 187 cf. Lessingius IX p. 184 sqq. ed. Lachm. — Antonii Clementii apographum, [unde Cuperus quaedam excerpit in codice Cuperiano Q. 21 Hagae Comitum servato.] — Schedae Divionenses, quas saeculo XVI scriptas Parisiis hodie servari Duebnerus dicit ztschr. f. althwiss. 1837 p. 8; sed cf. p. XIV. — Schedae Divionenses, quibus Burmannus usus est quaeque hodie Heidelbergae extant; de quibus statim dicam. — Apographum Burmannianum L. Muellerus memorat ann. phil. 1867 p. 802.

primus librum a. 1865 contuli, [a. 1869 quosdam locos iterum inspexi]. Quare eum describere nunc conabor. Liber [*S* apud Baehrensium, qui non ipsum, sed apographa Vossii contulit] est membranaceus, in forma quae dicitur quarta maior, una manu ab initio ad finem scriptus ab eademque ut videtur [vel] ad alius libri fidem (*A*<sup>1</sup>) [vel ad ipsum exemplar, a quo iam aberraturus erat, inter scribendum] emendatus, et vix ullam praeterea ante Salmasii tempus corrigentis manum passus. [Singulae paginae sunt vicenorum octonorum novenorumve versuum.] Exaratus est litteris uncialibus, [quarum formae specimine in Wattenbachii et Zange-meisteri Exemplis codicum latt. tabula 46 exhibitо monstrantur]. Singulae voces plerumque interse continuantur; puncta saepe ita satis recte posita inveniuntur, ut vel caesuram vel versus finem vel minus aliquod vocis intervallum significant. Inscriptiones omnes et secundi cuiusque versus litterae primae rubro colore pictae sunt, qua re species quaedam exoritur, quasi omnia distichis conscripta essent, quae eo augeatur, quod secundi versus sub secundis demum tertiisve priorum versuum litteris incipiunt. Scriptus est liber saeculo septimo vel (ineunte) octavo, ut censent Duebnerus, Silligius, Hauptius opusc. I p. 218; ad octavum referunt Quicheratius et Leopoldus Delisle (bibl. de l'école des chartes s. III t. I p. 205; s. V t. III p. 506); ad nonum inepte Avezacius. Ubi scriptus sit quibusve in locis per medium aevum et amplius latuerit, ignotum est. Vestigium quoddam sed incertum, eum in Gallia iam olim fuisse, ex c. 364, 4 cognosci olim, sed falso, putavi. [Sannazario (c. a. 1500) notum fuisse neque Baehrens PLM IV 9 neque Schenkl Stud. Vindobon. I 59 sqq. probarunt: licet enim cod. Vindob. 9041 ab illo scriptus multas habeat lectiones cum *A* congruentes, tamen nulla in eo insunt carmina nisi quae insunt in *B* quoque: unde veri fit similis, libri *B* archetypum qui adhuc propius ab *A* distaret, non *A*



ipsum illi notum fuisse. — In bibliotheca monasterii Cluniacensis, quod sane his regionibus proximum erat, codicem duodecimo quidem saeculo non fuisse, Gasto Boissier docuit *revue crit.* 1869 p. 201.] Primo innotuit, cum 'Jean Lacurne, bailli d'Arnai le Duc' Claudio Salmasio codicem dedit<sup>1)</sup>, quod ante a. 1609 non potuit fieri, quo anno Salmasius Heidelbergae Divionem rediit. Nec Scaliger (a. 1573)<sup>2)</sup> nec Pithoeus (a. 1590) de eo quidquam compertum habebant. Salmasius autem, cuius nomen summo primae paginae margini ita inscriptum legitur: 'Cl; Salmafij—', et in scriptoribus historiae Augustae a. 1620 et in exercitationibus Plinianis a. 1629 ab eo editis nonnulla ex eo publici iuris fecit; idemque omnibus fere carminibus signa et emendationes suas adscripsit. Deinde [cf. Burmannus ad III 111] Salmasius postquam a. 1631 Lugdunum Batavorum migravit, ibi Petro Scriverio codicem commodavit<sup>3)</sup> (et quidem

1) 'Ex veteri libro, cuius nobis copiam fecit eruditissimus et ingeniosissimus castissimique iudicii vir Iohannes Lacurnaeus, quem honoris causa nomino' Salmas. ad scriptt. hist. Aug. p. 44. cf. Menagianorum t. III (a. 1716) p. 14. 81 et Burmannus in anthol. tom. I praef. p. XLVI sqq. qui multa de his rebus sed incondite disserit.

2) In notis tamen Scaligeri manu ad Pithoeanae poematum et epigrammatum editionis exemplar, quod in bibliotheca Vindobonensi (cf. Burm. I p. XXXVIII sq.) extat, adscriptis, quarum apographum, in Burmanni usum a Swietenio factum, Heidelbergae nunc adservatur (cf. infra), nonnullae lectiones ex *V. C.* vel *vet. cod.* exhibentur, quae in nullo praeter *A* libro extant, e. c. ad c. 108, 7. 111, 5. 113, 5. 181, 7. 156, 7. 183, 1. 5. Quod quamquam non habeo quo satis explicem, tamen non hoc inde efficio, Scaligerum novisse librum *A*, cuius notitiae praeterea nec vola nec vestigium extat; sed in illam potius sententiam inclino, non Scaligeranas solum sed aliorum quoque notas in margine libri Vindobonensis extare, quas omnes is, qui apographon fecit, Scaligero perperam adtribuerit; quode iudicent, qui librum illum suis oculis viderint.

3) Scriverius quidem iam in 'Collectaneis veterum tragicorum' p. 187 sqq. quae Lugd. Bat. a. 1620 prodierunt, Medae tragoediae (c. 17) partem priorem (v. 1—184) ex *A*

ante a. 1637, cf. Salmasii epistolae ed. Clementii I p. 205), qui in 'Dominici Baudii amoribus' a. 1638 Pervigilium Veneris aliaque inde edidit. Porro apud Scriverium vidit ab eoque<sup>1)</sup> accepit codicem Nicolaus Heinsius, qui et in Ovidii Claudianique editionibus (Ovidium primum edidit a. 1652, Claudianum a. 1650) eum tangit et ipse apographum codicis sibi confecit, quod Burmanno praesto erat et inde ab a. 1867 Heidelbergae in bibliotheca Palatina servatur<sup>2)</sup>. Sed et alii

desumptam edidit. Nec tamen inde hoc efficitur, Scriverium, qui e Batavia sua nunquam egressus est, codicem tunc ipsum vidisse. Sic enim ipse p. 190 'Lectori' indicat: '*Vetus ea Tragoedia . . . extat penes eruditissimum Claudium Salmasium, magnum Galliae suae ornamentum; propediem forte ex vetustissimis membranis in lucem emittenda, cum aliis antiquis monumentis compluribus, hactenus ineditis. quorum spem nobis facit in notis ad Historiae Augustae scriptores.*' Hinc iam videmus, eum tunc ex apographo aliquo a Salmasio ad se misso, quo ille exempli loco hanc priorem Medae partem ei descripsit, centonem nosse, non ex ipso codice. Id quod ea quoque re firmatur, quod in Senecae tragoediarum, quas Scriverius a. 1621 edidit, praef. fol. 2 v. sqq. carmina 232, 236, 237 (Senecae) ut 'ex schedis Pithoeanis deprompta' affert neque ea in *A* extare indicat; quod profecto fecisset, si ipsum iam tunc codicem vidisset. Salmasius autem quae promiserat, ex parva tantum parte a. 1629 praestitit. — In Gallia apud Salmasium Balzacus codicem viderat et c. 86 et 239 exscripserat, cf. eius opp. (ed. Paris. 1665) tom. I p. 610 sq.

1) Non a Salmasio [cuius iam anno 1645 erat 'hostis capitalis']: cf. Burm. l. c. p. XLVIII.

2) Hunc apographorum fasciculum, quo Burmannus in anthologia edenda utebatur quique a. 1867 ex Radinck antiquarii Amstelodamensis auctione meo rogatu a bibliotheca Heidelbergensi emptus est, accuratius paulo describendum puto. Incipit a Salmasiani apographo 'N. Heinsii manu scripto' ut Burmannus addidit, satis diligenter nec tamen prorsus ad amussim facto, quem nonnullis in locis cum mea collatione non inutiliter comparavi. Neque solum 'Burmannus Heinsianis schedis saepe deceptus' est (Meyer. tom. II ad c. 894), sed multo saepius bonam eius lectionem neglegenter et vitiose exscripsit. Eo continentur Salm. c. 7—16. 18—21. 17. 22—98 (c. 99—106 Burmannus ex

codicem dum in Batavia commoratur viderunt et ex parte, nullus vero totum, descripserunt; cf. p. XII adn.

cod. Voss. oct. 15 supra commemorato addidit, c. 107—198 (omisso carmine 197). Hic undecim folia iniecta sunt, in quibus Burm. ex cod. Vossiano c. 198, 83—89. c. 380—382. 201—276 (omissis c. 203. 217. 219 aliis) descripsit; quem rursus Heinsius c. 277—285 et 287—379 scribens sequitur. Heinsius etiam Salmasii emendationes, Burmannus codicum Leidensium (Voss. oct. 63 a Vossio scripti et oct. 16, de quibus vide p. XII, 1) scripturas in mg. addiderunt. — Sequuntur 'Epigrammata ex codice Divionensi descripta' manu Gallica, de quibus et infra et in ann. philol. 1868 p. 698 sqq. disputavi. — 'Epigrammata quaedam vetusta ex codice u. c. Iohannis Gerardi Vossii descripta.' Codicem non potui indagare, sed recentissimus est, ut cui etiam 'Pii Papae' (Aeneae Silvii) carmina insint. Aliqua ex eo cod. Leid. bibl. publ. 78 (cf. Naekii Val. Cato p. 369 sqq.) continet, non omnia. Vt haec, ita et 'Variae lectiones in quaedam vetera Epigrammata ex antiquo codice qui olim fuit Scaligeri τοῦ μακρότερου' N. Heinsius sua manu scripsit. Carmina ex eis sunt quae ad rem astronomicam et similia spectant. — Sequitur Calculi Dionysiani (in *A* p. 189—195) apographum, Salmasiani scripturae in carminibus quibusdam iam ab aliis editis et supra praetermissis, etiam in Symphosio: omnia itidem Heinsii manu, sed a Burmanno neglecta. Sequuntur 'Inedita in v. c. Vossiano [quart. 86] catalecta', 'Epigramma ad Christum ex u. c. bibl. Leid.', 'Marbodii poema' (Burm. I 105. M. 640) et varia minuta huc non quadrantia, inter quae ex cod. Leid. quodam inter prosodiae exempla ex Flaviano, Livio, Numitore, Caesare, Gratio etiam c. 181, v. 3 ut 'ex Sophocle' laudatur; lectiones Petaviani codicis; variae lectiones Cl. Salmasii manu adscriptae appendicis Vergilianae margini; Vossiani oct. 15 (saec. XIII) variae lectiones (cuius ut codici B simillimi ex eoque ni fallor descripti nullam rationem habui) — manibus diversis omnia mihiq.ue ignotis scripta — 'Excerpta ex libro adversariorum mss. Iosephi Scaligeri qui est penes u. cl. Tiberium Hemsterhusium', in quibus cod. Voss. q. 86 multo curatius quam supra descriptus est, et tamen ne ibi quidem plene habetur. — Albinus versus. Scaligeri emendationes in libri Pithoeani margine scriptae (cf. p. XIV sq. adn. 2). Ruhnenii apographum codicis Salm. c. 198, 83 — c. 276 (eius scilicet codicis partis quam aut Heinsius praetermiserat aut Burmannus ab illo non habuit), nitide sed non satis accurate

Deinde Salmasio a. 1653 mortuo in Galliam liber rediit, ubi filius eius Claudius Salmasius iunior possedit et inde ab a. 1661, quo ille mortuus est, I. B. Lantinus parlamenti Divionensis consiliarius [non Burmanni ille Philibertus de la Mare, cf. Delisle, Cabinet des mss. de la bibl. imp. I 362sq.] (cf. Lessing. opp. IX 185 Lachm. et Menagiana tom. III p. 14 ap. Burm. l. c.). Hic filio reliquit, qui et in munere ei successit. Mansitque codex in familiis Divionensibus, quae 'la noblesse de la robe' cluebant, si quidem etiam a. 1726 Dorvillio philologo Batavo Divione in itinere 'praeses Boucherius et senator Bazinus videndum exhibuerunt'. Parisiis cum nondum fuerit anno 1744, quo catalogo bibliothecae regiae sine eius commemoratione finis impositus est, ibi erat a. 1756; tunc enim Ruhnkenius Burmanni gratia multa in Heinsii apographo omissa Parisiis ex eo descripsit et apographo suo addidit: 'nuper admodum a Salmasii heredibus in Burgundia emptus'. [Cf. Boissier l. c. Delisle, l. c. 426.] Per saeculum fere Divione fuerat codex; inde 'Divionensis' non raro tunc praecipue nominabatur. Etiam 'schedae Divionenses', de quibus agam infra, eo saeculo ex codice descriptae sunt. Inde autem in Parisina iam bibliotheca extat, numero olim 685 supplementi Latini, nunc 10318 totius fundi Latini signatus. [Librum pretiosissimum contuli a. 1865, quaedam iterum inspexi a. 1869. In Studemundi exemplari anthologiae Burmannianae, in cuius margine doctus nescio quis collationem addidit, cum quaedam a mea collatione discrepare animadvertissem, M. Bonnetus a me rogatus officiose ut adsolet hos codicis locos iterum contulit. Unde quae a me errata esse non multa didici, ea in ann. philol. 1880,

scriptum. Pithoei in suae editionis exemplari ab ipso scripta addenda et corrigenda permulta. Item ab anonymo in exemplari bibliothecae Rohanae scripta. Denique carmen recens, de quo cf. Burm. tom. II p. 384, eius qui ad Lipsium misit manu scriptum.

codicem dum in Batavia commoratur viderunt et ex parte, nullus vero totum, descripserunt; cf. p. XII adn.

cod. Voss. oct. 15 supra commemorato addidit, c. 107—198 (omisso carmine 197). Hic undecim folia iniecta sunt, in quibus Burm. ex cod. Vossiano c. 198, 88—89. c. 380—382. 201—276 (omissis c. 203. 217. 219 aliis) descripsit; quem rursus Heinsius c. 277—285 et 287—379 scribens sequitur. Heinsius etiam Salmasii emendationes, Burmannus codicum Leidensium (Voss. oct. 63 a Vossio scripti et oct. 16, de quibus vide p. XII, 1) scripturas in mg. addiderunt. — Sequuntur 'Epigrammata ex codice Divionensi descripta' manu Gallica, de quibus et infra et in ann. philol. 1868 p. 698 sqq. disputavi. — 'Epigrammata quaedam vetusta ex codice u. c. Iohannis Gerardi Vossii descripta.' Codicem non potui indagare, sed recentissimus est, ut cui etiam 'Pii Papae' (Aeneae Silvii) carmina insint. Aliqua ex eo cod. Leid. bibl. publ. 78 (cf. Naekii Val. Cato p. 369 sqq.) continet, non omnia. Vt haec, ita et 'Varias lectiones in quaedam vetera Epigrammata ex antiquo codice qui olim fuit Scaligeri τοῦ παραφύκτου' N. Heinsius sua manu scripsit. Carmina ex eis sunt quae ad rem astronomicam et similia spectant. — Sequitur Calculi Dionysiani (in *A* p. 189—195) apographum, Salmasiani scripturae in carminibus quibusdam iam ab aliis editis et supra praetermissis, etiam in Symphosio: omnia itidem Heinsii manu, sed a Burmanno neglecta. Sequuntur 'Inedita in v. c. Vossiano [quart. 86] catalecta', 'Epigramma ad Christum ex u. c. bibl. Leid.', 'Marbodii poema' (Burm. I 105. M. 640) et varia minuta huc non quadrantia, inter quae ex cod. Leid. quodam inter prosodiae exempla ex Flaviano, Livio, Numitore, Caesare, Gratio etiam c. 181, v. 3 ut 'ex Sophocle' laudatur; lectiones Petaviani codicis; variae lectiones Cl. Salmasii manu adscriptae appendicis Vergilianae margini; Vossiani oct. 15 (saec. XIII) variae lectiones (cuius ut codici B simillimi ex eoque ni fallor descripti nullam rationem habui) — manibus diversis omnia mihiq; ignotis scripta — 'Excerpta ex libro adversariorum mss. Iosephi Scaligeri qui est penes u. cl. Tiberium Hemsterhusium', in quibus cod. Voss. q. 86 multo curatius quam supra descriptus est, et tamen ne ibi quidem plene habetur. — Albini versus. Scaligeri emendationes in libri Pithoeani margine scriptae (cf. p. XIV sq. adn. 2). Ruhnkenii apographum codicis Salm. c. 198, 83 — c. 276 (eius scilicet codicis partis quam aut Heinsius praetermiserat aut Burmannus ab illo non habuit), nitide sed non satis accurate

Deinde Salmasio a. 1653 mortuo in Galliam liber rediit, ubi filius eius Claudius Salmasius iunior possedit et inde ab a. 1661, quo ille mortuus est, I. B. Lantinus parlamenti Divionensis consiliarius [non Burmanni ille Philibertus de la Mare, cf. Delisle, Cabinet des mss. de la bibl. imp. I 362sq.] (cf. Lessing. opp. IX 185 Lachm. et Menagiana tom. III p. 14 ap. Burm. l. c.). Hic filio reliquit, qui et in munere ei successit. Mansitque codex in familiis Divionensibus, quae 'la noblesse de la robe' cluebant, si quidem etiam a. 1726 Dorvillio philologo Batavo Divione in itinere 'praeses Bouterius et senator Bazinus videndum exhibuerunt'. Parisiis cum nondum fuerit anno 1744, quo catalogo bibliothecae regiae sine eius commemoratione finis impositus est, ibi erat a. 1756; tunc enim Ruhnkenius Burmanni gratia multa in Heinsii apographo omissa Parisiis ex eo descripsit et apographo suo addidit: 'nuper admodum a Salmasii heredibus in Burgundia emptus'. [Cf. Boissier l. c. Delisle, l. c. 426.] Per saeculum fere Divione fuerat codex; inde 'Divionensis' non raro tunc praecipue nominabatur. Etiam 'schedae Divionenses', de quibus agam infra, eo saeculo ex codice descriptae sunt. Inde autem in Parisina iam bibliotheca extat, numero olim 685 supplementi Latini, nunc 10318 totius fundi Latini signatus. [Librum pretiosissimum contuli a. 1865, quaedam iterum inspexi a. 1869. In Studemundi exemplari anthologiae Burmannianae, in cuius margine doctus nescio quis collationem addidit, cum quaedam a mea collatione discrepare animadvertissem, M. Bonnetus a me rogatus officiose ut adsolet hos codicis locos iterum contulit. Unde quae a me errata esse non multa didici, ea in ann. philol. 1880,

scriptum. Pithoei in suae editionis exemplari ab ipso scripta addenda et corrigenda permulta. Item ab anonymo in exemplari bibliothecae Rohanae scripta. Denique carmen recens, de quo cf. Burm. tom. II p. 384, eius qui ad Lipsium misit manu scriptum.

259 sqq. correctæ edidi.] [Praeter manum scribae raro invenitur alia quam saeculo IX Bonnetus tribuit, rarissimeque tertia saeculi fortasse XII. Tum saeculo XVI pauca adscripta, saeculo XVII cum alii passim tum per omnia fere carmina paucis exceptis Salmasius ut supra dixi verba poetarum emendavit: cuius emendationes *a* ubi attuli, siglam apposui *a*.]

Et haec quidem hactenus; iam age codicem describamus. Incipit hodie a quaternione duodecimo, id quod inde patet, quod in imo margine p. 16 a prima manu adpositum *XII* legitur, pag. 32 *XIII*, p. 48 *XIIII*, p. 64 *XV*, p. 80 *XVI*, p. 94 *XVII*, p. 108 *XIII* [sic] (horum duorum quaternionum singula folia post p. 99 et 100 excisa sunt antequam codex scribebatur, ut nulla existat lacuna), p. 124 *XIIII* [sic], p. 140 *XX*, p. 156 *XXI*, p. 172 *XXII*, p. 188 *XXIII*, p. 204 *XXIIII*, deinde p. 234 *XXVI* (nam post p. 204 lacuna, inter 206 et 207 folium excisum, numerus autem *XXV* omissus est), p. 250 *XXVII*, p. 266 *XXVIII*, p. 270 *XXX*, p. 274 *XXXI*, p. 290 *XXVIII*. nam etiam post p. 268 et 272 singula folia excisa sunt et p. 275—290 inter p. 266 et 267 collocandae fuerant. Folium p. 205 sq. post p. 217 sq. suum habet locum. Ultimum igitur codicis folium illud est, quod nunc (id quod a Salmasii ipsius ut videtur manu in toto codice factum est) paginarum numeris 273/274 insignitum est, ut codex a fine pariter atque ab initio mutilus sit.

Codex igitur hodie ab Anthologia incipit, cui postquam p. 188 his verbis

*Epigrāmaton · ex̃pli · feliciter*  

finis est impositus, statim sequitur (uncialibus haec quoque omnia litteris scripta sunt)

*Incip. calculus. Dionisi. episeopi Alexandrini.  
decemnovemnalis c · I ·*

cui in ima paginarum 192—193 parte adduntur

*c II Versus domni Petri Referendarii (c. 380—382);*

deinde p. 196

*III Brevis pimentorū [lege pigm.] q; indomo  
esse debeant ut condimentis nihil desit*

et [IV]

*Apici excerpta a Vinidario vir intut.*

cui libello p. 203 fin. ita subscriptum est:

*Expli. brevis ciborum.*

Pag. 204 nil nisi [V] inscriptionem *Incipit de ponderibus* habet. Tunc post folium excisum [VI] p. 207 de Honorio scholastico narratiunculae incipiunt, quas Hauptius [opusc. III 150 sqq.] edidit. Initium deest, in margine numeri a VII ad X adscripti sunt. Sequitur p. 211

*XI Postolatio muneris*, carmen ut ex codd. *BV* manifestum sit, ad anthologiam pertinens, in qua *A* p. 116 praetermisit (c. 216).

*XII Incipit sententiae sci. Syxti epi e philosophi*, paginis 212—218, 205—206, 219—228.

P. 228 ex.: [*XIII* in margine nunc abscisso erat] *Incip. Luci Anei Senice monita. Licet cunctorum poetarum carmina* sqq. In ima p. 238 accuratius describitur: *Luci Anei Seneca ad Gallionem fratrem de remediis fortuitorū expl.*

P. 238: *XIIII Incipit cronica Iulii Caesaris. Iulio cæsare et marco antonino consulibus omnis orbis* sqq. [quae inde edidi in *Geographis latinis minoribus* p. 21 sqq.].

P. 262: *XV Incipit de remediis salutaribus* (p. 262—266, 275—290, 267—273), quae ex Plinii libro XIX sumpta esse recens manus adnotavit; edidit Silligius ed. Plin. tom. V p. XXII sqq. Cf. Dellefsenus ed. Plin. t. III p. 3.

P. 273: *Apulei. Platonice. explicit de remediis salutarib; feliciter. XVIII [sic] Incipit uersos de singulis causis sunt uer LXX* (c. 383—388): p. 273—274, ubi fine codicis decurtati praemature abrumuntur. —



Numeris igitur insignita sunt opuscula post anthologiam omnia, quorum duo (II et XI; fortasse XVI quoque) ad eandem pertinent. Sed ipsa anthologia hos numeros praecedit. Hinc fortasse effici potest, illam tamquam primarium codicis argumentum fuisse, reliqua cum per membranorum spatia ascribi multa liceret, addita esse; unde sequi, eam primam codicis partem tenuisse totam eiusque quaterniones undecim deperditos, quae paginis constabant 176, versuum fere quinque millibus anthologiam nostram, si mansissent, ditaturos fuisse. [Miro casu accidit ut ex catalogo monasterii S. Nazarii Laurishamensis saec. X scripto compertum habeamus, *'Epitaphia seu ceteros versus in quaternionibus VIII'* in ea bibliotheca fuisse, cf. A. Wilmanus mus. rhen. XXIII 392: quae num pars codicis *A* iam dudum lacerati fuerit, sane poterit quaeri.]

Iam ipsa quoque libri *A* sylloga [cui antiquitus libri *Epigrammaton* inscriptum fuit: cf. adn. ad c. 200. (287.) 379] in capita vel libros divisa est; quod cum nemo adhuc observaverit<sup>1)</sup>, tamen non est nullius momenti. Post centones igitur Vergilianos (p. 1—46) aliaque in ima p. 47 rubro itidem colore a prima manu in margine adscriptum est *VIII*. Deinde post longum illud carmen declamatorium 21<sup>2)</sup> et alia quaedam et versus serpentinos p. 66 ad Porfiri anacyclica numerus *X* legitur, p. 67 ad versus de tabula *XI*, ibidem ad carmen Didonis ad Aeneam missum *XII*, ad carmen de rosis p. 73 *XIII*. Sequuntur permulta ad genus *ἐπίδεικτικόν* maxima ex parte pertinentia; p. 108

1) Quod Duebnerus l. c. p. 7 sq. dicit: 'ich lege um so mehr Gewicht auf diese Ordnung [carminum in codice], weil sie einigemal, durch beigesetzte Nummern, zu verstehen gibt, dass mehrere bis jetzt anonyme Epigramme einem wirklich angegebenen Dichter gehören', non recte de horum numerorum usu iudicavit.

2) [Ad. c. 22, 1 p. 58 rubro scriptum erat *IX* sed erasum est — unde corrige quae in eius adn. dixi —; non igitur debuit huic loco adscribi.]

legitur *Liber grāmaton explicit XVI* ∴ *incipit per-  
virgiliū · Veneris*. Pagina 118 ad Coronati 'thema Vergi-  
lianum' adscriptus est numerus *XX*: p. 121 ad Senecae  
versus numerus *XXI*; in reliquis talia non occurrunt,  
nisi quod p. 156 *Luxori liber epigrammaton* incipere  
dicitur. Numeros enim nonnullos omissos esse non  
est mirum, cum codex quamquam antiquissimus tamen  
procul ab anthologiae archetypo non quidem tempore  
absit sed librarium socordia deflexerit. Qui et car-  
mina tota omiserunt: quorum unum (v. supra) p. 212  
in *A* postea additum est.

Iam quae horum anthologiae Salmasianae librorum  
sive capitum indoles ac ratio fuisse mihi videatur, paucis  
describam [ita tamen ut ultra obvia non procedam  
neque cum Baehrensio c. 20—37 pleraque Octaviani,  
38—80 Luxorii, 217. 219—221. 224 Felicis esse etc.  
harioler]:

Lib. I—V in hoc quidem codice deperditi sunt.

VI Centones Vergiliani p. 1—46.

VII 'Praefatio' et carmen p. 46 sq.<sup>1)</sup>

VIII Carmen declamatorium cum aliis quibusdam  
p. 47—61.

IX Versuum serpentinarum disticha p. 61—66.

X Carmina anacyclica, quorum unum tantum nunc  
servatum est p. 66—67.

XI De tabula p. 67.

XII Epistola declamatoria p. 67—73.

XIII Carmina de rosis p. 73—74.

XIV (a 'Praefatione' p. 74 incipiens) carmina multa  
*ἐπιδεικτικὰ* continet; saepe plura easdem res 'Aliter'  
rursusque 'Aliter' [sicut *Ἄλλως* in Anthologia Pala-  
tina] quasi e certamine poetico orta describunt; quo-  
rum multa tribus distichis constant. p. 74—101.

XV Carmen declamatorium p. 101—104.

XVI Carmen ludicrum p. 104—108.

1) [Capita VII, X—XII, XV—XVII pluribus olim car-  
minibus constituisse verisimile est.]

XVII Pervigilium Veneris p. 108—112.

XVIII Carmina ad Vandalos spectantia p. 112—116.

XIX Carmina amatoria p. 116—118<sup>1)</sup>.

XX Coronati aliorumque carmina, quibus nomina poetarum plerumque addita sunt p. 118—121.

XXI Senecae aliorumque carmina p. 121—134.

XXII Alia carmina, nominibus scriptorum plerumque additis p. 134—141.

XXIII Aenigmata Symphosii p. 141—156.

XXIII Luxorii liber epigrammaton aliaque p. 156—188.<sup>2)</sup>

Horum vero singulorum librorum plures comprehensos singula quaedam maioris ambitus corpora formasse ex re quadam necessario consequitur, quae hucusque non nisi ex parte nota neque recte explicata erat. Pagina enim 47, in qua liber VIII incipit, post inscriptionem *Versus Octaviani* sqq. hoc additum est: *sunt vero versi CLXXII*. At carmen illud duodecim, sequens vero 285 versibus constat. Deinde *Pervigilii Veneris* inscriptioni p. 108 adscriptum est: *sunt vero versus XXII*, cum constet versibus 93. Porro p. 118 liber XX incipit a *Loco Vergiliano Coronati*, cui additur: *u(e)rsus XXIII*. Paulo post (p. 134) *Flavii Felicis postulatio honoris* . . . . *sunt ūr XXXII*. Coronati vero carmen 29, Felicis 40 versibus continetur. Deinde in *Luxorii* carminum initio legitur: *sunt ūr LXXXVII*, quorum primum viginti sex, cuncti vero

1) Vt p. 116 ab *Epistula amantis* (c. 217) novum librum incipiam, hoc et re ipsa efficitur et ea de causa, quod in libris Thuaneo et Vossiano huic carmini praepositum est '*Incipit*', id quod nisi in librorum initiis in hac sylloga nusquam factum est, cf. Salm. p. 108, 118, 156, (188,) (212,) 273. In Thuaneo *Incipit* ludicio coci et pistoris (c. 199) praescriptum est: quare libri XVI, hoc quoque re ipsa efflagitante, a p. 104 initium feci. cf. etiam Thuan. ad c. 223 et 389.

2) [Litterae initiales librorum XVII, XX, XXII, XXIII v. 18, XXIV variis coloribus pictae sunt.]

plus quam septingentis versibus constant. Denique p. 273, ubi *versus de singulis causis* ad anthologiam hanc fortasse pertinentes incipiunt, '*sunt ūer LXX*' additum est. Horum numerorum cum adhuc ni fallor solus ille Pervigilio adscriptus notus fuerit, viri docti ut corruptum emendare conati sunt: sed omnes hi numeri ab ipsis sequentium carminum numeris versuum ita absunt, ut omnem emendandi conatum frustrantur. Quid vero, si omnia facillima ratione enodabo? Ecce inde a p. 47 usque ad p. 108 (c. 20—199), ubi proximus numerus legitur, carmina 180, si vero inscriptiones in codice extantes sequimur, carmina 172 numerantur. Hoc est quod illis '*sunt vero versi CLXXII*' significat librarius; versuum igitur pro carminum vocabulo utitur, ut factum est c. 120, 5 et in Gruteri inscrr. 703, 2 [et postera aetate saepe]. Sic a p. 108, ubi *versus XXII* indicantur, ad p. 118 revera 22 extant carmina (c. 200—222, exc. 216). In archetypo enim anthologiae his iniuncta erat *postulatio muneris* c. 216: consequitur inde, hos numeros non ab ipso anthologiae confectore, sed postea demum, cum iam duae codicum familiae ortae erant, quarum altera tantum in excerptis codd. *BV* servata *postulationem muneris* suo loco retinuit, a librario familiae libri Salmasiani additos esse. Cave igitur numerum mutes, quo cum Pervigilii versibus congruat! Iam p. 118 *uersus XXXIII* indicantur: scilicet hinc ad p. 134 viginti quattuor carmina (c. 223—253; sed 245—252, nullis titulis discreti, pro uno habentur) sunt. Ad p. 134 progredior, quamvis nullus ibi novi libri numerus extet; sed ibi Felicis carminis titulo additur: *versus XXXII*. Nempe a Felicis carmine si per triginta duo (c. 254—285) progredimur, ad Symphosii initium pervenimus. In hoc nil tale legitur, Luxorius vero quod *versuum LXXXXVII* esse dicitur, ipsius quidem carmina 89, deinde alia octo (378 in quinque dividitur) leguntur ad finem (p. 188) usque, quibus is numerus

efficitur. '*De singulis causis*' denique carmina, quorum sextum iam abruptum est codicis fine, septuaginta olim fuisse appposito numero discimus. [Bobii a. 1493 reperta esse '*LXX epigrammata*' ex Rafaele Volaterrano adfert Lachmannus ed. Terentian. Maur. p. V: quae nescio an haec fuisse possint.] — Adponam indicem:

p. ? — 47	(lib. ? — VII)	—	carmina ?
p. 47—108	(lib. VIII—XVI)	—	— CLXXII
p. 108—118	(lib. XVII—XIX)	—	— XXII
p. 118—134	(lib. XX—XXI)	—	— XXIII
p. 134—141	(lib. XXII)	—	— XXXII
p. 141—156	(lib. XXIII)	—	— [I(ni mavis C)]
p. 156—188	(lib. XXIII)	—	— LXXXVII

Atque haec cum primo obtutu ita facillime intellegi posse videantur, ut ex variis fontibus singula corpora deducta putemus, [tamen ea omnia eadem aetate in una Africa aut compilata aut saltem expolita sunt. Apparet enim, in omnibus his partibus inesse quae originem Africanam et aetatem Vandalorum prodant. Veluti prorsus fere ad Africam et ad Thrasamundi et Hilderici aetatem, quorum ille anno 496, hic post Thrasamundum anno 523 Vandalorum regnum suscepit, liber XVIII (c. 201—216) pertinet; ad eandem liber XXIII spectat, qui est Luxorii sociorumque eius. [Luxorius in sexto quoque et in octavo (c. 37)<sup>1)</sup> libro est. Liber undecimus (c. 82) Fridi illius Luxoriani (c. 18, 49) commemoratione ad Africam nos vocat. In libris XIV—XV c. 120—122, 131, 149, 156, 182 variis causis Africanam originem vel produnt vel prodere videntur. Liber XX (c. 223—231) Coronatum Luxorii amicum Carthaginensem ter habet, liber XXII Flavium Felicem '*virum clarissimum*,' idem gotica i. e.

1) [Cave autem ex hoc de Luxorio carmine id sumas quod Baehrens inde sumendum putavit, versus illos serpentes (c. 38—80) a Luxorio scriptos esse: quae sententia neque argumentum habet ullum neque per se probabilis est.]

vandalica c. 285, liber XXIII Symphosium 'scholasticum.' Nam poetae titulis insigniti omnes Africani et quidem ultimae aetatis sunt (v. p. XXVI). Et *de singulis causis* carmina ad Vandalorum aetatem referenda videntur, et quidem c. 387 ad Hunerici regnum (ann. 477—484) certe pertinet. [Nullum igitur adiumentum ea re nanciscimur, quo singulorum librorum origines discernamus.]

Haec quoque de Africana syllogae nostrae indole addenda puto. Quaeretur enim, quis eam concinnaverit. Et Luxorium quidem id fecisse vel aliquem eius amicum possit quis ita probare, ut dicat et illius carminibus longe plurimis totum eumque ultimum librum reservatum esse, et quae eiusdem in aliis partibus occurrant, nomen eius diligenter prodere: quem quo refellam equidem non habeo. [Luxorium tamen Baehrens respuit, quia eius carmina in *A* vitiis scateant. Quasi non aut per duo saecula vitia ut in cetera ita vel in auctoris syllogae carmina irrepere potuerint aut ipsius ille Octavianus quem omnia collegisse putat (v. infra) non minus male in *A* habitus sit! Sunt tamen qui Faustum Luxorii amicum composuisse malint: quod quamquam carmine 287 non defenditur, tamen per se satis probabile est. Certe vel Luxorius vel quivis eius amicus opus confecit.] Quando autem sylloga concinnata sit, inde ut puto intellegi poterit, quod et Hilderix rex c. 203 nominatur, qui a. 523 regnum adeptus est, et post Vandalos a Byzantinis a. 534 subiectos tale quale extat florilegium [cum laudibus regum Vandalorum] compositum esse parum est probabile<sup>1</sup>). [Ex c. 341 sq. Schubertus recte putat hoc quoque effici posse, intra annos 532 et 534 syllogam esse insti-

1) Illa autem aetate Luxorium quoque rei poeticae incubuisse carmen 203 docet; quem iam sub Thrasamundo vel antea scripsisse, [inde apparet, quod eos versus quos '*olim puer in foro paravit*' (287, 5) in syllogam libri XXIV recepit.]

tutam.] In qua quod praeter Luxoriana Symphosii quoque, ut Vergiliana omittam, carminum longa series recepta est, est hoc factum ad instar anthologiae Palatinae, in qua Gregorii τοῦ Θεολόγου et Christodori poematis singuli libri dicati sunt. Sed in ceteris rebus, quamquam non desunt quae comparari possunt, Graeca tamen anthologia in capita sua multo curatius quam Latina illa distributa est.

In poetis, quorum nomina *A* tradit, recensendis hoc primum tenendum puto, omnes illos, quibus *vir* *clarissimi* nota vel alia eius generis additur, et tempore et regione illi qui anthologiam compilavit fuisse proximos. Nam Luxorius ipse '*vir clarissimus et spectabilis*' audit, Coronatus Luxorii amicus '*vir clarissimus*'<sup>1)</sup>, Felix et (si modo is alius est) Flavius Felix eodem titulo ornantur, Octavianus '*vir inlustris*' est idemque filius Crescentini '*vir magnifici*'. Porro Symphosius '*scholasticus*'<sup>2)</sup>, Petrus '*referendarius*', Calbulus '*grammaticus*' audiunt. Quae omnia ratione carerent, nisi scriptores illi carminum tunc cum anthologia illa componebatur etiamtum ipsi inter vivos fuissent vel saltem non diu vitam reliquissent, memoria eorum adhuc vigente. Et ne quis mihi obiciat, alios quoque

1) [Hic inserendum est, Coronati ad Luxorium extare epistolam libello de finalibus praemissam, de cuius libelli paucis reliquiis cf. Keilius Gramm. lat. IV p. L. Epistolam edidit Keilius progr. hiberno Erlangensi a. 1868 p. 4, ex qua haec decerpam: *Domino eruditissimo frum atque inlustris fratri Luxorio Coronatus. Cum considerare temporis nostri lectores, vidi quam plurimos ad fontes vel flumina venisse librorum bibentes avide . . sed . . pedibus pocula conculcasse . . Sed tu, amicior carissime, praebe mihi magis ac magis, Luxori, peritiam tuam et ardorem tui excellentiorem ingenii. In tuo gremio sofistarum novi cuncta versari . . et quae inepta cognoscas te saepe damnare cognovi. — De titulo viri clarissimi grammaticis dato cf. Codex Iustinianus XII 15, 1.]*

2) i. e. aevi illius usu '*vir doctus*'. Coronatus quoque '*scholasticus*' appellatur, cf. Keilius l. c.

scriptores posterioris aetatis ut Vegetium et Macrobiū talibus titulis etiam in libris complura post ipsos saecula scriptis insigniri, hoc etiam firmatur sententia mea. Horum enim libris cum ab ipsa origine notae inscriptae essent, a meris librariis propagabantur; anthologiae autem concinnator ob certas tantum causas talia retinere potuit. Neque illorum poetarum quisquam, quos diu ante vixisse constat, ullo in *A* ornatur titulo. Cf. ephemer. gymnas. Austr. 1868 p. 484 sq. Nonnullorum autem ex his quos dixi aetas aliis quoque rebus nota est. Et *Luxorius* quidem sub Hilderige (c. 203) Carthagine vixit [et postea alteram carminum suorum iuveniliū editionem fieri curavit, cui c. 287—289 et c. 341 et 342 addidit, cf. Schubertus p. 15: in his enim Bonifatium Gelimeri regis illius crudelis (a. 530—534) ministrum Eutychem vocabat] regisque duci Oageis post filiolae eius mortem c. 345 obtulit, de quo Oageis cf. Procop. bell. Vandal. I 9, qui *Εὐαγέην* nominat Hilderici regis *ἀνεψιόν* (quem cave ne Meermannum sequens confundas cum Eugeto c. 332). *Luxorio* in schedis Divionensibus etiam c. 80 et 90 tribuuntur, sed ea nulla de causa. Nomen eius c. 203 in *BV Luxorii* legitur, et omnino illud *o* pro *u* positum nil nisi corruptela ei aevo propria est; *A* saltem qui *Luxorium*, etiam *luxoriam* [319, 4] ponit, non *luxuriam*. Sed nolui ab *A* desciscere, qui etiam cum libris omnibus *Symphosium* dixit, quem elegantiori sermone appellare debuit *Symposium*. [Ceterum *Luxorius* et ipse res grammaticas tractavit, id quod discimus ex codice Cheltenhamiensi 4626 saec. XII (cf. Ellis, Journal of philology VIII 120) quo scriptum est '*Lisorius* (l. *Luxorius*) in *Ortographia* dicit, quod *d* ante omnes consonantes mutari potest praeter *m* et *q* ut *adquiro* *admitto* *admodum* sqq., et carmina ab *A* aliena scripsit, quorum in eodem codice hi versus leguntur:

*Lisorius: Candacis ethiopum ditant eraria parvos.*



*Lisorius: Prompserat obrizum, dum Licida stereret, aurum.*

*Lisorius: Non peritum tendis si vis audire peritum.*

*Lisorius: Annuus ut reditus, quo pascar vestiar ungar.*

*Lisorius: Pectus ysopo mundatur cerebrumque sinapi.*

*Lisorius: Nec fronditura pinus Nec floritura ficus.*  
(idem metrum est in c. 309).

Addatur his *Faustus* (Luxorii amicus) in epylogo:  
*De lavacro redeunt, numerantur et inde videntes.]*

Iam ut eo redeam, *Coronati* aetatem et patriam Luxorii amicitia, *Felicis* carmina de thermis Thrasamundi acis scripta demonstrant, libro XVIII inserta (210—214); sequitur *Postulatio muneris* 216, sine nomine, sed cui c. 254 *Flavii Felicis* ita ad verba fere simile est, ut eidem poetae utrumque facile possit adscribi. Suspisor igitur, et unum fuisse Felicem [*virum clarissimum*], qui c. 210—214 et 254 scripsit, neque ab eo alienum esse c. 216. Quae cum ita sint, illos quoque poetas titulis ornatos, de quorum aetate nil constat, argumento illo freti Vandalorum et aevo ultimo et regioni adtribuemus: *Octavianum* (c. 20) dico et *Symphosium* et *Petrum* et *Calbulum*. Carmen autem 21 ad Octavianum nulla auctoritate vocatur. In illis vero poetis, quorum nominibus nil in inscriptione additum est, dubitari potest, utrum hoc factum sit, quia vita ipsorum iamdiu praeterlapsa erat, an quia titulus ad eos nullus pertinebat (quamquam 'scholasticus' saltem unusquisque facile dici poterat), an denique librorum tantum culpa tituli evanuerint. Nam *Florentinus* quidem (c. 376) Thrasamundi, *Cato* (c. 387) regis Hunerigis temporibus sine dubio scripserunt. Prorsus nihil constat de *Avito*, *Bonoso*, *Donato*, *Lindino*, *Mavortio*, *Modestino*, *Ponnano*, *Regiano*, *Reposiano*, *Tucciano* sive *Lucano*, *Vespa*, *Vincentio*. Sed *Hosidium Getam* Medeam tragoediam consarcinasse ex Tertulliani verbis p. 61 relatis novimus, quibus hoc quoque com-

probatur, Getam iam non multo ante Tertulliani aetatem vixisse. *Mavortius* autem duorum centonum scriptor (c. 10. 16) utrum idem sit atque Vettius Agorius *Basilus Mavortius*, a. 527 consul, Horatii carminum emendator, iure dubites: mihi quidem poetarum Luxorio aequalium nulli nisi Africani in syllogam recepti esse videntur. [Quare *Avitum* c. 29 nolo cum Peipero mus. rhen. XXXI 194 putare Alcimum Avitum episcopum Viennensem, qui a. 523 mortuus est, quamquam is in prologo libri de initio mundi (Auct. antiquiss. VI 2, 201) haec dicit: 'recolo equidem nonnulla me versu dixisse, adeo ut si ordinarentur, non minimo volumine stringi potuerit *epigrammaton* multitudo'. — *Alcimus* autem ille, de quo dixi adn. ad c. 233, est Latinus Alcimus Alethius rhetor, quem Ausonius aequalis eius 'palmae forensis et Camenarum decus' appellat (prof. 2, 5). cf. quae dixi in ephem. gymnas. Austr. 1867 p. 398 sqq. et c. 233 adn., c. 713—715, 740.]

Superiorum autem poetarum recepta sunt in anthologiam *Vergilianam* (256—263, fortasse ex parte spuria, inter quae Ovidii est 262) quibus 161 est adnumerandum (cf. ibi adn.), et *Propertianum* 264. Quorum carminum quattuor in Vergilii vita a Donato ex Suetonio descripta eiusve appendice leguntur et apud ipsum Suetonium fortasse omnia legebantur. *Ovidiana* recepta sunt duo c. 269 et (v. supra) 262. *Petronii* est c. 218, libri tamen Binetiani, non Salmasiani testimonio. Ad *Martialem* spectant c. 26, 275, 276; ad *Senecam* c. 232, 236, 237. [cf. adn. ad c. 396 et quae dixi p. XLsq. et ann. philol. 1869 p. 279 sqq.] — *Flori* epigrammata (c. 245—252), quem P. Annium Florum Hadriani aequalem fuisse probabile est, partim disticha partim tetrasticha, septenariis trochaicis composita sunt, quod versuum genus ex vetustorum poetarum imitatione rursus tunc inter Romanos increbuit (cf. c. 200). cf. etiam c. 87. — Constantino regnante *Porfirius* argutiarum in versibus pangendis sectator

industriosissimus scripsit, cuius est anacyclicum carmen 82. Eiusdem porro et indolis et fortasse aetatis [Lactantius quidem fratrem habebat Pentadium] *Pentadius* est, quem postquam Barthius alique plurimis carminibus oneraverunt, nunc demum quid eius esse traditum sit (c. 234—235; 265—268), in conspectu positum vides; nullum autem carmen, quod non dicatur eius esse in *A*, in aliis libris ei tribuitur. — [Iam cum poetarum antiquorum epigrammata hic illic inter novicios sparsa viderimus, minus probabile putabimus, primos potissimum anthologiae libros nunc deperditos ipsis antiquis dicatos fuisse.]

[Hoc tandem loco de miro quodam Baehrensii errore dicendum est, qui omni eius operae magno est detrimento. Is ex c. 19 (p. 82 sqq.) efficere sibi visus est PLM IV p. 28 sqq., eam 'praefationem' ab adolescentulo (*conrumo sensu* 83, 10 *fellibrem* 83, 20) eo consilio scriptam esse, ut post veteres poetas Romanos quos antea separatim collegerit (*post artitum Nasonem* 82, 4, *anitas diribita* 82, 4) iam iussus a domino nescio quo novos poetas Africanos conponeret. Atqui cum carmen insequens 20 ab Octaviano 'viro inlustri annorum XVI' conscriptum sit, eum ipsum fuisse adolescentulum eius anthologiae auctorem, cuius lacrum exemplar superesset in *A*. Verum fundamentis nititur Baehrensii opinio infirmissimis vel potius nullis. Nam ut taceam, adolescentulo annorum XVI talia committi non solere — cuius inceptum vel maximo plausu Carthaginienses prosecutos esse B. p. 51 opinatur, cum tamen p. 47, 7 eundem ne perspicue quidem dicere potuisse quae obscure sentiret harioletur — et *conrumus* quid sit ignotum est, et *fellibrem* non significat 'infantem' nisi ex Baehrensii coniectura, quae vel si recte se haberet, non ipse esset 'recens' sed *favore frueretur recenti* (vide 83, 20); et *anitas diribita* vel potius *diributa* (*separata*) nil dicit nisi antiquitatem ab ipsius nugis alienam esse eisque longe praestare;

se *post Nasonem* h. e. se Nasone inferiorem esse. His tam frivolis rationibus solis quas ex locis paucis male intellectis duxit, neque ullis aliis cum Baehrensii opinio innitatur, haud opus est fusius de ea disserere, praesertim cum et per se ista 'Octaviani anthologia' omni probabilitate careat. Pauca tamen addenda sunt. Quamquam 'densas tenebras esse de operis exordio' [sic] p. 33 dicit, tamen quoniam veteres poetas Romanos in priore parte fuisse propter illa *post artitum Nasonem* sibi persuasit, horum quoque ordinem se dispexisse putat: Ovidium ibi fuisse, tum Senecam atque Petronium, ex quibus c. 396—479 in *V* defluxisse; deinde Martialea (cf. codices *BV*) et Caesarum Romanorum carmina et Versus XII sapientum et Vergiliana, quorum ultima esse centones Vergilianos c. 7—18. Quorum fere omnium quaedam in *A* extare in alienos locos detrusa. Haec Baehrensius non probavit, sed posuit; charta enim, ut aiunt, patitur omnia. Ceterum cum syllogam 'Octaviani' illius adolescentuli vere ingentis magnitudinis fuisse dicat, nam et in partibus hodie servatis multa in *A* excidisse recte censet, ex opinione eius sequitur ut quaecunque poematia vetera minora aetatem tulerunt, ea fere omnia ex Octaviani opere desumpta sint: qua opinione mirum quam saepe decipitur. Omnino ille audacia et temeritate vix credibili grassatur, cuius exempla, cum refutare eam taedeat, pauca afferam: lege si placet PLM IV p. 14 lin. 8; 15, 13; 29 adn.; 38, 18; 51, 14. Scilicet melius est 'ultra obvia non procedere' quam in ea sylloga in qua pleraeque rationes, quas nos quidem hodie possumus suspicere vel excogitare, nos fallunt atque destituunt, vel occultissima nos posse rimari stulta iactare confidentia. Et Peiperus quidem, ut exemplo utar, cum et ipse mus. rhen. XXXI 183 sqq. se partes perditas restituere posse putat, longe alia ac Baehrens se dispicere censet: I Epitaphia Pompeianorum ac Caesaris laudes, II Senecam, III elegiam de spe, IV leviora

carmina, V Petronium, VI Luxorii aequales, VII centones. Ne hic quidem veri similitudinem eorum quae posuit ulla ratione probare potuit.]

Paucis denique dicendum est de *schedis Divionensibus* quas [praeter ea quae ex Claudiani codicibus  $\alpha$  habent] ex *A* descriptas et propterea  $\alpha$ <sup>1)</sup> a me signatas Burmannus maioris pretii esse quam ipsum librum Salmasianum multis locis innuit. De quibus quid statuendum sit, accuratius dixi in ann. philol. 1868 p. 698 sqq. Scilicet inter annos 1651 et 1756, carminibus et tacite emendatis et secundum argumenta, Pithoeanae syllogae instar, in ordinem redactis, Divione ex *A* descriptae sunt, et ita quidem, ut qui schedas scripsit hoc egisse videatur, ut syllogam suam tamquam Pithoeanae supplementum prelo subiceret; quare illa tantum Salmasiani carmina recepit quae, quia in *B* non extant, a Pithoeo publici iuris nondum facta erant. Non tamen ex ipso *A*, sed ex apographo eius aliquo schedas fluxisse exempla talia docent quale est 304, 17, ubi *iaculis* in  $\alpha$  omissum est, eadem autem manus in margine *sagitta* supplevit: quod non fecisset, si *A* ipsum inspicere licuisset. Sic 305, 2 *A* recte habet *genio*,  $\alpha$  *genis* cum signo corruptelae ab ipsius librarii manu adposito.  $\alpha$  emendatus est ab homine prudenti, qui et Salmasii coniecturas (*a*) et hic illic suas (ut puto), inter quas egregiae sunt, in textum recepit; quid *A* habeat, nusquam fere indicat. Hanc propter causam Burmanno saepe praefendus visus est. Hodie Heidelbergae extare supra diximus. Nonnulla ut ab  $\alpha$  emendata in adnotationibus indicavi, quae nescio an iam  $\alpha$  ita habeat. — Burmannus schedis sua manu inscripsit: '*Epigrammata antiqua ex codice Divionensi descripta*': folio 1<sup>v</sup> idem addidit: '*Communicavit haec*

1) Symposium non continent; quare anceps non erit, quod in hoc eandem  $\alpha$  notam a Schenklio codici Sangalensi 278 datam servavi.

*mecum Cel. D'orvillius, ad quem ex Gallia ea misit vir Nob. Iosephus de Bimard la Bastie, baro montis Seleuci?* Libro primo 75, altero 111, tertio (Luxorii) 82, quarto (christianorum) 11 carmina schedis continentur.

## IV

Iam ad reliquos codices veniamus, quibus aliqua cum florilegio Salmasiano ratio intercedit. Quamquam totam quidem syllogam nullus continet.

Ac primum codice *S*, in quo cum Petronianis aliisque *S* (c. 690—715) etiam nonnulla Salmasiani carmina inerant, usus est *Claudius Binetus*, cum Petroniana aliorumque veterum epigrammata Pictavii a. 1579 [in libello rarissimo, in bibliotheca Palatina adservato] ederet, de quibus ita praefatur: '*ne quid dissimulem, Petronii Arbitri aliorumque Epigrammatum bonam partem ex bibliotheca Ecclesiae Bellovacensis habui: quae cum veteri Isidori Ethymologico connexa erant.*' Codex, id quod dolendum est, deperditus hodie esse videtur; saltem Bellovacensi non extat, si ex Haenelii catalogi silentio quidquam efficere licet. [Frustra eum m. Iulio a. 1869 ibi quaesivi, et ne in 'expositione retrospectiva' quidem quae tum forte quidquid in Bellovacensium regione rerum antiquarum est omnium oculis proposuit et codicum quoque olim ecclesiae cathedralis tunc domini Le Caron de Troussures sat magnum numerum exhibuit, inveni. Baehrensium quoque postea frustra quaesivit.] Neque vero Parisiis est [quo nonnulli eius bibliothecae codices pervenerunt]. Aetas quoque libri *S* ignoratur, [nisi quod nono decimove saeculo scriptus erat codex Isidori Etymologiarum Bellovacensis, quem anno 1664 Bellovacensi fuisse testis est catalogus, cuius lectio in codice Parisino 11677 saec. XVIII enotata est: qui tamen num Binetianus ille codex fuerit non constat: neque vero carmina in eo libro Isidoro addita fuisse commemoratur.] Inerant in *S* carmina 690—692, 218, 693—705, 364, 348, 347,

349, 706, 707, 346, 414, 708, 233, 709—711, 232, 712—715; eodemque ordine in codice fuisse videntur, quem omnino diligenter et fideliter Binetum expressisse apparet. De reliquis eius epigrammatis in altera huius voluminis parte dicetur, hoc uno nunc addito, carmina 112, 145, 132, 181, 217, 156, 196, 224, 436, quae eadem Binetus primus edidit, eum post 34 illa quae modo dixi carmina, et quidem *‘ex munere Ios. Scaligeri’* i. e. ex codice *V*, ex quo iam a. 1573 in Catalectis suis ea edere ille praetermiserat, habuisse: quod quamquam lectionibus singulis confirmatur, Burmannus non intellexit. Sunt leviora, in quibus dubites, utrum codicis an Bineti lectionem habeas; sed in gravioribus codicem ille in contextu exhibet, emendationes suas in margine apponit. Ita c. 218, 8 *os quali compremis multe* habet *S*; Binetus in mg. *oscula cum pomis mitte* recte emendat; sic et in *A* legitur; contra *BV* *osque ledis morsu mitte* sive *mittite* (*mitate?*) exhibent. Apparet, *S* ad neutram harum familiarum pertinuisse; quibuscum ne carminibus quidem congruit: nam communia ei sunt cum *A* carmina octo (v. supra), in quibus c. 364, 4 *S* longe illo praestantior est; cum *B* 218 et 232; cum *V* nullum. Cum *C* habet c. 233.

Alterum codicum genus, quod Excerptorum dico, duobus potissimum libris constat. In utroque codice haec excerpta cum Martialis excerptis coniuncta sunt; in utroque etiam carmina alia sunt praeter ea, quae cum *A* communia habet:

- B* 1. Parisinus 8071, olim Thuaneus (*‘Iac. Aug. Thuanj’* folio 2 inscriptum est), membranaceus, in fine mutilus, binis columnis scriptus, forma maxima (cf. Martialis ed. Schneidewini mai. p. LXXXIII sqq., Hauptius ed. Ovid. halieut. p. XII sq.), saeculi vel exeuntis IX vel ineuntis X, post Iuvenalem [in quo post satiram nonam sunt c. 392, 393], Eugenii Toletani carmina, ex Martiale excerpta (inter quae [in libri V initio] c. 26), Catulli c. 62, deinde foliis 51<sup>v</sup>—56<sup>v</sup> Salmasiani flori-

legii carmina tria et septuaginta eodem plerumque quo *A* ordine posita ita continet, ut a c. 96 incipiat, in c. 269 desinat; post haec quattuor Luxorii carmina sese excipiunt; in folio 57<sup>r</sup> c. 30 additur. Baehrensio est *T. Contuli*. Carmina autem quae dixi, suo ordine ab *A* raro discrepante posita, haec sunt: c. 96, 98, 101, 111, 112, 113, 116, 117, 118, 200, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 145, 152, 156, 160, 180, 181, 182, 183, 184, 192, 196, 197, 199, 203, 205, 206, 209, 214, 216 (quod carmen in *A* hic omisum et post Epigrammata p. 212 additum Thuanei auctoritate huic loco vindicatur), 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 232, 234, 235, 236, 237, 245—252, 103, 142, 153, 273, 256, 257, 259, 260, 261, 263, 265, 266, 268, 269; Luxorii: 296, 303, 310, 318.<sup>1)</sup> Statim sequitur carmen quod in *A* non exstat: c. 389; post 389, versiculis quibusdam librarii interiectis, legitur '*Explicit*', i. e. ni fallor: '*Explicit florilegium*'. Sequuntur c. 30, quod suo loco omisum hic sero adiectum est; Ennodii disticha tria, aenigmata duo satis barbara (extant etiam in c. 481, cf. p. 351 sq.); excerpta ex Senecae tragoediis (Sen. ed. Peiper et Richter p. XXIII sqq.) et Lucano (IX 696), Haec excipiunt fol. 58<sup>r</sup> Eucheriae versus (c. 390), Ovidii Halieutica, c. 391, Gratii Cynegeticon liber primus<sup>2)</sup>: quae quattuor carmina, et eodem quidem ordine, etiam in libro Vindobonensi 277 saec. IX mutilo leguntur, de quo cf. Hauptius in Halieuticon editione

1) Horum carminum in Vossiano oct. 15 saeculi XIII quattuor et quadraginta (si Burmanni apographo Heidelbergensi fides est) ita descripta sunt, ut vel ex *B* vel ex libro ei simillimo derivata esse pateat; quare hunc codicem nusquam adhibui.

2) 'Incip̃ gratii cynegeticon LIBI' *B*; 'Incipit gratii cynegeticon libri' *Vindob.* Nusquam tamen adhuc observatum vidi, quod luce clarius hic extat, Gratii opus quod nunc mutilum est, pluribus libris olim constituisse [quod nunc iam a viris doctis probatur].



p. VI sq. — C. 390 sq., quamquam ad syllogam eandem non pertinuisse videntur, hic tamen, quia in *B* extant, addidi. Post Gratium Christiana quaedam, deinde in ultimae codicis paginae fine (fol. 61<sup>v</sup>) haec leguntur<sup>1)</sup>:

*De natura vincente consuetudinē id. ē gattu//i scebat*  
*De silva que petit unum ramum ad manibriū*  
*De campo sine aratro. De servo sine flagello*  
*De invento pisce in sulco*  
*De illo qui mare volebat incendere no////////*  
*sed ut dē vidiss& qualem voluntatem habuisset*  
*De illo qui dicit tibi unum moysi unum/////* [cf.  
 evang. Luc. 9, 33]

Fortasse hae quoque inscriptiones carminum erant. — Ceterum praeter c. 30 et 26 nec in *B* nec in *V* ullum extat, quod in *A* ante c. 96 legatur. Quare cum in *A* c. 90 'Praefatio' extet, qua librum XIV incipere conieci, hoc fortasse inde effici poterit, hos Excerptorum codices ex exemplari syllogae deductos esse, quod libros VII—XIII non continuerit. — Correcturas nisi a prima manu easque raras *B* in poematiis quidem habet nullas. [Carminum verba in *B* satis recte et emendate scripta sunt, cf. tamen quae dicam p. XLIII.]

Primus P. Pithoeus in poematiis edendis hoc libro quem Scaliger nondum noverat usus est. Sed antea et a Gryphio in Martiale a. 1535 edendo est adhibitus (Schneidewin. p. XXXVIII et LXXXIII), et iam Erasmus Adagiorum a. 1508 editorum libro I 9, 1 mentionem eius ni fallor iniecit hanc: '*Amyclas perdidit silentium* (c. 200, 92): *meminit et Catullus, nisi fallit*

1) Hauptius in Herm. vol. III p. 222 ex cod. Berol. Santeniano 66 haec saeculo IX scripta, partem indicis aliquius bibliothecae efficientia exhibet: *Libri alchimi sic incipit Inadulescentiam* (l. -tem) | *qui Inpublico patre cadente risisset* (l. -sit). *et lan guenti puellae amatorium dedit* | *De controversia fullonis vel calvi*. Haec quoque, quae ad Alcium rhetorem Hauptius refert, similis generis carmina puto fuisse.

*inscriptio carminis De vere, quod nuper nobis Aldus Manutius noster exhibuit, in antiquissima quadam Galliae bibliotheca repertum*'. Sic et L. Gyrardus hist. poett. dial. 10: '*Aldum Manutium memini dicere se Catulli poema habere, quod Ver inscribitur. Idem et Erasmus fatetur; necdum tamen mihi illud videre contigit*'. Quem codicem *B* fuisse multo probabilius est mihi quam *A*, qui per totum inde saeculum latuit; in aliis autem libris hoc carmen nec exstat nec tunc extitisse videtur. Quod Manutius temeritate illi aevo propria Catullo tribuisse et titulum '*De vere*' ex primis Pervigilii versibus confinxisse videtur; Erasmus autem nihil nisi Manutii apographum vidisse verisimile est. [Ex *B* fluxerunt '*Epigrammata quaedam vetusta ab Actio Sincerio Sannazario exscripta*' in codice Vindobonensi lat. 9041, cf. Baehrens p. 9.]

2. [Codex hic addatur bibliothecae civitatis Lipsi- *L* ensis rep. I 74 saec. IX—X, de quo cf. Hauptius opusc. I 286 sqq., quem contuli a. 1894 Francofurti. Habet c. 389 (fol. 14), aenigmata c. 481 (fol. 15<sup>v</sup>—24<sup>r</sup>), tum (fol. 25) c. 160 (*Anguis — pedem*), 39, Martialea, 97, (fol. 26) 674, 23, 276, (fol. 27) 261, 259, 256, 257, Ovidiana. Pauca cum *B* communia habet. Cum *L* Sangallensis 899 saec. XI commune habet c. 160 (*Anguis — pedem*), 39, 261; Regius musei Britannici 15 B 19 saec. IX—X c. 674, 256, 257, in quo etiam insunt c. 673, 26, 788, 392; Petropolitanus F 14, 1 olim Corbeiensis saec. VIII, qui Symposium habet, c. 160 (*Anguis — pedem*) et 256.] •

3. Accedit iam Excerptorum codex alter, Vossianus *V* (bibl. Leidensis. mss. Lat. Voss. Q. 86) membranaceus, '*ineunte potius quam exeunte saec. IX iudice Geelio scriptus*' teste Schneidewino ed. Martial. p. 680, qui tamen fallitur cum hunc codicem eundem putat quem Is. Vossius in bibliotheca Petavii senatoris Parisiis vidit, cf. eiusdem prolegg. p. LXXXVIII. Antiquior igitur paulo cum sit quam Thuaneus, tamen post hunc eum

afferam, quia et bonitate et carminum libri *A* numero Thuaneus Vossianum aliquanto praecedit. [Contulit in meum usum Holderus, cum cuius notis collationem Baehrensii et H. I. Muelleri Symbolas ad emend. script. lat. II 1881 comparavi.] Vossianus primum post maiora quaedam opera et c. 392, 393 et Aviani fabulas carmina plurima (fol. 91<sup>v</sup>—99<sup>v</sup>) continet, quorum duo quae habet folio 93<sup>r</sup> (n. 236, 237) cum '*Senecae*' nomine extant in *A*, reliqua autem (c. 392—479) in illo non leguntur; quin quod fol. 96<sup>v</sup> legitur c. 442 '*De monte Atho*', id a libri *A* carmine 239 [ita discrepat, cum tamen ex uno carmine utrumque ortum sit, ut appareat syllogam *A* et hanc *V* non esse eiusdem originis.] Tum (fol. 99<sup>v</sup>—105<sup>r</sup>) Martialis excerpta a libro IV 71 usque ad XIV (inter quae folio 100<sup>r</sup> in libri *V* initio c. 26) eadem quae in Vindobonensi 277, de quo supra ad *B* dixi, sed alia atque in Thuaneo, interveniunt. Deinde post verbum *Explicit* a Pentadii ('*Pintadi*') carminibus initium sit syllogae carminum in *A* quoque servatorum, sed hic quoque et '*Excerptio de libris Martialis epigrammatum*' a libro Spectaculorum usque ad IV 62 (fol. 105<sup>v</sup>—108<sup>v</sup>) et alia, praecipue duodecim sapientum carmina, de quibus ad codicem Parisinum 8069 (*C*) agendum erit (fol. 108<sup>v</sup>—109<sup>r</sup>. 111<sup>v</sup>—116<sup>r</sup>), interiecta sunt. Carmina Salmasiani in hac codicis parte occurrunt numero undequadragesima, quorum duo tantum (c. 155 *de Scaevola*, 271 *Regiani*) in *B* non inveniuntur; utrumque certe familiae *BV* ab origine non deerat. Ordo epigrammatum, si *A* vel *B* spectes, paullo liberius immutatus est: etiam verba singula, quamvis in universum spectanti hic codex cum *B* unam familiam a Salmasiano diversam (vide p. XLIV sq.) efficiat, hic illic tamen emendatorem [sive interdum corruptorem] nescio quem Carolina fortasse aetate experta sunt. Exempli causa profero 116, 2 *torrida* (-*ta*) *AB*, *torpida* *V*; 236, 2 *pario* *AB*, *gratio* *V* (recte emendatum); ib. 7 *solutis* *AB*, *sepultis* *V*. Continentur

autem folio 105<sup>r</sup>.<sup>v</sup> inter Martialis epigrammata iniecta c. 265, 266, 268, 303, 318, 263; deinde post Martialea (v. supr.) et c. 603—614 (duodecim sapientum) foliis 109<sup>r</sup>—111<sup>v</sup>: c. 96, 116, 117, 132, 160, 182, 196, 218, 221, 222, 235, 271, 256, 257, 259, 260, 261, 296, 224, 203, 234, 216, 217, 103, 155, 219, 220, 136, 156, 132, 181; deinde incitur Mart. III 75; tunc c. 112, 145. Sequuntur reliqui uersus XII sapientum, quos subsequitur c. 480. Inde initium habet Alcimus Avitus. [Addendum est, nonnulla horum carminum, et ea ex parte melius, in hisce libris extare: c. 397—399 in Reginensi 1414 saec. XI; c. 437—438 et 447 in Monacensi 6911 saec. XIII—XIV (in quo c. 440 quoque) et Erlangensi 840 saec. XI et Vindobonensi 2521 saec. XII (in quo etiam c. 392 sq.)]

Iam vero carmina foliorum 91<sup>v</sup>—99<sup>v</sup> omnia vere antiqua esse ex arte poetica sermonisque elegantia facile quivis perspicit; sunt inter illa quae ad Claudii imperatoris Britannos vincentis aetatem ascendere videantur, et quaedam Pompeii et Catonis reverentia vitaeque tranquillae laudatio saepius obvia homines veteris rei publicae sectaeque stoicae studiosos, Lucanos dico, Persios, Senecas, in memoriam revocat. Senecae ipsi in *A* ut dixi adscripta duo epigrammata huic parti insunt: nam Vossianus ipse poetarum nomina prorsus nulla habet. Quae carmina ut omnia ad unum idemque epigrammatum corpus pertinere putem, a qua opinione ne eo quidem prohibeor quod alia quoque lascivioris generis immixta sunt, hoc ideo fit, quod carmini 430 (fol. 96<sup>r</sup>) '*O sacros vultus Baccho vel Apolline dignos*' nulla alia inscriptio est addita praeter hanc '*Liber IIII*'. Quae cum ex corruptela Liberi nominis non possit orta esse, quod ipsum carmen docet, aperte significat, quartum aliquem epigrammatum librum ab his versibus incipere. Iam si recordamur, florilegii Salmasiani libros sex [quinque] priores partemque septimi [sexti] in *A* deperditos esse, ad opinionem non quidem certissimis

argumentis confirmandam, sed per se non improbabilem ducimur, in his foliorum 91—99 carminibus, [quinque] illorum librorum ([sextus] enim centonibus constat) sive omnium sive partis eorum excerpta servata esse. [Hanc opinionem quam 'non improbabilem' esse olim dixi, coniectandi libidine abrepti certissimam esse censuerunt et Peiperus mus. rhen. 31, 183 sqq. et Baehrensius ib. 31, 254 sqq., et inde profecti et suis uterque rationibus usi omnem Salmasianae Anthologiae compositionem luce clarius perspexisse sibi visi sunt. Quorum placita inter se satis differentia apud ipsos si libet inspicere: hic sufficiet dixisse, utrumque fumum umbramque captasse neque quidquam certi statuuisse. Baehrens autem opinione postea mutata PLM IV p. 35 cum Rossbergio putavit carmen 430 ex '*libro quarto Epigrammatum Senecae*' desumptum esse: scilicet c. 396—462 omnia Senecae esse hi putant. At Birtius in dissertatione de hexametro lat. p. 65 ne ullum quidem carmen Senecae adscribendum censuit, metricis ille rationibus ductus. Iam ut proferam, quid ego nunc sentiam de c. 430: certum nihil est, nisi quantum alicuius syllogae librum ab eo carmine alicubi coepisse, cuius syllogae reliquiae c. 396—479 esse videntur. Eam autem syllogam (ut de Seneca taceam) cum sylloga Salmasiana quidquam habere commune, id certe, ut veritatis studiosi verum fateamur, non solum non verisimile sed etiam admodum improbabile esse agnovi: immo vero omnibus numeris ab Africana illa sylloga distat atque discrepat.] Quod vero V fol. 116<sup>r</sup> in poematio 480 hanc inscriptionem habet '*De pedibus Lib. IIII*', id ita explico, hoc carmen a librario cum libri quarti [syllogae illius alioqui ignotae] excerpta describeret omissum et postea hoc ultimo loco adiectum esse<sup>1)</sup>. — V Scaligero notus erat, qui eius car-

1) [Noli ad librum IV artis alicuius metricae referre: nam quae ibi proferuntur, in ipso artis initio iam dicenda erant.]

mina pleraque in Catalectis a. 1573 edidit; quaedam praetermisit, quorum octo ab eo accepta Binetus edidit a. 1579; supererant c. 103, 136, 182, 203, 218, 220, 234, 235, 296, 303, 318, 416 (427 tunc ineditum mansit), quae Pithoeus a. 1590 libri *B* carminibus adiecit. '*Schedis Scaligeri*' (cf. p. XVI adn.) ex *V* descriptis Burmannus tamquam proprio praeter Vossianum fonte usus est, quarum 'originem et sero intellexit aliquatenus et, qua erat inertia, intellectam vilipendit', ut recte dicit Schneidewinus p. 681. — Carmina 396, 402, 409, 410, 412, 441 non Scaliger sed Pithoeus primus Senecae vindicabat; ipse Scaliger c. 464—479, quorum ex duobus (c. 466 et 476) a Fulgentio verba quaedam ut Petronii afferuntur, Petronii esse fortasse recte suspicatus est; cf. adnotatio ad 464. [Metricis aliisque causis C. G. Krohnus in diss. Halensi a. 1887 probare conatur, Petronio vindicanda esse carmina libri *V* 464—479, Binetiana 690 sqq. ab eo esse abiudicanda.] [Addendum puto, c. 394 sq., quae ex *V* potissimum addo, in libris non paucis cum c. 639 sq. et 676 sq. ad astronomica pertinentibus coniuncta esse.]

*BV* codicum familiam quondam in re orthographica emendatam esse puto; cf. quae infra dicam. In *V* manus secunda leviora vitia correxit.

Codex Parisinus 8069 (*C*), ex quo utpote optimo *C* eorum fonte carmina XII sapientum (c. 495 sqq.) edam, tunc temporis accuratius a me describetur. Ipse contuli. Thuani is quoque erat; membranaceus est, binis columnis scriptus in folio, saeculi vel X vel ut catalogus exhibet XI. Vergilium (fol. 8—113) eiusque 'iuvenalis ludi libellum' (fol. 114—121) continet; f. 121—126 duodecim illi poetae leguntur. Reliqua in codice scholarum usui ut puto destinato variis carminibus sententiisque ad poeticam rhetoricam alia percipienda aptis referta sunt; dialogum de Terentio (f. 127 sq.) edidi ephemer. gymn. Austr. 1867 p. 403 sqq. Salmasianae autem syllogae haec epigrammata insunt:

(fol. 1<sup>v</sup>) 275, 276, 178 v. 5—6, 277, 269, 83 v. 4 et 6; in margine 739, (fol. 2<sup>r</sup>) 268, 258, 259, 260, 262, 263, 233, 24, (fol. 2<sup>v</sup>) 25, 351, 88, 264, (fol. 3<sup>r</sup>) 28, (fol. 114<sup>r</sup>) 351 iterum. (fol. 121<sup>v</sup>) 256, 257, 261, 160. Vossiani q. 86 praeterea duo carmina (392, 393) fol. 121<sup>v</sup> leguntur. Omnino in his *C* nec cum *A* nec cum *BV* arte coniunctus est, sed suas proprias habet lectiones, quas equidem hic illic memoria librarium fallente exortas arbitror. — Cetera libri *C* carmina ad Vergilium magna ex parte spectant: velut fol. 114<sup>v</sup> carminis 1 praefatio, fol. 7<sup>r</sup> c. 2, 1—4, fol. 7<sup>v</sup> c. 2, 5—8 leguntur. — In eligendis carminibus cum *C* consentire solet codex Petavianus hodie ut videtur deperditus, cuius lectiones, si Burmanno eas afferenti fides, paullum quam *C* deteriores sunt. — Cum *C* arte cohaerere videtur codex Laurentianus plut. 33, 31 saec. XIV ineuntis, in quo sunt c. 24, 25, 261; de quo cf. Baehrens I 56; IV 25.

[Iam enumerandi sunt libri: Berolinensis Diezianus B. 66 saec. VIII—IX, in quo sunt et c. 186—188 male habita et Celeuma illud c. 388<sup>a</sup>, quod primus inde edidit ad L. Muelleri apographon Baehrens in *Analectis Catullianis* p. 77; Casanatensis B. IV 18 saec. IX qui fol. 74 v. in mg. c. 232, 224, 318 habet; Parisinus 9344 saec. XI, in quo sunt c. 634, 1, 392 bis, 181.] —

## V

[In verbis carminum recte constituendis proficiscendum est a rebus ad orthographiam spectantibus. Ea autem in *A* tam male habita est quam in plerisque eiusdem aetatis libris vulgarem dicendi usum secutis neque emendatorem ullum paulo doctiorem expertis. Persaepe enim inter se commutantur *e* et *i* (addedit, decit), *o* et *u* (luxoria, furtuna), *b* et *v* (uipedes, nobus), aliae; persaepe ponitur geminata littera pro simplici (tullit, sillua, tyrranni, tollerasse), *d* pro *t*

(pedere, scrudata), *b* pro *p* (probruius), *g* pro *c* (Vulganus), *e* vel *i* pro *ae*, quod unum in apparatu enotare supervacaneum putavi, *i* pro *y* (limpha, sed et Cytorea), *c* pro *ch* (caos), *t* pro *th* (termae, Tetis), porro *f* pro *ph* (Foebus, elefans, limfa, sed et limpha) et aspiratio modo falso dempta est (*orrida*, *proibetur*, *ospes*) modo falso addita (*hăc*, *cohacmentare* 19, 18; *Symphosius*; *herus* 117, 24), et *au* (paene dixi gallice) pro *al* ponitur (*cauculus* 192, 1), aliaque eius generis multa sunt. Quid quod et archetypus quem ex *A*<sup>1</sup> uovimus iam habet *incobuere* (8, 36), et *BV* quorum scriptura Carolingica aetate emendata est<sup>1</sup>), talibus corruptelis ut *furine* *B* (134, 1, ubi *A* recte habet *formae*) ostendunt, archetypum eorum eadem hac formarum barbarie et corruptione fuisse? Quae nunc optime illustratur egregio M. Bonneti libro 'Le latin de Gregoire de Tours' (Parisiis 1890). —

Haec autem orthographiae vitia utrum solis scribis an ipsis poetis, qui quidem ultima aetate fuerunt, crimini danda sint, haudquaquam omnibus locis pro certo diiudicare licet. Etenim metri ratione habita affirmamus ipsum Luxorium scripsisse *quësumus* 314, 7 (non *quaesumus*), et *Harpÿacis* (vel *-iacis*) 333, 8 (non *Harpyiacis*) et alium poetam *fëditas* 224, 4 (non *foeditas*); porro apud Luxorium versus recurrentis ratio postulat *cëdis* 325, 3 (non *caedis*); apud Felicem stichorum ratio c. 214 *Thrasamundus* et *vota* sed *cunta* (non *cuncta*) ut Romanica illa *punto*, *point*; et ut videtur *innobat* (non *innovat*), litterarum autem numerus in eodem carmine et *termae nimfae Foëbo* et rursus *limpha* (v. 10) flagitat. Memoratu dignum est, in eo carmine diphthongum *ae* tamen nusquam in *e* transiisse! In alio autem acrosticho (c. 120) certa

1) cf. *sphinga* c. 180 *B*, *sſinga* *A*. — Ita in primam declinationem deflectunt *Colchida* 17, 25, *Briseida* 135, 2, *Calydona* 199, 68, *Lacedaemona* 351, 3, *Laida* 374, 1; alia.



lectio est *Filocali*, qualis scriptura quarto saeculo ('Porfirii' aetate) iam increbuit, et (v. 4) *ospes*. Vides, quibus vitiis scripturae poetae illi Africani indulerint, ut dubites, an non multo pluribus locis talia ex *A* retinenda fuerint: at contra incertum putabis in plerisque, quomodo poetae ipsi ultimae aetatis homines neque doctissimi neque vero prorsus rudes et inculti, in ea re se gesserint, praesertim cum in *A* ipso praeter vulgaria illa permultis locis scriptura rectior sive elegantior servata sit; ut dubites, an non etiam saepius scriba eam servare debuerit. Quae cum ita sint, ego in re dubia id egi, ut praeter eos locos, quos a poeta ipso barbare scriptos esse certis argumentis constet, reliquos ad antiquam normam revocarem.] — [Ad difficultates vero ex orthographia neglecta ortas eae accedunt quae ex negligentia in rebus metricis et prosodiacis conspicua oriuntur, quam Baehrens quoque adesse concedit: quae cum in aliis horum poetarum maxima est tum in Luxorio<sup>1</sup>). — Praeter has duas causas et tenue multorum poetarum ingenium et sermo vitiosus Africanorum et alia efficiunt, ut in critica exercenda textuque qui dicitur constituendo] in multis horum carminum illud Hauptii valeat (opusc. I 218): '*man schwankt bei werken die unter dem mittelmaessigen stehen immer im zweifel ob man ihnen zu viel oder zu wenig zutraue*'. [Quare quam maxime cavendum putavi, ne studio poetas ipsos emendandi abriperer, quo persaepe labuntur Baehrens alique, sed ut singulorum indole prius perspecta statuerem, quid eis dignum sit, quid non, deinde autem ut quam proxime possem ea ratione habita ac perpensa ad libros maximeque ad *A* verba poetarum conformarem].

De quibus libris in universum recte iam statuit Orellius (ed. Phaedr. p. 218): '*Ut antiquior, sic etiam quod*

1) [Ad hanc in versu 356, 1 *candenti* a poeta negligentia positum revocare quam verbum mutare malo.]

*ad lectionem ipsam pertinet longe praestantior est Salmasianus, ita tamen, ut nonnulla necessario e Pithoeano corrigi debeant*<sup>1)</sup>. Tanta est autem inter utrumque discrepantia, ut manifesto ex diversis exemplaribus sint descripti'. Multo deterior et minus fidus ut supra dixi plerumque est V. Atque ut clarius etiam appareat quantum A ceteris praestet et ad primariam syllogae formam hic illic nos revocet, duas res afferam. Primum in Luxorii c. 302, 14 pro *arrectos* legitur *ularrectos*. Quid hoc sibi vult? Libro nempe nondum edito poeta voce *vel* (i. e. *ut*) eligendi sibi arbitrium reservavit, utrum v. 13 an 14 recepturus esset: quae tum vocula in A remansit. Altera res haec est: [Nota R̄ sive R̄, sive /R̄ quae in codice A septies extat (17, 334; 149, 3; 151, 2; 199, 68; 78; 302, 14; 353, 7) 'retracta' vel 'require' significat vel 'requiratur' vel 'requirendum' sc. vel quis ille sit de quo in versu agatur, vel quomodo versus possit ex alio codice emendari; cf. 683, 19 et 684, 7 in Turicensi 78, et Wattenbach, *Schriftthum* etc. ed. II p. 281. — Alterum utrum hac quoque nota ~ (17, 240; 243; 18, 40; 21, 199; 198, 50) vel ≈ (17, 252) fortasse significatur, quae tamen recentis aetatis esse mihi a. 1869 denuo investiganti visa est. Quae est nota super *templi* (21, 192) ita ~, hiatum videtur notare emendandum.] In tanta libri A praestantia tamen ne eis quidem locis, ubi omnes consentiunt, vitia absunt: quae sive in primo syllogae archetypo sive tunc saltem, cum familiae codicum A<sup>1</sup> et BV separarentur, iam adfuisse statuendum est. Velut quod c. 117, 21 nomine *bestie* ABV exhibent, ubi cum Sannazario *vomere vertit* legendum;

1) In A saepe in verbis sese excipientibus littera proxima aut excidit (*luc ameno* 202 pro *luco amoeno*; *sor* pro *sors* 193, 4) aut duplicatur (*solvit tument* 200, 21 pro *s. ument*; *Iovem* [pro *Iove*] *mundus* 239, 8; *vellit* [pro *velle*] *dedit* 243, 2; *placens sagillis* [pro *agilis*] 354, 2). Hoc Duebnerus iam animadvertit.

quodque ib. 16, ubi *flabella* Heinsius recte coniecit, *fabilla* in *A*, *fabella* in *B*, *faula* in *V* extat. Patuit igitur campus, quamquam non ingens, ingenia experturis, cumque multa futiliter temptarentur, multa tamen inde a Scaligeri Pithoei Salmasii Heinsii curis praeclare emendata sunt.

Coniecturas autem et aliorum et meas commemoravi eas tantum, quae aut probabiles aut aliqua ratione memorabiles visae sunt. His signis [ ] verba ab emendantibus addita circumscripsi. Codicum [praeter eos quos disertis verbis excepi] lectiones omnes praeter *e* et *ae* inter se commutata quam diligentissime potui enotavi. Carminum inscriptiones ex codicibus retinui. A poetis ipsis eas provenire non dico (cf. e. c. 269); retinendo autem et editionis rationi et rerum interdum perspicuitati consulendum putavi.

[Paucis dicendum est de arte critica in Symphosio (c. 286) exercenda. In quo recensendo quas rationes secutus sim cum iam p. 221 sq. exposuerim, addo libros *A*  $\alpha$  *d* ubi nil de eis adnotavi contextum meum,  $\beta$  ubi nihil dixi recensionem *B* sequi. Recensiones *D* et *B* ab ipso poeta profectas olim dixi; quod nunc non tam fidenter profero, neque tamen Baehrensio qui ex 'Octaviani anthologia' (ex *A*) genuina Symphosii verba et glossas contaminante has demum recensiones disiunctas dicit, astipulari possum, quippe qui ad 'viros doctos saeculi septimi' ut recensionum duarum auctores confugere coactus sit, cum tamen saeculo septimo docti eius generis fuerint prorsus nulli. Equidem si non ab ipso poeta, at certe ab aequalibus eius vel brevi post, cum eius aenigmata etiamtum maxime vigerent, verba ludendi causa (idque interdum et praecipue in *B* non satis feliciter) immutata recensionesque quae in *A* contaminatae, in *DB* separatae sunt ortas esse existimo.]

Ad calcem huius fasciculi aenigmata hexasticha rhythmica barbarie horrida edidi, quae e codice Bernensi 611 saeculi VIII—IX a se descripta Hermannus Hagen amicus mihi transmiserat quibusque emendandi operam utilissimam adhibuit. [Addidi lectionem libri Lipsiensis anno 1894 a me conlato et Vindobonensis Monei. Et hi quidem artius paulo inter se conexi non tamen tam boni sunt quam Bernensis, *L* autem melior est quam *V*. Ad antiquitatem haec aenigmata puto revocanda conlato et c. 383 et arte metrica vel potius rhythmica Commodiani.]

Indices addentur fasciculo alteri.

DABAM HEIDELBERGAE mense Octobri anni  
MDCCCLXVIII [DABAM FRANCOFVRTI AD MOENV  
mense Iulio anni MDCCCXCIII].

---



**CARMINA**  
**CODICVM ANTIQVISSIMORVM**



# CARMEN

## PAPYRI HERCVLANENSIS.

---

### I

(columna I)

B. M. —

. . . . . c . . . un . . . . .  
 . . xim . . . . . ael . . tia . . . . .  
 Caesaris a . . . ap . . . hariam . . . . . s  
 . rt . . s ille . . . nato cum . . . . . eia por . .  
 5 Quem iuvenes . ra navos erat de . . . . . uncta  
 Bella, fide dextraque potens rerumque per usum  
 Callidus, adsiduos tractando in munere Martis.  
 Imminet opsessis Italus iam turribus hostis  
 A . . . . . sa nec defuit impetus illis

(col. II)

10 . . . . . s . . qu . . . . .  
 . . . . . nt ipso . . . . . re

*I* = c. 482 ed. pr. — Quae litteris obliquis distincti, in papyro iam aut plane aut ex parte perierunt, sed aut a Ciampittio, qui primus edidit (volum. Herculan. vol. II 1809), vel Haytero, qui iterum descripsit apographumque aeri incidendum curavit, lecta sunt; aut sine dubio recte coniecta sunt. cf. Bachrensi Poet. lat. min. I 212 sqq. qui lectionis minima quaedam attulit. — Rabirium Ciampittius et plerique (cl. Seneca de benef. VI 3), L. Varium Hayterus, Albinum Eggerus auctorem carminis putant. 2 Maxim Kreyssigius Misnensis a. 1885 caelestia Kreyssigius 3 apud Kreyssigius Phariam Fea 4 Fert et oppugnato Kreyssigius portu Kreyssigius 5 grandaeuos et per cuncta Ciampittius secuti Kreyssigius 6. 7 em. Ciampittius Martis suppl. Ciampittius, belli Kreyssigius 8 hostis Kreyssigius 9 em. Ciampittius



..... edunt patr ..... mia terris  
 ..... a i ..... agis, quam s ..... ngesta laterent  
 Cum . uper ..... Æius Pelusia moenia Caesar  
 ... erat imperiis animos cohibere suorum: 15  
 'Quid capitis iam capta? iacent quae .....  
 Subruitis ferro mea moenia? quondam er ... ostis  
 Haec mihi cum s... a plebes quoque . u ..... victrix  
 Vindicat h..... mulam Romana tot e .... us . n . m

(col. III)

..... liu ..... 20  
 ..... im ..... o ..... u .....  
 ..... t Alexandro thalamos intrare deorum  
 Di . etiam potuisse deam vidisse . um ..... s  
 Actiacos, cum causa fores tu maxima belli,  
 Pars etiam imperii. quae femina tanta? virorum 25  
 Quae series antiqua fuit? ni gloria mendax  
 Multa vetustatis nimio concedat honoris

(col. IV)

..... an .....  
 Saepe ego, quae vestris curae sermonibus .....  
 Quas igitur segnis t . . n nunc quaerere causas 30  
 Exsanguisque moras vitae libet? Est mihi coniunx  
 ..... h . . . i posset Phariis subiungere regnis

12 suppl. Ciampittius deformia Ciampittius haec prae-  
 mia Kreyssigius 13 Et foeda illa magis, quam si nos g. l.  
 Ciampittius si congesta Kreyssigius 14 cuperet Ciamp-  
 pittius super Fea illius Kreyssigius 15 coeperat Fea;  
 rell. suppl. Ciampittius 16 suppl. Ciampittius, qui et quae  
 praemia belli? 17 suppl. id.; qui et erat hostis 18 socia  
 Kreyssigius ; nunc sibi victrix Ciampittius 19 suppl.  
 Ciampittius, qui et hanc famulam 22 suppl. Ciampittius,  
 qui et Fas et Alexandro 23 Dico Ciampittius Diram  
 Kreyssigius potuisse Kreyssigius doluisse Ciampittius tu-  
 multus Kreyssigius triumphos Ciampittius 24—27 suppl.  
 Ciampittius 29 suppl. Ciampittius, qui in fine angor.  
 (uestris Kreyssigius) 30 Quas igitur Kreyssigius 31 Ex-  
 sanguisque Kreyssigius; moras Ciampittius 32 Parthos  
 Ciampittius qui Ciampittius si Kreyssigius; rell. Ciampittius

Qui statuit nostraeque mori pro nomine gentis.

Hic igitur partis animum diductus in omnis

35 Quid velit, incertum est; terris quibus aut quibus undis

(col. V)

. . . . . clumque . . . . . in quo noxia turba coiret

Praeberetque suae spectacula tristia mortis.

Qualis ad instantis acies cum tela parantur,

Signa, tubae, classesque simul terrestribus armis,

40 Est facies ea visa loci, cum saeva coirent

Instrumenta necis, vario congesta paratu:

Vndique sic illuc campo deforme coactum

Omne vagabatur leti genus, omne timoris.

(col. VI)

. . . . . acet . . . . . ferro tu . . is . . le ven . . . . .

45 Aut pendente suis cervicibus aspide mollem

Labitur in somnum trahiturque libidine mortis.

Perculit adflatu brevis hunc sine morsibus anguis,

Volnere seu tenui pars inlita parva veneni

Ocius interemit; laqueis pars cogitur artis

50 Intersaeptam animam pressis effundere venis;

Immersisque freto clausurunt guttura fauces.

Has inter strages solio descendit et inter

(col. VII)

At . . . . . alia . . nc . . . . . a . . te

Sic illi inter se misero sermone fruuntur.

55 Haec regina gerit. procul hanc occulta videbat

Atropos inridens inter diversa vagantem

Consilia interitus, quam iam ova fata manerent.

Ter fuerat revocata dies; cum parte senatus

Et patriae comitante suae cum milite Caesar

33 suppl. Ciampittius 34. 35 suppl. Ciampittius His  
et animus Kreyssigius 36 Delectumque locum (forum  
Ciampittius) quo noxia Ciampittius et Kreyssigius 37—43  
suppl. Ciampittius 44 Hic cadit incumbens ferro, tumet  
ille ueneno Ciampittius 45—52 suppl. Ciampittius (47 per-  
cutit Kreyssigius) 54—61 suppl. Ciampittius, qui et 57 sua  
fata 59 dominante Morgensternius

*Gentis Alexandri* ca . . en . ad *moenia* venit  
*Signaque* constituit. sic omnes terror in artum

60

(col. VIII)

. . . . . *rere* . . . . m *portarum claustra* nec urbem  
*Opsidione* tamen nec corpora *moenibus arcent*,  
*Castraque* pro muris atque arma pedestria ponunt.  
Hos inter coetus talisque ad bella paratus  
*Vtraque* sollemnis iterum revocaverat orbes:  
*Consiliis* nox apta ducum, lux aptior armis.

65

60 cupiens *Ciampittius* (cingens *Kreyssigius*) 62 Ob-  
terere adnisi *Ciampittius* *portarum claustra* per *Ciampittius*  
nec *Fea* 63. 65 suppl. *Ciampittius* 63 aptant *Heynius*  
absunt *Fea* audent *Baehrens*.

---

# CARMINA

## CODICIS VERGILIANI VATICANI 3867.

1

OVIDII NASONIS

*Argumenta Aeneididis.*

### Praefatio.

Vergilius magno quantum concessit Homero,  
Tantum ego Vergilio 'Naso poeta meo'.  
Nec me praelatum cupio tibi ferre, poeta:  
Ingenio si te subsequor, hoc satis est.

Burmamn.  
AL. II 192.  
Meyer. 862.  
Baehrens. P.  
LM. IV p. 161.

*R = Vaticanus 3867 Vergilii, saeculi ut uidetur V—VI*  
*E = Vossianus fol. 111 saec. IX*    *bc = Bernenses 165 et*  
*184 s. IX*    *γ = Gudianus s. IX*    *C = Parisinus 8069*  
*s. X uel XI*    *X = Valencen. 389 s. IX—X*    *p = Parisinus 7927 s. X*    *Z = Vaticanus 1575 s. X uel XI*    *P*  
*= Palatinus 487 s. X. Extant in multis libris aliis, ut*  
*Bernensibus 167 (s. IX—X), 172 (s. X), 255 + 239 (s. IX),*  
*Vindobonensi 58 (s. X), Monacensi 19413 (s. X—XI), Parisino 9344 (s. XI), aliis. Vaticanus 3252 Bembinus s. IX habet*  
*v. 1—10.*

*Praefatio in EyCP extat. Incēpt epigrammatū (ū m. sec. in ras.) Obidii Nasonis in libris eneidarum Vergili/// (in rasura i) praefatio E Ouidius Naso Publico Virgilio suo salutē. Praefatio P Versus Ouidii Nasonis p Carmen Ouidii Nasonis γ Versus Ouidii Nasonis de Virgilio (incipiunt C) C, Bembinus.*

*1 uirgilius CPBemb. magno om. γ quantus γ 2 uirgilio γ CPBemb. 'Naso poeta meo' ex Ouid. Trist. III 3, 74*  
*4 ingemo C subsequar P*

Argumenta quidem librorum prima notavi,  
 Errorem ignarus ne quis habere queat.  
 Bis quinos feci legerent quos carmine versus,  
 Aeneidos totum corpus ut esse putent.  
 Adfirmo gravitate mea, me carmine nullum  
 Livoris titulum praeposuisse tibi.

5

10

B. II 191. M. 860. B. IV 176.

## I

Aeneas primo Libyes adpellitur oris. —

B. II 192. M. 862. B. IV 172.

Vir magnus bello, nulli pietate secundus  
 Aeneas odiis Iunonis pressus iniquae  
 Italiam quaerens Siculis erravit in undis.  
 Iactatus tandem Libyae pervenit ad oras  
 Ignarusque loci, fido comitatus Achate  
 Indicio matris regnum cognovit Elissae,  
 Quin etiam nebula saeptus pervenit ad urbem  
 Abreptosque undis socios cum classe recepit.

5

*Recensio in E servata:* I a: Libyae compellitur undis.  
 4 Naufragus et tandem Libyae est advectus ad oras 7 in  
 urbem 8 Abreptos socios undis.

u. 9—10. 5—8 *Ribbeckius* 5 priua *L. Muellerus* 6 errore  $\gamma$  7 feci legerent *E* felice gerent *P* legere ut feci  $\gamma$  legerent feci *CBemb.* qui *ci. Ziehen* 9 grauitatē  $\gamma$  probitate *Burmamnus* meae *E*, sed e m. sec. camine *E*, sed r m. sec. crimine nullo l. titulos *Tollius* 10 liboris *E* laboris *P* proposuisse  $\gamma$

*Decasticha, singulis monostichis praemissis, extant in RbcPpXZ; separata extant in E; de  $\gamma$  incertus sum (cf. Ribbeck. proll. Verg. p. 370, sed et p. 377). Z cum E facit. X a libro V incipit. Leuiora librorum praeter RE uitia interdum omittam; ex pZP non nisi pauca afferam* I It monosticha in libris aeneidos *E* Incipit uersus Ouidii Nasoni c Epigramma Ouidii Nas cett. Z libie *E* libyae rell. depellitur libri oras *Ribbeckius* ZP = *E*. Liber primus *E* 1 uello *E* m. pr. 2 praessus *R* 4 libiae *E*. P = *E* 5 achatae *RP* 6 helissae *E* alisse *p* 7 septus pbenit *E* 8 adreptosque *Rbyp* arreptosque *cBern.* 167. 235

Hospitioque usus Didus per cuncta benignae  
 10 Excidium Troiae iussus narrare parabat.

(cf. ad I)

## II

Funera Dardaniae narrat fletusque secundo.

(cf. ad I)

Conticuere omnes. tum sic fortissimus heros  
 Fata recensebat patriae casusque suorum:  
 Fallaces Graios simulataque dona Minervae,  
 Laucontis poenam et laxantem claustra Sinonem,  
 5 Somnum, quo monitus acceperit Hectoris atri,  
 iam flammās caeli, Troum patriaeque ruinas  
 Et regis Priami fatum miserabile semper  
 Impositumque patrem collo dextraque prehensum  
 Ascanium, frustra a tergo comitante Creusa;  
 10 Ereptam hanc fato, socios in monte receptos.

## III

Tertius errores pelagi terraeque requirit.

Post eversa Phrygum regna ut fuga coepta moveri  
 Vtque sit in Thracen primo devectus ibique

*Rec. E:* II a: defletque 10 repertos

9 hospitio (s m. 2) *E* didois c dodois *p* benigne *EP*  
 10 parabant *p*

II om. *bcy* II (et sic in rell.) *E* flectaeque *RBernensis* 167 fletusque recentiores *ZP* = *E* secundus *P* 1 II *E*  
 tum *R* tunc rell. haeros *E* 2 patriae *REP* troiae *bc*  
 troiaeque. *γ* casusque. *b* 3 donata *E*, corr. m. sec.  
 4 Laocoontis *RγPp* Laucoontis *E* Laocontis *bc* et om.  
*Ebcy* 5 somnium *RP* acceperat *Ebc* -erit *RP* haec  
 toris *E* atrum *γBernenses* 6 famas *cy* flamas *b*  
 7 regnum *R* fato *R* 8 iam positumq. *P* praehensū *R*  
 praehensū *E*, corr. m. sec. 9 a solus *E* (at m. sec.)  
 comitata *P* Creusa (e in ras.) *R* 10 preptam *p* hanc  
 om. *by* sociosque *Z* repertos etiam *Zp*

III a om. *Rcy*, dedi ex *bEZP* (requirit *P*) u. 1—10 om. *R*  
 III *E* 1 phrigū *EZ* ut solus *E* cepta *Eγ* 2 in  
 thrachen *E* in tracē *γp* itrarem *b* primo *cy* primum *E*  
 primi *b* uento *P* deiectus *b*

Moenia condiderit Polydori caede piata,  
 Regis Ani hospitium et Phoebi responsa canentis,  
 Coeptum iter in Creten, rursus nova fata reperta, 5  
 Naufragus utque foret Strophadas compulsus ad undas.  
 Inde fugam et dirae narrat praecepta Celaenus,  
 Liquerit utque Helenum perceptis ordine fatis,  
 Supplicem Achaemeniden Polyphemo urgente receptum  
 Amissumque patrem Drepani. sic deinde quievit. 10

## IV

Vritur in quarto Dido flammisque fatetur.

At regina gravi Veneris iam carpitur igni.  
 Consulitur soror Anna; placet succumbere amor.  
 Fiunt sacra deis, onerantur numina donis.  
 Itur venatum, Veneris clam foedera iungunt.  
 Facti fama volat. monitus tum numine divum 5  
 Aeneas classemque fugae sociosque parabat.  
 Sensit amans Dido, precibus conata morari.  
 Postquam fata iubent nec iam datur ulla facultas,  
 Conscenditque pyram dixitque novissima verba  
 Et vitam infelix multo cum sanguine fudit. 10

*E*: III 5 Cretam 6 ab undis 7 praecepta horrenda  
 IV a flammisque crematur 5 Factum fama notat 8 videt

3 polidori *libri* 4 legis *c* Ani *Ribbeckius* anii *E*  
 ; ad *bcyp* ; in *P* et *Z* ospitium *Ec* phebi *E* canebat  
*libri*; *sed* -ebant *Z*, -enti *P*; *corr.* *Baehrens* 5 rursū, *sed*  
*corr.*, *E* 6 strofadam *P* compulsus *E* ad undam *P* ad  
 udas *Heinsius* 7 *P* = *E* dire *E* irae *b* iree *c* narrat  
*om.* *E* atque itē narrat *yp* orrenda *E* 8 elenum *E* pre-  
 ceptis *Ebcyp* 9 Achaemeniden *E* -dem *P* acem. *cp* popul-  
 phemo, *corr. m. sec.*, *E* ungente *b* urgente *γ*? *P* recepit  
*bcy* receptus *E* (*sic*) 10 que *om.* *E* dripanis hic *E* et  
 fere *Zbcy* dephanis hic *p*, *corr. ed.* *Aldina*.

IV a *om.* *bcy*. 1 *PZ* = *E* 1 III *E* capitur *E*  
 2 anne *E* soror *om.* *cy* 3 de his honerantur *E* 5 tunc *cy*  
 7 sentit *PZ* praecibus *R* 8 'fata Iovis poscunt' *Aen.*  
 IV 614 videt *Ec* ulla loquendi *pcy* ulla uoluptas *PZ*  
 9 prius que *om.* *R* conscenditq; puram (piram *m.* 2) *E*

## V

Quintus habet ludos et classem corripit ignis.

Navigat Aeneas. Siculas defertur ad oras.

Hic manes celebrat patrios. una hospes Acestes.

Ludos ad tumulum faciunt, certamina ponunt.

Prodigium est cunctis ardens adlapsa sagitta.

5 Iris tum Beroen habitu mentita senili

Incendit naves, subitus quas vindicat imber.

In somnis pater Anchises, quae bella gerenda

Quoque duce ad Manes possit descendere, monstrat.

Transcribit matres urbi populumque volentem

10 Et placidum Aeneas Palinurum quaerit in undis.

## VI

Quaeruntur sexto Manes et Tartara Ditis.

Cumas deinde venit. fert hinc responsa Sibyllae.

Misenum sepelit; mons servat nomen humati.

Ramum etiam divum placato numine portat.

At vates longaeva una descendit Avernum.

*E*: V a: quos concelebraret Acestes 5 item 10 placida—unda VI 4 Ad vatis tecta atque

V a: sic *pbyX om. R.* quos concelebrat ceteris erasis (quae *Holderus legit & evēv*) *E.* quos concelebrabat acestes Z. quis concelebratur aceste *P* 1—10 *om. R* 1 V *E* 2 Hinc *X* 4—6 *om. γ* 5. 6. 4 *bP* 4 prodigio *Heinsius* prodigiū *Eb* prodigiosa & *XpBern.* 239 delapsa *b* 5 tum *Ribbeckius* tunc 5 tē *p* Nutricem *bXPBern.* 239 te ut *uid.*, erasum *c* ≡ abitu *E*, corr. *m.* 2

pro 7: Cunc<sup>g</sup>natum (i. e. Tunc gnatum) *ñchises* solatur noctis in umbris *bP et fere Bern* 167 *versum 7 et hunc habent XZ* 8 ducē *cyp* narrat *bPBern.* 167 9 transcribit *cγX* mores urbis *bP* 9. 10 *cf. Aen. V* 750. 836 placitum *P* Finit carmen Obidii *X* (*Ovidium Nasonem X ad libr. VII et IX nominat*)

1 VI *E* Cymas *RBern.* 239 sibillae *Ep* 2 servans *RX* 3 uiuum *R* etiam (et *X*) ante (antea *c* āna *p*) deū (diuum *pcX*) *cγXpBern.* 239 4 *pZ fere* = *E* longaeva *RbX*] tecta atque (adque *E*) *EcyBern.* 239



Agnoscit Palinurum et ibi solatur Elissam 5  
 Deiphobumque videt lacerum crudeliter ora.  
 Vmbrarum poenas audit narrante Sibylla.  
 Convenit Anchisen penitus convalle virenti  
 Agnoscitque suam prolem monstrante parente.  
 Haec ubi percepit, graditur classemque revisit. 10

## VII

Septimus Aeneam reddit fatalibus arvis.

Hic quoque Caietam sepelit, tum deinde profectus  
 Laurentum venit: hanc verbis cognoscit Iuli  
 Fatalem terram: 'mensis en vescimur' inquit.  
 Centum oratores pacem veniamque petentes  
 Ad regem mittit Latii tum forte Latinum, 5  
 Qui cum pace etiam natae conubia pactus.  
 Hos furia Allecto Iunonis dissipat ira:  
 Concurrunt dictis, quamvis pia fata repugnent.  
 Belli causa fuit violatus vulnere cervus.  
 Tum gentes sociae arma parant, fremit arma 10  
 iuventus.

*E:* 5 Palinuron; ibi 9 Cognoscitque VII 1 tumu-  
 latur (?) 3 iam 5 tunc 7 Hic furiam | destruit 8 Rex  
 cedit furiis 10 Arma ferunt gentes sociae; fiat bella iuventus

5 consolatur *X* elisā *XPZ* elissa *p* helissā *E*  
 6 Diphobūq<sup>a</sup> *E* laterum *R* 7 audit *REPZ* discit *bXy*  
 discet *cp* sibilla *E* 8. 9 *om.* *X* 8 penitus (patris *P*)  
 .q. in ualle *RbcyPBern.* 239 conuallē *E* (cf. *Aen.* VI 679)  
 9 narrante *RbyP* monstratq. *cp* parētē *p* 10 sociosque  
 reuisit *cy* † socios *X m.* 2

VII *om.* *bc* aenean *γXP* 1 VII *E* sepelit tum *R*  
 tumult *E solus.* tumulto dat *L. Mueller* *pZP fere* = *R* tum]  
 cum *p* 2 Laurentumque *RbyX* que *om.* *EZ* Lauinium *P*  
 hanc *om.* *γX* ac *P* hic *Z* cognouit *RP* cognom̄ *X* 3 en  
*RyX* iam *b* hic *P*; *om.* *p* 4 q<sup>a</sup> ex t *E m. pr.* 5 mittunt  
 laeti *RγXPpBern.* 239 forte *PZ* sorte *RγX* fonte *E*  
*m. pr.* 6 nata *Rp* 7 hoc *PRbyXpBern.* 239 hos *Z* haec  
*L. Muellerus* forte *RγXP* sorte *p* furia *bcZ* destrabit *Z*,  
 recte? iram *Ry* 8 Rexedit (c a m. sec.) *E* u. 10 =  
 c. 653, 48 sociadat bella *E*, correxi in *Addendis* 1870 p. *LVI*

## VIII

Praeparat octavo bellum [et] quos mittat in hostis.

Dat belli signum Laurenti Turnus ab arce,  
Mittitur et magni Venulus Diomedis ad urbem,  
Qui petat auxilium et doceat, quae causa petendi.  
Aeneas divum monitu adit Arcada regem,

- 5 Euandrum Arcadia profugum nova regna tenentem.  
Accipit auxilium: huic natum et socia agmina iungit  
Euander. Pallas fatis comes ibat iniquis.  
Iamque habilis bello et maternis laetus in armis  
Fataque fortunasque ducum casusque suorum  
10 Sortitus clipeo divina intentus in arte est.

## IX

Nonus habet pugnas nec adest dux ipse tumultu.

- Atque ea diversa penitus dum parte geruntur,  
Iunonis monitu Turnus festinat in hostem.  
Teucrorum naves Rutulis iaculantibus ignem  
Nympharum in speciem divino numine versae.  
5 Euryali et Nisi coeptis fuit exitus impar.  
Pugnatur: castra Aeneadae vallumque tuentur.  
Audacem Remulum dat leto pulcher lulus.

*E*: VIII a: armat in hostes 6 auxilia: hic natus s. a. i.

7 Euandri 10 Miratur clipeo divinam natus in artem

IX a pugnam | rex 1 haec 2 festinat Turnus 7 leto dat

VIII hoctabo *E* octauos *L. Muellerrus* et add. *Heynius*  
ostem *E* armet *PZ* mittit *X* 1 VIII *E* 3 ausiliū *E*  
4 monitu *REc* 'monit' *γP* monitis *b* moniti caedit *X*  
petit *cinicio* adit *libri* (adiit *p*) arcade *E* 5 arcadiae  
*RyXP Bern.* 239 et (arch.) *pbcZ* patria *L. Muellerrus*, recte?  
tenētē *E* petentem *rell.* 6 num huic *delendum?* 7 natū *b*  
7 euandri *Eb* fati *E* 9 causasque *b* 10 divinam .. in  
artem *pulo*

IX *PZ* = *E*. tumulti *E* tumultus *c* 1 VIII *E*  
adque *R* 2 Tunonus monito *X* ostem *E* 3 in naues *E*  
nauis *PZ* 4 nīpharū *EbcZ* specie *E* 5 euryali *EbeZ(p)*  
ceptis *E* 6 pugnantur *libri praeter EP* aeneae *Bern.* 239, *p*  
baëllūq; *E* bellumque *P* 7 romulum *RXZp* pulcer *E*

Fit via vi. Turnus Bitian et Pandaron altum  
Deicit et totis victor dat funera castris,  
Iamque fatigatus recipit se in castra suorum.

10

## X

Occidit Aeneae decimo Mezentius ira.

Concilium divis hominum de rebus habetur.  
Interea Rutuli portis circum omnibus instant.  
Advenit Aeneas multis cum milibus heros.  
Mars vocat et totis in pugnam viribus itur.  
Interimit Pallanta potens in proelia Turnus  
Caedunturque duces, cadit et sine nomine vulgus.  
Subtrahitur pugnae Iunonis numine Turnus.  
†Aeneas perstat Mezenti caede piata†  
Et Lausum invicta perimit per vulnera dextra.  
Mox ultor nati Mezentius occidit ipse.

5

10

## XI

Vndecimo victa est non aequo Marte Camilla.

Constituit Marti spoliorem ex hoste tropaeum  
Exanimumque patri natum Pallanta remittit.

*E*: 8 acrem 10 tuta X 8 heros] inde 8 instat  
cruentus 9 Lausus fata patris praesenti morte redemit  
XI 2 Exanimemque | feretro

8 bitiam *RbcyXp* betiā *E* pādoron *E* pandarum *rell.*  
-daron *P(Z)* altum *cf. Aen. IX 674* 10 recipet *Ry* tuta *EZ*  
X *om. b* aēnaē *E* Mezzentius *Ry* 1—10 *om. b*  
1 X *E* 2 hōnib; *E* 5 interimit *EBern.* 239 interemit  
*rell.* (-ēmit *p*) pallnta *E* praelia X 6 ducesq; *p* 7 sub-  
traitur *E* nōmine X 8 prestat X *m. pr. Pp* mezzenti  
*RyBern.* 167 piata *RcyXP* Mezenti caedi Aeneas tum fer-  
vidus instat (*cf. Aen. X 788*) *vel tale quid conicio* 9 pre-  
senti *E* Et clausum *p* peremit *R* inuita sternit *P* 10 uictor  
*libri, corr. Burm.* mezzentius *RyBern.* 167

XI *om. p* uita X 1 XI *E* spoliātū *E* spoliato *b*  
tropeum *E* tropea *P* 2 exanim (*min m. pr.*) emq; *E*

- Iura sepulturae tribuit tempusque Latinis.  
 Euander patrios adfectus edit in urbe.  
 5 Corpora caesa virum passim digesta cremantur.  
 Legati referunt, Diomedem arma negasse.  
 Drances et Turnus leges aequante Latino  
 Concurrunt dictis. Aeneas imminet urbi.  
 Pugnatur. vincunt Troes. cadit icta Camilla.  
 10 Deinde duces castris, donec cessere, minantur.

## XII

Duodecimo Turnus divinis occidit armis.

- Turnus iam fractis adverso Marte Latinis  
 Semet in arma parat pacem cupiente Latino.  
 Foedus percutitur, passuros omnia victos.  
 Hoc Turni Iuturna soror confundit et ambos  
 5 In pugnam populos agit ementita Camertem.  
 Aenean volucris tardatum membra sagitta  
 Anxia pro nato servavit cura parentis.  
 Vrbs capitur. vitam laqueo sibi finit Amata.  
 Aeneas Turnum campo congressus utrimque  
 10 Circumfusa acie vita spoliavit et armis.

*E*: 5 disiecta    9 ipsa    10 nocti cessere minanti  
 XII 6 Aeneam    9 progressus

4 sic *R*, affectus *EbcP*Bern. 167. 239 c(a)edit by aedit *E*  
 edet *P* 6 ligati *R* 8 imminet *E m. pr. XcP* 9 iacta *Rc*  
 icta *Z* acta *byBern.* 167. 239 10 dein reduces *L. Muellerus*  
 XII a: duodecimo *γ* Ultimus imponit bello turni nece  
 finem *p* 1—10 *om. p* 1 XII *E* fractos—latinos *P* 3 fedus *E*  
 passurus *RcγXZBern.* 167. 239 passuri-s *b* hōnia *E*  
 uictos *E* -us reliqui 4 contundit *E* confundit *P* 5 men-  
 titā *E* 6 aenean *RXP* aeneas *ZBern.* 239 tardatur  
*RXPZBern.* 239 tardantem *Bern.* 167 7 nato *b* serbabit *E*  
 8 sibi ex siui *E* 10 *om. P*

## 2

## OVIDII NASONIS

B. II 189, 1—4.

M. 836, 1—4.

B. IV 173.

*Argumenta Bucolicon et Georgicon.*

Qualis bucolicis, quantus tellure demanda,  
 Vitibus arboribusque, satis pecorique apibusque  
 Aeneadum fuerit vates, tetrasticha dicent.  
 Contineat quae quisque liber, lege carmina nostra.

B. II 193, 1—4.

M. 863, 1—4.

B. IV 173.

**Bucolica.**

Tityrus agresti modulatus carmine ruris,  
 Formosum per quod Corydon dilexit Alexin,  
 Silenumque senem sertisque meroque ligavit,  
 Pastorumque melos facili deduxit avena.

5

B. II 189, 5 sqq.

M. 836, 5 sqq.

B. IV 444.

**[Georgica.]**

## I

Quid faciat laetas segetes, quae sidera servet  
 Agricola, ut facilem terram proscindat aratro,

10

*Recensio E:* Tetrasticha in cunctis libris Vergilii. Praefatio 5 modulatur carmen avena 6 pastor

Tetrasticha *E* praef. *E* Carmen Ovidii Nasonis tetrasticon *C* Carmen tetrasticon Ovidii Nasonis incipit *Bembinus* Incipit tetrastichon Ovidii Nasonis carmen *b* Incipit carmen tetrasticon Ovidii Nasonis (in libra bucolicon *Z*) *γZBern.* 239 et fere *p* et ad *u.* 9 *c* 1—4 in *ECbyZBemb.* extant bucolicis *Bemb. Bern.* 167 2 peccorig; *C* 3 aneadium *C* uatis *E* tetrasticha *Cbyp* tetrasticha *E* 4 continent *b* qua *p* munera nostra *EBern.* 167 nostra *bypBemb.*, evanuit in *C* carmine nostro *Ribbeck.* munere nostro *L. Mueller* *u.* 5—8 in *ECb* extant Buē *E* 5 titirus *E* (i. e. *Vergilius*) modo laetus *b* coridon *ECb* 8 pastorumque sonos faciles duxere cicutae *Cb*; dedi ex *E* 9—24 om. *EC*, habent reliqui (13—16 om. *Z*), 9—12 *Bemb.* 9 quo sidere *cXpZ*; in *Bemb.* et *Bernensibus* corr. 10 facile libri aratris *Bemb. cXp*, *b m.* 2, *Bernn.* aratro *Zb*

Semina quae iacienda, modos cultusque locorum,  
Et docuit messes magno cum fenore reddi.

## II

Hactenus arborum cultus et sidera caeli,  
Pampineas canit inde comas collisque virentis  
15 Descriptasque locis vites et dona Lyaei  
Atque oleae ramos, pomorum et condere fetus.

## III

Teque Pales et te, pastor memorande per orbem,  
Et pecorum cultus et gramine pascua laeta,  
Quis habitent armenta locis stabulentur et agni,  
20 Omnia divino monstravit carmine vates.

## IV

Protinus aërii mellis redolentia regna,  
Hyblaeas et apes, alveorum et cerea texta,  
Quique apti flores, examina quaeque legenda,  
Indicat humentisque favos, caelestia dona.

11 quo *Bemb. ex corr.*, *b* facienda *c* modus *Bemb.*  
*m. 1, c, Bern.* 239 *m. 1* modo *Bern.* 172 loco *b* 12 Edocuit  
*ZBern.* 167. 239 Edocet et *Baehrens* cum *libri* ] olim *c*,  
*Bemb. Bernn.* (ex cum 172) foedere *Bemb. m. pr., cpXBern-*  
*nenses* 13—20 habet *R* 14 inde *b* ille *RcyXpBernn.*  
collesque uirentes *b* 15 loci *RcyXpBernn.* 16 adque *R*  
et condere fetus *b* ex ordine laetus *RcyXBernn.* letius *p*  
laetos *Bern.* 167 17. Te quoque *RX* magna pales *X*  
pastor 3 *Bernn.* pastorum reliqui, *om. X* memorande *RZall.*  
uenerande pauci 5 per orbem] canemus *X* 18 gramina  
*omnes*, praeter gramine *Bern.* 167 19 habitant *omnes*  
stipulantur *Z* stabulantur *Bern.* 167 agni plerique agnae 5  
pauci v. 21—24 in *X* a manu saec. XIII 22 et *Z*,  
*om. bc* ] que *γXpBernenses* aluorum libri et *om. c* ] que *Xp*  
cetera *Bern.* 167. 172 texta unus 5 ] tecta *cpBern.* 167. 172  
dona *b* regna *Bern.* 239, *Z* ni *γ* 23 qui *Bern.* 167  
quid *Bern.* 172. 239 *cpy* quod *Z* apti *Bern.* 239 *ex corr.*,  
pauci 5 albi *Bernn. cyp* alibi *Z* colenda *Bern.* 167 et 239  
*ex corr.*, *b* legentis *γ* 24 implicat *b* auos *p, Bern.* 172. 239

# CARMEN

## CODICIS VERGILIANI MEDICEI 39, 29.

### 3

Turcius Rufius Apronianus Asterius  $\overline{uc}$ . et inl. ex comite domest. protect. ex  $\overline{com}$ . priu. largit. ex praef. urbi patricius et consul ordin. legi et distincxi codicem fratris Macharii  $\overline{uc}$ . non mei fiducia set eius cuius et ad omnia sum devotus arbitrio XI kal. Mai. Romae.

B. II 187. M. 281. B V 110.

Distincxi emendans gratum mihi munus amici.

*Suscipiens operi sedulus incubui.*

Quisque legis, *relegas* felix parcasque benignus,

*Siqua minus vacuus praeteriit animus*

Tempore, quo penaces circo subiuncximus atque

5

*Scenam euripo extulimus subitam,*

Vt ludos currusque simul variumque ferarum

*Certamen iunctim Roma teneret ovans.*

*Asterii consulis anno p. Chr. 494 carmen inter Bucolica et Georgica interiectum est, de quo cf. Ribbeckius proll. critt. in Verg. p. 222 sq., unde descripsi, qui non ante VI. uel VII. saeculum epigramma in codicem inlatum esse demonstrat. Idem Verg. tom. IV post p. 206 carmen photographi arte repraesentatum depinxit; ea quae Fogginius legit, sed hodie non iam legi posse inde discimus, litteris obliquis descripsi. — cuius NHeinsius cui si M(ediceus) 3 que] q. bis M; sic u. 5. 7 bis. 14. 15. benigne<sup>us</sup> M u. 3. 4. in M post u. 16 positi, sed signo & utrobique bis posito, hodie euanido, ad u. 1. 2 reuocati sunt 5 i. e. pinaces 6 cum euripo Meyerus*

Ternum quippe 'sofos' merui, terna agmina vulgi

10 Per caveas plausus concinuere meos.

In quaestum famae census iactura cucurrit,

Nam laudis fructum talia damna ferunt.

Sic tot consumptas servant spectacula gazas,

Festorumque trium permanet una dies,

15 Asteriumque suum vivax transmittit in aevum,

Qui partas trabeis tam bene donat opes.

11 in quāestum *M*, sed <sup>pretium</sup> in *mg.* teste *Fogginio*;  
*hodie tantum* q aestum extat. 12 serunt *M*, corr. *Meyerus*

14 una] an alma? 16 partas *Heinsius* parcas *M*



# CARMEN

## CODICIS PARISINI 8084.

4

B. M. —  
B. III 287.

[Contra paganos]

Dicite, qui colitis lucos antrumque Sibyllae Idaeumque nemus, Capitolia celsa Tonantis, Palladium Priamique Lares Vestaeque sacellum Incestosque deos, nuptam cum fratre sororem, Inmitem puerum, Veneris monumenta nefandae, Purpurea quos sola facit praetexta sacratos, Quis numquam verum Phoebi cortina locuta est, Etruscus ludit semper quos vanus aruspex:	fol. 156
Iuppiter hic vester, Ledae superatus amore, Fingeret ut cycnum, voluit canescere pluma? Perditus ad Danaen flueret subito aureus imber? Per freta Parthenopes taurus mugiret adulter? Haec si monstra placent nulla sacrata † pudica, Pellitur arma Iovis fugiens regnator Olympi? Et quisquam supplex veneratur templa tyranni, Cum patrem videat nato cogente fugatum?	5       10       15

*P* = codex Prudentii antiquissimus saec. VI.

*Inscriptio deest P, in quo enotando Kruegerum (Herm. IV 353) sequor. carmen utiis prosodiacis scatet 1 sybillae P 2 idaeumque P, cf. Aen. III 112. VIII 653 5 inmitem] mentionem Catamiti desidero nefanda P 7 uirum P curtina P 10 cycnum P 11 danain P 12 parthenopis P mugiret P 13 sic Hauptius num nullo sacrata pudore? post 13 uersum deesse putat Bachrens 16 sogente P*

- Postremum, regitur fato si Iuppiter ipse,  
 Quid prodest miseris perituras fundere voces?  
 Plangitur in templis iuvenis formonsus Adonis,  
 20 Nuda Venus deflet, gaudet Mavortius heros,  
 Iuppiter in medium nescit finire querellas,  
 Iurgantesque deos stimulat Bellona flagello.  
 Convenit his ducibus, proceres, sperare salutem  
 Sacratis? Vestras liceat componere lites.
- 25 Dicite: praefectus vester quid profuit urbi,  
 Cum Iovis ad solium raptor trabeatus obisset,  
 Cum poenas scelerum tracta vix morte rependat?  
 Mensibus iste tribus, totam qui concitus urbem  
 Lustravit, metas tandem pervenit ad aevi!
- 30 Quae fuit haec rabies animi? quae insania mentis?  
 Nempe Iovis vestram posset turbare quietem! —  
 Quis tibi iustitium incussit, pulcherrima Roma?  
 Ad saga confugerent, populus quae non habet olim?  
 Sed fuit in terris nullus sacratio illo,
- 35 Quem Numa Pompilius, e multis primus aruspex,  
 Edocuit vano ritu pecudumque cruore  
 Polluere (insanum) bustis putentibus aras.  
 Non ipse est, †vinum patriae qui prodidit olim,  
 Antiquasque domus, turres ac tecta priorum
- 40 Subvertens urbi vellet cum inferre ruinam,

25 urbii *P* praefectus est Mommseno (*Herm. IV* 360)  
*Virius Nicomachus Flavianus* consul a. 394, *Morclio Vettius*  
*Agorius Praetextatus*, a. 384 et praefectus praetorio Italiae  
 et mortuus, cum in a. 385 iam designatus esset consul.  
 26 Quem *P* Quom et raptim *Ellisius* raptor scripsi tra-  
 beatus *Morelius* adisset *Hauptius* obisset *Maehly* raptum  
 tractatus abisset *P* 27 poena *P* tracta *P* = lenta raptim  
 tractatus (qui ducitur unco, *Iuven.* 10, 66) *cj. Ziehen*, tractam  
 mortem eius mortem ratus esse, cuius corpus per urbem  
 trahitur 28 totum *P* totam scripsi totum . . . orbem  
*Mommsenus* 29 lustravis aetas *P* 31 Nempe Iovis *Hauptius*  
 Sed ioui *P* Seditio ut *Thomas* 32 Quid *Bachrens* 36 vano  
 ritu *P*; -os -us *Bachrens* paecudumque *P* 37 polluere  
*Morel* polluit *P* busti *P* 38 uenum patriam *Haupt*  
 39 antiquaque *P* ac] a *P*

Ornaret lauro postes, convivias daret,

Pollutos panes infectos ture vapore

fol. 157 Poneret, in risum quaerens quos dederet morti,

Collaribus subito circumdare membra suevit,

Fraude nova semper miseros profanare paratus?

45

Sacratus vester urbi quid praestitit, oro?

Qui hierium docuit sub terra quaerere solem,

Cum sibi forte pirum fossor de rure dolasset

Diceretque esse deum comitem Bacchique magistrum,

Sarapidis cultor, Etruscis semper amicus:

50

Fundere qui incantis studuit concepta venena,

Mille nocendi vias, totidem cum quaereret artes:

Perdere quos voluit, percussit, luridus anguis,

Contra deum verum frustra bellare paratus,

Qui tacitus semper lugeret tempora pacis

55

Nec proprium interius posset vulgare dolorem.

u. 57—

62:

B. I 57.

M. 605.

Quis tibi, taurobolus, vestem mutare suasit,

Inflatus dives, subito mendicus ut esses,

Obsitus et pannis, modica stipe factus epaeta,

Sub terram missus, pollutus sanguine tauri,

60

Sordidus, infectus? vestes servare cruentas,

Vivere cum speras viginti mundus in annos?

Ambieras censor meliorum caedere vitam,

Hinc tua confisus possent quod facta latere,

Cum canibus Megales semper circumdatus esses

65

Quem lasciva cohors (monstrum) comitaret ovantem.

42 infectous *P* infectans *Delisle*, *correx*i infuso  
*Baehrens* 43 quodedere *P*, *corr.* *Haupt* et *Delisle* 44 Colla-  
 ribus *Haupt* Gallaribus *P* membra circumdare *P*, *transp.*  
*Maehly* subitus *P*, *correx*i suetus *Haupt* 47. Quid *P*  
 48 pyrum *P* 49 que *del. Ellis* bhaccique *P* 51 concerta *P*  
 confecta *Baehrens* 52 conquereret *P* cum quaereret *Thomas*  
 56 Nec *de Rossi* Ne *P* ulterius olim *scripsi* 59 stepe-  
 factusepeta *P*, *corr.* *Morelius* 60 terra *P* 61 seruare  
*sc. suasit* 62 anniis *P* 63 abieras *P* ambieras (*tenta-*  
*ras*) *Buecheler* cedere *P* caedere *Ellis* 65 Magalis *P*  
 66 Quem laciua corum monstrum comitare couantem *P*  
 laciua cohors *Haupt* Et lasciva cohors plostrum (*Magnae*  
*Matris*, cf. v. 104) comitaret ovantum *coniecerim*

- Sexaginta senex annis duravit, efebus,  
 Saturni cultor, Bellonae semper amicus,  
 Qui cunctis Faunosque deos persuaserat esse  
 70 Egeriae Nymphae comites Satyrosque Panasque,  
 Nympharum Bacchique comes Triviaeque sacerdos;  
 Quem lustrare choros ac molles sumere thyrsos  
 Cymbalaeque inbuerat quater Berecynthia mater,  
 † Quis Galatea potens iussit Iove prosata summo,  
 75 Iudicio Paridis pulcrum sortita decorem.  
 Sacrato nulli liceat servare pudorem,  
 Frangere cum vocem soleant Megalensibus actis.  
 Christicolas multos voluit sic perdere demens,  
 Qui vellent sine lege mori; donaret honores  
 80 Oblitosque sui caperet quos daemone arte,  
 Muneribus cupiens quorundam frangere mentes  
 Aut alios facere prava mercede profanos  
 Mittereque inferias miscros sub Tartara secum.  
 Solvere qui . . voluit pia foedera leges.  
 85 Leucadium fecit fundos curaret Asrorum; fol. 158  
 Perdere Marcianum, sibi proconsul ut esset.  
 Quid tibi diva Paphi custos, quid pronuba Iuno  
 Saturnusque senex potuit praestare sacrato?  
 Quid tibi Neptuni promisit fuscina, demens?  
 90 Reddere quas potuit sortes Tritonia virgo?  
 Dic mihi, Sarapidis templum cur nocte petebas?  
 Quid tibi Mercurius fallax promisit eunti?

67 efoebus *P* 68 Saturni *P* 69 Quictis faunosque *P*,  
*corr. Delisle* 70 Egeriae nymphae *P* satyrosque poenas-  
 que *P* 71 q. comae triuaeque *P*, *corr. Delisle* Ny.-comes  
*ex Petronio* 133 72 quem (?) lustrare choros ac moles su-  
 meret hyrcos *P*, *corr. Morelius* 73 quem *P* que *Morelius*  
 berecynthia *P* 74 Quis corruptum Cytherea *Morelius, recte?*  
 80 Oblitosque *P* demonis *P* 82 parua *P*, *corr. Maehly*  
 83 q. inferias *P* 84 quis *P* qui *Hauptius* semper puto,  
 demens *Maehly* 86 Perderet (*sc. fecit*) puto sic ui *Baehrens*  
 esse *P* 87 phafus *P* Paphi *Hauptius* Iuno nunc dele-  
 tum *P*

Quid prodest coluisse Lares Ianumque bifrontem?  
 Quid tibi Terra potens, mater formonsa deorum,  
 Quid tibi sacrato placuit latrator Anubis? 95  
 Quid miseranda Ceres mater, Proserpina subter,  
 Quid tibi Vulcanus claudus, pede debilis uno?  
 Quis te plangentem non risit, calvus ad aras  
 Sistriferam Fariam supplex cum forte rogares?  
 Cumque Osirim miserum lugens . . . . [Isis] 100  
 Quaereret, inventum rursum quem perdere posset,  
 Post lacrimas ramum fractum portares olivae?  
 Vidimus argento facto iuga ferre leones,  
 Ligna cum traherent iuncti stridentia plaustra,  
 Dextra laevaue istum argentea frena tenere, 105  
 u. 106— Egregios proceres currum servare Cybellae,  
 109: B. I 58. Quem traheret conducta manus Megalensibus actis,  
 M. 606. Arboris excisae truncum portare per urbem,  
 Attin castratum subito praedicere Solem.  
 Artibus heu magicis procerum dum quaeris honores, 110  
 Sic, miserande, iaces parvo donatus sepulcro.  
 Sola tamen gaudet meretrix te consule Flora,  
 Ludorum turpis genetrix Venerisque magistra,  
 Conposuit templum nuper cui Symmachus heres.  
 Omnia quae in templis positus tot monstra colebas, 115  
 Ipsa mola et manibus coniunx altaria supplex  
 Dum cumulat donis votaue in limine templi  
 Solvere dis deabusque parat superisque minatur,

96 miserande caeris subter<sup>f</sup> proserpina mater *P*, *transp.*  
*Maehly* 100 Dumque *cf. Ziehen* ossyrim *P* lugis *P* lugens  
*Mommmsenus* anquireret Isis *Baehrens* pro latrator anubis  
 (sic *P* ex u. 95 iterat) 101 quaereret uel quaerenet *P*  
 102 ost *P* portaret *P*, *correx*i 103 factos *Froehner* 104  
 ceu *Baehrens* 105 leuaue situm *P*, *correx*i 106 aegregios *P*  
 cirillae *P* Cybellae *Salm.* 107 quem] e *incert.* *P* trahere *P*  
 108 arboribus *P* 110 heu *scripsi* seu *P* sed *Baehrens*  
 quaeres *P* 111 iacis *P* donate *Maehly* 114 symma-  
 cus *P* 116 mola et *Ellis* ex *Aen. IV* 517 molat *P*  
 coniunx *P* (?) 117 comulat *P* limina *P* 118 diis *P*  
 minatus *P*

Carminibus magicis cupiens Acheronta movere,  
120 Praecipitem inferias miserum sub Tartara misit.  
Desine post hydropem talem deflere maritum,  
De Iove qui Latio voluit sperare salutem!

119 aceronta *P*      121 ydropem *P*

---

# CARMINA

## CODICIS VOSSIANI Q. 9.

### 5

#### Precatio Terrae Matris.

B. M. —  
B. 1 133.

Carmen sic dices:

Dea sancta Tellus, rerum naturae parens,  
Quae cuncta generas et regeneras in dies,  
Quod sola praestas [tuam] tutelam gentibus,  
Caeli ac maris diva arbitra rerumque omnium,  
Per quam silet natura et somnos capit,  
Itemque lucem reparas et noctem fugas;  
Tu Ditis umbras tegis et immensum chaos  
Ventosque et imbres tempestive contines

5

Herbarium salubrium legendarum medicinalium prae-  
catio sqq. *L* (= *Voss. quart. 9 saec. VI fol. 26 sqq.*) In*cl* pre-  
catio terre *B* (*cod. Vrat. s. IX, ed. Schneiderus ind. lect. hib. Vrat. a. 1839.* *Baehrens Laurentianos 73, 41 (saec. XI) et 73, 16 (s. XIII) sine multo fructu addidit. L L. Muellerus et Baehrens, B etiam M. Hertzius contulerunt. matris c. s. dic. om. B dicis L*

2 que *L* quicque *B* generas et regeneras *B* generans et generas *L* sidus *LB* sidera *Schneiderus* in dies *Buechelerus* saecula *Goetzius* indidem *Baehrens* 3 Quae *Schneiderus* prestat gentibus tutela *LB* tuam addo vitalia *Baehrens* 4 arbitratumq; *L, dedi ex Laur. 73, 16* et rerum *Goetzius, recte?* arbitrarumq; *B* 5 quem *B m. pr. L* in caesura hiant *uersus 5, 10. 6, 5* somnus *L* 6 idēque *LB* praeparas *L* 7 ditissima *B* umbra *B* tegas *B* inmensus caos *L* inmensos caos *B* 8 que ventos *B, corr. m. sec.* tempesta-  
tesque *LB* tempestive conieci attines *Baehrens*

- Et, cum libet, dimittis et misces freta  
 10 Fugasque solem et procellas concitas  
 Itemque, cum vis, hilarem promittis diem;  
 Alimenta vitae tribuis perpetua fide  
 Et, cum recesserit anima, in te refugiemus:  
 Ita, quidquid tribuis, in te cuncta recidunt.  
 15 Merito vocaris Magna tu Mater deum,  
 Pietate quia vicisti divum numina.  
 Tu [es] illa vere gentium et divum parens,  
 Sine qua nil maturatur nec nasci potest.  
 Tu es magna, tuque divum regina [ac] dea.  
 20 Te, diva, adoro tuumque ego numen invoco,  
 Facilisque praestes hoc mihi, quod te rogo,  
 Referamque, diva, gratias merito tibi.  
 [Me] rite exaudi, quaeso, et fave coeptis meis.  
 Hoc quod peto a te, diva, mihi praesta volens:  
 25 Herbas, quascumque generat maiestas tua,  
 Salutis causa tribuis cunctis gentibus:  
 Hanc [nunc] mihi permittas medicinam tuam.  
 Veniat me . . cum tuis virtutibus.  
 Quidquid ex his fecero, habeat eventum bonum;  
 30 Cuique easdem dederō quique easdem a me acceperint,  
 Sanos eosdem praestes . . . . .  
 . . . . nunc, diva, postulo ut hoc mihi  
 Maiestas praestet [tua], quod te supplex rogo.

9 dimittes *L* 11 ilarem *L* 12 Et alimenta *LB*  
 13 refugimus *LB*, *correx*i 14 quicquid *B* recidunt *B*  
 16 qui *B* nomina *LB*, *correx*i 17 tum *B* es *add. Schneiderus*  
 uer et *B* 18 nec maturatur quicquam nec n. p. *LB*, *corr.*  
*Baehrens* 19 tuque *Baehrens*] tu es *LB* ac *addidi*  
 20 adora *B* nomen *B* 22 gratias (graciam *B*) diua tibi  
 merito *LB* 23 Me *addidi* rite *scripsi*] fide *LB* queso *LB*  
 fabe *L* 25 tua mag(mai *B* estas *LB* 26 tribuas *L* tri-  
 buis *B*, *cf.* 6, 3 27 nunc *add. Baehrens* Et hanc *Buechelerus*  
 hac *L* permittis *B* 28 Veni ad *B* me *LB*] medicina *Baehrens*  
 medenti *conicio* uirtutibus *om. L* 28. 31 lacunae nullae *LB*  
 29 quicquid *B* quidque *Baehrens* 30 quisquam easdem  
 acciperint *B* 31 eosdemque *LB* 32 hoc *L*, *om. B*  
 33 (*fol.* 27 *L*) maiestes *B* magestas *L* tua *addidi* supplex *LB*



B. M. —  
B. I 140.

# **Precatio omnium herbarum.**

Nunc vos, potentis omnes herbas, deprecor  
 Maiestatemque vestram, quas Tellus parens  
 Generavit atque gentibus cunctis dedit.  
 Medicinam sanitatis in vos contulit,  
 Vt omni generi humano utilissimum 5  
 Auxillium sitis. hoc supplex posco [et] precor:  
 Vos huc adeste vestris cum virtutibus;  
 Qui vos creavit, ipse permisit mihi,  
 Vt colligam. faveatis hoc etiam [mihi],  
 Cui tradita est medicina, quantum vestraque 10  
 Virtus potest, praestate medicinam bonam,  
 Causam salutis. gratiam, precor, mihi  
 Praestetis per tutelam vestram, ut omnibus  
 Virtutibus, de vobis quidquid fecero,  
 Cuique homini dederō [cuique id a me acceperit], 15  
 Effectum habeat celerrimum et eventus bonos.  
 [Praestetis etiam], semper ut liceat mihi

Explicit *L* p̄ trē exp̄ *B* Incipit praecatio sqq. *LB*  
 1 potentes *L* potestis *B* depraecor exoro *LB* 2 M. uestram  
 uos quas parens tellus *LB* 3 atque g. c. *scripsi* et c. g. *LB*  
 dedit *scripsi*] dono dedit *LB* maiestatemque post 4 re-  
 petitum *LB* 5 ut om. *B* 5. 6 sitis auxilium utiliss.  
*LB*, transposui 6 suplex exposco *LB* et add. *Bachrens*  
 praecor *L* 7 uos *scripsi* ue *LB* uenite, adeste *Buechelerus*  
 adest te *L* adestote *B* cum uestris *LB*, transposui  
 8 Quia qui creauit uos *LB* quae *Bachrens* (sed cf. v. 20:  
*Deum dicit*) ipsa *B* 9 colligam uos *LB* uos *deleui*  
 fauentem *L* fauente *B* mihi *addidi* 10 med. trad. est  
*LB*, transpos. *Maehly* quantumque uestra *LB* 12 salutis  
*Schmidtus* sanitatis *LB* gratiam *B* praecor *L* 13 tu-  
 telam *L* uirtutem *B* 14 uiribus *L* uirtutibus *B* in  
 rebus *Bachrens* quid(c)quid ex uobis *LB*, corrigere temptaui.  
 Post uobis: fol. 28 *L* 15 cuique *scripsi* cuiue *LB* quiq.-  
 acc. *addidi* ex c. 5, 30 16 habeat effectum *LB* celeberrimum  
*B* euentos *B* 17 lac. nulla *LB*; supplui ut semper  
 mihi (mini (?)) *L*, mici *m. sec.*) liceat *LB*

Favente maiestate vestra †vos colligere,  
Ponamque vobis fruges et agam gratias  
20 Per nomen eius, qui vos iussit nascier.

18 uestra om. *B* collegere *B* num uestra legere uos?  
20 pugnaque *B* gratias (grac. *B*) agam *LB*, transposui  
eius scripsi (an Yllius Plautino more?) pro maiestatis *BL*,  
quod glossema puto matris Baehrens quae Laur. 73, 16 nasci  
*LB*, correxi. Post nasci est in Laurentianis: Herbarum  
precatio (Herbarium 73, 16) Antonii Muse, quem tradidit  
Marco (Magno 73, 41) Agrippe Caesari, explicit.

---

# CARMEN

## CODICIS MAIHINGENSIS.

---

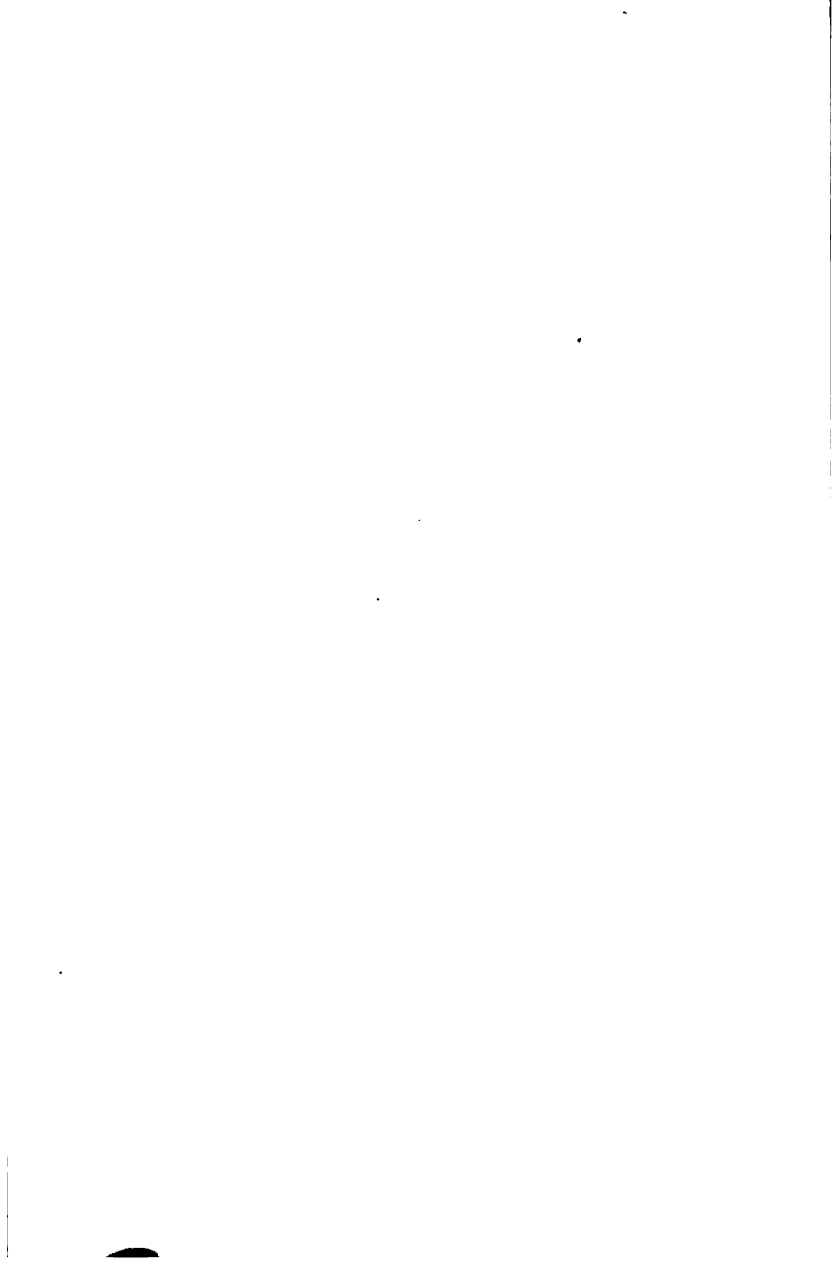
6<sup>a</sup>

Lux mundi laeta, deus, haec tibi celeri cursV,	
Alme potens, scripsi, soli famulatus et unl,	
Vt te, vita, fruar teque casto inveniam cultV	
Rectaque per te ad te ducente te gradiar viA.	
Excelse cernis deus, quae me plurima cingunt	5
Nota et ignota tuis male nata zezania satiS.	
Tu sed mihi certa salus spesque unica vitaE.	
Inmeritum licet lucis facias adtingere limeN.	
Verba nam tua valida imis me tollunt Avernl;	
Sola haec misero mihi te, vitam, dabunt servulO.	10

6<sup>a</sup>. *Carmen acrostichon et telestichon* ('Laurentius vivat senio') ex euangeliorum codice saec. VI—VII uncialibus litteris a Scoto monacho scripto in bibl. Maihingensi principum de Oettingen-Wallerstein servato, sic ut posui, edidit Wattenbach anzeig. f. d. kunde d. deutsch. vorzeit 1869 p. 292.

---

**CARMINA**  
**CODICIS PARISINI 10318**  
**OLIM SALMASIANI**



# EPIGRAMMATON LIBRI.

---

[VI]

7

R. I 171.  
M. 1608.  
B. IV 191.

.....  
.....  
.....  
p. 1 Ipse manu patiens inmensa volumina versat  
cod. Adtollitque globos. sonuerunt omnia plausu.  
Salm. Tunc Cererem corruptam undis emittit ab alto.  
Septem ingens gyros, septena volumina traxit,  
6 Lubrica convolvens et torrida semper ab igni.  
At rubicunda Ceres oleo perfusa nitescit.  
Scintillae absistunt, opere omnis semita fervet.

EPIGRAMMATON LIBRI: sic inscribenda est tota sylloge,  
id quod apparet ex c. 200 inscriptione et c. 379 subscriptione;  
cf. et c. 287. VI addidi: cf. praefatio.

A = cod Salmasianus saec. VII uel incuntis VIII A<sup>1</sup>  
= manus ipsius A librarii scripturam suam ad archetypi fidem  
(cf. praefatio) corrigentis a = Salmasii, α = apographi  
Diuionensis emendationes potiores A et A<sup>1</sup> plene exhibebo,  
nisi quod e et ae confusa et scripturae compendia (q; b; ã p)  
et prauam uerborum diuisionem saepissime omittam B =  
Parisinus 8071 olim Thuaneus s. IX—X, ex quo Vo (Voss.  
oct. 15 s. XIII) descriptus uidetur V = Vossianus quart. 86  
s. IX incuntis C = Parisinus 8069 olim Thuaneus s. X—XI  
S = cod. Bellouacensis in Bineti editionis Petronii a. 1579  
appendice adhibitus A ab initio mancus est, cf. praefatio

7—18: Centones Vergiliani

7. 1 Ille manum Aen. VII 490 3 cerem A mundis A  
5 torrita A 6 ad A percusa A, corr. A<sup>1</sup> nitiscit A

Fervet opus redoletque, volat vapor ater ad auras.  
 Instant ardentes veribusque trementia figunt,  
 Conclamant rapiuntque focis onerantque canistris.  
 Vndique conveniunt pueri innuptaeque puellae.

10

## 8

B. III 81.  
 M. 1613.  
 B. IV 192.

## De alea

Artis opisque [tuae], tua si mihi certa voluntas,  
 Expediam dictis donum exitiale Minervae.

Tu vatem, tu, diva, mone. nunc ipsa vocat res

Et furiis agitatus amor; protentus in octo

Ipsa dies agitat festos pro nomine tanto.

5

Effera vis animi numeros et nomina fecit.

Ossa minutatim fundo volvuntur in imo.

Mille nocendi artes. varium et mutabile semper

Artificis scelus, atque improvida pectora turbat.

Per varios casus levium spectacula rerum

10

Intenti ludo exercent rapiuntque ruuntque

Incerti, quo fata ferant, atque aere sonoro

Insanire libet: duris dolor ossibus ardet.

Omnibus extemplo magnum dat ferre talentum,

Qui vocat; adrectae mentes stupefactaque corda

15

Vota metu duplicant; tantae est victoria curae.

Ergo ubi delapsae, mixto premit agmine turba

Consilium quaerens; subitus tremor occupat artus.

p. 2

Tunc certare odiis. multos alterna revisens

Lusit et in solido rursus Fortuna locavit:

20

8 feruen A, sed corr. A<sup>1</sup> redolenq; A

8. Inscriptiones rubro colore pictae sunt in A 1 tuae  
 Burmannus add. ex Aen. VIII 377, om. A opus rarae a uo-  
 luntas A 2 minuere A 3 Tu uadē A 4 furtis A 7 uu-  
 luuntur A, corr. A<sup>1</sup> 8 semp A (sic per saepius) 9 adq; A  
 12 adq; here A, corr. a 13 insaniret A 14 exemplo A,  
 corr. a 16 tanta A, corr. a 17 miss° A, mixto Aen. XI 880  
 18 uoltu Aen. IV 477; querendum A; quaerens a subtus A,  
 corr. a arte A 19 alternas A 20 ludit A, corr. a fur-  
 tuna A

- Aut doluit miserans inopem aut invidit habenti.  
 Multa viri nequiquam inter se vulnera iactant  
 Et tenues rumpunt tunicas, caecique furore  
 Hinc metuunt cupiuntque, dolent gaudentque. [quid] ultra?  
 25 Vidi oculos ante ipse meos me voce vocantem,  
 Contulimusque manus: [experto] credite, quantus  
 Corde dolor! quid non mortalia pectora cogis?  
 Monstrum horrendum ingens [tot] sese vertit in ora.  
 Tu potes unanimes armare in proelia fratres:  
 30 Aere renidenti de vita et sanguine certant.  
 Tunc duo Trinacrii iuvenes noctesque diesque  
 Intenti ludo exercent fulgentiaque aera  
 Accipiunt redduntque; remittunt omnia fatis.  
 Conveniunt, quibus ipsa procul discordibus armis  
 35 Fundit humi facilem victum iustissima tellus,  
 Aut qui divitiis soli incubuere repertis:  
 Considunt transtris nati melioribus annis;  
 Multi praeterea, quos fama obscura recondit,  
 Stant circum.  
 40 Tunc vero ad vocem celeres miserum inter amorem  
 [Experiuntur] et in medium quaesita reponunt;  
 Pro se quisque viri summa nituntur opum vi.  
 Nec mora, missus adest fati sortisque futurae.  
 Scinditur incertum studia in contraria vulgus.  
 45 Hinc atque hinc ardent animi: vox omnibus una est. p. 3

21 invidi A 22 nequicquam A 23 tunica A forore A,  
 corr. a 24 hic A, hinc Aen. VI 733 medunnt A gaude-  
 rentque ultra A er et ultra del. a quid ultra? Burm. ex  
 Aen. III 480 26 contulimusque A experto Vossius ex Aen.  
 XI 283 : me A 27 cocis A, corr. m. rec. 28 mon\*trum A  
 tot add. a 29 unianimes A unanimos Aen. VII 385 proelia  
 sic A 30 Herenitendi A, corr. a 31 trinacri A 32 Inten-  
 dunt A, corr. a ex Aen. VII 380 furgentiaq; A 33 accipiuntq;  
 redduntq; A; cf. Georg. IV 172. Aen. VIII 450 fatis sic A,  
 t et i compendio iunctis permittunt A remittunt Ponor a  
 Thewreuk cl. Aen. XI 359 34 ista et artis A, corr. a 36 tunc  
 incobuere A<sup>1</sup>, recte A 38 recundit A teste Baehrensio 40 ad  
 uoces celerē A uocem A<sup>1</sup> morē ex -res A 41 Ludunt ex  
 glossa ortum A Exper. Burm. ex Georg. IV 157 45 adq; A



Et quamvis socium certent superare priorem,  
 Ima petunt: veris facilis datur exitus umbris.  
 Praecipites pariterque ruunt, non deficit alter.

Vos, o Calliope, precor, adspirate canenti,  
 Quae loca quive habeant homines, ubi sistere detur. 50  
 In summo collem, qui plurimus; alter ab illo  
 Est locus, quem iuxta sequitur, quo deinde sub ipso  
 Hic locus est partis semper sublimis: at illum  
 Quinque tenent ebuli bacis minioque rubentem.  
 Terna tibi haec primum fundo volvuntur in imo. 55  
 Sunt alii, quos ipse via sibi repperit usus.  
 Triginta magnos adversosque orbibus orbes  
 Eloquar (an sileam?), levium spectacula rerum;  
 Mores et studia et populos et praelia victis  
 Expediam, sed summa sequar fastigia rerum. 60  
 Primus habet; capit ante locum fremituque secundo  
 Prima tenet; [ardent] animi risuque soluto  
 Voce vocant.  
 Tunc vero in curas animo diducitur omnis,  
 Quem petis, obtutuque haeret defixus in uno 65  
 Atque animum nunc huc celerem nunc dividit illuc,  
 Spemque metumque [inter], secumque ita corde volutat.  
 Vt primum discussae umbrae et lux reddita menti,  
 Sortitus fortunam oculis sic incipit ore:

47 lā appetunt quamueris *A*, corr. *a* et *Burm.* qua umbris  
*Bachrens* umbris *Burm.* ex *Aen.* VI 894 ] inde *A* 48 runt *A*  
 alter *Aen.* VI 143 tales *A* 49 oc *A* 50 homine sub-  
 sistere *A* 52 hunc a quem *A*, *Aen.* VI 815 | quo *Aen.* V 323  
 quis *A* 53 at illum *Georg.* I 242, ab illo *A* 54 epuli  
 uacis nimioq; *A*, corr. *a* 56 Nunc age quos ipsa uiam *A*,  
 corr. *Burm.* ex *Georg.* II 22 reperit *A* 57 trigenta *A*  
 alternosque *Aen.* V 584 orrib. orbes *A* 58 an sileam *Aen.*  
 III 89 uel prima *A* 59 et studia] estudia *A* populum *A*,  
 praelia uictus *A*, cf. *Georg.* IV 5 praemia *Aen.* V 353  
 61 ante] ate *A* 62 tenet scripsi ex *Aen.* V 338 tenens *A*  
 ardent add. *Burm.* ex *Aen.* II 316 rursusque *A*, corr. *I.*  
*Vossius* ex *Georg.* II 386 64 animos *A* 65 petis *A* petat  
 conicio 66 adq; *A* 67 inter add. *a* 69 fortunam *A*

70 'Quae nunc deinde mora est? veniam, quocumque  
vocaris;

Quin age, si qua animo virtus, et consere dextram:

Efficiam, posthac ne quemquam voce lacessas.' p. 4

Dixit et e curru magna ter voce vocavit,

Terque quaterque simul vox ingeminata remugit.

75 Tunc variae comitum facies et pallor in ore;

Nunc victi tristes, nil magnae laudis egentes

Deponunt animos et inania murmura miscent.

Quondam etiam victis redit in praecordia virtus

Victoresque cadunt, quoniam fors omnia versat.

80 Hic victor superans reddi sibi poscit honorem

Talia vociferans: 'da, non indebita posco.

Quin age, si quid habes, quo me decet usque teneri'

Clamat.

Tunc vero victus socios simul increpat omnis,

85 Nomine quemque vocans. illi obstipuerunt silentes;

Non ipsi inter se sortem miserantur iniquam,

Sed graviter vario noctem sermone requirunt.

Visceribus miserorum atque inter pocula laeti

Cantantes laetique animos convivia curant.

90 Ecce autem elapsus, genitor quem miserat urgens,

Vnus natorum longo post tempore venit.

Hos aditus, iamque hos aditus, omnemque pererrat

Vndique circuitum, aditumque per avia quaerit.

Verum ubi nulla datur dextra exsuperare potestas,

95 Constitit in digitos et toto vertice supra

70 Quā A quodcūq; A 71 qua nimo A 72 nequic-  
quam uoces A 73 adq; cum A et e curru *scripsi ex Aen.*

XII 681 et ad bellum *Baehrens* 74 ingemitata A

76 nūc A nihil A 79 uictores (o ex u) A qm̄ A 80 redit  
si<sup>m</sup>poscit A 81 indeuita A 82 decit A 84 socius A,

*corr. A*<sup>1</sup> 85 silentis A; -es *Aen.* XI 120 87 sermonē A

88 adq; A 89 cant. et animos non *Vergiliana*, cf. *Georg.*

I 301. 90 melapsus A misera turgens A, *corr. Burmann*

*Aen.* IX 583 91 natorum A 92 iamq; huc A

93 circumitum A 94 ubi] bi A dextra] caecum *ex Aen.*

VII 591? 95 digito sed A digitos *Burm.* et *Baehrens*

Obnixus latis umeris et †pectore duro  
Et super incumbens, furiis accensus et ira  
Talia voce refert:

‘Quo, moriture, ruis? quae te dementia ducit?  
Non vires alias conversa[que] numina sentis?  
Cede locis!’

p. 5  
100

Talia fatus erat pressoque obmutuit ore.  
Illa autem, cui fata parent, et Iuppiter hostis  
Deserit [inceptum]; conversa[que] numina sentit.  
Postquam illum vita victor spoliavit et auro,  
Tunc vero ardentes oculi atque adtractus ab alto  
Spiritus interdum gemitu; furor iraque mentem  
Praecipitant, maestis late loca questibus implet,  
Multa gemens ignominiam plagasque superbi  
Victoris, caput [et] glauco velatus amictu  
Ardua tecta petit rursusque ad limina nota  
Victus abit guttisque umectat grandibus ora.

105

110

## 9

B. I. 146.  
M. 669.  
B. IV 197.

## Narcissus

Candida per silvam primaevae flore iuventus  
Adsidue veniebat: ibi haec caelestia dona  
Et fontes sacros insigni laude ferebat

96 aut robore duro (*Aen.* XI 893) aut pectore firmo  
(VI 261) uel toto (*I* 717. *IX* 276) *Burm.* 99 moritur. eruisq;  
te dementia dementia ducit *A*, sed cepit *Verg. ter* 100 no-  
mina *A* 101 caede *A* 103 ille *A* illa (*sc.* Fortuna) *ego*  
facta *A* Iuppiter *A* 104 inc. et que *add. Burm. ex Aen.*  
*IX* 694 et *V* 466 (*ubi* sentis); numine sedent *A* 105 illo *A*  
106 adq; *A* 107 sps *A* gemitus *A* 108 praecipitat mestis *A*,  
*cf. Aen. II* 317 109 ignominiam *Burm. ex Georg. III* 226  
animo retines *A*, non *Vergiliana* 110 et *add. Burm.* clauco *A*  
post 110: Et pariter sua rursusque ad limina tendit *A*, *del.*  
*Burm. haec ut non Vergiliana, sed sunt glossema ad u.* 111  
111 rursusque *Aen. VII* 491] irasque *A* 112 Victus agit *A*  
abit *Burm.* Volnus alit *ex Aen. IV* 2 *Bachrens, recte?*

9. 1 Candida per silluam *A* iuventus *A* 2 caelestia *A*  
3 sacro *A*

- Insignis facie longumque bibebat amorem,  
 5 Intentos volvens oculos, securus amorum.  
 Dum stupet atque animum pictura pascit inani,  
 Expleri mentem nequit ardescitque tuendo  
 Egregium forma iuvenem, quem nympa crearat:  
 Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.  
 10 His amor unus erat, dorso dum pendet iniquo,  
 Oblitusve sui est et membra decora iuventae  
 Miratur rerumque ignarus imagine gaudet.  
 Illicet ignis edax secreti ad fluminis undas  
 Ipsius in vultu vana spe lusit amantem,  
 15 Et praeceps animi collo dare brachia circum  
 Ter conatus erat nec, quid speraret, habebat.

p. 6

## 10

## MAVORTI

## Iudicium Paridis

B. I 147.  
 M. 282.  
 B. IV 198.

- Pictus acu tunicas et barbara tegmina crurum  
 Forte recensebat numerum sub tegmine fagi.  
 Horrescit visu subito et memorabile numen  
 Aut videt aut vidisse putat. 'quo tenditis' inquit  
 5 'Caelicolae magni? pacemne huc fertis an arma?'  
 Ad quem tum Iuno supplex his vocibus usa est:  
 'O lux Dardaniae, Troianae gloria gentis,  
 Quam dives pecoris, nivei quam lactis abundans,  
 †Et proprio fuerint distentae lacte capellae  
 10 Vbera, nec metas rerum nec tempora pono.  
 Haec tibi semper erunt, hic inter flumina nota

4 et insignis A uiuebat A 5 securos A 6 adq; A

8 nympa A 10 pendit A 13 illicet A 16<sup>co</sup> natus A m. pr.  
 ne quid et abebat A

10. Mavortii A 1 acus A, corr. m. rec. Burmannus  
 transponit u. 29 ante u. 2 3 uiso A nomen A 4 pudat A  
 5 magnae Baehrens 6 uno suplex A 8 cf. Verg. ecl. 2, 20  
 habundans A 9 non est Vergili, sed cf. ecl. 4, 21 9 sq. cor-  
 rupti sunt 9 Tam propriae Burm. seruent Baehrens

Sponte sua sandyx pascentis vestiet agnos.  
 Praeterea sceptrum dabitur, Troiane, quod optas.  
 Talibus orabat Iuno. Tritonia Pallas  
 Orsa loqui, nimbo effulgens et Gorgone saeva: 15  
 'Disce, puer, virtutem ex me verumque laborem,  
 Militiam et grave Martis opus; sit pectore in isto  
 Vulnera dirigere et calamos armare veneno.'  
 Has inter voces, media inter talia verba  
 Sic contra est ingressa Venus, male numen amicum, 20  
 Nuda genu, nudos cervix cui lactea crines  
 Corripit in nodum; rosea cervice refulsit  
 Et vera incessu patuit dea. ille repente  
 Obstipuit subitaque animum dulcedine movit  
 Et mentem Venus ipsa dedit. decus enilet ore 25  
 Exultatque animis et se cupit ante videri.  
 'Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos,  
 Sic cytiso pastae distendant ubera vaccae:  
 Formosi pecoris custos, formosior ipse,  
 Aspice nos tantum, Lacedaemoniosque hymenaeos 30  
 Coniugio iungam stabili propriamque dicabo  
 Reginam thalamis Phrygio servire marito.'  
 Ille deae donis ac tanto laetus honore  
 Vltro animos tollit dictis ac talia satur:  
 'Iam iam nulla mora est neque me sententia vertit. 35  
 Do quod vis: licet arma mihi mortemque minetur,  
 Me tamen urit amor. veniam quocumque vocaris;  
 Tu modo promissis maneat.' ea verba locutus  
 Vendidit hic auro patriam. dux femina facti.  
 Nec mora, continuo penetrat Lacedaemona pastor 40

12 sandyx A 15 Orsa A 20 Si A male numen Aen.  
 II 735 numen male A 22 colligit Schraderus 23 illa A  
 24. dulcedine A 25 ipsam A 26 exultaq; A 27 gri-  
 neas A, corr. a 28 citiso A bacce ex bacchee A, corr. a  
 30 umeneos A<sup>1</sup> (umentos A), corr. a 32 frigio A 33 hac  
 tantos A letos A, corr. A<sup>1</sup> 35 sententiam A 36 minetur  
 correxi ex Aen. XI 348 minentur A 37 veniam A 39 uen-  
 dedit A femina A 40 conti=nuo A

Ledaeamque Helenam Troianas vexit ad urbes,  
Et si fata deum, si mens non laeva fuisset,  
. . . . .

## 11

**Hippodamia**

B. I 170.  
M. 1607.  
B. IV 199.

Pandite nunc Helicon, deae, nunc pectore firmo  
Este duces, o si qua via est, et pronuba Iuno;  
Pallida Tisiphone, fecundum concute pectus!  
Non hic Atridae et scelus exitiale Lacaenae:

5 Hic crudelis amor. nunc illas promite vires,  
Maius opus moveo: quaesitas sanguine dotes  
Et scelerum poenas inconcessosque hymenaeos.

p. 8

Vrbs antiqua fuit: fama est obscurior annis.

Quid memorem infandas caedes et facta tyranni?

10 Ausi omnes inmane nefas irasque minasque.

Quis tam crudelis optavit sumere poenas?

Hic, qui forte velit currus agitare volantis,

Invitat pretiis animos et praemia ponit.

Tormenti genus incertum de patre ferebat.

15 Fama malum; incautum dementia cepit amantem —

Horresco referens —: rapido contendere cursu

Conposuit legesque dedit populosque propinquos

Infelix habuit thalamus. ruit omnis in urbem

Magnanimum heroum primaevae flore iuventus.

20 Vndique conveniunt et virginitatis amore

41 lēdeamq; A troianam A, corr. A<sup>1</sup> post u. 42 *Burm.*  
*addit Aen. II 54 sq.* 'Impulerat ferro Argolicas foedare late-  
bras, Troiaque nunc staret Priamique arx alta maneres'.

11. Ippodamia A 1 illicona A 2 os si A pronu-  
bia A 3 tissifone A (tisifone a) secundum A, corr. A<sup>1</sup>  
concipe A, corr. a 4 atride nec A, *Aen. IX 602* aut *Burm.*  
et *Aen. VI 511* exiciale lacenę A 5 promitte A 6 quę-  
sita A 7 inconcessoq; ymeneus A 9 tyrranni A 10 in-  
manes A ir=as A 11 obtavit A 12 uellit A 13 ponis A  
14 turmenti A, corr. A<sup>1</sup> 16 curso A 17 populusq; A  
18 thalamos A, corr. A<sup>1</sup> omnes A 19 magnanimi A

Contendunt petere, dubii seu vivere credant  
 [Sive extrema pati miseri, quibus ultimus esset]  
 Ille dies, vitamque volunt pro laude pacisci.  
 Post, ubi confecti cursus, circensibus actis  
 Supplicia expendunt iuvenes ante ora parentum;  
 Linquebant dulces animas et corpora patrum. 25  
 Pro molli viola, pro purpureo narcisso  
 Ora virum tristi pendebant pallida tabo  
 Vestibulum ante ipsum saevique in limine regis  
 Terribiles visu formae inposuere coronas.  
 Quin ipsae obstipuerunt domus noctesque diesque; 30  
 Vmbræ ibant tenues, odium crudele tyranni  
 Saepe queri et longas in fletum ducere voces.  
 O virgo infelix, iam fas est parcere genti!  
 Pestis et ira deum crudeli funere virgo, p. 9  
 Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello. 35  
 Tempore iam ex illo nil magnæ laudis egentes  
 Deponunt animos scelerata excedere terra.  
 Ecce inter sanctos ignis, dum sacra morantur,  
 Et iuxta genitorem adstat lasciva puella,  
 Cui pater et coniunx, si qua fors adiuvet ausum, 40  
 Ora puer prima signans intonsa iuventa,  
 Pictus acu chlamydem et barbara tegmina crurum  
 Venit. amor fidens animi [atque] in utrumque paratus.  
 [Inclusum ut buxo aut Oricia terebintho]  
 Lucet ebur, tantum egregio decus enitet ore.  
 Postquam introgressi et coram data copia fandi, 45

21 pedere · dubiis eum uiuere credā A et dubii *Burm.*  
*uersum* 21<sup>a</sup> add. *Burm. ex Aen. I 219 et II 248* 24 pa-  
 renti A 25 partū A 26 purpureo A 27 pendebat A  
 28 uestipulum A regi A 29 uiso A, corr. a 30 stupuere  
*Georg. IV 481* 31 tyrranni A 36 magnum A magnē A<sup>1</sup>  
 egentē A, cf. *Aen. V 751* 37 scelerati excidere A 38 scōs A  
 (sacros *apograph. Leid.*), cf. *Aen. III 406* 39 iusta A la-  
 sciba A 40 coniunx A adiubet A 41 prima signa ·  
 signans A, corr. a (non A<sup>1</sup>) iubenta A 42 clamidem A  
 43 atque add. *Aen. II 61* u. 43<sup>a</sup> add. *Burm. ex Aen. X 136*  
 45 cupia A

- Rex prior adgreditur dictis atque increpat ultro:  
 'Quo, moriture, ruis? quae te dementia cepit?  
 Aut quisnam ignarum conubia nostra petentem  
 Iussit adire domos? quidve hinc petis?' inquit υ - υ  
 50 'Poenarum exhaustum satis est miseretque pudetque:  
 Pone animos et pulsus abi; miserere tuorum!  
 Non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas?  
 Sunt aliae innuptae: thalamis ne crede paratis!  
 Ne pete conubiis natam: dabis, inprobe, poenas.'  
 55 Ad quae subridens paucis ita reddidit heros:  
 'Hostis amare, quid increpitas mortemque minaris?  
 Ne tantos mihi finge metus tam fortibus ausis.  
 Nec mortem horremus, nec nos via fallit euntis:  
 Quo res cumque cadent, nec me sententia vertit.  
 60 Audentes Fortuna iuvat. stat, quidquid acerbi est,  
 Morte pati; quo fata trahunt retrahuntque, sequamur.' p. 10  
 Talia dicentem iam dudum aversa tuetur  
 Causa mali tanti multos servata per annos.  
 Qualis gemma micat, fulvum quae dividit aurum,  
 65 Inter utramque viam talem se laeta ferebat,  
 Ac veluti Pariusve lapis circumdatur auro  
 Arte nova, talis virgo dabat ore colores  
 Insignis facie, oculos deiecta decoros.  
 Vritur infelix, subitoque accensa furore  
 70 Stare loco nescit. quis enim modus adsit amori?  
 Nulla Venus, nulli quondam flexere hymenaei;

46 adq; A 48 quisquam A, corr. Schrader, cf. Aen.  
 III 338 49 domus A, corr. A<sup>1</sup> inquit A, cf. Georg IV 446  
 50 exhaustum A putetque A 51 poene A pulsos A mi-  
 sere (sic) A 52 potestas Aen. IV 565 poetas A 54 ne  
 pede conobius A inprope penas A 55 adq; A reddidit A  
 56 minatis A 57 medos A 58 morte A uiam A 59 sen-  
 tentiam A 60 iubat A acerui est A 61 morti A traunt  
 retrauntq; A 64 migat A q; A 65 utrumque A tale A,  
 corr. Baehrens 66 hac A aurum A, corr. A<sup>1</sup> 67 talis  
 sic A 69 acensa forore A 71 null<sup>i</sup> (ex -la?) fexere hy-  
 menei (ex hymenti) A



Solus hic inflexit sensus. dum plurima volvit  
 In partisque rapit varias, famulumne parentis  
 Audeat affari, quae prima exordia sumat,  
 Incipit effari mediaque in voce resistit. 75  
 Versanti potior vix haec sententia sedit:  
 Custodem ad sese per noctem plurima volvens  
 Intra tecta vocat funditque has ore querellas:  
 'Quis novus hic nostris successit sedibus hospes?  
 Ire iterum in lacrimas misera et tam dira cupido? 80  
 En quid ago? aut quae iam spondet fortuna salutem  
 Per tot ducta viros? quo nunc certamine tanto?  
 Vmbrarum hic locus est, quo me decet usque teneri.  
 Respice ad haec, miserere animi non digna ferentis:  
 Ora manusque ambas defunctaque corpora vita 85  
 Et funus lacerum, caput et sine nomine corpus.  
 Argumentum ingens: currusque rotasque volucris  
 Falle dolo. dolus an virtus, quis in hoste requirat?  
 Accipe daque fidem.' Media inter talia verba 89  
 Luctantem amplexu molli fovet; hoc decus illi p. 11  
 Venturum excidio, vana spe lusit amantem.  
 Tandem pauca refert: 'Tuus, o regina, quid optes,  
 Explorare labor. vincant quos vincere mavis.  
 Testor utrumque caput, nihi iussa capessere fas est.  
 Vnum pro multis dabitur caput.' atque ita fatus 95  
 Ergo iussa parat, spe multum captus inani,  
 Scilicet id magnum sperans fore munus amanti.  
 Artificis scelus et taciti ventura videbant,  
 Vnius in miseri exitium ventura sub axem.  
 Oceanum interea surgens Aurora relinquit, 100  
 Iam sole infuso, magnae sub moenibus urbis.

73 partisq; A famulā nec A, cf. *Aen.* V 95 74 effari  
 q; A 75 in uoca A 76 sedet A 77 custodem A 78 fun-  
 detq; A 79 novos A 81 En A (*Aen.* IV 634) quemnam  
 et fortunā salute A, corr. *Burm.* ex *Aen.* XII 637 82 quo  
*Aen.* IV 98 qui A 83 decit A 89 fide A 91 amentem A  
 92 tuos A 95 adq; A fatur *Burm.* 96 spem A 97 id  
*Burm.* hic A 99 sub ase A 100 Oceanum A relinquet  
 (t in ras. ex ns ut videtur) A 101 menib; A

- Graecus erat, fama multis memoratus in oris,  
 Nec visu facilis nec dictu affabilis ulli.  
 Vndique visendi studio turbante tumultu  
 106 Conveniunt, quibus aut odium crudele tyranni  
 Aut metus acer erat puerique parentibus orbi  
 Et trepidae matres et lamentabile regnum.  
 Flent maesti mussantque patres, hic cara sororum  
 Pectora maerentum, quibus est fortuna peracta.  
 110 Hos inter motus stat ductis sortibus urna.  
 Tunc loca sorte legunt. extemplo arrectus uterque  
 Stat sonipes ac frena ferox spumantia mandit.  
 Nec mora: continuo vasto certamine tendunt  
 Custodes lecti atque arrectis auribus, adstant  
 115 Orantes veniam; certatur limine in ipso.  
 Atque ea diversa penitus dum parte geruntur,  
 Discessere omnes medii, signoque repente,  
 Qua data porta, ruunt. sic densis ictibus heros p. 12  
 Stridore ingenti atque oculis vigilantibus exit,  
 120 Incumbens umero; sonitu quatit ungula campum.  
 Dant animos plagae, pronique in verbera pendent  
 Pro se quisque viri; tunc caeco pulvere campus  
 Conditur in tenebras, qua proxima meta viarum,  
 Et longum superant flexu caecique furore.  
 125 Illi inter sese de vita et sanguine certant.  
 Regina e speculis miro properabat amore  
 Omnia tuta timens, quoniam fors omnia versat.  
 Audit equos, audit strepitus, timet omnia secum

103 effabilis *A* 104 tumulto *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 105 tyr-  
 ranni *A* 106 sacer *A m. pr.* 108 mesti muscantq; *A*  
 (mussantq; *A*<sup>1</sup>) soror~~B~~ *A* 109 merentum *A* fortuna *A*

110 modus *A* 111 arrectus *A m. pr.* 112 hac *A* 114 co-  
 stodes *A* adq; *A* 115 orante~~s~~ (ex -tus) *A* 116 adq; *A*  
 117 mediis -ignoq; *A* 118 runt *A* 119 adq; *A* 120 so-  
 nitum quattit *A* 122 campos *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 123 proximat  
 meta uirū *A* 125 Inter illis sedent uesano sanguine  
 certant *A*, corr. *Burm. ex Aen. VIII 452 et XII 765* 126  
 Regin *A* 127 timmens. qm̄ fors *A* uesat *A* 128 strepi-  
 tus (do erasum) *A*

Praescia venturi. sed spes incerta futuri.  
 Et proni dant lora: volat vi fervidus axis, 130  
 Liquitur, in medioque ardentem deserit ictu.  
 Carpit enim vires et, haec ut cera liquescit,  
 Excoquitur vitium, tum nititur acer et instat.  
 Vertitur interea et scelus expendisse merentem  
 Matres atque viri voces ad sidera iactant. 135  
 Dum trahitur curruque haeret resupinus inani,  
 Radit iter laevum interior subitoque priorem  
 Praeterit et super haec inimico pectore fatur:  
 'Istic nunc, metuende, iace vetitosque hymenaeos  
 Sume, pater frustra<sup>ue</sup> animis elate superbis. 140  
 En qui nostra sibi tot iam labentibus annis  
 Servabat senior, nostrasne evadere demens  
 Sperasti te posse manus circensibus actis?  
 Hic tibi mortis erant metae: submitte furorem,  
 Qui iuvenum tibi semper erat! speravimus ista 145  
 Et tandem laeti sociorum ulciscimur umbras.'  
 Dixit et e curru saltum dedit ocus arvis. p. 13  
 Excipiunt plausu; caelum tonat omne tumultu.  
 Ipse etiam eximiae laudis cum virgine victor  
 Ibat ovans umeroque Pelops insignis eburno. 150  
 Tunc vero exarsit iuveni dolor ossibus ingens.  
 Olli (sensit enim simulata mente locutam)  
 Nec latuere doli, caput horum et causa malorum;  
 Tunc quassans caput haec effundit pectore dicta:  
 'Me (adsum qui feci) — merui, nec deprecor' — inquit, 155  
 'Spargite [me] in fluctus. en haec promissa fides est?

129 futuri *Aen. VIII* 580 futuris *A* 130 volavit fer-  
 vidus *A* 135 adq; *A* uocesq; *A* que *om. ecl.* 5, 62  
 136 trahitur *A* here *A* 137 supitoque *A* 139 Isti *A*  
 ymeneos *A* 140 Summe *A* superuis *A* 141 lambentib; *A*  
 144 fororē, *corr. in* furorē, *A* 145 speramus *A* 146 et  
 'tandem' *A* 147 Dixit ite currus altum dedi. tocius omnis *A*  
 omnis (*A*) ex omne (148) ortum puto ocus aruis scripsi cum  
*Aen. XII* 681 148 cf. *Aen. V* 575 plausum. cęsum *A* 155  
 Meme *A* (cf. ad u. 156) et *Aen. IX* 427 deprecor *A* 156 me  
*om. A*

I nunc, ingratis offer te, inrise, periclis.  
 His etiam struxi manibus, deceptus amore.  
 Nusquam tuta fides; varium et mutabile semper  
 160 Femina.' sic fatus liquidas proiecit in undas  
 Aeternam moriens famam, quae maxima semper  
 Dicitur aeternumque tenet per saecula nomen.

## 12

**Hercules et Antaeus**

B. I 45.  
 M. 581.  
 B. IV 205.

Litus harenosum [ad] Libyae caelestis origo  
 Alcides aderat, terrae omnipotentis alumnum  
 Caede nova quaerens et ineluctabile fatum.  
 Protinus Antaeum vasta se mole moventem  
 5 Occupat, ille suae contra non inmemor artis  
 Concidit atque novae rediere in praelia vires.  
 Adrepta tellure semel vim crescere victis  
 Non tulit Alcides et terra sublevat ipsum.  
 Namque manus inter conantem et plurima frustra  
 10 Corripit in nodum nisuque inmotus eodem  
 Auxilium solitum eripuit, corpusque per ingens p. 14  
 Non iam mater alit Tellus viresque ministrat.  
 Verum ubi nulla datur dextra adtrectare potestas,  
 Illum expirantem magnum Iovis incrementum  
 15 Excutit effunditque solo. ruit ille volutus  
 Ad terram, non sponte fluens, vitaeque recessit.

157 li A offerite A periculis A, corr. A<sup>1</sup> 158 in-  
 struxi A struxi Aen. IV 680 161 q; A 162 eternumque A  
 12. et antheus A 1 arenosum A ad addidi ex Aen.  
 IV 257 libie A 4 anteuum basta A mobentē A 6 adq;  
 nobe A 7 adreptat A, cf. Aen. X 298. XII 799 victi Ouden-  
 dorp 8 tullit A 10. inmodus A

## 13

B. I 168.

M. 689.

B. IV 206.

## Progne et Philomela

Aspice ut insignis vacua atria lustrat hirundo!  
 Vere novo maestis late loca questibus implet;  
 Victum infelicem maerens Philomela sub umbra  
 Adsiduo resonat cantu miserabile carmen.  
 Causa mali tanti coniunx, thalamique cruenti 5  
 Virginis os; notumque, furens quid femina possit.  
 Hic crudelis amor: crudelis tu quoque, mater;  
 Infelix puer, atque odium crudele tyranni.  
 Progeniem parvam curaeque iraeque coquebant,  
 Threicio regi cum iam securus amorum 10  
 Coniugis infandae inter deserta ferarum  
 Fas omne abrumpit, pariterque loquentis ab ore  
 Decidit exanimis vox ipsa [et] frigida lingua:  
 Haut impune quidem dementia cepit amantem.  
 Pectore in adverso saevi monumenta doloris 15  
 Fertque refertque soror, crimenque [et] facta tyranni  
 Sanguis ait. Solidae postquam data copia fandi,  
 (Vulnera siccat circum praecordia) 'Sanguis,  
 Accipe' [ait] 'vocem', ac saevo sic pectore fatur:  
 'Heu miserande puer, nunc te fata impia tangunt!' 20  
 Regalis inter mensas genitoris et ora p. 15  
 Polluit ore dapes, quidquid solamen humandi est.  
 Dum genitor nati morsu depascitur artus,  
 Et soror et coniunx petierunt aethera pinnis.

13. Progne et filomela A 1 irundo A 2 nobo mestis A  
 3 Foetum *Burm.* merens filomela A ubras A 5 con-  
 iuncta lamiq; A 6 ferens A, cf. *Aen.* V 6 8 adq; A  
 tyrranni A 10 Treicio A 11 coniugi A 13 Occidit *Burm.*  
 et add. *Georg.* IV 525 14 Aut inpone A 16 sor A et  
 add. *Burm.* facta *Aen.* VIII 483 fata A tyrranni A  
 17 *interpunxi* solite A solidaeque *Aen.* II 639 cupia A  
 19 ait add. *Burm.* ac *Baehrens* at A et uulgo 22 umandi A  
 24 con=iunx A

## 14

## Europa

B. I 14.  
M. 575.  
B. IV 207.

- Vulneris inpatiens hominum rerumque repertor  
 Et faciem tauro propior descendit ad undas.  
 Europam nivei solatur amore iuveni.  
 Dulcibus illa quidem inlecebris in litore sicco  
 5 Luserat, insignis facie, candore nivali.  
 Saucius at quadrupes saltus ingressus apertos  
 Forte fuit iuxta, superi regnator Olympi,  
 Obtulerat qui se ignotum venientibus ultro  
 Virginibus Tyriis aurata fronte iuencum.  
 10 At circum late comites per litora passim  
 Diffugiunt visu exsanguis taurumque relinquunt,  
 Sola (novum dictu) contra stetit ora iuenci  
 Ante Iovem: nam te voluit rex magnus Olympi.  
 Hunc Phoenissa tenet vasta se mole moventem  
 15 Purpureosque iacit flores omnemque pererrat,  
 Ille autem spissa iacuit revolutus harena.  
 Inponit regina manum patiensque pericli  
 Mollibus intexens ornabat cornua sertis.  
 Hunc ubi contiguum summo tenus attigit ore  
 20 Et super incumbens sertis et fronde coronat —  
 Iam iam nulla mora est — animum labefactus amore  
 Accipit venientem ac mollibus extulit undis.  
 Illi (sensit enim tuus, o clarissime, frater)  
 Subsident undae, straverunt aequora venti.  
 25 Nunc pelagi nymphae crinem de more solutae

14. 2 propior A 3 iubenci A 5 nibali A 6 ad A  
 7 superis A olympy A 8 Obtullerat A 9 iouencum A  
 10 Ad A 11 exsanguis (sic) A relincunt (c ex g) A  
 12 nobum dictum A 13 uolluit, erasa l, A olimpi A  
 14 Hun fenissaten et A mobentē A 15 purpureosq; iacet A  
 omn-] oculisque Cannegieterus totumque Aen. IV 368  
 16 arena A 19 contiguō A, corr. A<sup>1</sup> 22 accipit A hac A  
 extullit A 23 Ille A tuos A 25 nimfe crimen de moret  
 tenentē A solutae Aen. III 65

Suspensum et pariter comitique onerique timentem

Egregia interea summa sublimis ab unda p. 16  
 Prona petit maria et pelago decurrit aperto.  
 Tunc laeva taurum cornu tenet inscia culpae  
 Obliquatque sinus in ventum auramque patentem: 30  
 Ille, manum patiens, miro properabat amore,  
 Et ductus cornu rex omnipotentis Olympi  
 Insuetum per iter tacitis subremigat undis  
 Perfidus, alta petens abducta virgine praedo.

## 15

B. I 172.

M. 1609.

B. IV 208.

## Alcesta

Egregium forma iuvenem pactosque hymenaeos  
 Incipiam et prima repetens ab origine pergam,  
 Si qua fides, animum si veris inplet Apollo.  
 Iam gravior Pelias multis memoratus in oris  
 Rex erat et tantas servabat filia sedes. 5  
 Illam omnis tectis primaevo flore iuventus  
 Ardebat, sed res animos incognita turbat.  
 Iura dabat legesque viris, sub rupe leonem  
 Aut spumantis apri cursum qui foedere certo  
 Et premere et laxas sciret dare iussus habenas. 10  
 Iamque aderat Phoebus ante alios dilectus amore;  
 Ipse inter primos caput obiectare periclis  
 Obtulerat, fidens animi fretusque iuventa.  
 Ergo iussa parat, multis comitantibus armis.  
 Itur in antiquam silvam, stabula alta ferarum, 15

26 umentē *A.* post 26 *desse puto uersum* 29 Tunc  
 leuat aurum cornū *A.* 30 aurūq; *A.* 31 manum *Aen.*  
*VII* 490 manu *A.* miro *Aen. VII* 57 uero *A.* 83 sub-  
 remigandis *A.* corr. *Heinsius* 34 pedens adducta *A.*

15. 1 himeneos *A.* 3 uerus *Wakkerus* 4 grauiter *A.*  
 6 primebo *A.* 7 turbant *A.* 8 subrepe *A.* 9 afri *A.*  
 fidere *A.* 10 lassas *A.* abenas *A.* 11 foebo *A.* dilectos *A.*  
 12 iactare *A.* corr. *Burm. ex Aen. II* 751 18 Obtullerat *A.*  
 iubenta *A.* 14 cogitantib; *A.*

- Atque hic exultans animis patiensque pericli  
 Optat aprum aut fulvum descendere monte leonem.  
 Tunc breviter super aspectans sic voce precatur:  
 'Sancte deum, summi custos Soractis Apollo, p. 17  
 20 Quem primi colimus, tua si mihi certa voluntas,  
 Ibo animis contra nec me labor iste gravabit.'  
 Nec mora nec requies; oranti et multa precanti  
 Aethere se mittit auditque vocatus Apollo  
 Et iuveni ante oculos his se cum vocibus offert:  
 25 'Incipe si quid habes, si tantum pectore robur  
 Concipis et si adeo dotalis regia cordi est:  
 Mecum erit iste labor, mitte hanc de pectore curam.'  
 Per silvas tum saevus aper cum murmure montis,  
 Tum demum movet arma leo vastoque sub antro  
 30 Asper acerba tuens vasta se mole ferebat,  
 Excutiens cervice toros; ea frena furenti  
 Concutit et stimulos sub pectore vertit Apollo .  
 . . . . .  
 Dat iuveni et tenuis [fugit] ceu fumus in auras:  
 Ille autem inpavidus et munere victor amici  
 35 Emicat in currum et manibus molitur habenas.  
 Vt ventum ad sedes, reddi sibi poscit honorem;  
 Adiungi generum miro properabat amore.  
 Tum sic mortalis referebat pectore voces:  
 'Non haec humanis opibus, non arte magistra  
 40 (Accipio agnoscoque libens) tibi ducitur uxor,  
 Omnis ut tecum meritis pro talibus annos

16 Adq; hinc exultans animi A animis Aen. II 386  
 17 fulbum A 19 Scē dñ A soractes A. alit. r Aen. XI 785  
 20 uolontas A 23 Etere A 24 iubeni A hi se A  
 25 abes A 27 eret A 28 silluam tum seba. per A siluas  
 Georg. III 248 29 tunc A tum Aen. XII 6 31 ea Aen.  
 VI 100 et A 32 sup A. post 32 inserit Burm. 'Vix ea  
 fatuus erat, currum geminosque iugalis' fort. recte (ex Aen.  
 VI 190 VII 280) 33 fugit add. Burm. ex Aen. V 740  
 35 Etmigat in curru A mollitur abenas A 37 tene-  
 rum A . 39 non arte Aen. XII 427 neque arte A 40 agnu-  
 scoque A



Exigat et possit parvos educere natos.'

Haec ubi dicta dedit, solio se tollit ab alto

Iam senior mediisque parant convivia tectis.

Interea magnum sol circumvolvitur annum, 45

Parcarumque dies et vis inimica propinquat

Egregium forma iuvenem iam morte sub aegra:

Iamque dies infanda aderat et tempora Parcae p. 18

Debita conplerant crudeli morte sodalis.

Vt primum fari potuit crinitus Apollo, 50

Multa gemens casuque animum concussus amici,

Ipsius ante oculos sic fatis ora resolvit:

'Disce tuum, ne me incuses, volventibus annis

Advenisse diem; nam lux inimica propinquat.'

Haec ubi deflevit, caeli cui sidera parent, 55

Tunc sic pauca refert fatis adductus iniquis:

'Phoebe, tot incassum fuses patiere labores?

Nil nostri miserere? mori me denique cogis?

Eripe me his, invicte, malis; miserere tuorum,

Si qua fata sinant, et eris mihi magnus Apollo.' 60

Talibus oranti sic ore effatus amico est:

'Desine fata deum flecti sperare precando.

Sed cape dicta memor, duri solacia casus.

Obiectare animam quemquam aut opponere morti

Fas et iura sinunt; prohibent nam cetera Parcae. 65

Audiat haec genitor: patet atri ianua Ditis;

Hactenus indulsisse vacat.' sic fatus Apollo

Mortalis visus medio sermone reliquit.

Tunc vero ancipiti mentem formidine pressus

Obstupuit, cui fata parent, quem poscat Apollo; 70

Ire ad conspectum cari genitoris et ora

42 parvos adducere A 48<sup>ad</sup> erat A 49 deuita A su-  
dalis A 51 Multas A casumq; A 53 uolentib; A

55 defleuit, u ex t *erasa*, A sydera A 56 si A 57 Fēbet  
tot A 62 flectis A 64 Obiectare A quēquem A 65 si-

nt  
nū proibent A cetera A 66 patit A iēanua A  
68 uisos A reliquit A, n *super* i *alia manu antiqua*. Paulo  
*aliter Aen. IX* 657 70 quā poscat A

- Cogitur et supplex animum temptare precando;  
 Multaque praeterea longaevo dicta parenti  
 Cum fletu precibusque tulit, ne vertere secum  
 75 Cuncta pater fatoque urgenti incumbere vellet;  
 Ecce iterum stimulat, sed nullis ille movetur p. 19  
 Fletibus aut voces ullas tractabilis audit.  
 Tunc genitor natum dictis affatur amicis:  
 'Non, ut rere, meas effugit nuntius auris;  
 80 Infelix causas nequiquam nectis inanes.  
 Hoc uno responso animum delusit Apollo.  
 Stat sua cuique dies, lacrimae volvuntur inanes.  
 Vtere sorte tua: patet atri ianua Ditis.'  
 Talia perstabat memorans fixusque manebat.  
 85 Egregia interea coniunx in limine primo  
 Agnovit longe gemitus (praesaga mali mens),  
 Tunc sic pauca refert: 'Quid, o pulcherrime coniunx,  
 Fare, age, quid venias? quae causa indigna serenos  
 Foedavit vultus? quae te fortuna fatigat?  
 90 Quaecumque est fortuna, mea est.' et talia fata  
 Demisit lacrimas factoque hic fine quievit.  
 Ille autem gemitus imo de pectore ducens  
 Talia voce refert: 'Quid me alta silentia cogis  
 Rumpere et obductum verbis vulgare dolorem?  
 95 Eloquar an sileam? luctum ne quaere tuorum;  
 Vixi et, quem dederat cursum fortuna, peregi.  
 Iamque dies nisi fallor adest; crinitus Apollo  
 Hos mihi praedixit luctus, pro nomine tanto  
 Obiectare animam seu certae occumbere morti.'  
 100 At regina gravi iamdudum saucia cura,

72 temperare A 74 fletu ex fletum A uertere ex  
 uerteret m. pr. A 75 factoque; A uellit A 76 nullis A  
 mobetur A 77 illas A 78 genitur A, corr. A<sup>1</sup> 80 In-  
 felix ni (ni eras.) causa nequiquam A 82 Stat uacuiq; A  
 nuluuntur A, corr. A<sup>1</sup> 83 itere A dictis A 87 si A  
 pulcerrima coniu<sup>n</sup>x A 89 fedauit A q; te fortuna A  
 90 fortuna A sie talia fatus A, corr. Burm. ex VI 53 91 lacri-  
 mans . fatoq; A 92 inmo A 96 fortuna pegit A 99 certe A

Tristior et lacrimis et pallida morte futura,  
 Deficit ingenti luctu (miserabile visu)  
 Atque illum, talis iactantem pectore curas,  
 Talibus affata est dictis seque obtulit ultro 104  
 Decreuitque mori: 'breve et inreparabile tempus p. 20  
 Omnibus est vitae neque habet fortuna regressus:  
 Sed moriamur', ait, 'nihil est, quod dicta retractent  
 Concordes stabili fatorum numine Parcae,  
 Si fratrem Pollux alterna morte redemit.  
 Est hic, est animus, lucis contemptor et istum 110  
 Qui vita bene credat emi: nova condere fata  
 Nec morte horremus; sub terras ibit imago,  
 Si te fata vocant; in me mora non erit ulla.'  
 Ergo aderat promissa dies lacrimansque gemensque  
 Debita couplerat pesti devota futurae. 115  
 Testatur moritura deos stratisque relictis  
 Incubuitque toro dixitque novissima verba:  
 'O dulcis coniunx, dum fata deusque sinebant,  
 Fortunati ambo, scirent si ignoscere manes:  
 Te propter alia ex aliis in fata vocamur. 120  
 His lacrimis vitam damus et miserescimus ultro,  
 Quod te per superos et conscia numina veri,  
 Per conubia nostra, per inceptos hymenaeos  
 Adiuro et repetens iterumque iterumque monebo.  
 O dulcis coniunx, castum servare cubile 125  
 Sis memor; extremum hoc munus morientis habeto,  
 Si bene quid de te merui, lectumque iugalem  
 Natis parce tuis. Sic, sic iuvat ire sub umbras.  
 Hanc sine me spem ferre tui, audentior ibo.  
 Iussa mori feror ingenti circumdata nocte. 130

103 adq; A 104 affata (*sic ubique*) A 105 decreuitq;  
 breui mori et inseparabile A 106 fortuna A 108 nu-  
 mina A 109 alternam A 111 credit A credat *Aen.*  
*IX* 206 noba cundere A 112 mortem *vulgo* 115 deuita A  
 116 dō A relectis A 117 incupuitq; A 119 ignoscere A  
 123 incepto<sup>sh</sup>imeneos A *m. pr.* (?) 126 munos morienti A  
 128 pasce A, *corr. Schraderus ex Aen. X* 532 iubat A

Haec sunt, quae nostra liceat te voce moneri.

I decus i nostrum, melioribus utere fatis.'

Haec effata silet, pallor simul occupat ora.

Nam quia nec fato ingeminat iam frigida cumba, p. 21

- 135 Sed misera ante diem, matrum de more locuta,  
 Multa patri mandata dabat, solatia luctus:  
 Interea dulces pendent [circum] oscula nati;  
 Illa manu moriensumeros dextramque tenebat  
 Amborum et vultum. lacrimis ingressus obortis  
 140 'O dolor atque decus magnum, sanctissima coniunx,  
 Tu lacrimis evicta meis, per sidera iuro,  
 Per superos, haerent infixi pectore vultus  
 Verbaque; per caeli iucundum lumen et auras,  
 Dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus  
 145 Oblitus fatorum, || manet alta mente repostum;  
 Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est,  
 Servati facimus. semper celebrabere donis,  
 Et cum frigida mors anima seduxerit artus,  
 Ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona,  
 150 Cui tantum de te licuit. neque enim ipsa feretur  
 Fama levis tantive abolescet gratia facti.  
 Funeris heu tibi causa fui! quas dicere grates,  
 Quasve referre parem fati sortisque futurae?  
 Aeternam moriens famam tam certa tulisti,  
 155 Contra ego vivendo vici mea fata superstes  
 Morte tua vivens.' media inter talia verba  
 'Non lacrimis hoc tempus eget' Cyllenia proles,

131 nra A 132 Hi decus sit nostrū A 133 sumul A  
 134 ingeminant A 136 Multo patria A 137 circum  
 add. *Burm. ex Georg. II* 523 138 illū A m. pr. hu-  
 meros (sic) A 140 adq; A scitissima A 143 iocudum  
 lumin A 145 natorum A. *Versus nimius, ex Aen. V* 703  
 et I 26 conflatus Fatorum oblitus *Baehrens* 146 honus A  
 huandi A 149 tibi] tui A sollemnia A 150 enim in  
 ipsa A 151 adolescet A (cf. *Aen. VII* 232) 152 eu A,  
 sed corr. 153 referreim A fatis . ortisq; A 155 uice A  
 156 uidens A 157 eget *Burm. ex Aen. II* 522; sed cf.  
*XII* 156 (*IV* 258) ] ait A

'Adceleremus' ait; 'nos flendo ducimus horas.'  
 Regina ut tectis venientem conspicit hostem,  
 Agnoscit lacrimans sua nunc promissa reposci;  
 'Tempus', ait, 'deus, ecce deus!' cui talia fanti  
 Dilapsus color atque in ventos vita recessit.

160

p. 22

## 16

## [MAVORTI]

B. M. —  
 B. IV 214.

## De ecclesia

Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,  
 Religione patrum laetum et venerabile templum  
 Hoc dedit esse suum superi regnator Olympi.  
 Nam deus omnipotens, qui res hominumque deumque  
 Aeternis regit imperiis, 'quo tenditis'? inquit,  
 'Hic domus est vobis; haec ara tuebitur omnis.  
 Hic matres puerique simul mixtaeque puellae  
 Sacra canunt pariterque oculos ad sidera tollunt.  
 Hic exaudiri voces, hic vota precesque;  
 Noctes atque dies ferit aurea sidera clamor.'  
 Postquam prima quies et facta silentia tectis,  
 Incipit effari divino ex ore sacerdos:

5

10

'Accipite haec animis laetasque advertite mentes,  
 Matres atque viri, pueri innuptaeque puellae.  
 Discite iustitiam moniti et spes discite vestras.  
 Haut incerta cano: deus aethere missus ab alto  
 Ipsius a solio regis, via prima salutis,

15

160 Agnoscens A 162 Delapsus calor adque inuentor A,  
 cf. Aen. IV 705

16. Mauorti addidi, cf. post u. 110. De ecclesia A. ed.  
 Suringar a. 1867 (ex apographo Leidensi) et Schenkl a. 1888  
 Corp. script. eccles. lat. XVI 621 sqq. 1 gentū A colū-  
 nes A 2 Religionem petrū A 4 dē A res Suringar  
 rex A dñq; A 5 inquit 6 nobis A; cf. Aen. V 688  
 8 Sagra A 10 adq; A feret A, corr. Suringar 11 tectis  
 Suringar ex Aen. I 730 noctis A u. 18—98 sermo pre-  
 dyteri 14 adq; A 15 iusticiā A, cf. Aen. VI 620 16 Aut A  
 dē A

- Quem nobis partu sub luminis edidit oras  
 Virginis os habitumque gerens, mirabile dictu.  
 20 Ore [dei] afflata est spiritu propiore paritque.  
 Sic nova progenies caelo descendit ab alto.  
 Ast ubi iam firmata virum te prodidit aetas,  
 Negavere deum miseri, quibus ultimus esset  
 Ille dies, †quando furentes ac dira canentes  
 25 Insontem magno ad regem clamore trahebant.  
 Ille nihil (namque ipse volens), seque obtulit ultro,  
 Hoc ipsum ut strueret, vatum praedicta priorum  
 Prodere iussa dei, telluris operta subire. p. 23  
 Primus ibi ante omnes, sceptrum qui forte gerebat,  
 30 Sustulit ablutas lymphis ad sidera palmas  
 Hoc dicens: 'equidem in iusto nil tale repertumst;  
 Nec fas. o miseri, quae tanta insania, cives?  
 [At] me nulla dies tantis neque fortibus ausis  
 Addiderit socium. vestra' inquit 'munera vobis:  
 35 Vos animam hanc potius quocumque absumite leto.'  
 Tum magis atque magis magnis furoribus acti  
 Clamores simul horrendos ad sidera tollunt  
 Et magis atque magis poenas cum sanguine poscunt.  
 Has inter voces medio in flagrante tumultu

18 pastus sublimis eddedit ortus *A*; corr. *Suringar* ex *Aen. VII* 660 19 abitumq; *A* 20 More *A* ore olim ego dei add. *Schenkl* Maria *Latendorf*. afflata *A*, correxi spū *A* propiora *A*, correxi paritque scripsi canitque *A*. cf. *Aen. II* 247. *VI* 50 sq. Post 20 lacuna: *Schenkl* 21 descendit *A* 22 uirum *Suringar* (ecl. 4, 87) deum *A* prodedit *A* 23 Negabere dñ *A* ultissimus *A* 24 quando *A* quo *Bachrens* hac *A* 27 ut strueret *Suringar* instrueret *A* uatumq; dicta *A*, correxi ex *Aen. IV* 464 28 proderet *A* dī *A* tellusque et subiret *A*, cf. *Aen. VI* 140 29 forte *Suringar* (*Aen. XII* 206): uoce *A* 30 Sustullit ablutas limfis asidera *A* 31 equitem inisto *A*, correxi ex *ev. Matth.* 27, 19, non ex *Vergilio* repertus *A*, correxi 32 omnis eriq; tanta insania cicys *A*, cf. *Aen. II* 42 33 Menulladię stantis *A* At add. *Schenkl*. cf. *Aen. IX* 281 34 Addidere<sup>t</sup> *A* inquit *A* 35 adsumite *A* 36 tūñc *A* adq; *A* fororib; *A* 38 adq; *A* sanguina *A* 39 fraglante *A*

Arboris obnixus trunco (tibi, magne, tropaeum, 40  
Omnipotens genitor!) palmas utrasque tetendit  
Teque vocans multo vitam cum sanguine fudit.

Et tamen interea tua nati maxima cura  
Non tulit hanc speciem; graviter commotus et alto  
Dat clarum e caelo signum. nam tempore in illo 45  
Sol medium caeli conscenderat igneus orbem;  
Eripiunt subito nubes caelumque diemque  
Et nox atra polum bigis subvecta tenebat.

Tres tenuit caeli spatium non amplius horas:  
Tunc repetens iterum sol clara in luce refulsit. 50  
Nona fugae melior, rebus iam rite peractis.

Inde datum molitur iter. iamque arva tenebat  
Scrupae, tuta lacu nigro nemorumque tenebris.  
Vt statim ad fauces venit grave olentis Averni, p. 24  
Tum demum horrisono stridentes cardine portae 55

Panduntur vastae solidoque adamante columnae;  
Sponte sua umbrosae penitus patuere cavernae.  
Ingreditur linquens antrum; tum maxima turba,  
Vt videre deum fulgentiaque ora per umbras,  
Ingenti trepidare metu. nec plura moratus 60

Haec ait et dictis maerentia pectora mulcet:  
'Ne trepidate, meae animaeque umbraeque paternae;  
Vobis parta quies. genitor mihi talia namque  
Dicta dedit, divosque haec limina tendere adegit.'

40 obnixos A 42 uita A 43 natim A 44 tullit A  
comotus A 45 Das Sur. 46 igneos orbe A 49 Triste nuit  
diei A caeli Bachrens oras A. cf. ecl. 3, 105 50 Tunc ego  
Te A (Tum Suringar) sol scripsi ] sua A cf. Aen. III 436.  
I 588 51 fugae Georg. I 286 ] diei A ex A u. 49 Nunc  
adeo (Aen. IX 156) a 52 molituritur iter A 53 stubrea A  
scrupea a, Aen. VI 238 54 aberni A 55 Tum Aen. VI 573  
Tunc A stritridenti A 56 Uanduntur A, corr. a solido.  
quedam ante A, cf. Aen. VI 552 57 sua et A caberne A  
59 dñm A 60 trepidarem A 61 at A merenta A 62 ne  
trepitate me. A meas Aen. IX 114 63 partam A 64 diuos-  
que Aen. VII 471 ] uos prophēc A prope uos haec Bachrens  
adegit Aen. VI 696 ] agit A

- 65 Haec fatus animas, quae per iuga longa sedebant,  
 Deturbat, antro miserans submittit aperto,  
 Et dicto parens supera ad convexa revexit.  
 Interea magnam subito vulgata per urbem  
 Fama volat, illum expirantem sedibus imis
- 70 Iam revocare gradum superasque evadere ad auras.  
 Obstipuere animis alii; set sanguinis auctor  
 Se causam clamat crimenque caputque malorum,  
 Et nodum informis leti trabe nectit ab alta  
 Proque suis meritis superis concessit ab oris.
- 75 Nec minus interea se matutinus agebat  
 Ad socios, quibus in mediis sic deinde locutus  
 Extulit os sacrum claraque in luce refulsit,  
 Omnia longaevo similis, cunctisque repente  
 [Improvisus ait:] ‘. . . . .  
 Ire iterum in lacrimas? coram, quem quaeritis, adsum.
- 80 En perfecta mei cari praecepta parentis.  
 Quare agite, o socii, tantarum in munera laudum p. 25  
 Ite’, ait; ‘egregias animas natique patrisque  
 Sermonum memores pluviali spargite lympha.  
 Ipse, ubi tempus erit, omnis in fonte lavabo.’
- 85 Dixit et in caelum paribus se sustulit alis  
 Conditus in nubem; hinc regia tecta subivit  
 Dona ferens victor, cari genitoris et ora.  
 Oscula libavit dextramque amplexus inhaesit.  
 Huius in adventum cernes a sedibus imis
- 90 †Eruere summas arces et moenia verti

65 q; per iura A iuga a 66 Deturbatanq; antro A  
 deturbat miseransque antro *Suringar.* cf. *Aen.* VI 412  
 67 supera ut conuexa renissant *Aen.* VI 750. 68 vulgatam A  
 71 aliis et A 72 Ne causā clama A capueq; A (*Aen.*  
*XII* 600) 74 meretis A 75 sese matutinis A (*Aen.*  
*VIII* 465) 76 socius A 78 longebus A. post 78 *verus*  
*excidit*, cf. *Aen.* I 594 impr. ait add. *Suringar* et ego 79 la-  
 crimis A. corr. A<sup>1</sup> 81 os socii A munere *Aen.* VIII 273  
 munera A 83 plubiali A limfa A 84 lababo A 85 su-  
 stullit A 87. 88 ori Oscula olim scripsi. cf. *Aen.* VI 108  
 88 Obscula A 89 cernes a *Suringar* Erebi de *Georg.* IV 471  
 certis a A 90 summę acies A, corr. *idem* menia A



Atque omnem ornatum flamma crepitante cremari.  
 Tunc autem innumerae gentes populique frequentes  
 Terrentur visu subito. rex omnibus idem  
 Iura dabit populis pariter subigetque fateri,  
 Quae quis aput superos furto laetatus inani

95

‘Sed vos, o lecti, ferro pro nomine tanto,  
 Quod superest, moriamur et in media arma ruamus.  
 Sanguine quaerendi reditus animamque litando.’

Haec ubi pro meritis, finem dedit ore precandi.

Succedunt alii graves aetate ministri.

100

Pars in frustra secant onerantque altaria donis;  
 Tum demum pueri et pavidae longo ordine matres  
 Stant circum.

Quos ubi confertos munus circumtulit omnes,  
 Sic prior adgreditur mensas atque incipit ipse;

105

Et postquam primus summo tenus adtigis ore,

Accipiunt proceres pariterque antistites omnes

p. 26

Et pueri rudes; sequitur tunc cetera pubes.

Protinus ad reditum quisquis ac tecta domorum

Tendimus, et laetum semper celebramus honorem.

110

91 adq; A 92 gentis A frequenter A, corr. *Surin-*  
*gar* 94 dabat et subieq; A, corr. *idem*. Post 95 aliquot *versus*  
*exciderunt* 96 Seduo soleſti A (*Aen.* IX 146) 98 ani-  
 manq; litarido A animaque litandum *Aen.* II 118 100 gra-  
 bes A 101 in frustra A honorantq; A, corr. a alteria A,  
 corr. A<sup>1</sup> 102 pavidio A 102 sq. uno *versu* A 104 mu-  
 nus ego manus A, non ex *Vergilio* panem *Suringar*  
 105 adq; A 108 tunc] quos *Aen.* V 74 pubes] rudes A,  
 corr. a 109 prodinus A ad tecto domosū A, cf. *Aen.*  
 II 445

- 16<sup>a</sup> Cumque Mavortio clamaretur 'Maro iunior!', ad praesens hoc recitavit:

Ne, quaeso, ne me ad talis inpellite pugnas!  
 Namque erit ille mihi semper deus, ille magister.  
 Nam memini (neque enim ignari sumus ante malorum):  
 Formonsum pastor Phoebum superare canendo  
 5 Dum cupit et cantu vocat in certamina divos,  
 Membra deo victus ramo frondente pependit.

## 17

## [HOSIDII GETAE]

## Medea [tragoedia]

B. I. 178.

M. 235.

B IV 219.

[Med.] Esto nunc Sol testis et haec mihi Terra precanti  
 Et Dirae ultrices et tu, Saturnia Iuno!  
 Ad te confugio, nam te dare iura loquuntur  
 Conubiis. si quid pietas antiqua labores  
 5 Respicit humanos, nostro succurre labori,  
 Alma Venus! quicumque oculis haec aspicias aequis,  
 Accipite haec meritumque malis advertite numen!  
 Quid primum deserta querar? conubia nostra

16<sup>a</sup>. abortio A Mauortio Iuretus uel Quicherat qui uerba 'Cumque — pependit' edidit in *Bibl. de l'école des chartes* II 130 'd'une copie exécutée par Juret.' abituro Schenkl. Maro iunior: sic Arrianus audiebat ὁ νεὸς Μάυορτον ad praesens, i. e. ex tempore recitavi A -uit Iuretus 1 Neque sone me A 2 mihi ille A dñ A 3 maiorum A, corr. a 4 fēbū A canendū A 6 dō A. cf. *Aen.* IX 337

17. Hosidii Getae et tragoedia om. A. cf. *Tertullianus de praescript. haeret.* 39: 'Vides hodie ex Vergilio fabulam in totum aliam componi . . . denique Hosidius Geta Medeam tragoediam ex Vergilio plenissime exsuxit.' *Cen-tonem* ab auctore secundis curis non retractatum relictum puto. Eos uersus, in quibus uersiculorum Vergilianorum compagem nondum ad finem perduxisse mihi uidetur, rectis lineis in partes Vergilianas diuisi, ut u. 64, 65, 87 all. — 1 Med. addidi 5 Respice humano A succurrere labri A 6 uenus aut quicumq; A (cf. *Aen.* IX 209)

Reppulit et sparsos fraterna caede penates.  
 Quid Syrtes aut Scylla mihi, quid vasta Charybdis 10  
 Profuerit mediosque fugam tenuisse per hostis?  
 Inprobe amor, quid non mortalia [pectora] cogis?  
 Iussa aliena pati iterumque revolvere casus, p. 27  
 Ire iterum in lacrimas. sed nullis ille movetur  
 Fletibus, infixum stridit sub pectore vulnus. 15  
 Extinctus pudor atque inmitis rupta tyranni  
 Foedera et oblitus famae melioris amantis  
 Oblitusve sui est: lacrimae volvuntur inanes.  
 Nusquam tuta fides, vana spe lusit amantem  
 Crudelis. quid, si non arva aliena domosque 20  
 Ignotas peteret, pro virginitate reponit?  
 Heu pietas, heu prisca fides! captiva videbo  
 Reginam thalamo cunctantem ostroque superbo —  
 Haut inpune quidem, si quid mea carmina possunt!

### Chorus Colchidarum

Rerum cui summa potestas, 25  
 Precibus si flecteris ullis  
 Et si pietate meremur,  
 Nostro succurre labori.  
 Et tu Saturnia Iuno,  
 Cui vincla iugalia curae, 30  
 Oculis haec aspicias aequis?  
 Nemorum Latonia custos  
 Triviis ululata per urbes,  
 Sic nos in sceptris reponis?  
 Quid, o pulcherrime coniunx, 35

9 Repulit A 10 syrtes A scylla A caribdis A  
 11 p ostis A 12 pectora om. A, add. a 14 mouetur A  
 16 adq; A tyranni A 17 Federa A 18 suę est A  
 uluuntur A 21 hec pro A (cf. Aen. XII 878, sed et  
 IV 812) 22 fides et hec captiua A 23 thalami cunc-  
 tantes A 24 Aut inpone A Chorus colcitarum A  
 rubris litt., ut notae personarum fere omnes. uersus recte  
 diuidit A 33 tribiis ex tribus A 35 pulcherrime A

Potuiſti linquere ſolam,  
 Per tot discrimina rerum  
 Nequiquam erepte periclis?  
 Manet alta mente reſtoſum,  
 Quam forti pectore et armis  
 [Medioque ex hoſte recepit]  
 Quaerſitas ſanguine dotes.  
 Felix, heu nimium felix,  
 Dum fata deusque ſinebant!  
 Neſcis heu perdita necdum,  
 Quae te dementia cepit  
 Caput obiectare periclis.  
 Haec nos ſuprema manebant,  
 † Hoc ignes araeque parabant?  
 Noſtram nunc accipe mentem:  
 Vaginaque eripe ferrum  
 Ferroque averte dolorem!

p. 28

## Creon. Medea.

- Cr.** Femina, quae noſtris erras in ſinibus hoſtis,  
 Flecte viam velis; neque enim neſcimus et urbem  
 Et genus inuiſum et non innoxia verba;  
 55 **Hoſtilis facies** [ne] occurrat et omina turbet.  
**M.** Nullae hic inſidiae nec tanta ſuperbia victis,  
 Non ea viſ animo, nec ſic ad praelia veni.  
**Cr.** Non ut rere meas effugit nuntius auris,  
 Vnde genus ducis varium et mutabile ſemper.  
 60 **Tu poteſ unanimiſ armare in praelia fratres**

37 totum *A* m delet *A*<sup>1</sup> 38 periglis *A* 40 Quem *A*  
 u. 40<sup>a</sup> add. *Burm.* ex *Aen.* VI 111 42 eu *A* 43 dāque  
*A* 44 eu *A*, corr. a 48 cf. *Aen.* IV 676 Hoc deleui (in  
*Aidendis a.* 1870 p. LVII) 52 *Cr.* *A* errant *A* errans *A*<sup>1</sup>,  
*Aen.* IV 211 erras *Scrifer.* 53 Flectem *A* neſcimū *A*  
 55 facie<sup>a</sup> *A* ne add. *Burm.* adq; homina turbāt *A* 57 ue-  
 nis *A* sed s erasa 58 *Cr.* habet *A* ad 57; corr. *Meyerus*  
 60—64 cf. *Aen.* VII 835 ſqq. ubi unanimos

Tristior et lacrimis et pallida morte futura,  
 Deficit ingenti luctu (miserabile visu)  
 Atque illum, talis iactantem pectore curas,  
 Talibus affata est dictis seque obtulit ultro 104  
 Decrevitque mori: 'breve et inreparabile tempus p. 20  
 Omnibus est vitae neque habet fortuna regressus:  
 Sed moriamur', ait, 'nihil est, quod dicta retractent  
 Concordes stabili fatorum numine Parcae,  
 Si fratrem Pollux alterna morte redemit.  
 Est hic, est animus, lucis contemptor et istum 110  
 Qui vita bene credat emi: nova condere fata  
 Nec morte horremus; sub terras ibit imago,  
 Si te fata vocant; in me mora non erit ulla.'  
 Ergo aderat promissa dies lacrimansque gemensque  
 Debita conplerat pesti devota futurae. 115  
 Testatur moritura deos stratisque relictis  
 Incubuitque toro dixitque novissima verba:  
 'O dulcis coniunx, dum fata deusque sinebant,  
 Fortunati ambo, scirent si ignoscere manes:  
 Te propter alia ex aliis in fata vocamur. 120  
 His lacrimis vitam damus et miserescimus ultro,  
 Quod te per superos et conscia numina veri,  
 Per conubia nostra, per inceptos hymenaeos  
 Adiuro et repetens iterumque iterumque monebo.  
 O dulcis coniunx, castum servare cubile 125  
 Sis memor; extremum hoc munus morientis habeto,  
 Si bene quid de te merui, lectumque iugalem  
 Natis parce tuis. Sic, sic iuvat ire sub umbras.  
 Hanc sine me spem ferre tui, audentior ibo.  
 Iussa mori feror ingenti circumdata nocte. 130

103 adq; A 104 affata (*sic ubique*) A 105 decrevitq;  
 breui mori et inseparabile A 106 furtuna A 108 nu-  
 mina A 109 alternam A 111 credit A credat Aen.  
 IX 206 noba cundere A 112 mortem *uulgo* 115 deuita A  
 116 dō A relectis A 117 incupuitq; A 119 ignuscere A  
 sh  
 123 inceptoimeneos A m. pr. (?) 126 munos morienti A  
 128 pasce A, corr. Schraderus ex Aen. X 532 iubat A

Haec sunt, quae nostra liceat te voce moneri.  
I decus i nostrum, melioribus utere fatis.'

Haec effata silet, pallor simul occupat ora.

Nam quia nec fato ingeminat iam frigida cumba, p. 21

- 135 Sed misera ante diem, matrum de more locuta,  
Multa patri mandata dabat, solatia luctus:  
Interea dulces pendent [circum] oscula nati;  
Illa manu moriensumeros dextramque tenebat  
Amborum et vultum. lacrimis ingressus obortis  
140 'O dolor atque decus magnum, sanctissima coniunx,  
Tu lacrimis evicta meis, per sidera iuro,  
Per superos, haerent infixi pectore vultus  
Verbaque; per caeli iucundum lumen et auras,  
Dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus  
145 Oblitus fatorum, || manet alta mente repostum;  
Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est,  
Servati facimus. semper celebrabere donis,  
Et cum frigida mors anima seduxerit artus,  
Ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona,  
150 Cui tantum de te licuit. neque enim ipsa feretur  
Fama levis tantive abolescet gratia facti.  
Funeris heu tibi causa fui! quas dicere grates,  
Quasve referre parem fati sortisque futurae?  
Aeternam moriens famam tam certa tulisti,  
155 Contra ego vivendo vici mea fata superstes  
Morte tua vivens.' media inter talia verba  
'Non lacrimis hoc tempus eget' Cyllenia proles,

131 nra A 132 Hi decus sit nostrū A 133 sumul A  
134 ingeminant A 136 Multo patria A 137 circum  
add. *Burm. ex Georg. II* 523 138 ill<sup>8</sup> A m. pr. hu-  
meros (sic) A 140 adq; A scitissima A 143 iocudum  
lumin A 145 natorum A. *Versus nimius, ex Aen. V* 708  
et *I* 26 conflatus Fatorum oblitus *Baehrens* 146 honus A  
huandi A 149 tibi] tui A solemnia A 150 enim in  
ipsa A 151 adolescet A (cf. *Aen. VII* 232) 152 eu A,  
sed corr. 153 referrem A fatis . ortisq; A 155 uice A  
156 uidens A 157 eget *Burm. ex Aen. II* 522; sed cf.  
*XII* 156 (*IV* 258) ] ait A

'Adceleremus' ait; 'nos flendo ducimus horas.'  
Regina ut tectis venientem conspicit hostem,  
Agnoscit lacrimans sua nunc promissa reposci;  
'Tempus', ait, 'deus, ecce deus!' cui talia fanti  
Dilapsus color atque in ventos vita recessit.

160

p. 22

## 16

## [MAVORTI]

B. M. —  
B. IV 214.

## De ecclesia

Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,  
Religione patrum laetum et venerabile templum  
Hoc dedit esse suum superi regnator Olympi.  
Nam deus omnipotens, qui res hominumque deumque  
Aeternis regit imperiis, 'quo tenditis'? inquit,  
'Hic domus est vobis; haec ara tuebitur omnis.  
Hic matres puerique simul mixtaeque puellae  
Sacra canunt pariterque oculos ad sidera tollunt.  
Hic exaudiri voces, hic vota precesque;  
Noctes atque dies ferit aurea sidera clamor.'  
Postquam prima quies et facta silentia tectis,  
Incipit effari divino ex ore sacerdos:

5

10

'Accipite haec animis laetasque advertite mentes,  
Matres atque viri, pueri innuptaeque puellae.  
Discite iustitiam moniti et spes discite vestras.  
Haut incerta cano: deus aethere missus ab alto  
Ipsius a solio regis, via prima salutis,

15

160 Agnuscens A 162 Delapsus calor adque inuentor A,  
cf. Aen. IV 705

16. Mauorti addidi, cf. post u. 110. De eclesia A. ed.  
Suringar a. 1867 (ex apographo Leidensi) et Schenkl a. 1888  
Corp. script. eccles. lat. XVI 621 sqq. 1 gentū A colū-  
nes A 2 Religionem petrū A 4 dē A res Suringar  
rex A dñq; A 5 inquit 6 nobis A; cf. Aen. V 688  
8 Sagra A 10 adq; A feret A, corr. Suringar 11 tectis  
Suringar ex Aen. I 730 noctis A u. 13—98 sermo pres-  
byteri 14 adq; A 15 iusticiā A, cf. Aen. VI 620 16 Aut A  
dē A

- Quem nobis partu sub luminis edidit oras  
 Virginis os habitumque gerens, mirabile dictu.  
 20 Ore [dei] afflata est spiritu propiore paritque.  
 Sic nova progenies caelo descendit ab alto.  
 Ast ubi iam firmata virum te prodidit aetas,  
 Negavere deum miseri, quibus ultimus esset  
 Ille dies, †quando furentes ac dira canentes  
 25 Insontem magno ad regem clamore trahebant.  
 Ille nihil (namque ipse volens), seque obtulit ultro,  
 Hoc ipsum ut strueret, vatum praedicta priorum  
 Prodere iussa dei, telluris operta subire. p. 23  
 Primus ibi ante omnes, sceptrum qui forte gerebat,  
 30 Sustulit ablutas lymphis ad sidera palmas  
 Hoc dicens: 'equidem in iusto nil tale repertumst;  
 Nec fas. o miseri, quae tanta insania, cives?  
 [At] me nulla dies tantis neque fortibus ausis  
 Addiderit socium. vestra' inquit 'munera vobis:  
 35 Vos animam hanc potius quocumque absumite leto.'  
 Tum magis atque magis magnis furoribus acti  
 Clamores simul horrendos ad sidera tollunt  
 Et magis atque magis poenas cum sanguine poscunt.  
 Has inter voces medio in flagrante tumultu

18 pastus sublimis eddedit ortus A; corr. *Suringar* ex  
*Aen. VII* 660 19 abitumq; A 20 Ore A ore olim ego  
 dei add. *Schenkl* Maria *Latendorf*. affata A, correxi spū A  
 propiora A, correxi paritque scripsi canitque A. cf. *Aen.*  
*II* 247. *VI* 50 sq. Post 20 lacuna: *Schenkl* 21 descendit A  
 22 uirum *Suringar* (ecl. 4, 37) deum A prodedit A 23 Nega-  
 bere dñm A ultissimus A 24 quando A quo *Bachrens*  
 hac A 27 ut strueret *Suringar* instrueret A uatumq;  
 dicta A, correxi ex *Aen. IV* 464 28 proderet A dī A  
 tellusque et subiret A, cf. *Aen. VI* 140 29 forte *Suringar*  
 (*Aen. XII* 206): noce A 30 Sustullit ablutas limfis asi-  
 dera A 31 equitem inisto A, correxi ex *ev. Matth.* 27, 19,  
 non ex *Vergilio* repertus A, correxi 32 omnis eriq; tanta  
 insania cicys A, cf. *Aen. II* 42 33 Menulladię stantis A  
 At add. *Schenkl*. cf. *Aen. IX* 281 34 Addidere A inquit A  
 35 adsumite A 36 tūñc A adq; A fororib; A 38 adq; A  
 sanguina A 39 fraglante A



Arboris obnixus trunco (tibi, magne, tropaeum, 40  
Omnipotens genitor!) palmas utrasque tetendit  
Teque vocans multo vitam cum sanguine fudit.

Et tamen interea tua nati maxima cura  
Non tulit hanc speciem; graviter commotus et alto  
Dat clarum e caelo signum. nam tempore in illo 45  
Sol medium caeli conscenderat igneus orbem;  
Eripiunt subito nubes caelumque diemque  
Et nox atra polum bigis subvecta tenebat.

Tres tenuit caeli spatium non amplius horas:  
Tunc repetens iterum sol clara in luce refulsit. 50  
Nona fugae melior, rebus iam rite peractis.

Inde datum molitur iter. iamque arva tenebat  
Scrupea, tuta lacu nigro nemorumque tenebris.  
Vt statim ad fauces venit grave olentis Averni, p. 24  
Tum demum horrisono stridentes cardine portae 55

Panduntur vastae solidoque adamante columnae;  
Sponte sua umbrosae penitus patuere cavernae.  
Ingreditur linquens antrum; tum maxima turba,  
Vt videre deum fulgentiaque ora per umbras,  
Ingenti trepidare metu. nec plura moratus 60

Haec ait et dictis maerentia pectora mulcet:  
'Ne trepidate, meae animaeque umbraeque paternae;  
Vobis parta quies. genitor mihi talia namque  
Dicta dedit, divosque haec limina tendere adegit.'

40 obnixos A 42 uita A 43 natim A 44 tullit A  
comotus A 45 Das Sur. 46 igneos orbe A 49 Triste nuit  
diei A caeli Baehrens oras A. cf. ecl. 8, 105 50 Tunc ego  
Te A (Tum Suringar) sol scripsi ] sua A cf. Aen. III 436.  
I 588 51 fugae Georg. I 286 ] diei A ex A u. 49 Nunc  
adeo (Aen. IX 156) a 52 molituritur iter A 53 stubrea A  
scrupea a, Aen. VI 238 54 aberni A 55 Tum Aen. VI 573  
Tunc A stritridenti A 56 Uanduntur A, corr. a solido.  
quedam ante A, cf. Aen. VI 552 57 sua et A caberne A  
59 dm A 60 trepidarem A 61 a't A merenta A 62 ne  
trepitate me A meas Aen. IX 114 63 partam A 64 diuos-  
que Aen. VII 471 ] uos prophēc A prope uos haec Baehrens  
adegit Aen. VI 696 ] agit A

- 65 Haec fatus animas, quae per iuga longa sedebant,  
 Deturbat, antro miserans submittit aperto,  
 Et dicto parens supera ad convexa reveryit.  
 Interea magnam subito vulgata per urbem  
 Fama volat, illum expirantem sedibus imis
- 70 Iam revocare gradum superasque evadere ad auras.  
 Obstipuerunt animis alii; set sanguinis auctor  
 Se causam clamat crimenque caputque malorum,  
 Et nodum informis leti trabe nectit ab alta  
 Proque suis meritis superis concessit ab oris.
- 75 Nec minus interea se matutinus agebat  
 Ad socios, quibus in mediis sic deinde locutus  
 Extulit os sacrum claraque in luce refulsit,  
 Omnia longaevo similis, cunctisque repente  
 [Improvvisus ait:] ‘ . . . . .  
 Ire iterum in lacrimas? coram, quem quaeritis, adsum.
- 80 En perfecta mei cari praecepta parentis.  
 Quare agite, o socii, tantarum in munera laudum p. 25  
 Ite’, ait; ‘egregias animas natiq̄ue patrisque  
 Sermonum memores pluviali spargite lympha.  
 Ipse, ubi tempus erit, omnis in fonte lavabo.’
- 85 Dixit et in caelum paribus se sustulit alis  
 Conditus in nubem; hinc regia tecta subivit  
 Dona ferens victor, cari genitoris et ora.  
 Oscula libavit dextramque amplexus inhaesit.  
 Huius in adventum cernes a sedibus imis
- 90 †Eruere summas arces et moenia verti

65 q; per iura A iuga a 66 Deturbatanq; antro A  
 deturbat miseransque antro *Suringar.* cf. *Aen.* VI 412  
 67 supera ut connexa reuisant *Aen.* VI 750. 68 vulgatam A  
 71 aliis et A 72 Ne causā clama A capueq; A (*Aen.*  
 XII 600) 74 meretis A 75 sese matutinis A (*Aen.*  
 VIII 465) 76 socius A 78 longebus A. post 78 uersus  
 excidit, cf. *Aen.* I 594 impr. ait add. *Suringar et ego* 79 la-  
 crimis A. corr. A<sup>1</sup> 81 os socii A munere *Aen.* VIII 273  
 munera A 83 plubiali A limfa A 84 lababo A 85 su-  
 stullit A 87. 88 ori Oscula olim scripsi. cf. *Aen.* VI 108  
 88 Oscula A 89 cernes a *Suringar* Erebi de *Georg.* IV 471  
 certis a A 90 summe acies A, corr. idem menia A

Atque omnem ornatum flamma crepitante cremari.  
 Tunc autem innumerae gentes populique frequentes  
 Terrentur visu subito. rex omnibus idem  
 Iura dabit populis pariter subigetque fateri,  
 Quae quis apud superos furto laetatus inani

95

. . . . .  
 . . . . .  
 . . . . .

'Sed vos, o lecti, ferro pro nomine tanto,  
 Quod superest, moriamur et in media arma ruamus.  
 Sanguine quaerendi reditus animamque litando.'

Haec ubi pro meritis, finem dedit ore precandi.

Succedunt alii graves aetate ministri.

100

Pars in frustra secant onerantque altaria donis;

Tum demum pueri et pavidae longo ordine matres

Stant circum.

Quos ubi confertos munus circumtulit omnes,

Sic prior adgreditur mensas atque incipit ipse;

105

Et postquam primus summo tenus adtigat ore,

Accipiunt proceres pariterque antistites omnes

p. 26

Et pueri rudes; sequitur tunc cetera pubes.

Protinus ad reditum quisquis ac tecta domorum

Tendimus, et laetum semper celebramus honorem.

110

91 adq; A 92 gentis A frequenter A, corr. *Surin-*  
*gar* 94 dabat et subieq; A, corr. *idem*. Post 95 aliquot *versus*  
*exciderunt* 96 Seduo solet A (*Aen.* IX 146) 98 ani-  
 manq; litarido A animaque litandum *Aen.* II 118 100 gra-  
 bes A 101 in frustra A honorantq; A, corr. a alteria A,  
 corr. A<sup>1</sup> 102 pavidio A 102 sq. uno *versu* A 104 mu-  
 nus ego manus A, non ex *Vergilio* panem *Suringar*  
 105 adq; A 108 tunc] quos *Aen.* V 74 pubes] rudes A,  
 corr. a 109 prodinus A ad tecto domosū A, cf. *Aen.*  
 II 445

16<sup>a</sup> Cumque Mavortio clamaretur 'Maro iunior!', ad praesens hoc recitavit:

Ne, quaeso, ne me ad talis inpellite pugnas!  
 Namque erit ille mihi semper deus, ille magister.  
 Nam memini (neque enim ignari sumus ante malorum):  
 Formosum pastor Phoebum superare canendo  
 5 Dum cupit et cantu vocat in certamina divos,  
 Membra deo victus ramo frondente pependit.

## 17

## [HOSIDII GETAE]

## Medea [tragoedia]

B. I. 178.

M. 235.

B IV 219.

[Med.] Esto nunc Sol testis et haec mihi Terra precanti  
 Et Dirae ultrices et tu, Saturnia Iuno!  
 Ad te confugio, nam te dare iura loquuntur  
 Conubiis. si quid pietas antiqua labores  
 5 Respicit humanos, nostro succurre labori,  
 Alma Venus! quicumque oculis haec aspicias aequis,  
 Accipite haec meritumque malis advertite numen!  
 Quid primum deserta querar? conubia nostra

16<sup>a</sup>. abortio A Mauortio Iuretus uel Quicherat qui uerba 'Cumque — pependit' edidit in *Bibl. de l'école des chartes* II 130 'd'une copie exécutée par Juret.' abituro Schenkl. Maro iunior: sic Arrianus audiebat ὁ νεὸς Μάροιο ad praesens, i. e. ex tempore recitavi A -uit Iuretus 1 Neque sone me A 2 mihi ille A dñ A 3 maiorum A, corr. a 4 febū A canendū A 6 dō A. cf. Aen. IX 337

17. Hosidii Getae et tragoedia om. A. cf. Tertullianus de praescript. haeret. 39: 'Vides hodie ex Vergilio fabulam in totum aliam componi . . . denique Hosidius Geta Medeam tragoediam ex Vergilio plenissime exsuxit.' Centonem ab auctore secundis curis non retractatum relictum puto. Eos uersus, in quibus uersiculorum Vergilianorum compagem nondum ad finem perduxisse mihi uidetur, rectis lineis in partes Vergilianas diuisi, ut u. 64, 65, 87 all. — 1 Med. addidi 5 Respice humano A succurrere labri A 6 uenus aut quicumq; A (cf. Aen. IX 209)

Reppulit et sparsos fraterna caede penates.  
 Quid Syrtes aut Scylla mihi, quid vasta Charybdis 10  
 Profuerit mediosque fugam tenuisse per hostis?  
 Inprobe amor, quid non mortalia [pectora] cogis?  
 Iussa aliena pati iterumque revolvere casus, p. 27  
 Ire iterum in lacrimas. sed nullis ille movetur  
 Fletibus, infixum stridit sub pectore vulnus. 15  
 Extinctus pudor atque inimitis rupta tyranni  
 Foedera et oblitus famae melioris amantis  
 Oblitusve sui est: lacrimae volvuntur inanes.  
 Nusquam tuta fides, vana spe lusit amantem  
 Crudelis. quid, si non arva aliena domosque 20  
 Ignotas peteret, pro virginitate reponit?  
 Heu pietas, heu prisca fides! captiva videbo  
 Reginam thalamo cunctantem ostroque superbo —  
 Haut inpune quidem, si quid mea carmina possunt!

### Chorus Colchidarum

Rerum cui summa potestas, 25  
 Precibus si flecteris ullis  
 Et si pietate meremur,  
 Nostro succurre labori.  
 Et tu Saturnia Iuno,  
 Cui vincla iugalia curae, 30  
 Oculis haec aspicias aequis?  
 Nemorum Latonia custos  
 Triviis ululata per urbes,  
 Sic nos in sceptris reponis?  
 Quid, o pulcherrime coniunx, 35

9 Repulit A    10 sirtes A    scilla A    caribdis A  
 11 p ostis A    12 pectora om. A, add. a    14 mouetur A  
 16 adq; A    tyranni A    17 Federa A    18 suę est A  
 uoluuntur A    21 hec pro A (cf. Aen. XII 878, sed et  
 IV 812)    22 fides et hec captiua A    23 thalami cunc-  
 tantes A    24 Aut inpone A    Chorus colcitarum A  
 rubris litt., ut notae personarum fere omnes. uersus recte  
 diuidit A    33 tribiis ex tribus A    35 pulcherrime A

Potuisti linquere solam,  
 Per tot discrimina rerum  
 Nequiquam erepte periclis?  
 Manet alta mente repostum,  
 Quam forti pectore et armis  
 [Medioque ex hoste recepit]  
 Quaesitas sanguine dotes.  
 Felix, heu nimium felix,  
 Dum fata deusque sinebant!  
 Nescis heu perdita necdum,  
 Quae te dementia cepit  
 Caput obiectare periclis.  
 Haec nos suprema manebant,  
 †Hoc ignes araeque parabant?  
 Nostram nunc accipe mentem:  
 Vaginaque eripe ferrum  
 Ferroque averte dolorem!

## Creon. Medea.

**Cr.** Femina, quae nostris erras in finibus hostis,  
 Flecte viam velis; neque enim nescimus et urbem  
 Et genus invisum et non innoxia verba;  
 Hostilis facies [ne] occurrat et omina turbet.  
**M.** Nullae hic insidiae nec tanta superbia victis,  
 Non ea vis animo, nec sic ad praelia veni.  
**Cr.** Non ut rere meas effugit nuntius auris,  
 Vnde genus ducis varium et mutabile semper.  
 Tu potes unanimes armare in praelia fratres

37 totum A m delet A<sup>1</sup> 38 periglis A 40 Quem A  
 u. 40<sup>a</sup> add. *Burm. ex Aen. VI 111* 42 eu A 43 dñque  
 A 44 eu A, corr. a 48 cf. *Aen. IV 676* Hoc deleui (in  
*Aldendis a. 1870 p. LVII*) 52 Cre. A errant A errans A<sup>1</sup>,  
*Aen. IV 211* erras *Scriver.* 53 Flectem A nescimū A  
 55 facie<sup>a</sup> A ne add. *Burm.* adq; homina turbat A 57 ue-  
 nis A sed s erasa 58 Cr. habet A ad 57; corr. *Meyerus*  
 60—64 cf. *Aen. VII 335 sqq. ubi unanimes*

- Funereasque inferre faces et cingere flamma,  
 Pacem orare manu et vertere sidera retro  
 Atque odiis versare domos. tibi nomina mille,  
 Mille nocendi artes || secundaque poenis  
 Viscera || notumque, furens quid femina possit. 65  
 Cede locis pelagoque volans da vela patenti! p. 29
- M.** Rex, genus egregium, liceat te voce moneri.  
 Pauca tibi e multis, quoniam est oblata facultas,  
 Dicam equidem, licet arma mihi mortemque mineris.  
 Ne pete conubiis natam: meminisse iuvabit; 70  
 Dissice compositam pacem; miserere tuorum!
- Cr.** Ne tantos mihi finge metus neve omine tanto  
 Prosequere: causas nequiquam nectis inanes.  
 Stat sua cuique dies. non ipsi excindere ferro  
 Caelicolae valeant, fati quod lege tenetur. 75  
 Nec mea iam mutata loco sententia cedit.
- M.** Non equidem invideo genero dignisque hymenaeis,  
 Non iam coniugium antiquum, quod prodidit, oro:  
 Tempus inane peto: liceat subducere classem;  
 Extremam hanc oro veniam. succurre relictæ, 80  
 Dum pelago desaevit hiems, miserere parentis,  
 O genitor! et nos aliquod nomenque decusque  
 Gessimus [et] scis ipse neque est te fallere quidquam.  
 Nunc victi tristes (quoniam fors omnia versat)  
 Submissi petimus terram litusque rogamus 85  
 Innocuum, neque te ullius violentia vincat.
- Cr.** Quid causas petis || in me exitiumque meorum?

63 adq; A 64 = *Aen.* VII 338 et VI 598 semper  
*add. Burmannus*, testor *Oudendorp* 65 = *Aen.* VI 599 et  
 V 6 sunt *add. Burm.* 68 qm̄ est A 69 minetur *Aen.*  
 XI 348 70 pede A natum *Wakkerus*, sed cf. *Aen.*  
 VII 96 iubaui A 72 homine A 73 tanto causaus ne-  
 quicquā A en causas *Burm.* 76 sententia A 77 MD.  
 A himeneis A 78 prodedit A 79 subdure A, corr. a  
 80 oram ueniam A 81 tē A (hyems a) 83 et *add.*  
*Scriverius* ut *Burm.* 84 qm̄ A 86 nec te *Aen.* XI 354  
 87 = *Aen.* VIII 395 et 386 *Cr.* A petis ex alto exc.  
*Burmannus* exiciumq; A excidiumque *Aen.* VIII 386

Quidquid id est, timeo vatum praedicta priorum.

Eia age, rumpe moras; quo me decet usque teneri?

90 **M.** Quem sequimur? quoque ire iubes? ubi ponere sedes?

**Cr.** Ire ad conspectum cari genitoris et ora,  
Dum curae ambiguae, dum spes incerta futuri.

**M.** Nunc scio quid sit amor. hospitio prohibemur arenae, *p. 30*

Nec spes ulla fugae, nulla hinc exire potestas,

95 Quassataeque rates, geminique sub ubere nati,

Et glacialis hiems aquilonibus asperat undas.

Si te nulla movet tantae pietatis imago,

Indulge hospitio noctem non amplius unam!

Hanc sine me spem ferre tui; audentior ibo.

100 **Cr.** Desine iam tandem: tota quod mente petisti,  
Largior et repetens iterumque iterumque monebo.

Si te his adtigerit terris Aurora morantem,

Vnum pro multis dabitur caput.

#### Vox delintus. Chorus

**Vox.** O digno coniuncta viro, dotabere virgo.

105 Ferte facis propere, thalamo deducere adorti.

Ore favete omnes et cingite tempora ramis.

[**Chor.**] Velamus fronde per urbem

Votisque incendimus aras.

Heu corda oblita tuorum

110 Vatum praedicta priorum,

Fati sortisque futurae!

Spe multum captus inani

Maclat de more bidentis

Phoeboque patrique Lyaeo,

115 Cui vincla iugalia curae,

89 deit *A* 91 *Cr.* *A* gari *A* 93 = *Eclog.* 8, 43  
*et Aen.* I 540 hospicio proibemur arenę *A* 95 Quasateq;

*A* 96 glatialis *A* 97 nullamhabet *A* 98 hospicio

*A* 100 *Cr.* *A* tot. a *A* 101 mobebo *A*, corr. *A*<sup>1</sup>

104 dotauere *A* 106 fabete *A* flāmis *A* ramis *Burm.*

107 *Chor.* deest *A* 109 laborum *Aen.* IV 528 et IX 225

112 Spem *A* 113 uidentis *A* 114 Foeboq; *A* lieo *A*



Cumulatque altaria donis.

Tremere omnia visa repente,

Fibrae apparere minaces,

Vox reddita fertur ad aures:

'Thalamis neu crede paratis,

Funus crudele videbis.'

120

p. 31

Carpebant membra quietem,

Animalia somnus habebat,

Ferali carmine bubo

In fletum ducere voces:

125

Tristis denuntiat iras.

Quae tanta insania, cives,

Velati tempora ramis?

Thalamo deducere adorti

Quaeso miserescite regis!

130

Recubans sub tegmine fagi

Divino carmine pastor

Vocat in certamina divos:

Ramo frondente pependit.

Quae te dementia cepit,

135

Saxi de vertice pastor,

Divina Palladis arte

Phoebum superare canendo?

Raptim secat aethera pinnis

Fugiens Minoia regna

140

Ausus se credere caelo

Vitamque relinquit in auras.

Demens videt agmina Pentheus,

Incensas pectore matres;

145

Vocat agmina saeva sororum:

118 apparuerunt A 121 crudele A 126 Risus denuntias A, cf. Aen. III 366 129 Thalami A 130 Quae sub mis. regi A. Post 130 lacunam putant Scriuer. Burm.  
138 Phoebum A canendum A, corr. A<sup>1</sup> 139 era A aethera Georg. I 406 142 rel.] dispergit Aen. XI 617 143 pentheus A u. 144 posui post 146 145 incensas A accensas Aen. VII 892

- 144 Caput a cervice revulsum,  
147 Iuvenem sparsere per agros.

**Medea. Nutrix**

- M.** En quid ago? vulgi quae vox pervenit ad aures?  
Obstipui magnoque irarum fluctuat aestu p. 32  
150 Durus amor; taedet caeli convexa tueri.  
Quae potui infelix! quae memet in omnia verti,  
Cui pecudum fibrae, caeli cui sidera parent,  
Heu furiis incensa feror! stat gratia facti.  
Illum ego per flammās et mille sequentia tela,  
155 Per varios casus, per tot discrimina rerum  
Eripui leto. fateor, arma impia sumpsi.  
Sed quid ego haec autem nequiquam ingrata revolve?  
Quid loquor aut ubi sum? ictum iam foedus et omnes  
Compositae leges. credo, mea vulnera restant.  
160 **N.** Non hoc ista sibi tempus spectacula poscit,  
Sed cape dicta memor, duri solacia casus.  
Sensibus hic imis nostram nunc accipe mentem:  
Heu fuge crudelis terras, fuge litus avarum!  
**M.** Cara mihi nutrix, claudit nos obice pontus,  
165 Deest iam terra fugae; rerum pars altera adempta est.  
Hac gener atque socer patriaeque excedere suadet.  
**N.** Tu ne cede malis, sed contra audentior ito;  
Et quo quemque modo fugias[que] ferasque laborem,  
Tu modo posce deos veniam, tu munera supplex  
170 Tende petens pacem causasque innecte morandi  
Carminibus: forsā miseros meliora sequentur.  
**M.** Nunc oblita mihi tot carmina. || vox faucibus haesit;

147 peagros A 148 <sup>ad</sup> aures A m. pr. 149 fructuat  
A 150 tedit A 151 meme A 153 ingensa A 156 (fateor)  
leto me Aen. II 134 l. f. me A, me del. Burm. sumsi A 158  
logor A fœdus A 161 solatia A 162 hic A haec ecl.  
3, 54 166 Haec A Hac Aen. VII 317 atq; (sic) A sua-  
dit A 168 quocumque A, correxi ex Aen. III 459 que  
add. Burm. 171 M. (non ad 172) A sequentur Aen.  
XII 153 secuntur A 172 = eclog. 9, 53 et Aen. II 774  
Nunc ecl. 9, 53 Non A

- Mens inmotā manet et caeco carpitur igni.  
 Carmina vel caelo possunt deducere lunam,  
 Sistere aquam fluvii, deducere montibus ornos. 175  
 Has herbas atque haec ponto mihi lecta venena p. 33  
 Ipse dedit; nihil ille deos, nil carmina curat.  
**N.** Quid struis? aut qua spe inimica in gente moraris?  
 [M] Aut pugnam aut aliquid iam dudum invadere magnum;  
 Seu versare dolos, seu certae occumbere morti. 180

**Iason. Satelles. Medea**

- Ias.** Quod votis optastis, adest; timor omnis abesto.  
 Hic domus, haec patria est, nullum maris aequor aran-  
 Solvite corde metum tandem tellure potiti [dum.  
 Per varios casus. bene gestis corpora rebus  
 Procurate, viri; iuvat indulgere choreis. 185  
**Sa.** Vnde tremor terris? qua vi maria alta tumescunt?  
 Quid tantum Oceano properent se tingere soles?  
 Nescio quod certum est: in nubem cogitur aër.  
 Aspice convexo nutantem pondere mundum,  
 Et fratris radiis obnoxia surgere luna. 190  
**Ias.** Media fert tristis sucos, infecta venenis,  
 Quo thalamum eripiat atque ossibus implicet ignem.  
 Fare age quid venias iam istinc et conprime gressum.  
**M.** Ad te confugio, precibusque inflectere nostris.  
 O dulcis coniunx, non haec sine numine divum 195  
 Eveniunt. || tanta meae si te ceperunt taedia laudis,

176 erbas ad hęc A (herbas m. alt.) 177 sq. dedit  
 mihi nihil A nichil carmina| N. curat. quid stabis A  
 struit et moratur Aen. IV 235 179 M. addidi. — Burm.  
 post 179 uersum ex Aen. IX 187 et II 576 iunctum supplet:  
 Mens agitat; certum est sceleratas sumere poenas. — Iason.  
 S. Atelles. Mede A 182 haec Aen. VII 122 hic A  
 185 iubat A 187 tingere Georg. II 481. Aen. I 745  
 188 quid certe est ecl. 8, 106 191 sucos nigrisq; infecta  
 A (nigrisque non extat Georg. II 126. Aen. VII 341)  
 192 adq; A 193 iam stinget conprome ressu A, cf. Aen.  
 VI 889 ibique Ribbeckius iam stinc Burmannus 195 coniux  
 A nomine A 196 = Aen. II 778 et Georg. IV 382  
 Eueniunt. tanteme · si te A Eueniunt: si te edd. priores

Hos cape factorum comites, his moenia quaere!

- Ias.** Non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas  
iam propiore deo? nescis, heu perditā, nescis, *p. 34*  
200 Nec quae te circumstent deinde pericula, cernis!  
**M.** Hanc quoque deserimus sedem. tibi ducitur uxor.  
Cui, pater et coniunx, quondam tua dicta relinquo?  
Et sedet hoc animo, dotalis regia cordi est  
Externique iterum thalami.  
205 Mene fugis? hoc sum terrae marique secuta?  
Hic labor extremus, longarum haec meta viarum,  
Hi nostri reditus expectatique triumphi?  
Quid tua sancta fides? iterum crudelia retro  
Fata vocant. tantis nequiquam erepte periclis,  
210 Mene fugis? per ego has lacrimas, per si quis amatae  
Tangit honos animum, et mensas, quas advena adisti,  
Per conubia nostra, per inceptos hymenaeos  
Te precor: [o] miserere animi non digna ferentis.  
Namque aliud quid sit, quod iam inplorare queamus?  
215 Ipse mihi nuper Libycis tu testis in undis:  
Tum rauca adsiduo longe saepe saxa sonabant;  
Ionioque mari tantis surgentibus undis,  
Luctantis ventos tempestatesque sonoras  
Compressi et rabiem tantam caelique marisque.  
220 Vnius in miseri exitium proque omnibus unum  
Obieci caput, id sperans fore munus amanti.  
Sed quid ego ambages et iussa exorsa revolve?  
Nil super imperio moveor; speravimus ista

199 propria die *A*, corr. *Burm.* ex *Aen.* VI 51, ubi  
dei 200 Neque *A* nescis *A* 206 extre *A* 207 Hic  
*A* Hi *Aen.* XI 54 208 scā *A* 209 nequaquam *A* erepta  
*A*, corr. *A*<sup>1</sup> 211 et — adisti] per inceptos himeneos (*ex*  
-us) *A* 212 per — hym.] et m. q. aduenas adisti *A*.  
*Transposuit Burmannus* 213 o om. *A* 214 aliut *A*  
queamus *A* 215 libicis *A* 216 Dum rauco adsidue longo  
*A*, cf. *Aen.* V 866 217 Infixure mari *A*, Incubare *Burm.*  
ex *Aen.* I 84, multa mutare coactus; Ionioque ego ex *Aen.*  
V 193 218 tempestatis quos honoras *A* 220 meseri  
*A* 221 Obiecit *A* hic spe feror munus *A*

Tempore, quo primum fortes ad aratra iuencos  
 Obieci et tauros spirantis naribus ignem, 225  
 Seminibusque satis inmanis dentibus hydri  
 Exiluit legio et campo stetit agmen aperto, p. 35  
 Telorum seges et iaculis increvit acutis.  
 Ferrea progenies duris caput extulit arvis.  
 Illi inter sese magna vi vulnera miscent, 230  
 Confixique suis telis et pectora duro  
 Transfossi ligno animasque in vulnera ponunt.  
 Auro ingens coluber servabat in arbore ramos  
 Nec visu facilis nec dictu affabilis ulli.  
 Ille manum patiens inmania terga resolvit. 235  
 Vt me conspexit flammantia lumina torquens,  
 Cervicem inflexam posuit somnosque petivit.  
 Si te nulla movet tantarum gloria rerum,  
 Sin absumpta salus nec habet fortuna regressum,  
 Si nulla est regio, miseris quam det tua coniunx, 240  
 I decus i nostrum, faciat te prole parentem  
 Egregia interea coniunx melioribus, opto,  
 Auspiciis! || possem || hinc asportare Creusam:  
 Spero equidem mediis, si quid pia numina possunt,  
 Supplicia hausurum scopulis; dabis, inprobe, poenas, 245  
 Quod minime reris, rebus iam rite paratis.  
 Ias. Desine meque tuis incendere teque querellis.

224 qui primum fascēs A iuencos A 225 Obieci]  
 Semina A; 226 Seminibusque] Obieci A; *commutat Baeh-*  
*rens* 225 eterios A. tauros *Georg. II* 140 sq. 227 Eripuit  
 A, Explicuit *Georg. II* 280 (*quod hic non aptum*) Exiluit  
*scripsi* 227 Celorū A 229 extulit arbis A 238 Au-  
 rum *Aen. VII* 352 auro A colober A 234 nisus A effa-  
 bilis A 236 manu A manum *Aen. VII* 490 236 fla-  
 mantia A 239 absumpta A 240 miseris] *Teucris Aen.*  
*X* 44 dete tua coniunx ~ A 242 coniunx A 243 = *Aen.*  
*III* 499. *XII* 880. *II* 778 (*ubi portare cod. Mediceus, aspor-*  
*tare cod. Palatinus*) adportare creusinu ~ A comitem ante  
 hinc *add. Burmannus* 244 quidem A 245 Supplicia  
 ausurū A pēnas A 246 Quod A m. pr. 247 Ia. A  
 tequerellis A

Nam mihi parta quies, nullum maris aequor arandum,  
Nec veni, nisi fata locum sedemque dedissent.

- 250 [M.] Heu tot incassum fusos patiere labores,  
Nec venit in mentem fumans sub vomere taurus,  
Iam gravior Pelias et aëna undantia flammis  
Squamosusque draco et quaesitae sanguine dotes?  
In regnis hoc ausa tuis —

p. 36

- 255 [Ias.] Haec loca non tauri spirantes naribus ignem,  
[Invertere satis inmanis dentibus hydri];  
Nec galea densisque virum seges horruit hastis,  
Nec vim tela ferunt: mitte hanc de pectore curam.

[M.] Nam quis te, iuvenum confidentissime, nostras  
Iussit adire domos? pelagine erroribus actus,  
260 An fratris miseri letum ut crudele videres?

Ias. Sive errore viae seu tempestatibus acti  
[Auguriis agimur divom; feror exul in altum].  
Quis deus in fraudem, quae [te] dementia cepit  
Commaculare manus, fraterna caede penates?  
Aut ego tela dedi aut vitam committere ventis

- 265 Hortati sumus? [aut] quae dura potentia nostra?

M. Nil nostri miserere, nihil mea carmina curas;  
Efficiam, posthac ne quemquam voce lacessas.  
Nec dulcis natos, Veneris nec praemia noris.

Ias. Quid causas petis || et inrita iurgia iactas?

249 uene A 250 M. addidi, cf. Aen. VII 421 251 uen-  
tem A fumans Georg. III 515 ] sudans A tauros A  
252 aëna] in A ≈ A (m. pr.) in mg. 253 quaesitas A et  
Aen. VII 423, corr. Klotzius 254 hoc causa A 255 Ias.  
addidi tauris spirante A, in quo In regnis — spiran unus  
versus. V. 255<sup>b</sup> add. Meyerus ex Georg. II 141. Iam u. 226  
adhibitus est 256 galeis Georg. II 142 sedes A astis A  
258 Med. add. Burm. 259 domus A, corr. A<sup>1</sup> actos A  
260 uiderem A, cf. Aen. XII 636. V. 261<sup>b</sup> addidi ex Aen.  
III 5; 11 262 te add. Burm. 264 comittere A 265 aut  
add. Burm. ex Aen. X 69 nostri Burm. 266 nil mea A  
267 posthac A, corr. A<sup>1</sup> ne quicquā uoces lacessat A, cf.  
ecl. 3, 51 269 = Aen. VIII 395 et X 95 petis causas A  
inrida A nectis causas? en Baehrens

- Iamque vale, melior quoniam pars acta diei est. 270  
**M.** Vtere sorte tua, susceptum perfice munus.  
**Ias.** Nunc iter ad regem nobis. quod te adloquor, hoc est.  
**M.** Num fletu ingemuit nostro aut miseratus amantem [est]?  
 Et dubitamus adhuc? lacrimantem et multa volentem  
 Dicere deseruit rapidusque in tecta recessit. 275  
 Quid labor aut benefacta iuvant? mea tristia fata  
 Fessa iacent. ubi nunc nobis deus ille magister  
 Et Furiis agitatus amor et conscia virtus?  
 Nam quid dissimulo aut quae me ad maiora reservo? *p. 37*  
 Stat casus renovare omnis, dare lintea retro, 280  
 Rursus et [est] casus abies visura marinos.  
 Te sine, frater, erit. quod si mea numina non sunt,  
 Flectere si nequeo superos, Achieronta movebo!

## Chorus

- Dictis exarsit in iras  
 Insani Martis amore, 285  
 Poenorum qualis in arvis  
 Venantum septa corona  
 Fulva cervice leaena;  
 Qualis mala gramina pastus  
 Tractu se colligit anguis, 290  
 Tumidum quem bruma tegebat:  
 Caput altum in proelia tollit,  
 Linguis micat ore trisulcis;  
 [Qualis . . . . .]  
 Furiis agitatus Orestes

270 qm̄ *A* est *om.* *Aen. IX* 156 273 Non *A*, sed *cf.*  
*Aen. IV* 369 fletu ingemuinfo *A* amanti *A*, *cf. ib.* 370  
 est *om.* *A* 276 iubant *A* tristitia *A* 278 ei con-  
 scientia *A* 279 desimulo *A* quae *Aen. IV* 368: quid *A*  
 280 renobare *A* et dare *A*, *corr. Meyerus* 281 est *om.*  
*A. num* Certum est et *cl. Aen. III* 686? *cf. Georg. II* 68  
 283 aceronta *A* 286 Penorū *A* arbis *A* 288 leena  
*A* 290 Tractus se *A* 291 Tumidū<sup>u</sup> *A* 292 proelia  
 sic saepius *A* 293 risulcis *A* 293<sup>a</sup> addidi 294 Furiis  
*A*, *Aen. III* 331 scaenis *IV* 471

- 295      Armatam facibus matrem;  
 Ardens agit aequore toto  
 Patriasque obtruncat ad aras;  
         Triviis ululata per urbem  
         Qualis trieterica Baccho  
 300      Inter deserta ferarum,  
         Palla subcincta cruenta,  
         Vocat agmina saeva sororum;  
         Qualis philomela sub umbra  
         Pectus signata cruentum  
 305      Late loca questibus implet,  
         Maerens miserabile carmen,  
         Cantu solata laborem; p. 38  
         [Qualis miserabilis Orpheus]  
         Graviter pro coniuge saevit  
         Deserti ad Strymonis undam:  
 310      Te solo in litore secum  
         Anima fugiente vocabat,  
         Scirent si ignoscere Manes.

## Nuntius. Creon

- N. Quo feror? unde abii? [rumpit] pavor, ossaque et artus  
 Perfudit toto proruptus corpore sudor.  
 315      Genua labant, [gelidus] oculos stupor urget inertis,  
         Arrectaeque horrore comae et vox faucibus haesit.  
 Cr. Quo res summa loco? unde haec tam clara repente  
 Tempestas sine more furit? maria omnia caelo  
 Miscuit, ingeminant abruptis nubibus ignes.

297 Patris obtruncat ad ad aras *A*, cf. *Aen. III* 832  
 298 Triviis *Burm. ex Aen. IV* 609: Furit *A* urbes *Aen. l. c.*  
*Num* 298 sq. transponendi? 299 bacco *A* 303 filomela *A*  
 306 merens *A* 307\* add. *Schrader*; cf. *Georg. IV* 454  
 309 strimonis *A* 311 Animas *A* 312 Scirent *A*, sed nt  
*erasis ignu\*cere A* 313 habii *A* rumpit add. *Burm. ex*  
*Aen. VII* 458 314 toto *Burm. cito A* praeruptus *A*  
 315 gelidus addidi ex *Aen. XII* 905 oculos *A* 318 sime  
*A* furut *A* 319 aruptis *A*



- Fare age || mihique haec edissere vera roganti. 320  
 N. Aedibus in mediis quaeque ipse miserrima vidi  
 Horresco referens. palla subcincta cruenta  
 In medioque focos nocturnas inchoat aras  
 Intenditque locum sertis et fronde coronat  
 Funerea, crinem vittis innexa cruentis, 325  
 Vnum exuta pedem vinclis, in veste recincta,  
 Spargens humida mella soporiferumque papaver.  
 Sparserat et latices simulatos fontis Averni,  
 Sanguineam volvens aciem, manibusque cruentis  
 Pro molli viola casiaque crocoque rubenti 330  
 Vrit odoratam nocturno in lumine cedrum  
 Scillamque elleborosque gravis et sulfura viva,  
 Obscuris vera involvens lacrimisque coactis p. 39  
 Voce vocans Hecaten; et non memorabile numen  
 Ferro accincta vocat. 335  
 Haec effata silet, oculis micat acribus ignem,  
 Expectans, quae signa ferant, ignara futuri.  
 Eripiunt subito nubes caelumque diemque,  
 Et tremefacta solo tellus; micat ignibus aether.  
 Continuo auditae voces vagitus et ingens; 340  
 Visus adesse pedum sonitus et saeva sonare  
 Verbera; [tum] visaeque canes ululare per umbras  
 Adventante dea, refluit[que] exterritus amnis  
 Et pavidae matres pressere ad pectora natos.

320 = *Aen.* III 362 et II 149 Fare mihi adq; hec ce-  
 disse .re *A*, corr. *Burm.* et ego 321 miserrima *A* 324 In-  
 cenditq; *A*, sed cf. *Aen.* IV 506 325 uinctis *A*  
 326 relicta *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 327 humida sic *A* soporifer-  
 rumq; papaver *A* 328 simulatos fonte *A* 330 casia  
*sqq. ex Georg.* IV 182 331 *A* = cod. *Med. Aen.* VII 13  
 332 grabis et sulpura *A* 334 ecaten *A* numen] ueāi *A*  
 (l̄ [i. e. requirendum] *A m. pr. in marg.*), corr. *Burm. ex*  
*Aen.* IV 94 335 acinctam *A* uocant, n eras., *A*  
 336 migat atrib; *A* ignis *Aen.* XII 102 337 Obseruans  
*Aen.* VI 198 aut ignara *A* 338 nubis *A* 339 migat *A*  
 eter *A* 342 tum add. *Oudend. ex Aen.* VI 558 bisq; *A*  
 ululare *A* umbram *Aen.* VI 257 343 que add. *Aen.*  
 VIII 240 344 trepidae *Aen.* VII 518 presserat pectora *A*

- 345 Exhinc Gorgoneis Allecto infecta venenis  
 Exurgitque facem adtollens atque intonat ore:  
 'Respice ad haec; adsum dirarum ab sede sororum,  
 Bella manu letumque gero.'  
 Talia cernentem tandem sic orsa vicissim:  
 350 'Venisti tandem. mecum partire laborem,  
 Tu dea, tu praesens animis inlabere nostris.  
 Dissice compositam pacem, sere crimina belli  
 (Namque potes), colui vestros si semper honores.'  
 Talibus Allecto dictis exarsit in iram  
 355 Horrendum stridens rabidoque haec addidit ore:  
 'O germana mihi, mitte hanc de pectore curam.  
 [Et] nunc, si bellare paras || et luctu miscere hymenaeos  
 Funereasque inferre faces et cingere flamma,  
 Quidquid in arte mea possum, meminisse necesse est,  
 360 Quantum ignes animaeque valent: absiste precando.'  
 Dixerat; adtollit stridentis anguibus alas, p. 40  
 Ardentis dare visa faces, supera ardua linquens.  
 Illa dolos operi flammisque sequacibus iras  
 Iungebat, duplicem gemmis auroque coronam  
 365 Consertam squamis serpentum: flamma volentem  
 Implicat involvitque domum caligine caeca,  
 Prospectum eripiens oculis; mihi frigidus horror  
 Membra quatit gelidusque coit formidine sanguis:  
 Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem

345 Exim *Aen.* VII 341 gorgonalis lecto *A* 346 adq;  
*A* 347 sq. uno versu *A* comprehendit 347 dorarum ab  
 seede (an scede?) *A* 348 mano *A* 349 Talia iactanti  
*Burm.*, sed cf. *Aen.* IV 408 ora uicissem *A* 350 partire  
*A* 352 pacein *A* 354 iras (ut 284) *Aen.* VII 445 iram  
*A* 355 pauidoque *A*, corr. *Burm.* ex *Aen.* VII 451 ad-  
 ditit *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 357 = *Aen.* VIII 400 et XII 805 Et  
 om. *A* himeneus *A* 361 adtolle<sup>ns</sup> *A* adtollit *Aen.*  
 VII 561 anquib; *A* 362 dare *Aen.* V 687 dea *A* super  
*A* 363 operi *Aen.* VIII 432 aperit *A* ires *A* 364 et  
 dublice *A* 365 flamaq; *A* uolantemque *Oudend.* Est  
*hemistichium non Vergilianum* 367 frigitus *A* 368 coit]  
 quoit *A*

Aut videt aut vidisse putat, metuensque pericli 370  
 Incipit effari, nec vox aut verba sequuntur.  
 Idque audire sat est, quo me decet usque teneri.  
 Vadite et haec regi memores mandata referte.

Nutrix. Medea

- N.** Hoc habet. haec melior magnis data victima divis.  
 Talia coniugia et talis celebrent hymenaeos! 375  
**M.** Tu secreta pyram natorum maxima nutrix  
 Erige, || tuque ipsa pia tege tempora vitta,  
 Verbenasque adole pinguis nigrumque bitumen.  
 Sacra Iovi Stygio, quae rite incepta paravi,  
 Perficere est animus finemque inponere curis. 380  
**N.** Discessere omnes medii spatiumque dedere.

Medea. Filii. Vmbra Apsyrti

- M.** Heu stirpem invisam et fatis contraria nostris!  
 Huc ades, o formose puer. qui spiritus illi!  
 Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat!  
 Perfidus et cuperem ipse parens spectator adesset. 385  
**Fil.** Parce pias scelerare manus! aut quo tibi nostri p. 41  
 Pulsus amor? || si iuris materni cura remordet,  
 Natis parce tuis et nos rape in omnia tecum;  
 Quo res cumque cadunt, unum et commune pericluni.  
 [Vmbra.] Aspice nos. adsum dirarum ab sede sororum: 390  
 Infelix simulacrum, || laniatum corpore toto.

370 paracli A 372 decit A 373 regina memores  
 A memores regi Aen. XI 176 375 himeneos A 376 se-  
 cretam piram A nutris A 377 = Aen. VI 495 et 687  
 iam tuque Oudendorp tegit A uita A 378 adola A  
 nicrumq; uitumen A 379 iobi stigio A 380 anim. A  
 absirti A 382 et] e. et A contrariis A 385 adesse A  
 386 pia scelerare A. corr. A<sup>1</sup> qui A quo Georg. IV 824  
 387 = Georg. IV 325 et Aen. VII 402 remordit A  
 388 gnatis Aen. X 532 parge tuis a. ut A et Aen. II 675  
 389 cadent Aen. II 709 et commoue A 390 Vmbra ad-  
 didi 391 = Aen. II 772 et VI 494 labia corpore tanto  
 A, corr. Burm.

- M.** Quid dubitas? audendum dextra, nunc ipsa vocat res.  
 Auctor ego audendi. fecundum concute pectus.  
 Si concessa peto, si poenas ore reposco,  
 395 Nullum in caede nefas; [et] amor non talia curat.  
**Fl.** Hostis amare, quid increpitas mea tristitia fata?  
**M.** Suggere tela mihi finemque inpone labori.  
 Sanguine quaerendi redditus.  
**Fl.** Nec te noster amor pietas nec mitigat ulla,  
 400 Nec venit in mentem natorum sanguine matrem  
 Conmaculare manus? nostri tibi cura recessit  
 Et matri praereptus amor?  
**M.** Crimen amor vestrum spretaeque iniuria formae  
 His mersere malis. fratrem ne desere frater. —  
 405 Poenarum exhaustum satis est, via facta per hostis,  
 Et genus invisum dextra sub Tartara misi.  
 Iamiam nulla mora est currus agitare volantis.

## Iason. Nuntius. Medea ex alto

- Ias.** Ei mihi, quid tanto turbantur moenia luctu?  
 Quaecumque est fortuna, mea est; quid denique restat?  
 410 Dic age, namque mihi fallax haut ante repertus.  
**N.** En perfecta tibi promissa coniugis arte  
 Munera! || ingentem luctum ne quaere tuorum. p. 42  
 Sed si tantus amor menti, si tanta cupido est,  
 Expediam dictis et te tua fata docebo.  
 415 Conspectu in medio cum dona inponeret aris  
 (A virgo infelix!) oculos deiecta decoros,

392 = *Aen.* IX 12 et IX 320 dubitem *Burm.* ex *Aen.*  
 IX 191 394 concessio (ex -sse) A penasoro A 395 et *add.*  
*Burm.* 396 amare A tristitia facta A 397 inponi A  
 399 midigat uulla A 400 mente A sanguinē A 401 co-  
 maculare A 402 praereptus *Aen.* IV 516 praeptus A  
 405 Penarum exaustum A ostis A 406 uisum A Meda  
 ex alto A 408 turbamur menia lucri A, cf. *Aen.* XII 620  
 409 fortuna A 410 agi A aut ante A 411 coniugia  
 sorte A 412 at ingentem *Burm.* 414 fada A  
 415 deponeret A 416 decorus A, corr. A<sup>1</sup>

- Vndique conveniunt per limina laeta frequentes  
 Matres atque viri cumulantque altaria donis.  
 Religione patrum biforem dat tibia cantum,  
 Cum subito dictuque oritur mirabile monstrum. 420  
 Ecce levis summo descendit corpore pestis,  
 Incipit ac totis Vulcanum spargere tectis,  
 Regalisque accensa comas, accensa coronam  
 Membra sequebantur, artus sacer ignis edebat.  
 Diffugiunt comites et quae sibi quisque timebat 425  
 Tecta metu petiere, et sic ubi concava furtim  
 Saxa petunt, furit inmissis Vulcanus habenis.  
 Nec vires herbarum infusaque flumina prosunt,  
 Quaesitaeque nocent artes, miserabile dictu!  
 † Illa autem per populos aditumque per avia quaerit, 430  
 Arte nova speculata locum, paribusque revinxit  
 Serpentum spiris ventosasque addidit alas,  
 Ense levis nudo, perfusus sanguine currus.
- Ias.** Quo sequar? aut quid iam misero mihi denique restat?  
 Me me, adsum qui feci, || in me omnia tela 435  
 Conicite, hanc animam quocumque absumite leto!  
 Funeris heu tibi causa fui; dux femina facti!
- M.** Huc geminas nunc flecte acies et conde sepulcro  
 Corpora natorum, cape dona extrema tuorum.  
 Et tumultum facite et tumulo super addite carmen: p. 43 440  
 'Saevus amor docuit natorum sanguine matrem  
 Conmaculare manus, luctu miscere hymenaeos

217 laeta *Aen. I* 707 tota *A* 418 adq; *A* 419 Re-  
 legione *A* 420 cf. *Aen. II* 680 421 lebis *A* descen-  
 dit *Aen. V* 688 descendere *A* 422 vulganū *A* 423 co-  
 rona *A* 426 concaba *A* 427 pedunt *A* inmissus *A*,  
 corr. *A*<sup>1</sup> abenis *A* 428 erbarum *A* (cf. *Aen. XII* 396)  
 heroum *Burm. ex Aen. V* 684 430 'Illa — populos'  
 non sunt *Vergilii. Emendanda puto ex Georg. III* 276  
 'saxa per et scopulos'. Illa per et scopulos *Higtius. adi-*  
 dumq; per abia *A* 432 spinis *A* addedit *A* 431sq. cf.  
*Aen. XII* 847 sq. *IX* 548 434 egor *A* sequar *Aen. IX* 490  
 mihi misero *A* 435 in me nunc *Burm. sed est — Aen.*  
*IX* 427 et 493 436 adsumite *A* 440 addedit *A*  
 442 et luctum *A* imeneos (ex -us) *A m. pr.*

Et super aetherias errare licentius auras.'

**Ias.** Crudelis mater, tanton me crimine dignum

445 Duxisti et patrios foedasti funere vultus?  
Arma, viri, ferte arma! || date tela, ascendite muros!

**M.** Quo moriture ruis? thalamos ne desere pactos!  
Hortator scelerum, nostram nunc accipe mentem.

Sive animis sive arte vales, [si pectore robur  
460 Concipis,] et si adeo dotalis regia cordi est;  
[Quae nunc deinde mora est?] nostrasne evadere demens  
Sperasti te posse manus? opta ardua pinnis  
Astra sequi clausumque cava te condere terra  
Et famam extinguere veterum sic posse malorum.

465 Haec via sola fuit, haec nos suprema manebat  
Exitibus positura modum.

Sat fatis Venerique datum est. feror exul in altum,  
Germanum fugiens et non felicia tela,

Vltra anni solisque vias. quid denique restat?

460 Et longum, formose, vale, et quisquis amores  
Aut metuet dulces aut experietur amaros.

## 18

## Epithalamium Fridi a

## LVXORIO

B. Luxor. 84.

M. 382.

B. IV 257.

uiro clarissimo [et] spectabili dictum centone.

Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustrat,

Extulit os sacrum caelo tenebrasque resolvit.

443 Et ego Te A, Aen. VII 557 etherias A lincentius

A 444 tantū A 445 fedasti A 446 = Aen. II 668

et IX 87 447 thalamos A 448 Hortatur A 449 animo

A animis Aen. XII 892 si pectore robur Concipis Burm.

ex Aen. XI 368: obta ardua p. a. sequi A ex u. 452 sq.

451 'quae — est' add. Burm. ex Aen. XII 889 453 te]

ce A terrā A 454 maloꝝ A 455 nobis suppremane-

bat A 459 Extra Aen. VI 796 annis A 460 fermosūm

A 461 metuant A metuet ecl. 3, 110

18. Epithalamium Fridus a Luxorio. ūc · spectabili dictū.

centon · A Fridi Burm. 1 lustras Aen. IV 607

Laetitia ludisque viae plausuque fremebant, p. 44  
 At Venus aetherios inter dea candida nimbos  
 Aurea subnectens exertae cingula mammae, 5  
 Dona ferens, pacem aeternam pactosque hymenaeos  
 Atque omnem ornatum, Capitolia celsa tenebat,  
 Punica regna videns, Tyrios et Agenoris urbem.  
 Hinc atque hinc glomerantur Oreades et bona Iuno;  
 Incedunt pariter pariterque ad limina tendunt. 10  
 Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,  
 Hae sacris sedes epulis, atque ordine longo  
 Perpetuis soliti patres considerare mensis.  
 Vna omnes, magna iuvenum stipante caterva,  
 Deveniunt faciemque deae vestemque reponunt. 15  
 Dant signum, fulsere ignes et conscius aether  
 Conubiis, mediisque parant convivia tectis.  
 Fit strepitus tectis vocemque per ampla volutant  
 Atria, ubi adsuētis biforem dat tibia cantum.  
 At tuba terribilem sonitum procul aere canoro 20  
 Increpuit mollitque animos et temperat iras.  
 It clamor caelo, cithara crinitus Iopas  
 Obloquitur numeris septem discrimina vocum,  
 Iamque eadem digitis, iam pectine pulsat eburno.  
 Nec non et Tyrii per limina laeta frequentes 25  
 Convenere, toris iussi discumbere pictis.  
 Tunc Venus aligerum dictis affatur Amorem:  
 'Nate, meae vires, mea magna potentia solus,  
 Huc geminas nunc flecte acies, illam aspice contra,  
 Quae vocat insignis facie viridique iuventa, 30  
 Iam matura viro, iam plenis nubilis annis, p. 45

3 Leticia A 4 etherios A 6 himeneos A 7 adq;  
 A 8 vident stirios et ageneri A 8 adq; A 10 ad  
 litora Aen. II 205 12 Quo sacre A Hae sacris Aen.

VII 175 adq; A 13 solidis A m. pr. 14 caterba A 16 eter  
 A 17 Conubii A conubia mensis A tectis Aen. I 638  
 20 terribilem A 21 molliq; A 22 citera A 23 nu-  
 meri<sup>a</sup> A 25 tirii A 26 tori A 30 uirideq; iu-  
 benta A

- Cui genus a proavis ingens clarumque paternae  
 Nomen inest virtutis et nota maior imago.  
 Hoc opus, hic labor est: thalamos ne desere pactos!  
 35 Credo equidem, nova mi facies inopinave surgit.  
 Nonne vides, quantum egregio decus enitet ore?  
 Os humerosque deo similis, cui lactea colla  
 Auro innectuntur, crines nodantur in aurum,  
 Aurea purpuream subnectit fibula vestem;  
 40 Qualis gemma micat, qualis Nereia Doto  
 Et Galatea secant spumantem pectore pontum.  
 Cura mihi comitumque foret nunc una mearum!  
 Hanc ego nunc ignaram huius quodcumque pericli est,  
 Cum tacet omnis ager, noctem non amplius unam  
 45 Conubio iungam stabili propriamque dicabo.  
 Hic Hymenaeus erit monumentum et pignus amoris.  
 Incipe si qua animo virtus, et consere dextram,  
 Occultum inspires ignem paribusque regamus  
 Auspiciis: liceat Frido servire marito,  
 50 Cui natam egregio genero dignisque hymenaeis  
 Dat pater et pacem hanc aeterno foedere iungit.  
 Paret Amor dictis carae genetricis et alas  
 Exuit et gressu gaudens sic ore locutus:  
 'Mecum erit iste labor; si quid mea numina possunt,  
 55 Cum dabit amplexus atque oscula dulcia figet  
 Inmiscentque manus manibus pugnamque lacessunt,  
 Nusquam abero, solitam flammam (datur hora quieti) p. 46  
 Desuper infundam et, tua si mihi certa voluntas,

32 proavis A 33 Aen. XII 226 (ubi erat) et II 773  
 male consuti 34 labo<sup>r</sup> A thalamos A 35 inopinave  
 A initet, sed corr., A 37 Hos humerosq; A 39 pur-  
 poream A 40 migat A nereyia A post Doto ~ A m.  
 pr. ut uidetur in mg. 41 galadea segant spumante A  
 44 omnes sacer A 45 Conubio A probiamq; A 46 hi-  
 meneus A 47 anim<sup>o</sup>s A m. pr. et conseq; A 49 Frido  
 A Phrygio Aen. IV 108 seruare marito A 50 himeneis  
 A, cf. Aen. XI 355 sq.; liberius mutat centonarius 51 Dat  
 pat rubris litt. A fcedere A 52 care genitoris A, corr.  
 Burm. 55 amplexos adq; oscula A 57 ora A



Omnia praecepi atque animo mecum ante peregi.  
 Sentiet! atque animum praesenti pignore firmat. 60  
 Illa autem (neque enim fuga iam super ulla periculi est)  
 Cogitur et supplex animos summittere amori,  
 Spemque dedit dubiae menti solvitque pudorem.  
 Illum turbat amor; ramum qui veste latebat  
 Eripit a femine et flagranti fervidus infert. 65  
 It cruor inque humeros cervix conlapsa recumbit.  
 His demum exactis geminam dabit Ilia prolem,  
 Laeta deum partu, centum complexa nepotes.

## 19

B. M. —  
 B. IV 241.

## Praefatio

[VII] Hactenus me intra vurgam animi litescentis inipitum tua eritudo, instar mihi luminis extimande, a te normam reduviare conpellit. Sed antistat gerras meas anitas †diributa, et post artitum Nasonem quasi agredula quibusdam lacunis baburru stridorem averruncandus obblatero. Vos etiam, viri optimi, ne mihi in aginam vestrae hispiditatis arnanti cataclum carmen 5

59 præcipi adq; A 60 adq; animo A, cf. Aen. VII 434.  
 III 611 61 ulla] illa A 63 dubiem A 65 fraglanti  
 feruitus A inplet Aen. IX 72 66 sic A 68 dr A

19. *Glossae Placidi*: 1 cf. bulga: saccus scortens inipitus: implicatus uel inretitus 2 eritudo: dominatio 3 reduviae: spolia serpentum. antistat: meliores sunt. gerras: nugas ineptiasque 4 anitas: senectus. diribita: digesta uel separata. (delibutus: unctus). artitus: artibus edoctus. agredulae: ranae parvae 5 baburra: stulta, inepta. auerruncando: abominando 7 aginam: scapum trutinæ. arnanti: frementi, murmuranti. cataclum: claudorum

19. *primum edita est in Menagianis* (1715) I 92 sq. — VII *addidi* 1 uurgam A inipitū A 2 heretudo A num numinis? extimandeade normam A, corr. *Loewius mus. rhenan.* 31, 17 3 redubiare conpellet A 4 sanitas *Duebnerus mus. rhenan.* 3, 470 seqq. mea sanitas diributa ex pos A 6 auerrucandus oblatero A obtimi A 7 anginam A cataclum (*primum c ex t corr.*) A

- inreptet, ad ravim meam convertite cicuresque conspicite, ut alimones magis meis carnatoriis quam censio-  
 10 siones extetis. Igitur conrumo sensu meam returem quamvis vasculam Pieridem. Actutum de vobis lampenam comtulam spero adiutandi. Quae cupedia praesumentiam non exippitandum [est], | sed oppitandum sibi esse *p. 47*  
 coniectat. Ergo bene pedam me hac, pudori citimum,  
 15 conlucare censete. Quondam, si haec nec crepera extiterint nec fracebunt, quae alucinari velut bovinator adactus sum, voti vobis damium usque ad exodium vitulantibus coagmentem. Quis enim me sonivium et murgissonem non fabula aufamabit, quam mentorem  
 20 exfabillabit altioboans? Vnde favorem exfebruate felli-

8 cicures: placidi, quieti 9 alimones: ab alimento. (carinator: maledicus?) censio: multa 10 igitur: tum, deinde. (concinne: composite?) (returare: aperire *Nonius*) 11 (nascum: inanem vel nugatorium *glossa saec. VIII apud Duebn.*) lampenae: stellae quaedam. 12 comptula: apte ornata vel decora 13 exippitandum: hiantum, oscitandum 14 coniectare: coniecturam facere vel aestimare. (pedam: uestigium pedis *Festus* citima: proxima *Non.*) 15 conlucare: deputare. creperae res: incertae dubiaeque 16 fracebunt: sordebunt, displicebunt. bovinator: tricosus et inconstans 17 damium: Bonae Deae sacrum. ad exodium: ad finem vel terminum 18 uitulantes: gaudentes (soniuio: sonanti *Paulus Festi*) 19 murgiso: irrisor lusor mentor: inuentor. 20 exfabillauero: exeruero. altioboans:

8 rabem *A* dapem *Baehrens* rauim *Duebner* magis et conuertite scripsi magi copertit *A* magis post alimones transposui 10 conrumo *A* concinno olim scripsi 12 adiutandūq; cupedia praesumentis *A*, correxi adiutaneam *Baehrens* 13 est addidi oppilandum *Duebner* 14 pedate me ac *Baehrens* 15 colucari *A*, correxi conlucari *Loewius* qm *A*] Quondam conieci creperat extiterat <sup>in</sup> *A* 16 uouinator *A* 18 uitulantibus *A*, corr. *Duebnerus* uitulaturus, uerbis traiectis, *Baehrens* cohacmentem *A* sonibidm *A* 19 non murgissonem *A*, traieci fabula aut amabit *A* autumabit *Duebn.* aufamabit (ut au-fero, au-fugio *factum*) scripsi diffamabit *Baehrens* quam = potius quam 20 exfabillabit altibuans *A* faborē *A*, corr. *Duebnerus*

brem, ut apludam †harmoniae tensore a me velut ambrone collectam adoreos vertatis in struppas.

## 20

## OCTAVIANI

viri illustris annorum XVI, filii Crescentini viri magnifici.

B. M. —  
B. IV 244.

Sunt vero versus CLXXII.

Candida sidereo fulgebat marmore Cypris,  
Nec cinctam reddit nobilis arte lapis,  
Mystica secreti dirumpens claustra pudoris  
Cum urtica [e] gremio prosilit aetherio.  
Proles heu niveis nutritur pessima membris  
Gratum iamque locum protegit herba ferox.  
Sed recte factum. celantur fervida membra,  
Cultibus ut lateat tecta libido malis.  
Mulciber an Martem metuens hoc sponte peregit,  
Horreat ut Mavors dulcia adulteria?  
Sordet pulcra Venus, temnuntur Cypridis artus!  
Quid placeat nobis, si Venus ipsa piget?

altisonans. exfebruare: expurgare. (fellibrem: adhuc lactum, uiuentem *gloss. Isidori* adhuc lacte bibentem *Baehrens*)

21 apludam: paleam. ambronem: perditae improbitatis 22 adorea: farrea. (stroppus: corona *Festus*)

21 armonie temsore *A* harmoniae tensores apludam *Baehrens*, fort. recte 22 struppas *A*, cf. *Festus* 818, 12

20. Uersus Octau<sup>i</sup> uiri illustris annorum XVI filius Crescentini uiri magnifici. sunt uero uersi CLXXII *A*. Hoc est: sylloga cuius est praefatio c. 19, constat 172 carminibus quae quidem in *A* titulis insignita sint, c. 20—199; incipit a carmine Octauiani. cf. quae dicam ad c. 200 inscr. 2 finctā *A* cinctam *H*(a<sup>u</sup>ptius opusc. I p. 219)

8 Mistica *A* 4 e add. *H* eterio *A* 5 nibeis *A* 7 celentur ferbida *A* celantur *Quicherat* (bibl. de l'école des chartes III 1 p. 204) 8 Dulcib; *A* Cultibus *H* dumetis *Maehly* liuido *A* 10 mabors *A* 11 Horrit *A* Sordet *H* temerantur *Baehrens* 12 riget *Quicherat*

**VIII** 'Sacrilegus capite puniatur'. De templo | Neptuni p. 48  
aurum periit. interposito tempore piscator piscem  
aureum posuit et titulo inscribat 'De tuo tibi Nep-  
tune'. Reus fit sacrilegii. contra dicit. [convincitur].

## [Prooemium]

- 'Vnde rediv fulgor templis? quis inania nuper  
Tantis Salsipotis distendit limina donis?  
Ecce abiit damnum: splendescunt tecta metallis  
Marmora et antiquus cepit laquearia fulgor.'
- 5 Pone animos laetos, quisquis testantia furtum  
Dona vides. titulis votum quod lucet opimis,  
Gaudendum fuerat, nisi munus pauperis esset.  
Heu scelus et magnis nequiquam prodiga rebus  
Mens humilis! miseros semper quam maxima produnt!
- 10 Sordidus et nigrae dudum vagus accola harenae  
Nunc aurum piscator habet gaudetque metallis:  
Nec satis est: donat templis, per limina figit  
Et titulo confessus ovat. consurgite in iram,  
Quis caelum, quis templa placent! modo limine in omni
- 15 Supplex, maiorum portans munuscula mensis  
Vel tenuem spectabat opem; nunc ditior illis  
Quos coluit, meliorque deo est; quod perdidit ille,  
Hic donat. prorsus magna est iniuria Nerei.  
Dignus non fuerat titulis, nisi perderet aurum?

21. VIII sic A; quod nescio an ad c. 20 iam ponendum  
sit aureum ferit A fert Iuretus perit H neptusne A sa-  
legii contradici A convincitur add. H Nomine non indi-  
cato emendationes Hauptio fere debentur. Prooemium addidi,  
cf. ad u. 87 Declamatio Quicherat 2 Tantis salsipote/// A;  
s in rasura dicit H, quod legi posse negat Boissier Salsi-  
potis H Salipotis Baehrens 3 aliut A icta A tecta  
Quicherat iuncta Petschenig, Ztsch. f. österr. Gymn. 28, 481  
4 antiqui cedit A caedit H cepit ego 5 testantia A 6 lucit  
A 8 numquidnam prodita A 9 humilis miseris Petschenig  
crimina puto 10 Sorditus A magus A 12 facit A  
14 limina A 16 spectabat A expect. H 17 perdidit A

Non [tantum] facinus caeso est auctore piandum? 20  
 Multa patent, sed plura latent. scelus undique densum est.  
 Tollere rem templis furor est temploque vicissim p. 49  
 Rem furti donare nefas. pro dira nocentum  
 Consilia in scaevis! quae mens excogitet istud:  
 Res auferre sacras et consecrare rapinas? 25  
 Sit similis vindicta malo (nunc ipsa pudori est  
 Vox mea), ne magnos laedat magis ultio divos.  
 Audiet haec populus nosque hoc narrabimus; ergo  
 Quod factum est (meminisse nefas), referetur in urbe:  
 Elusus custos raptumque altaribus aurum, 30  
 Mens audax, scelus † hoc, manus improba, perditus ardor,  
 Antistes victus, penetralia prodita, numen  
 Contemptum, templum pauper, piscator abundans.  
 Vos, o caelicolae, vestrum nunc invoco numen,  
 Sit mihi fas reticenda loqui, dum proditur iste. 35

## [Narratio]

Natus ut, ignotum est. neque enim de limine celso  
 Piscandi doctus ducit genus. improbus ergo,  
 Cum tantas terris dederit labor inclitus artes,  
 Non Chalybum massas recoquit, non doctior aeris  
 Ducit molle latus fulvumve intentus in aurum 40  
 Multiplici gemmas radiantes lumine vestit,  
 Non ager in voto est illi fortesque iuveni,  
 Non inlex fenus, non classica, non pia Musa,  
 Sed spretis divum rebus placet omnibus istud:

20 tantum *add. H* 22 templo qui *A* 23 mira *Baehrens*  
 24 in scebis quem mens *A* 26 Sit *scripsi* Heu *A* uin-  
 dictam *A* 27 magnis *A* 28 narrauimus *A* 29 refer-  
 tur *A*, *corr. Quicherat* referuntur *H* 31 scelus hoc *A*  
 sceleris *H* scelus ac *Baehrens* 32 Antistis *A*, *corr. A*<sup>1</sup>  
 prodit *A* 33 templi *Quicherat* 34 nun *A* Narratio  
*addidi*, *cf. ad u. 87* 36 ubi *Quicherat* ignotum *A*  
 38 ducerit *A* 39 calibū *A* 40 latus *suspectum Hauptio*  
 fulbumque *A -ue H* 42 iuueni *A*, *corr. A*<sup>1</sup> 43 uilex  
 durs  
*A* 44 spretis rebus *A* spretis diuum *H* rectis *uel duris*  
*Baehrens* dudum olim *conieci* placit *A*

- 45 Fraus, dolus et furtum pelagi. conponitur ergo  
 Saeta nocens, fallax calamus et perfidus amus,  
 Principium sceleris: iam tunc, iam perfidus iste  
 Neptunum spoliare parans petit alta profundi  
 Nereos et vitreo resupinos marmore campos.
- 50 Illic sollicito [per] saxa madentia curas p. 50  
 Disponens imoque trahens animalia fundo  
 Serus furtivum referebat munus ad urbem.  
 †Sed palam sane viderunt moenia, saepe  
 Dum relevant populos vario commercia pisce.
- 55 Cernere erat genus omne maris, conpleret ut urbem:  
 Hinc scarus, hinc varius, hinc purpura, polypus inde,  
 Hinc murena ardens, illinc aurata coruscans  
 Et cancer mordax, tergo et russante locusta,  
 Thynnus, salpa, pager, lupus, ostrea, sepia, nullus
- 60 Et quidquid captum faciebat copia vile.  
 Proderat hoc illi tantum ad compendia vitae,  
 Nec dabat ars aliud; quamvis praedives adesset  
 Mercatus populi, tamen hinc manus ista nocentis  
 Vix erat aere gravis, nedum copiosior auro.
- 65 Laudatus sane, quantum spectabat ad artem,  
 Et stulte multis dictus 'Neptunius heros';  
 Hinc etiam adsiduus templo, dum solus ad aras,  
 Solus ad altare est precibusque insistere cultor  
 Creditur et placidos pelagi sibi poscere fluctus,

46 calamus fallax *H*, sed cf. *adn. ad u.* 89. *Piscatores sunt 'fures maritumi'* *Plaut. Rud.* 310 47 inpidus *A* in-  
 territus *H* iam perfidus *ego* en perditus *Baehrens*: nam *p.*  
*Petschenig* 48 pedit *A* 49 Nereo *A* resupinus *A*  
 50 per *add. H* saxam. adentia *A* curas *A* chordas  
*Machly* 51 imoq; trahensq; *A* 52 furtibum *A* 53 Nec *A*  
 Set *ego* paulum sanie *H* maduerunt *A* viderunt *Petschenig*  
 menia *A* limina *H* 54 *corr. Petschenig* relebat *A* popu-  
 lus *A* populos *A*<sup>1</sup> comercia *A* 56 uarius *H cl. Isid. or.*  
*XII* 6, 6 uarus *A* purpora polipus *A* 57 ardens *H ex Ou.*  
*halieut.* 113 madens *A* micans *Machly* corruscans *A* 58 ergo  
*A* 59 Tynnus *A* pager *H* lages *A* possis faber. sepia *A*  
 60 cupia *A, corr. A*<sup>1</sup> 62 abesset *A* Mercator *A* him *A*  
 64 necdū *A* aurū *A, corr. A*<sup>1</sup> 69 placidus *A, corr. A*<sup>1</sup>

Aurum (pro facinus), veterum donaria, priscum 70  
 Obsequium, antiquum munus, videt, arripit, aufert.  
 Quis populi gemitus, quis tunc concursus in urbe!  
 Quis fuit ille dies, miseri cum pendere poenas  
 Custodes iussi fuso de sanguine crimen  
 Ignotum insontes luerent facinusque negarent! 75  
 Heu male magnorum semper sub nomine tali  
 Velamen scelerum. vilis persona: quis ergo,  
 Despiciens hominem, tantum quis crederet umquam  
 Pauperis esse nefas? volitat cum funere dives *p. 51*  
 Multorum. — Nec scire potest sua crimina solus. 80  
 Hoc rursus magna statuere primordia rerum,  
 Quod cito tam prodit crimen, quam concipit ardor.  
 Mens hominum facinus sine fine admitteret ullo,  
 Si posset celare diu: cultoris honore  
 Sacrilegus lucet, manibusque ablata nocentis 85  
 Post spatium produnt crimen redeuntia dona.

## Excessus

Huc huc tergemino letalia fulmina telo,  
 Iuppiter undarum, valido, Neptune, tridenti  
 Concutiens maria alta iace pontoque verendus  
 Litoreas transcende moras! stet turbidus axis 90  
 Nubibus et zephyris fundo revolutus ab imo  
 Gurges inexpletum feriat vada marmore cano!  
 Piscator scaevus meritum confundit utrimque;  
 Stat post furta pius, templis tua munera reddens,  
 Et post dona reus. pro vili, summa potestas, 95

70 profanus *A* 71 anticum *A* 73 ante penas *duae*  
*litt. erasae A* 74 defuso *H*, recte? 75 necarent *A* 76 Neu  
*A* 80 nec *H* ne *A* 81 prorsus *Quicherat* est ad vere  
*A* 83 amitteret *A* 84 celaret *A* 85 ablata *A* adlata  
*conieci* 86 post produnt s *erasa A* 87 letali fulmine  
*A* 89 e pontoque *H*, sed cf. u. 46. 116. 132. 205  
 90 tra<sup>p</sup>acende. remoras *A* saxis *A* 91 zephyris *A*,  
*corr. A<sup>1</sup>* 92 inexplicitum *A* 93 Piscatur seuus *A*  
 utrumq; *A* 94 tu *A* dum m. reddit *H* tua *Quicherat*  
 95 proost uilissima potestas *A* pro uilis s. p. *H*

- Bis tibi calcato facta est iniuria caelo:  
 Cum tua sacrilegus raperet donaria templo,  
 Contemptus fueras; iam nunc obnoxius esse  
 Coepisti, ablatum post[quam] tibi reddidit aurum.
- 100 'Ars' inquit 'studiumque dedit mihi, non scelus, aurum'.  
 Verum est? Eoos etenim mercator adisti  
 Et repetis patriam longo post tempore dives?  
 Scilicet his manibus viduatos cernimus esse  
 Ture Arabas, Persen gemmis et vellere Seres,
- 105 Dente Indos, ferro Chalybes et murice Poenos?  
 Non pudet hanc artem, scelerum, [te] dicere, princeps?  
 Remus, cumba, fretum, gurgēs, notus, ancora, lembus, p. 52  
 Barca, amus, pumex, conchae, vada, litus, harena,  
 Contus, seta, salum, calamus, †notae, retia, suber:
- 110 Hic labor, haec ars est, hinc fulvum colligis aurum!  
 Mercator madidus, parvae stipis actor, ad aurum  
 Vt venias, [id] scire velim; quem quando patronus  
 Maximus antiquo donarit tegmine vestis,  
 Mensibus ignorant maria intermissa clientem.
- 115 'Quis me' inquit 'tantum facinus committere vidit?'  
 Hoc bene habet, haec vox mihi [iam] confessio pura est.

## [Probatio]

Nunc ergo incipiam crimen sic pandere verbis,  
 Vt visum te, scaeve, putes. ergo omnis ob istud

96 calcato *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 97 rapere *A* donaria *A*  
 99 cepisti abl. pot tibi reddidit *A*. Num u. 100—116 ante  
 u. 215 collocandi sunt? 100 Ar<sup>s</sup> inquit *A* 101 est  
 eo. adsit enim *A* 104 arabos *A* euellere *A* 105 ca-  
 lipes *A* 106 te add. *H* 107 fretus *A*, corr. *A*<sup>1</sup>  
 108 Arca *A* pumes conceputa *A* 109 Cotus *A* post salū  
 s eras. in *A* notae *A* mola *H* rota *Quicherat* 110 hinc]  
 hic *A* 111 auctor *A* actor *H* 112 id addidi rescire  
*H* 113 donauit *H* 115 inquit *A* comittere *A* 116 uox  
 haec *H*, sed cf. u. 46. 89. 182. 205 iam add. *H* Probatio  
 addidi; cf. ad u. 87 117 ueris *A*, correxi 118 putes  
*Nipperdey* potis *A* Ut uisum exemplis. ergo, precor *H*  
 sub *A* ob *H* ad *Bachrens*



Huc ades, [o] iudex, facinus. signantia rebus  
Argumenta feram, magno quae septa vigore 120  
Interdum visus fallunt et crimina produnt.

Omne equidem furtum, -dirus quod concipit ardor,  
His nisi nunc fallor rebus constare necesse est,  
An locus admittat facinus conplerier an non,  
An valeat persona nefas committere tantum. 125

Singula si excutimus, casurum est crimen in istum.  
Ergo, ut distinctum est, videamus ab ordine primo,  
An locus admittat facinus conplerier an non.  
Templum est, unde istud sublatum dicimus aurum.

Maxima res: venerandus honos, custodia nulla, 130  
Quod mane in pactis foribus vix vespere nigro  
Stridula cardinibus claudit antica retortis.

Hoc patet adsidue, patet omnibus, utpote quisque  
Insistit precibus, nec fas est claudere postes.

Ingressos nullos servat custodia, nulla p. 53

Egressos, licet [et] semper discurrere ad aras, 136

Omnibus et simulacra modis contingere miris;

Dona etiam veterum populorum, insignia regum,

Et laudare licet cunctis et tangere fas est.

Ianitor hinc longe est primoque in limine custos. 140

Ipsae etiam interdum penitus discedit ab aris

Antistes metuitque precantibus arbiter esse.

Hinc facilis causa scelerum facilisque malorum.

Nullus custodit templum, quia creditur aras

Caelicolum servare timor. patet omnibus ergo. 145

119 o *add. H* 120 magnoq; *A* 125 Adnuale ad *A* co-  
mittere *A* 129 istut *A* 130 honus *A*, *corr. A*<sup>1</sup> custo-  
dia *A* 131 Quod *rubris litt. A* manet *H* 132 claudunt  
*H*, *sed cf. adnot. ad v. 89.* antiqua *A* 133 adsiduæ *A*  
patet *scripsi*, licet omnibus utpute *A* 134 Infixit *A* In-  
sistat *H* 135 costodia *A* 136 egressos *A* egressis *A*<sup>1</sup>  
et *add. H* 137 *cf. Georg. I 477, Aen. I 354* 138 donâ *A*  
139 lustrare *Maehly, recte?* 140 lonce *A* 141 discedit  
*A* 142 meduitq; *A* 145 petit *A* patet *Iuretus*

## Exemplum

- Sic Phrygiae spes sola perit, dum milite lecto  
 Palladii numen servantibus undique Teucris  
 Ingressus templum furtim non creditur hostis,  
 Et licet Iliacus flammam Vestamque regentem  
 150 Hoc metuens Priamus muris vallasset et armis,  
 Dum tamen ingressos fas qui sint poscere non est,  
 Invisum e templis antistes fugit Vlixen.  
 Non mirum est ergo, quod nos sic perfidus iste  
 Decepit, templis numquam suspectus et aris,  
 155 Sicut Pergameas caesis custodibus aras  
 Audax, ut numen raperet, penetravit Achivus.

## [Probatio]

- Nunc quoniam cunctis manifestum cernimus esse  
 Ad causam scelerum templum patuisse rapinis,  
 Quod sequitur, certo tractandum examine rerum est:  
 160 An valeat persona nefas committere tantum.  
 Quid metuat pauper (neque enim est iam dives habendus,  
 Et cum dona ferat; quamvis maria alta peragret p. 54  
 Perditus et templis furtivum congreget aurum,  
 Pauper erit, cui nullus honos, cui gratia nulla,  
 165 Non clarus genitor, non noto semine mater)?  
 Scilicet horrescit, prisco sine nomine avorum  
 Ne cadat in fasces, miser undique, solus ubique!  
 An non hoc genus est, cuius de examine multo  
 Quisquis honoratos respexit forte potentes  
 170 Ob meritum fulgere viros, mox improbus, audax,  
 Fortunam incusans et tetro lividus ore

146 frigie A lecto (ex -tu teste H) A 147 nomen A  
 149 illiacos A Iliados (Minervae) H Iliacus Quicherat  
 150 primus A 152 e] me A 154 Decipit A 155 costodib;  
 A 156 nune A Probatio addidi 157 qm A 158 ra-  
 puisse A 160 conmittere A 163 congregit auB A  
 164 honus A 166 prisco sine Quicherat priscos ne A  
 167 Ne cadat Maehly Incedat A Incidit Quicherat 169 ho-  
 noratus A parentes A 171 tedro A

Pauperiem monstrat superis ac pectore laevo  
 Dira quiritatus fundit convitia caelo?  
 Pauperis omne nefas: facile scelus aptus ad omne,  
 In pretium pronus, despectu numinis audax, 175  
 Vilis, iners, scaevus, turpis, temerarius, ardens,  
 Perditus, abiectus, maledictus, sordidus, amens.  
 An non sunt isti, quorum de nomine multi,  
 Ducere concessis dum nolunt artibus aevum,  
 Caedibus infamant silvas et crimine cauto 180  
 Insidias tendunt domibus gregibusque rapinas?  
 In quibus haut ulla est caro de sanguine cura;  
 Pactas temporibus vendunt in proelia mortes.  
 An vobis mirum est, furtum quod fecerit ille,  
 Sanguinis et vitae pretium cui extinguit honorem? 185  
 Nunc age, si veris tractavimus undique causis,  
 Pauperis esse nefas, quidquid peccatur in orbe,  
 Quod superest, positis iam rebus ab ordine primo  
 An vindex sceleris sit raptor [et ipse], videndum est.  
 Neptuni e templo votivum perdimus aurum. 190  
 Heu male cum diris altaria iuncta metallis! p. 55  
 Qui primus templis aurum dedit omine diro,  
 Is causa scelerum primus fuit. omne paratas  
 In facinus mentes hominum succendier auro  
 Non scierat? rectis semper contraria rebus 195  
 Fulva metallorum est rabies; haec proelia miscet,  
 Haec castos vendit thalamos, haec polluit aras.  
 Mille nocendi artes. volumus si visere priscos,

173 q; ritatus *A* num inritatus? quoque iratus *Iure-*  
*tus* 174 captus adonē *A* 175 pretio *A*, ū corr. *A*<sup>1</sup>  
 despectus *A* despectu *H* 176 iners *Baehrens* inops *A*  
 177 abieptus *A* 'maledictor?' *H* sorditus *A* 178 numine  
*A* 179 concessis *cod. Leid.* concessum *A* 181 dominis  
*Baehrens* 182 aut *A* 183 Pastas *A* uindunt *A* uendunt  
 qui in praemia *H* prēlia *A* 185 qui extinget *A* 186 age  
*Baehrens* quoque *A* 187 urbe *A* 189 rpto *A* raptus  
 causa *H*; *em. Baehrens* 192 primis templi *A* omne duro  
*A* 193 omnes *A* 194 aurū *ex auro A* 196 prelia *A*  
 197 uindit *A* hē *A* 198 *Aen. VII* 388

- Dicite, quod facinus commissum non sit ob aurum.  
 200 Auro ardet Glauce, Danae corrumpitur auro,  
 Auro emitur Pluton, Phlegethon transcenditur auro,  
 Proditur Amphiaraus atque Hector venditur auro;  
 Hoc Medea maga est, serpens vigil, exul Iason,  
 Hoc Mida ieiunus, Paris ultus, † naufragus Helles,  
 205 Hoc † sapiens Furia, Venus invida, Iuno cruenta,  
 Hippomenes cursu velox, hoc tarda Atalante est.  
 Aurum quod nigris Pactolus miscet harenis,  
 Quod condit tellus, tristis quod celat Avernus,  
 Quod ferrum intundit, liquidus quod conficit ignis,  
 210 Quod furor exposcit demens, quod praelia † saeva,  
 Quod raptum queritur coluber, quod Punica virgo  
 Amissum plangit, Tyria damnandus in aula  
 Pygmalion caeso quod perdit fraude Sichaeo,  
 Quod tutum nec templa tenent nec pauperis ardor.

## [Refutatio]

- 215 'Qui raperet, donum templis non redderet' inquit.  
 Sentio, quas nobis subrepto praeparet auro  
 Callidus ambages: templorum abscondere furem p. 56  
 Cultoris temptat donis et divite censu  
 Pauperiem foedam scelerum causamque malorum  
 220 Excusat largus; nos autem insistimus inde.  
 Hoc ideo factum est, ut crimen frangere possis.

199 comissū *A* 200 *sqq.* imitatur *Columbanus ep. ad Fedolium* 200 Arro *A* claucidane *A* 201 ploton. flegeton *A* 202 amfiaraus *A* atque] et *H* 203 Ho *A* uigel *A* 204 leiunus *A* altus *A* naufragaque uel naufrages Helle *H* (naufraga's *L. Muell.*) naufraga Helle *legendum videtur*, cf. c. 234, 26 205 sapiens] Pallas *H* est *add. H*, cf. *ad u.* 89 inuita *A* 206 Ippomenes *A* 207 pactulū *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 208 tellus *ego*, cf. *Hor. carm. III* 3, 49 aurum . . cum terra celat. fēinus *A* funus *H* Phineus uel Phoenix *Quicherat* Hermus *Baehrens* 210 seuā *A*: versat conicio 211 querit *A* queritur *H*, con. *Burm.* 212 tyrie *A* 213 sicēo *qua* Refutatio, cf. *ad u.* 100, *addidi* 215 inquit *A* 216 *qua*<sup>s</sup> *A* 217 abage<sup>s</sup> tempororū *A* 219 sceleram *A* 221 posses *H*

Hinc etiam est illud, docto quod concipis astu,  
 Squamigerum in piscem raptum vertatur ut aurum,  
 Vt titulum inscribas 'Tibi nunc, salis alme profundi,  
 Quod dedimus, Neptune, tuum est'. pulcre omnia, pulcre 225  
 Dissimulas; sed vera patent. iam frangere votum est  
 Hoc quoque, quod longo meditatam tempore profers,  
 Argumentum ingens: 'templis non redderet aurum,  
 Qui tulerat.' macte, scelerum doctissime rhetor,  
 Verborum auxiliis subverso crimine rerum! 230  
 Reddere te donum deus inpulit, inpulit ardor,  
 Inpulit et scelerum mens conscia, compulit index  
 Furtorum semper timor anxius atraque mentis  
 Tristities pallensque metus resecansque medullas  
 Post causam raptus trepidis penitudo secunda. 235  
 Haec scaevos vexant. non sunt, mihi credite, non sunt  
 Eumenides dirae, fallax quas fabula narrat  
 Cocyti in gremio rapidi, Phlegethontis ad ignes  
 Tartarei, incinctas facibus, serpente, flagellis:  
 Sed metus et facinus, sed mens est conscia pravi. 240  
 Ni fallor, victum est, magno quod protulit astu.  
 Sed superest pars magna mihi de crimine vero: p. 57  
 'Qui raperet, totum templis non redderet.' ergo  
 Hoc quoque sic vincam, verum fatearis ut ipse.  
 Sustuleras templis; partiris, perfide, furtum; 245  
 Non totum reddis: superavit copia mentem.

222 conspicis A      224 profunde A      225 pulchre  
 omnia pulcre A      226 patentia. frangere A      228 argu-  
 mentū A 'sed correctum' teste Boissier; mentū 'ex ras. obscu-  
 rum' H      229 tulerat A      retor A rector Heinsius  
 230 sub certo A, em. Maehly      231 dē inpolit impolit ar-  
 dor A angor Maehly      232 Impolit A      compulit sic A  
 233 Furturum A, corr. A'      234 Tristi/ticies A (in ras.  
 erat s) metusq; resecanq; A reserans Iuretus      235 pēni-  
 tudo notandum      238 flegetontis A      239 Tartareu A  
 240 medus A      et corruptum      sed mens est Bachrens mens  
 est et A      241 fictum Iuretus      protullit A      243 donum  
 A totum H      245 Sustulleras A      246 cupia A      mentem  
 A: multum Maehly fort. uotum?

- Nunc quoniam manifesta fides gradibusque malorum  
 Hinc illinc lucent conlatis crimina rebus,  
 Officium invadam, valeant ut cernere cuncti,  
 250 Piscandi doctis semper nil nequius esse.  
 Hic taceam, audaces ducit quod pallida semper  
 In scelus omne fames, secretaque litora cogunt.  
 Hoc loquor: infaustis levior cum scanditur alnus,  
 Quid faciant remo celeri lemboque volantes,  
 255 Excussum ventis pelagus cum litora frangit:  
 Naufragium expectant. sidit cum rapta sub undas  
 Puppis, submersi fundo scrutantur harenas.  
 At cum lassatus portum vix navita vidit,  
 Furta parant missosque secant in litora funes.  
 260 O scelerum auctores, tetro et cum crimine ponti  
 Cladum participes et tempestatis amici!  
 Haec quoque si excutitur, quam magni criminis ars est!  
 Non scelus est, unco piscem quod fallitis amo,  
 Quod placidas subter lina intertextitis undas?  
 265 Piscibus adsuētis fallaces tendere morsus  
 Neptuni pulcrum visum est non parcere templis. p. 58

### Epilogus

- Iam satis haec. factis [mea] vox impensa nefandis  
 Piscantis facinus cecinit versuque coegit  
 Aurum, templa, nefas, titulos, epigrammata, munus.  
 270 Supplicium restat scelerum, quod reddere debet  
 Iudex, horrendo tollens tortore securim.

248 illic A 251 tac iā A quod scripsi quds A duci  
 H 252 segreta; A condunt Baehrens, recte? 253 locor  
 A 255 pelacus A litura A frangunt conicio, cf. Hor.  
 carm. I 11, 5 plangit Petschenig 256 sedit A unda A,  
 corr. Quicherat 257 submersē A scrutantur A 258 Ad  
 cum lassatus A nauida A 259 scant in litore A  
 260 nauctor es A 263 uno A piscēm, m. erasa, A falli-  
 dis ceno A 265 adsuēti H Epilogi A (fort. transponen-  
 dum post u. 246) 267 functis A factis Iuretus furtis  
 Burm. mea add. H 268 uersusq; A 270 Subplicium  
 A 271 tortore A

Dicite, quos ius est examina figere causis,  
 Dicite iam poenas mandatas legibus almis.  
 Vos quoque, quis ferro mortales caedere fas est,  
 Cum iam damnati iugulos ac colla petetis, 275  
 Ne campis patriaeque loco nec caedite iuxta.  
 Deprecor. ad nigras ducatur vinctus harenas,  
 Vltima despumans pelagus qua litora lambit;  
 Hic iaceat medius ponto terrisque nefandus,  
 Et cum sollicitum ventis mare tollitur alte, 280  
 Destruat unda rogam rapiantque animalia corpus.  
 Hic tamen expositis tumulos componite membris  
 Et titulum facite et versu hoc includite carmen:  
 'Piscibus hic vixit, deprensus piscibus hic est,  
 Piscibus occubuit. spes crimen poena sub uno est.' 285

## 22

B. III 260.  
 M. 1005.  
 B. IV 256.

## Epithalamium

Ite, verecundo coniungite foedera lecto  
 Atque Cupidineos discite ferre iocos.  
 Concordesque tegat cum maiestate benigna  
 Quae regit Idalium, quae Cnidon alma regit.  
 Alliget amplexus 'tenerorum mater Amorum' 5  
 Constituat[que], patres ut cito reddat avos.

272 quos *ego* quod *A* quis *H* queis *Quicherat* 274 mortale cedere *A* 275 iugulos accola petistis *A* 276 cedit *A* ne credite iusta *Quicherat* 277 unctus *A* 278 pelagus *A* litura *A* 279 pontu *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 280 sollicitus *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 282 exesis *Bachrens* adponite *H* 283 facit et *A*, cf. *Verg. ecl.* 5, 42 284 deprensus *A* 285 occupuit spes. crimen crime pena *A* uno est \* *Epithalamium eodem versu A.* (*Signum separandi \* Bachrens numerum IX esse ratus est*)

22. 1 fœdera *A* 2 Adq; *A* 3 num regat? magestate *A* 4 tegit bis *A* regit bis *Heinsius* q; nidos *A* q; guidus *a* 5 Alligit *A*, cf. *Ovidius am.* III 15, 1 6 que addidi patres sc. uestros ut scripsi: et *A* abos *A*

23

Verba amatoris ad pictorem

B. III 278.  
M. 1013.  
B. IV 256.

p. 59

- Pinge, precor, pictor, tali candore puellam,  
Qualem pinxit amor, qualem meus ignis anhelat.  
Nil pingendo neges; tegat omnia Serica vestis,  
Quae totum prodat tenui velamine corpus.  
5 Te quoque pulset amor, crucient pigmenta medullas;  
Si bonus es pictor, miseri suspiria pinge.

24

Amans amanti

B. III 279.  
M. 1014.  
B. IV 256.

- Dic quid agis, formosa Venus, si nescis amanti.  
Ferre vicem? perit omne decus, dum deperit aetas.  
Marcent post rorem violae, rosa perdit odorem,  
Lilia post vernum posito candore liquesunt.  
5 Haec metuas exempla precor, et semper amanti  
Redde vicem, quia semper amat, qui semper amatur.

25

Rescriptum

B. III 280.  
M. 1015.  
B. IV 257.

Non redit in florem, sed munus perdit amantis,  
Quidquid vile iacet. dulce est, quodcumque negatur.  
Nam si formosa facili penetratur amore,  
Facit adulterium, sed munus perdit amantis.

23. Ad pictorem *L(ipsiensis I 74) s. X* 2 finxit α,  
*recte?* 3 syrica *L* 5 om. *L* pulsit *A*, corr. *Oudendorp*  
cruciant α 6 est *A* es α

24. AM · N · S · A · M · I *C* 1 Dic] Quid α 2 pte *C*  
3 Marcem *C* 4 positū *A* liquescunt *A* liquescunt *A*<sup>1</sup>*C*  
liuescunt *L. Mueller. rh. mus. XXII 93. Sed cf. Ouid. met.*  
*VII 550* 5 Nec *C* 6 nices *C*

25. cf. *Ovidius fast. V 354.* 1 reddit *C* 2 Quicquid  
*C* iacit *A* 3 qui formosam *L. Muell.* facile penetrauit  
*A* p̄netratur *C* si formosam facilem penetrauit amator  
*Bachrens* 4 Fecit α Fallit adulterio *L. Mueller.* sed scripsi  
et *AC.* Versus non carent vitiis



## MARTIALIS

B. III 59.

M. 280.

B. IV 116.

## De habitatione ruris

Rure morans quid agam, respondeo pauca, rogatus.  
 Mane deos oro; famulos, post arva reviso  
 Partitusque meis iustos indico labores.  
 Deinde lego Phoebumque cio Musamque lacesso.  
 Hinc oleo corpus fingo mollique palaestra  
 Stringo libens. animo gaudens et senore liber  
 Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, ceno, quiesco.  
 Dum parvus lychnus modicum consumit olivi,  
 Haec dat nocturnis elucubrata Camenis.

5

26. Sic A. Incij. ex sexto . (sc. sexto Martialis libro quorum primo loco 'Liber Epigrammaton' numeratur) poeta de se ad librum suum B (Thuanus Par. 8071 in Martialis libri V initio). Incip ex VI. poeta ad liberū suū V (Voss. Q. 86, in Martiale eod. loco). Etiam Bo'ngarsianus), Ang(licanus Iunii), recentiores habent post Martialis librum IV. — Auieni (Auiani Br.) ūc (uero P) ad amicos de agro: sic fere R(eginensis 2078 s. IX), P(aris. 8093 s. X), Br(uxellanus 10717 s. XI), L (mus. Brit. Regius 15 B 19 s. IX—X). Br pendet ex L. P Auianum deinde continuat. — 'Catonis' Boxhornii cod. Leid. 'Horatii' cod. Leidensis 348 anni 1470. 'Ovidii' Basileensis F. VIII 1 anni 1460, alii recc. 1 iura P rare B agis A, corr. a respondis AV respondi BPL (Vossianus q. 33 s. X, qui titulo caret), a respondeo BoAng alii. responde Heinsius 2 Mane APL Luce BV ora V deum exoro PL famulans A famulos rell., a arua reuiso ABV aruaque uiso PL 3 iudico V 4 Deinde A Inde BVLBoAng; euanuit in P febunq; A 'cio Br 5 Tunc PL frico Ang? recc. palestra AB palestra VPL 6 gaudens animo AB animo gaudens ceteri et AV ac BLBoAng alii q; ac P q; hac Br libens L lib VPBr 7 Pande= o A poto] puto BV pudo ludo lābo ceno canto quiesco A (c. c.) cano caeno corr. man. posteriore). cano ludo lauo B rell., nisi quod cano deest in V ceno] B caeno VPL u. 8. 9 om. APLBrPith, delet G. Loewe lynchnus V consumat BoAng alii 9 elucibrata B elucubrata V nox lucubrata recc.

## 27

## De Progne et Philomela

B. I 166.

M. 687.

B. IV 257.

Da sensus mihi, Phoebe, precor; nam poena puellae  
 Non habet exemplum. tristis post funera linguae  
 Sanguis inest pingitque cruor tormenta pudoris. p. 60

## 28

## LINDINI

B. III 94.

M. 541.

B. IV 257.

## De aetate

Vitam vivere si cupis beatam  
 Et votis Lachesis dabit senectam,  
 Annos ludere te decem decebit,  
 Viginti studiis dabis severis,  
 5 Triginta pete litium tribunal,  
 Quadraginta stilo polita dicas,  
 Quinquaginta velim diserta scribas,  
 Sexaginta tuo satis fruaris,  
 Septuaginta velis venire mortem,  
 10 Octoginta senes caveto morbos,  
 Nonaginta time labante sensu,  
 Centum nec puer unus adloquetur.

27. De progne et filomela *A* 'integrum non est' Meyerus  
 1 foebē *A* pena *A* 3 pingit. quęror turmenta  
*A*, corr. *a*

28. Lindini de etate *AC* 1 si uiuere *AC* uis *C*  
 2 lacesis *A* lacesis *C* dabis *AC* 3 decem ludere te *C*  
 debit *A* 4 Vinginti *A* 5 Triginta et sic e pro i in  
 numeris reliquis ad u. 11 *A* 7 belim deserta *A* u. 9  
 om. *C* 10 senex *C* senes *A* 11 labente *AC*, corr. Hein-  
 sius 12 alloquetur *C*

## 29

## AVITI

B. III 259.

M. 259.

B. IV 258.

## Adlocutio sponsalis

Linea constricto de pectore vincula solve  
 Et domino te crede tuo. ne candida laedas  
 Vnguibus ora, vide, vel ne contacta repugnes.  
 Est in nocte timor, non est in nocte periculum.  
 Nec volo contendas: vinctes, cum vicerit ille.

5

## 30

B. V 137.

M. 1075.

B. IV 258.

## De somnio ebriosi

Phoebus me in somnis vetuit potare Lyaeum.  
 Pareo praeceptis: tunc bibo, dum vigilo.

## 31

B. III 87.

M. 935.

B. IV 258.

## De uvis

Vindicat ipsa suos, quos pertulit, uva labores;  
 Quae pede dum premitur, subtrahit ipsa pedem.

## 32

B. I 24.

M. 584.

B. IV 258.

## De Libero patre

Orgia lassato quotiens solvuntur Iaccho,  
 Sic deus uda mero ponere membra solet.

p. 61

29. Abiti allocutio sponsalis A 2 dñō A nec A ne  
 a candida A 3 Huncuib; hora A, corr. a

30. De quodam ebrioso B 1 Me foeb; AB foeb;  
 me a putare (corr. A') lieum A putare lyeum B 2 dum  
 AB cum edd.

31. De ubis A 1 pertullit ubas A 2 dum A quod  
 vulgo comprimitur Baehrens subtrahit A u. 2 est in cod.  
 Petropolitano, Lipsiensi I 74, Sangallensi 899 s. IX p. 11  
 (in quibus qui pede dum L cum S ille L illa S): cf. ad  
 c. 160

32. 1 Urgia A, corr. m. rec. yacco A 2 Sic A Hic  
 a, edd. Simulacro Bacchi adscriptum puto

## 33

## De Luna et Musis

B. I 76.  
M. 621.  
B. IV 259.

Phoebea sedens gremio cum fert †germana reclinem  
Languidulos pueri respiciens oculos,  
Vos Heliconiadae lentum submitte carmen:  
Carmine somnus adest, carmine somnus abest.

## 34

## De statua Veneris

B. I 67.  
M. 611.  
B. IV 259.

In gremio Veneris quoddam genus herba virescit.  
Sensit dura silex, quo foco exaestuet ignis.

## 35

## De vipera

B. V 167.  
M. 1097.  
B. IV 259.

Accensa in Venerem serpens genitalibus auris  
Sic coit ut perimat, sic parit ut pereat.  
Hi sunt affectus, haec oscula digna venenis,  
†Coniugioque Venus semper amore nocens.

## 36

## De balneis

B. III 30.  
M. 893.  
B. IV 259.

Exultent Apono Veneti, Campania Bais,  
Graecia Thermopolis: his ego balneolis.

33. 1 Foba *A* cum scripsi quem *A* c. f. g.] fert *Endymiona Oudendorp* 3 eliconiade *A* 4 abest] sic *a*, adest *A*

34. cf. c. 20. 1 gremium *A*, corr. *a* erbe uerescit *A*, corr. *a* 2 Sentit *Loewe* foco scripsi loco *A* luco *Oudendorp* extaestut *A* exaestuatur *a*

35. 1 aruis *Hagenus* 3 His *A* hęc obscula *A* tincta *Wakefield* uenunis, sed inter scribendum corr., *A* 4 Coniungitque conicio

36. 1 Bais uulgo thermopolis *A* y sup. scr. *a*. cf. *Fleckeiseni ann. phil.* 1867 p. 243

B. Lux. init.

M. 296.

B. IV 260.

## 37

## De titulo Luxorii cum versibus

Priscos, Luxori, certum est te vincere vates;  
Carmen namque tuum duplex Victoria gestat.

---

B. —

M. 929.

B. IV 260.

## 38

## De fortuitis casibus

[IX] Omnia casus agit. fatum consulta sequuntur.  
Cedamus fatis: omnia casus agit.

B. I 143.

M. 666.

B. IV 260.

## 39

## De Narcisso

Dum putat esse parem vitreis Narcissus in undis,  
Solut amore perit, dum putat esse parem.

B. I 120.

M. 651.

B. IV 260.

## 40

## De iudicio Paridis

Iudicium Paridis provexit coniuge Troiam,  
Decepit Troiam iudicium Paridis.

p. 62

B. I 117.

M. 648.

B. IV 260.

## 41

## De equis Diomedis

Vim Diomedis equi monstrabant hospite caeso;  
Hospite fregerunt vim Diomedis equi.

37. luxorié A 2 dublex A victoria A, corr. Baehrens

38—80. Versus serpentini. — IX in mg. dubitanter (nam et ad c. 22 potest ascribi) addidi. 38. De furtuitis cassib; A, corr. A<sup>1</sup> 1 consultum fata Baehrens 2 casis A, corr. A<sup>1</sup>

39. Etiam in cod. Lipsiensi Rep. I 74 extat et in Sangall. 899, in quo u. 2 petit dum

40. 1 pro in ras. A 2 Deleuit Wakkerus, recte? paridis A

41. 1 diumedis equis A, corr. a 2 Hospide fregunt A Sospite Maehlyus. Ab Hercule hospite abacti sunt

42

**De Polyxena**

*Deest.*

43

**[De Deidamia]**

B. I 92.  
M. 683.  
B. IV 261.

Credita virgo parem blande decepit Achilles,  
Implevitque piam credita virgo parem.

44

**De Oreste et Clytaemestra**

B. I 132.  
M. 661.  
B. IV 261.

Pro pietate nefas matris purgavit Orestes;  
Incurrit magnum pro pietate nefas.

45

**De Pentheo et Agave**

B. I 134.  
M. 663.  
B. IV 261.

Fert miseranda caput, domino quod monstret, Agave.  
Solum, quod doleat, fert miseranda caput.

46

**De Turno et Pallante**

B. I 116.  
M. 647.  
B. IV 261.

Turnus honore ruit fusi Pallantis in hostem;  
Pallantis fusi Turnus honore ruit.

42. De polixena *A. epigramma desideratur*

43. De Deidamia *addidi. De eadem est c. 58* 1. 2 creditur uirgo patrem *A* credita *bis m. rec.* parem *Oudin*  
*bis* 1 decipit achillis *A* 2 pium *A*

44. Di (de  $\alpha$ ) *A* clidemestra *A* 1 horestes *A*

45. De pentheu et 'adaugi *A* Agaue *a* 1 dño *A*  
1 et 2 fer *A*

46. 1. 2 fuis *A*, *corr. m. saec. IX(?)*

## 47

B. I 127.  
M. 656.  
B. IV 261.

## De Iasone et Medea

Coniugis arte decus patriae reduxit Iason;  
Amisit patriae coniugis arte decus.

## 48

B. I 152.  
M. 673.  
B. IV 261.

## De Hero et Leandro

Fecit amore viam iuvenis crudele per aequor;  
Praeduræ morti fecit amore viam.

## 49

B. I 118.  
M. 649.  
B. IV 262.

## De Euryalo

Unicus Euryalus meruit solacia matris;  
Ereptus matri est unicus Euryalus.

## 50

B. I 156.  
M. 677.  
B. IV 262.

## De Hyacintho

Sanguine flos genitus fraudem testatur Vlixis;  
Servat erile decus sanguine flos genitus.

## 51

p. 63

B. I 115.  
M. 646.  
B. IV 262.

## De Pallante

Quae dedit, ipsa tulit virtus Pallanta dolendum;  
Prima dies, bello quae dedit, ipsa tulit.

47. —

48. Dero *A* De ero *a* 1 crudelis *A* (crudele *a*)  
2 Predura *A* Praeduram *Bachreus* Praeclarae *Oudendorp*  
49. De euri\\\\liano *A* 1 et 2 eurilianus *A*, corr. *m*.  
saec. *IX* 1 solatia *A* 2 matris *A*, corr. *a*  
50. De iaquinto *A* (iacincto *m*. saec. *IX*) 1 ulixes *A*;  
*i ex e corr. m. alia*  
51. 1 pallanda *A*, corr. *a* 2 cf. *Aen.* X 510

52

De Creonte et Medea

B. I 129.  
M. 658.  
B. IV 252.

Mens tibi dira, Creon, vel cum Medea fugatur,  
Vel cum busta negas: mens tibi dira, Creon.

53

De Deidamia

B. I 160.  
M. 682.  
B. IV 262.

Deidamia virum qua coepit nocte mereri,  
Perdidit hac dulcem Deidamia virum.

54

De Theseo

B. I 133.  
M. 662.  
B. IV 262.

Thesea magnanimum non cepit ianua Ditis;  
Decepit coniunx Thesea magnanimum.

55

De Iunone et Hercule

B. I 40.  
M. 596.  
B. IV 263.

Viribus Herculeis dum noxia facta requirit,  
Iuno dedit laudem viribus Herculeis.

56

De Venere

B. I 68.  
M. 612.  
B. IV 263.

Vritur igne suo fumantibus Aetna cavernis.  
Pendet amore Venus: uritur igne suo.

52. De creon et medea A 1 ibi A 2 negat A sibi A

53. De om. A 1 cepit A 2 Perdidit A hac *Burm.*  
ah *Heins.* ac A

54. De Teseo A 1 tesea A, sed 2 thesea A

55. herculū A, corr. a 1 erculeis A (sed 2 herc.) fata  
*Oudendorp fortasse recte*

h  
56. 1 etna (h m. saec. IX) A cabernis A 2 Pendet  
A: i. e. suspensa est Perdita *Piersonus*, sed cf. 83, 14  
Pendet amore dolor



## 57

B. I 94.  
M. 634.  
B. IV 263.

## De tractu Hectoris

Funere turbat equos necdum satiatus Achilles,  
Hector et exanimis funere turbat equos.

## 58

B. I 122.  
M. 691.  
B. IV 263.

## De Aegypto et Danao

Perfida nox Danai dirarum caede sororum;  
Mitis Hypermestrae perfida nox Danai.

## 59

B. I 10.  
M. 566.  
B. IV 263.

## De cygno et Leda

Carmine dulcis olor dum virginis otia mulcet,  
Texit furta Iovis carmine dulcis olor.

## 60

B. I 158.  
M. 680.  
B. IV 263.

## De Calypso et Didone

Inputat aegra toris vim per deserta Calypso;  
Vim Dido incensis inputat aegra toris.

p. 64

## 61

B. I 69.  
M. 613.  
B. IV 264.

## De Adone et Venere

Pingitur ora Venus, ne se contemnat Adonis;  
Ut roget Armipotens, pingitur ora Venus.

57. ectoris A 1 achillis A 2 Ector A

58. 2 mitis sipermeſtre A (y ex i correctum) perfide A

59. De quigno et lēta A (cigno et lēda corr. saec. IX)

1 odia mulget A ocia a mulcet m. rec.

60. calipso A 1 t. qui pfert d. A; uim Oudendorpius,  
per ego profert α calipso A 2 incensis Baehrens in-  
fensis Doruillius inensis A

61. 1 Pigitur A se scripsi uel A 2 Aut rogit on ps  
A, corr. Froehnerus

62

## De Castore et Polluce

B. I 46.  
M. 599.  
B. IV 264.

Ordine mortis eunt alternae ad munera vitae,  
Inque diem fratres ordine mortis eunt.

63

## De Dolone et Achille

B. I 95.  
M. 636.  
B. IV 264.

Praemia magna Dolon currus dum poscit Achillis,  
Prodedit ipse cadens praemia magna Dolon.

64

## De Progne et Philomela

B. I 167.  
M. 686.  
B. IV 264.

Sanguine muta probat facinus Philomela sorori,  
Vimque vice linguae sanguine muta probat.

65

## De Lemniadibus

B. I 162.  
M. 684.  
B. IV 264.

Funera Lemniadum nescit veneranda Thoantis;  
Sola tamen sensit funera Lemniadum.

66

## De Glauco et [Archemoro]

B. I 109.  
M. 643.  
B. IV 265.

Squameus anguis erat, qui reddidit aethera Glauco;  
Qui tulit Archemoro, squameus anguis erat.

62. Da castoriipollo *A* 1 sunt *A* eunt *A*<sup>1</sup> ad (*uel* in)  
*om.* *A* 2 in quem diſ *A*

63. De dolon achillis *A* 2 Prodedit *A*, *corr.* a Per-  
didit *Heinsius*

64. De progne e philomela *A* 1. 2 Stamine *Maehly*  
1 philomella *A* 2 Et uice uim *Doruillius* Vim querulae  
*Baehrens* Inque uicem *Maehly*

65. De lemniatibus *A*

66. De lauconte *A* de Laocoonte α De Glauco et [Arche-  
moro] *scripsi* 1 reddedit *A* lauco *A* 2 tullit *A* (*i. e.*  
*abstulit*, *sc. aethera*) *Archemorum edd.*

B. I 163.  
M. 685.  
B. IV 265.

67

## De Pelope

Fervidus axe Pelops contemnit iura tyranni,  
Fata ligat soceri fervidus axe Pelops.

B. I 70.  
M. 614.  
B. IV 265.

68

## De Adone

Vulnera saevus aper laesae spectanda Dianae,  
Flenda dedit Veneri vulnera saevus aper.

B. I 151.  
M. 672.  
B. IV 265.

69

## De Hyla et Hercule

Raptus aquator Hylas: Nympharum gaudia crescunt.  
Herculis ira tumet: raptus aquator Hylas.

B. —  
M. —  
B. IV 265.

70

## De incesto partu

Proditā prole parens partus enixa biformes; p. 65  
Facta paterna luit proditā prole parens.

B. I 164.  
M. 686.  
B. IV 265.

71

## De Caphareo monte

Reliquias Danaum dira premit arte Caphareus;  
Albula Tuscus amat reliquias Danaum.

67. 1 pelops *A* tyranni *A* condemnat *A*, corr. *Wakkerus* 2 Facta *A* citat *Wakkerus* socer *A* pelops *A*

68. 1 Ulnera (corr. saec. IX?) *A*

69. hyl<sup>a</sup> *A* 1 et 2 aquator *Eldickius* amator *A* hylax *A* (1 hylas corr. saec. IX?) *Hylax fortasse recte, ut Ajax* 1 nympharū *A*

70. De incestu (incesto *A*<sup>1</sup>) partū *A* partuum *L. Mueller* 1 biformas *A*

71. caphareo *A* 1. 2 reliquias *A* 1 cafareus (sic) *A*

72

## De Ganymede [et Hermaphrodito]

B. I 8.  
M. 564.  
B. IV 266.

Captus amante puer aquila moderante pependit;  
Infamavit aquas captus amante puer.

73

## De Pyramo et Thisbe

B. I 150.  
M. 671.  
B. IV 266.

Pallia nota foveat lacrimis decepta Themisto;  
Pyramus heu lacrimis pallia nota foveat.

74

## De Iocasta et Oedipo

B. I 130.  
M. 659.  
B. IV 266.

Dirum Iocasta nefas, vel cum venit effera coniunx,  
Vel cum fit mater: dirum Iocasta nefas.

75

## De Hippolyto et Phaedra

B. I 153.  
M. 674.  
B. IV 266.

Vincere falsa pudor poterat. sed castus et insons  
Erubuit Phaedrae vincere falsa pudor.

76

## † De tumulo Achillis

B. I 96.  
M. 637.  
B. IV 266.

Iurgia conflatur amor, ut blandius urat amantes:  
Ad cumulum fidei iurgia conflatur amor.

72. De ganimede A u. 2 ad Hermaphroditum pertinere videtur, cf. Meyerus ad h. l., unde Baehrens et Herm. add.

73. De pyramo et tisbe A 1 Palla A foveat A 2 Pyramus A foveat A

74. et idippo A 1 iocasta, i a m. saec. IX (?) deleta, A con venit A 2 ocasta A

75. ippollido A (-ito m. saec. IX) 2 fedre A

76. Inscriptionem 'de Oresta et Pylade' iure desiderat Doruillius. Fortasse et haec et alterum distichon interiit

## 77

B. I 119.  
M. 650.  
B. IV 266.

## De Niso et Euryalo

Nomen amicitiae magna pietate colendum est;  
Maxima pars vitae est nomen amicitiae.

## 78

B. III 283.  
M. 547.  
B. IV 267.

## Item unde supra

Mens, ubi amaris, ama: rarum est agnoscere amicos,  
Rarum invenire [est]. Mens, ubi amaris, ama.

## 79

B. —  
M. 577.  
B. IV 267.

## De Apolline

Gratia magna tibi, Paeon, qui pectora comples;  
Lector, si faveas, gratia magna tibi.

## 80

B. Lux. init.  
M. 297.  
B. IV 267.

## Epitaphion

p. 66

Nil mihi mors faciet: pro me monumenta relinquo.  
Tu modo vive, liber: nil mihi mors faciet.

77. euryalo *A.* *Malim* De amicitia. 1 amiticię *A*  
2 amititię *A*

78. Etem'unde's *A*, corr. *Baehrens* 1 ubi \\\ amaris  
(o eras.) *A* 'ut ameris, ama' *Martial.* 6, 11, 10. *Auson.*  
*epigr.* 91, 6. Cf. *Ouid. art. am.* 2, 107. agnoscere *A* ami-  
cum *Doruill.* 2 seruare *Baehrens* est om. *Aα*

79. 1 pectore *A*

80. Epitafion *A* 1 nonumenta *A*, corr. *a* 2 nihil  
*A*, corr. *a*

## PORFIRII

## Versus anacyclici

B. III 89.  
M. 236.  
B. IV 263

- X** Blanditias fera Mors Veneris persensit amando,  
Permisit solitae nec Styga tristitiae.  
Tristitiae Styga nec solitae permisit, amando  
Persensit Veneris Mors fera blanditias.
- 5** Omnipotens pater huic semper concessit amori,  
Fecit nec requiem tot sibi fulminibus.  
Fulminibus sibi tot requiem nec fecit amori,  
Concessit semper huic pater omnipotens.
- Purpureus tibi flos vultum non pingit, Iacche,  
**10** Monstrat nec mitem frons nova laetitiam.  
Laetitiam nova frons mitem nec monstrat, Iacche,  
Pingit non vultum flos tibi purpureus.
- Occubuit minor hic, fractis et viribus astu  
Torpuit oppressus Amphitryoniades.  
**15** Amphitryoniades oppressus torpuit astu  
Viribus et fractis hic minor occubuit.
- Incaluit iubar hoc externis ignibus ardens  
Fortius; ardorem Sol sibi congeminat.  
Congeminat sibi Sol ardorem; fortius ardens  
**20** Ignibus externis hoc iubar incaluit.

81. Iorfiri anaclici *A* forte Porphiri *a* (Rufini uersus anacyclici *a*). *Sunt* De ui amoris *ante u.* 1 *X rubro colore A* ferā *A* 2 stigat tristicie *A* 3 Tristicie stiga *A* solide *A* 4 feram *A*, corr. *a* 5 (non 8) Om̃ps *A* 8 Consensit *A* 9 Purpureos sibi *A* purpureos et uultus *edd.* pingitur *A* 9. 11 iacchum *A* tibi — Iacche *bis L. Muellerus* 10 ne *A* fōns *A* leticia *A* 11 Leticia nouā *A* 12 no uultu *A* sibi purpureus *A* 13 Decubiit *A* huic (*et v.* 16) *L. Muellerus* hic (*in pic'tura*) *A* fāctis *A* aestu *A* bis astu *Salmasius* 14 oppressos amphitryoniadis *A* 15 Amphytrioniadis *A* turpuit *A* 18 sq. Sol scripsi (*cf.* 221, 1) sol uulgo

Deposita face Nox quaesivit lumina Phoebes,  
 Vulnere sed blandus hanc tenet Endymion.  
 Endymion tenet hanc blandus sed vulnere; Phoebes  
 Lumina quaesivit Nox face deposita.

Armipotens deus hoc suspirat pondere, vulnus 25  
 Ferrea nec rabies aut furor exsuperat. p. 67  
 Exsuperat furor aut rabies nec ferrea vulnus,  
 Pondere suspirat hoc deus armipotens.

Inpatiens Venus est, silvas dum lustrat Adonis,  
 Carpit si Martem, iam cui conveniat. 30  
 Conveniat cui iam, Martem si carpit, Adonis  
 Lustrat dum silvas, est Venus inpatiens.

B. III 79.

M. 917.

B. IV 269.

82

## De tabula

**XI** Has acies bello similes cano, quas Palamedes  
 Constituit. casu vario paribusque periclis  
 Inscius ac sollers sistunt se; namque superbis  
 Vana supervacue crescunt mendacia buccis  
 Et se sollertes punctis fallentibus inflant.  
 En proceres Fridi asseclae lusisque magister.  
 Assidue similes mittuntur semper in †imo,  
 Utque deus †dedit, se praefert inscius artis. 5

21 quesibi A febis A 22 Vulnere i. e. amore hec  
 tendymion A hanc L. Mueller 23 hanc idem haec A  
 fobis A 24 nos A 25 et 28 dñ A 26. 27 haut  
 L. Mueller 27 rapies A 30. 31 sed puto Martem Froeh-  
 nerus matrem A

82. ante u. 1 XI rubro colore A 1 bellitio similes A,  
 corr. Salmas. belli miles a 3 hac A ac Oudendorp. has a  
 sistunt se Oudendorp. sistentes A 4 mendatia A  
 5 fabentibus A, correxi 6 fridassectae laurusque A, corr.  
 Petschenig Fridus Baehrens 7 Hac sidue (Hac siduit A') A  
 Assidue et Oudendorp. similis A in uno conicio  
 8 Utque Oudendorp. Adque A Deusdedit (nomen) Froehner  
 dederit Oudendorp. defit Baehrens

- Quid labor ingeniumque iuvat? cur pallidus extat  
 10 Atque iners dubitat? securus ludat amator,  
 Nummos quisquis habet: discedat lividus hostis  
 Se doctum iactans. quodsi reppertor adesset  
 Princeps ac sollers, victum se saepe vocasset.  
 Adversis punctis doctum se nemo fatetur.  
 15 Vulnera plus crescunt punctis, quam bella sagittis.

## 83

## [Epistula. Dido Aeneae]

## Praefatio

B. I 173.  
 M. 1610.  
 B. IV 271.

- XII** Sic tua semper ames, quisquis pia vota requiris,  
 Nostra libenter habe; quid carminis otia ludant,  
 Cerne bonus mentisque fidem probus indue iudex.  
 Dulce sonat, quod cantat amor; cui grata voluptas  
 5 Esse potest, modicum dignetur amare poetam. p. 68

## Carmen

- Debuit ingrato nullam dictare salutem  
 Laesus amor. sed nulla iuvant convitia flentem;  
 Si modo flere vacet. nam me magis, inprobe, mortis  
 Fata vocant. Troiane nocens, haec dona remittis?  
 10 Quamvis saepe gravi conponam carmine fletus,  
 Plus habet ipse dolor, nec complent verba dolorem,  
 Quem sensus patientis habet. vertenda requiro,

9 iubat A pallib; A 10 Adq; A At quid *Burm.*  
 amator A 11 hos *Qs* A (i. e. hostis) hōs α 12 Sed  
 doctum A, *correxī* 13 hac solers A

88. Epistula. Dido Aeneae *om.* A ante u. 1: XII A  
*rubro colore in mg.* 2 abe A carminis oia A 3 in-  
 cole A indue *Baehrens* indole *Higtius* u. 4 et 6 in C  
*fol. 1 u. et Vaticano 639 s. XI extant* 4 gratia A, grata Ca  
 uoluntas C 5 amore α 6 ingrato nulla A mandare C  
 7 Lēsos A iubant A 8 inproba A, *correxī* 10 graui  
 A graues *Higtius* 11 Plus ualet *Higtius* 12 uertenda  
*scripsi* uel regna A nec regna . . male victa *Higtius*



Quae maledicta dedi, miseris circumdata fatis!  
 Pendet amore dolor, cassum dolor auget amorem.  
 Dum studet iratas calamus celerare querellas, 15  
 Continuit dolor ipse manum, nec plura loquentem  
 Passus amor mentisque vias et verba ligavit.  
 A, quotiens revocata manus, dubiumque pependit!  
 Quid factura fuit trepidanti pollice! dextram  
 Torpor et ira ligat, dum dura vocabula format, 20  
 Et minus explicitam condemnat littera vocem;  
 Torsit iter male tractus apex dubiaque remissus  
 Mente pudor, dum verba notat, dum nomina mandat  
 Flamma nocens, iram tardans; penitusque cucurrit  
 Sopitus per membra calor diroque medullas 25  
 Igne vorat. nullus confessam culpet amantem.  
 Conubium nunc crimen erat? male credula votis  
 Cuncta dedi (nec mira fides) sub lege mariti,  
 Cuius et ipsa fui; numquam nec conscia reddent  
 Vota fidem, si talis erit non digna marito. 30  
 Hanc reddis, Troiane, vicem? meus ista meretur  
 Affectus? non ille torus, non conscia lecti  
 Sacramenta tenent? totum pro crimine perdo, p. 69  
 Quidquid amore dedi. fatis licet, inprobe, tendas  
 Aemula regna meis: nihil est quod, perfide, iactes; 35  
 Fraude perit, non sorte, fides. Sed regna petebas

13 quę miseri A 14 Pendit A, cf. c. 56, 2 dolor  
 et *Hoeufftius* et ego, domus A cassum scripsi castus A  
 augit A 15 studet iratus A animus *Burm.* collorare A,  
 corr. *Higtius* celare *Burm.* 16 manu A 17 meritisque  
 A mentisque *Higtius* 20 puto et ora, cum dextram iun-  
 gendum firmat A, corr. *Schrader* 21 comendat A condem-  
 nat *Schrader* uoce A 22 sapex A remissos A 24 iram  
 (*Hoefft.*) tardans scripsi irata redens A ardens *Birt.* ite-  
 rata redit *Petschenig* poenitusq; A 25 diro *Bachrens*  
 duro A 26 forat A uorat *Burm.* confessus A, corr.  
*Burm.* 27 Conuuiū A tunc α 28 fide A, corr. *Higt.*  
 31 iste A, corr. α 33 tent A, corr. α perdi A, corr.  
*Higtius* 34 Quid A; Quid *supra* scripsit m. altera satis  
 antiqua temptes *Maehly* 35 Romula α

- Debita, nec mecum poteras coniungere sortem?  
 Si datur ire, placet. nam quod fugis, unde recursus,  
 Vota 'nocentis' habes; nihil est, quod dura querellis  
 40 Verba fidemque voco; quisquis mea vulnera deflet,  
 Invidiam fecisse neget. trahit omnia casus.  
 Dum sortem natura rapit, 'sua taedia solus  
 Fallere nescit amor.' reparatum Cynthia format  
 Lucis honore iubar curvatis cornibus †arcus,  
 45 Quod de fratre rubet: cessurus lege sorori  
 Consumit sua iura dies. sic continet orbem  
 Dum recipit natura vicem. 'sua taedia solus  
 Fallere nescit amor.' mersum pallentibus umbris  
 Circumdat nox atra diem fruiturque tenebris  
 50 Lege poli, peraguntque micantia sidera cursus ...  
 Navifragi tacet unda salis nec murmurat auster  
 Nec flexum quatit aura nemus. 'sua taedia solus  
 Fallere nescit amor.' / ramis male garrula pendens  
 Iam philomela tacet damno male victa pudoris,  
 55 Amplexuque fovens querulos sub culmine nidos  
 Pensat amore nefas, miserasque alitura querellas  
 Nocte premit, quod luce dolet. 'sua taedia solus  
 Fallere nescit amor.' / nunc iam bene iunctus amantes  
 Ardor alit thalamique fidem sua pignera complent.  
 60 Coniunx laeta viro, felix uxore maritus.

37 rerum poteras convincere *A*, *correx*i 38 quod *A*  
 quo  $\alpha$ . *Quod ad me redire poteris, ego 'nocens' uotis meis*  
*te ire iubeo* 41 necat *corr.* ex necant *A* neget *Schrad.*  
 trai *A* 42 sorte *A* capit *Petschenig* 43 reparato *Bach-*  
*rens* quintia *A*, *corr.* a 44 ardens *Maehly* 45 Quod *A* Cum  
*Higt.* 47 Du *A* sua-amor rubris litteris, ut intercalaria  
 plerumque, *A* 49 tenebras *A*, *corr.*  $\alpha$ . *Deesse puto*  
*comparationis diei noctisque finem, tranquillitatis tempesta-*  
*tisque initium* 51 Nauifrage *A*, *corr.* a sali *Burm.*  
 52 Ne *A* 53 ramis *Burm.* pinnis (primis  $\alpha$ ) garulā mane  
 pendens *A*, male garrula *i. e.* iam non garrula. 54 filo-  
 mela *A* picta *A*, *corr.* *Burm.* 55 Amplexusque *A*, *corr.*  $\alpha$   
 nidi *Burm.* natos *Maehly* 57 fortasse Nocte gemit  
 58 amantem *A*, *corr.* *Maehly* 59 talamiqu; *A* pignef<sup>B</sup> *A*  
 m. pr. 60 uxores maritos *A*, *corr.* a

Quae maledicta dedi, miseris circumdata fatis!  
 Pendet amore dolor, cassum dolor auget amorem.  
 Dum studet iratas calamus celerare querellas, 15  
 Continuit dolor ipse manum, nec plura loquentem  
 Passus amor mentisque vias et verba ligavit.  
 A, quotiens revocata manus, dubiumque pependit!  
 Quid factura fuit trepidanti pollice! dextram  
 Torpor et ira ligat, dum dura vocabula format, 20  
 Et minus explicitam condemnat littera vocem;  
 Torsit iter male tractus apex dubiaque remissus  
 Mente pudor, dum verba notat, dum nomina mandat  
 Flamma nocens, iram tardans; penitusque cucurrit  
 Sopitus per membra calor diroque medullas 25  
 Igne vorat. nullus confessam culpet amantem.  
 Conubium nunc crimen erat? male credula votis  
 Cuncta dedi (nec mira fides) sub lege mariti,  
 Cuius et ipsa fui; numquam nec conscia reddent  
 Vota fidem, si talis erit non digna marito. 30  
 Hanc reddis, Troiane, vicem? meus ista meretur  
 Affectus? non ille torus, non conscia lecti  
 Sacramenta tenent? totum pro crimine perdo, p. 69  
 Quidquid amore dedi. fatis licet, inprobe, tendas  
 Aemula regna meis: nihil est quod, perfide, iactes; 35  
 Fraude perit, non sorte, fides. Sed regna petebas

13 quę miseri A 14 Pendit A, cf. c. 56, 2 dolor  
 et Hoeufftius et ego, domus A cassum scripsi castus A  
 augit A 15 studit iratus A animus Burm. collarare A,  
 corr. Higtius celare Burm. 16 manu A 17 meritisque  
 A mentisque Higtius 20 puto et ora, cum dextram iun-  
 gendum firmat A, corr. Schrader 21 comendat A condem-  
 nat Schrader uoce A 22 sapex A remissos A 24 iram  
 (Hoefft.) tardans scripsi irata redens A ardens Birt. ite-  
 rata redit Petschenig poenitusq; A 25 diro Baehrens  
 duro A 26 forat A uorat Burm. confessus A, corr.  
 Burm. 27 Conuuiū A tunc α 28 fide A, corr. Higt.  
 31 iste A, corr. α 33 tent A, corr. α perdi A, corr.  
 Higtius 34 Quid A; Quid supra scripsit m. altera satis  
 antiqua temptes Maehly 35 Romula α

- Debita, nec mecum poteras coniungere sortem?  
 Si datur ire, placet. nam quod fugis, unde recursus,  
 Vota 'nocentis' habes; nihil est, quod dura querellis  
 40 Verba fidemque voco; quisquis mea vulnera deflet,  
 Invidiam fecisse neget. trahit omnia casus.  
 Dum sortem natura rapit, 'sua taedia solus  
 Fallere nescit amor.' reparatum Cynthia format  
 Lucis honore iubar curvatis cornibus †arcus,  
 45 Quod de fratre rubet: cessurus lege sorori  
 Consumit sua iura dies. sic continet orbem  
 Dum recipit natura vicem. 'sua taedia solus  
 Fallere nescit amor.' mersum pallentibus umbris  
 Circumdat nox atra diem fruiturque tenebris  
 50 Lege poli, peraguntque micantia sidera cursus ...  
 Navifragi tacet unda salis nec murmurat auster  
 Nec flexum quatit aura nemus. 'sua taedia solus  
 Fallere nescit amor.' / ramis male garrula pendens  
 Iam philomela tacet damno male victa pudoris,  
 55 Amplexuque fovens querulos sub culmine nidos  
 Pensat amore nefas, miserasque alitura querellas  
 Nocte premit, quod luce dolet. 'sua taedia solus  
 Fallere nescit amor.' / nunc iam bene iunctus amantes  
 Ardor alit thalamique fidem sua pignera complent.  
 60 Coniunx laeta viro, felix uxore maritus.

37 rerum poteras convincere *A*, *correxī* 38 quod *A*  
 quo *α*. Quod ad me redire poteris, ego 'nocens' uotis meis  
 te ire iubeo 41 necat *corr.* ex necant *A* neget *Schrad.*  
 trai *A* 42 sorte *A* capit *Petschenig* 43 reparato *Bach-*  
*rens* quintia *A*, *corr. a* 44 ardens *Maehly* 45 Quod *A* Cum  
*Higt.* 47 Du *A* sua-amor rubris litteris, ut *intercalaria*  
*plerumque, A* 49 tenebras *A*, *corr. α*. Deesse *puto*  
*comparationis diei noctisque finem, tranquillitatis tempesta-*  
*tisque initium* 51 Nauifrage *A*, *corr. a* sali *Burm.*  
 52 Ne *A* 53 ramis *Burm.* pinnis (primis *α*) garulā mane  
 pendens *A*, male garrula i. e. iam non garrula. 54 filo-  
 mela *A* picta *A*, *corr. Burm.* 55 Amplexusque *A*, *corr. α*  
 nidi *Burm.* natos *Maehly* 57 fortasse Nocte gemit  
 58 amantem *A*, *corr. Maehly* 59 thalamiq; *A* pignē<sup>B</sup> *A*  
 m. *pr.* 60 uxores maritos *A*, *corr. α*

Vota recenset amor secretaque dulcia; somnus	p. 70
Concordat cum nocte torum. 'sua taedia solus	
Fallere nescit amor.' secundo semine rerum	
Mutat terra vices et alumni temporis auras	
Laeta vocat; spisso revirescit gramine campus	65
Et vitreas ligat herba comas nec fallit aristas	
Proventu meliore dies. 'sua taedia solus	
Fallere nescit amor.' fessus iuga solvit arator	
Et noctem per vota capit: reparare labores	
Novit grata quies, nec cessat reddere vires	70
Infusus per membra sopor rurisque ministram	
Ruricolis dat semper opem. 'sua taedia solus	
Fallere nescit amor.' reparant sua litora ponti	
Successu post damna suo, perituraque ludunt	
Incrementa maris dubii, regit aequora fluctus	75
Lege sua vicibusque suis quod deperit augeat.	
Officiis natura vacat. 'sua taedia solus	
Fallere nescit amor.' [Discussis imbribus atra	
Cum requievit hiems,] gemmatis roscida verni	
Rident prata rosis et floribus arva tumescunt.	
Pictus ager sub flore latet, dat fronde coronas	80
Lascivis natura rosis: 'sua taedia solus	
Fallere nescit amor.' nec grata silentia noctis	
Nec somni pia dona placent, nec munera lucis	

61 repensat *Petschenig* recens et *m. rec.* in *A* disiunxit  
62 Consociat *Maehly*, recte? 63 Fallerere *A* 64 Mut. t. v.  
*Hor. carm.* IV 7, 3 64 et autumnus *A*, corr. *Baehrens*  
uerni *Heins.* in *apogr. Salm.* 65 reuiuiscit *A* reuiuiscit *a* α  
câpos *A*, corr. *a* 66 uirides *Burm.* liga<sup>t</sup> erba *A* agit  
*Maehlyus* fallid *A* 67 Prouentum et die *A*, corr. *Burm.*  
68 Fallerere *A* soluet *A* 69 labori *Schrad.* 70 Non  
uibrata quies *A*, corr. *a* necessat *A* 71 ministra *Ouden-*  
*dorp.* 73 ponti i. e. maria litura *A* 74 successus et  
suos *A*, correxi post *Burm.* per *A* 75 regunt equara  
*A*, corr. *a* 76 Lege *Wernsdorf* Lite *A* 77 uacat] uacans  
*Higtius* 78 Discussis — hiems add. *L. Mueller*, om. *A*  
78<sup>a</sup> uerni emendauit uesui *A* Vesu(u)i uulgo uisu *Wernsdorf*  
79 tumescit *A* 80 fronte α corone *A.* uersum deesse post  
80 putauit *Wernsdorf* 82 ne grada *A*, corr. *a*

- Carpit et indutias fugientis non capit anni:  
 85 Sed sua victus amor tantummodo vulnera pascit  
 Inter mille dolos totidemque pericula fraudis.  
 Vota queror: vellem tacitis peritura querellis  
 Flere domo, vellem [iam] tabida fundere fletus.  
 Sed negat ipse dolor, quod iam pudor ante negavit;  
 90 Scribere iussit amor miseram me, cuius honestam *p. 71*  
 Fecit culpa fidem. poteram dispergere ponto  
 Membra manusque tuas miseramque tumentibus undis  
 Praecipitare diem, poteram crescentis Iuli  
 Rumpere fata manu parvumque resolvere corpus  
 95 Morte gravi mersumque in viscera figere ferrum  
 Vel dare membra feris; sed nostro pectore pulsum  
 Cessit amore nefas et honesta pericula passus  
 Corda ligavit amor. quis tantum in hospite vellet  
 Hoc audere nefas? quis vota nocentis habere?  
 100 Nullus amor sub †laude latet. 'Cui digna rependes,  
 Si mihi dura paras?' miserandae fata Creusae  
 Lamentis gemituque trahens infanda peregi  
 Vota deis durumque nefas sortemque malorum  
 Te narrante tuli; gemitus mentisque dolorem  
 105 Et lacrimas prior ipsa dedi. 'cui digna rependes,  
 Si mihi dura paras?' dulcis mea colla fovebat  
 Ascanius miserumque puer figebat amorem,  
 Cui modo nostra fides amissam reddere matrem

84 *possis* Carpit; primitias 85 *poscit* *A*, *corr. a* 86 *to-*  
*ditemq;* *A* *piacula* *A*, *corr. Schrad.* 87 Vota *A* Nota *edd.*  
 tacitis *A*: placidis *α* 88 tacit<sup>9</sup>ū umere fletus *A* profun-  
 dere *α* consumere *Burm.* iam tabida fundere *scripsi*  
 91 culpam *A* 92 *seramque* *Burm.* 94 *fata* *A* 95 Morte  
*A* 96 mensa *A*, *corr. a* 97 Cessit *Schraderus*, *Higtius*  
 Crescit *A* honestas *A*, *corr. a* 98 ligat *A* hospide  
 uellit *A* 99 audire *A* 100 laude *A* corde *α* num fraude?  
 labe *Bachrens* 100. 105. 111. 116 *digne* *A*, *corr. a*  
 102 Lamenta *A*, *corr. a. cf. Aen. IV 667* peregit *A*, *corr.*  
*Wernsdorf* 103 Voto dies *A*, *corr. a* 105 lacrimis *A*  
 107 *delet Birt.* fovebat *A*, *corr. Oudendorp.* 108 nostram  
 fidem *A*

Dum cupit, hoc verum mentito pignore nomen  
 Format amor gemitusque graves atque oscula figit 110  
 Confessus pietate dolor. 'cui digna rependes,  
 Si mihi dura paras?' nostri modo litoris hospes  
 Nudus et exul eras, dispersa classe per undas  
 Naufragus; ut taceam clades quascumque videbas  
 Inpendisse tibi: licet haec tibi cuncta fuissent, 115  
 Regna tamen Carthago dedit. 'cui digna rependes,  
 Si mihi dura paras?' nihil est, quod dura reposcam:  
 Nequiquam donasse velim! quae perdere possem,  
 Numquam damna voco. vel hoc mihi, perfide, redde, *p. 72*  
 Quod sibi debet amor, si nil pia facta merentur. 120  
 Esse deos natura docet; non esse timendos,  
 Rerum facta probant. quid enim non credere possum?  
 Tutus fraude manes et nos pietate perimus!  
 Inprobe dure nocens crudelis perfide fallax  
 Officiis ingratis meis! quid verba minantur? 125  
 Non odit, qui vota dolet, nec digna rependit,  
 Quidquid †lexa gemit. tibi nempe remissus habetur  
 Lege pudoris amor! qui tanta dedisse recusem:  
 Sceptra domum Tyrios regnum Carthaginis arces  
 Et quidquid regnantis erat? de coniuge, fallax, 130  
 Non de iure queror, meritum si non habet ardor:  
 Sed quod hospes eras, nec te magis esse nocentem  
 Quam miserum, Troiane, puto, qui digna repellis,  
 Dum non digna cupis: nondum bene siccus ad aequor

110 gemitusue *A* adq; *A* 111 Concessus *Maehly*  
 112 nostro *A* hospis *A* 113 Nudos distuleras *A*, *corr.*  
*Maehlyus* dispersas classes *A* d. clade *α* 114 clades *A*  
 classes *α* uidebor *A* uidebas *Baehrens* uidebar *α* 116 char-  
 tago *A* 117 reposcent *A*, *corr.* *Higt.* 118 Nequiquam  
*scripsi* Nec quidquid *A*, quidquam *corr.* *A*<sup>1</sup> quæ *A* quod *α*,  
*edd.* *Interpunctionem emendavi* 119 uoco *i. e.* in *cum*  
*aduoco* uolo *uulgo* 121 esset timendos *A* 122 enim  
 credere non *A* 123 Totus fraudas *A* at nos *Oudendorp.*  
 127 Quisquis *Maehly* lexa *A*] plexa *Heins.* laesa *uulgo*  
 nempe *Baehrens* me pe remissus *A* tibine inpermissus *Oudend.*  
 128 pudoris *A* qui (*quomodo*) *scripsi* cui *A* 129 charta-  
 ginis *A* 134 Dum *Oudendorp.* Sum *A* siccus *A*

- 135 Curris et extremas modo naufragus arripis undas.  
 Tutior esse times et honesta pericula poscis.  
 Cum mala vota cupis, solus tibi dura profecto  
 Damna paras. fugis, ecce fugis nostrosque penates  
 Deseris et miseram linquis Carthaginis aulam,  
 140 Quae tibi regna dedit, sacro diademate crines  
 Cinxit et augustam gemmato sidere frontem  
 Conplevit nostrumque tibi commisit amorem.  
 Nil puto maius habes et adhuc sine coniuge regnas,  
 Aeneas ingratus meus. regat ira dolenti  
 145 Consilium! sed praestat amor. mea vulnera vellem  
 Fletibus augeri, sed iam discrimine mortis  
 Victa feror. neque enim tantus de funere luctus,  
 Quantus erat de fratre. licet simul improbus exul p. 73  
 Et malus hospes eras et ubique timendus haberis:  
 150 Vive tamen nostrumque nefas post fata memento!

## 84

## De rosas

B. III 283.

M. 1020.

B. IV 273.

- XIII** [A] quales ego mane rosas procedere vidi!  
 Nascebantur adhuc neque erat par omnibus aetas.  
 Prima papillatos ducebat [tectis] corymbos,  
 Altera puniceos apices umbone levabat,  
 5 Tertia iam totum calathi patefecerat orbem,

136 nescis A poscis Wernsdorf 139 cartaginis A  
 140 Que A 141 gematos. sydere A 142 Conplebit A;  
 Implicuit Maehly comisit A 144 negat Higtius 147 fessos  
 A feror α fenere A, corr. α 148 erit A erat Wernsdorf  
 149 maius hospis A (hospes A'), corr. Baehrens 150 post  
 facta A

84. cf. Hieronymus epp. 26 'Quis parturientem rosam  
 et papillatum corymbum, antequam in calathum fundatur  
 orbis et tota rubentium foliorum pandatur ambitio, imma-  
 ture demessum aequis oculis marcescere uideat?' ante  
 u. 1 XIII a m. pr. atramento scriptum 1 O add. Scriue-  
 rius, A Baehrens Aequales a 2 estas A 3 capillatcs  
 Kreusslerus fronte add. Burm., tecta Cudendorpius co-  
 rimbos A 4 apces A lebabat A 5 Tertiam non to-  
 tum galat. A perfeceret Baehrens



Quarta simul nituit nudato germine floris.  
 Dum levat una caput dumque explicat altera nodum,  
 Ac dum virgineus pudor exsinuatur amictu,  
 Ne pereant, lege mane rosas: [cito] virgo senescit.

## 85

## EIVSDEM

B. III 289.

M. 1021.

B. IV 278.

## De rosa

Aut hoc risit Amor aut hoc de pectine traxit  
 Purpureis Aurora comis, aut sentibus haesit  
 Cypris et hic spinis insedit sanguis acutis!

## 86

## EIVSDEM

B. III 290.

M. 1022.

B. IV 278.

## De rosis

Hortus erat Veneris, roseis circumdatus herbis,  
 Gratus ager dominae, quem qui vidisset amaret.  
 Dum puer hic passim properat decerpere flores  
 Et velare comas, spina violavit acuta  
 Marmoreos digitos: mox ut dolor adtiguit artus  
 Sanguineamque manum, tinctus sua lumina gutta  
 Pervenit ad matrem frendens defertque querellas:  
 'Vnde rosae, mater, coeperunt esse nocentes?

5

6 mutato *A*, corr. *Cannegieter* maturo *Baehrens*  
 tegmine *Scriverius* 7 Dum lebet *A*, corr. *Salmasius*  
 8 Ac scripsi Sic *A* huic *Scriverius* nec *Baehrens* extenua-  
 tur *A* 9 Nec *A* cito add. *a*, sic *a*

85. Eiusdem (ut in c. 86) pro Item scriptum puto  
 2 purpureis *A* 3 anguis *A*, corr. *a*

86. 2 quē<sup>qui</sup> *A* m. pr. 3 Hic puer dum *A*, corr. *a*  
 4 libavit *A*, corr. *Baehrens* 5 Marmoreus *A* -eos *a*  
 6 Sanguineāque mand *A*, sed incertum, an lineolae erasae *a*  
 m. pr. sint tinctus scripsi tinxit *A* 8 ceperunt *A*

Vnde tui flores pugnant latentibus armis?  
 10 Bella gerunt mecum. floris color et cruor unum est.'

. . . . .

87

## FLORI

p. 74

B. III 291.

M. 221.

B. IV 279.

Venerunt aliquando rosae. pro veris amoeni  
 Ingenium! una dies ostendit spicula florum,  
 Altera pyramidas nodo maiore tumentes,  
 Tertia iam calathos; totum lux quarta peregit  
 5 Floris opus. pereunt hodie, nisi mane legantur.

88

## De Musis

B. I 73.

M. 616.

B. IV 279.

Clio saecula retro memgrat sermone soluto.  
 Euterpae geminis loquitur cava tibia ventis.  
 Voce Thalia cluens soccis dea comica gaudet.  
 Melpomene reboans tragicis fervescit iambis.  
 5 Aurea Terpsichorae totam lyra personat aethram.  
 Fila premens digitis Erato modulamina fingit.  
 Flectitur in faciles variosque Polymnia motus.  
 Vranie numeris scrutatur sidera mundi.  
 Calliope doctis dat laurea sarta poetis.

9 pugnant *A*, -nare *a* pungunt latitantibus *Scriverius*  
 fallentibus *Baehrens* latentibus *num mutandum?* 10 gerant  
*A* floris est color *A*. *Responsum Veneris desidero*

87. Flori] De floribus *Rivinus*, fort. recte 1 amoene  
*A* 2 dię *A*, corr. *α* 3 pyramidas *ex -itas A* maiora  
*A*, corr. *a* 4 Tertiam iā gallatos *A* tertia lux calathis *α*  
 lux] alux sed corr. *A* 5 leguntur *Baehrens*

88. 1 sę claretrone memorat *A* soluto *A* latino *C*

2 Euterpe *A* eutpe *C* tiuia *A* caua tib. uent. om. *C*  
 auenis *Heinsius* 3 talia *A* sociis *AC* 4 Melfomene *A*  
 feruiscet *A* 5 terpsicore *AC* lira *C* ętrā *A* 6 premes  
*C* eratho *C* 7 polimnia *A* 8 Urania *AC* numeris *ex*  
 numerum *A* scrudatur *A* sid.] munera *Pithoeus* 9 Ca-  
 liope *A* Callipe *C*

B. I 131.  
M. 660.  
B. IV 280.

89

## EIVSDEM

Stat duplex nullo completus corpore Chiron.

B. Lux. init.  
M. 298.  
B. IV 281.

90

## Praefatio

[XIV] Parvula quod lusit, sensit quod iunior aetas,  
Quod sale Pierio garrula lingua sonat,  
Hoc opus inclusit. tu, lector, corde perito  
Omnia perpendens delige quod placeat.

91

## De velo ecclesiae

\* \* \*

B. M. —  
B. IV 281.

91<sup>a</sup>

Omnia quae poscis dominum, si credis, habebis.  
Quae bona vota petunt, recipit alma fides.

92

B. M. —  
B. IV 281.

## De christiano infante mortuo

Nobilis adque insons occasu inpubes acerbo  
Decessit, lacrimas omnibus incutiens.  
Sed quia regna patent semper caelestia iustis  
Atque animus caelos immaculatus adit,

p. 75

89. Eiusdem *A* (num Flori?) Chiron *edd.* 1 duplex  
et nullus *A*, *corr. a*

*c.* 90—197 (*praeter c.* 160) *unius poetae, fortasse Fausti*  
[*c.* 287], *putat Peiper mus. rh.* 31, 183 *sqq.*

90. *Praefatio pertinet ad c.* 90—197, *ni fallor.* XIV *ad-*  
*didi* 1 *Paruola A* 2 *garula A*

91. *uelo*] *uoto Iuretus.* 1 *dñm A* *habeuis A* 2 *num*  
*accipit?* *respicit Baehrens, sed cf. ev. Marc.* 11, 24

92. *xpiano A* 1 *adq;* 4 *adq;* *A celo A* (*s add. m. alia*)

5 **Damnantes fletus casum laudemus ephēbi,**  
**Qui sine peccato raptus ad astra viget.**  
**Felix morte sua est, celeri quem funere constat**  
**Non liquisse patrem, sed placuisse deo.**

93.

**De iudicio Salomonis**B. M. —  
B. IV 281.

**Inventa est ferro pietas prolemque necando**  
**Conservat mater, contempto pignore victrix.**

94

**De cereo**B. V 189.  
M. 1118.  
B. IV 282.

**Lenta paludigenam vestivit cera papyrus,**  
**Lumini ut accenso dent alimenta simul.**

95

**Aliter**B. V 189.  
M. 1119.  
B. IV 282.

**Vt devota piis clarescant limina templis,**  
**Niliacam textit cerea lamna budam.**  
**Congrua votiferae submittit pabula flammae,**  
**Quae castis apibus praebuilt ante domus.**

96

**De magistro ludi negligentis**B. II 268.  
M. 854.  
B. IV 282.

**Indoctus teneram suscepit cauculo pubem,**  
**Quam cogat primas discere litterulas.**

5 effoebi *A* 8 dō *A*

93. 1 negando *A* 2 Conserua matrem *A*, *corr. a*  
 pignora *A*, *corr. a*

94. 1 papirū *A* 2 dent *A* det *Iuretus*

95. 1 lumina *a* limina *A* 2 'buda. storea' *Isidori*  
*glossae* 4 domos *a*

96. negligente *B*. De magistro nudi negligentia *V*  
 1 cauculo *A* (*probat Keller mus. rhén. 30, 303*) canculo *B*  
 canalo *V* 'Calculo, magister ludi' *Isidori glossae* bubem *A*  
 pulem *V* 2 coga *A* t *add. a* primus *V* litteralas *V*,  
*corr. m. sec.*

Sed cum discipulos nullo terrore coercet  
 Et ferulis culpas tollere cessat iners,  
 Proiectis pueri tabulis Floralia ludunt.  
 Iam nomen ludi rite magister habet.

5

B. I 123.

M. 653.

B. IV 282.

97

## De Bellerophonte

Bellerophon superans incendia dira Chimaerae  
 Victor Gorgoneo nubila tangit equo.

B. V 165.

M. 1095.

B. IV 283.

98

## De Chimaera

Ore leo tergoque caper postremaque serpens  
 Bellua tergemino mittit ab ore faces.

p. 76

B. I 110.

M. 644.

B. IV 283.

99

## De Lauconte

Laucontem gemini distendunt nexibus angues  
 Cumque suis genitis sors habet una patrem.  
 Quod sacra iligni violarit terga caballi,  
 Hinc lacerasse ferunt saeva venena virum.  
 Quid sperare datur superum iam numine laeso,  
 Cum sic irasci ligneus audet ecus?

5

3 discipulo *A*, corr. *a* nulla *B* coerct *A*, corr. *a*  
 cohercet *B* coarctet *V* 4 certat *B* inhers *V* 5 Pro-  
 iectus *B* pueris *A* floraria *A*, corr. *a* 6 lude re-te *A*,  
 corr. *a* luri dite (corr. ex date) *V* <sup>h</sup>cobet *V*

97. De bellerefonte *A* Bellerofons *L* (*ipsiensis* I 74)  
 1 Bellerofons *AL* dirę *A*, corr. *A*<sup>1</sup> dyra *L* cymereę *A*  
 cymere *L*

98. De cymera *A* De cimera *B* 2 belŭa *B*

99. 3 sacra *scripsi* (cf. *Aen.* II 280) tamen *A* ligni  
*A*, corr. *a* abiegni *Burm.* 4 tollerasse *A* lacerasse *Ouden-*  
*dorpius* 5 leso ex leaŭ *A*

## 100

De templo Veneris, quod ad muros  
[extruendos dirutum est]

B. I 71.  
M. 615.  
B. IV 283.

Caeduntur rastris veteris miracula templi  
Inque usum belli tecta sacrata ruunt.  
Nam qua delectis volvuntur saxa catervis,  
Hac sunt murorum mox relocanda minis.  
5 Pilati Mavors compendia cepit Amoris:  
Per muros quaerit iam sua templa Venus!

## 101

De basterna

B. III 183.  
M. 958.  
B. IV 283.

Aurea matronas claudit basterna pudicas,  
Quae radians patulum gestat utrumque latus.  
Hanc geminus portat duplici sub robore burdo,  
Provehit et modico pendula saepta gradu.  
5 Provisum est caute, ne per loca publica pergens  
Fucetur visis casta marita viris.

## 102

De Medea cum filiis suis

B. I 128.  
M. 657.  
B. IV 284.

Opprimit insontes infidi causa parentis,  
Iasonis et nati crimina morte luunt.

100. qui ad *A* extruendos *sqg. om. A, add. α*  
1 rutris *Oudendorp.* 2 usu *A* 3 Quae *Oudendorp.* de-  
lectis (an conductis?) *scripsi* delectis *A* uuluuntur *A, corr.*  
*A*<sup>1</sup> cateruis *A (sc. operarum)* detectis . . cavernis *Maehly*  
4 Haec *A* Hac *Meyerus* 5 Dilati *A, correxi, cf. e. c.*  
*Ammianus* 31, 5, 8 'ilare villas' Deleti *Petschenig* mabors  
*A* 6 querit *A*

101. De uasterna *B, cf. Seruius ad Aen. VIII 666.*  
*Glossarium ab Ellisio Journ. of philol.* 8, 120 adlatum:  
'Basternae . . matronarum in itinere vehicula, quae desuper  
cooperta et mollioribus stramentis composita a duobus  
equis trahuntur.' — 1 Aureas *A* 2 palatū *A* patulum *B;*  
*defendit Woelfflin Archiv.* 1, 338 latum *Burm.* pandum  
*Baehrens* utrumque *Schefferus* 3 duplici *A* 4 Prohibit  
*A* septa *AB* tecta *Scriuerius* 5 nec per *B* 6 Fugetur  
*A* Fuscetur *B* fucetur (i. e. erubescat) *Salmasius*

Sed quamvis mater vivo viduata marito  
 Coniugis in poenam pignora cara metat,  
 Sacra tamen pietas insanae mitigat ausus:  
 Hunc furiata premit, hunc miserata levat.

5

## 103

B. III 185.  
 M. 960.  
 B. IV 284.

## De homine qui per se molebat

p. 77

Cum possis parvo sumptu conducere asellum,  
 Qui soleat teretes volvere rite molas,  
 Cur nummi cupidus sic te contemnis, amice,  
 Vt cupias duro subdere colla iugo?  
 Linque precor gyros! poteris pistore ministro  
 Candentis quadrae munus habere sedens.  
 Per te namque terens Cererem patiēre labores,  
 Quos quaerens natam pertulit ipsa Ceres.

5

## 104

B. V 168.  
 M. 1098.  
 B. IV 285.

## De formica

Verrit tetra boum gratos formica labores  
 Et caveis fruges turba nigella locat,  
 Quae, licet exiguo videatur pectore, sollers  
 Colligit hibernae commoda grana fami.  
 Hanc iuste famulam nigri iam dixeris Orci,  
 Quam color et factum composuit domino.

5

102. 4 necat *Oudendorp.* 6 Hinc . . hinc *Wakkerus*,  
*recte?* Hunc . . hunc *A* lebat *A*

103. D *V* molunt *B* molat *V* 1 posis *B* sumtu *AV*  
 conduce *B*, re *sup. scr. V* 3 siic *V* contempnis *B*  
 4 Et *A* 5 cuiros *A* guirios *B* guirior *V* 6 Cadentis *B*  
 Cum dentis *V* habēnsre *A* habe *B* 7 naq; *B* cerere  
*B* terere patierere *V* 8 pertullit *A* ceret *V*

104. 2 cabeis *A*, *corr. manus saec. IX* 3 pectore]  
 corpore  $\alpha$  solers (sollers *corr. m. saec. IX*) *A* 4 Quod  
 legat *A*, Colligit *Maehlyus* iberneꝝ . comodat *A*, *corr. a*  
 6 furtum *L. Mueller*

Namque ut Plutonis rapta est Proserpina curru,  
Sic formicarum verritur ore Ceres.

105

De Hecuba

B. I 161.  
M. 683.  
B. IV 235.

Prole viro regnoque carens Priameia coniunx  
Dura sorte venit sub iuga nunc Ithaci.  
Quae cupiens tantos lacrimis aequare dolores  
Perpetuo planctu transit in ora canis.  
5 Quid valeat, variis monstrat Fortuna figuris:  
Post regnum in vico saucia latrat anus.

106

De anser

B. V 152.  
M. 1086.  
B. IV 285.

Aedibus in nostris volitans argenteus anser  
Dulcisono strepitu colla canora levat.  
Ales grata bono duplici; nam fercula mensae  
Conplet et adservat nocte silente domum.  
5 Solus Tarpeia canibus in rupe quietis  
Eripuit Gallis Romula tecta vigil.

p. 78

107

De sepia

B. V 173.  
M. 1103.  
B. IV 286.

Femineo geminum designat nomine sexum  
Et candens piceum sepia claudit onus.  
Vtilior nullus piscis per caerula oberrat,  
Cui pretium capto debuit esse duplum.

7 pludonis A curro A 8 uertitur A, corr. *Burmamnus*  
105. De ecuba A 1 primeia A 2 itaci A 4 ore,  
*corr. m. rec. A* 6 inuita fauce latrauit *Oudendorp. num*  
*rauca latrauit? raucida latrat Baehrens*

106. 2 Dulcissono strepido A canore lebat A 3 du-  
blici A 4 silentem A, corr. a 5 tarpia, A, e *add.*  
a ut uidetur in rupisse quietis A

107. 4 dublum A



Praestat carne cibos, apicum dat felle figuras, 5  
 Atque brevi specie usum ad utrumque facit.  
 Hanc potius doctos adsumere convenit escam,  
 Quae sapit in morsu et probat articulos.

B. III 175.

M. 952.

B. IV 286.

## 108

## De eunucho

Quem natura marem dederat, fit femina ferro;  
 Nam teneri pubes viribus exuitur.  
 Hinc iuvenem cernis tanto sub robore mollem,  
 Et dubii pulcher corporis errat homo.  
 Coniugibus cautis placita est monstrosa voluptas; 5  
 Fidus enim est custos, qui sine teste datur.

B. III 176.

M. 953.

B. IV 286.

## 109

## Aliter

Incertum ex certo sexum fert pube recisa,  
 Quem tenerum secuit mercis avara manus.  
 Namque ita fœmineo eunuchus crure movetur,  
 Vt dubites quid sit, vir [magis] an mulier.  
 Omnem grammaticam castrator sustulit artem, 5  
 Qui docuit neutri esse hominem generis.

B. III 31.

M. 894.

B. IV 287.

## 110

## De balneis

Hic ubi Baiarum surrexit grata voluptas  
 Et rudibus splendens molibus extat opus,

5 cybos A 6 Et A Atque Meyerus Eque Baehrens  
 7 doctus A, corr. A<sup>1</sup>

108. De eunuco A 1 matrem A, corr. A<sup>1</sup> 2 tener  
 inpube A inpubes α teneri pubes L. Muellerus 3 tantos  
 A 4 pulcer A erat A, corr. m. saec. IX extat α errat  
 sc. a vera hominis figura aberrat, cf. Liu. 31, 12, 8

109. 3 fimeneo eunucos crure A eunuchus m. saec. IX  
 clune Oudendorpius more olim scripsi 4 magis om. A,  
 add. a 5 gramaticā A sustullit A

110. 1 grada A 2 mollib; A

- Rura prius, nullum domino praestantia quaestum, p. 79  
 Nullaque tecta tulit glebula frugis inops.  
 5 Haec nunc Bellator multo sublimis honore  
 Vestivit cameris balnea pulcra locans.  
 Prospera facta viri naturae munera mutant,  
 Cum salsum salubri litus abundat aqua.  
 Alpheum fama est dulcem per Tethyos arva  
 10 Currere nec laedi gurgitibus pelagi.  
 Dant simile exemplum nostri miracula fontis:  
 Vicinum patitur nec sapit unda salum.

## 111

## De pantomimo

B. III 178.  
 M. 954.  
 B. IV 287.

- Mascula femineo derivans pectora flexu  
 Atque aptans lentum sexum ad utrumque latus  
 Ingressus scenam populum saltator adorat;  
 Sollerti spondet prodere verba manu.  
 5 Nam cum grata chorus diffundit cantica dulcis,  
 Quae resonat cantor, motibus ipse probat.  
 Pugnat ludit amat bacchatur vertitur adstat,  
 Inlustrat verum, cuncta decore replet.  
 Tot linguae quot membra viro. mirabilis ars est,  
 10 Quae facit articulos ore silente loqui.

3 Rura *Heinsius* Pura *A* 4 tectum *A* glibula *A*  
 7 fata *A* facta ego mutans *A*, corr.  $\alpha$  8 Nunc *Ouden-*  
*dorp*. Nam *Meyerus* iam olim temptauit habundat *A* 9 Al-  
 feum *A* tetidos *A*, corr. *Heinsius* 10 gurgidib; *A*

111. 1 fimeneo diribans *A* deribans *B* sexu *B* de-  
 clinans *Klotzius* 2 Adq; *A* lectū *B* 4 Solerti spondit  
*A* Solertis pendet *B* et sp. *Heinsius* spondens *Mercerus*  
 5 graia *A* difundat *B* num diffudit? 6 modib; *A*  
 7 Pugna *A* baccatur *B* asta *B* 8 uersum *Baehrens*  
 9 quod *AB* mirabili *A* artem, om. est, *B* 10 si-  
 lenti *AB*

B. III 179.

M. 956.

B. IV 288.

## 112

## De funambulo

Stuppea suppositis tenduntur vincula lignis,

Quae fido ascendit docta iuventa gradu.

Quae super aërius protendit crura viator

Vixque avibus facili tramite currit homo.

Brachia distendens gressum per inane gubernat, 5

Ne lapsu facili planta rudente cadat.

Daedalus adstruitur terras mutasse volatu

Et medium pinnis persecuisse diem. p. 80

Praesenti exemplo firmatur fabula mendax:

Ecce hominis cursus funis et aura ferunt. 10

B. III 181.

M. 955.

B. IV 288.

## 113

## De citharoedo

Musica contingens subtili stamina pulsu

Ingreditur, vulgi auribus ut placeat.

Stat tactu cantuque potens, cui brachia linguae

Concordant sensu conciliata pari.

Nam sic aequali ambo moderamine librat 5

Atque oris socias temperat arte manus,

112. Funabulum V 1 Stupea B suppositus, sed inter scribendum corr., A subpositis BV ligna V ligni m. sec.

2 Quem ABV dota iubenta B iubente A 3 Quam ABV acrius] ius A c̄ura uiatur A 4 abib; A facile V 6 labia facili A, corr. Petschenig gracili BV e gracili Pithoeus panta V 7 terra V 8 pennis V persecuesse

A, sed corr. 9 Presenti (e eras.) A extiplo V mendas A m̄dax V 10 funus B ferant A, corr. a fer V

113. De citharedo A De citmaredo B. Hoc quoque decastichon fuisse puto 1 pulso A, corr. a 2 uulgu B 3 iactu A lactu B, qui cantu om. 5 Nam sic scripsi Namq; ita A; recte, si duplex hiatus tolerandus. nam lira B iura et amborum Pith. modoramine A libram AB 6 Adq; ori<sup>a</sup> A num ori? socia as B socia Baehrens

Vt dubium tibi sit gemina dulcedine capto,  
Vox utrumne canat an lyra sola sonet.

114

**Aliter**

B. III 182.

M. 957.

B. IV 289.

Doctus Apollineo disponere carmina plectro  
Gaudet multifidam pectore ferre chelyn,  
Quam mox linguato decurrens pollice cogit,  
Humanum ut possit chorda canora loqui.  
5 Amphion cithara Thebarum moenia saepsit,  
Aurita ad muros currere saxa docens.  
Nec minus hac valuit reparator coniugis Orpheus,  
Impia cum flexit Tartara dulcis amor.  
Ars laudanda nimis, cuius moderamine sacro  
10 Vnum ex diversis vox digitique canunt!

115

**De pyrricha**

B. III 184.

M. 959.

B. IV 289.

In spatio Veneris simulantur proelia Martis,  
Cum sese adversum sexus uterque venit.  
Femineam maribus nam confert pyrricha classem  
Et velut in morem militis arma movet.  
5 Quae tamen haut ullo chalybis sunt tecta rigore, p. 81  
Sed solum reddunt buxea tela sonum.  
Sic alterna petunt iaculis clipeisque teguntur,  
Nec sibi congressi vir nocet aut mulier.

7 dulcidine A 8 utrumne *Pithoeus* utrumque A atrum,  
om. que, B an lyraque B sola om. A

114. 2 pectine *Heinsius* celyn A 3 percurrrens α  
police A 4 posset A, corr. α corda A 5 Anfiion ci-  
thare A menia sepsit A 6 decens A, corr. α 7 hoc  
ego olim reuocator *Oudendorp.* repetitor *Schrader* orfeus  
A 8 con flexit A, corr. α

115. De pirrica A 1 In spatio Veneris i. e. in templo  
eius 3 Fimineam A pirica A 4 molet A 5 aut  
A, corr. *Salmasius ad hist. Aug. p. 51* calibis A 6 sola  
A, corr. *Salm.* clypeisque A 8 Hę sibi congressi A Nec  
sibi congressu *Salm.* an A aut *Salm.*

Lusus habet pugnam, sed dant certamina pacem;  
 Nam remeare iubent organa blanda pares.

10

B. V 66.  
 M. 1035.  
 B. IV 290.

116

**Laus temporum quattuor**

Carpit blanda suis ver alium dona rosetis.  
 Torrida collectis exultat frugibus aestas.  
 Indicat autumnum redimito palmite vertex.  
 Frigore pallet hiems designans alite tempus.

B. V 84.  
 M. 1050.  
 B. IV 290.

117

**Laus omnium mensuum**

Fulget honorifico indutus mensis amictu,  
 Signans Romuleis tempora consulibus.  
 Rustica Bacchigenis intentans arma novellis  
 Hic meruit Februi nomen habere dei.  
 Martius in campis ludens simulacra duelli  
 Ducit Cinyphii lactea dona gregis.  
 Sacra Dioneae referens sollemnia matris  
 Lascivis crotalis plaudit Aprilis ovans.  
 Malus Atlantis natae dicatus honori [est],  
 Expolit et pulcris florea sarta rosis.

5

10

9 sed habent *Salm.*

116 et 117 sunt in *BV*, *Reginensi* 123 anno 1056 scripto.

116. 1 suis . uis uer *A*, corr. a resotis (sic) *V* 2 Torrida  
*A* Torrida *V* collectis *B* 3 autumnū ex -no *A* redi-  
 mito *AV* reditmito *B* redimitus uulgo 4 hiemps *BV*  
 alite] ali *B*

117. ominū *V* mensuum sic *ABV* 1 honorificos —  
 amictus a indoctus iamm̄sis *B* comictu *B* 2 rumoleis *A*  
 consolib; *A* 3 bacciginis *A* baccige<sup>n</sup>is *B* bachigenis *V*  
 nobellis *A* 4 febru . inomnē *A* nomen ] mensis *V* diei  
*A* di *V* 5 Martias *V* 6 Duç *V* Dicit cinifi *B* cynifi  
*AV* iatea *B* lactea lactea *V*, corr. m. sec. 7 solemn̄ia *AV*  
 matris *A* matri *BV* 8 Lascib; *A* Lasciuius *B* Lascius *V*;  
 corr. *Sannazarius* grotalis *A* claudit *B* 9 adblantis *B*  
 dicatus sic *ABV* (cf. c. 126, 1) dignatus *Pithoeus* honore *A*  
 honori *BV* est addidi 10 Expoliat, om. et, *ABV* pul-  
 chris *BI* sarta *ABV*, corr. *Scal.*, a

- Ornat sanguineis aestiva prandia moris  
 Iunius: huic nomen fausta iuventa dedit.  
 Quintilis mensis Cereali germine gaudet;  
 Iulius a magno Caesare nomen habet.  
 15 Augustum penitus torret Phaethontius ardor,  
 Cum recreant fessum gillo flabella melo. p. 82  
 Aequalis Librae September digerit horas,  
 Cum botruis captum rure ferens leporem.  
 Conterit October lascivis calcibus uvas  
 20 Et spumant pleno dulcia musta lacu.  
 Arva November arans fecundo vomere vertit,  
 Cum teretes sentit pinguis oliva molas.  
 Pigra suum cunctis commendat bruma Decembrem,  
 Cum sollers famulis tessera iungit eros.

118

De Thetide

B. I 90.  
 M. 184.  
 B. IV 291.

Cauta quidem genetrix, noceant ne vulnera nato,  
 Confirmat Stygio fonte puerperium.  
 Sed quia fas nulli est humanam vincere sortem,  
 In membris tincti dant sibi fata locum.

11 Sanguineis ornans (urnan A) A<sup>1</sup>BV, corr. *Vinetus*  
 estiba A 12. 14 nom V 12 iubenta A inuenta V  
 13 messis *Heinsius* caereali (r corr. ex l) B 15 fedon-  
 tius A fetontius BV 16 Cum *scripsi* Quem ABV (cf. u. 22)  
 gello B, sed corr. m. pr. fabilla A, corr. *Heinsius* fabella  
 B faula V facella Scal. 17 Aequales BV degerit B  
 18 botris B rure ex rore V rete Scal. 19 Conteret  
 octuber lascib; A hoctob V ubas A 21 nobember A  
 arat A arans BV nomine ABV uestit A bestie A<sup>1</sup>BV  
 numine Vestae *Scaliger* uomere uertit *Sannazarius* 22 teret  
 et V terit et B pingu/// B oliba A 23 comendat A  
 cõnda V decebrẽ B 24 solers ABV tesserc/// unguir  
 B heros BV heras A

118. De tetide AB 1 gen<sup>i</sup>etrix (i supra e m. saec. IX)  
 A noceant B, e laesa uulnere A, corr. a stigio AB  
 3 uicere, ui laesae, B 4 menbris B sib///ata (in rasura  
 m. 2 f) B

B. III 42.

M. 897.

B. IV 298.

119

## De balneis

Aspice fulgentis tectis et gurgite Baias,  
 Dant quibus haut parvum pictor et unda decus.  
 Namque gerunt pulcras splendentia culmina formas,  
 Blandaue perspicuo fonte fluenta cadunt.  
 Gaudia qui gemino gestit decerpere fructu  
 Et vita novit praetereunte frui,  
 Hic lavet: hic corpus reparans mentemque relaxans  
 Lumina picturis, membra fovebit aquis.

5

B. III 43.

M. 899.

B. IV 298.

120

## Aliter

Fausta novum domini condens Fortuna lavacrum  
 Invitat fessos huc properare viae.  
 Laude operis fundi capiet sua gaudia praesul,  
 Ospes dulciflua dum recreatur aqua.  
 Condentis monstrant versus primordia nomen  
 Auctoremque facit littera prima legi.  
 Lustrent pontivagi Cumani litoris antra:  
 Indigenae placeant plus mihi deliciae.

5

p. 83

B. III 44.

M. 900.

B. IV 299.

121

## Aliter

Quisquis Cumani lustravit litoris antra  
 Atque hospes calidis saepe natavit aquis,

119. 1 gurgites A 2 aut A 5 gustu Baehrens  
 7 labet A 8 fobit A, corr. a

120. 1 fortuna A 2 uirg A uiros a uiae Heinsius  
 8 operi<sup>a</sup> A fundi praesul i. e. dominus domus 4 Hospis  
 A Ospes L. Muellerus propter acrostichon (cf. u. 5 sq.)  
 FILOCALI. Nihili est telestichon quod Hagenus et Thiel-  
 mannus (Woelfflini Archiv. IV 600) putarunt se agnoscere  
 MELANIAE: nam u. 5 sq. de illo loquuntur, de hac uel hoc  
 tacent 5 monstrat A, corr. a uersos A 7 cumanni A  
 8 dilici<sup>æ</sup> A, sed corr.

121. 2 Adque hospis callidis A

Hic lavet, insani vitans discrimina ponti;  
Baiaurum superant balnea nostra decus.

122

**Aliter**

B. III 45.  
M. 901.  
B. IV 299.

Flammea perspicuis coeunt hic lumina lymphis  
Dantque novum mixti Phoebus et unda diem.  
Denique succedit nostris lux tanta lavacris,  
Vt cernas nudos erubuisse sibi.

123

**Aliter**

B. III 46.  
M. 902.  
B. IV 299.

Infundit nostris Titan sua lumina Bais  
Inclusumque tenet splendida cella iubar.  
Subiectis caleant aliorum balnea flammis:  
Haec reddi poterunt sole vapore suo.

124

**De thermis**

B. III 39.  
M. 895.  
B. IV 299.

Delectat variis infundere corpora lymphis  
Et mutare maris saepe fluenta libet.  
Nam ne consuetae pariant fastidia thermarum,  
Hinc iuvat alterno tingere membra lacu.

3 labit *A* discrimine *A*

122. 1 ceunt *A*, corr. a lymphis *A* 2 foeb; *A* 4 erubuisse *A*

123. 1 titans *A* Bais *vulgo* 2 q<sup>u</sup>e *A* 4 potuerunt *A*  
sole vapore suo *scripsi*: foebi uapore suo *A* calore  $\alpha$  Haec  
radiis p., Phoebe, calere *uel* tepere tuis *Oudendorp.*, radio  
.. tepere tuo *Petschenig*

124. De thermis *A* 1 lymphis *A* 2 Ut *A* magis  
*A* Et .. maris *Meyerus* 3 termę *A* 4 iubat *A*



125

**Aliter***Deest*

126

B. III 40.

M. 896.

B. IV 300. [De bibliotheca in triolium mutata]

Tecta novem Phoebi nuper dicata Camenis

Nunc retinet Bacchus et sua tecta vocat.

Namque ubi tot veterum manserunt scripta virorum,

Hic potat laete dulcia vina Cypris.

p. 85

Cognato semper lustrantur numine sedes: (p. 84 uacua est)

Quas coluit Phoebus, has colit et Bromius.

6

127

B. III 168.

M. 947.

B. IV 300.

**De lenone uxoris suae**

Graecule, consueta lenandi callidus arte,

Coepisti adductor coniugis esse tuae,

Et, quem forte procax penitus conroserat uxor,

Consueras propria praecipitare domo.

Sed praetensa catus derisit retia quidam,

5

Conversa statuens sorte manere domo:

Nam semel admissus [tenuit mox omnia felix]

Teque tuis miserum depulit e laribus.

125. Aliter A. Hoc carmen de thermis cum insequentis inscriptione, uelut ea quam posui uel 'De conuiuio in bibliotheca instituto', intercidisse puto

126. 1 foebi A foebo man. recens. nuperque Heinsius dicata A, cf. c. 117, 9 dictata Baehrens devota Sedlmayer 4 laete scripsi laeta A 6 feb; A et] en Baehrens

127. leone B 1 Gregule A Grecula B consuetam A, corr. a calidus A 2 Cepisti A Cēpisti B 4 patria B domū A 5 actus B retia A 6 Quuruerastatuens A Curuarastuens B et ho (hoc B) remanere AB, corr. Burm. 7 admissus B derisit retia quidam add. AB ex u. 5. Ipse lacunam suppleui. tenuit bona credita seruans Burm. 8 Neque A

Solus vera probas iucundi verba poetae:  
 10 'Dum iugulas hircum, factus es ipse caper.'

128

## Ad lenonem comitiacum

B. III 169.  
 M. 948.  
 B. IV 300.

Militiae cultus et nigri tegmina panni  
 Cur magis exoptes, dissere, leno, mihi.  
 Exiguosne tibi praebebat cellula quaestus?  
 Non gravis adducta virgine saccus erat?  
 5 An nescis populi pastum sibi tollere paucos,  
 Vnde miser fisco paupere miles eget?  
 Effuge vitandos, si qua potes arte, labores,  
 Vt valeas tenso vivere, leno, pede.  
 Nam si formonsas redeas lenare puellas  
 10 Et dederit quaestus cotidiana Venus,  
 Non iam miles eris humilis, sed divite nummo  
 Fies militiae mox utriusque comes.

129

## De Martio cinaedo

p. 86

B. III 170.  
 M. 949.  
 B. IV 301.

Quid prodest Martis nomen de nomine ductum,  
 Pruriat infami cum tibi clune Venus?  
 Sors fuerat melior, Cypridos si nomen haberes  
 Et natura daret Martia membra tibi.

9 solus AB; fortasse prorsus? iocundi uerbera A  
 10 *Martialis* III 24, 14 Cum AB Dum Mart.

128. comitiā<sup>ū</sup> A m. pr. 1 negri A 2 desiderare  
 A, corr. a 3 Exiguo nec tibi crescebat cellula quaestu  
 A ne (pro nec) a; cetera correxi 4 Non scripsi Cum A  
 Nec Baehrens uirgines A eras A, corr. m. rec. 6 egit  
 A 8 caleas A, corr. a careas Petschenig 10 cottidiana  
 A 11 diuide A 12 milicię A utriusq; come<sup>ē</sup> A s add. a  
 129. Martio scripsi Marte AB In Martium cinaedum  
 Burm. 1 nomen A, om. B nomine A] me B numine Schen-  
 klius ductum Burmannus dictum AB 2 Pluriad A Pluriat  
 B infamis Baehrens, recte? dune B 4 fors α melior A,  
 om. B si Burm. ] ut AB 4 Aut Oudendorp.

Nunc utroque carens, ignoti fabula sexus,  
Femina cum non sis, vir tamen esse nequis.

B. III 171.

M. 950.

B. IV 801.

130

## De Caballina meretrice

Caballina furens amanda nulli  
Excussis modo calcibus fremebat;  
Quae quamvis facie micet rubenti  
Et vibret Parium nitens colorem,  
Hirsutis tamen est petenda mulis,  
Qui possint pariles citare iunctas.

5

B. III 167.

M. 946.

B. IV 802.

131

## De Arzucitano vate

Praecisae silicis cautibus edite,  
Silvestri iuvenis durior arbuto,  
Trunco cum stupeas horridior, cupis  
Formare [e] propriis carmina versibus  
Et metri variis ludere legibus?  
Sed quis te docilem iudicet artium,  
Quas natura dedit cordis acutior?  
Solus ligna dolans fortibus asceis  
Et duri resecans robora pectoris  
Vatem te poterat reddere ligneum,

5

10

5 utrumque B ignoti A (<sup>q</sup> fort. non a m. pr.)

130. merice B, in quo uersus male distinguuntur

8 quavis B 4 bibret A biberet B pariens<sup>u</sup> A paruum  
B colore B 5 nullis B 6 qui (sic) AB possent A  
possuit B cithare A

131. De arzucitanoeute A De arzucitano fuetae B  
uersus male distinguens 1 p̄cisse B 2 arbuste B 3 tunc  
cocom iubeas tupeas B 4 e add. Heinsius 7 cordas<sup>i</sup>  
auctior B, dedi ex A 8 Solis B asceis B ascis (ex  
ascibus) A 9 duris AB asceis post duris erasum A  
10 uadē A

Qui vaccam trabibus lusit adulteris  
Vel qui struxit ecum fraudis Achaicae.

## 132

## De capone phasianacio

B. V 150.  
M. 260.  
B. IV 302.

p. 87

Candida Phoebeo praefulgunt ora rubore,  
Crista riget radiis, ignea barba micat.  
Alae colla comae pectus femur inguina cauda  
Paestanis lucent floridiora rosis.  
5 Flammea sic rutilum distinguit pinna colorem,  
Vt vibrare putes plumbea membra faces.

## 133

## De malis Matianis

B. III 208.  
M. 980.  
B. IV 303.

Haec poterant celeres pretio tardare puellas,  
Haec fuerant Veneri iudice danda Phryge.  
Nam sic ingenuo flavescent mala colore,  
Vt superent auro vera metalla suo.

## 134

## Aliter. Laus.

B. III 209.  
M. 981.  
B. IV 303.

His constat Veneri praelatae gratia formae,  
Haec moriente sacrum perdidit angue nemus.

11 (*de Daedalo*) baccā *A* travib; (*u in ras.*) *B* 12 (*de Epeo*) equum *edd.* acaice *A* acaice *B*

132. caupone *B* fassanatio *A* fassanario *BV* phasianio  
*Burm.* 1 fēbeo *A* foebeo *B* 2 Cruata *V* ridet *B* igne  
ab arua *A* 3 femor *V* incunia *A* ungua *V* 4 Pesta-  
niis *ABV* roris *B* 5 Flaminea *B* rudilū *A* calore *A*

6 potes *B* pōtes *V* membra *B*

133. 1 celerēs *A* (*i m. alt.*) pretio *om.* *A* tio *B* ꝑcio  
*V* stadio *ci.* *Sannazarius* celerem et puellam (*sc. Atalan-  
tam*) *Heinsius, recte?* 2 uenire *B* iudici *A* frige *A* frigā  
*BV* 3 ingenio *ABV* flascunt *V, corr. m. pr.(?)* 4 me-  
tallo *A*

134. 1 furinē *B* 2 perdidit *A, corr. m. alt.* angue  
*B* nemus *sc. Hesperidum*

B. III 210.  
M. 982.  
B. IV 303.

135

**Aliter. Vituperatio**

His contempta deum tenuit Discordia mensam,  
Prodidit atque urbem his Briseida suam.

B. V 130.  
M. 1070.  
B. IV 303.

136

**De gillone**

Gillo vomit gelidum vastis singultibus amnem,  
Vis aliena cui frigoris addit opem.  
Nam tepidum laticem curamus claudere testa,  
Vt mersa imbrigenis unda nivescat aquis.

B. V 198.  
M. 1127.  
B. IV 304.

137

**De theo**

Inguine suspensam gestas [sub ventre] lagoenam,  
Quae tibi fit turgens amphora flante Noto.  
Vectigal poteras figulorum reddere fisco,  
Quorum tam tereti ramice vincis opus.

p. 88

B. V 199.  
M. 1128.  
B. IV 304.

138

**Aliter**

Moles tanta tibi pendet sub ventre syringis,  
Vt te non dubitem dicere bicipitem.

135. 1 contemta *A* (sc. ad conuiuium deorum non inuitata) dñ *AB* genuit *B* mensa *AB* -sā corr. in *A* mensas *Baehrens* 2 non intellegitur. Prouidit *B* Prodedit adq; *A* breseida *A*

136. De gillone om. *B* 1 nouit *V*, uouit *m. sec.* 2 frigoris *B* adit *V*, corr. *m. sec.* spem *B* 3 cludere *AV* indigenis *B V*

137. 1 sub uentre add. *Heinsius* agunam *A* lagenam *α* 2 turgens amfora *A* 3 fiscos *A* 4 terit irā mice uincēs *A*

138. 1 ptibi (p eras.) *A* siringi *A* Siringi (nom. propr.) *Lessingius* syringis *Burm.* siringae *Petschenig*, fort. recte 2 dicire *A*

Nam te si addictum mittat sententia campo,  
Vispillo ignoret, quod secet ense caput.

139

## De Iove in pluteo

B. I 7.  
M. 562.  
B. IV 304.

Flexilis obliquo sinuatur circulus orbe  
Inclusumque gerit machina sacra Iovem.  
Vana sub aspectum duxit mendacia fictor:  
Orbis rectorem quis probat orbe tegi?

140

## Aliter

Deest

141

## [De Iove et Leda]

B. I 9.  
M. 565.  
B. IV 304.

Cygneas Genitor gestans post fulmina pinnas  
Dulcia diffundit carmina virginibus,  
Quem retinens Leda, presso cum gaudet olore,  
Amissa agnovit virginitate Iovem.

142

## De ovo Ledaë

B. I 11.  
M. 567.  
B. IV 305.

Ledaëi partus ovo monstrantur aperto,  
In cygnum verso a Iove quod genuit.

4 ignorat quod secedens se A

139. iobe A 2 macina sacro iobem A, corr. a  
3 adspecto A (-u m. antiq.), corr. Oudendorp. mendatia  
A pictor A, corr. Meyerus 4 qui L. Mueller probet  
Oudendorp.

140. Post Aliter excidit ni fallor carmen et inscriptio  
De Iove et Leda

141. 1 Gigneas A genitor edd. priores 3 dum Meyerus

142. obo A 1 obo A 2 cignū AB quos tenuit AB  
quod Baehrens genuit Oudendorp.

Vna tribus genetrix, sed sors diversa creatis:  
Sidera pars faciet, pars fera bella Phrygum.

B. I 12.  
M. 568.  
B. IV 305.

143  
De Europa

Terga bovis credens Europa ascendit alumni  
Inseditque Iovi non revisura patrem.  
Fraude suos Genitor celat vel complet amores:  
Nam deus in tauri corpore praedo latet.

B. I 13.  
M. 569.  
B. IV 305.

144  
Aliter

p. 89

Mentitus taurum Europam Iuppiter aufert,  
Virgineos ardens pandere fraude sinus.  
Humano tandem veniam donemus amori,  
Si tibi, summe deum, dulcia furta placent.

B. I 140.  
M. 243.  
B. IV 305.

145  
De Narcisso

Invenit proprios mediis in fontibus ignes  
Et sua deceptum urit imago virum.

B. I 144.  
M. 667.  
B. IV 306.

146  
Aliter

Ardet amore sui flagrans Narcissus in undis  
Cum modo perspicua se speculatur aqua.

3 genetrix a 4 faciat B, corr. m. sec. frigū AB  
143. Deuropam A 1 bobis A boui Tollius 2 redi-  
tura patri *Burm.* Prosodia negligitur multis horum carmi-  
num locis 3 uel pro et positum est

144. 1 tauro A, corr. a. Europam taurum mentitus  
*Oudendorp.* 2 Uirgineo A, corr. m. antiq. 3 Humanū A,  
corr. *Iuretus* donentur A, corr. *Baehrens* Humani t. venia  
d. amores α 4 dñ A

145. De narciso V m. pr. 1 os medi om. V ignis  
corr. in -es A ingens B 2 lusit *Salmasius* torret *edd.*  
pr. uri /// ma uirū V, t i add. m. 2, go add. m. 1

146. 1 fragrans narcis in A, corr. a 2 perspicuas se A

147

**Aliter**

Suspirat propriae Narcissus gaudia formae,  
Quem scrutata suis vultibus unda domat.

B. I 145.  
M. 668.  
B. IV 306.

148

**De equa Filagri advocati. Insultatio  
pro concubitu**

B. III 186.  
M. 961.  
B. IV 306.

Causidicus pauper media sub nocte lucubrans  
Cornipedis voluit terga fricare suae.  
Sed cum corpus equae dextra famulante titillat,  
Invasit iuvenem prodigiosa Venus.  
5 Nam qua longa solet quadrivia carpere sessor,  
Subducens durae pendula crura viae,  
Hanc fovet amplexu molli cunnumque caballae  
Adterit adsiduo pene fututor hebes.  
Concubitus Cressa legitur quaesisse iuvenci,  
10 Quam gravis ira deae iussit amare pecus.  
Par crimen flammae nostris fors intulit annis:  
Passiphae tauro, Filager arsit equa.

p. 90

149

**Aliter**

Defensor probe tristium reorum,  
Cuius voce sacrum tonat tribunal

B. III 187.  
M. 962.  
B. IV 306.

147. 1 probrie *A* 2 scrutata *A* lustrata *Oudendorp.*  
frustrata *Maehly*

148. *Philagri edd.* concupito *A* concubito *A*<sup>1</sup> 1 Causidicus *A* 2 frigare *A* 4 iunem *A*, corr. m. saec. IX  
5 quadrupia *A*. Certe notio inest viae quae carpitur; quam  
in quadruvia inesse apud hunc quidem poetam non dubito.  
carruchia *Buecheler* 7 amplexum mollitur dumque *A*  
molitor *Oudendorp.* cunnumque scripsi 8 adsidue *A*,  
corr. *Oudendorp.* 9 gressa *A* Cresse *Heinsius* 11 flammis *A*, corr. *Burm.* 12 Passiphae *A*

149. 1 probet *A* 2 uoces *A*



Et palmas capiunt lares Vitenses:  
 Cur post athla fori togaeque pompam  
 Gaudens monstrifero calere luxu,  
 Vectricis propriae furens in usus  
 Fessae cornipedis fricas hiatum,  
 Verso et munere dignitatis optas  
 Admissarius esse quam patronus?  
 Expellas animo nimis, rogamus,  
 Mores inlicite libidinantes.  
 Horrendum vitium est in advocatione,  
 Orando solitum movere caulas  
 Subantis pecudis tenere gambas.

5

10

B. III 80.  
 M. 918.  
 B. IV 307.

## 150

## De tabula piota

Hunc, quem nigra gerit tabella, vultum,  
 Clarum linea quem brevis notavit,  
 Mox pictor varios domans colores  
 Callenti nimium peritus arte  
 Formavit similem, probante vero  
 Ludentem propriis fidem figuris,  
 Vt, quoscumque manu repingat artus,  
 Credas corporeos habere sensus.

5

3 uirentes α 4 atla forit. ogeq; A /R A m. pr. in  
 marg. (i. e. require) 6 probrie A 7 fricans A, fricas  
 edd. hiatum Baehrens meatum A 10 animos A 11 in-  
 lici. teleuidinantes A 13 sonitum A causas α 14 Su-  
 santis A, corr. α

150. 1 gerit scripsi gerens A vultu A, corr. Petschenig  
 2 clare puto quae moreuis A (quem more uos α) quem  
 brevis scripsi 4 Callente A 5 Formabit Baehrens uiro  
 A Vero Burm. uerum est ueritas naturae (sic Ziehen) 6 Lu-  
 dentam probriis A, Ludens tam Hagen Ludentem uulgo  
 fidem sc. spectantium

151

## De Galatea

B. I 85.  
M. 626.  
B. IV 307.

Defugiens pontum silvas Galatea peragrat,  
 Custodem ut pecorum cernere possit Acim.  
 Nam teneros gressus infligit sentibus ardens  
 Nec tamen alta pedum vulnera sentit amor.  
 5 Ipsa Cupidineae laedunt tormenta pharetrae,  
 Cuius et in mediis flamma suburit aquis.

p. 91

152

## Aliter. De Galatea in vase

B. I 86.  
M. 627.  
B. IV 308.

Fulget et in patinis ludens pulcherrima Nais,  
 Prudentum inflammans ora decore suo.  
 Congrua non tardus diffundat iura minister,  
 Ut lateat positis tecta libido cibus.

153

## Aliter

B. I 87.  
M. 630.  
B. IV 308.

Ludere sueta vadis privato nympa natatu  
 Exornat mensas membra venusta movens.  
 Comtas nolo dapes; vacuum mihi pone boletar:  
 Quod placet aspiciam, renuo quod saturat!

154

## Aliter

B. I 88.  
M. 631.  
B. IV 308.

In medio generata salo nunc arte magistra  
 Pervenit ad mensam. hic quoque nuda nato.

151. 1 Diffugiens *A*, corr. *Mueller*. peragrat *A*  
 2 posit *A* R *A* m. pr. in marg. 3 Iam *Oudendorp*. gres-  
 sos *A* 5 cedunt telementae faredre *A* laedunt *scripsi*  
 tormenta *Bachrens*

152. Aliter om. *B* 1 et i. e. vel, etiam patenis *A*,  
 corr. a pulcherrima *A* 3 difundat *A* 4 possitis *B* cibi *B*

153. 1 suetabais. pribato nifa *A* uagis et nimfa *B*  
 2 Exurnat *A* 3 Cometar *B* 4 placeat (ex -eam) *A* ren-  
 nuo *B* quod saturat renuo *Heinsius*

154. 2 mensas *Heinsius*

Si prandere cupis, differ spectare figuram,  
 Ne tibi ieiuno lumina tentet amor.  
 Quae sim ne dubites: ludens sine nomine *nympha*  
 Quod Galatea vocer, lactea massa probat.

R. II 21.  
 M. 712.  
 B. IV 309.

155

## De Scaevola

Lictorem pro rege necans nunc Mucius ultro  
 Sacrifico propriam concremat igne manum.  
 Miratur Porsenna virum poenamque relaxans  
 Maxima cum obsessis foedera victor init.  
 Plus flammis patriae confert, quam iuverat armis  
 Vna domans bellum funere dextra suo.

5

B. III 172.  
 M. 951.  
 B. IV 309.

156

## De viro quem mulier caedebat

p. 92

Cum te Barbati referas de sanguine cretum,  
 Vt tibi cognatus sit Varitinna ferox,  
 Cur tua femineo caeduntur tergora socco  
 Infamique manu barbula vulsa cadit?  
 Desine iam tibimet auctores fingere fortes.  
 Vimque tuis membris stirpis inesse ferae.  
 Illa Salautensi magis est de stirpe creata,  
 Audet quae proprium sternere calce virum.

5

3 difers A 4 ieiunus lumina A ieiuno inguina  
*Maehly* tentet *Burm.* tendat A 5 lipha A, corr. *Burm.*  
 6 uocor *Baehrens*

155. 1 Lictorem V (Litturem m. pr.) negans A mutius  
 A 2 manu V 3 penamq; A 4 cum obsessis corr. ex  
 possessis V fœdera A iniit V 5 patre AV iuverat  
*scripsi* uouerat A armis] maris A quam foruesaturis V

156. quae B quæ V (~ m. sec.) 1 barbatae V re-  
 ferans BV 3 ceduntur B tempora A pectora BV tergora  
*L. Mueller* 4 Infami i. e. cuius plaga tibi infamiae est In-  
 firmaque *Mueller* insanaque *Baehrens* 5 Desinet B autores  
 A 6 fores A fore BV, corr. *Sannazarius* 7 salautensis  
 B salaute=nsis (s eras.) A salautensis V esse de st=irpe  
 B reata V, corr. m. 2 8. q; B quem probrium A stnere V

157

De die frigido

B. III 277.  
M. 1012.  
B. IV 309.

Sint tibi deliciae, sint ditis prandia mensae,  
Munera post Bacchi sit tibi pulcra Venus,  
Vincere nec libeat villosa veste rigorem,  
Sed iungat calidum fervida virgo latus.

158

De imagine Vergilli

B. II 200 sq.  
M. 529 sq.  
B. IV 310.

Subduxit morti vivax pictura Maronem  
Et quem Parca tulit, reddit imago virum.  
Lucis damna nihil tanto valuere poetae,  
Quem praesentat honos carminis et plutei.

159

De discipulo medici

B. III 188.  
M. 963.  
B. IV 319.

Discipulum medicus quidam suscepit adultum,  
Traderet ut iuveni dogma salutiferum.  
Qui primo, ut iussum nosset tolerare magistri,  
Publica selliferum per loca duxit ecum.  
6 Artis prolixae breviavit tempora doctor:  
Incepto puerum reddidit *Ἰπποκράτην*.

157. 1 dilicię A dit<sup>9</sup>≡ A gaudia Baehrens 4 cal-  
lidū A

158. Virgili A. Ed. Verg. Aldina in duo carmina di-  
vidit. 'Hilasii' Scaliger (in Aldina nempe uersus Hilasianos  
sequitur) 3 nocuere uulgo 4 honus A

159. 4 equum edd. 6 in coepto Burm. 'incepto'  
i. e. statim rededit ipograten A. Respicit uerbis ad Ca-  
tull. 74, 4 'patrum reddidit Harpocratem'; sed lusus est in  
uoce *Ἰπποκράτης* (magister equi)

## 160

B. — De venatore qui cum aprum excepit  
 M. 871, 1; 872, 2. serpentem calcavit imprudens  
 B. IV 158.

Sus, iuuenis, serpens casum venere sub unum: p. 93  
 Hic fremit, ille gemit, sibilat hic moriens.

## 161

B. I 98.

M. 635.

B. IV 159.

## EIVSDEM

## In Achillem

Inprobe distractor, pretium si poscere nesses,  
 Non traheres quod pondus erat . . . .

160. *ABV.* excicipit *B* cum — exc. et inp. om. *V*  
 1 serpens in *mg.* *V* casu *V* unū *V* 2 hic moriens] hic  
 om. *A* ille gemens *V.* — *Simile distichon est in Lips. I 74,*  
*Sangall. 899, Petrop.:*

Anguis aper iuuenis pereunt ui uulnere morsu:  
 Sus iacet extinctus, serpens pede, ille ueneno

*addito c. 31, 2. Homerus de Euandro fratre Alexandri regis*  
*errante in silua sqq. P. 2 iaculo Baehrens ex ictu, serp.*  
*pede, uirque uulgo. — Utrumque coniungit C fol. 121:*  
*Versus VIRGILII cum uiderat i audierat iuuenem aprum*  
*interficientes ac tunc improvisū calcantes serpentem:*

[S]us, iuuenis, serpens casum uenere sub unum.  
 Sus iacet (iaculo *Hagenus*) extinctus, serpens pede, ille  
ueneno.

Anguis aper iuuenis pereunt ui uulnere morsu:  
 Hic fremit, ille gemit, sibilat hic moriens.

*Sic fere et Vaticanus 3257 (olim Bembinus) s. IX (. . cal-*  
*cantē serpentem et pereuntē illius ueneno) et Parisinus 8098*  
*s. XI—XII. Ex simili epigrammate uersus in cod. Bern.*  
*fol. 207 s. X, de quo cf. Analecta Helvetica ed. Hagenus*  
*p. CCXXXVI (cf. Isidor. or. I 16):*

Anguis pressa perit, fera telo, uirque ueneno.

161. Eiusdem in achilen *A* 1 p̄cium *A* 2 traeres  
*A* pundus *A* funus *Burm.*

162

De Troia

B. — M. —  
B. IV 159.

Desine, Troia, tuos animo deflere labores:  
Romam capta creas; merito tua postuma regnat.

163

De iudicio Paridis

B. I 121.  
M. 652.  
B. IV 159.

Conubii bellicae deas superavit amorum,  
Cum pastor pulcrum iudicat esse Cyprin.

164

[Aliter]

B. M. B. 1b.

Verticis et thalami pignus sublime Tonantis  
Exuperat Paridis laude probata Venus.

165

[Aliter]

B. M. B. 1b.

Extat causa mali, malum cessisse Dionae:  
Corruerunt Graia Pergama pulsa manu.

166

[Aliter]

B. M. B. 1b.

Dat Veneri malum formae pro munere pastor;  
Cum Iunone dolens victa Minerva redit.

162. cf. *Ennius satur. u.* 20 *Vahl.* 'Desine Roma tuos  
hostis . . ' 2 regnant A

163 sqq. *Aliter ter addidi, L. Muellerum mus. rh.*  
XX 635 *secutus*

164. 1 *thonantis A*

165. 1 *dionē A dionae α* 2 *Corruerunt Iul. Ziehen*  
*Cum ruerit A Quo ruerent coniecera Cur ruerint Ouden-*  
*dorpheus*

166. —

B. I 155.  
M. 675.  
B. IV 310.

167

## De Hyacintho

Discrimen vitae, ludit dum forte, Hyacinthus  
Incurrit, disco tempora fissa gerens.  
Non potuit Phoebus fato subducere amatum,  
Sed cruor extincti florea rura replet.

B. ib.  
M. 676.  
B. ib.

168

## [Aliter]

Dispersit remeans ludentis tempora discus  
Et dira pulcher morte Hyacinthus obit.  
Gratia magna tamen solatur morte peremtum:  
Semper Apollineus flore resurgit amor.

B. V 184.  
M. 1114.  
B. IV 311.

169

## De citro

Septa micant spinis felicitis munera mali:  
Permulcet citri aureus ora tumor.  
Hippomenes tali vicit certamina malo;  
Talia poma nemus protulit Hesperidum.

p. 94

B. V 185.  
M. 1115.  
B. IV 311.

170

## Aliter

Stat similis auro citri mirabilis arbor,  
Omnibus autumnii anteferenda bonis.

167. De laquinto A 1 ludit de sorte iaquintus A,  
corr. α in mg. 2 tempore A 3 fēbus A

168. segregavit Burmannus senior. Aliter addidi  
1 Discerpsit Petschenig 2 pulcer A iaquintus ouit A  
3 peremti A peremtum Burmannus senior sorte Baehrens  
amore perenni Petschenig

169. De citriu A citrio α 1 migant A 2 Permulcet  
scripsi Quētulitūt A citri Maehly circi A 3 Ippomenes  
A certamine Emmenesius 4 protullit esperidum A

170. 1 arboris A

— .

Haec ornant mensas, haec praestant poma medellam,  
Cum quatit incurvos tussis anhela senes.

171

*Aliter*

B. V 186.  
M. 1116.  
B. IV 311.

Omne genus mali dignum est adsurgere citro,  
Vis cui multa subest corticis et medii.  
Vnum quaeque suum referunt pomuscula sucum:  
Ternus ab hoc semper carpitur ore sapor.

172

*De Daphne*

B. I 159.  
M. 681.  
B. IV 311.

Frondibus et membris servavit dextera sollers,  
Congruus ut sculptis posset inesse color.  
Dant mirum iunctae ars et pictura decorem,  
Ostendit varius cum duo signa lapis.

173

*[De Marsya]*

B. I 133.  
M. 665.  
B. IV 312.

Aërio victus dependet Marsya ramo  
Nativusque probat pectora tensa rubor.  
Docta manus varios lapidem limavit in artus;  
Arboris atque hominis fulget ab arte fides.

3 Hę *A*, *corr. m. alia* hec *A* 4 incurbos tus . sis  
anelassenes (anhela *corr. m. satis antiqua*) *A*

171. 1 adsurgure *A* 3 Unumquemque *A*, *corr.*  
*Hagenus*

172. De dafne *A* 1 servabit *A*, *corr. α* 3 ars est  
*figendi*

173. De Marsya *om. A*, *add. Heinsius* 1 Erio *A*  
Pierio *α*, *corr. Heinsius* dependit marsia *A* 2 Natibusq;  
*A* tonsa *Hagenus*, *recte?* 3 uiuos *Bachrens*, *recte?*  
4 adq; *A* figis *A* fides *Cannegieter*



B. I 125.  
M. 654.  
B. IV 312.

174

## De Philocteta

Prodentem ducibus Tirynthia tela Pelasgis  
Laesa Philoctetam vulnere planta domat.  
Docta manus vivos duxit de marmore sensus;  
Sentit adhuc poenam, tristis et in lapide.

B. III 49.  
M. 905.  
B. IV 312.

175

## De balneis

Vna salus homini est calidum captare lavacrum, p. 95  
Ne tepidus reddat morbida membra vapor.

176

B. V 153. De ansere, qui intra se capit copiam  
M. 1087.  
B. IV 312. prandii

Eminet impletus pullorum carnibus anser  
Et varias mensae turgidus ambit opes.  
Inguinibus nam portat olus ventrisque soluti  
Truditur e medio esitiata nitens.  
Fulcit utrumque latus turdus cum turture pinguis 5  
† Multaque perniferum corpore pandit opus.  
Quis non credat eum Graiam celasse phalangem,  
Si parvus tantas anser habet latebras?  
Plura saginato conclusit fercula capso  
Aucupia et pulpas ducere docta manus. 10

174. De filocteta A 1 tyrinthia A 2 filoctetam A  
4 Sentit adhuc sensus penā A lapidē A lapide α  
175. 1 cf. Vergil. Aen. II 354 2 tepidibus (d ex b)  
A uabor A  
176. copiam scripsi cupia A cupedia Reinesius  
2 mense A torridus A, corr. L. Mueller addit idem abdit  
Baehrens opes ex oues A 4 midio esitiata A isiciata  
Gronovius 5 Fulgit A 6 Pulpaque Baehrens. Num  
Uuluque? penniferum uulgo 7 falangem A A u. 9  
nouum carmen incipit Loewius, fort. recte 10 Hocupiat  
pulpas A, corr. Tollius doctas A

Intus inest quodcumque placet; crescitque voluptas,  
 Cum scisso multas pectore prodit opes.  
 Cedat Cecropii lascivans bucula fabri,  
 Qua consuerat amor claudere Passiphaen;  
 15 Cedat et ille, dolo sollers quem struxit Epeos,  
 Qui gravidus bellis Pergama solvit ecus.  
 Maiorem in parvo haec monstrat fabrica technam;  
 Vna capit totas anseris arca dapes.

## 177

## De Pyrrho

B. I 101.  
 M. 639.  
 B. IV 313.

Placat busta patris iugulata virgine Pyrrhus  
 Dilectasque litat Manibus inferias.  
 Sors nova nymphigenae: votum post fata meretur;  
 Quam pepigit thalamis, hanc habet in tumultis.

## 178

## De balneis cuiusdam pauperis

B. III 47.  
 M. 903.  
 B. IV 313.

Vita opibus tenuis, sed parvo in cespite sollers  
 Fundavit gemino munere delicias.  
 Nam nova [in] angusto erexit balnea campo, p. 96  
 Edulibusque virens fetibus hortus olet.  
 5 Quae natura negat, confert industria parvis:  
 Vix sunt divitibus, quae bona pauper habet.

12 apes *A* aues *Burm.* 13 las(s ex c)cibans *A*  
 14 passimfaem *A* 15 dolos *A* efeos *A* 17 Maiorem *Tol-*  
*lius* Maiora *A* paruu *A*, corr. *A*<sup>1</sup> parua *a* tegnâ *A*  
 18 tota . sanseris *A*

177. De pirro *A* 1 pirrus *A* 3 nim fige . ne *A*  
 4 pepigi *A*

178. pauperi *A* 1 Vita est balneorum dominus (cf. 179, 2)  
 cespide *A* 3 noua congesto *A*; corr. *a* congesto *L. Muellerus*  
 4 fedib; sortus *A* 5 cf. *Iuuenalis* I 79 'Si natura  
 negat'. *Corippus Iohann. praef.* 29: 'Quos doctrina negat,  
 confert victoria uersus'. u. 5-6 in *C* fol. 1 u. extant, ubi  
 post uersus *Martialis* (c. 276) positi 'Item' inscribuntur  
 paruis *L. Muellerus* paucis *AC*

B. III 48.  
M. 904.  
B. IV 314.

179

## Aliter

Parvula succinctis ornavit iugera Bais  
 Vrbanos callens fundere Vita locos.  
 Hic quoque pomiferum coniunxit sedulus hortum,  
 Qui vario auctorem gramine dives alat.  
 Rus gratum domino duplici iam munere constat: 5  
 Hinc capitur victus, sumitur inde salus.

B. V 166.  
M. 1096.  
B. IV 314.

180

## De sphinga

Ales virgo leo crevit de sanguine Lai,  
 Thebano nascens et peritura malo.  
 Haec fecit thalamos Idipum conscendere matris,  
 Vt prolem incestam mutua dextra necet.

181

B. V 162.  
M. 1093.  
B. IV 314.

De catto qui comedens picam  
mortuus est

Mordaces morsu solitus consumere mures  
 Invisum et domibus perdere dente genus  
 Cattus in obscuro cepit pro sorice picam  
 Multiloquumque vorax sorbuit ore caput.

179. 1 Parvula subcinctis *A* Baiis *ulgo* 2 Urbanus  
*A*, corr. *Heinsius* locus *A*, corr. *A*<sup>1</sup> lacus *Heinsius*  
 3 Num His? ortū *A* 4 germine *Schraderus* 5 dño  
 dublici *A*, corr. *a*

180. sphinga *A* spKinga (i. e. sph.) *B* 1 lea *A* deuit *B*  
 de om. *B* 2 Theuano *A*, corr. *a* 3 thalamo s. idippū  
*A* thalamus sidippū *B* Oedipum *ulgo*, cf. 199, 84 conce-  
 dere *B* 4 dextrā *A* necit *A*, corr. *A*<sup>1</sup>

181. cattu *AB* catto in *A* m. alia pica *A*, corr. m.  
 alia comedit piccā sqq. *V* De catto et pica *P(arisinus 9344*  
*s. XI)* 1 Mordaces *A*, corr. *A*<sup>1</sup> (*a*?) 3 coepit *BVP*  
 surice *A* sōrice *V* pigā *A*. 'SōrYcē. Cattus in obsc. cep.  
 p. s. picam. Sofocles. orat' sic *Miconis Levitae libelli prosodi-*  
*diaci cod. Bruxell. 10470 s. X. Scilicet ex Horatio addi-*

- 5 Poena tamen praesens praedonem plectit edacem,  
 Nam claudunt rabidam cornea labra gulam.  
 Faucibus obsessis vitalis semita cessit  
 Et satur escali vulnere raptor obit.  
 Non habet exemplum volucris vindicta peremptae:  
 10 Hostem pica suum mortua discruiat.

182

## De Aegyptio

B. III 163.

M. 943.

B. IV 315.

Ex oriente die noctis processit alumnus.

Sub radiis Phoebi solus habet tenebras.

p. 97

Corvus carbo cinis concordant cuncta colori.

Quod legeris nomen, convenit: Aethiopis.

183

## Aliter

B. III 162.

M. 942.

B. IV 315.

Faex Garamantarum nostrum processit ad axem

Et piceo gaudet corpore verna niger,

*turus erat uersum Epp. II 1, 163 Quid Sôphôclês sqq.*  
*V. 3 etiam in cod. Regin. 215 s. VII—IX extat, qua ex syl-*  
*loga a me 1871 ex parte et a Keilio 1872 tota edita Mico quae-*  
*dam hausit. Cf. Traubius mus. rh. 44, 478. Catus in ob-*  
*scuro habet cod. Regin., Catus in obscuris Mico. Olim*  
*Sophoclem poetam nescio quem indicari putabant* 4 Multi-  
 locumq; A, recte? uerax V, corr. m. sec. 5 Pena AB  
 edacim V, corr. m. sec. 6 raudâ A rapidam B gulâ  
 AV 7 cessit B num cessat? 8 Et satur corruptum:  
 Saucius coniecerim captor BVP obi VP 9 uolucres uen-  
 dicta B pemit A parente B phente V praereptę P perenne  
 Binetus 10 mortuū A discruiat V

182. De egyptio A De aegypto B 1 Ex oriente se-  
 paraui noctis noctis B alūnis ABV, corr. V m. sec.  
 2 febi A foebi BV ha&b& B 3 alliteratione utitur scriptor.  
 Corb' A carbo] corbu B caruo V, corr. m. sec. cōrdant A  
 (' ab a additum puto) multa ABV] cuncta Baehrens colori  
 A, -e a 4 dederis Maehly nom V etiopi A ethiopi B  
 ethiopia V

183. Fex garamentarū A Fen caramentarū B 2 pige = o  
 A corpora B

Quem nisi vox hominem labris emissa sonaret,  
 Terreret visu horrida larva viros.  
 Dira, Hadrumeta, tuum rapiant sibi Tartara monstrum; 5  
 Custodem hunc Ditis debet habere domus.

B. I 99.

M. 185.

B. IV 316.

## 184

## De Telepho

Telephus, excellens Alcidis pignus et Augae,  
 Externae sortis bella inopina tulit.  
 Nam Grai Troiam peterent cum mille carinis  
 Tangeret et classis litus adacta suum,  
 Occurrens Danaïs forti dum pugnat Achilli, 5  
 Scyria pugnanti perculit hasta femur.  
 Pro cuius cura consultus dixit Apollo,  
 Hostica quod salubrem cuspis haberet opem.  
 Mox precibus flexi Pelidae robore raso,  
 Iniecto membris pulvere plaga fugit. 10  
 Monstrant fata viri vario miracula casu:  
 Vnde datum est vulnus, contigit inde salus.

B. V 187.

M. 1117.

B. IV 316.

## 185

## De cicindelo

Igniculus tenuis pingui fulcitur olivo,  
 Vt frangat tenebras luminis igne sui.

3 emisa *B* sonarent *A* cf. *Verg. Aen. I* 328: 'nec uox hominem sonat' 4 Terrerent uisos horrida labra *AB* uisu ego, larua *Baehrens* correximus 5 atramenta *A* adramenta *B* tū *AB* siui *A* 6 Costode *A*

184. De telefo *AB* 1 Telefus *AB* Alcidae *Heinsius* auge *A* 2 sorsis *A* Externi Martis *Heinsius* inoppina *A* 3 Graii *edd.* pederent *A* 4 glassis *A* clasīs *B* abacta *Hagen* suum] nouum? 5 Occurret *A*, corr. *A*<sup>1</sup> Occurrent *B* pugna acilli' *B* 6 Syria *AB* pugnata *B*, corr. *m. pr. ut uidetur* asta *AB* 8 quo *A* 9 flexi *A* sato *B* sacro *uulgo* 10 et membris *Heinsius* pl.] membra *A* fuit *B* 11 Monstrans *B*, sed corr. casu] casu ex fatu *A* cas' *B* 12 uultus *B*, sed corr. contingit *A*

185. 1 tenui *A*

186

## De capris

B. V 169.

M. 1099.

B. IV 317.

Lenaeos latices hircorum tergora gestant,  
Fitque caper Bromio, fuerat qui victima, carcer.

187

## Aliter

B. V 170.

M. 1100.

B. IV 317.

p. 98

Barbati pecoris vulgus per rura vagatur,  
Pampineum gaudens laedere dente nemus.  
Omnibus hinc aris Baccho caper hostia fertur  
Puniturque sacro munere culpa regis.

188

## Aliter

B. V 171.

M. 1101.

B. IV 317.

Sanguine Cinyphio placantur templa Lyaei,  
Caprigenum cui fit victima iusta pecus.  
Sed licet ulcisci nequeant animalia divos  
Nec possit reddi talio numinibus,  
5 Est vindicta capris: cassatur nomine Liber,  
Cum hircino adversus clauditur utre deus.

189

## De Memnone

B. I 107.

M. 641.

B. IV 317.

Filius Aurorae, Phoebi nascentis alumnus,  
Producit gentis milia tetra suae.

186—188 extant in D (Dieziano B. 66 Berolin. s. IX)  
sine titulo

186. 1 Lieos D hircorem tergozem genstans D gestans  
A 2 promio D qui AD cui Baehrens quae vulgo

187. 1 pecodes (ex -is) D bacatur D 3 om. D, cf.  
Verg. Georg. II 378 sqq. bacco A 4 Pun. ex Pon. D

188. 1 cinifio A cenifio D flagantur D liei A riore  
D 2 Gabrige num D iure D 3 duos D 4 om. D  
possint reddit. alio A 5 capri D 6 deas D

189. De mennone A 1 foebi A

Succurrens fessis fausto non omine Teucris  
 Pergit Pelidae protinus ense mori.  
 Iam tunc monstratur, maneat qui Pergama casus,  
 Cum nigrum Priamus suscipit auxilium.

5

B. V 195.  
 M. 1124.  
 B. IV 318.

190

## De Bumbulo

Nominis et formae pariter ludibria gestans  
 Conventus nostros, Bumbule parvus, adis.  
 Sed ratio est: extas longis Pygmaeus in armis,  
 Ne te deprensum grus peregrina voret.  
 Nec frustra ostendis proprio placuisse parenti,  
 Quod turpis nomen sumpseris heniochi.  
 Ille habuit doctas circi prostrare puellas;  
 Te duce lascivae nocte fricantur anus.

5

B. V 196.  
 M. 1125.  
 B. IV 318.

191

## Aliter

Dum sis patris heres teneas et, Bumbule, censum p. 99  
 Vtile nec tibi sit, pietas si laesa probetur,  
 Das operam proprio auctori adversus haberi.  
 Discordat multum contra suscepta voluntas;  
 Dilexit genitor prasinum, te russeus intrat.

5

B. III 76.  
 M. 914.  
 B. IV 318.

192

## De tabula

Discolor ancipiti sub iactu cauculus astat  
 Decertantque simul candidus atque rubens.

3 homine *A*, corr. *m. alia*      4 prodinus sense *A*  
 5 nunc *Burm.*

190. De būbolo *A* (bumbalo  $\alpha$ , et sic *infra*)    2 bumbule parv; *A*    3 extas (*i. emines* cf. 110, 2) *scripsi* mixtus *A*  
 pigmeus *A*    5 probrio *A*    6 enioci *A*    7 aluit et circo  
*Burm.* prostrare *A*; cf. *Thielmann in Woelfflini Archiv.*  
 2, 68 prostare *edd.*    8 lascive (e ex i) *A*

191. 1 Dum *i. e.* Dummodo sensū *A*, corr. *Heinsius*  
 3 probrio auctori *A* aberi *A*    4 uolūtas *A*

192. 1 ancipitis *AB* cauculus *A* calculus *B*    2 adq;  
*A* rubens *A*, sed robens *A*<sup>1</sup> (*sic*) proueus *B*

Qui quamvis parili scriptorum tramite currant,  
Is capiet palmam, quem bona fata iuvant.

193

**Aliter**

B. III 77.

M. 915.

B. IV 318.

- In parte alveoli pyrgus velut urna resedit,  
Qui vomit internis tesserulas gradibus,  
Sub quarum iactu discordans cauculus exit  
Certantesque fovet sors variata duos.  
5 Hic proprium faciunt [ars] et fortuna periculum:  
Haec cavet adversis casibus, illa favet. —  
Composita est tabulae nunc talis formula belli,  
Cuius missa facit tessera principium.  
Ludentes vario exercent proelia talo,  
10 Russeus an nitidus praemia sorte ferat.  
Pascitur a multis avide damnosa voluptas,  
Ne foedet gliscens otia segnities.  
Hoc opus inventor nimie Palamedes amavit  
Et parili excellens Mucius ingenio.

194

**Aliter**

B. III 78.

M. 931.

B. IV 319.

Indica materies blandum certamen amicis  
Offert, sed belli fert simulacra tamen.  
Namque acie aequali concurrit russeus albo,  
Vt gravibus damnis se domet alteruter.

p. 100

3 parilis *AB* tramite *A* currat *AB* 4 His *AB*  
fort. recte capiet *A* capiat *B* iubant *A* iubant *ex* iuvant *B*

193. 1 pirgus *A*; i inter scribendum *ex e* uel *u* corr.

3 cauculus sic *A* 4 fouit. sor *A* 5 His *Bachrens* ars add.

a fortuna *A* 6 abet aduersus *A* fouet *A* *A* u. 7 nouum

carmen incipit *Scriverius* 7 malis formola bellis *A*

9 Exercent uario ludentes *Oudendorp.* fato *Salmasius*

10 niditus *A* 11 auida *A* 12 Nec fedet *A* 13 ni-  
mium *Salmasius*

194. 2 sed *Scriverius* se *A* 3 russeos *A*



Contorquet varios alternans tessera missus  
 Fataque ludentum collis et ima probant.  
 Pax ac pugna simul ludo iunguntur in unum,  
 Cum victi spoliis victor amicus ovat.

5

B. V 145.  
 M. 1081,  
 B. IV 320.

195

## De elephanto

Horrida cornuto procedit belua rostro,  
 Quam dives nostris India misit oris.  
 Sed licet inmani pugnet proboscide barrus  
 Spondeat et saevis dentibus interitum,  
 Fert tamen et domitus residentis iussa magistri,  
 Quoque velit monitor, cogitur ire ferus.  
 Vis humana potest rabiem mutare ferinam:  
 Ecce hominem parvum belua magna timet.

5

B. V 144.  
 M. 1080.  
 B. IV 320.

196

## Aliter

Monstrorum princeps elephans proboscide saevus  
 Horret mole nigra, dente micat niveo.  
 Sed vario fugienda malo cum belua gliscat,  
 Est tamen expertis mors pretiosa feri.

5 tessera A 6 ludensum A, corr. A<sup>1</sup> colus et urna  
*Salmasius* probat A 7 in uno *Scriuerius* 8 Conuicti  
 A obat ex ouat A

195. De elephanto A 1 Orrida cornudo A uelua A  
 2 oris A (horis m. saec. fort. X) 3 inmanib; pugnet prouo-  
 scide uarrus A 5 edomitus *vulgo* residenti A 7 rauie  
 A. num mitigare? (cf. oris u. 2)

196. De e(ae V)lephanto BV 1 Monstrum princeps (ex  
 -cipes) B elefans ABV prouoscide sēb; A seuum B pmu-  
 scides, om. aeuus, V 2 Orret A Horret et B nigra mole BV  
 nigram modo A lente A niueñeo A 3 uelua A bellua  
 V 4 ex certis ABV, corr. *Burm. senior* mons A pre-  
 ciosa ABV

- 5 Nam quae conspicimus montani roboris ossa,  
 Humanis veniunt usibus apta satis.  
 Consulibus sceptrum, mensis decus, arma tablistis,  
 Discolor et tabulae calculus inde datur.  
 Haec est humanae semper mutatio sortis:  
 10 Fit moriens ludus, qui fuit ante pavor.

## 197

## De circensibus

B. III 15.  
 M. 891.  
 B. IV 320.

- Circus imago poli, formam cui docta vetustas  
 Condidit et numeros limitis aetheriei.  
 Nam duodenigenas ostendunt ostia menses  
 Quaeque ineat cursim aureus astra iubar. p. 101  
 5 Tempora cornipedes referunt, elementa colores;  
 Auriga, ut Phoebus, quattuor aptat equos.  
 Cardinibus propriis includunt septa quadrigas,  
 Ianus vexillum quas iubet ire levans.  
 Ast ubi panduntur funduntque repagula currus  
 10 Vnus et ante omnes cogitat ire prius,  
 Metarum tendunt circumdare cursibus orbes;  
 Namque axes gemini ortum obitumque docent.  
 Iamque his Euripus quasi magnum interiacet aequor,  
 Et medius centri summus obliiscus adest.

5 q; *ABV* conspicimus *B* montanis roboreis *A*  
 7. 8 om. *V* 7 Consolib; exceptrum *B* 8 calculus *A*  
 9 mutacio *A* motatio *V* mortis *BV*

197. De circ.] pderit ex paruis acinos potare sabucis  
*add. m. sec. in mg. ima B* 2 Conddedit *A* et] ad *Barthius*  
*etherei AB* 3 duodecim annis genas *AB*, corr. *Heinsius*  
*hostea A* hostia *B* 4 ineat *scripsi* meat *B* mea *A* atra  
*AB* 5 Cornipites referunt *i* *A* resef *B* 6 febus *A*  
 foebus *B* habet *A* aptet *B* 7 probriis *A* -quadrigis

*AB* 8 Ianis *B* qua *Heinsius* iubat ire lebans *B*  
 9 recula *A* cursus *AB* 10 cogitur *AB*, corr. *Schrader*  
 prior *B* 11 condunt *B* orues *A* orbis *B* 12 gemin  
*A* hortum *B* docent (*i. e. significant*) *B* ducunt *A*  
 13 Namque *AB*, corr. *Pithoeus* Atque *Salm.* interiuu & *B*  
 14 sumus oboliscus *B* adit *AB*, *correati* agit *Bachrens*

Septem etiam gyri claudunt certamina palmae, 15  
 Quot caelum stringunt cingula sorte pari.  
 Lunae biga datur semper Solique quadriga,  
 Castoribus simpli rite dicantur equi.  
 Divinis constant nostra spectacula rebus,  
 Gratia magna quibus crevit honore deum. 20

[XV]

198 ✓

B. I 89. Verba Achillis in parthenone, cum  
 M. 696. tubam Diomedis audisset  
 B. IV 522.

Vana velut cautae surgens formido parenti  
 Femineos iuvenem iussit me sumere cultus  
 Et celare virum falso per tegmina sexu.  
 Vnde ego lanificas temptavi inglorius artes  
 Virgineisque toris carpenda ad vellera inhaesi. 5  
 Nunc autem proprium servans natura vigorem  
 Compellit fluxos umeris depellere amictus.  
 Dum nos bella vocant rauco clangore tubarum,  
 Mens quatitur saevusque movet praecordia Mavors.  
 Rumpe moras omnes, fervens in praelia virtus, 10  
 Nec fuerit latuisse meum! si classica temno, p. 102  
 Dilexi latebras, neque culpa est ulla parentis.  
 Nam cum respicio quo sim de semine cretus  
 Semiferique animo recolo praecepta magistri,  
 Nec puerum decuit muliebri pectora peplo 15  
 Induere et teneram gressu simulare puellam.

15 Septe *B* guiris *AB* gyri *scripsi* plane *B* 16 Quod  
*AB* 17 biga] iugu *B* 19 nostrae *B* nostra haec *Pith.*  
 20 Grata *B* crevit *B*; *om. A, add. m. rec. dñ A, om. B*  
 198. XV *addidi* in parte nona dñ tuba diumedis *A*  
 1 captae *Baehrens* 2 Fimeneos *A* 3 falsos et sexus  
*A, corr. Salmasius* falsi *Burmannus* 4 temtaui *A* 5 inesi  
*A* 6 probriū *A. num legendum reserans?* 7 depellere  
*recte A, cf. u. 22* 8 uocent *A, corr. α* 9 fouet *A, corr.*  
*Baehrens* 10 prelia *A* culpa est ulla *scripsi* ulla est  
 culpa *A* 12 neque enim ulla *Heinsius* 14 animi *A, corr.*  
 α animis *uulgo* 15 peplo *A*

- Nunc igitur crescens ænnis sapientior ætas  
 Devovit Marti tenuit quae corda Cupido,  
 Belligerumque deum cum mens tum membra secuntur.
- 20 Stamina linquentes currant ad spicula palmae  
 Terrificumque caput praefixa casside mitram  
 Pellat, tecta gravi decorentur tempora ferro,  
 Arma tegant nostrum potius quam suppara corpus.  
 A telis ad tela decet transire iuventam
- 25 Atque hostes gladio quam lanas fundere fuso.  
 Tenuia loricae cedant multicia forti  
 Splendeat et raptus proiecto pectine mucro;  
 Contemtis radiis onerentur brachia pilis,  
 Clausa diu thalamo reddamus pectora campo.
- 30 Praesumit certam virtus sibi conscia palmam  
 Ac dubios gaudet perferre interrita casus.  
 Nil metuit, qui magna cupit. constantia mentis  
 Fata domat, nec iam potis est Fortuna nocere  
 Securio mortis, cui non sunt bella timori.
- 35 Fortibus una viris parilisque per omnia sors est,  
 Aut palmae aut leti pugnando adquirere laudem.  
 Cernere iam videor, quanta mercede cruoris  
 Constabit raptus Paridi crimenque iacenti,  
 Obvia cristatus cum sparserit agmina vertex
- 40 Et solo aspectu claudentur Pergama nostro; p. 103  
 Cumque novus visos bellator fudero Tencros,

18 q; A 19 dñ A tum] nunc A, corr. α 20 li-  
 quentes A curent iam *Maehly*, num recte? 21 mitra A  
 22 tecta graui *scripsi* et ingracili A, recte? et hinc *Schra-*  
*derus* decurentur A 23 sipara A, corr. *Burm.* 24 decit  
 A 25 Adq; A lanae *Baehrens* fusa A 26 Uia lori-  
 cedant A, corr. α et α Licia *Heinsius* 27 mugro A  
 28 bracia A 29 thalamo A 31 Hac dubius A 32 me-  
 tuat A, corr. *Schraderus* 33 domant A iam] enim *Burm.*  
 fortuna A 38 Constauit A iacent A, unde iacenti m. rec.  
 nocenti *Maehly* latenti *Baehrens* 39 Obbia et conspar-  
 serit hacmina A, corr. α 41 nou<sup>s</sup> ex nouo A uisos  
*Wakkerus* fusos A uersos uel fessos *Higtius* Cum nouus  
 effusus α

Multa trahet Xanthi Troiana cadavera gurgēs  
 Maioremque feret cultorum sanguine cursum. —

Sed mihi quis referat: 'Tu, quem praesaga creatrix  
 Subducens fati alieni schemate sexus 45  
 Ad Lycomedeos fecit transire penates  
 Depositumque suum maluit committere blandis  
 Virginibus, ne, te rapiat si Martius ardor,  
 Orbatam crucies invisio funere matrem:  
 Vadis in arma ferox thalamum natumque relinquens 50  
 Nec venit in mentem, quantum mereatur amorem,  
 Quae te prima virum conlato pectore fecit?  
 Is ad bella libens, ubi quaeritur alea mortis,  
 Nec spondet certam tristis Bellona salutem!  
 Sed Danaïs comes esse placet sociumque pericli 55  
 Pro famae titulis meliori adiungere causae.  
 'Scilicet ut coniunx viduo reddatur Atridi,  
 Procumbat vilis Teucrorum victima Achilles?'  
 Aufer, iners monitor, turpis fomenta medellae  
 Meque sine proprio sectari praelia sensu. 60  
 Non ita me genitor praeclarus nomine Peleus  
 Aut dilecta Iovi fudit Thetis alma sub auras,  
 Degener ut lateam primaevae in flore iuventutis  
 Maior et ignavo tantum mihi torpeat aetas  
 Abstrudamque toris iam debita pectora castris, 65

42 trait scī A, corr. Heinsius 43 cultorum (i. e. ac-  
 colarum) A 44 referat A regerat Schrader tu quē pre-  
 saga creatoris A quum te Schraderus 45 scematis (ex  
 -atū) A 46 licomedeos A 47 voluit Schraderus co-  
 mittere A 48 nec te A si Duebnerus sic A 49 non  
 uiso A inuiso scripsi 50 talamū A relinquens ~ A  
 51 amore A 54 spondit A tristis A 55 danai A  
 comitem Burm. me adesse Baehrensius poetam ipsum emen-  
 dans placit A socium<sup>q</sup> A m. pr. 56 caus. ē ex causis  
 A 57 coniunx] cons, in marg. Iun, A atriti A, corr. A<sup>1</sup>  
 Atridae Meyer 58 Procumbet Burmann, recte? 60 probrio  
 A 61 praeclarus nomine i. e. μεγαλάρης 62 fodit tetis  
 A 63 iuventē A 64 turpeat A 65 Abstrutamq; A  
 deuita A

- Cum manus Argivum ultricia iuret in arma.  
 Denique cum promptum ruat in certamina vulgus,  
 Solus ego in cunctis infami carcere clausus  
 Subducatur pugnae? quanto tolerabo pudore p. 104
- 70 Me non ferre pedem, quo fert Thersites, in omni  
 Parte miser, forma brevior menteque fugaci?  
 Absit ab ingenio ac viribus Aeacidarum,  
 Vt dubitem pro laude mori metuamque supremum  
 Quem dat Parca diem. mihi nam lux amplior illa est,
- 75 Quae virtute cluit, quae nescit claustra sepulcri.  
 Namque hominis semper meritorum lege perenni,  
 Quam breviat fatum, propagat gloria vitam.  
 Ergo animus fidens in Dardana saeviat arma  
 Nec mihi iam gemini dilectus pigneris obstat:
- 80 Deidamiam Pyrrhumque meos nunc Scyros habebit  
 Visuros nostrum reditum celebremque triumphum.  
 Me pudor hortatur rapere in certamina gressus;  
 Ferre potest, quaecumque †labans successibus aetas  
 Exigit. observans matris praecepta verendae
- 85 Induxi molles habitus velut edita virgo;  
 Lusimus et tactis modulantes carmina chordis.  
 Virtuti adsurgat, fuerat quaecumque, voluptas;  
 Succedat ferrum citharae. quod nutrit amores,  
 Depensum est Veneri; reddamus cetera Marti.

66 uictricia *Burm.* luderet <sup>i</sup> arma *A*, corr. *Duebnerus*  
 ducat *Schraderus* ludat α 67 prumptū *A* 70 tersites *A*  
 72 hac *A* eacitarum *A* 73 Vt diuitem *A* 'dubitem uel  
 uitem' α Deuitem *Heinsius* supremū *A* 74 illa *Burm.*  
 ulla *A* 75 fluēt *A* cluit *Higtius* sepulchri *A* 76 ho-  
 mini *Baehrens* 77 Quem *A* uitum *A* 80 pirrumq; *A*  
 aciros *A* 81 redditum, *A*; corr. α celeremq; *A*, *correcti*  
 triumphū *A* 82 Me vigor *malim* ortatur *A* 83 potes q;  
 cumq; *A*, corr. *Burm.* valens *puto* labans *A* inhians *Baeh-*  
*rens* succesibus *A* 84 Ex'gi *A* exigua α Exigit *Duebner*  
 85 moles *A*, corr. α 86 cordis *A* 88 citare *A*

## [XVI]

199

B. M. —  
B. IV 826.

## VESPAE

## Iudicium coci et pistoris iudice Vulcano

Ter ternaе, varias docte quae traditis artes,  
 Linquite Pierios colles et scribite mecum.  
 Ille ego Vespa precor, cui divae saepe dedistis  
 Per multas urbes populo spectante favorem.  
 Scribere maius opus et dulcia carmina quaero, 5  
 Nec mel erit solum: aliquid quoque iuris habebit.

Contendit pistor, cocus est contrarius illi, p. 105  
 His est Vulcanus iudex, qui novit utrosque.  
 Ad causam pistor procedit primus agendam,  
 Canitiem capiti toto praeбente farina: 10

'Numina per Cereris iuro, per Apollinis arcus!  
 Miror enim (fateor), et iam vix credere possum,  
 Quod cocus iste mihi sit respondere paratus,  
 Quisve sit utilior, audet contendere mecum, 15  
 De cuius manibus semper fit pane satullus. 14  
 Sunt testes anni faustae Ianique kalendae, 16  
 Quique meum studium per Saturnalia norunt;  
 Quorum epulas semper rerum commendo paratu.  
 Sis memor, o Saturne, tuis quod praesto diebus,  
 Et me prae studio trepidum tu numine firma. 20

199. XVI *addidi* Incipit (*om. A*) iudicii coci et pistoris  
 uespe iudice (iudici *A*) vulgano *AB* 1 Terrenae *B* docte  
 scripsi cuncta (cunctae *a*) *A* cuncte *q*; tradidit *B* 2 pi<sup>3</sup>eros  
*B* 3 cu *A* dedisti *B* 8 vulgano *AB* 10 toti *vulgo*  
 11 partereris *B* apullinis *A*, *corr. a* arcu *B* arcum  
*Pithoeus* 12 Moror *B* 12 *sq.* possum — paratus *om.*  
*B* pa<sup>3</sup>atus *m. sec. in B* 15. 14 censor in *Lit. centr. bl.*  
 1872, 86 14 sit panis (*ex -it*) *B* sat (*sad A'*) ullus *A* aut  
 ullus *B* pane satullus 'vom Brod gesättigt' Buecheler in  
*Woelfflini Archiv. I* 103 (*cf. u. 44*) adustus olim conieci ad  
 usus *Bachrens* 15 Quiue *B* meum *B* 16 fausteq; iani  
*A* fauste iamque kalende *B* 18 commedo *B* comendo  
 paratū *A* 19 saturno *A*, *corr. A'* saturnie *B* 20 pro  
 studio *Bachrens* tuo *B* nomine *A* munime *B*

- Aurea coeperunt sub te quoque saecula farre.  
 Denique si Cereris non tu pia dona dedisses,  
 Roderet adsidue cocus iste sub ilice glandes.  
 Nempe opus est cunctis panis, quem nemo recusat;  
 25 Quo sine quas possunt mortales ponere cenas?  
 Qui vires tribuit, qui primum poscitur, hic est,  
 Quem serit agricola, quem maximus educat aether.  
 Hunc pater Aeneas Troianis vexit ab oris,  
 Nil sine quo tua iura valent, ingrata, coquina.  
 30 Provecor ut dicam: mihi panem tu, coce, temptas,  
 Quem docuit notus Cerealis fingere panes  
 Vrbe Placentinus, cunctas qui tradidit artes.  
 Pythagoras populo nescis quae suaserit olim?  
 Mandere ne vellent mixto cum sanguine carnes.  
 35 'Si iugulatis oves, quid erit quod vestiat?' inquit,  
 'Mactentur vituli: nec erit iam vomeris usus p. 106  
 Nec segetum secunda dabit sua munera tellus.'  
 Set temere facio, si te, coce, comparo nobis,  
 Cum possim, numen quodcumque potest superiorum.  
 40 Iuppiter ipse tonat: tono, cum molo, sic ego pistor.  
 Mars subigit bello multas cum sanguine gentes:  
 Pistor ego mactō flavas sine sanguine messes.  
 Tympana habet Cybele: sunt et mihi tympana cribri;  
 Thyrsitenens Satyros: facio et saturos ego plures;  
 45 Illum praecedunt Panes: facio mihi panes.

21 ceperunt *A* quod *edd. pr.* secula ferre *A* ferre  
*B, corr. Barthius* 22 pica *B* dona *B, om. A* (iura *a*)  
 23 adsidue *B* illice *A* 25 Quos in equas *A* mortale  
*B* 26 primus *B* 27 agricola *A, corr. A<sup>1</sup> uel a* 29 Nil  
 scripsi Tu *A* Te *B* Me *Pithoeus* Nec *Baehrens* coquina  
*Baehrens*: comina *A* cumina *B* 30 dicam militonem tu  
 roso temptas (temptas *B*) *AB, correxi* rodere temptas  
*E. Abel* 31 cereales *a* 32 tradedit *A* 33 Pitagoras  
*AB* suaserut *B* 35 quid *A*] quod *B* inquit *A* 37 fa-  
 cunda *B* 38 Et *AB* coci *A, corr. A<sup>1</sup>* comparo *B*  
 39 posun *B* quocumq; *A* 40 molo *B* ulo *A* illo *a, num*  
 uolo? 41 subit *B* 43 tympana bis *A* ciuile *A* cibile  
*B* cybri *B* 44 tyrsiden *A* tirsit ten satiros *B, corr.*  
*Baehrens* ficio et *A* saturo *AB*



Quidque etiam manibus nostris non dulce paratur?  
 Nos facimus populo studiose coptoplacentas,  
 Nos adipata damus, nos grata canopica vobis,  
 Crustula nos Iano; sponsae mustacia mitto.  
 Noverunt omnes pistorum dulcia facta: 50  
 Noverunt multi crudelia facta cocorum.  
 Tu facis in tenebris miserum prandere Thyestem;  
 Nescius ut Tereus cenet, facis, inprobe, natum;  
 Tu facis, in lucis ut cantet tristis aëdon  
 Maestaque sub tecto sua murmuret acta chelidon. 55  
 Talia si numquam feci nec talia suasi,  
 Ordine primus ero, dignus quem palma sequatur.  
 Conticuit pistor. coepit cocus ordine fari,  
 Ora niger studio, faciem mutante favilla:  
 'Si verbis pistor damnavit iura cocorum, 60  
 Illi ne credas aliquid, quia fingere novit, 62  
 Qui semper multis dicit se vendere fumum, 61  
 Stat qui sub saxo quasi Sisyphus atque laborat,  
 Denique qui tantum de melle et polline fingit  
 Has quas iactat opes. 'nobis quae copia, dicam. p. 107  
 Silva feras tribuit, pisces mare et aura volucres, 66  
 Dat vinum Bromius, Pallas mihi praestat olivam,  
 Datque sues Calydona et saepe ego condio dammas,  
 Saepe etiam perdix iacet et Iunonius ales,  
 Gemmatam pinnis solitus producere caudam. 70

46 Quidue AB etia B 47 populos B copto- Heinsius  
 comte- A compto- B 48 adipada A fauis Baehrens  
 49 Caio Barthius mittu A, corr. A<sup>1</sup> 52 tiestē A uertem  
 B 53 ut erius cenet B cenit A, corr. a 54 canet  
 B edon A edon B 55 murmurete A celidon A caeli-  
 don B 58 cepit A 59 Hora A faciam ut tanta  
 B fabilla A 60 Si ueruerbis A, corr. a dampna-  
 uit B 62 ante 61 censor (u. 15) posuit 61 si B uin-  
 dere A 63 sisifus AB liborēt A 64 Denuce AB,  
 correxi 65 q; AB cupia A 66 Silluas A, corr. a  
 fera<sup>a</sup> A auras A, corr. a uolocres A 67 promius A  
 pellas AB olibā A 68 calidona A calidon B et om. B  
 condicio B dāmrs A R A in marg. 70 Gemmantem B

- Certe quem extollit, quem laudat saepius ille,  
 Ille tuus panis sine nobis, crede, placere  
 Solus non poterit, nec si sit melleus ipse.  
 Quis me non laudet sternentem pisce patellas,  
 75 Cum positus madeat deceptus ab aequore rombus?  
 Sed similem superis ego me magis esse docebo.  
 Est Bromio Pentheus: est et mihi de bove Pentheus.  
 Vritur Alcides flammis: conburor ad ollas.  
 Sicut Neptuno, fervent in caccabo fluctus.  
 80 Novit Apollo suas studiose tangere chordas:  
 Et mihi per digitos texuntur quam bene chordae!  
 Exseco sic gallos, quasi  $\perp$  Berecynthia Gallos.  
 Partes quisque suas tollit, qui cenat apud me.  
 Ungellam Oedippi, sycotum pono Promethei,  
 85 Pentheo pono caput, ficatum do Tityoni;  
 Solus aqualiculum reddi sibi Tantalus orat.  
 Cervinam Actaeon tollit, Meleager aprinam,  
 Agninam Pelias, taurinam lingulus Ajax.  
 Orpheu, tu tollis chordas; Leandre, lacertos;  
 90 Me sterilem Niobe, linguam Philomela rogant me.

72. 73 om. B, *edd. pr.* 72 num nobis sine carne placere?

73 si] sic A 75<sup>m</sup> adeat A rhombus *Baehrens* 76 Sed  
*scripsi* Si AB simelem A 77 penteus AB de bove A  
 penteus AB pantix *Wernsdorf* 78 R A in *margin.* conburor  
 B ollas B illas A 79 cacaos B 80 appollo B sua A cor-  
 das AB 81 corde A corde B 82 Et seco AB, *corr. Barth.*  
 quas B quāsi *vult Teuffel mus. rh.* 26, 341 cum *add. Ri-*  
*winus* uere quintia A (chinthia a) uero quintia galles B  
 83 isque su om. B tollet AB cenat A apud B 84 Un-  
 guellam hydippi B Ungellam ydippi A, *correxī cf.* 180, 8  
 (ab *Ἰππος* ducit poeta) Oedippo *Thewrewk.* Ungellas sphingis  
*significatas puto* psico-tum A prometei (t *sup.* o erasa)  
 A 85 penteo AB do titioni AB sycotum uel ficatum  
 est *ἡπαρ συκωτόν* 86 Siccus *Hauptius* aqualiculum A  
 tanta uel orat B 87 tullit A. *corr.* A<sup>1</sup> aprinam B  
 aprunam *Pithoeus* 88 peleas B. num limulus? 89 Orfeu  
 AB tolle A telle B cordas AB 90 nioe AB filomela  
 AB rogat B

Pluma Philoctetae servit, rogat Icarus alas;  
 Bubula Passiphae, Europe bubula poscit.  
 Auratam Danaae, cygnum bene condio Ledaе.  
 Iam finem pugnae faciat sententia nobis.'

p. 109

Vtque cocus pressit vocem, sic Mulciber inquit:  
 'Es, coce, suavis homo; dulcis sed tu quoque, pistor.  
 Aequales dimitto deus, qui vos bene novi.  
 Consentite (probis sine rixa vivere dulce est),  
 Ne frigus faciam, si me subduxero vobis.'

95

## [XVII]

200

## Pervigilium Veneris

B. M. —  
 B. IV 292.

Sunt vero versus XXII

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!  
 Ver novum, ver iam canorum; vere natus orbis est,

91 Pluma filo(silo *B*)cteta meruit *AB* Pluma (sc. sagittae) Philoctetae servit *E*. Abel optime Planta (sc. pedis) Ph-am nutrit *Petschenig* itarus *A*, corr. *A*<sup>1</sup> alia *B* 92 Bulbula *B* passife *AB* nubula *AB* 93 danegcygnum *B* cignum *A* 94 fiat *B* 95 pre'sit *A* pre'sit *B* mulcifer *A* 96 homo] a *B* 97 nobi ex noui *A* m. pr. uoui *B* 98 uobis *AB* probis *Baehrens* boni olim scripsi bonis *Barth*. Conueniat vobis *Wernsdorf* rexa *A*

200. LIBER GRAMATON | EX PLI CIT | XVI ·· INCIPT ·  
 PER · UIRGILIŪ · UENERIS | TROCAICO · METRO sunt  
 uero | uersus. XXII *A*. (Hoc est: sylloga hic incipiens constat  
 22 carminibus c. 200—222 (exc. 216). cf. quae dicam ad c. 228  
 inscr.) Inscr. om. *B*, sine interuallo post c. 118 *Pervigilium*  
*ponens*. XVII in *mg*. addidi. Catullo *Aldus* et *Erasmus*,  
*Floro Wernsdorfius* tribuerunt. u. 2—8, 59—61, 9—12,  
 63—80, 18—89, 58, 40—57, 81—98 *Buechelerus* (ed. L. 1859)  
 posuit, 1, 62, 72 deleuit, intercalarem post 16 et 21 addidit.  
 u. 1—12, 40, 59—80, 18—27, 37—58 (exc 40, 28—36, 81—98  
*Bergkii*, lacunis sex iniectis. 59—62 inter 8 et 9 pos.  
*Otto Muellerus*. u. 1—8, 28—62, 9—27, 63—98 *Baehrensii*.  
*Ego librorum ordinem, si a u. 9—12, 58, 71—74 discesseris,*  
*retinui* 1 nūquā amabit *A* am. cr.] cras amauit *B*  
 2 uere] uer *B* natus *AB* uer renactus *Baehrens* laetus  
 coniect. sed cf. *Verg. Georg. II* 336 sq. 'prima crescentis  
 origine mundi . . uer illud erat, uer magnus agebat orbis'  
 orbis est *B* iouis est *A* est Iouis *Buechelerus*

- Vere concordant amores, vere nubunt alites,  
 Et nemus comam resolvit de maritis imbribus.
- 5 Cras amorum copulatrix inter umbras arborum  
 Implicat casas virentis de flagello myrteo,  
 Cras Dione iura dicit fulta sublimi throno.
- 8 Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
- 13 Ipsa gemmis purpurantem pingit annum floridis,  
 Ipsa surgentes papillas de Favoni spiritu
- 15 Vrget in nodos patentes; ipsa roris lucidi,  
 Noctis aura quem relinquit, spargit umentis aquas.
- 18 Gutta praeceps orbe parvo sustinet casus suos
- 17 Et micant lacrimae trementes de caduco pondere.  
 En pudorem florulentae prodiderunt purpurae!
- 20 Vmor ille, quem serenis astra rorant noctibus,  
 Mane virgineas papillas solvit †umentis peplo.  
 Ipsa iussit, mane totae virgines nubant rosae:  
 Facta Cypridis de cruore deque Amoris osculis  
 Deque gemmis deque flammis deque solis purpuris
- 25 Cras ruborem, qui latebat veste tectus ignea,

8 amiores B nubent B 4 conam resoluēt B  
 5 amorem B 6 casas *Pithoeus* gaza A gazas B uirentes  
 B mirteo A 7 fultas sublime A trono AB 8 amāt  
 B quinq; B 18 gemmas B florib; AB, corr. *Riglerus*  
 14 surgentis B faboni AB sp̄ritu B 15 Urguet B toros  
*Pithoeus* notos penates A totos pentes B patentes *Wernsdorf*  
 nodos *amicus Scriueris* tepentes *ed. Lips.* 1852 tumentes *Heidtmannus*  
 ipsas A 16 relinquit B tumentis AB u. 18  
*ante* 17 *Buechelerus* 18 urbe A sustine A 17 mecanat  
 B micanat lacrimas trementes A Emicant O. *Muellerus* tu-  
 mentes *Bachrens* cadū B 19 In AB, em. *Schulzius* Hinc  
*Salmasius* pudore A purpore A pupure B 19 sq. cf. *Ful-*  
*gentius myth. I p. 11 Munck.* 'Vbi guttas florulentas mane  
 rorant purpurae; Vmor algens, quem serenis astra sudant  
 noctibus' 20 Humor A notibus B 21 uirgines *Lipsius*  
 papilla (i ex e) B soluit AB tumenti A umti B undanti  
*Ribbeckius* urgenti *Maehlyus* 22 Ipiussit B manet  
 tute A tuę B, em. *Orellius* i////rose B 23 Fusta B  
 prius AB] *Cypris Scriuerius* Cypridis O. *Muellerus* detque  
 B oculis B 24 purporis A pupuris B 25 ruporem  
*sed corr. B pudorem Bachrens. At rubor est pudor*

Vnico marita voto non pudebit solvere.

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!

Ipsa Nymphas diva luco iussit ire myrteo:

'Ite, Nymphae, posuit arma, feriatus est Amor.' 31

It puer comes puellis; nec tamen credi potest, 29

Esse Amorem feriatum, si sagittas exuit. 30

'Iussus est inermis ire, nudus ire iussus est,

Neu quid arcu neu sagitta neu quid igne laederet.'

Sed tamen, Nymphae, cavete, quod Cupido pulcher est:

Totus est in armis idem quando nudus est Amor. 35

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!

Conpari Venus pudore mittit ad te virgines: p. 110

'Vna res est quam rogamus: cede, virgo Delia,

Vt nemus sit incruentum de ferinis stragibus.

Ipsa vellet te rogare, si pudicam flecteret, 40

Ipsa vellet ut venires, si deceret virginem.

Iam tribus choros videres feriantis noctibus

Congreges inter catervas ire per saltus tuos

Floreas inter coronas, myrteas inter casas.

Nec Ceres nec Bacchus absunt nec poetarum deus. 45

26 Unico *Pithoeus* Unica *AB* marito *B*(?) voto *Bergkii*  
noto *A* nodo *B* nocte olim ego pudens *B* 28 nimfas  
*AB* loco *B* u. 31 ante 29 pos. *Maehlyus*, u. 29—30  
post 33 *Baehrens* 31 In te nimfe *A* nymfe *B* (sic 34)

29 Et *AB* comis *B* potē *A* exuit *Baehrens* uexerit *AB*  
32 e *A* nudos *A* durus *B* 33 acuneo *B* digne *B* 34 nimfe  
*A* nymfe *B* pulcher *A* 35 inermis *AB* si  $\equiv$  dē *A* Est in a.  
totus idem *Scriverius* 36 que om. *B* amit *B* post 36 uer-  
sum cum *Dianae* commemoratione tali excidisse puto, ut e. c.

Saltum deam pudicam nunc adesse non decet.

Post 37 lacunam statuit *Bergkii*, 37 post 39 traiecit  
*Schenkelius* 37 Conparis et ante *Baehrens* 38 Unam *A*  
re *B* 39 nenus sit incruendum de feriis *B* tragib; *A*  
post 39 pos. ed. *Lips.* a. 1852 uersum 59 40 om. *B* uellit  
erogare *A* 41 uellit *A* ueniret sed corr. *B* diceret *B*

42 chorus *A* <sup>h</sup> choros *B* feriatis *AB* feriantis *Scriverius* fe-  
riatos *Pithoeus* 44 myrteo *A* mysteas *B* 45 teres *B*  
baccus *A* baccas *B* potearum *A* deas *B*

Detinenda tota nox est, perviglanda canticis.

Regnet in silvis Dione; tu recede, Delia.'

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!

Iussit Hyblaeis tribunal stare diva floribus:

50 Praeses ipsa iura dicet, adsidebunt Gratiae.

Hybla, totos funde flores, quidquid annus adtulit!

Hybla, florum subde vestem, quantus Ennae campus est,

58 Vt recentibus virentes ducat umbras floribus!

53 Ruris hic erunt puellae vel puellae montium

Quaeque silvas quaeque lucos quaeque fontes incolunt.

55 Iussit omnes adsidere pueri mater alitis,

Iussit et nudo puellas nil Amori credere.

57 Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!

59 Cras erit, cum primus Aether copulavit nuptias.

60 Vt pater totum crearet vernis annum nubibus,

In sinum maritus imber fluxit almae coniugis,

Vnde fetus mixtus omnis aleret magno corpore.

9 Tunc cruore de superno spumeo pontus globo

10 Caerulas inter catervas inter et bipedes equos

Fecit undantem Dionen † de maritis imbris.

p. 109

46 Detinente *A* Detinent et *B*, corr. *Heinsius* Detine te: *Orellius* peruiclanda *A* peruigila *B* 49 hyblei *A* ybleis *B*

50 Praesens i. i. dicit adsederunt *AB*, corr. *Dousa*

51. 52 hibla *AB* 51 totus fundet, om. flores, *A* quicquid annis *B* annos adtullit *A* 52 superestem *A* rumpereste *B*

sume *Crusius* subde messem *Scriverius* uestem *Salm.* ethne

*B* et nec *A* Ennae *Lipsius* 58 huc transposui (post u. 4

posuit *Maehlyus*, alio alii) Et rigentibus *AB* Ut *Baehrens*

recentibus *Pithoeus* uergentes *B* ducat *B* duo ad *A* umbra

*A* 54 siluas q; locos *B* siluas quae locus *A* montes

*AB*, corr. *Scriverius* 55 om̃s *B* alitas *B* mater alitis

dei *Buecheler* 56 at *Baehrens* nullo *B* amoti *B*

59 quom *Buecheler* quo *A* qui *B* copulavit *A* 60 totis

*AB*, corr. *Salmasius* Iouis *Maehly* creavit *A* ueris *Sana-*

*don* 61 aimber, a erasa, *A* fluctus alma et *B* 62 cf.

*Verg. Georg. II* 327 Ut *B* fletus *A* fletus *B* alteret *A*

9—12 huc transposuit *Heidtmannus* 9 Tuno quiuore *B*

superbo *A*, corr. *Pith.* superhuc *B* pont' de globo *B* 10 ui-

pedes *B* 11 dionem *A* dione *B* de maritis imbris *AB*,

del. *Buecheler*, cf. 4 marinis *Riuius*. Possis de marino gurgite

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet! 12  
 Ipsa venas atque mentem permeanti spiritu 63  
 Intus occultis gubernat procreatrix viribus, p. 111  
 Perque caelum perque terras perque pontum subditum 65  
 Pervium sui tenorem seminali tramite  
 Inbuit iussitque mundum nosse nascendi vias.

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!  
 Ipsa Troianos penates in Latinos transtulit,  
 Ipsa Laurentem puellam coniugem nato dedit, 70  
 Moxque Marti de sacello dat pudicam virginem;  
 Romuleas ipsa fecit cum Sabinis nuptias,  
 Vnde Ramnes et Quirites, unde prolem posterum,  
 Romuli gentem, crearet et nepotem Caesarem.

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet! 75  
 Rura fecundat voluptas, rura Venerem sentiunt;  
 Ipse Amor puer Dionae rure natus dicitur.  
 Hunc ager cum parturiret, ipsa suscepit sinu,  
 Ipsa florum delicatis educavit osculis.

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet! 80  
 Ecce iam subter genestas explicant tauri latus,  
 Quisque tutus quo tenetur coniugali foedere.  
 Subter umbras cum maritis ecce balantum greges

12 amat qui B 63 uernas B adque A permeante  
 spū B 64 occultis AB gubernat procreatis A 65 que]  
 quem A bis pq; pontū subdsbuditum, subd eras., A  
 66 Praeuium sui teporem Baehrens tenderē A 67 nosce  
 B 69 penates Scriuerius nepotes A nec potes B latino  
 B 70 Ipa A 73 et 74 ante 71 posuit Baehrens; ipsam  
 rem spectans ordinem retinui 72 Rumuleas B Romulares  
 Rigler ipsas A sauinis B 73 samnes A rames B  
 unde prolem scripsi: proque prole AB 74 Romoli AB  
 gentem scripsi: matrem AB patrem Lipsius 76 facundat  
 B 77 natu A 78 pturiret B sinum A 79 deligatis A  
 80 q; amat B 81 supter Broukhusius super AB explicat  
 aonii AB, em. Pithoeus 82 tuus B cum iugali federe  
 B federe A 88 s. ulmos Maehly ualantū B gregis A  
 gregum B uersum deesse puto quo sententia ad finem per-  
 ducatur

Et canoras non tacere diva iussit alites.

- 85 Iam loquaces ore rauco stagna cygni perstrepunt,  
Adsonat Terei puella subter umbram populi,  
Vt putes motus amoris ore dici musico  
Et neges queri sororem de marito barbaro.

Illa cantat, nos tacemus. quando ver venit meum?

- 90 Quando faciam tūti chelidon, ut tacere desinam? p. 112

Perdidi Musam tacendo nec me Phoebus respicit.

Sic Amyclas cum tacerent perdidit silentium.

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!

### III]

201

De Thetide

B. I 91.  
M. 632.  
B. IV 331.

Pande manum, genetrix; totus tingatur Achilles!

Tu facies natum mortis habere locum.

202

De luco amoeno

B. III 52.  
M. 928.  
B. IV 331.

Hic, Cytherea, tuo poteras cum Marte iacere:

Vulcanus prohibetur aquis, Sol pellitur umbris.

85. 84 *Bachrens* 84 canores *B* 85 stagna quinni  
*A* cigni *B* 86 Adsonante aerei puellę////supter *B* (p in  
ras.) populi *A* 87 putas *B* musico *A* musico, sed  
o eras., *B* 88 Eet *B* queris *A* 89 quan uir *A* 90 fa-  
ciam *B* fiam *A* uti *Riuimus*, sed *elisio rara est in hoc c.*  
(est in intercalari et u. 23. 30. 77) ceu chelidon ed. *Lips.*  
a. 1852 ce(cę *A*)lidon *AB* taceret *B* 91 Perdi<sup>at</sup> *A* mu-  
san *B* nē me *B* foebus *AB* Apollo *Thomasius* 92 ami-  
clas *A* amidas *B* taceret *AB* perdedit *A*. Explicit per-  
virgilium ueneris *B*; om. *A*

201. XVIII addidi. De teti *A* 1 achillis *A* 2 facis  
*A*, corr. *a*

202. De lucameno *A* 2 uulganus proibetur *A*, cf.  
272, 3.



B. III 37.

M. 383.

B. IV 331.

203

## LVXORII

In Anclas; in salutatorium domini regis

Hildirici regis fulget mirabile factum

Arte opere ingenio divitiis pretio.

Hinc radios sol ipse capit, quos huc dare possit:

Altera marmoribus creditur esse dies. —

Hic sine nube solum, †nix iuncta et sparsa putatur; 5

Dum steterint, credas mergere posse pedes.

B. V 304.

M. 1153.

B. IV 332.

204

## De Servando medico

Servandum spurcum medicum nostrumque medeum,

Qui se Tartareo missum de carcere finxit,

Auctoritate tumens Orci, cui corpora mittit

Inperitus iners, haustu terrae repetendus!

Cum staret in medio, mox illi voce superba 5

Burdonum ductor (paleas nam forte gerebat)

'Servande infamis, Servande zabule, pestis'

Aibat, 'Servande canis, servande catenis,

[O] Servande meis semper servande flagellis,

203. Luxuri BV, om. A anclas ABV, cf. Procop. bell. Vandal. II 7: ἐτύγγανε δὲ Βελισάριος διατριβὴν τινα ἐν τῇ τῆς πόλεως προαστείῳ ποιούμενος, ὅπερ Ἰούλιος καλοῦσιν in] i. e. Baehrens ubi conicio. cf. c. 215 salutatorium A dñ A dom V ] dicunt' B 1 Hildirigi A Hildirici B Hildrici V tectum Burm. 2 precio B 3 qđ huc V posset m. pr.(?) ex possit A posset B 5. 6 om. A; novum epigramma Scriuero sunt 5 sine] si B. num sine labe? uincta Heinsius solo nix iacta Petschenig 6 steteris Pithoeus

204—209 multa obscura sunt

204. 1 mo(n)strumque Baehrens 2 tartareum A, corr. A<sup>1</sup> 3 Autoritate A 4 ausus terrę repetam A, correxi ausus terrere . . Baehrens 5 superua A 7 zabulus est diabolus 8 Aiebat edd. recte? seruante catenis A, unde cathenis m. saec. IX—X 9 O om. A

- 10 Servande in parte misera nabras tanos aesis  
 Vitivalas valmam vitiduis tanda vitritam  
 Capia feis': gibatus enim transire volebat.

## 205

## De castellano

B. V 205.

M. 1134.

B. IV 332.

p: 113

- Castellane sorex cluacae, pressura tuorum  
 Horrida, caeca fames! cenum tibi bullit in ore,  
 Putredo et cancer trivit dentesque malasque.  
 Accipe, nariputens oris latrina, Filippe:  
 5 Lividus in rubro color est tibi, cepula, vultu,  
 Obscenitas frontem mortis sulcavit aratro,  
 Fistula sunt oculi, polypus de naribus horret  
 Et Manes patitur putido sub coniuge coniunx,  
 Ac viduam simul — v facit fortuna suorum.  
 10 Qua te cumque moves, os culum porrigis ultro;  
 Nam turpe est fetore gravi, si forte loquaris;  
 Si taceas, fissis secessum naribus efflas.  
 Lasanus es plenus, †guttur fusorius est tibi grandis.

10—12 sic (nisi quod esis) A. num in partem miseram?  
*Ex sermone gothico sic fere Vandalica quaedam de sequenti-*  
*bis interpretor:* urrais thanu (surge ergo) sai (uide) . .  
 aiththau (aut) ualeis (eliges) . . aiththau . . standan (aut . .  
 stans) uithr — iddj . . (contra ibo) . . skap (age) . .  
 12 gibatos, o ex a corr. m. pr., A gibatus Burm. solebat  
 Baehrens

205. De castelliano B 1 duat epr̃sura B 2 Hor-  
 rita A bore B 3 Putreto A tribit A m̃alasque Meyerus  
 molasq; AB 4 Accipi B nariputrens Burmannus fort.  
 recte horis A felippe A filippe B 5 Libidus A  
 Luridus α calor B es A uultus AB -tu Baehrens  
 6 frontem ex frontes corr. A 7 polipus B filippus de  
 narrib; A 8 Et scripsi Eu A He B Heu uulgo cf. Verg.  
 Aen. VI 743 putrido A coniuna A coniux B 9 Hac  
 B similem fecit Burm. Hanc s. ac fecit Baehrens fur-  
 tuna A 10 mobes . obsculū A p.] tu porrigis B  
 11 turpes A torpes B turpe est scripsi fedore grabi (b ex  
 n) A 12 bissis A iussis sicessum moribus B fissis ego  
 binis edd. 13 & A tibi grande (grand B) fusorius est

B. V 200.  
M. 1129.  
B. IV 333.

206

## De Perpetuo

Parce, rapax, epulis vehemens, Perpetue, glutto  
Mensarumque vorax, omnis cui †cicula cessit,  
Dulci qui maragas furto subducis ofellas.

B. V 202.  
M. 1131.  
B. IV 333.

207

## De Crescituro

Crescituro, ferox ne quid tibi dorsa flagellis  
Conscindat coniunx, iunctis tu pedibus astas.

B. V 201.  
M. 1130.  
B. IV 333.

208

## De Tautano

Tautane, infamem nulla quem coniuge captum  
Spiritus inmundus subito praecordia torsit,  
Vendere mancipium pulcrum commune theatro  
. . . . .

B. V 203.  
M. 1132.  
B. IV 334.

209

## De Abcare servo dominico

Regius est Abcar servus, †palus hispidus ursus  
Rana nanus strobilus palmus zeloceca cylindrus.

*AB; scripsi fusorius est tibi grandis, ut iustus saltem fiat heptameter grandis del. Baehrens, sed cf. 209, 14*

206. 1 ueemens *A* (h supra e m. saec. IX) perpetuo  
*AB* glutto *A* gloto *B* 2 cui cicula ce=ssit *A* ciuicla  
*B* cui Sicula  $\alpha$  cui cenula *Baehrens* cui Cuiculi (*oppidum Africae*) olim scripsi 3 Stultia qui maragas *A* Dulcia qui emaratas *B* Dulci ego Stultis *Baehrens* madidas  $\alpha$  subduces *A*, corr. *A*<sup>1</sup> ofellas *B*

207. De Cresceturo *A* De Crescentino  $\alpha$  1 Crescituro *A* ante ferox interpunxit et u. 1 ni quid 2 uinctis *Petschenig*

208. 1 Tautano *A* 2 percordia *A* 3 Venderē *A* comonet *A*. finem deesse puto

209. obcaro *B* sermo *A* 1 Abgar *Burm. serb; A* 2 natus *B* stropilus *A* cilindrus *AB*

Piperis exigui formam vix corpore complex.

Pulicis e corio vestit te gunna profusa.

5 Ad maratros dabitur grandis formica caballus.

p. 114

Pulveris ut pilula brevis es, ut glomus hic erras.

Ast ubi dormieris, caveat castissima coniunx,

Erres ne subito mistus sub nocte tomento.

Lendis forma tibi, statu non transilis ova,

10 Aequalis piperi, par est tibi forma cumini,

Fasciarii pondus, longi pars summa telonis.

Sic sepiam pelagus crispanti vertice gestat,

Sic niger inpellit pilulas de stercore zinzar

Araneosque leves digitis pendens in stamine bulla.

## 210

### FELICIS

virī clarissimi

#### De thermis Alianarum

B. III 34.

M. 291.

B. IV 334.

Hic ubi conspicuis radiant nunc signa metallis

Et nitido clarum marmore fulget opus,

Arida pulvereo squalebat cespite tellus

Litoreique soli vilis arena fuit.

5 Pulcra sed inmenso qui duxit culmina caelo,

Ostendens pronis currere saxa iugis,

Publica rex populis Thrasamundus gaudia vovit,

Prospera continuans numine saecula suo.

3 complex B 4 ex orio B uestis, sed corr., A

5 maratros B formusca cauallus B 6 Pulueris A<sup>1</sup>

(Pulueris A) Volueris B brebis A est B 7 Ads ubi

dormieri cueat B cabeat A 8 mistus AB 9 saltu

Burmannus oba AB 10 ciceri Baehrens comini A

11 num Fasciculi? tēmonis Baehrens 12 pelacus A

13 impellit B pilulos edd. zinzor B 14 lebes A digi-

tis om. α, sed cf. heptameter 205, 18; 224, 6

210. De terminis alianarū feliciis ūc. A 2 claro A,

corr. A<sup>1</sup> 3 cespide A 4 Litureq; A, corr. Oudendorp.

arena sic A 6 num uis? 7 thramundo A 8 nomina

A, corr. Schraderus suis A, corr. Schraderus

Paruit imperiis mutato lymphæ sapore  
 Et dulcis fontes proluit unda novos.  
 Expavit subitas Vulcanus surgere thermas  
 Et trepida flammæ subdidit ipse manu.

10

## 211

## EIVSDEM

B. III 35.

M. 292.

B. IV 335.

## Aliter

Nobilis insultat Baiarum fabrica thermis  
 Et duplicat radios fontibus aucta dies.  
 Hoc uno rex fecit opus Thrasamundus in anno,  
 Inclita dans populis munera temporibus.  
 Hic senibus florens virtus renovatur anhelis,  
 Hic fessos artus viva lavacra fovēt.  
 Miscentur pariter sociis incendia lymphis  
 Et gelidos imbres proximus ignis habet.  
 Vtilis hic flamma est et nullos pascitur artus  
 Optaturque magis per nova vota calor.  
 Longior hic aegros morborum cura relinquit  
 Nec lavat in vitreis hic moriturus aquis.

5

p. 115

10

## 212

## EIVSDEM

B. III 36.

M. 293.

B. IV 335.

## Aliter

Regia praeclaras erexit iussio moles,  
 Sensit et imperium calx lapis unda focus.

9 limfas A 10 dulces A undas nobis A 11 su(rgere  
 in ras.) termas A 12 flamas A

211. Aliter eiusdem A. sic 212. 213. 214 1 insultat  
 i. e. despiciit balarū A termis A 2 duplicat A 3 Hic  
 unus A Hoc uno Vossius trasamundus A 4 populis i. e.  
 hominibus temporibus i. e. suo tempore 5 anelis A  
 6 labacra A 7 limphis A 9 flammæ et nullos (corr.  
 ex nullis) A 12 labat A

212. 2 calx A

- Inclusus Vulcanus aquis argentibus hic est  
 Et pacem liquidis fontibus ignis habet.  
 5 Cum lymphis gelidis extat concordia flammae  
 Ac stupet ardentis frigida nympa lacus.  
 Vritur hic semper gaudens neque laeditur hospes  
 Et vegetat medicus pectora sota vapor.  
 Maxima sed quisquis patitur fastidia solis  
 10 Aut gravibus madido corpore torpet aquis,  
 His Thrasamundiis properet se tingere thermis:  
 Protinus effugiet tristis uterque labor.

## 213

## EIVSDEM

## Aliter

B. III 37.

M. 294.

B. IV 336.

- Publica qui celsis educit moenia tectis,  
 Hic pia rex populis Thrasamundus vota dicavit,  
 Per quem cuncta suis consurgunt pulchra ruinas  
 Et nova transcendunt priscas fastigia sedes.  
 5 Hic quoque post sacram meritis altaribus aedem  
 Egregiasque aulas, quas grato erexit amore,  
 Condidit ingentes proprio sub nomine thermas.  
 Hic bonus inriguis decertat fontibus ignis,  
 Hic etiam ardentis [nemo] timet ora camini, p. 116  
 10 Plurimus hic imber gelidas adcommodat undas,  
 Hic aestus levis est, hic nullum frigora torrent,  
 Hic geminata dies per candida marmora fulget.

5 limfis *A* gestat cumcordia *A* hic stat *a* in *mg.* extat  
*scripsi* constat *Schrader* 6 Hac *A* nifa *A* (1 *a*) 7 hostes  
*A*; *corr.* *A*<sup>1</sup> 8 uegitat *A*, *corr.* *m. rec.* tepidus *a* tota  
*Burm.* 9 Proxima *L. Mueller* fastigia *id.* 10 turpet  
*A* 11 Hic *a* th] t *A* propere *A* properat *a* in *mg.*  
 termis *A* 12 Prodinus *A*

213. 2 trasamundus *A* dicabit *A* 5 sacra *A*, *corr.* *m.*  
*rec.* meritis *corruptum*? 7 Concedit *A* termas *A*  
 8 dertat *A* 9 post ardentis lacuna quattuor litterarum in  
*A* *a* nemo *Oudendorp.* 11 terrent *A* torrent *van Kooten*  
 12 gemina *A* marmore *A*, *corr.* *m. rec.*

## 214

## EIVSDEM

B. III 33.

M. 892.

B. IV 336.

## Aliter

Tranquillo, nymfae, deCurrite fluminis ortV;  
 Huc, proba, flagranti sVccedite, numina, FoebO,  
 Rupibus ex celsis ubi Nunc fastigia surgunT  
 Aequanturque polo toTis praecelsa lavacrA  
 Sedibus. hic magnis exArdent marmora signiS, 5  
 Ardua sublimes praeVIncunt culmina termAe,  
 Muneraque eximius taNTi dat liminis auctoR  
 Vnica continuae praeNoscens praemia famaE.  
 Non hic flamma nocet. vOtum dinoscite carmeN,  
 Discite vel quanto viVat sub gurgite lymphA. 10  
 Vandalicum hic renovAt caro de semine nomeN,  
 Sub cuius titulo meriTis stat gratia factiS.

B. V 182.

M. 1112.

B. IV 337.

## 215

## In Anclas

Vandalirice potens, gemini diadematis heres,  
 Ornasti proprium per facta ingentia nomen.

214. De termi alianarum B. *Artificium Porfirii more institutum: primarum litterarum acrostichon, undeciesimarum mesostichon, tricesimarum septimarum telestichon, rubris in A litteris distincta (nisi quod 1 DEcurrite 2 Succedite; in B solum acrostichon distinguitur), haec uerba formant:* Thrasamundus cunta innouat uota serenans *in quibus notabile est cunta; cf. punto, santo alia italica* 1 Tranquillā nimfē A nimfē B hortu B 2 Hic AB Huc Oudendorp. flagrantis (s eras.) A succedituimine flebo B numine febo A numina uulg. lumine Heinsius lumina L. Muellerus 4 Aequanturque A lauagra A 5 Sedbus A 6 sublimes B, sublimes uel sidereae a] sedibus A praecingunt Schraederus; sed sententia haec est: thermae altiores sunt quam montes thermae B 7 eximius B dant B luminis AB, corr. Heinsius 8 Vni B 9 fama nocte B bOtum A, corr. a botum B dinoscite A dentiscite B 10 quant//// A quanta B uiBat A uiuat B limfaA A 11 renovat A claro A clarum B, em. L. Mueller

215. cf. 203 1 Vandaliricus (Vandalorum rex) est Hildiricus rex qui regnavit a. 523—530 2 probriū A

Belligeras acies domuit Theodosius ultor,  
 Captivas facili reddens certamine gentes.  
 5 Adversos placidis subiecit Honorius armis,  
 Cuius prosperitas melior fortissima fecit.  
 Ampla Valentiniani virtus cognita mundo  
 Hostibus addictis ostenditur arce nepotis.

## 216

B. III 156  
 M. 940.  
 B. IV 337.

p.211

## Postulatio muneris

Sic tibi florentes aequaevo germine nati  
 Indolis aetheriae sidera celsa petant,  
 Sic priscos vincant atavos clarosque parentes  
 Exuperent meritis saeculaque longa gerant,  
 5 Sic subolis numerum transcendat turba nepotum  
 Nobilibusque iuges gaudia tanta toris:  
 Ne sterilem praestes indigno munere Musam,  
 Vtique soles, largus carmina nostra fove,  
 Imperiis ut nostra tuis servire Thalia  
 10 Possit et in melius personet icta chelys!

p.212

## [XIX]

## 217

B. III 253.  
 M. 183.  
 B. IV 338.

p.116

## Epistula. Amans amanti

Candida sidereis ardescunt lumina flammis,  
 Fundunt colla rosas et cedit crinibus aurum,

3 domoit A 4 facile A certamina A, corr. A<sup>1</sup>  
 5 placitis A 7 ualentiani A 8 nepotes A

216. In BV ante 217 extat; de A cf. praefatio Postolatio A 1 tibi A] s V, om. B equebo A queuo B aqueum V 2 aeternae codd. aetheriae Schrader patent B, corr. m. sec. 3 uincan V umcanatabo B atabos AV. — u. 3. 4 cf. c. 254 u. 37. 36 4 seclauq; A seglaue BV longarant A 5 sobolis BV 6 Nobilibusq; A Nobilisque V riges BV gaudea V, corr. m. pr. 8 largos A fouet A 9 talia AB taetalis V possit in u. 9 A 10 Possit V, corr. m. sec. iota B hicta V celis ABV Explicit A

217. XIX addidi. Incipit epist(i) (aepistola V) sqq. BV 1 sideriis AB 2 Fundant B fundunt i. e. pulcri-



Mollia purpureum †depromunt ora ruborem p. 117  
 Lacteaque admixtus sublimat pectora sanguis,  
 Ac totus tibi servit honos formaque dearum 5  
 Fulges et Venerem caelesti corpore vincis.  
 Argento stat facta manus digitisque tenellis  
 Serica fila trahens pretioso in stamine ludis.  
 Planta decens nescit modicos calcare lapillos  
 Et dura laedi scelus est vestigia terra; 10  
 Ipsa tuos cum ferre velis per lilia gressus,  
 Nullos interimes leviori pondere flores.  
 Guttura nunc aliae magnis[ve] monilibus ornent  
 Aut gemmas aptent capiti: tu sola placere  
 Vel spoliata potes. nulli laudabile totum est: 15  
 In te cuncta probat, si quisquam cernere possit.  
 Sirenum cantus et dulcia plectra Thaliae  
 Ad vocem tacuisse rear, qua mella propagas  
 Dulcia et in miseros telum iacularis amoris.  
 Languet deficio marcesco punior uror 20  
 Aestuo suspiro pereor debellor anelo,  
 Et grave vulnus a nullo sanabile ferro.

*tudine vincunt. cf. Hor. carm. I 13, 2. Aen. I 402 cedunt*  
*A caedit criuib; V 8 Mellea Binetus purpureum AV*  
*depromunt non intellego roborem A 4 Lacteaque B*  
*amixtus sublimina A sanguis (postea corr.) A 5 honor*  
*V 6 Fulgens et in uenerem B uinges A uincens BV*  
*acta*  
*7 firma A m. pr. digitusque A 8 Sirica B Silica V*  
*traens A precioso BV in om. BV. post 8 linea uacua V*  
*9 nesc V capillos A 10 laedis caelum V 11 cum A*  
*con BV uoles Salmas. 12 Nulli s. herimes V Nullo sint*  
*eris mes B 13 Guttula B ve add. Dousa mollibus B*  
*15 laudare A 16 probent B probet Boissonadius cerne*  
*pos(ex pot)ait B 17 Sirenum A (Syr. A<sup>1</sup> uel potius a)*  
*cantas V taliae AV plectrat alie B 18 reas B reor V*  
*quam B melle V 19 misero BV 20. 21 delet Binetus*  
*20 punir A o sup. scr. A<sup>1</sup> 21 depellor A debellor BV*  
*anelo A anelo B 22 alo scripsi alit BV aut A alis*  
*Baehrens (recte?), sed u. 22 falso ante 20 ponens Cor. . alit*  
*a sanimabile V*

Sed tua labra meo saevum de corde dolorem  
 Depellant morbumque animae medicaminis huius  
 25 Cura fuget, ne tanta putres violentia nervos  
 Dissecet atque tuae moriar pro crimine causae.  
 Sed si hoc grande putas, saltem concede precanti,  
 Vt iam defunctum niveis ambire lacertis  
 Digneris vitamque mihi post fata reducas.

218

[PETRONII]

B. III 207. M. 979.

B. IV 96.

Baeh. Petron.

fg. 43.

De malis aureis amatori ab amata missis

Aurea mala mihi, dulcis mea Martia, mittis,  
 Mittis et hirsutae munera castaneae. p. 118  
 Omnia grata putem; sed si magis ipsa venires,  
 Ornare donum, pulcra puella, tuum.  
 5 Tu licet adportes stringentia mala palatum,  
 Tristia mandanti est melleus ore sapor.  
 At si dissimulas, multum mihi cara, venire,  
 Oscula cum pomis mitte: vorabo libens.

23 meu *A*, corr. *A*<sup>1</sup> dolem *B* 25 cura *i. e. curatio*  
 fugit *A* fulget *B* nec *B* pudres *A* nerbos *A* 26 Dis-  
 secit adq; *A* pro *ex* de *B* causo, sed corr., *V* curae  
*Baehrens* 27 saltim *BV* 28 nibeis *A* amuire *V*, corr.  
*m. sec.*

218. Petronii *S* (cod. *Bellouacensis Bineti*), om. *ABV*  
 amator *A* amatori — missis om. *V* De . . missis om. *S*  
 1 Aurea mala decem misi *Verg. ecl.* 3, 71. cf. *Auson.*  
*epist.* 6, 1 Marcia *V*, cf. 715, 4 amittis (a *eras.*) *B*  
 2 irsute *B* 3 putem *libri* putes *Oudendorp.* 4 Hornares  
*B* domum *BV* pulchra *BVS* 5 exportes *BV* 6 Tristis  
*Heinsius* Tristia *VS* Tristicia *A* (ci *del. a*) Tristitia *B* me-  
 leus *B* sabor *B*, corr. *B*<sup>1</sup> 7 Ad *A* Et si forte dissimu-  
 las *B* chara *Binet.* 8 Osque ledis morsu mittite (*sive*  
*mitate B*; mitte *V*) borauo *B* (uorabo, u *ex b*, *V*) libens  
*BV. In A omnia recte. Os quali compremis multe S*

B. I 143.  
M. 246.  
B. IV 340.

219

## De Narcisso

Se Narcissus amat captus lenonibus undis.  
Cui si tollis aquas, non est ubi saeviat ignis.

B. II 11 et V 193.  
M. 708.  
B. IV 340.

220

## De Perdicca

Eximius Perdicca fuit, qui corpore eburno  
Fulgebat roseisque genis, cui lumina blanda  
Fundebant flammæ, crocei per colla capilli  
Pendebant variosque dabant sibi saepe colores.  
Fulvus poples erat, nitidus pes. omnia rident,  
Quidquid habet iuvenis. solus vincebat Adonem.

5

B. I 28.  
M. 586.  
B. IV 340.

221

## De Cupidine

Sol calet igne meo. flagrat Neptunus in undis.  
Pensa dedi Alcidae. Bacchum servire coegi,  
Quamvis 'Liber' erat. [feci mugire Tonantem.]

219. *Pentadio tribuit Scaliger.* Dæ nasciuo V 1 narcissus B narcissus V 2 n ÷ V

220. De pdica B De gillone de perdica V 1 pdica V eui B 2 blanda A blandas B blandis V 3 fulgebant BV pcella B 4 siui sepe A 5 Fuulus A Fulbos B fulbus V (fulvidus m. 2) pople A erant B niditus A p V rident BV] habebat ridens A habebat Baehrens 6 Quid habit A Quicquid habent B auct Baehrens cullus B uenis cullus u erasa in V adone BV

221. cf. quae dixi ephem. gymnas. Austr. 1867 p. 393 sqq. 1 Sol ABV Cyriacus Mars Petavianus et Vossianus Claudiani meū A Nept. flagrat Pet. Voss. 2 pensa redi tandem Cyriacus Anconitanus ex inscriptione 'super statuam Veneris'; ex eo Apianus et Gruterus p. LX ('Romae in B. Mariae Maioris' Ap. Gr.) alcidi BV baccū AB bachum V V desinit in coegi (u. 2), AB in erat (u. 3). Addunt Pet. et Voss. (cf. Claudiani Magnes u. 58): feci mugire Tonantem (ita tamen ut cum illis u. 2 Bacchum seruire coegi commutent), sed Cyriacus et haec et: Martem

222

De libris Vergili ab asino comestis

B. II 183.  
M. 855.  
B. IV 185.

Carminis Iliaci libros consumpsit asellus.  
O fatum Troiae! aut ecus aut asinus!

223

CORONATI

B. I 176.  
M. 549.  
B. IV 186.

viri clarissimi

Locus Vergilianus:

'Vivo equidem vitamque extrema per omnia duco.'

[Sunt vero] versus XXIII

**XX** Aspera diverso lassatur vita dolore  
Et morti vicinus eo vivitque dolori  
Aegra salus. nostras cruciant dum flamina mentes, *p. 119*  
Vitae flatus abit. quantos post Pergama casus  
5 (Vidit enim praeclara manus), quos saepe dolores  
Pertulit atque iterum quas sensit Troia ruinas!  
Plus cecidit post fata Phrygum: nunc ipsa cremata est  
In natis incensa suis recidivaque morti

sine Marte subegi 3 Quauis *A* Q. erat liber feci *sqq.*  
et 4 Quam liber erat Martem *sqq.* *Cyriacus*

222. uirgili *A* uergili *B* comesti *A* sino comestis De  
libris uergilii ab a sic *V* 1 illiaci *AB* consumpsit *B*  
cōsūpsis *sed corr.* *V* 2 equus *uulgo*

223. TEMA INCIP LOCUS VIRGILIANUS. UIUO . . .  
DUCO. VIRI CLARISSIMI CORONATI *A* et (qui Thema . .  
uergilianus . . *ūc*) *B* URSUS XXIII *add.* *A* omnia rubro  
colore scripta. (Hoc est: sylloga hic incipiens constat 23 car-  
minibus c. 223—253. cf. quae dicam ad c. 254 *inscr.*) **XX** *A*  
rubro colore in *mg.* Locus est ex *Aen.* III 315 1 lassatur  
*Burmānus* laxatur *AB* uexatur *Petschenig* luxata est *α*  
2 moriti *B* *sed corr.* uiuique *B* 3 *nras* *A* 4 abiit *AB*  
quantus *A* ergama *B* 5 enim] em *A*, idem *B* quos  
om. *B* 6 Pertulit adq; *A* qua *B* 7 facta *A* frigū *A*  
frigoco *B* 8 Ignatis *AB*

Iuncta est et casum †meruit miseranda †maritum.  
 Traditur infestis semper nova nupta procellis 10  
 Et flammās habet ipsa suas taedasque ministrat  
 Sola sibi. non †lucis eget, non ignibus umquam:  
 De facibus micat ipsa suis lumenque nigellum  
 Possidet infelix semper. quas aequoris iras,  
 Quas caeli terraeque lues miserabile vulgus 15  
 Pertulit, errantes saevis Tritonis in undis!  
 Atque domus mihi pontus erat Phrygiique penates  
 Et quasi iam pirata fui, lacrimisque profusis  
 Inter aquas †siccabat homo nostrasque profecto  
 Fluctibus addebant; fluctus crescebat in astra, 20  
 Et mihi naufragium nostri fecere liquores.

223<sup>a</sup>

Iam mulier sibi nauta fuit, iam Virginis astrum  
 Vidit virgo, potens fortes torquere rudentes  
 Et remis aptare manus; curaue vigente  
 Nocte vigil fuerat. non norat femina somnum;  
 Sideribus iam docta poli (labor ipse magistram 5  
 Fecerat astrorum) norat venientia fata.  
 Non ver tranquillum fuerat, non mollior aestas;  
 Sideribus tempus, requiem non denique norat.

. . . . .

9 est est et *A* caesum *uulgo* malignum *Baehrens* et  
 casus iterum miseranda recepit scribere non alienum erit  
 10 nouā *A*, corr. *A*<sup>1</sup> nupta] praeda *Baehrens* 11 flamas *B*  
 12 egit *A*. possis luce caret 15 que om. *B* vulnus *B*  
 16 Pertullit *A* sepius *AB* eritonis *B* 17 Ad *A*. Adq; a  
 frigi; *A* frugumq; *B* 18 perata *B* lacrimique *B* pro-  
 fus=is (ex -us) *A* 19 aquas] meas lacrimas secabat *B*  
 humus *Oudendorp*. nostroque *AB*, corr. *Oudendorp*.  
 20 addebant *AB* addebat *Oudendorp*. fluctus] fluctibus *B*  
 astris *AB*, corr. *Oudendorp*.

223<sup>a</sup> ex carmine de Minerva Argo nauem gubernante  
 decerptum puto. *Baehrens* a 223 alienum esse dubitanter  
 putat 1 astrum *A* astri *B* 5 nam *Baehrens* 6 Fecerit  
*B* ñ erat *B* uenientiū *A* 8 Sederibus *B* finem deesse puto

224

De electione coniugii

B. III 190.  
M. 925.  
B. IV 341.

Moribus et vultu coniunx quaeratur habenda.

Horrida nam facies nullo celatur ab auro.

p.120

Si quis erit sponsus, talem qui ducat, avarus,

Horret et ipse suam: feditas dissolvit amorem.

5 Sequitur illa calens, dorsum dabit ille calenti;

Cogetur fervore suo clunem submittere asello,

Concubitu turpi monstrum paritura biforme,

Quem mater ipsa suum timeat contingere natum.

Discite, formosas aurum superare puellas.

225

De esiciata

B. V 154.  
M. 1088.  
B. IV 341.

Amisit proprias vacuato corpore carnes

Accipitque novas. dedit ac tulit et grave lucrum

Perdendo adquisit. damno bene crevit in illo.

224. Coniugii de electione V. *Versus pessimi*, cf. 4  
feditas, 5 Sequitur, 8 mater. Est in BV et in Ca-  
sanatensi B IV 18 saec. IX 1 E vultu maribus L.

Muellerus vultus B coniunx V abenda A abenda BV  
2 Orrida A multa B multo AV nullo Schraderus celebra-  
tur A 3 qui] si ABV 4 Horrit et A Horreat L. Muel-  
lerus feritas Binetus dissolvit A, -uet corr. m. pr.(?) dis-  
solvit B 5 dedi ex ABV. Illa calens sequitur Burm.  
dorsum om. B daut A 6 sic ABV; cf. heptametri  
205, 13. 209, 14. fervore] que olim edd. feruens Bachrens  
crura V suras Binetus submitteret sed corr. V, cf. Iuvenalis  
6, 334 7 Concubito A concubitu V mo(ex me)nstrum A  
biformem AB biforme V 8 Mater quem L. Muellerus  
Mater ut Bachrens ipsa A contingere B 9 formon-  
sas AB

225. 1 probrias A 2 Accipitq; A tollet A lucro A  
3 illa A

226

B. V 156.  
M. 550.  
B. IV 342.

## CORONATI

viri clarissimi

Aliter unde supra

Mortua fit praedo; pullorum turgida membris  
Ex aliis crescit nec sese repperit in se.

227

B. V 156.  
M. 552  
B. IV 342.

## DONATI

De ovata

Ovorum copiosa phalanx in ventre tumentis  
Conditur et membris crescit gallina repletis.  
Mortua concepit, quantum nec viva creavit.

228

B. I 177. V 157.  
M. 551.  
B. IV 342.

## CORONATI

viri clarissimi

Vnde supra

Medeam fertur natos Prognenque necasse:  
Haec natis atavisque simul vel caede sororum  
Crescit; plus moriens sumpsit de prole tumorem.

229

B. V 158.  
M. 1089.  
B. IV 342.

De pressa

Turgida sum moriens sollertique arte defixa.  
Crescens decresco, nomine pressa vocor.

226. Aliter unde supra  $\bar{u}c$  Coronati A 1 me $\equiv$ mbris A  
2 repperit A

227. De obata Donati A 1 Oborum A fallax A (fa-  
lanx a) 2 crescet A

228. Vnde sup.  $\bar{u}c$ . Coronati A 1 prognemq; negasse  
A 2 Haec ego En A Ex Meyer. atabisq; A uel: ue in  
ras. A sorum A, corr. Mueller 3 interpunxi prole] caede a

229. 1 Turgita A solertisq; A dēfixa A refixa edd.  
reficta Petschenig, num referta?

## 230

## De mistu asso

B. V 159.  
M. 1090.  
B. IV 343.

Perna, lepus, turtur, perdix, Iunonius ales,  
Agnus, porcellus iunguntur, candidus anser.  
Aethra quod pontusque, altrix quod terra creavit, p. 121  
Cernimus esciferum paulatim sumere ventrem.

## 231

## De pastillo coceti

B. V 160.  
M. 1091.  
B. IV 343.

Blandum mellis opus sollerti fingitur arte.  
Faucibus hoc dulce est, dentibus interitus.

## 232

## SENECAE

## De qualitate temporis

B. III 95.  
M. 131.  
B. IV 55.

**XXI** Omnia tempus edax depascitur, omnia carpit,  
Omnia sede movet, nil sinit esse diu.  
Flumina deficiunt, profugum mare litora siccant,  
Subsidunt montes et iuga celsa ruunt.  
5 Quid tam parva loquor? moles pulcherrima caeli  
Ardebit flammis tota repente suis.  
Omnia mors poscit. lex est, non poena, perire:  
Hic aliquo mundus tempore nullus erit.

230. De missu assu *A*, corr. *Klapp* De missu (*ferculo*)  
asso *conieceram* 3 *Etera A* *Aethra Duebnerus*

231. De pastillu cocten *A*, correxi De p. coceto *Baehrens*  
De pastilli coctu *Meermannus* 1 solerti *A* 2 interitū *A*

232. *Inscr. ex ABS dedi. Est et in Casanatensi, ut*  
224 qualita *B* 2 mouit *A* sinet *AB* 8 litura *A*,  
corr. *A*<sup>1</sup> siccatur *ABS*, corr. *Heinsius* 5 Qui dam *B*  
locor *B* pulcherrima *A* 6 repenta *B*. cf. *Seneca epp.* 91, 11



## 233

## †CAESARIS

B. II 230.

M. 554.

B. IV 102.

## De libris Lucani

Mantua, da veniam, fama sacrata perenni:  
 Sit fas Thessaliam post Simoenta legi.

## 234

## PENTADI

B. III 105.

M. 251.

B. IV 343.

## De fortuna

Res eadem adsidue momento volvitur uno

Atque redit dispar res eadem adsidue.

Vindice functa manu Progne pia dicta sorori,

Impia sed nato vindice functa manu.

Carmine nisa suo Colchis fuit ulta maritum,

5

Sed scelerata fuit carmine nisa suo.

Coniugis Eurydice precibus remeabat ad auras:

Rursus abit vitio coniugis Eurydice.

Sanguine poma rubent Thisbae nece tincta repente:

Candida quae fuerant, sanguine poma rubent.

10

Daedalus arte sua fugit Minoia regna:

Amisit natum Daedalus arte sua.

p. 122

233. Cesaris (Cesar C) de sqq. ACS Distichum Alcimii  
 cod. Probi comment. Vergiliani Paris. 8209, cf. Keilii ed.  
 Prob. p. 68 et quae dixi Ztschr. f. oesterr. Gy. 1867, 439

1 Mandata uenia A famae Dousa 2 tessaliū A, corr.  
 ū in ā A<sup>1</sup> thessaliū C pharsalia cod. Par. 8209 pos A  
 p C simenta A. Neronis esse ci. Ziehen

234. Pintati de furtuna A ///ntadi/// fortuna B Pin-  
 tadie fortuna V 1 adsuo B adsiduo V 2 Adq; A res]  
 es A adsiduo V 3. 4 facta ABV functa L. Muellerus  
 dicti V 4 undice V, sed corr. 5. 6 Crimine Schrader.  
 Carmina B nisa ego uisa ABV fisa Baehrens 5 cholchis  
 V ultra BV 7 Euri(y m. pr.?)dici A Eurithice B 7. 8  
 Euridice V 7 at V m. pr. 8 Rur A habit B habet V  
 9 rubrent V Thysbaeo Heinsius Thisbae L. Muellerus  
 tristi ABV 10 fuerant A 11 sua om. A minonia B

- Munere Palladio laeti qua nocte fuere,  
 Hac periire Phryges munere Palladio.
- 15 Nate, quod alter ades caelo, sunt gaudia Ladae;  
 Sed maeret mater, nate, quod alter ades.  
 Hostia †saepe fuit diri Busiridis hospes,  
 Busirisque aris hostia †saepe fuit.  
 Theseus Hippolyto vitam per vota rogavit,
- 20 Optavit mortem Theseus Hippolyto.  
 Stipite fatifero iuste quae fratribus usa est,  
 Mater saeva fuit stipite fatifero.  
 Sola relicta toris flevisti [in] litore, Gnosis;  
 Laetatur caelo sola relicta toris.
- 25 Aurea lana fuit, Phrixum quae per mare vexit;  
 Helle qua lapsa est, aurea lana fuit.  
 Tantalus est numero natorum facta superba,  
 Natorum afflicta Tantalus est numero.  
 Pelias hasta fuit, vulnus grave quae dedit hosti;
- 30 Hoc quae sanavit, Pelias hasta fuit.  
 Per mare iacta ratis pleno subit ostia velo,  
 In portu mersa est per mare iacta ratis.  
 Lux cito summa datur natusque extinguitur infans  
 Atque animae prima lux cito summa datur.

13 quam *B* loeti quia *V* 14 Ac *BV* friges *ABV*  
 15 adē *V* ades *Pithoeus* adest *AB* sunt] *s* in *ras.* *V* gaudio  
*A* gaudi *V* lēte *V*, d *supr.* t *scr.* 16 meret *ABV*  
 adest *codd.* ades *scripsi* (alter *i. e. u.* 16: *tantum unus ex*  
*duobus*) abes *Pithoeus* 17. 18 saepe *ABV* saeva *L. Muel-*  
*lerus* et ipse *Heinsius* sacra conicias lege *Schenkl*, recte?  
 17 Hostias *A* B.] b; irib; *A* b; hiridis *B* b; iridis *V* ospes *V*  
 18 Busiritis aris hostias *A* Busiridis horis *B* Busridis oris  
*V* 19 hyppollito *A* thereus yppolito *V* 19. 20 hippo-  
 lito *B* 20 Obtavit *A* hyppolito *A* yppolito *V* 21 q; *B*  
 ausa *ABV*, corr. *Heinsius* 23 in *om.* *ABV* fleuit in  
*Petschenig* gnotis, sed corr., *B* 24 celos *A* thoris *A*  
 25 frixū q; *BV* uixit *BV* 26 Helles *ABV* (cf. c. 21, 204)  
 27 est *om.* *A* superua *A* h 28 afflicta *A* 29. 30 asta  
*A* 29 asta *B* hostis *AV* osti *B* 30. 31 *om.* *BV*  
 30 Hoc quoq; *A* 31 Post *A* uela *A* 32 mersa *Heinsius*  
 nersa *ABV* post *AB* p *V* per *Pithoeus* 33 extinguit *B*  
 imfans *V* 34 Adq; *A* primae *Oudendorp*.

Sunt mala laetitiae diversa lege creata,  
iuncta autem adsidue sunt mala laetitiae.

35

## 235

## EIVSDEM

B. V 69.

M. 252.

B. IV 344.

## De adventu veris

Sentio, fugit hiems; Zephyrisque animantibus orbem

Iam tepet Eurus aquis. sentio, fugit hiems.

p. 123

Parturit omnis ager, persentit terra calores

Germinibusque novis parturit omnis ager.

Laeta virecta tument, foliis sese induit arbor,

5

Vallibus apricis laeta virecta tument.

Iam Philomela gemit modulis, Ityn impia mater

Oblatum mensis iam Philomela gemit.

Monte tumultus aquae properat per laevia saxa

Et late resonat monte tumultus aquae.

10

Floribus innumeris pingit sola flatus Eoi

Tempeaque exhalant floribus innumeris.

Per cava saxa sonat pecudum mugitibus Echo

Bisque repulsa iugis per cava saxa sonat.

Vitea musta tument vicinas iuncta per ulmos;

15

Fronde maritata vitea musta tument.

Nota tigilla linit iam garrula luce chelidon;

Dum recolit nidos, nota tigilla linit.

35 creati *ABV* 36 autem *scripsi*] tam *AV*, m *B*. an tamen nimiae? adsiduae *ABV* s̄ *V* leticię *A*

235. Pintadi *V* ueneris *V* 1 hiemps zephyrisq; *B* zepherisq; *A* amantib; *V* 2 equis *ABV* fuit *B* hiens *A* hiemps *BV* 3 persenti *B* cera *ABV* 4 nobis *V* om̄s *V* 5 foliis *Pithoeus* folio *ABV* 6 apricis *BV* tument *B*, corr. *B*<sup>1</sup> 7. 8 filomella *A* philomella *V* 7 modulis sytin *A* ityn] tot *B* itin *V* 9. 10 aq; *A* 9 pes *B* leuia *ABV* 10 rosonat *A* resanat *B* rore sonat *V*

11 patus *B* pat' ex pat̄ *V* 12 Temporeaque *V* exalant *BV* 13 pecodū *AV* 14 sic *A*. Uisque *B* Usque *V* uoxque *a* 15 Uidea *A* iunctas *A* uincta *Heinsius* uiteā (~ *eras*.) *A* 17 garula *A* garrula *B* lucem *A* uoce *Meyer* celi-don *ABV*

- Sub platano viridi iucundat somnus in umbra,  
 20 Sertaque texuntur sub platano viridi.  
 Tunc quoque dulce mori, tunc fila recurrite fuis,  
 Inter et amplexus tunc quoque dulce mori.

## 236

## SENECAE

## De Corsica

B. III 12.

M. 129.

B. IV 55.

- Corsica Phocaico tellus habitata colono,  
 Corsica quae Graio nomine Cynos eras,  
 Corsica Sardinia brevior, porrectior Ilva,  
 Corsica piscosis pervia fluminibus,  
 5 Corsica terribilis, cum primum incanduit aestas,  
 Saevior, ostendit cum ferus ora Canis:  
 Parce relegatis; hoc est: iam parce solutis!  
 Vivorum cineri sit tua terra levis!

p. 124

## 237

## [EIVSDEM]

## [Item]

B. III 13.

M. 130.

B. IV 56.

- Barbara praeruptis inclusa est Corsica saxis,  
 Horrida, desertis undique vasta locis.

19 Sup *V* iucunda *ABV* iucundat *Meyerus* iucundus  
*Burm.* summus *A*, corr. *A*<sup>1</sup> summus *B* ubra *A* est  
 olim *addidi* 20 su *V* pladano *A* uiri *B* 21 Dulce  
*V* recurrite *B* fu<sup>s</sup>is *A* fisis *V* 22 Intr *B* amp(p ex  
 f)lexus *A* duce *B*

236. Se(Sae *B*)necae (om. de Corsica) *AB* De Corsica, om.  
 Senecae nomine, *V* 1 focaico *AB* focaio *V* 2 graio *V*  
 pario *AB* patrio *a* cirnos *B* cynus *V* cynos (u *add. a*,  
 ut *uid.*) *A* era<sup>3</sup>s (ex erat?) *A* 3 sardinię *A* cordanie  
*B* silua *B* illa *V* 4 flaminibus *B* 5 terri ibilis *B*  
 6 cum *V* | ec *AB* cum eferus *Schenkl* ianis *A*, corr. *A*<sup>1</sup>  
 nis *B* 7 religatis *AB* sepultis *V* 8 cineris *V*

237. Eiusdem uel Item *add. edd.* Nullum interuallum  
 in *ABV* 2 Horrita *A* unq; *B* Horride, corr. *m. pr. in mg.*, *V*

Non poma autumnus, segetes non educat aestas  
 Canaque Palladio munere bruma caret.  
 Imbriferum nullo ver est laetabile fetu  
 Nullaque in infausto nascitur herba solo.  
 Non panis, non haustus aquae, non ultimus ignis;  
 Hic sola haec duo sunt: exul et exilium.

5

B. V 14.  
 M. 1026.  
 B. IV 56.

238

De [die] occiduo

Iam nitidum tumidis Phoebus iubar intulit undis,  
 Emeritam renovans Tethyos amne facem.  
 Astra subit niveis Phoebe subvecta iuencis,  
 Mitis et aetherio labitur axe sopor.

238<sup>a</sup>

Adludunt pavidī tremulis conatibus agni  
 Lacteolasque animas lacteus umor alit.

B. II 12.  
 M. 186.  
 B. IV 77.

239

Laus Xersis

Xerses magnus adest. totus comitatur euntem  
 Orbis. quid dubitas, Graecia, ferre iugum?

3 segites non ducat A 4 pallidio B 5 Imbrifero  
 B Umbrorū nullo (u m. 2) uere ē V fetu B foetu V  
 6 Nulloq; V infauto V erba A solo ex suo B 7 austus  
 A haustus B utilis Barthius 8 Hē A Haec B Hic V

238. De ouidio A, *correxī* De ouili L. *Muellerus*  
 1 mitidum A febur A, -us a intullit A 2 renobans  
 thedidis amnē A, *corr. Heinsius* 3 foebes A

238<sup>a</sup>. quae est particula carminis rustici, a c. 238 se-  
 creui 1 cum matribus a

239. Xersis uulgo. cf. c. 442. Tabulae pictae sub-  
 scriptum putat Ziehen 1 Xersis A, -es m. rec. comitatus A

Tellus iussa facit, caelum texere sagittae,

Abscondunt clarum Persica tela diem.

5 Classes fossus Athos intra sua viscera vidit,

Phryxae peditem ferre iubentur aquae.

Quis novus hic dominus terramque diemque fretumque

Permutat? certe sub Iove mundus erat.

## 240

## Cupido amans

B. I 30.  
M. 588.  
B. IV 345.

Quis me ferror agit? nova sunt suspiria menti.

Anne aliquis deus est nostro vehementior arcu?

Quem mihi germanum fato fraudante creavit p. 125

Diva parens? [satis] an [mea] spicula fusa per orbem

6 Vexavere polum laesusque in tempore mundus

Invenit poenam? sed si mea vulnera novi,

Hic meus est ignis; meus est, qui parcere nescit.

In furias ignesque trahor! licet orbe superno,

Iuppiter, exultes; undis, Neptune, tegaris;

10 Abdita poenarum te cingant Tartara, Pluton:

Inpositum rumpemus onus! volitabo per axem

Mundigerum caelique plagas pontique procellas

Vmbriferumque Chaos; pateant adamantina regna,

Torva venenatis cedat Bellona flagellis!

15 Poenam mundus amet, stupeat, vincatur, anhelet!

Instat saevus Amor fraudemque in vulnere quaerit!

6 Eryxae pedidem A 7 novum A, corr. a dominus  
Doruillius hominum A terraq; A fretuq; A 8 iouem A

240. 1 feruorgit A mentis A, corr. α 2 ueaemen-  
tior A 3 germano A partu Baehrens 4 satis et mea  
add. Wakkerus 5 mundū A 6 p.] mūdū penā A 8 traor  
A 9 exultes scripsi ex altis A et salsis Wakkerus  
10 penarū A Taenarium Baehrens est ingum A, corr.  
Oudendorp. 13 caos A adamantica A 14 Turba A  
15 Pena A uix (uis α) maior A, uincatur scripsi anhelat  
A, correxi 16 Instat scripsi In se A Inde α vulnera  
Baehrens quaerat A quaerit α

## 241

B. — M. —  
B. IV 346.

## De rore

Cumque serenifluo sudat nox humida caelo,  
Mane rigent herbae vitreaque aspergine lucent  
Gramina et in gemmis stabiles tenet aura liquores

## 242

B. II 176.  
M. 869.  
B. IV 183.

## Vnde supra

Temporibus laetis tristamur, maxime Caesar,  
Hoc uno: amissum (quod gemo) Vergilium.  
Et vetuit relegi, si tu patiere, libellos,  
In quibus Aenean condidit ore sacro.  
Roma rogat, precibusque isdem tibi supplicat orbis, 5  
Ne pereant flammis tot monumenta ducum.  
Anne iterum Troiam, sed maior, flamma cremabit?  
Fac laudes Italum, fac tua gesta legi,  
Aeneidemque suam fac maior †Mincius ornet: p. 126  
Plus fatis possunt Caesaris ora dei. 10

241. *carminis fragmentum* 1 serenifico L. *Muellerus*  
cedat *Petschenig* 2 erbe vitreoq; aspergine A 3 Gra-  
minet<sup>m</sup>in gem<sup>m</sup>is stabilem tenet auras ligores A

242. Vnde supra A, quae inscriptio ad carmen aliquod  
in A omissum respicit, fortasse ad c. 672. Decastica Cornelii  
poetę. prefecti Egipti. Virgilii Maronis amici ad Octa-  
vianum Augustum V(aticanus 1575 saec. XI). Supplicatio  
Cornelii Galli ad Augustum Caesarem cod. Florent. 39, 9  
a. 1464 scriptus; similiter alii y (recentes) et editiones Vergili  
antiquissimae 2 amisso V quod] quem Vy fleo y uir-  
gilium AV Non .. amisso .. Vergilio Baehrens 8 Et scripsi  
Sed AVy relegis si A patiare V, recte? ni tu paterere  
Froehner 4 condecondedit A, corr. m. ant. 5 que isdem A]  
que idem V totus uel etenim y 6 monumenta V du-  
cunt (t deleuit alia manus) A 7 Adq; A, corr. Barthius  
Atque V; sic uel Nempe y cremavit A 8 tua facta  
Vy 9 Aeneamque suum ed. Veneta a. 1480, all. mincius  
A mitius V nuncius y 10 diei A, corr. a

## 243

## De equis aeneis

B. V 175.  
M. 1105.  
B. IV 183.

Quae manus hos animavit equos? quis [in] aere rigenti  
 Currere velle dedit et in aethere quaerere cursus?  
 Spirant aérias involvere cursibus auras,  
 Arte citi sed mole graves, properante metallo.

## 244

## Thema: Turne, in te suprema salus

B. I 175.  
M. 1612.  
B. IV 184.

- Turne, spes Italum, custos fortissime regni,  
 Si properes! muros arces civesque Latinos  
 Non solitis urguit Troianus viribus hostis.  
 Sed potiora premunt. Quem nunc (ignosce) fugavit,  
 5 Nec pugnae inferior nec belli (crede) relictor  
 Adserar. armatus timendo fulmine miles  
 Nec culpam nec crimen habet; nam bella minatus  
 Nunc gerit Aeneas: reverendi fragor Olympi  
 Ex umbone tonat, caelestes concita flammās  
 10 Hasta iacit, oculis elatus ingerit ensis  
 Fulgura, progeniesque dei testata vigorem  
 Numinis antiqui spoliavit fulmine caelum  
 Et tulit arma Iovi. quod felix turba deorum  
 In saevos quondam potuit conferre Gigantes,  
 15 Aeneas nunc solus habet urbisque ruinam

243. 1 quis aere A, correxi quibus aere a 2 uellit  
 dedit A 3 arias A

244. Tema A subrema A, corr. inter scrib. A<sup>1</sup>. Verg.  
*Aen.* XII 653. Carmen uitii prosodiacis scatet 1 fortissimi  
 A 3 urguit homanus A, corr. α 4 Quem scripsi Quare  
 A Quae Burmannus nun (mi Baehrens) ignusce fucaci A.  
 At quis se fugacem dicat? fugauit scripsi 5 caede α  
 bello — relicto Burm. 6 metuendo Burm. fulmina  
 A, -ine Baehrens 6 sq.: Aeneas fugam meam culpae  
 criminiue esse non sinit 7 abet A minatus Burm.

mutatus A 8 Dum α reuerendo A olimpi A m. pr.

9 concida A 10 flatus A, corr. Burm. ingeret A m. pr.

11 Fulgora A 13 tullit A 14 seuus A



Saevo Marte parat, Italasque evertere turres  
 Non ariete gravi, non torti turbine saxi  
 Disponit, spernit belli tormenta magister;  
 Et memor, exitio Troiam sic esse sepultam,  
 Iam faces, non tela iacit. scit quippe tyrannus, 20  
 Iliacas sine face domus stetisse per aevum. p. 127  
 Heia age, curre, precor; te mater rexque Latinus,  
 Turba senum, lacrimans Lavinia virgo requirit.

## 245—252

## FLORI

## De qualitate vitae

B. I 27.

M. 213.

B. IV 346—348.

## 245

Bacche, vitium repertor, plenus adsis vitibus,  
 Effluas dulcem liquorem comparandum nectari,  
 Condūtumque fac vetustum, nec malignis venulis  
 Asperum ducat saporem versus usum in alterum.

B. III 114.

M. 214.

## 246

Omnis mulier intra pectus celat virus pestilens:  
 Dulce de labris locuntur, corde vivunt noxio.

16 Sequi *A*, corr. *A*<sup>1</sup> uertere *A* 17 Disponit *A*  
 28 turmenta *A* 19 Set *Baehrens* exitii *A*, corr. *id.*  
 20 Iam *A*. num Ille? iac(it in ras. m. pr.) *A* tyrannus *A*  
 21 Iliacas *A* stetisse i. mansuras fuisse 22 precor] puer  
 α rēq̃e *A* m. pr. 23 labinia *A*

245. Flori *A* Floridi *B* De qualitate uini (*ad solum*  
*c.* 245) *Otto*, uitium *Lucianus Muelleri* 245 - 252 in *AB*  
*sine interuallis cohaerent. In Vindobonensi 9041 quem*  
*Sannazarius scripsit cum B fere congruunt* 1 uitum *B*

2 comparandum *B* 3 nec *A*] ne *B* uenilis *A* suenu<sup>u</sup>lis  
*B* 4 dicat *B* uersus usum uin alterum *A* uersus usum  
 in altero *B* uersum usus in alteros m. rec. in *A*

246. 1 uiros *A*, corr. littera unciali ulcus *Bouhier*

247

R. I 17.  
M. 215.

Sic Apollo, deinde Liber sic videtur ignifer:  
Ambo sunt flammis creati prosatique ex ignibus;  
Ambo de donis calorem, vite et radio, conferunt;  
Noctis hic rumpit tenebras, hic tenebras pectoris.

248

B. III 265.  
M. 216.

Quando ponebam novellas arbores mali et piri,  
Cortici summae notavi nomen ardoris mei.  
Nulla fuit exinde finis vel quies cupidinis:  
Crescit arbor, gliscit ardor: animus implet litteras.

249

B. III 113.  
M. 217.

Qui mali sunt, non fuere matris ab aluo mali,  
Sed malos faciunt malorum falsa contubernia.

250

B. III 111.  
M. 218.

'Sperne mores transmarinos, mille habent officias.  
Cive Romano per orbem nemo vivit rectius.  
Quippe malim unum Catonem quam trecentos Socratas.'  
Nemo non haec vera dicit: nemo non contra facit.

247. 2 sun *A* 3 donis *Schraderus* comis *AB* uite  
*A*, om. *B* conserunt *B*

248. 1 arboris *B* pyri (yri in ras.) *A* 2 corticē *A*  
sume *B* 3 fuit *Schraderus* fit *AB* 4 ardor *A* ] arbor *B*  
animus *Peerlkampius*] ramus *AB* r. implet i. e. r. crescens  
auget

249. 1 abs uel ex *Pithoeus* aluo trisyllabum est. cf.  
*Theognis* 305 sq. «Τοι κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς  
γεγόνασιν, Ἄλλ' ἀνδρεσσὶ κακοῖς συνθέμενοι φιλήν»

250. 1 *Sperne* more *A* officia *A* offugia *B* officias a  
2 urbem *AB* 3 malum *B* socrates *A* (-tas a) CCC  
socreteas *B* u. 4, sequenti carmini in *AB* edd. adiunctum,  
huc transposui. Nam 'contra facere' nemo poterit contra  
utraque quae mala c. 251 dicuntur, sed contra praeceptum  
illud spernendi mores transmarinos 250, 1 datum facile quivis  
faciet. Flori carmina disticha et tetrasticha sunt. cf. an-  
thol. graeca X 116 «Ὅν ἔστι γήμας, ὅστις οὐ χειμάζεται»  
Λέγουσι πάντες καὶ γαμοῖσιν εἰδότες

B. III 119.  
M. 219.

## 251

Tam malum est habere nummos, non habere quam  
malum est.

Tam malum est audere semper, quam malum est semper  
pudor.

Tam malum est tacere multum, quam malum est multum  
loqui.

Tam malum est foris amica, quam malum est uxor domi. *p. 128*

B. III 115.  
M. 220.

## 252

Consules fiunt quotannis et novi proconsules:  
Solut aut rex aut poeta non quotannis nascitur.

## 253

## REPOSIANI

B. I 72.  
M. 559.  
B. IV 348.

## De concubitu Martis et Veneris

Discite securos non umquam credere amores.  
Ipsa Venus, cui flamma potens, cui militat ardor,  
Quae tuto posset custode Cupidine amare,  
Quae docet et fraudes et amorum furta tuetur,  
Nec sibi securas valuit praeberere latebras.

5

Inprobe dure puer, crudelis crimine matris,  
Pompam ducis, Amor, nullo satiate triumpho!  
Quid conversa Iovis laetaris fulmina semper?  
Vt mage flammantes possis laudare sagittas,  
Iunge puer teretes Veneris Martisque catenas,  
Gestet amans Mavors titulos et vincula portet  
Captivus, quem bella timent! utque ipse veharis,  
Iam roseis fera colla iugis submittit amator;

10

251. 1 habere habere nummos *B* 2 est p pudor *A*  
est semper pauere *B* pauor *Lipsius* 3. 4 quam] tam *A*

252. 1 quodani *B* 2 quodannis *AB*

253. Nepotiani *Wernsdorfius* De om. *A* 1 securus  
nonnumquam *A* 3 custode *A* 5 secura *A* 8 Quid  
*Burm.* Quod *A* Quo *Oudendorp.* 12 timet *A* (timet *a*)  
uearis *A* (sc. triumphali curru) 18 submittat *Burm.*

- Post vulnus, post bella potens Gradivus anhelat  
 15 In castris modo tiro tuis, semperque timendus  
 Te timet et sequitur qua ducunt vincla marita.  
 Ite, precor, Musae; dum Mars, dum blanda Cythere  
 Imis ducta trahunt suspiria crebra medullis  
 Dumque intermixti captatur spiritus oris,  
 20 Carmine doctiloquo Vulcani vincla parate,  
 Quae Martem nectant Veneris nec brachia laedant  
 Inter delicias roseo prope livida serto.  
 Namque ferunt Paphien, Vulcani et Martis amorem,  
 Inter adulterium vel iusti iura mariti  
 25 Indice sub Phoebo captam gessisse catenas. p. 129  
 Illa manu duros nexus tulit, illa mariti  
 Ferrea vincla sui. quae vis fuit ista doloris?  
 An fortem faciebat amor? quid, saeve, laboras?  
 Cur nodos Veneri Cyclopia flamma paravit?  
 30 De roseis conecte manus, Vulcane, catenis!  
 Nec tu deinde liges, sed blandus vincla Cupido,  
 Ne palmas duro †comodus vulnere laedat.  
 Lucus erat Marti gratus post vulnera Adonis  
 †Pictus amore deae, si Phoebi lumina desint  
 35 Tutus adulterio, dignus quem Cypris amaret,  
 Quem Byblis coleret, dignus quem Gratia †servet.  
 Vilia non illo surgebant gramina luco,

14 gradib; A 15 tyro A 16 qua di . cunt A ma-  
 riti A marita *Oudendorpius* 17 cithere A cyt. a  
 18 traunt A 19 spiritus] sps A 20 vulgani A  
 21 bracia A 22 diuitias A, corr. *Burm.* livida A: *malim*  
 condita uel tale quid 23 ferum<sup>nt</sup> pa . fien A (m. pr.)  
 24 uel] nec *Maehly* 25 foebo A gessisse A 26 manus  
 A manu *Schraderus* Venus *Baehrens* 29 ueneris cyclopea  
 A cyc. a parabit A 30 uulgane A 32 comodus A  
 commotus *cod. Leid. in mg.* cum nodis uel connodans  
*Oudendorp.* nodus modo a dum nodas *Sedlmayer* 33 gra-  
 dus A donis A 34 Dictus *Wernsdorf* Lectus *idem*  
*num* Laetus? se febi A 35 adulterii A, corr. A<sup>1</sup>  
 36 Byblis scripsi biblos colerit A q; A seruit A aueret  
*Maehly.* Post 36 u. 39—41 *Baehrens*

Pingunt purpureos candentia lilia flores,  
 Ornat terra nemus. nunc lucos vitis inumbrat,  
 Nunc laurus nunc myrtus. Habent sua munera rami: 40  
 Namque hic per frondes redolentia lilia pendent,  
 Hic rosa cum violis, hic omnis gratia florum,  
 Hic inter violas coma mollis laeta hyacinthi:  
 Dignus amore locus, cui tot sint munera rerum.  
 Non tamen in lucis aurum, non purpura fulget: 45  
 Flos lectus, flos vincla toris, substramina flores;  
 Deliciis Veneris dives natura laborat.  
 Texerat hic liquidos fontes non vilis arundo,  
 Sed qua saeva puer componat tela Cupido.  
 Hunc solum Paphie puto lucum fecit amori, 50  
 Hic Martem expectare solet. quid Gratia cessat,  
 Quid Charites? cur, saeve puer, non lilia nectis? p. 130  
 Tu lectum consterne rosis! tu certa parato  
 Et roseis crinem nodis subnecte decenter!  
 Haec modo purpureum decerpens pollice florem 55  
 Cum delibato suspiria ducat odore!  
 Ast tibi blanda manus [flores] sub pectore condat!  
 Tu, ne purpurei laedat te spina roseti,  
 Destructis teneras foliis constringe papillas!  
 Sic decet in Veneris luco gaudere puellas, 60  
 Vt tamen inlaesos Paphiae servetis amores.  
 Vincula sic mixtis caute constringite ramis,

38 Cingunt *Oudendorp.* purpureus *A* 39 locus *A*  
 locos *A*<sup>1</sup> lotos mitis *Burmamnus* 40 rami] lauri *α*  
 41 sic *A recte* 42 rosas *A* (flor~~×~~) *A* odorum *Baehrens*  
 43 comas *A*, corr. *A*<sup>1</sup> iacinti *A* 44 sunt *Burm.* (rer~~×~~  
*A*.) num florum? 46 tori *Baehrens* substramine *A*  
 50 Hun *A* pafie *A* lucrum *A* 51 Hinc *A*, corr. *A*<sup>1</sup>  
 cessat *Burm.* cessit *A* 52 carites *A* licia *edd.* 54 notis  
*A* d~~ε~~scenter (*ex crescenter ut uidetur*) *A* 55 pur-  
 poreum *A* decerpit *Burm.* 56 delibato *Klappius* odore  
*scripsi* diligitum et odorem *A* 57 telum *add. Burm.*,  
 penito *Oudendorp.*, flores ego 58 Tu ne *Klappius* Tunc  
*A* Hinc *α* Tunc ne *Burm.* purporei *A* 60 decit *A* lucos  
*A* 61 pafie *A*

- Ne diffusa ferat per frondes lumina Titan!  
 His igitur lucis Paphie, dum praelia Mavors  
 65 †Horrida, dum populos diro terrore fatigat,  
 Ludebat teneris Bybli permixta puellis.  
 Nunc varios cantu divum referebat amores  
 Inque modum vocis nunc motus forte decentes  
 Corpore laeta dabat, nunc miscens †denique plantas,  
 70 Nunc alterna movens suspenso pollice crura,  
 Molliter inflexo subnitens poplite sidit.  
 Saepe comam pulcro collectam flore ligabat,  
 Ornans ambrosios divino pectine crines.  
 Dum ludos sic blanda Venus, dum gaudia miscet,  
 76 Dum flet, quod sero veniat sibi grata voluptas,  
 75 Et dum suspenso solatia quaerit amori:  
 Ecce furens post bella deus, post praelia victor  
 Victus amore venit. cur gestas ferrea tela?  
 Ne metuat Cypris, comptum decet ire rosetis.  
 80 A, quotiens Paphie vultum mentita furentis  
 Lumine converso serum incusavit amantem!  
 Verbera saepe dolens minitata est dulcia serto,  
 Aut, ut forte magis succenso Marte placeret,  
 Admovit teneris suspendens oscula labris,  
 85 Nec totum effundens medio blanditur amore.  
 Decidit aut posita est devictis lancea palmis  
 Et dum forte cadit, myrto retinente pependit.  
 Ensem tolle, puer! galeam tu, Gratia, solve!  
 90 Solvite, Bybliades, praeduri pectora Martis!

p. 131

63 diffusa A serat Wakefield 64 igitur A paphie A  
 65 Uorsat, dum coniecerim duos A 66 permixta A  
 68 motus] modus A 69 corpora leda A 71 sidet (t in  
 ras.) A 73 Orna<sup>8</sup> ambrosius A 74 miscit A u. 76 (Et  
 dum) ante 75 posuit Oudendorp. 76 flet A sera uenit A,  
 corr. Schrader gratula A 78 redit Burm. 79 comtum A  
 80 pafiens. vultu A 81 conuersu A, corr. A<sup>1</sup> 82 mini-  
 tata Higtius mentita A 84 Atmouet A obscula A  
 87 Ed dum A 88 Ense A tollet A, corr. A<sup>1</sup> 90 ante  
 89 Baehrens 90 bibliates A (byb. m. satis antiqua)

Haec laxet nodos, haec ferrea vincula temptet	89
Loricaeque moras! vos scuta et tela tenete!	91
Nunc violas tractare decet. laetare, Cupido,	
Terribilem divum tuo solo numine victum:	
Pro telis flores, pro scuto myrtea sarta,	
Et rosa forte loco est gladii, quem iure tremescunt.	95
Iverat ad lectum Mavors et pondere duro	
Floribus incumbens totum turbarat honorem.	
Ibat pulcra Venus vix presso pollice cauta,	
Florea ne teneras violarent spicula plantas,	
Et nunc innectens, ne rumpant oscula, crinem,	100
Nunc vestes fluitare sinens vix laxa retentat,	
Cum nec tota latet nec totum nudat amorem.	
Ille inter flores furtivo lumine tectus	
Spectat hians Venerem totoque ardore tremescit.	
Incubuit lectis Paphie. pro sancte Cupido,	105
Quam blandas voces, quae tunc ibi murmura fundunt!	
Oscula permixtis quae tunc fixere labellis!	
Quam bene consertis haeserunt artubus artus!	
Stringebat Paphiae Mavors tunc pectora dextra	p. 132
Et collo innexam ne laedant pondera laevam,	110
Lilia cum roseis supponit candida sertis.	
Saepe levi cruris tactu commovit amantem	
In flammis, quas diva movet. iam languida fessos	
Forte quies Martis tandem compresserat artus;	
Non tamen omnis amor, non omnis pectore cessit	115

89 uinc. ferr. α tēplet A (rumpat α) temptet *Wernsdorffius* demat olim scripsi 92 uolas A decit A 93 solo ex solum A 95 loco est *Bachrens* nocet A iura A 97 incumbens A 100 osc] uincula α 101 sinū A, corr. *Oudendorp.* lassa *Bachrens* 102 tota nudat A, corr. *Klappius* renudat *Oudendorp.* 103 furti uelamine α tectam *Bachrens* 104 Spectans thians A totoque A totusque *Wakefield* 105 pafie A scē A saeue *Burm.* 106 q; tunc A 107 q; tun A 108 artibus A; recte? 109 pafie A pectore dextram A, corr. *Oudendorp.* 111 candida A 112 leue A comouit A 113 flammā A fouet *Oudendorp.* 114 artus] arte A

- Flamma dei, trahit in medio suspiria somno  
 Et Venerem totis pulmonibus ardor anhelat.  
 Ipsa Venus tunc tunc calidis succensa venenis  
 Vritur ardescens, nec somnia parta qujeta.
- 120 O quam blanda quies! o quam bene presserat artus  
 Nudos forte sopor! niveis suffulta lacertis  
 Colla nitent, pectus gemino quasi sidere turgel.  
 Non omnis resupina iacet, sed corpore flexo  
 Molliter et laterum qua se confinia iungunt.
- 125 Martem respiciens deponit lumina somno,  
 Sed gratiosa, decens. Pro lucis forte Cupido  
 Martis tela gerit; quae postquam singula [sumpsit],  
 Loricam clypeum gladium galeaeque minacis  
 Cristas, flore ligat. tunc hastae pondera temptat
- 130 Miraturque suis tantum licuisse sagittis.  
 Iam medium Phoebus radiis possederat orbem,  
 Iam tumidis calidum spatium libraverat horis.  
 Flammantes retinebat equos. pro conscia facti  
 Invida lux! Veneris qui nunc produntur amores
- 135 Lumine, Phoebe, tuo! stant capti iudice tanto  
 Mars Amor et Paphie, ramisque inserta tremescunt  
 Lumina, nec crimen possunt te teste negare.  
 Viderat effusis Gradivum Phoebus habenis  
 In gremio Paphiae spirantem incendia amoris.
- 140 O rerum male tuta fides! o gaudia et ipsi  
 Vix secura deis! quis non, cum Cypris amaret,

p. 133

116 trait *A* 118 suspensa *A*, corr. *Burm.* 119 nec]  
*num* tunc? parte *A*, corr. *Oudendorp.* 121 Nudus *A*  
 124 sic *A* recte quo se . . . iungant *Baehrens* q.] ut sua *Maehly*  
 126 Proludit *Oudendorp.* fortis *A* 127 gerit *scripsi* re-  
 gens *A* q; *A* vidit *add. α*, sumpsit *ego* lustrat *Burm.*  
 128 clypeum gladius caleq; minaces *A* 129 flores *A*  
 aste *A* tētat *A* 130 liguisse *A* 131 foebis *A* posse-  
 dera (*d super t erasa*) 132 Dimidiis conieci *Iam* mediis  
*Maehlyus* calidus spatiis et horas *Burm.* 134 quid  
*Oudendorp.* amorē *A* 135 foebe *A* 136 pafie *A* in-  
 certa *Burm.* 138 Uderat infusis *A* foebe; *A* 139 pafie  
 spirante *A*



Praeside sub tanto tutum speraret amorem?  
 Criminis exemplum si iam de numine habemus,  
 Quid speret mortalis amor? qua vota ferenda?  
 Quod numen poscat, quo sit securus, adulter? 145  
 Cypris amat, nec tuta tamen. compressit habenas  
 Phoebus et ad lucos tantummodo lumina vertit  
 Et sic pauca refert: 'nunc spargis tela, Cupido,  
 Nunc nunc, diva Venus, nati devicta sagittis  
 Das mihi solamen; sub te securus amavi. 150  
 Fabula, non crimen, nostri dicentur amores.'  
 Haec ait et dictis Vulcanum instigat amaris:  
 'Dic ubi sit Cytherea decens, secure marite!  
 Te expectat lacrimans, tibi castum servat amorem?  
 Vel si forte tuae Veneris fera crimina nescis, 155  
 Quaere simul Martem, cui tu modo tela parasti.' 155  
 Dixit et infuso radiabat lumine lucos  
 Inque fidem sceleris totos demiserat ignes.  
 Haeserat Ignipotens stupefactus crimine tanto.  
 Iam quasi torpescens (vix sufficit ira dolori) 160  
 Ore fremit maestus[que] dolum gemit, ultima pulsans  
 Ilia et indignans suspiria pressa fatigat.  
 Antra furens Aetnaea petit. vix iusserat: omnes  
 Incubuerunt manus, multum dolor addidit arti.  
 Quam cito cuncta gerunt ars numen flamma maritus 165  
 Ira dolor! nam vix causam tunc forte iubendo p. 134  
 Dixerat, et vindex coniunx iam vincla ferebat.  
 Pervenit ad lucos, non ipsi visus Amori,

142 presside *A*, s. *priorem deleuit a* amare . t *A* amare  
*Baehrens* 144 quo vota *Higtius* qua voce *A* 146 ha-  
 benā *A* 147 Foeb; *A* tantum puto *A*, corr. *Oudendorp*.  
 148 spargis scripsi sparge *A* t. sp. *Higtius* 149 natis di-  
 uumue *A*, corr. *Oudendorp*. 150 Das id. Da *A* 151 nri *A*  
 152 He ait *A* 153 cytherea *A* 154 spectat *A* exp. *uulgo*  
 156. 155 *transp. Wakkerus* 157 lucos *Maehly* lucum *Wake-*  
*fieldius* lucus *A* 160 turpescens *A* 161 mestu = *A*, s. *erasa*  
 que add. *Burm.* dolum *Maehly* modo *A* intima conieci  
 163 aetnea *A* 164 addedit *A* 165 cuncta *A* nomen *A*,  
 corr. *Oudendorp*. 166 causa *A* 168 Venerat α ipsis uisos *A*

- Non Chariti: totas arti mandaverat iras.  
 170 Vincula tunc manibus suspenso molliter ictu  
 Inligat et teneris conectit brachia palmis.  
 Excutitur somno Mavors et pulcra Cythere.  
 Posset Gradivus validos disrumpere nexus,  
 Sed retinebat amor, Veneris ne brachia laedat.  
 175 Tunc tu sub galea, tunc inter tela latebas,  
 Saeve Cupido, timens. stat Mavors lumine torvo  
 Atque indignatur, quod sit deprensus adulter.  
 At Paphie conversa dolet non crimina facti,  
 Sed quae sit vindicta sibi. dum singula volvens  
 180 Cogitat, hanc poenam sentit, si Phoebus amaret.  
 Iamque dolos properans decorabat cornua tauri,  
 Passiphae crimen mixtique cupidinis iram.

## 254

## FLAVII FELICIS

## viri clarissimi

B. ad Lux. 86.  
 M. 295.  
 B. IV 356.

Postulatio honoris apud Victorinianum virum  
 inlustrem et primiscrinarium

Sunt versus XXXII

[XXII] Aspera dum quaterent humanas praelia mentes  
 Aut raperet vastum nigra procella fretum,

169 cariti A 170 suspensus A, corr. A<sup>1</sup> icto A  
 172 citere A y sup. scr. A<sup>1</sup> ut uidetur 173 gradib; A  
 174 ledant A 175 iacebas A, correxi 176 stat Burm.  
 stans A turbo A torbo A<sup>1</sup> 177 Adq; A 178 Ad pafie  
 A confessa Higtius. Interpunit Ziehen 179 que ex quid  
 A siui A dum] tum Boissonadius 180 hanc ego et A  
 pena A sancit Baehrens foeb; A 181 dolo preparans  
 A, corr. Burmannus reparans Baehrens 182 Passife A,  
 cf. Serv. in Aen. VI 14

254. Flavii] FL. A honori A ū inl. A uersus] ūr  
 A Sunt uersus XXXII, h. e. sylloga hic incipiens constat 32  
 carminibus c. 254—285 XXII in mg. addidi 1 cum . .  
 gentes L. Muellerus

Cum dubiis fortuna suis penderet habenis	
Torqueretque vagus stolidi corda metus,	
Anxia Phoebeis sanabant pectora templis	5
Et sacros tripodas nosse salubre fuit.	p. 135
Nunc etiam saevis agitat quos cura periclis	
Atque inopi vexat dura labore fames,	
Altera Parnasi currunt ad numina montis	
Castalioque lacu viscera maesta foveant.	10
Te nudi tristesque rogant, tibi flebile plangit	
Auxilium poscens paupera turba tuum.	
Tu mihi numen eris, Phoebéo munere plenus	
Qui potes infirmos morte levare manu.	
Erige languentem, morbos depelle meroris	17
Et miserum melior factus Apollo iuva,	
Quaeque meos domus est proavos miserata patremque,	15
Haec eadem natis praemia nota ferat.	
Non ego litigeros cupio cognoscere fasces,	19
Nec mihi reddantur iura superba precor;	20
Triste forum nolo, vexant quod praelia pacis	
Fraternisque odiis alea caeca subit;	
Conflictus audire piget rixasque togarum,	
Quas inter fictus concrepat ore furor,	
Iustitiam calcat seductus faenore praedae	25
Et, quas defendit, partibus arma parat;	
Nec mihi qui pereant ulli poscuntur honores	
Aut avidus pompae maxima lucra peto:	
Sit mihi fas audire sacros et cernere cultus,	
Ecclesiae spectans dona venire mea.	30

3 fortuna<sup>is</sup> A. num levis? 4 torpida L. *Muellerus*  
 mtus A 5 foebeis A 6 sacro A 7 agittat A  
 8 Adq; A labores A, corr. a 10 foebunt A, corr. a  
 13 foebeo numenere plenus A, corr. *Burmannus* numine  
 a 14 informes A, corr. *Burmannus* labare manu(s *era-*  
*sum*) A u. 15. 16. 17. 18 A; *transposui* 15 meror<sup>is</sup> A  
*m. pr.* 19 cognoscere A 21 uexant quod praelia *scripsi*  
 uexat quod praemia A 22 area *Bachrens* 25 Iusticiam  
 A seductos A praedo a in *mg.* 26 num defendat?  
 28 auitus A 29 cultos, in cultus corr. A

- Sic tibi Phoenicis transcendere congruat annos  
 Incolumique aevum coniuge laetus agas,  
 Sic thalamis prolem socies videasque nepotes  
 Prudentis gremio ludere semper avi,  
 35 Inclita sic celsi praevectus fata parentis p. 136  
 Exsuperes meritis saeculaque longa geras;  
 Sic priscos vincas atavos clarosque parentes  
 Et placido regi nuntius orsa feras:  
 Adhuc poscenti, miserum sustolle ruinae;  
 40 Clericus ut flam, dum velis ipse, potes.

## 255

**Thema Vergilianum**  
**'Nec tibi, diva parens'**

B. I 174.  
 M. 1611.  
 B. IV 185.

- Dedecus o iuvenum turpisque infamia Teucrum,  
 Qui segnis per bella lates, †gens perfida et amens,  
 Non virtute potens, non belli maximus auctor,  
 Ignavus tu semper eris semperque fuisti,  
 5 Naufragus atque miser segnisque in praelia ductor!  
 Nec non est aliud, quod maius crimen obibis.  
 Iamque tuo generi quia semper perfidus extas,  
 Non equidem miror. non est ex tempore natum;  
 Antiquos imitaris avos, periuria patrum.  
 10 Nec non haut Veneris pulcra de stirpe crearis  
 Nec pater Anchises vestrae [est] aut Dardanus auctor  
 Gentis, sed durae tigres lapidesque sinistri

31—40: cf. *Ovid. Trist. II* 159—182    31 fenicis *A*  
 32 coniūge lētu *A*    34 Prudentis *A* Prud. *uulgo* Pen-  
 dentes *L. Mueller*    35 prouectus *A* praeuectus *Baehrens*  
 36 seclaq; *A*    u. 37. 36 cf. c. 216, 3. 4.    39 ruinas *A*, *corr.*  
*Burmmanus* ruina *L. Mueller*

255. Tema virgilianū nec sqq. *A*. cf. *Verg. Aen. IV* 365  
 'Nec tibi diua parens generis nec Dardanus auctor, Per-  
 fide' sqq.    2 signis *A* lates *scripsi* fores *A* mens *Ouden-*  
*dorp.*    3 uelli *A*    4 Ignab; tus *A*    5 adq; *A* signisq;  
*A*    6 obibit *A*, *corr.* *Oudendorp.*    7 quia *A* quod α  
 9 abos *A*    10 haut *scripsi* aut *A* et α pulcrae *Baehrens*  
 11 ancises *A* est *scripsi* que *A*    12 sed daret *A* lapidisq; *A*

Te genuere virum, silvae montesque profani.  
 Vberaque ꝫ tibi et potum admovere malignum,  
 Quae tibi perfidiam mixto cum lacte dederunt.

15

B. II 68.

M. 88.

B. IV 156.

256

VERGILI

Nocte pluit tota, redeunt at mane serena.  
 Commune imperium cum Iove, Caesar, agis.

B. II 69.

M. 88.

B. IV 156.

257

EIVSDEM

Hos ego versiculos feci. tulit alter honorem.  
 Sic vos non vobis mellificatis apes.

14 quaeque *Burmannus* 15 perfidia myxto (o ex ū corr.) *A* mixtam *Baehrens* dederant *A*

256—264 exstant in *A*; in *BV* quibus 258. 262. 264 desunt; in *C* fol. 2 et 121; 256. 160. 261. 257 in *Paris*. 8098 s. *XI—XII* fol. 60 r.; 261 et 264 in *Donati uita Verg.*, in cuius uulgata etiam 256 et 257. Pars extat in *Reginensi* 2078 s. *IX*, *L(ipsiensi I 74 s. X)*, *Vaticano* 8252 s. *IX*, *Bernensi* 167 s. *IX—X*, *Mus. Brit. Reg.* 15 B 19 s. *IX—X*, recentioribus

256. Vergilii *V* Ipsius (sc. *Verg.*) ad augustum *C* Virgilius hos duos uersiculos transmisit ad Cesarem, cum staret foris et non mittebant eum intus ministri ignorantes quis esset *Petropolitanus saec. VIII*) 1 ad *AB* mane] me *B* redeunt spectacula mane *VCLP* *Donatus* uulg.

2 Cā(Com *B*)munem *AB* Commune *L* Diuisum *VC* habes *CL* habet *V* *Don.* u. 2 adfert *Cassiodorus de orthogr.* c. 3 (ut est illud), ubi Diuisum . . habes. — 'Diuisum imperium tibi cum Ioue, Caesar Augustus' *P.* — *Vaticanus* 8252 in 256 (ad augustum imperatorē) et 257 cum *C* conspirat

257. Item eiusdem *C*, om. *V*. *Distichon recte exhibent ABV Bern.* 167 (qui u. 1 honores). Versiculos ego composui tulit *L*. Ex 'Virgilio in tetrastichis theatralibus' u. 2 affert *Aldhelmus* p. 309 ed. *Gil.* 1 fecit talit *C*. Post 2 addunt *CL*: Sic uos non uobis uellera fertis oues. *Donati uulgata habet*: u. 1; Sic uos non uobis nidificatis aues; u. 3 ex *C*; u. 2; Sic uos non uobis fertis aratra boues

258

EIVSDEM

B. III 270.

M. 96.

B. IV 157.

Pars tibi, Nise, datur Bacchi, pars deinde negatur: p. 137  
Esse potes liber, non potes esse pater.

259

EIVSDEM

B. III 142.

M. 91.

B. IV 157.

Arretine calix, mensis decor ante paternis,  
Ante manus medici quam bene sanus eras!

260

EIVSDEM

B. III 142.

M. 99.

B. ib.

Humor alit segetem; segeti contrarius humor.  
Quod iuvat, [hoc] dulce est; quod cogitur, altera mors est.

261

EIVSDEM

B. —

M. 97.

B. ib.

Monte sub hoc lapidum premitur Ballista sepultus:  
Nocte die tutum carpe viator iter.

258. Verus Virgilii C 1 ubi C bacci AC necatur  
A, corr. alia manu

259. Item eiusdem C 1 Ab(Au V)ietine ABVL  
Abtetine C, corr. Scal. decorate libri, corr. Scal. patētis  
A 2 man V

260. Item eiusdem C, om. V 1 Humor (ex Hamur A)  
libri alē segitem segiti A humor libri 2 iubat AV hoc  
add. in A m. rec. est dulce C alter B alta C est om. AV

261. Eiusdem V Disticon uirgilii factū in basilicas la-  
trones C Epitafion ballistae latronis L et fere Sangall. 899  
s. IX 1 Montes A tegitur CL Donatus, Phoca uallista  
B balista VCL Donatus balliste Sang. 2 carpet A carpere  
V uiatur A, corr. A<sup>1</sup>

B. —

M. —

B. IV 157.

262

## EIVSDEM

Si quotiens peccant homines, sua fulmina mittat  
Iuppiter, exiguu tempore inermis erit.

*Ouid.*  
*Trist.*  
*II 33 sq.*

B. III 268.

M. 95.

B. IV 158.

263

## EIVSDEM

Dum dubitat natura, marem faceretne puellam,  
Natus es, o pulcher, paene puella, puer.

264

## SEXTI PROPERTI

B. —

M. —

B. IV 158.

## De Vergilio

Cedite Romani scriptores, cedite Grai:  
Nescio quid maius nascitur Iliade.

*Propert.*  
*III 32, 65 sq.*

265

## PENTADI

B. I 139.

M. 242.

B. IV 358.

## [De Narcisso]

Cui pater amnis erat, fontes puer ille colebat  
Laudabatque undas, cui pater amnis erat.  
Se puer ipse videt, patrem dum quaerit in amne,  
Perspicuoque lacu se puer ipse videt.  
Quod Dryas igne calet, puer hunc inridet amorem  
Nec putat esse decus, quod Dryas igne calet.

5

262. Eiusdem C, om. A 1 homines peccant A

263. Item C Versus Virgilii V 2 es om. B pulcer  
A pene BVC

264. ppertii C uirgilio AC 1 Cēdide A

265. Pintadi B Explicit (post *Martial.* XIV 228) Pin-  
tadi V De Narcisso addidi 1 annis V erat om. A  
8 patrē rē dū, altero rē deletō, V querat B ānē AV  
4 laus se B 5 Quo a drias A (y add. a) 6 Ne A  
drysas A ig///e V, corr. m. sec.

Stat stupet haeret amat rogat innuit aspicit ardet  
 Blanditur queritur stat stupet haeret amat.  
 Quodque amat, ipse facit vultu prece lumine fletu;  
 10 Oscula dat fonti, quodque amat ipse facit. p. 138

266

EIVSDEM

[Aliter]

B. I 141.  
 M. 244.  
 B. IV 358.

Hic est ille, suis nimium qui credidit undis,  
 Narcissus vero dignus amore puer.  
 Cernis ab inriguo repetentem gramine ripas,  
 Vt per quas periit crescere possit aquas.

267

EIVSDEM

B. I 165.  
 M. 248.  
 B. IV 358.

Chrysocome gladium fugiens stringente marito  
 Textit adulterium iudice casta reo.

268

EIVSDEM

B. III 88.  
 M. 245.  
 B. IV 359.

Crede ratem ventis, animum ne crede puellis;  
 Namque est feminea tutior unda fide.  
 Femina nulla bona [est], vel, si bona contigit una,  
 Nescio quo fato res mala facta bona est.

7 Stat] flet *Heinsius* herit *A*, corr. *a* inuit at picit *A*,  
 corr. *a* 8 herit *A* 10 quoque *A*, *B* *m. pr.*

266. Aliter addidi 1 Hoc *V* illa, corr. *m. sec.*, *V*  
 suis *A* creditur *ABV* 2 Narcisus *V m. pr.*, *B* 3 ripam  
*BV* uitam *Higtius* 4 puer *B* perit *V* poscit *B* posset *V*

267. 1 Crisoconte *A* *y sup. scr. a* (an *A*?) trigente  
*A* 2 caste *A*, corr. *m. antiqua* reo *A* (eo in *ras.*)

268. Eiud *V* Pentade *C fol. 2 r.* Ciceronis dissertissimi  
 oratoris *Monacensis* 19413 s. X—XI. Versus Cyceronis *Ber-*  
*nensis* 519 s. XIII—XIV. Ciceronis *Strozianus* 75 s. XIII,  
*recentiores* 1 Credere *V* u. 3—4 *a primis reparavit Bour-*  
*delotus* 3 est add. *Sannazarius* ulla *Ca Mon. Bern. Strozz.*  
 una *ABV* 4 pacto *Strozz.* est *C*, om. *ABV Mon. Bern.*



## 269

## OVIDI

B. M. B —

## De aetate

Vtendum est aetate; cito pede labitur aetas, *Ouid.*  
 Nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit .... *art. am.*  
 Heu me nunc miserum! laxantur corpora rugis *III 65 sq.*  
 Et perit, in nitido qui fuit ore, color. *78 sq.*

B. III 38.

M. 537.

B. IV 359.

## 270

## REGIANI

Quis deus has incendit aquas? quis fontibus ignes  
 Miscuit et madidas fecit decurrere flammās?  
 In regnis, Neptune, tuis Vulcanus anhelat!

B. III 38.

M. 536.

B. IV 359.

## 271

## EIVSDEM

Ante bonam Venerem gelidae per litora Baiae  
 Illa natare lacus cum lampade iussit Amorem.  
 Dum natat, argentes cecidit scintilla per undas;  
 Hinc vapor ussit aquas: quicumque natavit, amavit.

B. III 53.

M. 538.

B. IV 359.

## 272

## EIVSDEM

Bellipotens Mavors, Veneris gratissime furto, *p. 139*  
 Hic securus ama. locus hic amplexibus aptus.  
 Vulcanus prohibetur aquis, Sol pellitur umbra.

269. Ouidi de aetate *AB* Ovidius de sc̄da etate *C*  
 3 Quam cito, me miserum! *Ovidius* 4 perit initido *B* ora *C*  
 270. 1 d̄s *A* 2 decurrere *A* discurrere *α* 3 hanelat *A*  
 271. Regiani *V* 1 litorara *A* 2 natarae *V* lacu *α*  
 lapade *V* 3 natata gentes *A*, corr. *α* algentens *V* scin-  
 tillas *A* 4 Hunc *A* usit, sed corr., *V*  
 272. 1 ueneris *A* (s m. recens deleuit) furto *Muellerus*  
 furtum *A* 2 ama securus *A* 3 = c. 202, 2. proibitur *A*

273  
MODESTINIB. I 31.  
M. 231.  
B. IV 360.

- Forte iacebat Amor victus puer alite somno  
 Myrti inter frutices pallentis roris in herba.  
 Hunc procul emissae tenebrosa Ditis ab aula  
 Circueunt animae, saeva face quas cruciarat.  
 5 'Ecce meus venator', ait 'hunc' Phaedra 'ligemus!'  
 Crudelis 'crinem' clamabat Scylla 'metamus!'  
 Colchis et orba Progne numerosa caede: 'necemus!' X  
 Dido et Canace: 'saevo gladio perimamus!'  
 Myrrha: 'meis ramis', Euhadne: 'igne crememus!'  
 10 'Hunc' Arethusa 'in aquis', Byblis 'in fonte necemus!' —  
 Ast Amor evigilans dixit: 'mea pinna, volemus.'

274  
PONNANIB. II 71.  
M. 589.  
B. IV 360.

- Picta fuit quondam Pharii regina Canopi  
 Artificis formata manu. nam vivere serpens  
 Creditur et morsu gaudens dare fata papillae.  
 O quam vivit opus, quam paene figura dolorem  
 5 Sentit et ex ipso moritur pictura veneno!

275  
MARTIALISB. III 261.  
M. — B. —

- Qualem, Flacce, velim quaeris nolimve puellam? *Martial.*  
 Nolo nimis facilem difficilemque nimis. *I 57*

273. *Inscr. et u. 1 om. B* 1 aside *A*, corr.  $\alpha$   
 2 frutices *B* ruris *Baehrens* erba *A* 4 sacra  $\alpha$  facent  
*B* 5 alt *B* fedra *AB* 6 scillā etamus *A* squilla *B*  
 7 Cholchis *A* erba *B* 8 et 9: alter hiatus altero defenditur  
 8 Dido ait et *Oudendorp.* perinmanus *B* 9 Myrra  
*A* euhadnes *A* ramis ramus eucha dnē signe *B* 10 arethusa  
 inquit biblis *B* aredusa in quit blibis *A* aquis  $\alpha$  que  
 add. *Oudendorp.*

274. 1 farii *A* 2 cf. *Dracontius de deo I 604* 'artificis formata manu' Artifici  $\alpha$  sugere *Oudendorp.* 3 morsa

$\alpha$  gādens *A m. pr.* papilla *A*, corr. *Oudendorp.* 4 pōene *A*

275. *Martialis A* Marciat *C fol. 1* u. 1 Quam *A* Qualem *C*, *Martialis* 2 difficilēq; *A*

Illud quod medium est atque inter utrumque, probatur:  
Nec volo quod satiet nec volo quod cruciet.

B. —  
M. 200.  
B. IV 117.

276

✓

## EIVSDEM

Nec volo me summis Fortuna neque adplicet imis, *Apud Martialem non extat*  
Sed medium vitae temperet illa gradum. *p. 140*  
Invidia excelsos, inopes iniuria vexat:  
Quam felix vivit, quisquis utraque caret!

B. III 281.  
M. 545.  
B. IV 360.

277

## TVCCIANI

Cantica gignit amor et amorem cantica gignunt.  
Cantandum est, ut ametur, et ut cantetur, amandum.

B. III 282.  
M. 546.  
B. IV 361.

278

## EIVSDEM

Pallas tota Iovis patrio de vertice nata  
In caelum cecidit . . . . .

279

## VINCENTI

B. I 154.  
M. 548.  
B. IV 361.

## Phaëdra

Victe pudor, conpone preces! secreta duorum  
Tertius ignoret; sit tantum littera testis

3 adq; A probamus *Martialis* (probatur *eius codices nonnulli*) 4 saciet C quod cruciat . . quod satiat *Martialis*

276. Eiusdem A Item *Marcialis* C De mediocritate uitae *L(ipsiensis s. X)* 1 Non LC furtuna A, corr. A<sup>1</sup> applies C 3 excelsus C uexit A, corr. A<sup>1</sup> 4 utroque ACL, corr. *Lessingius*. Post u. 4 add. C c. 178, 5. 6 ('Item')

277. Tucciani A Lucanus C 1 ante et erasum ē A 2 cantetur amandum om. C

278. sic A

279. fedra A 2 litera A

- Imensum locutura nefas. metus unicus. urget,  
 Ne speret iuvenis lacrimas finxisse novercam.
- 5 Hinc tamen incipiam. caeli regnator amavit  
 Et thalamos tenet una soror; nec crimine dignum est,  
 Quod mundus cum lege facit. Telluris alumnus  
 Vnus in orbe fuit: nulla est cognatio plebis?  
 Venimus ex uno mixti patre, matre, sorore.
- 10 Ne metuas facinus! 'non vult hoc scire Cupido.'  
 Pignus habes tabulas: rea sum semper, rea sola.  
 Sed si virgineum suffundunt ora ruborem,  
 Vel negature veni. liceat sperare rogantem  
 Et fastus tolerare tuos. sequar ora superbi,
- 15 Oscula suspensis defigam singula plantis.  
 Me cruciet captivus amor, nemus omne resultet  
 Hippolytum, secumque ferat vox ultima nomen.  
 Testor amoris onus Venerisque insignia nostrae:  
 Dum volo, dum nolo, dum vincor scribo repugno,
- 20 Suspensos collo laqueos rogatura resolvi. p. 141

280

BONOSI

Vnde supra

B. — M. —  
B. IV 362.

Incestum si promiseris, petii;  
 Si negaveris, tu petisti.

3 doctura *Oudendorp.* medus A 6 thalamos A una  
 A. num ipsa? 7 rege et 8 multa est L. *Muellerus ann.*  
*philol.* 1867 p. 501. Signum interrogandi addidi 11 semp  
 et rea A semper rea sum et r. s. L. *Muellerus* nempe et  
*Baehrens* 13 spectare negantem *elegant* L. *Muellerus*  
 17 Hippolytum A 18 opus *Burm.* nre A 19 scriuo A  
 20 Suspensus A laqueo A, laqueos m. rec. et α

280. Honori L. *Muellerus* 1 peti A petii α 280 sq.  
 uersuum fines consonant, numeri pedesque nulli sunt

B. III 156.

M. 924.

B. IV 362.

## 281

## De funambulo

Vidi hominem pendere cum via,  
Cui latior erat planta quam semita.

## 282

B. V 176.

M. 1106.

B. IV 362.

De urss aenea, in qua serpens fuit,

ubi inscius puer manum misit

Aere cavo falsam serpens impleverat ursam,  
Addidit et morsum et iubet esse feram

. . . . .  
Inplevit serpens quod minus artis erat.

B. V 183.

M. 1113.

B. IV 362.

## 283

## De pectine

Crinibus ambrosiis Veneris decus addidit, ut se  
Pulchras iactarent Pallas vel pronuba Iuno. . .

B. V 181.

M. 1111.

B. IV 363.

## 284

## De antlia

Fundit et haurit aquas, pendentes evomit undas,  
Et fluvium vomitura bibit. mirabile factum!

281. De funambulo *A. Talia 'Enigmata vulgaria', uersuum consonantium arte ut nostrum partim composita Schenklius ber. d. k. akad. d. wiss. 1863 p. 18 profert e cod. Sangall. 196 s. X: Vidi mortuum sedentem super uiuum, et ex risu mortui moriebatur uiuus. Vidi hominem ambulantiem cum matre sua, et pellis ei pendeat in pariete. Vidi mulierem flentem Et cum quinque filiis currentem, Cuius semita erat uia Et pergebat ualde plana campestria*  
282. inmisit *Burm.* 1 cabo *A. num factam?* 2 Ad-dedit *A* morsū *A: morsus m. rec. in A post 2 nullum spatium A; Cumque puer dextram committeret inscius ursae expleuit Burm.* 4 num mūnus?

283. 1 addidū se *A*, addidit, ut se *Burmannus*  
2 Pulcras *A* Frustra *Bachrens*

284. De ancla *A, corr. a* 1 Pendit et aurit *A, corr. m. recens et a* Reddit *Iuretus* 2 uomitur. auuuit *A*

Portat aquas, portatur aquis. sic unda per undas  
Volvitur et veteres haurit nova machina lymphas.

285

De conviviis barbaris

B. V 161.

M. 1092.

B. IV 364.

Inter 'eils' goticum 'scapia matzia la drincan'  
Non audet quisquam dignos edicere versus.

285\*

[Item]

Calliope madido trepidat se iungere Baccho,  
Ne pedibus non stet ebria Musa suis.

286

SYMPHOSII

scholastici

A e n i g m a t a

B. — M. —  
B. IV 365—385.

Praefatio

[XXIII] Haec quoque Symphosius de carmine lusit inepto  
(Sic tu, Sexte, doces; sic te deliro magistro),

3 per undis *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 4 aurit *A* mačina limfas *A*  
285. conviviis *A* 1 edidi ut est in *A* citz α madria  
jadrinca α. *Massmannus in Hauptii annal. german. I*  
*p. 379 sqq.* eils salutem skapja procuratorem peni uel skap  
'procura, praebe', jah matjan jah drigkan 'et cibum et po-  
tum' interpretatur 2 audit *A* educere α, recte? uersos *A*  
285\*. 1 bacco *A* u. 1—2 aliud ac 285 carmen esse  
uidit et u. 2 sobria conj. *L. Muellerus* debria *Peiperus*

286. *Symphosii libri praeter A: I. Recensionem quam D*  
*appello exhibent d* (*Vossianus quart. 106 s. IX—X cf. ann.*  
*philol. 1866, 266 sqq.*), — α (*Sangallensis 278 s. IX, cf. be-*  
*richte d. kais. oesterr. Akad. d. wiss. 1863, 11 sqq.*), — *F*  
(*Parisinus 5596 s. IX*), — *G* (*Paris. 8055 s. X*), — *H* (*Paris.*  
*8440 s. X*), — *I* (*Paris. 8319 s. XI; de Parisinis cf. Anthol.*  
*ed. pr. I 2 p. LVIII sqq.*), — *M* (*Petropolitanus F XIV, 1*  
*s. VIII, cf. Schenkl Stud. Vindobon. III 143 sqq.*), —  
*NO* (*Palatini 1719 et 1753 s. IX, cf. ib. II 297*), — *h* (*mus.*

Annua Saturni dum tempora festa redirent  
Perpetuo semper nobis sollemnia ludo.

Post epulas laetas, post dulcia pocula mensae

5

Deliras inter vetulas puerosque loquaces,

Cum streperet late madidae facundiâ linguae,

p. 142

Tum verbosa cohors studio sermonis inepti

*Recensio B: 1. 2 desunt*

*Britann. Regius 12 C 23 s. X = Heumanni A), — Ang(licanus V 8, 22 s. XI).*

II. *Recensionem quam dico B exhibent β (Sangallensis 196 s. X, cf. berichte 1868, 11 u. supr.), — KL (Parisini 2778 et 8088 s. XI, cf. Anthol. ed. pr. I 2 p. LVIII sqq.), — w (Westmonasteriensis E 919 s. X = Heumanni B).*

*Cum A, qui utramque rec. saepe coniungit, interdum congruit s (Parisinus 4808 s. IX, cf. mus. rhen. 28, 526 sq.) u. 1—74. — Est et in Reginensi 2078 s. X.*

*Petropolitanus hic illic cum A uel B consentit.*

*Recensiones DB primus distinxi, cf. quae disputavi Ztschr. f. oesterr. Gymnas. 1868, 483 sqq. In contextu carminis ipsius Symphosii uerba quantum potui restitui; recensionis B non aequae bonae uarietatem infra apposui. Plene totam uarietatem lectionis exhibebo librorum A (cuius ordinem aenigmatum sequar)  $\alpha\beta$ ; reliquorum neque leuiores discrepantias uniuersas neque lacunas neque ordinem aenigmatum, sed quae e re uidebuntur indicabo.*

*Incipiunt (om.  $\alpha$ ) enigmata Symphosii  $\alpha\lambda\eta\epsilon\varsigma HG$  (simposii s). Incipit praefatio enigmatum (enigmati K) Symphosii  $\beta K$ . De A cf. ad u. 18. — Simphosi uel Lucani cod. Petropol. Lucanus (Incanus cod.) Firmianus cod. Palat. 1758 ad u. 16. Scilicet olim non Symposium sed symposium interpretantes simulque memores et Firmianum Lactantium scripsisse symposium et M. Lucanum saturnalia (cf. u. 8), horum alteri utri tribuerunt scioli quidam monachi.*

*'Simpositū I sīphoniū: enigma quod Firmianus et (!) Lactantius cōposuerunt' cod. Cassin. 90 s. X, cf. etiam Goetz mus. rh. 41, 318. — Symposium primus Castalio (ed. a. 1581) nominauit. XXIII in mg. addidi u. 1—2 om. A  $\beta$  2 delere  $\alpha$  m. pr. 3 cum Schenklius rederent A 4 semper nobis  $\alpha\beta$  nec semper A sollemnia Ad 1—4 sic interpunct Klappius 5 lēticias A pocula dulcia  $\alpha\beta$  6 deleras  $\beta$  7 latea madideuide A (i. e. madidae et auidae) faecundia d 8 chors A inepto A -pti  $\alpha\beta$*

- Nescio quas passim magno de nomine nugas  
 10 Est meditata diu; sed frivola multa locuta est.  
 Nec mediocre fuit, magni certaminis instar,  
 Ponere diverse vel solvere quaeque vicissim.  
 Ast ego, ne solus foede tacuisse viderer,  
 Qui nihil adtulerim mecum, quod dicere possem,  
 15 Hos versus feci subito † de carmine vocis.  
 Insanos inter sanum non esse necesse est.  
 Da veniam, lector, quod non sapit ebria Musa.

## I Graphium

- De summo planus, sed non ego planus in imo  
 Versor utrimque manu. diverso munere fungor.  
 20 Altera pars revocat, quidquid pars altera fecit.

## II Harundo

Dulcis amica dei, ripae vicina profundae,  
 Suave canens Musis, nigro perfusa colore,  
 Nuntia sum linguae digitis signata magistris.

*Rec. B:* 14 adtuleram      21 ripae, semper uicina profundis      23 magistri

9 magnae  $\beta$  molimine *Baehrens*      12 diuerse  $d$ , -sae  
*rell.* quique uicissem  $d$       18 Est  $d$  foeda  $\beta$  fedet. ha-  
 cuisset  $A$       14 adtuleram  $A\beta$  adtulerim  $d\alpha$  possim (pos-  
 sum  $\alpha$  *m. pr.*) libri, possem uulgo      15 Hoc  $\beta$  uersos  $A$   
 de ] e  $A$  conamine *Baehrens* tentamine *Ungerus*  
 18 Enigmata Symfosi scolastici  $A$  Enigmata Siphusii phisici  
*Angelic.* I Grafius  $A$  De grafio  $\beta$ . *Titulorum lectionem ex*  
*solo A omnem afferam*      19 utrimque  $A\beta$  utraque  $\alpha$   
 , utrumque  $d$  et munere  $\alpha$  diuersa et munera  $d$       20 quic-  
 quid  $\alpha\beta$  facit  $A$       II Arundo  $\beta$       21 dei  $d$ ] de  $\alpha$  D.  
 amica ripae, semper uicina profundis  $A\beta$ ; sequor  $d\alpha$   
 22 canis  $Ad$       23 sunt bilingue  $A$  lingua  $\beta$  magistris  $Ad$   
 magistri  $\alpha\beta$       21—23 extant in *Historia Apollonii regis*  
*Tyri, cuius in recensione meliore (codd. AP) cum B( $\beta$ )*  
*congruunt*



## III Anulus cum gemma

Corporis extremi non magnum pondus adhaesi.  
 Ingenitum dicas; ita pondere nemo gravatur. 25  
 Vna tamen facies plures habet ore figuras.

## III Clavis

Virtutes magnas de viribus affero parvis.  
 Pando domos clausas, iterum sed claudio patentes.  
 Servo domum domino, sed rursus servor ab ipso. p. 143

## V Catena

Nexa ligor ferro, multos habitura ligatos. 30  
 Vincior ipsa prius, sed vincio vincta vicissim.  
 Et solvi multos, nec sum tamen ipsa soluta.

## VI Tegula

Terra mihi corpus, vires mihi praestitit ignis;  
 De terra nascor; sedes est semper in alto;  
 Et me perfundit, qui me cito deserit, umor. 35

*Rec. B:* III cum gemma desunt 24 inhaesi 27 diuitibus | parua 34 uide adnotationem 35 Et ego perfundor, sed me

cū gemma  $d\alpha$  Anulus | Cū gemma corporis extremi digito. ñ magno pondus adhesi | Corporeo digito extremo non pondus inheſi  $A$  (digito *glossema ad* adhaesi) adhaesi  $d\alpha$  25 Ingenium  $a$  dicas gravatum pondere tali  $A$  nemo grauatus  $\beta$  26 facies sc. *gemmae micantis* habet ore *scripsi* habitura libri 27 multas *F'I* affero *etiam*  $\beta$  de uiribus diuitibus adofferro  $A$  28 domus *d' all.* sed cludo (*corr. in* concludo)  $\alpha$  recludo  $d$  29 Seruor  $A$ , *corr. a* 30 legatos  $A$  32 Set  $\alpha\beta$  Sed *rell.* Et *Perionius* Exsolui  $L$  VI Tegulae  $\beta$  33 mihi]  $m$   $\beta$  preſtetit  $A$  34 sic  $A$  cum paucis. Est domus in alto, sedes est semper in imo (alto *F'*)  $d\alpha\beta$ , et fere *rell.* Estque domus tecto sedes mihi *Heumann* 35 sic  $d\alpha$ ; sed  $A = B$  Rore ego perfundor *Bachrens!* humor  $\alpha\beta$

## VII Fumus

Sunt mihi, sunt lacrimae, sed non est causa doloris.  
 Est iter ad caelum, sed me gravis inpediit aër,  
 Et qui me genuit, sine me non nascitur ipse.

## VIII Nebula

Nox ego sum facie, sed non sum nigra colore  
 40 Inque die media tenebras tamen afferro mecum.  
 Nec mihi dant stellae lucem nec Cynthia lumen.

## VIII Pluvia

Ex alto venio, longa delapsa ruina.  
 De caelo cecidi medias transmissa per auras:  
 Sed sinus exceptit, qui me simul ipse recepit.

## X Glacies

45 Vnda fui quondam, quod me cito credo futuram.  
 Nunc rigidi caeli duris conexas catenis  
 Nec calcata pati possum nec nuda teneri.

## XI Nix

Pulvis aquae tenuis modico cum pondere lapsus,  
 Sole madens, aestate fluens, in frigore siccus,  
 50 Flumina facturus totas prius occupo terras.

*Rec. B:* 41 lumen n. C. lucem      43 dimissa (i e. demissa)

36 sunt post mihi om. α      40 die A adfero αβ  
 41 A = B cyintia A cinthia β      42 ueni *Schenkl*      48 dimissas A demissa s      44 Et sinu A excipit A simul] prius *Heumann* recipit Ad Glaties β      46 frigidi A con-nexa d      47 Et calcata *Baehrens* uel nuda s tacta *Baehrens* XII ante XI dα (non GI)      48 aqua α con ponere β

## XII Flumen et piscis

p. 144

Est domus in terris, clara quae voce resultat.  
 Ipsa domus resonat, tacitus sed non sonat hospes.  
 Ambo tamen currunt, hospes simul et domus una.

## XIII Navis

Longa feror velox formosae filia silvae,  
 Innumeris pariter comitum stipata catervis. 55  
 Curro vias multas, vestigia nulla relinquens.

## XIII Pullus in ovo

Mira tibi referam nostrae primordia vitae.  
 Nondum natus eram nec eram iam matris in alvo.  
 Iam posito partu natum me nemo videbat.

## XV Vipera

Non possum nasci, si non occidero matrem. 60  
 Occidi matrem, sed me manet exitus idem.  
 Id mea mors patitur, quod iam mea fecit origo.

## XVI Tinea

Littera me pavit, nec quid sit littera novi.  
 In libris vixi nec sum studiosior inde.  
 Exedi Musas nec adhuc tamen ipsa profeci. 65

*Rec. B:* XII Fluminei pisces 55 Innumera . . . sti-  
 pante caterua (*cf. Aen. IV* 136) XIII Pulli

51 q; uocis *A* 53 hospis *d* 51—53 in *Apollonii regis Tyri historia extant, ubi* 53 currunt in domo una 54 formosae *d*  $\alpha$  formosae *I* 55 *A* = *D*, nisi quod Innumeras *A* 56 multa  $\alpha$  *m. pr. d* 54—56 in *Apollonio, ubi* 55 = *B* (*sed stipata*), 56 relinquo: quod utrumque optimum puto XIII De pullo in oue  $\alpha$  Pulli  $\beta$  57 referam  $\alpha$  58 Nondum natus fueram, nec fueram matris dñatus in aluo *A* iam matris *GHI*] genetricis *d* matris (*om. iam*)  $\alpha\beta$  tunc *m. L* dum *m. Schenkl* 59 positu *A* 60 posso *A* 61 mane *A* 62 mea iū *A* 63 ne quid *A F* 65 profici *A*

## XVII Aranea

Pallas me docuit texendi nosse laborem.

Nec pepili radios poscunt nec licia telae.

Nulla mihi manus est, pedibus tamen omnia fiunt.

## XVIII Coclea

Porto domum mecum, semper migrare parata,

70 Mutatoque solo non sum miserabilis exul,

Sed mihi concilium de caelo nascitur ipso.

## XVIII Rana

Raucisonans ego sum media vocalis in unda, p. 145

Sed vox laude sonat, †quasi se quoque laudet et ipsa.

Cumque canam semper, nullus mea carmina laudat.

## XX Testudo

75 Tarda, gradu lento, specioso praedita dorso;

Docta quidem studio, sed saevo prodita fato

Viva nihil dixi; quae sic modo mortua canto.

## XXI Talpa

Caeca mihi facies atris obscura tenebris.

Nox est ipse dies nec sol mihi cernitur ullus.

80 Malo tegi terra: sic me quoque nemo videbit.

*Rec. B:* 67 Nec telae 72 Rauca sonans 76 duro 79 ipsa

Araneus *A* 66—68 ante 63—65 *FGI* 66 labore *A*  
 67 *Aldhelmus* = *D.* Nec tela radio *A* telam radii *Baehrens*  
 poscho  $\alpha$  68 est *om.*  $\alpha$  Coclea sic libri 69 seper marina  
 per mirare parata *A*, corr. *a* 71 consilium *s* concilium  
*L* conchylum *Castalio* 72 Rauca sunans *A* 73 uelox  $\alpha$   
 Sed non *l.* *s.* uox, quae se *Schenkl* vacat *Hasaeus* caret  
*Heumann* qua *G* quas *I* uox rauca sonat, quasi se conlau-  
 det *conscio* semper] *hic s desinit* laudat in ipsa *d*  
 74 nullus *m.* *c.* laudat '*Valentinus*' *ap. auctorem de dubiis*  
*nominibus* (*Gramm. lat. ed. Keil V p. 577*) 75 gradu lentu<sup>o</sup>  
*A m. pr.* *u.* 77. 76 *Schenkl* 76 seuo duro *A* seua *d*  
 prodita  $A\alpha\beta$  praedita *d(?)GH*, *I ex corr.* perdita *Heu-*  
*mann* 79 Non est  $\alpha d$  ipse *A* = *D* ipsa *H* = *B* 80 mallo  
 $A\beta$  terra *om.* *A* uidebat  $\alpha\beta$

## XXII Formica

Provida sum vitae, duro non pigra labori,  
Ipsa ferens umeris securae praemia brumae.  
Nec gero magna simul, sed congero multa vicissim.

## XXIII Musca

Inproba sum, fateor. quid enim gula turpe veretur?  
Frigora vitabam, quae nunc aestate revertor; 85  
Sed cito submoveor falso conterrita vento.

## XXIII Curculio

Non bonus agricolis, non frugibus utilis hospes,  
Non magnus forma, non recto nomine dictus,  
Non gratus Cereri non parvam sumo saginam.

## XXV Mus

Parva mihi domus est, sed ianua semper aperta. 90  
Exiguo sumptu furtiva vivo sagina.  
Quod mihi nomen inest, Romae quoque consul habebat.

## XXVI Grus

Littera sum caeli pinna perscripta volanti,  
Bella cruenta gerens volucris discrimine Martis. p. 146  
Nec vereor pugnans, dum non sit longior hostis. 95

*Rec. B:* 83 fortasse cuncta 86 commoueor 88 Nec  
— nec 89 Nec — sed multa uiuo sagina

81 dura  $\beta$  m. pr. labore *AI* 82 humeris *D\beta* umeris  
uel secure *A* umeris pro duro mense brumali  $\beta$  83 multa  
cuncta uicissim *A*; ergo cuncta in *B* uidetur fuisse (multa  $\beta$ )  
84 gylla *A* 85 reuertar *d* 86 submouear  $\alpha d$  submoueor  
*A* Gurgulio  $\alpha \beta GI$  87 bonis  $\alpha$  agricolis  $\beta d$  non fru-  
gibus *edd.*] frugibus (*om.* non) *A*, frugibus non *DB* nec  
*Perionius* utelis *A* hospis *Ad* 88 *A* = *B* non recto  $\beta$   
nomina *A* 89 Ne gradus *A* sagenam  $\alpha$ . *A* = *B* 90 pa-  
rum *A* est *om.* *A* 91 sumpto *A* sagaena  $\alpha$  92 michi  
*A* Romae  $\beta GIL$  Troiae *Ad*  $\alpha H$  XXVI Gruis *Ad* Crus  $\beta$   
93 pinnae *A* penna *rell.* uolantis libri -nti *Heumannus*  
94 uolucris *A* discrimina  $\beta$  95 pugnans  $\beta$  longius *A*

## XXVII Cornix

Vivo novem vitas, si me non Graecia fallit,  
Atraque sum semper nullo compulsa dolore,  
Et non irascens ultro convitia dico.

## XXVIII Vespertilio

Nox mihi dat nomen primo de tempore noctis.  
100 Pluma mihi non est, cum sit mihi pinna volantis;  
Sed redeo in tenebris nec me committo diebus.

## XXVIII Ericius

Plena domus spinis; parvi sed corporis hospes  
Incolumi dorso telis completus acutis  
Sustinet armatas sedes, habitator inermis.

## XXX Peduculus

105 Est nova nostrarum cunctis captura ferarum,  
Vt si quid capias, id tu tibi ferre recuses,  
Et quod non capias, tecum tamen ipse reportes.

*Rec. B:* 97 Nomen habens atrum 103 confixus  
104 segetes XXX Peducla

96 fellit  $\beta$  97 Vtraque *Ad*  $\alpha$  *GHI* Nomen habens  
atrum utraque sum semper *A* complexa  $\beta$  *I* 98 ult<sup>o</sup> *A*  
99 No<sup>x</sup> *d* 100 dum sint mihi pinne *A* pinna *d* penna  $\alpha$   $\beta$   
101 sedeo *GI* *Pithoeus* prodeo *Schenkl* resto *Bachrens* me in  
tebris *A* nec] non  $\beta$  nec mitto bies *A* 103 Incolumi  $\alpha$   $\beta$   
*A* = *B*. complectus *d* completur  $\alpha$  completus *Cast.* 104 se-  
des *Ad* caedes  $\alpha$  De peduculus *A* Peducl<sup>s</sup> *d* Pediculi *G*  
Peducleus *H* Peduculus *ceteri* 105 notarum *Heumannus*,  
*recte?* cunctas  $\beta$  *m. pr.* captiua *A* 106 id] sed *ADI*  
set  $\beta$ , *corr. Pithoeus* tu tibi] <sup>meo</sup> ubi *A* recusas *A*, *corr. A'*;  
 $\alpha$  107 quod *om. A* capies *d* reportas  $\alpha$

## XXXI Phoenix

Vita mihi mors est; morior si coepero nasci.  
Sed prius est fatum leti, quam lucis origo.  
Sic solus Manes ipsos mihi dico parentes.

110

## XXXII Taurus

Moechus eram regis, sed lignea membra sequebar.  
Et Cilicum mons sum, sed mons sum nomine solo.  
Et vehor in caelis et in ipsis ambulo terris.

## XXXIII Lupus

Dentibus insanis ego sum, qui vinco bidentes,  
Sanguineas praedas quaerens victusque cruentos. p. 147  
Multa cum rabie vocem quoque tollere possum. 116

## XXXIII Vulpes

Exiguum corpus, sed cor mihi corpore maius.  
Sum versuta dolis, arguto callida sensu,  
Et fera sum sapiens, sapiens fera si qua vocatur.

## XXXV Capra

Alma Iovis nutrix, longo vestita capillo, 120  
Culmina difficili peragrans super ardua gressu,  
Custodi pecoris tremula respondeo lingua.

*Rec. B:* 116 Mixtaque

Fenix *Ad* Phenix  $\beta$  108 cepero *A* cepero  $\alpha\beta$   
109 factum *d* loeti  $\beta$  110 solus *d*  $\beta$  *m.* 1 solos *A*  $\alpha\beta$  *m.* 2  
duco *Pithoeus* 111 Mēcus *A* Mechus  $\alpha$  112 caelicum *d*  
sed mons sum] sed non sum *GI* mons sum sunt · non sum  
 $\beta$  *m. pr.* 113 ueor in caelis et *A* caelo sed  $\alpha d$  caelum  
sed  $\beta$  ambolo *A* 114 insanguis *d* quis trunco *Baehrens*  
uedentes *A* 116 Multaq; *Ad* Multoque  $\alpha$  multaque in  
*Baehrens* curauit *A* XXXIII Vulpis *A* 117 corpere *A*  
118 arguito *A* arguta  $\alpha$  119 fera rum *A* 121 deficile *A*  
de facili  $\alpha$  difficili *d* per. sup.] superagrans  $\beta$  saepe *Hey-*  
*nazius* 122 Custodi pecori tremola *A* pecorum *GI* peccorum  
 $\beta$  lingua] uoce *d*

## XXXVI Porcus

Setigeræ matris fecunda natus in alvo

Desuper ex alto virides exspecto saginas,

125 Nomine numen habens, si littera prima periret.

## XXXVII Mula

Dissimilis patri, matri diversa figura

Confusi generis; generi non apta propago.

Ex aliis nascor nec quisquam nascitur ex me.

## XXXVIII Tigris

A fluvio dicor, fluvius vel dicitur ex me.

130 Iunctaque sum vento, quæ sum velocior ipso.

Et mihi dat ventus natos nec quaero maritum.

## XXXVIII Centaurus

Quattuor insignis pedibus manibusque duabus

Dissimilis mihi sum, quia sum non unus et unus.

Et vehor et gradior, qua me mea corpora portant.

## XL Papaver

135 Grande mihi caput est, intus sunt membra minuta.

Pes unus solus, sed pes longissimus unus.

Et me somnus amat, proprio nec dormio somno. p. 148

*Rec. B:* 126 matri, patri

123 pastus *Bachrens!* 124 exspecto saginas  $\alpha$  126 patri  
matris  $d$  patri matri  $\alpha$  patris matri  $h$  patris matris  $H$   
matri patri  $A$  matris patri  $\beta$  figuræ  $d$  127 confusa  $A$   
generi *om.*  $A$  128 quisquam  $d\beta$  quidquam  $A$  quicquam  $\alpha$   
XXXVIII Tygris  $\beta$  130 quæ sum  $AI$ ] quo sum *Bachrens*,  
uentoque  $\beta$ , uento  $\alpha d$  131 natus  $A$  non  $\beta$  maritos  $d\alpha$   
133 Dissimilis  $A$  non sum  $\alpha d\beta$  et unum  $A$  134 ueor  $A$   
qua *Pithocus* quæ  $A$  quo  $a$  quia  $d\beta$  *m. sec.* cum  $\beta$  mea  
 $Ad$ ] duo  $\alpha\beta$  XL Papaver  $A$  135 capud  $d$  est *om.*  $\alpha$   
136 unus est solus  $A$  137 probrio  $A$  non  $\beta$  dormito  $I$



## XLI Malva

Anseris esse pedes similes mihi, nolo negare.  
 Nec duo sunt tantum, sed plures ordine cernis;  
 Et tamen hos ipsos omnes ego porto supinos. 140

## XLII Beta

Tota vocor graece, sed non sum tota latine.  
 Ante tamen mediam cauponis scripta tabernam  
 In terra nascor, lymphæ labor, unguor olivo.

## XLIII Cucurbita

Pendeo, dum nascor; rursus, dum pendeo, †nascor.  
 Pendens commoveor ventis et nutrior undis. 145  
 Pendula si non sim, non sum iam iamque futura.

## XLIII Cepa

Mordeo mordentes, ultro non mordeo quemquam;  
 Sed sunt mordentem multi mordere parati.  
 Nemo timet morsum, dentes quia non habet ullos.

## XLV Rosa

Purpura sum terræ, pulcro perfusa rubore, 150  
 Saeptaque, ne violer, telis defendor acutis.  
 O felix, longo si possim vivere fato!

*Rec. B:* 141 Beta . . beta 142 Pauperibus semper  
 proponor namque tabernis 143 terris 144 pendo, tu-  
 mesco 150 colore

XLI Malva *A* 138 anseres  $\alpha$  similes *A* mihi *om. d*  
 140 supinus *A* subpinos  $\alpha$  141 Beta uocor *A* sum tobeta *A*  
 latina *GI* 142 sic  $d\alpha$ ,  $\beta m. 2$ ; sed *Aw GI* = *B* 143 *Ahw GI*  
 = *B* limfa *A* limpha  $\alpha\beta$  labor *A* unguor *A\alpha HI* ungor  
 $d\beta$  olibo *A* oliua  $\beta GI$  144 rursum *d* dum pendeo te-  
 resco *A* (cresco *a*) dependo tumescens *K. GI* = *B*  
 145 cummoveor *A* mentis  $\alpha$  et] qui *d* 146 si non sum  
 $d$  Cepe *I* 147 mordentem  $\alpha$  148 mordentes *A\alpha* Sed  
 multi sunt mordentem  $\beta$  149 time *A* qui  $d\alpha$  habeo  $\alpha$   
 ullus *A* 150 pulcro *A* pulchra  $\beta$  pulchro  $d\alpha$  rubore  $d\alpha$   
 colore *A\beta alii* 152 si] sim *A* possem *H* u. 150. 151. 155;  
 153. 154. 152 *Heumannus, recte?*

## XLVI Viola

Magna quidem non sum, sed inest mihi maxima virtus.  
 Spiritus est magnus, quamvis sim corpore parvo.  
 155 Nec mihi germen habet noxam nec culpa ruborem.

## XLVII Tus

Dulcis odor nemoris flamma fumoque fatigor,  
 Et placet hoc superis, medios quod mittor in ignes:  
 Nec mihi poena datur, sed habetur gratia  
 dandi. p. 149

## XLVIII Sucinum

De lacrimis et pro lacrimis mea coepit origo.  
 160 Ex oculis fluxi, sed nunc ex arbore nascor.  
 Laetus honor frondis, tristis sed imago doloris.

## XLVIII Ebur

Dens ego sum magnus populis cognatus Eois.  
 Nunc ego per partes in corpora multa recessi.  
 Nec remanent vires, sed formae gratia mansit.

*Rec. B:* 158 Cum mihi peccandi meritum natura negavit  
 XLVIII Myrra 161 frondi

153 sed est  $\beta$  154 sim  $AGI$  e  $d\alpha$  in  $\beta$  magno  $d$ ?  
 155 *Non intellego.* tegmen habet *Baehrens* roborē  $A$   
 XLVII Thus  $\beta FG$  156 flammaque fumore  $\alpha$  157 Et  
 $AGI$  sed  $\beta d\alpha FH$  hic  $d$  superhis  $A$  mitor  $\alpha m. pr.$   
 igne  $A$  ignis  $F$  158 Cum mihi p. m. n. negavit nec in  
 pena d. s. habetuir gr. dandi  $A$ .  $GIw = B$  pena  $A\alpha$   
 danti *Castalio* uitium natura negarit *Pithoeus* XLVIII Su-  
 cinus  $d$ .  $A$  in *inscr.* Murra, sed sucinū post De lacrimis  
 (u. 159) *irrepsit in A*. Sucinum myrrae  $G$  159 per lacrimas  
*Castalio* cepit  $A$  160 oculis  $\beta$  161 odor  $I$  frōndi  $A$   
 sed magno  $d$  dolorēs  $A$  162 prognatus *Baehrens* fort.  
*recte* 163 corpore  $A$  164 Non  $h$

## L Fenum

Herba fui quondam viridi de gramine terrae; 165  
 Sed chalybis duro mollis praecisa metallo  
 Mole premor propria, tecto conclusa sub alto.

## LI Mola

Ambo sumus lapides, una sumus, ambo iacemus.  
 Quam piger est unus, tantum non est piger alter:  
 Hic manet inmotus, non desinit ille moveri. 170

## LII Farina

Inter saxa fui, quae me contrita premebant;  
 Vix tamen effugi totis conlisa medullis.  
 Et iam forma mihi minor est, sed copia maior.

## LIII Vitis

Nolo toro iungi, quamvis placet esse maritam.  
 Nolo virum thalamo: per me mea nata propago est. 175  
 Nolo sepulcra pati; scio me submergere terrae.

## LIIII Amus

Exiguum munus flexu mucronis adunci  
 Fallaces escas medio circumfero fluctu.  
 Blandior, ut noceam; morti praemitto saginam.

*Rec. B:* 173 nunc

L Foenum  $\alpha\beta$  165 Uerba  $\alpha$  uirides  $A$  uiridis  $a$   
 166 calybis  $A$  Seu chalybis (calibus  $d$ ) seu duro (sù *add. d*)  
 precisa metallo  $d\alpha$ ; *dedi ex*  $A\beta GI$  aliis seu] *puto* saevi  
 167 molle  $A$  proprio  $d$  tecta  $\alpha$  conclausa  $\beta$  inclusa  $A$   
 168—170 *om. Fd\alpha H* 169 unus. unus est non piger et  
 alter  $A$  non piger et  $\beta K$  sed non piger  $h$  170 desinet  
 $AGI$  moveri  $A$  172 effugio  $d$  collisa  $\alpha$  173 Et iam  
 mihi nunc forma  $m. A$  Et tunc  $K$  Et nunc  $\beta$  miror  $d$   
 cupia  $A$  174 thoro  $\alpha$  marita  $A$  marito  $\alpha$  175 uiro  $A\alpha$   
 thalamum  $\alpha$   $\text{et } A, om. \alpha$  ' 176 sepulchra  $\alpha\beta$  socio  $\alpha$   
 LIIII Hamus  $\alpha G$  177 munus flexu *scripsi* (munus *est accu-*  
*satiuus ad escas pertinens*) munus. corpus flexi  $A$  (*ad corpus*  
*cf. u. 117*) munus ferri  $\alpha d$  fluxu *add. \alpha* corpus flexi  $\beta GI$

## LV Acula

p. 150

- 180 Longa, sed exilis, tenui producta metallo,  
Mollia duco levi comitantia vincula ferro,  
Et faciem laesis et nexum reddo solutis.

## LVI Caliga

- Maior eram longe quondam, dum vita manebat;  
Sed nunc exanimis lacerata ligata revulsa  
185 Dedita sum terrae, tumulo sed condita non sum.

## LVII Clavus caligaris

In caput ingredior, quia de pede pendeo solo.  
Vertice tango solum, capitis vestigia signo;  
Sed multi comites casum patiuntur eundem.

## LVIII Capillus

- Findere me nulli possunt, praecidere multi.  
190 Sed sum versicolor, albus quandoque futurus.  
Malo manere niger: minus ultima fata verebor.

*Rec. B:* LV Acus 184 At LVII caligaris *deest*  
LVIII Capilli

flexu iam *Salmasius* mugronis *A* ferronis *dH*,  $\beta$  m. 2 flexi  
*delet Baehrens* 178 fallacis *A* fallices  $\beta$  fero *om. A*  
flauum  $\beta$  m. pr. 179 morte *d* sagina *A* sagenam  $\alpha$  sa-  
ginas *Perionius* LV Cocla *A* Acula *d* cicula  $\alpha$  Acus  $\beta$   
181 leni  $\beta$  182 inlaesis  $\alpha$  sed *plerique*: et *A* LVI Cal-  
lica *A* Caligo  $\alpha$  Gallica *K* 184 Ad *AI* At *w*  $\beta$  reuolsa  
*A*  $\beta$  m. 2 refulsa *d* LVII Claus callicarius *A* Clausi cali-  
garius *G* 186 quia *Ad* qui  $\alpha$  què  $\beta$  187 capiti *A*  
188 casus *A* paciuntur  $\alpha$  LVIII Capillos *A* 189 Fendere *A*  
possunt sed *d* 190 versicolores. albos *A* 191 Mallo  
*A*  $\beta$  *F* inultima facta, *om.* uerebor, *A*

## LVIII Pila

Non sum cincta comis et non sum compta capillis.  
 Intus enim crines mihi sunt, quos non videt ullus.  
 Meque manus mittunt manibusque remittor in auras.

## LX Serra

Dentibus innumeris sum toto corpore plena. 195  
 Frondicomam subolem morsu depascor acuto.  
 Mando tamen frustra, quia respuo praemia dentis.

## LXI Ancora

Mucro mihi geminus ferro coniungitur uno.  
 Cum vento luctor, cum gurgite pugno profundo.  
 Scrutor aquas medias, ipsas quoque mordeo terras. 200

## LXII Pons

p. 151

Stat nemus in lymphis, stat in alto gurgite silva,  
 Et manet in mediis undis immobile robur.  
 Terra tamen mittit, quod terrae munera praestat.

*Rec. B:* 197 quae 201 domus

LVIII Pila uel turbo *H* 192 compta comis *A* cincta capillis *dα* calua *Baehrens* sed non sum nuda *conicio*  
 193 crines <sup>in</sup> sunt *A* mihi crines sunt *β*, *I sed corr.* mihi] mei *d* uidit *A* 194 remittat *d* 192—194 in *Apollonii Tyr. c. 42*, ubi 192 compta comis et compta capillis, 193 = *β*, 194 Meque manibus LX Serras *A* 195 sum] in *dαH*  
 196 frondicolas subules *A* sobolem *αβI* depaco *A*  
 197 Mando tamen focis quod spernunt dentes acuti *A* quod spernunt praemia dentes *Baehrens* LXI Anchora *DβGI*.  
*Hoc aen. in αd post u. 317 positum est* 198 minus *A*, *corr.* *a* unco *αd* 199. 201 iurgite *d* 200 Scrutor *A* ipsos *α*  
 198—200 in *Apollonii c. 42*, ubi 198 uno, 199 lucto, 200 ipsas] imas 201 *A* = *D* nemo *α* limphis *A* limphis *αβ*  
 siluas *α* 202 robor *Aβ* 203 munere *A* praestet *α*

## LXIII Spongia

- Ipsa gravis non sum, sed aquae mihi pondus inhaeret.  
 205 Viscera tota tument patulis diffusa cavernis.  
 Intus lymphā latet, sed non se sponte profundit.

## LXIII Tridens

Tres mihi sunt dentes, unus quos continet ordo.  
 Vnus praeterea dens est et solus in imo.  
 Meque tenet numen, ventus timet, aequora curant.

## LXV Sagitta

- 210 Saepta gravi ferro, levibus circumdata pinnis  
 Aëra per medium volucris contendo meatu,  
 Missaque discedens nullo mittente revertor.

## LXVI Flagellum

- De pecudis dorso pecudes ego terreo cunctas,  
 Obsequio cogens moderati lege doloris.  
 215 Nec volo contemni, sed contra nolo nocere.

## LXVII Lanterna

Cornibus apta cavis, tereti perlucida gyro,  
 Lumen habens intus, divini sideris instar,  
 Noctibus in mediis faciem non perdo dierum.

*Rec. B:* 214 Obsequium reddens memorata l. d.

204 aqua *A* inherat  $\alpha$  205 tamen *d*? patulis . .  
 latet *om.*  $\alpha$  patullis *A* cabernis *A* 206 limfa *A* sed se  
 non  $\alpha\beta$  profundet *d* 204—206 in *Apollonii* c. 42 extant  
 (204 aquae] limpha [?]) 207 quos *om.* *A*; quos unus  $\beta$  *GI*  
 209 numen *om.* *A* uentos *A* uetus  $\alpha$  adurant *d* 210 Secta  
*A* Tecta  $\alpha$  pennis  $\alpha$  *GI* poennis  $\beta$  211 uolocri tendo *A*  
 212 uisaeque *d* descendens *A*,  $\beta$  *m. pr.* descendens  $\beta$  *corr.*  
 reuertā *d* 213 pecutis *A* peccudes  $\beta$  cuncta *d* 214 *Ahw*  
 = *B* moderate *d* moderanti *Schenk* oloris *A* 215 con-  
 tempni  $\alpha\beta d$  contemni nec *A* noceri  $\alpha d$  LXVII Lanterna  
*AH* Lanterna reliqui 216 apti  $\alpha$  cabis *A* perlugita *A*  
 giro *A\alpha\beta* 217 syderis *A*

## LXVIII Specular

Perspicior penitus nec luminis arceo visus,  
 Transmittens oculos intra mea membra meantes. 220  
 Nec me transit hiems, sed sol tamen emicat in me. p. 152

## LXVIII Speculum

Nulla mihi certa est, nulla est peregrina figura.  
 Fulgor inest intus radianti luce coruscus,  
 Qui nihil ostendit, nisi [si] quid viderit ante.

## LXX Clepsydra

Lex bona dicendi, lex sum quoque dura tacendi, 225  
 Ius avidae linguae, finis sine fine loquendi,  
 Ipsa fluens, dum verba fluunt, ut lingua quiescat.

## LXXI Puteus

Mersa procul terris in cespite lymph a profundo  
 Non nisi perfossis possum procedere rimis,  
 Et trahor ad superos alieno ducta labore. 230

*Rec. B:* LXVIII Vitreum 229 profusis . . uenis

LXVIII Uitriū. Perspicio specular penitus *A*. In *A*  
*sequuntur u.* 219. 223. 224. 220. 221 220 oculos  $\beta$  me  
 $\alpha$  meantis  $\beta$  *sed corr.* 221 hiemps  $\alpha\beta d$  hiem<sup>s</sup> *A* LXVIII  
 Speculum] *deinde u.* 222. 225. 227 *A* 222 certe nulla  $\alpha$   
 nulla per. *d* 223 radiantia *A* radiata  $\beta$  radiante *d* cor-  
 ruscus *A* coruscis *I*. — coruscans *DB*; *sed cf. Venantium*  
*carm. VIII 3, 141* 'radianti luce coruscum', *librum A*,  
*Apollonium. Nam* 222—224 in *Apollonio c. 42 habentur*,  
*ubi* 223 coruscus, 224 nisi quid 224 si *GIw*, *om. Ad*  $\alpha HK$   
 quid *A* quod *GIHw* uel *K* uel quod quid  $\beta$  LXX *inscr.*  
*et numerum om. A, quare hinc ad LXXVI uno minores quam*  
*ego numeros exhibet.* Clepsidra  $\beta$  Clepsedrus *GI* Clapsedra  
*H* Clipsidra *K* 225 lex sum bona *A* 226 *om. A*  
 227 fluant  $\alpha$  aut  $\beta$  l<sup>h</sup>gua *A* LXXI Puteus *d* 228 mensa  
*d* cispite limfa *A* limpha  $\alpha\beta$  229 perfossis *et uenis A*  
 riuis *GI* 230 Et labor *A*  $\alpha$  Est labor *Hd* Et trahor  $\beta$   
 Labor et Castalio Et trador *K*

## LXXII Tubus

Truncum terra tegit, latitant in caespite lymphae.  
 Alveus est modicus, qui ripas non habet ullas.  
 In ligno vehitur medio, quod ligna vehebat.

## LXXIII Vter

Non ego continuo morior, dum spiritus exit:  
 235 Nam redit adsidue, quamvis et saepe recedit.  
 Nunc[que] mihi magna est animae, nunc nulla facultas.

## LXXIIII Lapis

Deucalionea proveni sospes ab unda,  
 Affinis terrae, sed longe durior illa.  
 Littera decedat: volucrum quoque nomen habebo.

## LXXV Cálx

240 Evasi flammās, ignis tormenta profugi.  
 Ipsa medella meo pugnat contraria fato:  
 Ardeo de lymphis; mediis incendor ab undis.

*Rec. B:* 233 quae LXXIII Follis 236 Et mihi nunc  
 239 uolucris 242 Infundor . . calidis

LXXII Tubus ligneus *A* 231 cispide limphe *A*  
 233 modico vehitur q; *A* quae ( $\beta$ ) i. e. aqua LXXIII Vter  
 follis *A* Vtrius *dH* Vtris *G* 234 sps *A* 235 et] qui *d*, om.  $\beta$   
 recedat  $\alpha I$  236 que om. *ADH*, add. *Camerarius* mihi  
 sic *I*, *Bachrens*; *hw* = *B*. Et nunc mihi *Petropol.* est om.  
 $\beta K$  non nulla  $\alpha K$  facultas  $\alpha$  237 Deucalionea proveni  
*scripsi* Deucalion ego sum crudelis hospes (hospis *Ad*)  
*libri* crudeli sospes *Heumann* habundans  $\alpha$  238 Afines

*A* Adfines  $\beta d I$  239 recedat *A* decedit *d*. *Ahw* = *B*.  
 quoque om. *dH*; post nomen  $\alpha$  LXXV Calix *Ad*  
 240 tormenta *A* praefugi  $\alpha$  refugi *I* 241 meoppugnant  
*A* mea  $\alpha$  fatu *d* 242 Infrigator limfis *A* Infrigidor l.  $\beta$   
 Infrigor lymphis *K* Ardeo de nymphis  $\alpha$  Ardeo demsis *d*  
 Infundor *Bachrens* calidis *A*  $\beta$  mediis  $\alpha$  medios *d* ab un-  
 dis] ab ignis  $\alpha$  ad ignes *d* in ignes *H*



## LXXVI Silex

Semper inest intus, sed raro cernitur ignis.  
 Intus enim latitat, sed solos prodit ad ictus.  
 Nec lignis ut vivat eget, nec ut occidat undis. 245

## LXXVII Rotae

p. 153

Quattuor aequales currunt ex arte sorores  
 Sic quasi certantes, cum sit labor omnibus unus.  
 Et prope sunt pariter nec se contingere possunt.

## LXXVIII Scalae

Nos sumus, ad caelum quae tendimus, alta petentes,  
 Concordi fabrica quas unus continet ordo, 250  
 Vt simul haerentes per nos nitantur ad auras.

## LXXVIII Scopa

Mundi magna parens, laqueo conexas tenaci,  
 Vincula solo plano, manibus compressa duabus  
 Ducor ubique sequens et me quoque cuncta sequuntur.

Rec. B:

## LXXVI Silex

p. 153

Virtus magna mihi duro; mollitur ab igne,  
 Cessantique foco intus mihi uirtus adhaeret.  
 Semper inest in me, sed raro cernitur ignis.

246 parte 249 scandimus 252 In siluis genita

LXXVI:  $A = D + B$ .  $hw = D$ . Silex] Aliter (sic, quamquam ante recensitionem alteram) A Silice  $\alpha$  243 in rec. B uult Baehrens durus mollitor et 244 fomes mihi uiuus 244 latitat sed solo A et Schenkl ictos d 245 alterum ut om. d L Aliter] Silex AB. tristichon, quod A (p. 153 init.)  $\beta K$  habent, om. D ab igni cessanteq; A  $\beta$  suco K cernitur A LXXVIII ante LXXVII A. Rotae IV  $\alpha$  247 si A 246—248 habet Apollonius c. 42, ubi 246 arte, 248: Cum prope sint pariter, non se pertingere possunt LXXVIII Scala  $\beta$  249  $AhwI = B$  251 Et  $\beta K$  comitentur libri nitantur Buenemann nos connitatur Schenkl 249—251 habet Apollonius c. 42, ubi 249 = B, 250 conserit, 251 Quicumque alta petunt, per nos comitantur ad auras 252  $w = B$ .  $Ah = D$ . connexa d complexa w 253 Iuncta libri praeter Ad complexa pressa d comprehensa h 254 et om. d conta secuntur  $\beta$  sequuntur A sequuntur  $\beta$  m. 2 d

## LXXX Tintinnabulum

- 255 Aere rigens curvo patulum conponor in orbem.  
 Mobilis est intus linguae crepitantis imago.  
 Non resono positus, sed motus saepe resulto.

## LXXXI Lagena

- Mater erat Tellus, genitor est ipse Prometheus,  
 Auriculae[que] regunt redimito ventre cavato.  
 260 Dum cecidi, subito mater mea me laniavit.

## LXXXII Conditum

- Tres olim fuimus, qui nomine iungimur uno.  
 Ex tribus est unus, et tres miscentur in uno.  
 Quisque bonus per se; melior, qui continet omnes.

## LXXXIII Vinum in acetum conversum

- Sublatum nihil est, nihil est extrinsecus auctum; *p. 154*  
 266 Nec tamen inveni, quicquid prius ipse reliqui.  
 265 Quod fuerat, non est; coepit, quod non erat,  
 esse.

*Rec. B:* 255 patulo . . orbe 260 misere cecidi . . di-  
 visit LXXXII Conditus potus 266 invenio 265 Quod  
 fueram, non sum; coepi, quod non eram, esse.

*Numerum 'LXXX' om. A LXXXI Tintinabulum A, qui  
 hinc ad LXXXXV uno maiores quam ego numeros exhibet.  
 Tintinnabulum αH 255 reges β curbo patulos A urbem  
 A orbem A<sup>1</sup>. Iw = B 256 Mouilis A crepitatis α  
 257—259 om. dah 257 resonant β sed motus Schenkl  
 motus quoque libri motus longeque Castalio saepe β: longe  
 AI LXXXI Lagena β. incertum Lagena an Lagona A  
 Lacuna I 258 prometeus A 259 que om. AβIK vident  
 Froehnerus redimita βIK redimitae Perionius, -itam  
 Pithceus cavata AI 260 gaudii d gaudiis α misera  
 AβhwIK cecidit A mea mater βK laniabit d liniauit α  
 diuisit AβK LXXXII Conditus d Conditum Aα. βw = B  
 262 trebus A et om. β set Baehrens (at cf. u. 190. 258)  
 263 quisquis A, corr. A<sup>1</sup> in se d LXXXIII Vinum uersum  
 in acetum βK Vinum amarum dH, dedi ex AαPith.  
 264 est om. β actū AF, deletum in d u. 265. 266 libri,*

## LXXXIII Malum

Nomen ovis graece, contentio magna dearum, 267  
 Fraus iuvenis Phrygii, multarum cura sororum.  
 Hoc volo, ne breviter mihi syllaba prima  
 legatur.

## LXXXV Perna

Nobile duco genus magni de gente Catonis. 270  
 Vna mihi soror est, plures licet esse putentur.  
 De fumo facies, sapientia de sale nata est.

## LXXXVI Malleus

Non ego de toto mihi corpore vindico vires,  
 Sed capitis pugna nulli certare recuso.  
 Grande tamen caput est, totum quoque pondus in illo. 275

## LXXXVII Pistillus

Contero cuncta simul virtutis robore magno.  
 Vna mihi cervix, capitum sed forma duorum.  
 Pro pedibus caput est: nam cetera corpore non sunt.

*Rec. B:* 269 Excidium Troiae, [dum] bella cruenta  
 peregi 272 † de mari mihi sapor inhaesit 275 mihi . . . .  
 in ipso est

*transp. Heumann.* 266  $Aw = B$  cuiquid  $A$  relinqui  $A$  re////  $d$   
 265  $Aw = B$ .  $h = D$  cepi  $A$  quia  $\beta$  esse non erat  $\alpha$   
 267 Nomen] Est mihi nomen  $\beta$  nouis  $\beta$  N. habens  
 graecum  $I$  268 Frugii (*Paridis*) *Buecheler* functi pulcrâ  $A$   
 functi *rell.* omnes pulcri *Castalio* cincti (*Milanionis*) *Klapp*  
 multarum (*sc. Hesperidum Ziehen*) libri iunctarum *Bachrens*  
 269  $AI = D + B$ .  $h = B + D$ . *Aldhelmus = D* briuer  $d$   
 lega . .  $d$  lagatur  $\alpha$  Excidium  $A$  dum *Ihw*, om.  $A\beta K$   
 peregit  $I$  271 est om.  $\beta$  esse uidentur  $A$  272 sale  
*scripsi*, mare libri *rec. D.*  $Aw$  *Pith.* =  $B$ , sed de mari om.  $A$   
 sapor et mihi salsus inhaesit *Bachrens* LXXXVI Mal-  
 leum  $\beta$  273 Non mihi de totū corpus ego. non ego de  
 toto *sqq.*  $A$  274 pugnum  $d$  275 tamen  $\alpha d H h$  ] mihi  
 $A\beta I w K$  totum pondusque  $K$  corpus  $d \alpha h$  illo  $A d \alpha H h$   
 illo est  $I$ ;  $w = B$  LXXXVII Pistulum  $\beta$  278 corpora  
 libri (corporis absunt  $w$ ), *corr. Wernsdorf*

LXXXVIII Strigilis aenea.

†Rubida curva capax, alienis humida guttis,  
280 Luminibus falsis auri mentita colorem,  
Dedita sudori, modico subcumbo labori.

LXXXVIII Balneum

Per totas aedes innoxius introit ignis.  
Est calor in medio magnus, quem nemo veretur.  
Non est nuda domus, sed nudus convenit hospes.

LXXXX Tessera

p. 155

285 Dedita sum semper voto, non certa futuri.  
Iactor in ancipites varia vertigine casus  
Non ego maesta malis, non rebus laeta secundis.

LXXXXI Pecunia

Terra fui primo, latebris abscondita terrae;  
Nunc aliud pretium flammae nomenque dederunt,  
290 Nec iam terra vocor, licet ex me terra paretur.

*Rec. B:* LXXXVIII: aenea *deest* 279 Rubea 280 simulata metallo 287 Nunc . . nunc 288 primum . . . . diris

LXXXXVIII aenea *A*  $\alpha$  aerea *dH* Strigill(a)e  $\beta$  *K*  
279 *Aw Pith.* = *B.* Cuprea *Bachrens.* Num Aerea? curba  
*A* 280 fluminib; *A* aureo  $\beta$  simulata metallo mentita  
colorem *A* colore  $\alpha$  281 que sucumbo  $\beta$  LXXXVIII Bali-  
neum *d* 282 sedes *dw HI* 283 ueret *d* 284 nudus *om.*  
*A* nudus sed  $\beta$  hospis *d* 282—284 in *Apoll. Tyr. c. 42*  
*extant, sed ita ut* 283 *sit* Circumdat flammis hinc inde ual-  
lata, nec uror et 284 Nuda domus est et nudus ibi convenit  
hospes (*cf. ed. mea*) 285 uoto: fato *dh* futuri *Heumann*  
futura  $\beta$  futuro *libri rell.* 286 ancipitis *A* *ad* ancipates  $\beta$   
*m. pr.* 287 *AH* = *B.* secundus  $\alpha$ . Num *u.* 287. 286  
*transponendi?* 288 primo *A* diris *A* duris *I* 289 alio  
*A, corr.* *A*<sup>1</sup> precium  $\alpha$   $\beta$  dederant *A* dedere *d* 290 non  
*intellego.* An de argilla, non de pecunia est aenigma?

## LXXXXII Mulier quae geminos pariebat

Plus ego sustinui, quam corpus debuit unum.  
Tres animas habui, quas omnes intus habebam:  
Discessere duae, sed tertia paene secuta est.

## LXXXXIII Miles podagricus

Bellipotens olim, saevis metuendus in armis,  
†Quinque pedes habui, quod numquam nemo negavit. 295  
Nunc mihi vix duo sunt; inopem me copia fecit.

## LXXXXIII Luscus alium tenens

Cernere iam fas est, quod vix tibi credere fas est.  
Vnus inest oculus, capitum sed milia multa.  
Qui quod habet vendit, quod non habet unde parabit?

## LXXXXV Funambulus

Inter luciferum caelum terrasque iacentes 300  
Aëra per medium docta meat arte viator.  
Semita sed brevis est, pedibus nec sufficit ipsis.

*Rec. B:* 293 peregit LXXXXIII Miles 295 Sex ...  
quos 296 reddit LXXXXIII Luscus alios uendens

LXXXXII Mulier. *d* Geminos mulier quae cum gemitu  
parit  $\alpha$  Mulier cum geminis *H*. *Dedi ex*  $A\beta$  (paribat *A*)  
292 animus  $\alpha$  inter  $\alpha$  298 Discere *d* tertia  $\alpha$  pena *A*  
poene  $\alpha$  poena  $\beta K$  peregit  $A\beta$  LXXXXIII Miles potager  
*A* Eques podagricus (*quoad sententiam recte*) *Pithoeus*  
294 saeuus] semper *A* 295 Sex  $A\beta h w$  Sexque *Perionius*  
Quinque *d*  $\alpha$ , quod non intellego 296 cupia *A*. *Aw* = *B*  
LXXXXIII alium (*i. e. allium*) tenens  $\alpha$ , nescio quid *d* alios  
uindens *A* alium uendens *Pithoeus* 298 capitis  $\beta m$ .  
*pr.* 299 Quidquid *A* Qui id quod  $\alpha I$  uindit *Ad* parauit  
 $A\alpha d I$  LXXXXV Funeambulus  $A\beta$  300 luciferum *AI*  
lucificum  $\alpha d \beta$  lucifuum *h* iacentem  $\alpha$  301 doctā. eat *A*  
doctus *I*

## LXXXXVI

[Nunc mihi iam credas, fieri quod posse negatur.  
 Octo tenes manibus, sed me monstrante magistro  
 305 Sublatis septem reliqui tibi quinque manebunt.]

## LXXXXVII Vmbra

Insidias nullas vereor de fraude latenti;  
 Nam deus attribuit nobis haec munera formae,  
 Quod me nemo movet, nisi qui prius ipse movetur.

## LXXXXVIII Echo

Virgo modesta nimis legem bene servo pudoris. p. 156  
 310 Ore procax non sum nec sum temeraria linguae.  
 Vltro nolo loqui, sed do responsa loquenti.

## LXXXXVIII Somnus

Sponte mea veniens varias ostendo figuras.  
 Fingo metus vanos nullo discrimine veri.  
 Sed me nemo videt, nisi qui sua lumina claudit.

*Rec. B: LXXXXVI Aenigma deest* 310 lingua

303 De VIII tollas VII et remanet VI *I*; *similia dH*,  
 $\alpha$  in *mg.* Hoc loco est in *d*, no. 49 in  $\alpha$ ; deest *AB*, neque  
 cum reliquis *Symphosii aenigmatibus arte congruit*. Quaternio  
*cod. Scaligeri* 303 credis  $\alpha$  credes *hIPith.* nagatur  $\alpha$  304  
 tenes *Petropolitanus*, tenens reliqui 305 quinque manebunt  
*L. Muellerus* sex remanebunt libri. Solutio haec *Klappii*  
 est: *IIIX* -tolle *IIA* -manebunt *V* 306 latentis *AI* 307 ad-  
 tribuit  $\beta$  huius mihi munera *I mufa A* (ne *m. rec.?*)  
 308 me *om.*  $\beta$  qui *om.*  $\alpha$  quid *A* quod  $\beta$  si *Schenkl* mo-  
 betur *A* 309 regem  $\beta$  *m. pr.* podoris, *corr.*,  $\alpha$  310 nec]  
 non *d?* *A = D. h.* *Aldhelmus = B* 311 loquendi *d*  
 LXXXXVIII Somnium *Muellerus* 313 uero  $\alpha dh$  314 clau-  
 det *AdI*

## C Monumentum

Nomen habens hominis post ultima fata relinquer. 315  
 Nomen inane manet, sed dulcis vita profugit.  
 Vita tamen superest morti post tempora vitae.

---

Mater me genuit, eadem mox gignitur ex me.

C Sepulchrum  $dH$  Monimentum  $\alpha$  Monumatum  $\beta$   
 315 facta  $\alpha$  relinquer  $AI$  remansi  $\beta$  -nsit  $\alpha$  remanens  $d$   
 relinquo *Castalio* 317 semperest  $\alpha$  mortis  $AI$  multis *Heu-*  
*mann* meritis *Baehrens*. Nix. Candida supernis dilabor  
 nubibus atris Paulatim adcrescens acervos congero magnos  
 Tacens terris cado ullo nec murmure reddo *add.  $\alpha$ . De*  
*subscriptione libri A u. p. 247.* Finit enigmata symphosii  
 philosophia  $m \alpha$ . Finit enigmata symphosii *I, om. H.* —  
 318 *Analecta Helvetica ed. Hagen p. 272, 37:* in aenigma-  
 tibus Symphosii hoc legitur de glacie. *Donatus tamen*  
*alique sine Symphosii nomine afferunt*

---

B. VI 1—83.  
M. 299—381.  
B. IV 386—425.

## LUXORII

viri clarissimi et spectabilis

LIBER EPIGRAMMATON

Sunt [vero] versus LXXXXVII

287

Metro phalaecio ad Faustum

[XXIV]

Ausus post veteres tuis, amice,  
Etsi iam temere est, placere iussis,  
Nostro Fauste animo probate conpar,  
Tantus grammaticae magister artis,  
5 Quos olim puer in foro paravi  
Versus ex variis locis deductos  
(Illos scilicet, unde me poetam  
Insulsum puto quam magis legendum),  
Nostri temporis ut amavit aetas,  
10 In parvum tibi conditos libellum  
Transmisi memori tuo probandos  
Primum pectore; deinde, si libebit,  
Discretos titulis, quibus tenentur,

p. 157

EXPL · ENIGMATA · SINFOSI · | INCIP · LIBER · EPI ·  
GRAMMATON · VIRI · CL<sup>ARI</sup> | LUXORI · ET · SPECTABILIS.  
sunt ūr' | LXXXXVII A. *In re metrica et prosodiaca poeta  
nimium quantum negligens est.*

287. XXIV addidi Metro phalaecio. ad faustum A. *De  
Fausto cf. praefatio* 2 tam A iam α 5 paui A, corr.  
*Heinsius.* num u. 5. 6 transponendi? 6 iocis *Baehrens*  
*reductos* *Burm.* 8 magis quam α mage quam puto  
*Maehlyus* 9 aestimavit *Burm.* 12 deinc si libibet A  
dehinc α deinde *Heinsius* 13 Discredos A



Per nostri similes dato sodales.  
 Nam si doctiloquis nimisque magnis 15  
 Haec tu credideris viris legenda,  
 Culpa nos socios notabit index:  
 Tam te, talia qui bonis recenses,  
 Quam me, qui tua duriora iussa  
 Feci nescius, inmemor futuri. 20  
 Nec me paeniteat iocos secutum,  
 Quos verbis epigrammaton facietis  
 Diversos facili pudore ludit  
 Frigens ingenium, laboris expers.  
 Causam, carminis unde sit voluptas, 25  
 Edet ridiculum sequens poema.

## 288

## Iambi ad lectorem operis sui

Priscos cum haberes, quos probares, indices,  
 Lector, placere qui bonis possent modis,  
 Nostri libelli cur retexis paginam  
 Nugis refertam frivolisque sensibus,  
 Et quam tenello tiro lusi viscere? 5  
 An forte doctis illa cara est versibus,  
 Sonat pusillo quae laboris †schemate,  
 Nullo decoris, ambitus, sententiae?  
 Hanc tu requiris et libenter inchoas,  
 Velut iocosa si theatra pervoles? 10

14 sudales A 16 credederis A 17 notavit A  
 18 Tam te α, Meyerus Tantae A bonus Baehrens recenset  
 A 21 peniteat iocos securum A 22 Quod A, corr. Meyer  
 epigrammaton facietis A 23 Diversos Maehlyus Diverso  
 et A 26 Edet ego Egit A ridiculū A

288. Iambi ad lectorem operis sui A 1 probare A  
 4 tribulisque A, corr. Meyer 5 tyro A viscere A 6 An  
 ego Et A si illa A 7 Sona A pusilli A, correxi q; A  
 comutē A scommate Baehrens schemate conieci 8 sen-  
 tentia A 9 lurequeris A, corr. Baehrens luce α iure Hein-  
 sius inchoas A 10 teatra A pervoles Baehrens pernotes A

## 289

**Asclepiadei ad librum suum**

Parvus nobilium cum liber ad domos  
 Pomposique fori scrinia publica  
 Cinctus multifido veneris agmine,  
 Nostri defugiens pauperiem laris,  
 Quo dudum modico sordidus angulo  
 Squalebas, tineis iam prope deditus:  
 Si te despiciet turba legentium  
 Inter Romulidas et Tyrias manus,  
 Isto pro exequiis claudere disticho:  
 Contentos propriis esse decet focis,  
 Quos laudis facile est invidiam pati.

p. 158

## 290

**Epigrammata parva quod in hoc  
libro scripserit**

Si quis hoc nostro detrahit ingenio,  
 Attendat modicis condi [de] mensibus annum,  
 Et graciles hiemis, veris et esse dies;  
 Noverit [in] brevibus magnum deprendier usum.  
 Ultra mensuram gratia nulla datur.  
 Sic mea concinno si pagina displicet actu,  
 Finito citius carmine clausa silet.

289. Asclepiadei ad *sqq.* A 1 Parvus A 2 Pomposique A publici A 3 hacminerue A, corr. α 4 diffugiens A 5 sordidos A 6 Saualebas A, corr. Meyerus deditos A debitus Maehly delitus olim conieci 7 dispiciet A 9 exiquiis A, corr. A<sup>1</sup> elaudere distico A 10 probriis A debet A focis scripsi locis A 11 ludi L. Muellerus

290. De epigrammata *sqq.* A De eo quod e. p. in α 1 Parua quod exiguo sint scripta epigrammata libro *supplet Burmannus* 2 in hoc *Burm.* detrait A 3 concludi Meyerus de *add. Burm.* mensibus A 4 faciles A, corr. Meyerus uiris et esset A, corr. α 5 in *add. α* brebib; A dependere A, corr. Meyer 6 Ultra (*sc. certam mensuram*) α Altra A 7 Sic scripsi Hic A Nec m. continuo sic *Baehrens* 8 Fenito A carmina A, corr. Baehrens silent *Burm.*

Nam si constaret libris longissima multis,  
Fastidita forent plurima †vel vitio.

10

## 291

**Trochaicum de piscibus, qui ab hominibus cibos  
capiebant**

Verna clausas inter undas et lacunas regias  
Postulat cibos diurnos ore piscis parvolo  
Nec manum fugit vocatus nec pavescit retia.  
Rosculi sed amnis errans hinc et inde margine  
Odit ardui procellas et dolosi gurgitis,  
Ac suum, quo libet esse, transnatans colit mare.  
Sic famem gestu loquaci et mitiori †vertice  
Discit ille quam sit aptum ventris arte vincere.

5

## 292

**Archilochium de apro mitissimo in triclinio nutrito**

Martis aper genitus iugis inesse montium p. 159  
Frangere [et] horrisonum nemus ferocius solens,  
Pabula porticibus capit libenter aureis  
Et posito famulans furore temperat minas;  
Nec Parios lapides revellit ore spumeo  
Atria nec rabidis decora foedat unguis,  
Sed domini placidam manum quietus appetens  
Fit magis ut Veneris dicatus ille sic sacris.

5

10 vel merito *conieci* bella cito *Petschenig*

291. Trochaicū de *sqq.* A cybos A 2 Postula A piscē  
A paruolus A, corr. A<sup>i</sup> 3 Hęci A pupescit A, corr.  
*Duebnerus* regia A, corr. *Studemund* 4 Rosculis ed A mar-  
gines A 5 gurgites A 6 liber esse A libet *Maehly* esset  
*Duebn.* colit *Duebn.* solet A sulcat *Studemund* 7 non  
*intelligitur* 8 Discos ille quem A, corr. α aptus *Meyerus*  
292. Arcilociū de *sqq.* A missū A mitissimo *scripsi.* an  
*Misuae?* quod est oppidum Carthagini propinquum 2 et  
*Meyer, om.* A et orrisonum conicio ferotius A 4 famulas  
A, corr. *Baehrens* 6 rapitis A rabidis *Mueller* fēdat A  
7 placitam *Baehrens* 8 It *Klappius* sic *Baehrens* sit A

## 293

De auriga Aegyptio qui semper vincebat

Quamvis ab Aurora fuerit genetrice creatus

Memnon, Pelidae conruit ille manu.

At te Nocte satum, ni fallor, matre paravit

Aeolus et Zephyri es natus in antra puer.

5 Nec quisquam qui te superet nascetur Achilles:

Dum Memnon facie es, non tamen es genio.

## 294

Sapphicum in grammaticum furiosum

Carminum interpres meritique vatum,

Cum leves artem pueros docere

Diceris vel te iuvenes magistrum

Audiunt verbis veluti disertum,

5 Cur in horrendam furiam recedis

Et manu et telo raperis cruentus?

Non es, in quantum furor hic probatur,

Dignus inter grammaticos vocari,

Sed malos inter sociari Orestas.

## 295

Glyconeum in advocatum effeminatum

Execti species viri,

Naturae grave dedecus,

Vsu femineo Paris,

298. aurica *A* 1 ab *del. Meyer* 2 pellide *A* 3 at  
*Meyer* ut *A* 4 solos *A* latus *Baehrens* 5 Nec] Ne *A*  
 Nequiquam *L. Mueller* 6 Tu *idem* facies *A* facie es  
*Meyer* es *g. Burm.* et *g. A*

294. Saffici in *sqq. A* 1 ueterumque *Baehrens* na-  
 dum *A* 2 breues *Baehrens!* 3 Niteris *idem* 4 Audeant  
*A* Audiunt *scripsi* 5 Quur in orendā *A* descendis *α*  
 6 cruendos *A* uerendus *Baehrens* 7 inquam, dum *Schu-*  
*bertus* 8 gramaticos *A* 9 sociarios orestas *A*

295. Gliconium in *sqq. A* 2 grabe *A* 3 Uso *A* pares  
*A* patens *Baehrens, recte?* Paris *Burmannus*

Foedae cura libidinis:  
 Cum sis ore facundior,  
 Cur causas steriles agis  
 Aut corrupta negotia  
 Et perdenda magis locas?  
 Agnovi: ut video, tuo  
 Ori quid bene credier  
 Non vis, sed puto podici.

p. 160

5

10

## 296

B. III 164.  
 M. 944.

In clamosum Pygmaeum corpore  
 et furiosum

Corpore par querulis es vel clamore cicadis:  
 Hinc potior, quod te tempora nulla vetant.  
 Dum loqueris, quaerunt cuncti, vox cuius oberret,  
 Atque sonum alterius corporis esse putant.  
 Miramur, tantum capiant qui membra furorem,  
 Cum sit forma levis, clamor et ira gravis.

5

## 297

Phalaecium in moechum, quod debriatus plorabat,  
 cum coitum implere non posset

Saepius futuis nimisque semper,  
 Nec parcis, nisi forte debriatus  
 Effundis lacrimas, quod esse moechus

4 Fere A Foedae Heinsius 5 facundior A fecundior  
*Schubertus* secundior *Baehrens* 6. Cur A 8 colis *Schuber-*  
*tus* 9 ut] et *Meyer* 11 bis sed puro A, corr. a

296. pigmeum ABV corpore om. BV 1 per BV  
 quaerelis V cicauis A 2 patior B potius V uedant A  
 3 quae V cui obiret B aborret V 4 adq; A somnū  
 B 5 cupiant B qui *Baehrens* quē A que B quē V  
 6 Cum A Vt BV

297. Falletium inme cum quoddebriatus A possit A  
 1 laeius A, corr. cod. Leid. in mg. 2 Ne parces A in-  
 ebriatus *Burmmanus* debriatus A; cf. *Peiperus ann. philol.*  
 1873, 340 3 megus A

- 5 Multo non valeas mero subactus.  
 Plura ne futuas, peto, Lucine,  
 Aut semper bibe taediumque plange,  
 Aut, numquam ut futuas, venena sume.

## 298

In spadonem regium, qui mitellam sumebat

- 5 Rutilo decens capillo  
 Roseoque crine ephebus  
 Spado regius mitellam  
 Capiti suo locavit;  
 Proprii memor pudoris, p. 161  
 Bene conscius quid esset,  
 Posuit cogente nullo,  
 Fuerat minus quod illi.

## 299

Anapaesticum in magum mendicium

- 5 Tibi cum non sit diei panis,  
 Magicas artes inscius inples.  
 Ire per umbras atque sepulcra  
 Pectore egeno titubans gestis.  
 Nec tua Manes carmina sumunt,  
 Fame dum pulsus Tartara cantu  
 Omnia turbas, aliquid credens  
 Dare quod possit superis Pluton

4 Multa *A* 5 Plura *scripsi* Flora *A* futuas *A* 6 Aut  
*Meyerus* Et *A* uiuit odiuq; plangit *A*, corr. *Meyerus* bibito  
 diuque *Hauptius*

298. 1 Ratio *A* Rutilo *Burmannus* Raro *Heinsius*  
 2 roseaque carne *Petschenig* crines effoeb; *A* 4 Capitis  
 uolo capit *A*, corr. *Studemundus et Baehrens* 5 probrii *A*

299. Anapesticum in magnū medicum *A* magum *edd.*  
 mendicum *Hilbergius* 3 adq; 7 crederis *A* credens  
*Baehrens* credis *Meyer* 8 super his *A*, corr. *Klappius*

Pauperibus. qui puto quod peius  
Egeas totum semper in orbem, 10  
Mage, si posces membra preempta.

## 300

## In acceptorarium obesum et infelicem

Pondere detracto miseras, Martine, fatigas  
Pressura crudelis aves. pinguedine tanta  
Vt tu sis, frustra maciem patiuntur iniquam.  
Debuerant, fateor, magis has tua pascere membra,  
Vt numquam possent ieiuna morte perire. 5

## 301

## In vetulam virginem nubentem

Virgo, quam Phlegethon vocat sororem,  
Saturni potior parens senecta,  
Quam Nox atque Erebus tulit Chaosque,  
Cui rugae totidem graves, quot anni,  
Cui vultus elefans dedit cutemque, 5  
Mater simia quam creavit arvis  
Grandaeva in Libycis novo sub orbe, p. 162  
Olim quae decuit marita Diti  
Pro nata Cereris dari per umbras:  
Quis te tam petulans suburit ardor, 10  
Nunc cum iam exitium tibi supersit?

9 qui *Baehrens* q; A petus A petas α peius *Baehrens*  
pēnus *Petschenig* 10 in aeuum *Baehrens* 11 posces *scripsi*  
poscis A

300. (acceptor est accipiter) 1 detracto *Duebnerus* uel  
facto A 2 haues A aues *cod. Leid.* 3 frustrā · aciem A  
5 Vt unumquam A periret A

301. 1 flegeton A Phaethon uocet *L. Mueller* 2 se-  
necte A, *correr*i parente enecta *Petschenig* 3 tullit caosq;  
A 4 ruget A 7 libicis A nouo sub orbe *sic intellego:*  
*cum modo mundus recens creatus esset* 8 quam A quae  
*Burm.* marita *Heinsius* marto A -ito α 10 pedulans A

An hoc pro titulo cupis sepulcri,  
 Ut te cognita fama sic loquatur,  
 Quod stuprata viro est anus nocenti?

## 302

## In medicolenonem

Quod te pallidulum, Marine noster,  
 Cuncti post totidem dies salutant,  
 Credebam medicum velut peritum  
 Curam febribus et manum pudicam  
 5 De pactis logicae parare sectae  
 Aut de methodicis probare libris.  
 At tu fornice turpius vacabas,  
 Exercens aliis, quod ipse possis  
 Lenatis melius tibi puellis  
 10 Scortandi solito labore ferre.  
 Novi, quid libeat tuum, chirurgae,  
 Conspectos animum videre cunnos:  
 Vis ostendere te minus virum esse,  
 Arrectos satis est mares videre.

## 303

## In diaconum festinantem ad prandium cauponis

Quo festinus abis gula inpellente, sacerdos?  
 An tibi pro psalmis pocula corde sedent?

12 cupit sepulchri *A* 13 cognita *A* condita *Baehrens*

14 stubrata *A* es *Petschenig* nocente *A* <sup>i</sup> *m. pr.*  
 302. In medicum lenonem *puto* 2 totidem *A* 5 pactis  
*Baehrens* fastis *Meyerus* factis *A* 6 metodicis *A* 7 Aüt  
*A* tur·plus *A*, corr. *a* 11 Nobi *A* quid *i. e. cur.* libe-  
 rat *A*, corr. *Burm.* cirurge *A* 12 Conspectos *A* Con-  
 lectos *Maehlyus* connos *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 13 R (= 'requien-  
 dum') *A* in *mg.* 14 Vlarrectos *A*, corr. *Heinsius*

303. De diacono festinante *V* In diconum festiuitatem  
*B* caponis *B* 1 Quid *A* abhis *A* guila *A* cuila *B*  
 guila *V* inpelente *B* et (1 *supra* el) *V* 2 spalms *B*  
 procula, r *eras*, *V* codae *B*



Pulpita templorum, ne pulpita quaere tabernae,  
Numina quo caeli, non fialas referas.

## 304

De turre in viridiario posita, ubi se Fridamal  
aprum pinxit occidere

p. 163

Extollit celsas nemoralis Aricia sedes,  
Sternit ubi famulas casta Diana feras;  
Frondosus Tempe cinguntur Thessala silvis  
Pinguiaque Nemeae lustra Molorchus habet;  
Haec vero aetherias exit quae turris in auras, 5  
Consessum domino deliciosa parans,  
Omnibus in medium lucris ornata refulget  
Obtuitque uno praemia cuncta loco.  
Hinc nemos, hinc fontes exstructa cubilia cingunt  
Statque velut propriis ipsa Diana iugis. 10  
Clausa sed in tanto cum sit splendore voluptas  
Artibus ac variis atria pulcra micent,  
Admiranda tuae tamen est virtutis imago,  
Fridamal, et stratae gloria magna ferae.  
Qui solitae accendens mentem virtutis amore 15  
Aptasti digno pingere facta loco:  
Hic spumantis apri iaculo post terga retorto  
Frontem et cum geminis naribus ora feris.

3 Palpita — palpita *V* 4 Almina *A*, om. *BV* Numina *Salmasius* (cf. 314, 7. 369, 7) quo *AB* quod *V* caeli] celi laudes *BV* laudes (om. caeli) *A* Almi quo laudes *Schubertus* Agmina quo caeli *Baehrens* ñ quae *V* fialas *A* filas *BV* referas *B* -res *V* reseras *A*

304. viridiario *edd.* abrx *A* 2 fabulas *A*, corr. α feres *A* 3 cinguntur tessala *A* 4 Pinguia bene nutulus. tramolorchus *A*, correxi Pinguia Benuenti *Heinsius* 5 eterias *A* 6 dño *A* 7 lucis *A*, corr. *Baehrens* 8 nouo *A* uno *Baehrens* 9 et structa *A*, correxi ciuilia *A* 10 probriis *A* 14 et] t *A* (t add. m. alt. antiqua uncialis) statuę *A*, corr. a 16 Optasti *Meyerus* facia *A* 17 Hic *Baehrens* Hinc *A* pos *A* retorta *A*

- 20 Ante ictum subita prostrata est bellua morte,  
 Cui prius extinguere quam cecidisse fuit.  
 Iussit fata manus telo, nec vulnera sensit  
 Exerrans anima iam pereunte cruor.

## 305

De avibus marinis, quae post volatum ad  
 domum remeabant

- 5 Felix marinis alitibus Fridamal,  
 Felix iuventa, prosperior genio,  
 Quem sponte poscunt aequoreae volucres  
 Nec stagna grato frigida concilio p. 164  
 Pigris strepentes gurgitibus retinent;  
 Sed quo tuorum temperiem nemorum  
 Monstrent, volatu praememores famulo  
 Pro te relictam non repetunt patriam.

## 306

In aurigam senem victum crimina in populos  
 iactantem

- Te quotiens victum circus, Cyriace, resultat,  
 Crimine victores polluis et populos.  
 Non visum quereris senio languente perisse  
 Castigasque tuae tarda flagella manus.  
 5 Sed quod in alterius divulgas crimina nomen,  
 Cur non illa magis credis inesse tibi?

19 Actutum *Petschenig* Adque ictum *Baehrens* pro-  
 strate · sibellua *A* 20 prius prius *A*, corr. *a* 21 Misit  
*Petschenig* nec i. e. nec tamen

805. ad om. edd. 3 pascunt *Schubertus* egore *A*  
 4 grado frigida *A* Phrygica *Burm.* consilio  $\alpha$  5 Privis  
*Baehrens* 6 numerum *A*, corr. *Schrader* 8 Pro te *Meyer*  
 Prope *A*

806. in populo *A* 1 Cyriace *Burm.* Quiriace *A*  
 2 set *A* 3 Non ego Tunc *A* Quin *Baehrens* 4 Casticasq;  
*A*, -ve conieci, sed cf. 307, 3 5 Et *Baehrens* 6 Quur *A*

Es meritis inpar, virtute, aetate relictus:  
 Haec cum habeant alii, crimina vera putas.  
 Sola tamen falsis surgat tibi poena loquellis,  
 Vt victus semper nil nisi crimen agas.

10

## 307

## In podagrum venationi studentem

Apros et capreas levesque cervos  
 Incurvus rapidis equis fatigat.  
 Tantum nec sequitur capitque quicquam.  
 Esse inter iuvenes cupit, vocari  
 Baudus, dum misero gemat dolore  
 Et nil praevaleat. quid ergo gestit?  
 Mori praecipiti furit caballo,  
 Cum lecto melius perire possit.

5

## 308

In supra scriptum, quod multa scorta habuit  
 et eas custodiebat

Zelo [agitas] plures, Incurvus, clune puellas,  
 Sed nulla est, quae te sentiat esse virum.  
 Custodis clausas, tamquam sis omnibus aptus;  
 Est tamen internus Iuppiter ex famulis.  
 Si nihil ergo vales, †vacuo cur arrigis †oge  
 Et facis ignavus mentis adulterium?

p. 165

5

307. In potagrum uenatione studente A 1 lebesq; A  
 2 Incurb; A (cf. 308, 1): *nomen est ludicrum* 3 Tantam  
 A 5 baudus i. e. audax, fortis (germanice bold) 6 prae-  
 ualeat *Burmānus* proualeat A 7 praecipiti A 8 posset A  
 308. In 88 (sacerdotem *Burmānus*; *correxī*) quod  
 multas scortos . . . custodiebat A. Num multas scortas?  
 cf. *Woelfflini Archiv. II* 572 (III 166) 1 agitas *addidi*  
*Zelotypus a Zelarīs Baehrens incurbas A, correxi ex 307, 2*  
*plune A 3 Custodis A partus A, corr. a 5 uacuo A*  
*-ua vulg. uana L. Mueller uanum — inguen Baehrens oge A*  
*orge Heinsius arte Burmann orche (ὄρις) olim scripsi, cf.*  
*Martialis X* 91, 1 6 ignarus A, *corr. Mueller*

## 309

**Anacreontium in medicum inpotentem, qui ter  
viduam duxit uxorem**

Post tot repleta busta  
Et funerum catervas  
Ac disparez maritos,  
Rugosa quos peremit  
5 Fatis anus sinistris,  
Tu nunc, chirurgæ, quartus  
Coniunx vocatæ plaudis.  
Sed vivus es sepultus,  
Dum parte qua decebat  
10 Nil continet mariti.  
Iam nosco, cui videtur  
Nupsisse Paula rursus.  
Nulli! quid ergo fecit?  
Mutare mox lugubrem  
15 Quam sumpserat cupivit  
Vxor nefanda vestem,  
Vt quartus atque — quintus  
Possit venire coniunx!

## 310

**In pantomimam pygmaeam, quæ Andromachæ  
fabulam frequenter saltabat et raptum Helenæ**

Andromacham atque Helenam saltat Macedonia semper,  
Et quibus excelso corpore forma fuit.  
Haec tamen aut brevior Pygmaea virgine surgit  
Ipsius aut quantum pes erat Andromachæ.

309. Anagretium in *sqq.* A uxorem A 1 buta A  
2 catebas A 3 Hac A 4 Rogosa A 6 circurge A  
11 cur *vulgo* 13 fiet *Bæhrens* 14 lucubrè A 15 cu-  
piuit *vulgo* cupibit A 17 adq; A quarto eunte *Bæhrens*

310. pigmeâ quæ andromace A pantominâ pigmemi B  
elene A hele B 1 Andromace adq; A Andromachem B  
3 pigmea AB uirginē A 4 andromace A -che B

Sed putat illarum fieri se nomine talem, p. 166  
 Motibus et falsis crescere membra cupit. 6  
 Hac spe, crede, tuos incassum decipis artus:  
 Thersiten potius finge, quod esse soles!

## 311

**In ebriosum nihil comedentem, sed solum  
 bibentem**

Dum bibis solus pateras, quot omnes,  
 Saepe nec totis satiaris horis  
 Et tibi munus Cereris resordet  
 Ac nihil curas nisi ferre Bacchum,  
 Nerfa, iam te non hominem vocabo, 5  
 Sed nimis plenam et patulam lagunam.

## 312

**De Fama picta in stabulo circi**

Qualem te pictor stabulis formavit equorum,  
 Talem te nostris blanda referto iugis.  
 Semper et adsiduo vincendi munera porta  
 His, quorum limen fortis amica sedes.

## 313

**Aliter**

Verum, Fama, tibi vultum pictura notavit,  
 Dum vivos oculos iuncea forma gerit.

6 Montibus *AB* a cupit in *B* deleta sunt 7 credi  
*A* incasum *A* arte//// *B* tuas . . artes *Baehrens* 8 Ter-  
 siten *AB* potes uel uales *Baehrens*

311. 1 Dum bibet solos poteram quod *A* poterant quod  
 uulgo pateras quot *Petschenig* 2 urnis (quasi biberet  
 aquam) *Baehrens* 4 curus *A* ferret *A* 5 Nerse uulgo  
 uocauo *A* 6 lacunam ex luc. *A* lagenam *edd.*

312. 4 sedis *A* tenes *Meyerus* (sed cf. 330, 2)

313. 1 notabit *A* 2 dum uigiles *Burm.*

Tu quamvis totum velox rapiaris in orbem,  
Pulcrior hoc uno limine clausa sedes.

314

In vicinum invidum

Zeleris nimium cur mea, Marcie,  
Tamquam si pereas, limina, nescio,  
Cum sis proximior, una velut domus,  
Et nostros paries dimidiet lares.  
5 Sed gratum ferimus: talis es omnibus,  
Nec quemquam nisi te [vis] miser aspici.  
Contingat (quesumus, numina) quod cupis,  
Te solum ut videas, Marcie, dum vivis! p.167

315

In gibberosum, qui se generosum iactabat

Fingis superbum quod tibi patrum genus,  
Nunc Iuliorum prole te satum tumens,  
Nunc Memmiorum Martiique Romuli,  
Prodesse gibbo forte quid putas tuo?  
5 Nil ista falso verba prosunt ambitu.  
Tace parentes, ne quietos moveas:  
Natura nobis unde sis natus docet.

3 totū (u in o mutato) A 4 sedis A

314. 1 quur A marcię A 2 nescio A 3 sit A une  
L. Muellerus domu A domus Meyer 5 feremus A  
6 Ne A nis add. a 7 quesumus nomina A, corr. Meyerus  
8 uiuis A. nota uitium prosodiae bibis a

315. <sup>b</sup> gibberosum A genero subiactabat A 4 Pro-  
desse A 5 ambito A 6 mordeas Baehrens 7 doces,  
s pro t erasa, A

## 316

De eo qui se poetam dicebat quod in triviis  
cantaret et a pueris laudaretur

Conponis fatuis dum pueris melos,  
Zenobi, et trivio carmine perstrepis  
Indoctaque malis verba facis locis,  
Credis tete aliquid laudibus indere  
Famamque ad teneros ducere posteros?  
Hoc nostrae faciunt semper et alites:  
Ni rite institues, sibila tum canunt.

5

## 317

### In puellam hermaphroditam

Monstrum feminei bimembre sexus,  
Quam coacta virum facit libido,  
Quin gaudes futui furente cunno?  
Cur te decipit inpotens voluptas?  
Non das, quo pateris facisque, cunnum.  
Illam, qua mulier probaris esse,  
Partem cum dederis, puella tunc sis.

**Б**

## 318

**Ad eum qui per diem dormiens noctu vigilabat**  
**Stertis anhelanti fessus quod corde, Lycaon,**  
**Exhorrens lucis munera parta die,**

316. tribus *A* cantaretur *A* -aret uersus *Bachrens*  
-aret *Klappius* 2 triuium (-uiā ?) *puto* tribio *A* carmina  
*Burm.* 3 Indocta atque *Meyer* iocis *L. Mullerus* modis  
*Bachrens* 5 Fanamq; *A* 6 Huc *A* rostro *Burm.* aliter  
*A* 7 Nih *A* institues (i. e. eas docebis) scripsi incapies  
*A* Nil recti in capite est, s. tum c. *Petschenig*

817. *ermafroditam A* 1 *Nostrum A, corr.* *a* 3 *Quin*  
*Baehrens Quae A* 4 *Quur te cepit A* *Cum Burmannus*  
*decipit scripsi* 5 *des quo A* 6 *quam A* 7 *tunc is A*  
*sis Burmannus fis Baehrens*

318. nocte *A* que uigilat *V* 1 anelanti *AB* licaon  
*A* licaon *B* licaom *V* 2 Exorrens *AV*, corr. *V m. sec.*  
 Exorent *B* parta *ABV* grata *Bachrens* sparsa die *Petschenig*  
 dei *ABV* dei *Meyerus* die *ego*

Et tibi vigilias semper nox tetra ministrat, p. 168  
 iam scio te nostro vivere nolle die.

5 At si tale tibi studium natura paravit,  
 Vivas ad antipodas; sis vel ut inde, redi!

## 319

De sarcophago, ubi turpia sculpta fuerant

Turpia tot tumultu defixit crimina Balbus,  
 Post superos spurco Tartara more premens.  
 Pro facinus! finita nihil modo vita retraxit,  
 Luxuriam ad Manes moecha sepulcra gerunt.

## 320

Item unde supra scriptum: ubi equi circi  
 bibebant

Crevit ad ornatum stabuli circique decorem  
 Purior egregio reddita nympha loco,  
 Quam cingunt variis insignia clara metallis  
 Crispatumque super scinditur unda gradum.

5 Excipit hanc patuli moles miranda sepulcri,  
 Corporibus vivis pocula blanda parans.  
 Nec iam sarcophagus tristis sua funera claudit,  
 Sed laetos dulci flumine complet equos.  
 Fundit aquas duro signatum marmore flumen,  
 10 Falsa tamen species vera fluente vomit.

3 uigilius, *sed corr.*, V trita A. num atra? 4 scio]  
 scia V sua V m. 2 nolle B 5 At V Aut AB At Meyer  
 studium A parabit A 6 Vivas A Vi AV Vivus a anti-  
 potas A astipodas V uelut A uelud BV, *corr.* Petschenig  
 re=di B

319. sarcophago A sculpea A 2 superos A  
 4 Luxuriam A mecum A moecha a

320. unde ss ('supra' i. e. c. 312 sq) 1 Crebit A  
 2 nimfa A lympa edd. 4 Crispatumque A -toque vulgo  
 gradu A gradum Baehrens funditur unda uado Maehly  
 5 oles A muranda, *sed corr.*, A 7 Neclam A, *corr.*  
 Maehly sarcophagus A tristis sua Maehly t. sita Baehrens  
 tristissima A funere A 8 laetus A 10 speciesues vera A



Plaudite vos, Musae, diversaque, plaudite, signa,  
 Quae circum docili continet arte decor;  
 Et dum palmiferis post praelia tanta quadrigis  
 Garrula victores turba resolvit equos,  
 Praebete innocuos potus potusque salubres, 15  
 Vt domino propius gaudia circus agat.

## 321

In cinaedum bona sua corruptoribus dantem  
 Divitias grandesque epulas et munera multa,  
 Quod proavi atque atavi quodque reliquit avus,  
 Des licet in cunctos et spargas, Becca, maritos: p. 169  
 Plus tamen ille capit, cui dare saepe cupis.  
 Nescio quid miserum est, quod celas, Becca: talento 5  
 Vendere debueras, si bona membra dares.

## 322

De eo qui uxorem suam prostare faciebat  
 pro filiis habendis

Stirpe negata patrium nomen  
 Non pater audis; carus adulter  
 Coiugis castae viscera damnas,  
 Pariat spurios ut tibi natos,  
 Inscia, quo sint semine creti. 5  
 Fuerant forsitan ista ferenda  
 Foeda, Proconi, vota parumper,

12 qua uel qui Meyer 13 palmigeris Baehrens prae-  
 lia idem praemia A 14 Gafula A 16 dño probrius A  
 currus Baehrens agit A

321. 2 adq; atabi A relinquit ab; A 4 ille cupit  
 olim scripsi

322. filios A 2 carus A] rarus Klapp pactus Baehrens  
 pravus ego 3 Cōiugis Klappius (oniugis A d.] arauit  
 Baehrens 4 spurcos A spurios a 5 Inscius quod A Inscia  
 Klappius Inscios uulgo 7 Fēda A

† Scire vel ipsa si tuus umquam  
 † Posset aduultus dicere matrem.

## 323

De aleatore in pretio lenocinii ludente

Ludis, nec superas, Ultor, ad aleam,  
 Nec quicquam in tabula das, nisi virginem,  
 Spondens blanditias et coitus simul.  
 Hoc cur das aliis, quod poteras tibi?  
 5 An tali melius praemia grata sunt?  
 Aut prodest vitium tale quod impetras?  
 Si vincas, ego te non puto virginem  
 In luxum cupere, sed mage vendere.

## 324

In nomen Aegyptii, quo equi circi infortunium  
 capiebant

'Icarus' et 'Phaethon' Veneto nolente vocaris

Atque 'agilis', pigro cum pede cuncta premas.

Sed tamen et Phaethon cecidit super aethera flammis,

Dum cupit insolitis nescius ire plagis;

5 Tu quoque confractis defectus in aequore pinnis, *p. 170*  
 Icare, Phoebeo victus ab igne cadis.

Digna his ergo tibi praebentur nomina fatis,

Per te iterum ut pereant, qui periere prius.

8 ipsa *A* ipse, -am, -um *docti* s'tus *A* si tuus *L.*  
*Mueller* filius *Burm.* 9 ipsum — patrem *Bachrens*

323. ludentē *A* 1 ultor *A* Ultor *Bachrens* 2 tabu-  
 lam *Mueller*, recte? uirginum *A*, corr. *id.* 3 coitu *A* 5 An  
 tabulae *A*, corr. *L.* *Muellerus* tabulae m. proelia *Schubertus*  
 grada *A* 6 At *Bachrens* prodeest *A* imperas *A*, em.  
*Muellerus* 7 reputo *A*, corr. *a* 8 capere *Bachrens*  
 se. din agine uindere *A*, corr. *Burm.* in agmine *a*

324. infurtuniū *A*, corr. *A*<sup>1</sup> 1 feton beneto *A* 2 Adq;  
 acillis *A* 3 feton *A* 4 insolutis *A* 5 compactis  
*Klappius* in aequora *Petschenig* in aeq. i. e. in partibus  
*aequoris* 6 foebeo *A* 7 Digna his *scripsi* Dignis *A*  
 8 perire *A*, corr. *a*

## 325

De Romulo pto, ubi in muris fratrem occidit

Disce pium facinus: percusso, Romule, fratre  
Sic tibi Roma datur. huius iam nomine culpet  
Nemo te c(a)edis, murorum si decet omen.

## 326

De eo qui amicos ad prandium clamabat,  
ut plura exposceret xenia

Gaudeo quod me nimis ac frequenter  
Ambitu pascis, Blumarit, superbo.  
Vnde sed pascor? mea sunt per omnes  
Sparsa convivas bona. nec volebam,  
Pasceres quemquam peteresque mecum, 5  
Ne tibi quicquam detur, unde pascas.  
Hoc tamen sed si vitio teneris,  
Me precor numquam iubeas vocari.

## 327

De auriga elato frequenter cadente

Pascasium aurigam populi fortem esse fatentur,  
Ast ego non aliud quam turgida membra notabo  
Inflatumque caput papulis et amica ruinis  
Brachia, quae numquam recto moderamine frenant.  
Mox cadit et surgit, rursum cadit, inde resurgit 5  
Et cadit, ut miseris frangantur crura caballis.

325. ubi] *num* qui? 2 culpet *scripsi* culpa *A* culpat  
*Burm.* 3 est *uersus* *recurrens*, id quod uidit *Klappius*

326. senia *A* 1 qod *A* 2 et 5 posc. *Baehrens*  
4 sparsas *A* 7 si tu *α*

327. aurigilato *A* lato uel inflato *Burm.* elato ego *cl.*  
*u.* 1 1 fortasse *A*, correxi 2 turbida *A*, corr. *Burm.*  
notaui *Schubertus* 3 papulis *Doehnerus* populis *A* plagis  
*Meyerus* pronis *putaui* uel propriis 4 quae *Duebner*  
quem *A* recto *A* 5 surgit *Klappius*] cadit *A* scandit  
*Baehrens*

Non iste humano dicatur nomine natus:  
Hunc potius gryphum proprium vocet Africa circo.

## 328

## De laude aurigae prasini

Iectofian prasino felix auriga colore,  
Priscorum conpar, ars quibus ipsa fuit. p. 171  
Suetus equos regere [et] metas lustrare quadrigis  
Et quocumque velis ducere frena manu.  
5 Non sic Tantalides humero stat victor eburno;  
Vna illi palma est, at tibi multa manet.

## 329

## In eum qui foedas amabat

Diligit informes et foedas Myrro puellas;  
Quas aliter pulcro viderit ore, timet.  
Iudicium hoc quale est oculorum, Myrro, fateri,  
Vt tibi non placeat Pontica, sed Garamas!  
5 Iam tamen agnosco, cur tales quaeris amicas:  
Pulcra tibi numquam, sed dare foeda solet.

## 330

## De simiis canum dorso inpositis

Reddita post longum Tyriis est mira voluptas,  
Quem pavet ut sedeat simia blanda canem.

7 semine *Maehlyus* 8 grifum probriū *A* grillum  
*Schubertus* uocat *α*

328. 1 Iectofiant *A m. pr.* 2 conparar · squib; *A*  
3 equus *A* et add. *α* 5 humero *A (sic)* 6 palme st  
*A* stat *α*

329. fedas ex fedas corr. *A* 1 pellas *A* 2 alitet *A*  
suavi et conicio uident *A, corr. α* 3 Indicium *A* fatere  
*A, correxi* 4 Poenica *Petschenig* 5 quur *A* 6 sed  
*A se Berm.* potest *a* potes *A* solet *Baehrens*

330. dorsum *A* 1 tiriis *A* 2 pauit *A*

Quantum magna parant felici tempora regno,  
Discant ut legem pacis habere ferae!

## 331

## De partu ursae

Lambere nascentis fertur primordia prolis  
Vrsa ferox, placido cum facit ore genus.  
Expolit informes labris parientibus artus  
Et pietas subolem rursus amore creat.  
Attrito truncum formatur corpore pignus,  
Ut sculpendo facit crescere membra faber.  
Officium natura suum permisit amanti:  
Formam post uterum lingua magistra parit.

5

## 332

## De laude horti Eugeti

Hortus, quo faciles fluunt Napaeae,  
Quo ludunt Dryades virente choro,  
Quo sovet teneras Diana Nymphas,  
Quo Venus roseos recondit artus,  
Quo fessus teretes Cupido flammās  
Suspensis reficit liber pharetris,  
Quo se Laconides ferunt puellae,

p. 172

5

3 Quanto *A*, corr. *Meyerus* felice *A*, corr. *m. recens*  
881. 2 num placidum? 3 parentib; *A*, corr. *a*  
5 Attrito *A* pignus i. e. suboles 6 Ut *Klappius* Dum *A*  
8 pos *A* paut *A*, corr. *a*  
332. ortus *A* Eugeti *Burm.* Euangeli *α* 1 napee  
*A* 2 driades *A* uiretque *Chloris α*, *Leid. mg.* choro ui-  
rente *Baehrens*, sed cf. quae dixi p. 247 3 fouet *Heinsius*  
sobit *A* sopit *Petschenig!* nimfas *A* 4 Quu *A*, corr. *A*<sup>1</sup>  
5 teredes *A* 6 Suspensus *A* liber *A* puer *α*, *Leid. mg.*  
faretris *A* 7 Quos elacodes (es ex is corr.) *A*, cf. *Plato*  
*Legg. VII* 806 *a*, all. Quo sese Aonides *Burm.* Heliconiades  
*Salmasius* ferunt se Heliconides *L. Muellerus.* Musarum  
locus hic nullus. *Petschenig* confert *Aen. I* 498

- 10 Cui numquam minus est amoena frondis,  
 Cui semper redolent amoma verni,  
 Cui fons perspicuis tener fluentis  
 Muscoso riguum parit meatu,  
 Quo dulcis avium canor resultat:  
 . . . . .  
 Quidquid per varias refertur urbes,  
 Hoc uno famulans loco subaptat.

## 333

## De tablista furioso quasi tesseris imperante

- Ludit cum multis Vatanans, sed ludere nescit,  
 Et putat imperio currere puncta suo.  
 Sed male dum numeros contraria tessera mittit,  
 Clamat et irato pallidus ore fremit.  
 5 Tum verbis manibusque furens miserandus anhelat,  
 De solitis faciens proelia vera iocis.  
 Effundit tabulam mensam subsellia pyrgum  
 Perditaque Harpyacis aera rapit manibus.  
 Hic si forte unam tabulam non arte sed errans  
 10 Vicerit aut aliam, nil bene dante manu,  
 Mox inflat venas et † pallida guttura tendit  
 Plusque furit vincens, quam superatus erat.  
 Non iam huic ludum sapientum calculus aptet  
 . . . . .

9 amoma *Baehrens* amoena *A* 10 frōs *A* m. pr.  
 fons α 11 riguus *A*, *correxī* parit i. e. facit salit *Burm.*  
 prurit α 22 resultans *A* -ltat *Burm.* et, lacunam statuens,  
*Baehrens* 13 per urias referret *A* uarias α *Tyrias Baeh-*  
*rens* 14 ministrat α subaptat *A*

333. inperantē *A* 1 Vatanas *Salmasius* 2 pudat *A*  
 cuncta olim volui 3 mitte *A* 4 et] pt *A* 5 Tuum *A*  
 anelat *A* 7 Effandit *A* mensa subsellia pirgū *A* 8 ar-  
 pia . cisera rapit *A* 11 et raucida *Baehrens* 13 iam  
 non *Baehrens* poetam ipsum emendans huic cludum *A*  
 post 13 nulla lacuna in *A*

## 334

**De venatore picto in manibus oculos habente**

Docta manus saevis quotiens se praebuit ursis, p. 173

Numquam fallentem tela dedere necem.

Hinc etiam digitis oculos pictura locavit,

Quod visum frontis provida dextra tulit.

## 335

**Aliter unde supra**

Venatori oculos manibus pictura locavit

Et geminum egregia lumen ab arte manet.

Hic quocumque modo venabula fulgida pressit,

Signatum veluti contulit exitium.

Naturae lucem vicerunt fortia facta:

5

Iam visus proprios coepit habere manus.

## 336

**In aurigam effeminatum numquam vincentem**

Praecedis, Vico, nec tamen praecedis,

Et quam debueras tenere partem,

Hac mollis misero teneris usu.

Vmquam vincere possis ut quadrigis,

Corruptor tibi sit retro ponendus.

5

## 337

**De paranymphe delatore, qui se ad hoc officium  
omnibus ingerebat**

Hermes cunctorum thalamos et vota pererrat,

Omnibus ac sponsis pronubus esse cupit.

334. habentem *A* 1 sebis *A* 2 telatedere *A* <sup>de</sup> *m. pr.*  
4 tullit *A*

335. ude supra *A* 2 num nitet? micat *Schubertus*  
8 rexit *Maehly* 4 contullit exidiū *A* excidium *α*, *correx*  
5 Nuture *A* 6 proprius cepit *A*

336. 1 Praecedis *A* Procedis *Meyerus*. *Ambigue dictum:*  
*Ire pergis, nec tamen ceteros superas* 3 Hac *α* Ac *A* mi-  
sera *A*, *corr. Burm.*

337. paranimfo *A* 2 ponsis *A*

- Hunc quisquam [si] forte velit contemnere dives,  
 Mox eius famam rodit iniqua ferens.  
 5 Nec tutum obsequium nuptis: famulatur, amicis  
 Indicet ut potius, quae videt, ille nocens.  
 Non sua sortitur, te qui facit auspice vota,  
 Sed tua; cui multum conferet, ut taceas.

338

- De funere mulieris formosae, quae litigiosa fuit  
 Gorgoneos vultus habuit Catucia coniunx:  
 Haec dum pulkra foret, iurgia saepe dabat. p. 174  
 Fecerat atque [suum] semper rixando maritum,  
 Esset ut insano stultius ore tacens.  
 5 Et quotiens illam trepido cernebat amore,  
 Horrebat, tamquam vera Medusa foret.  
 Defuncta est tandem, haec iurgia ferre per umbras  
 Cumque ipsa litem reddere Persephone.

339

- De duobus qui se conpedibus, quibus vincti  
 erant, ceciderunt  
 Conpedibus nexi quidam duo forte sedebant  
 Criminis ob causam carceris ante fores.  
 Hi secum subitae moverunt iurgia rixae;  
 Ebrietatis opus gessit iniqua fames.  
 5 Nec caedem pugnis aut calcibus egit uterque:  
 Vincla illis telum, vincla fuere manus.

3 si *add. α, Heinsius* 4 *serens Bachrens* 5 Nec  
 tutum *idem* Nec purum *A* nuptis *scripsi*: notis *A. recte*  
*ni fallor interpunxi* 6 uidit *A* nocens *Bachrens* uolens  
*A* 7 te *Heinsius* *ε A* 8 taces *A*  
 338. 1 Gorgoneus *A* coniux *A* 3 adq; *A* suum  
*add. α* rixandū mantū *A* 4 iste timore *Bachrens* 5 illa  
*A* 6 Horrebat *Maehly* Hērebat *A* mētusa *A* 8 per-  
 senecem *A* (necem *e glossa syllabarum πορν* ortum *puto*),  
*corr. Heinsius*

339. 1 forti *A* 4 Et uirtutis opus *a* 5 eregit *A*



Nemo truces posthac debet pavitare catenas,  
Si reus e poenis ingerit arma suis.

## 340

De cauidico turpi, qui concubam suam Charitem  
vocabat

Esset cauidici si par facundia nervo,  
Impleret cuncti viscera negotii.  
At tamen invigilat causis, quae crimina pandunt:  
Cum Veneris famula iure Priapus agit.

## 341

In ministrum regis, qui alienas facultates vi  
extorquebat

Bella die noctuque suis facit Eutyclus armis,  
Divitias cunctis e domibus rapiens.  
Huic si forte aliquis nolit dare sive repugnet,  
Vim facit et clamat, regis habenda, nimis.  
Quid gravius hostis, fur aut latrunculus implet, 5  
Talia si dominus atque minister agit?

## 342

De eodem aliter

p. 175

Cum famulis telisque furens penetralia cuncta  
Eutyclus inrumpit divitiasque rapit.

7 truciſ A debet A 8 e pēnis A. num inuenit?

340. caritē A 1 cauitici A 2 Implere A 3 At α  
Ut A 4 Cum V. famula (sc. Charite) Klappius Dum V.  
fabulā A famulum Burm. priab; A

341. Hoc et c. 342 anno 532 scripta sunt (Schubertus)  
1 nocteq; A euticus A 2 cuncti sed omnib; A, corr. a  
3 sibiue A, corr. a (ut uidetur) 4 minis a nimis A i. e.  
clamat magna uoce, omnia putanda esse regis 5 hostes  
fura ut A 6 sic A adq; A

342. 2 euticius A <sup>ci</sup> diuias A m. pr.

Hunc nullus vetat ire parens, non forsam amicus;

Deterior precibus redditus ille manet.

5 Quae sunt ergo manus aut ferrea tela ferenda,

Quisve aries talem quodve repellat opus?

Huic si nemo potest ullas opponere vires,

Obvia sint illi fulmina sola dei!

## 343

In eum qui, cum senior dici nolle, multas sibi

concubas faciebat et . . .

Accusas proprios cur longo ex tempore canos,

Cum sis Phoenicis grandior a senio,

Et quotiens tardam quaeris celare senectam,

Paelicibus multis te facis esse virum?

5 Incassum reparare putas hac fraude iuventam;

Harum luxus agit, sis gravis ut senior.

## 344

Item in supra scriptum, quod se mori numquam

diceret

Quantum tres Priami potuissent vivere mundo

Aut quantum cornix atque elefans superest,

Tantum dum numeres longaeva aetate senectam,

Te numquam firmas Tartara posse pati

5 Et credis Lachesim numquam tua rumpere fata

Aeternoque putas stamine fila trahi.

Quamvis tarda, tibi veniet mors ultima tandem,

Cum magis oblitus coeperis esse tui.

4 manet (*quamvis u. 3 abire iussus*) A 7 nō poest A

343. cum *Baehrens* ut A quod *olim scripsi* faciebat  
et orrebat senex uocari A 1 probrius quur A 2 Phoeni-  
cis *Ziehen* cf. *Ilias* 9, 607 phoenicis *edd.* fenicis A 4 Peli-  
cib; A 5 iubentā A 6 aut senior A ut L. *Muellerus* senio  
*Baehrens* senior i. e. dominus

344. Item iſs quod *sqq.* A; *correxi* ut supra, quod *edd.*  
*pr.* 2 adq; helefans A 3 dum A. num cum? longeba  
A 4 formas A, *corr. a* 5 lacessim A 6 stamina A  
traī A 8 ceperis A

Nam poena est potius morbis producere vitam;  
 Quod non semper habes, tristius, esse diu, est. 10

## 345

**Epitaphion de filia Oageis infantula**

Heu dolor! est magnis semper mors invida fatis, *p. 176*  
 Quae teneros artus inimico sidere mergit!  
 Damira hoc tumulo regalis clauditur infans,  
 Cui vita innocua est quarto dirupta sub anno.  
 Quam facile offuscant iucundum tristia lumen! 5  
 Nemo rosam albam, fuerit nisi quae bona, carpit.

Haec parvam aetatem cuncta cum laude ferebat.  
 Grata nimis specie, verecundo garrula vultu  
 Naturae ingenio modicos superaverat annos.  
 Dulce loquebatur, quidquid praesumpserat ore, 10  
 Linguaeque diversum fundebat mellea murmur,  
 Tamquam avium verna resonat per tempora cantus.

Huius puram animam stellantis regia caeli  
 Possidet et iustis inter videt esse catervis.  
 At pater Oageis, Libyam dum protegit armis, 15  
 Audivit subito defunctam funere natam.  
 Nuntius hic gravior cunctis fuit hostibus illi,  
 Ipsaque sub tali flevit Victoria casu.

## 346

**De amphitheatro in villa vicina mari  
 fabricato**

Amphitheatrales mirantur rura triumphos  
 Et nemus ignotas cernit adesse feras.

10 tritius A

845. Epitaphion A 1 est scripsi et A inuita A  
 2 artos A 8 hic A, sed cf. 354, 10 hoc α 5 tristitia  
 A 8 carula A 12 uernaresolet A, correxi (resonet  
*Klappius*) verna ire solet *Baehrens* 15 libiam A 18 Victo-  
 riam uel potius angelum in monumento sepulchrali insculptam  
 putat *Ziehen*

846. anfiteatro A De amphitheatro uicino mari S, *rell.*  
*omissis. Petronio dant c. 846—349 edd. post Binetum* 1 Anfi-  
 theatrales A triumphos A 2 Et Thetis *Baehrens* igneas A

Spectat arando novos agrestis turba labores  
 Nautaque de pelago gaudia mixta videt.  
 5 Fecundus nil perdit ager, plus germina crescent,  
 Dum metuunt omnes hic sua fata ferae.

## 347

De sigillo Cupidinis aquas fundentis

B. I 29.  
 M. 587.

Ignem salutifero Veneris puer omnia flammans  
 Pro facibus proprias arte ministrat aquas.

## 348

De Neptune in marmoreo alveo aquas  
 fundente

B. I 16.  
 M. 571.

Quam melior, Neptune, tuo sors ista tridente est: p. 177  
 Post pelagus dulces hic tibi dantur aquae!

## 349

De puteo cavato in monte arido

B. III 25.  
 M. 176.

Hunc quis non credat ipsis dare Syrtibus amnes,  
 Qui dedit ignotas viscere montis aquas?

## 350

De aquis calidis Cernensibus

(B. etiam  
 III 32.)

Ardua montanos inter splendentia lucos  
 Culmina et indigenis nunc metuenda feris,

insignes *S* indigenas uel ingenitas *Heinsius* ignotas *Burmannus* 3 nobis *A* labore *A* 4 iuxta *S* iusta *Pithoeus* uidit *A* 5 Foec. *Binet* 6 metuunt *A* sontes *Baehrens*!

347. 1 solutifero *A* 2 proprias *S* probrias artes *A* properas *Heinsius* propriis *Meyerus* propria arte *Baehrens*

348. in marmore calido *A* in marmoreo alveo *Baehrens*  
 De N. marmoreo a. f. *S* fundentes (s. del. m. rec.) *A* 1 tuos  
*A* tridenti *A* est om. *S* 2 heic *Binet* (ex *S*?) *Oceanum* uel *Flusium* aliquem falso pro Neptune habitum putat  
*Ziehen*

349. De puteo excauato in montis iugo *S* 1 Quis  
 hunc *A* sirtib; *A* 2 uisceri *A* uisere *S*

350. Cernensibus *A*, corr. *Meermannus*

Cum deserta prius solum nemus atra tenebat  
 Tetraque inaccessam sederat umbra viam:  
 Qua vos laude canam quantoque in carmine tollam, 5  
 In quibus extructa est atque locata salus?  
 Hic etiam ignitus tepet ad praetoria fervor,  
 Plenior et calidas terra ministrat aquas.  
 [Quis sterilem non credat humum? fumantia vernant  
 Pascua, luxuriat gramine cocta silex.] 10  
 Innocuos fatus membris parit intima tellus  
 Naturamque pio temperat igne calor.  
 [Et cum sic rigidae cautes fervore liquescant,  
 Contentis audax ignibus herba viret.]

## 351

## De sententiis septem philosophorum distichi

Solon praecipuus, fertur qui natus Athenis,  
 Finem prolixae dixit te cernere vitae.

Chilon, quem patria egregium Lacedaemona misit,  
 Hoc prudenter ait, te ipsum ut cognoscere possis.

Ex Mitylenaeis fuerat qui Pittacus oris, 5  
 Te, ne quid nimis ut cupias, exquirere dixit.

3 Cum scripsi Quo A Quae Klappius Qua Burm. solo  
 nemos tutra A nemo lustra α atra Maehlyus acra Baehrens  
 alta olim ego antra Burm. tenebant idem 4 fecerat  
 Burm. uiam Burm. uem A inaccessa . . uia olim scripsi,  
 sed cf. 312, 4; 330, 2 5 Quas uos A 6 extruco (u ex o)  
 est adq; A 7 Haec Oudendorp. ignota stupet A, corr.  
 Froehner ferbor A 8 et a ex A u. 9. 10. 13. 14  
 ex Claudiani carmine de Apono u. 19—22 sumpti sunt. Eos  
 primus damnauit Heinsius 9 Qui A 10 culta α 11 potus  
 α 13 rigite A ferbore A 14 erba A

351. sententiis C, in quo fol. 2 et 114 extat philoso-  
 forū A distici add. A, om. C bis 1 praecipuus C bis -uis  
 A 2 te] se C bis 3 cilon A cilo C 2 chilo C 114 patri.  
 et egregiū lacetemonia A lacedemonia C 114 4 cognucere  
 A 5 mitileneis AC bis fuerat A pittagus A pitacus  
 C 114 6 Tu ne Burmannus, recte?

Thales ingenio sapiens Milesius acri  
 Errorem in terris firmat non caelitus esse.

Inde Prienaea Bias tellure creatus

p. 178

10 Plures esse malos divina voce probavit.

Vrbe Periander genitus, cui fama Corintho est,  
 Omnia constituit tecum ut meditando revolvās.

Cleobolus, proprium clamat quem Lindia civem,  
 Omne, inquit, magnum est, quod mensura optima librat.

### 352

#### De Ianuario mense

Lucifer annorum et saeculis, Sol, Iane, secundus

Est rota certa tui tecum sine fine laboris;

Itque reditque tibi, quidquid in orbe venit.

5 Omnia perpetuis praecedis frontibus ora;

Quae necdum venient quaeve fuere vides.

### 353

#### De Olympio venatore Aegyptio

Grata voluptatis species et causa favoris,

Fortior innumeris, venator Olympie, palmis,

7 Tales AC 2 agri AC 2 agro C 114 8 Terrorem  
 C bis terris A 9 pirinea AC 2 prianea C 114 10 Pluris  
 C 114 malus A 11 periandres AC 2 periander C 114  
 chorinto C 2 corinto A 12 meditanda C 114 13 Cleu-  
 bulus Mueller Cleöbölus Luxorius! probriū A lidia AC 2  
 cepem A cidem C 114 14 Omnem A inquit AC 2  
 mēsa C 2 optima A

352. 1 fortasse saeculi? Heinsium sequor es . . sequen-  
 dus Klappius et caeli Maehly saeculis sol Iane A nate α  
 secundis Burm. post 1 nullum spatium in A 3 Est  
 scripsi Tu A It . . circum Klappius nota Buechelerus  
 te . cum A 4 Idq; A 6 necdum A] demum Buechelerus  
 queue A

353. olimpo A 1 Grada A favoris A 2 Fortior A]  
 Gravior Maehly, num recte? an pōtior? olimpię A

Tu verum nomen membrorum robore signas,  
 Alcides collo scapulis cervice lacertis,  
 Admirande audax velox animose parate. 5  
 Nil tibi forma nocet nigro fuscata colore.  
 Sic ebum pretiosum atrum natura creavit,  
 Purpura sic † magno depressa in murice fulget,  
 Sic nigrae violae per mollia gramina vernant,  
 Sic tetras quaedam commendat gratia gemmas, 10  
 Sic placet obscuros elefans inmanis ad artus,  
 Sic turis piperisque Indi nigredo placessit.  
 Postremum tanto populi pulcrescis amore,  
 Foedior est quantum pulcher sine viribus alter.

## 354

## In epitaphion supra scripti Olympii

Venator iucunde nimis atque arte ferarum p. 179  
 Saepe placens, agilis gratus fortissimus audax,  
 Qui puer ad iuvenes dum non advixeris annos,  
 Omnia maturo complebas facta labore.  
 Qui licet ex propria populis bene laude placeres, 5  
 Praestabas aliis, ut tecum vincere possent.  
 Tantaque mirandae fuerant tibi praemia formae,  
 Vt te post fatum timeant laudentque sodales.

3 uero *A*, corr. *Klappius* 5 Admirandi *A* 6 Nihil  
*A* fugata *A*, corr. *L. Muellerus* fucata α ibenū. precio-  
 sas. uenatura creabit *A*, corr. *Baehrens* pretiosa Syenae  
 terra *Hauptius* pretiosa sibi α R (i. e. 'requirendum') *A*  
 in marg. 8 magno *A* nigro *Hauptius* et *Klappius*; caeco  
 malim. depressa *A* nsa *Schubertus* 9 grauia *A* 10 tetras  
*A* atras *Hauptius* et *Klappius*, sed uide c. 350, 4 11 elefans  
 sic *A* ad scripsi (cf. 354, 12) an *A* in uulgo 12 indigni  
 credo placessit *A*, corr. (sed placescit) α. Ad placessit cf.  
*Woelfflin. Arch.* 1, 515 13 pulcresis *A* florescis *Baehrens*  
 14 Foedior *A* pulcer *A*

354. In epitaphion s̄s olimpi *A* 1 adq; *A* arti *A* apte  
*L. Mueller* 2 sagillis gradus *A* 3 iubenēs *A* adunxeris  
*A*, corr. *Klappius* 5 Quē *A* populis om. *A*, add. in mg.  
 manu saec. fere XII ('manu semiantiqua' mg. cod. Leid.)  
 6 te non *Petschenig* 8 laudesq; *A*, recte?

- 10 Heu nunc tam subito mortis livore peremtum  
Iste capit tumulus, quem non Carthaginis arces  
Amphitheatrali potuerunt ferre triumpho!  
Sed nihil ad Manes hoc funere perdis acerbo:  
Vivet fama tui post te longaeva decoris  
Atque tuum nomen semper Carthago loquetur.

## 355

## De Chimaera aenea

Aeris fulgiduli nitens metallo  
Ignes pertulit, ante quos vomebat,  
Et facta est melior Chimaera flammis.

## 356

De statua Veneris, in cuius capite violae sunt  
natae

- 6 Cypris †candenti reddita marmore  
Veram se exanimis corpore praebuilt:  
Infudit propriis membra caloribus,  
Per florem in statuam viveret ut suam.  
Nec mendax locus est: qui violas feret,  
Servabit famulas inguinibus rosas.

## 357

In caecum, qui pulcras mulieres tactu noscebat

Lucis egenus, viduae frontis,  
Iter amittens, caecus amator

9 libore A 10 tumulos A harthaginis A 11 Anfi-  
teatrati A 13 Viuit A longeaba A 14 adq; A car-  
thago sic A

855. cymera A 1 fulgidi A, corr. Burm. 2 per-  
tullit artes A ante Burm. monebat A, corr. Maehly (cf.  
II. 6, 182) 3 cymera A

856. 1 candidulo a 3 probriis A coloribus A, corr.  
L. Muellerus 4 num in statua . . sua? 5 qui uiole fo-  
rent A uiolas ferat Salmasius feret ego fovet Muehly. Possis  
etiam quo uiolae fœrent

857. nuscebat A 1 eginus A 2 cœco A



Corpora tactu mollia palpat  
 Et muliebres iudicat artus,  
 Nivei cui sit forma decoris.  
 Credo quod ille nolit habere  
 Oculos, per quos cernere possit,  
 Cui dedit plures docta libido.

p. 180  
 5

## 358

In philosophum hirsutum, nocte tantum cum  
 puellis concumbentem

Hispidus tota facie atque membris,  
 Crine non tonso capitis verendi,  
 Omnibus clares Stoicus magister.  
 Te viris tantum simulas modestum  
 Nec die quaeris coitum patrare,  
 Ne capi possis lateasque semper;  
 Fervidus sed cum petulante lumbo  
 Nocte formosas subigis puellas.  
 Incubus fies subito per actus,  
 Qui Cato dudum fueras per artes.

5  
 10

## 359

De catula sua brevissima, ad domini sui nutum  
 currente

Forma meae catulae brevis [est], sed amabilis inde,  
 Hanc totam ut possit concava ferre manus.  
 Ad domini vocem famulans et garrula currit,  
 Humanis tamquam motibus exiliens.

6 illos Meyer 7 posset A u. 6 et 8: cf. quae dixi  
 p. 247

358. filosofum A 1 Ispidus A faciē adq; A 4 Te  
 edd.] De A tantum specie simulat, non re praebes modetū  
 A 6 Nec capi A 7 Feruitus A 9 actū A, corr. Burm.  
 10 artus A, corr. Burm. actus α astus Baehrens

359. dñi A cañentē A, corr. Burm. 1 est α, om. A  
 2 concaba A 3 dñi A 4 motibus uulgo montib; A nuti-  
 bus Baehrens

- 5 Nec monstrosum aliquid membris gerit illa decoris;  
 Omnibus exiguo corpore visa placet.  
 Mollior huic cibus est somnusque in stramine molli,  
 Muribus infensa est, saevior atque cati.  
 Vincit membra nimis latratu fortia torvo;  
 10 Si natura daret, posset ab arte loqui.

## 360

**De pardis mansuetis, qui cum canibus venationem  
 faciebant**

- Cessit Lyaei sacra fama numinis p. 181  
 Lynces ab oris qui subegit Indicis.  
 Curru paventes duxit ille bestias  
 Mero gravatas ac minari nescias  
 5 Et quas domarent vincla coetu garrulo.  
 Sed mira nostri forma constat saeculi,  
 Pardos feroces saeviores tigribus  
 Praedam sagaci nare mites quaerere  
 Canum inter agmen et, famem doctos pati,  
 10 Quidquid capessunt, ore ferre baiulo.  
 O qui magister terror est mortalium,  
 Diros ferarum qui retundit impetus,  
 Morsum repertis ut cibus non audeant!

7 cyb; A 8 adq; cattis A catus *Baehrens* 9 nimis  
*Meyerus* imis A animis *Duebnerus* levis olim scripsi forcia  
 turba A Phocida toruo *Duebnerus* turbae *Doehnerus*  
 10 dare A possit A, corr. A<sup>1</sup>

860. uenatione faciebat A 1 liei A nominis A, corr.  
*Schubertus* 2 lince A 3 Curra pabentes A 4 gra-  
 batasagminari A ac minari *Meyerus* 5 domaret A cetu  
 garrulo A 6 fama *Meyerus* 7 seuiore A 8 Qui prae-  
 dam A 9 famen A 10 capessent A 11 qui *Klappius*  
 quod A (quot *Roenschius* quam uel quis *Meyerus*) 13 Morsu  
 repertis et cibus non audeant A Morsum *Klappius*. Morsu  
 repertos ut cibos non adpetant *Burmannus*. Uersum deesse  
 putat *Meyerus*

## 361

## In psaltriam foedam

Cum saltas misero, Gattula, corpore  
 Nec cuiquam libitum est, horrida, quod facis,  
 Insanam potius te probo psaltriam,  
 Quae foedam faciem motibus ingraves  
 Et, dum displiceas, quosque feras iocos. 5  
 Credis, quod populos cymbala mulceant?  
 Nemo iudicium tale animi gerit,  
 Pro te ut non etiam gaudia deserat.

## 362

Item de ea, quod ut amaretur praemia  
 promittebat

Qui facis, ut pretium promittens, Gattula, ameris?  
 Da pretium, ne te oderis ipsa simul!  
 Praemia cur perdis? cur spondes munera tantis?  
 Accipe tu pretium, ne mihi dona feras!  
 Non est tam petulans pariterque insanus amator, 5  
 Qui te non credat prodigiale malum.  
 Sed si forte aliquis moechus surrexit ab umbris, *p. 182*  
 Cui talis placeas, huic tua dona dato.

361. In spaltriam fedam *A* 1 cattula *Duebnerus*  
 garrula  $\alpha$  2 libitum *Burm.* libido *A* 3 puto *Maehlyus*  
 spaltriâ *A* 4 faciem · quæ *A* ingrabas *A* ingrauas *uulgo*  
 5 displices *A* 6 populo *A* populum  $\alpha$  7 talem *A*  
 8 pro te *i. e. apud te, te uisa ut om. Burm.* non *A]*  
 nota *Baehrens* gaudia *d. i. e. cymbala fugiat* deserant *A*

362. 1 Qui *scripsi* Quid *A* Cui *L. Müller* præcium  
*A* promitts *A, corr. A<sup>1</sup>* poscendo garrula  $\alpha$  amens *A,*  
*corr. a* 2 uiderit ille *L. Müller* 3 spondis *A* tanta  
 olim *scripsi* 4 præcium *A* 5 pedulans *A* amat *A* or  
 add. *a* 6 prodiale *A* (*gi add. man. antiquissima*)  
 7 mecus *A*

## 363

**In ebriosam et satis melentem**

Quod bibis [et] totum dimittis ab inguine Bacchum,  
 Pars tibi superior debuit esse femur.  
 Potabis recto (poteris, Follonia!) Baccho,  
 Si parte horridius inferiore bibas.

## 364

(B. etiam III 222.)

**In mulierem pulcram castitati studentem**

Pulcrior et nivei cum sit tibi forma coloris,  
 Cuncta pudicitiae iura tenere cupis.  
 Mirandum est, quali naturam laude gubernes,  
 Moribus ut Pallas, corpore Cypris eas.  
 5 Te neque coniugii libet excepiisse levamen,  
 Saepius exoptas nolle videre mares.  
 Haec tamen est animo quamvis exosa voluptas:  
 Numquid non mulier conparis esse potes?

## 365

**De eo qui cum Burdo diceretur filiae suae  
 Passiphae nomen inposuit**

Disciplinarum esse hominem risusque capacem,  
 Quod nulli est pecudi, dixit Aristoteles.

**363.** ebriosas *A* 1 et *add. a* demittis *Burm.* 2 superior *A* 3 potaris *A* potabis *ego* Fullonia  $\alpha$  4 inferius horridiore  $\alpha$

**364.** castitatis *A* Item *inscribit S* (post c. 703—705); *inscr. om. Petronii ed. Patissoniana* p. 164 1 Pulchrior *Binetus* 3 lege *Patissinius* gubernes *A* 4 corporeseas *A* corpore Cypris eas *S* Cypris eas *manus recentior in mg.* *A* 5 iuvat . . ligamen *Baehrens* excipisse *A* 6 exoptans *AS, em. Burmannus* 8 cum paris *Sa* con paris *A*

**365.** passife *A* 2 es pecodus *A, corr. a* pecudis *Baehrens*

Sed [cum] Burdo homo sit, versum est sophismate verum:  
 Nam et ridere solet vel ratione viget.  
 Surrexit duplex nostro sub tempore monstrum, 5  
 Quod pater est burdo Passiphaeque redit.

## 366

## De laude rosae centumfoliae

Hanc puto de proprio tinxit Sol aureus ortu  
 Aut unum ex radiis maluit esse suis.  
 Sed si etiam centum foliis rosa Cypridis extat,  
 Fluxit in hanc omni sanguine tota Venus.  
 Haec florum sidus, haec Lucifer almus in agris, p. 183  
 Huic odor et color est dignus honore poli. 6

## 367

De statua Hectoris in Ilio, quae videt Achillem  
 et sudat

Ilion in medium Pario de marmore facti  
 Stant contra Phrygius Hector vel Graius Achilles.  
 Priamidae statuam sed verus sudor inundat  
 Et falsum fictus Hector formidat Achillem.  
 Nescio quid mirum gesserunt Tartara saeclo: 5  
 Credo quod aut superi animas post funera reddunt  
 Aut ars mira potest legem mutare barathri.

3 cum *a*, om. *A* sofismate uerus *A* 4 uel (*i. e. et*)  
*A* et *Meyer* 6 passifq; *A*

366. 1 orto *A* ortu *a* 2 unam *A* malluit *A* 3 Sed  
*A* Vel *Bachrens* centu *A* centum etiam *a*, fort. recte  
 4 hac *A* hanc *Meycrus* omnis *A* omni *Boissonadius*  
 5 almi *A*

367. in inscriptione illio *A* 2 frigijs *A* 3 Priamites  
*A* Priamidae *Petschenig* -idis *a* 4 finctus *A* m. ut uidetur  
 pr. 5 sello *A*, corr. *a* cesserunt — caelo *Klappius*  
 6 superis animas *A* animas superi *L. Muellerus*. Sed hiatus  
 tolerandus est. 'Aut dei aut ars uiuificant mortuos'  
 7 potest corr. ex posst *A* m. pr. uaratri *A*

Sed si horum nihil est, certe exstat marmore Hector  
Testaturque suam viva formidine mortem.

## 368

## De muliere Marina vocabulo

Quidam concubitu futuit servente Marinam.

Fluctibus in salsis fecit adulterium.

Non hic culpandus, potius sed laude ferendus,

Qui memor est Veneris, quod mare nata foret.

## 369

De horto domni Oageis, ubi omnes herbae  
medicinales plantatae sunt

Constructas inter moles parietibus altis

Hortus amoenus inest aptior et domino.

Hic vario frondes vitales semine crescunt,

In quibus est Genio praemedicante salus.

5 Nil Phoebi Asclepique tenet doctrina parandum:

Omnibus hinc morbis cura sequenda placet.

Iam puto, quod caeli locus est, ubi numina regnant,

Cum datur his herbis vincere mortis onus.

## 370

## De pica, quae humanas voces imitabatur

Pica hominum voces cuncta ante animalia monstrat

Et docto externum perstrepat ore melos. p. 184

8 orum nichil *A* certus stat *A* certe *Baehrens* exstat  
(i. e. *uiuit*) *scripsi* marmores lectos *A* marmore *Baehrens*  
marmoris Hector *a*

368. 1 concubito *A* ferbente *A* 2 insulsis *A*, *corr. a*

369. De orto *A* erbe *A* 2 ortus *A* 3 uarios fondis  
uitali *A*, *correx*i 5 febi *A* tenet i. e. *retinet*, non per-  
mittit 6 secunda patet *L. Muellerus* 7 celiculus est  
(o ex u *corr.*) *A*, *corr. Meyerus* regnat *A* 8 erbis *A*  
opus *Baehrens*

370. piga *A* 1 ante *Klappius* que *A* 2 doctas *A*  
docto *Burm.* ternum *A*, *correx*i tenerum *L. Mueller*

Nec nunc oblita est, quidnam prius esset in orbe:  
Aut haec Picus erat aut homo rursus inest.

## 371

De rustica in disco facta, quae spinam tollit de  
planta Satyri

Cauta nimis spinam Satyri pede rustica tollit,  
Luminibus certis vulneris alta notans.

Illam panduri solatur voce Cupido,  
Inridens, parili teste carere virum.

Nil falsum credas artem lusisse figuris:  
Viva minus speciem reddere membra solent.

5

## 372

De colocasia herba in tecto populante

Nilus quam riguis parit fluentis,

Extendens colocasia †eorum

Ramos, per spatium virens amoenum,

Haec nostris laribus creata frondet.

Naturam famulans opella vertit,

Plus tecto ut vigeat, solet quam horto.

5

## 373

De eo qui podium amphitheatri saliebat

Amphitheatralem podium transcendere saltu

Velocem audiui iuvenem, nec credere quivi

3 orbē A

871. satori A 1 spina satori A 3 Illum pandorii  
soletur A, corr. *Burm.* num pandur(a)e? 4 parili teste  
carere *Burm.* pariete teste genere A dolere *Froehner*  
5 figuras A, corr. *Burm.* 6 reddere A solet A

872. erba A. num pullulante? 1 quam *Burm.* quod  
A 2 colocas eorum A colocasia ampliores *Burm.*, fort.  
recte 4 frondit A 5 opella scripsi opaca A 6 Plus A  
quam in *Burm.* orto A

873. Deo A potium amphitheatri A 1 Amphitheatralem A

- Hunc hominem, potius sed avem, si talia gessit.  
 Et posui huic, fateor, me Dorica vina daturum,  
 5 Conspicere ut possem tanti nova facta laboris.  
 Aspexi victusque dedi promissa petenti  
 Atque meo gravior levis extitit ille periclo.  
 Non iam mirabar sumtis te, Daedale, pinnis  
 Isse per aetherios natura errante meatus:  
 10 Hunc magis obstipui, coram qui plebe videnti  
 Corpore, non pinnis, fastigia summa volavit. p. 185

## 374

- De Diogene picto, ubi lascivienti menetrix  
 barbam evellit et Cupido mingit in podice eius  
 Diogenem meretrix derisum Laida monstrat  
 Barbatamque comam frangit amica Venus.  
 Nec virtus animi nec castae semita vitae  
 Philosophum revocat, turpiter esse virum.  
 5 Hoc agit infelix, alios quo saepe notavit.  
 Quodque nimis miserum est: mingitur archisophus.

## 375

- De catto qui, cum soricem maiorem devorasset,  
 apoplexiam passus occubuit B. V 163.  
M. 1094.  
 Inmensi soricis cattus dum membra vorasset, (B. IV 425.)  
 Deliciis periit crudior ille suis.

3 podiũ. sed abem A geret A gessit ego gerat a uera  
 L. Muellerus certa Klappius 4 Et] Sed A 5 possim A  
 possem Meyerus 6 Aspexit A 7 adq; A 8 mirabar  
 olim edd. mirabor A 9 Hise per eterios A 10 pleue  
 A 11 non a] cum A, ceu Baehrens

874. cui a lascivienti menetris A menetrix vulgaris  
 forma (cf. Nonius p. 432); cf. Woelfflini Archiv. 3, 539  
 uellit vulgo mingenti in codice A, corr. a 1 Diogene A  
 densũ A 2 frangit i. e. euellit 4 Filosofũ A fortiter Klapp-  
 pius 5 quod saepe uocavit A, corr. Muellerus 6 miseru  
 A, corr. a artis opus A archisofus Froehnerus inter opus  
 Baehrens

875. gatto A aplescia A occupuit A 1 gattus A



Pertulit adsuetae damnum per viscera praedae;  
Per vitam moriens concipit ore necem.

## 376

## FLORENTINI

B. ad Lux. 85.

M. 290.

B. IV 426.

## In laudem regis

Regia festa canam sollemnibus annua votis.  
Imperiale decus Thrasamundi gloria mundi,  
Regnantis Libyae. toto sic clarior orbe  
Sol radiante micans cunctis super enitet astris.  
In quo concordant pietas prudentia mores  
Virtus forma decus animus sensusque virilis,  
Invigilans animo sollers super omnia †sensus.

5

Sed quid plura moror? vel quo me ad devia ducam?

Solus habet, toto quidquid praefertur in orbe.

Parthia quot radiat sublimibus ardua gemmis,

10

Lydia Pactoli rutilas quot sulcat harenas,

Vellera quot Seres tingunt variata colore,

Regnantum meritis pretioso praemia dantes

Tegmine, quo fulgent admisto murice vestes,

p. 186

Africa quot fundit fructus splendentis olivae,

15

Et si quid tellus gignit laudata per orbem,

In regnis venere tuis, cui maximus auctor

Contulit et soli tribuit haec cuncta potiri.

3 Pertulit A 4 nece A, corr. a

876. Hi sunt versus a florentino in laudē regis facto A  
(facti a) 1 solemnibus A 3 libiē A sic *Bachrens* sed A  
4 Sol *Bachrens* Sed A supereminet α 6 formā A norma α  
7 solus α sensus] num mens est? 8 miror A, corr. a. for-  
tasse 8 post 18 ponendus est 10 Partia A 10—15 quod  
A] quot *Petschenig* 11 Libia pactuli A arenas A

12 quo *Cuperus* 13 precioso<sup>3</sup> A. m. pr. 14 Tecmine A  
quod A quo *Meyer* murite A uestes A Tegmina . . uestis  
*Petschenig* Stamine *Bachrens* 15 fundi A olivae *Petschenig*  
oliui A 16 si quae *Meyer* telus A. *Palaestinamne dicit?*  
17 tuis α suis A

- Te regnante diu fulgent Carthaginis arces,  
 20 Filia quam sequitur Alianas inpare gressu,  
 Nec meritis nec honore minor, cui plurimus ardens  
 Regnantis increvit amor, quam surgere fecit  
 Delectisque locis claram [et] vitalibus auris,  
 Quae meruit celsum meritis sufferre regentem.  
 25 Hinc freta marmoreo resonant sub gurgite ponti,  
 Hinc telluris opes viridanti vertice surgunt,  
 Vt maris et terrae dominus splendore fruatur.

- Nam Carthago suam retinet per culmina laudem,  
 Carthago regimen; victrix Carthago triumphat,  
 30 Carthago Asdingis genetrix, Carthago coruscat,  
 Carthago excellens Libycas Carthago per oras,  
 Carthago studiis, Carthago ornata magistris,  
 Carthago populis pollet, Carthago refulget,  
 Carthago in domibus, Carthago in moenibus ampla,  
 35 Carthago et dulcis, Carthago et nectare suavis,  
 Carthago florens, Thrasamundi nomine regnans!  
 Cuius ut imperium maneat per saecula felix,  
 Optamus domino multos celebrare per annos  
 Annua, dum repetit fulgentia gaudia regni.

## 377

## Versus balnearum

B. III 41.

M. 384.

B. IV 427.

In parvo magnas fecit manus ardua Baias,  
 Culmina distendit niveis suspensa columnis,  
 Curvavit cameris vario pro schemate conchas.

p. 187

20 inpari A 21 meriti A, corr. *Burm.* merito a  
 23 Dilectisque A, *correx*i et *addidi* 24 gressum meriti  
*Baehrens* regentis A, *correx*i 25 marmore ore sonant  
 sub iurgite A 26 uertice *scripsi* cortice A cespite *Baeh-*  
*rens* 28 charthago (32 cartago ornata; *rell. in locis recte*)  
 A 29 regimen *scripsi* in regem A in rege α uित्रix A  
 in rege inuित्रix *Is. Vossius* 31 libicas A ora A  
 33 pollet A 34 moenib A 35 et neptere A 36 num  
 numine? florens — regnans *Baehrens* flores — regnas A  
 37 ut *Cuperus* et A manet A, *corr.* a secula A

377. Versus uualnearum A 3 Curbauit A pero ce-  
 mate concas A, *corr.* a

Marmora resplendent solida conpage decora,  
 Vnitumque nitet decus [et] sartura magistri. 5  
 Murmure raucisono fornacibus aestuat ardor,  
 In flammis dominantur aquae, furit ignis anhelus.  
 Stat tutus lautor multo circumdatus igne  
 Innocuas inter flammās (mirabile dictu),  
 Ignibus ut possit fervores vincere solis; 10  
 Inde petit latices glaciali fonte fluentis:  
 Hinc calor, inde nives reparant per membra salutem.  
 Discurrunt nymphae, piscinas flumina replent.  
 Vitrea crispatur labris refluētibz unda.  
 Haec laudis monumenta tibi natisque manebunt, 15  
 Et decorabit avus claros per saecula nepotes.  
 Tu tamen excelsus per tempora longa fruaris.

## 378

## CALBVLI GRAMMATICI

## Versus fontis

B. t. II p. 623.

M. —

B. IV 428.

## A parte episcopi

Crede prius veniens, Christi te fonte renasci:  
 Sic poteris mundus regna videre dei.  
 Tinctus in hoc sacro mortem non sentiet umquam;  
 Semper enim vivit, quem semel unda lavit.

4 resplendent A solita A, corr. a 5 que nitet  
 scripsi enitet Ziehen mentet A mentita Scriuerius et add.  
 Ziehen sartur A sarsura Scriuerius 6 extuat A 7 aq; A  
 amoenus A anhelus scripsi cf. c. 270, 3 igne caminus Scri-  
 uerius 8 Statutus A, corr. Burm. 9 ducto A 11 la-  
 ticiis A, corr. A<sup>1</sup> fluentis A 12 post 14 pos. Baehrens  
 12 repara A 13 Decurrunt Schrader nimfe A (i. e. aquae  
 cf. Mart. VI 43, 2; 47, 1) replent A complent a 14 unda  
 Schrader umbra A 15 Hę tibi monumenti tibi A laudis  
 scripsi tibi sunt vulgo 16 Et decoratam a claros A,  
 correxi secla A

378. Hic sunt uersus fontis facti a calbulo gramatico  
 a parte episcopi A 1 xpc A 2 di A 4 lauāt A m. pr.

## Descensio fontis

- 5 Descende intrepidus: vitae fomenta perennis  
Aeternos homines ista lavacra creant.

## Ascensio fontis

Ascende in caelos, animam qui in fonte lavisti,  
Idque semel factum sit tibi perpetuum.

## Econtra episcopum

- Peccato ardentis hoc fonte extinguite culpas.  
10 Currite! quid statis? tempus et hora fugit. p. 188

## Et in circuitu fontis

Marmoris oblatis speciem, nova munera, supplex  
Calbulus exhibuit. fontis memor, unde renatus,  
Per formam cervi gremium perduxit aquarum.

379

## Versus sanctae crucis

B. ib. M. —  
B. IV 429.

- Hinc crux sancta potens caelo successit et astris:  
Dum retinet corpus, misit in astra deum.  
Qui fugis insidias mundi, crucis utere signis:  
Hac armata fides protegit omne malum.  
5 Crux domini mecum, crux est quam semper adoro,  
Crux mihi refugium, crux mihi certa salus.  
Virtutum genetrix, fons vitae, ianua caeli,  
Crux Christi totum destruit hostis opus.

Pax Domini tecum, puro quam pectore quaeris.

5 uitei omenta *A*, corr. *Burmānus* 7 fontē labisti  
*A* 8 Idqui *A* 10 ora *A* 11 noba *A* 12 exhibuit.  
fonti *A* unda *A* 18 Per *Ziehen* Et *A*. *Cervus propter*  
*psalmum* 42, 2 *positus* cerci *Muellerus*

379. Hic sunt uersus scē crucis *A* 1 sta *A* sancta *a*  
ista *a* 2 dñi *A* 5 dñi *A* 6 salū *A* m. pr. 8 xpi *A*  
distruit *A* 9 dñi *A*. Epigrāmaton · expli. feliciter. | iūcip-  
calculus · dionisi · | episcopi · alexandrini · decem | nouem-  
nalis | c. I *A*

B. ad Lux. 88.

M. 555.

B. IV 431.

380

## DOMNI PETRI REFERENDARII

p. 192

Versus in basilica palatii sanctae Mariae

Qualiter intacta processit Virgine partus  
 Vtque pati voluit Natus, perquirere noli.  
 Haec nulli tractare licet, sed credere tantum.

381

## [Ad Dulcem]

B. M. B. 1b.

Felices illos qui te genuere parentes,  
 Felicem solem qui te videt omnibus horis,  
 Felicem terram quam tu pede candida calcas,  
 Felices fascias cingentes corpus amatae,  
 Felices[que] toros quibus, Dulcis, nuda recumbis! — 5  
 Vt visco capiuntur aves, ut retibus apri,  
 Sic ego nunc Dulcis diro sum captus amore. —  
 Vidi nec tetigi: video nec tangere possum. —  
 Totus in igne fui: non sum consumptus et arsi.

382

## [Ad meretricem]

B. M. B. 1b.

Post mille amplexus, post dulcia savia penem p. 193  
 Confiniis laterum retortum suscipe, posco,  
 Viribus ut propriis mollem tu reddas, ab alvo  
 In alvum sumptura, iterum quem tempore certo

380. c̄ II Versus domni sqq. A scē A u. 1–3 rubris  
 litteris scripti sunt A

381. Titulum addidi 2 oris A 3 pedē candito A  
 4 fasciae A, corr. Meyerus 5 que add. Burm. quis fort.  
 recte Burm. 6 uisquo A

382. Ad mer. addidi. Carmen L. Muellerus a 381 se-  
 paravit rh. mus. XX 361 1 sauia edd. suauiā A poenē  
 A 2 detortum Burm. porro Muellerus 3 probris A,  
 corr. Burm. 4 albū A

5 Et tunc, si suffert, tertio supplere conabor.  
Nec volo plus cupias: nam me si cogis, iniquum est,  
Vt tu victorem superes. noctisque futurae  
Incipiant tenebrae, numerum qua spondeo ternum!

5 Et tunc *scripsi*: Etas *A* sufferet *A* Ac uis si superet  
*Baehrens* 7 noctesq; *A* 8 Inquiunt demere *A*, *corr.*  
*Burm. et Muellerus* qua uel cui *Muellerus*] que *A*

## DE SINGVLIS CAVSIS

p.273

[QVAE SVPERSVNT]

Sunt versus LXX

---

383

B. V 172.  
M. 1109.  
B. IV 432.

De alcyonibus

Stat domus exerrans constructa lymphis et ulva.  
Fervet amor lymphis, liquescunt ova tepore.  
Exposito partu natus non cernitur ullus.  
Albus in albo manens rursus succendor ab albo,  
Miraturque novos fetus consurgere ab undis  
Alcyon, cui totus pelagus sunt parvoli nidus.

p.274

5

384

B. V 177.  
M. 1107.  
B. IV 432.

De Iuvenale venatore

Excipit ingentem Iuvenalis fortior aprum.  
Incumbens umero laevo pede pronior instat  
Et spumantis adhuc morsum de vulnere fraudat.

Apulei platonice . explicit. de remediis salutarib; feliciter. XVIII Incipit versos de singulis causis sunt ũer LXX . de alcionibus A

383. 1 limfis et ulba A construxit limus *Bachrens* ultra *Burm.* ulua *Meyer* 2 Ferbet A Feruida mox *Bachrens* limfis A oba A 5 fetus A 6 Altion A Alcyone *Burm.* pelacus A cuius p. s. pabula nidis *Bachrens*

384. In iubenale uenatore A 1 Excępit A iubenalis A abrũ A

385

## Item de apro

B. V 179.  
M. 1108.  
B. IV 433.

Invadunt post terga suem. stat torvus in ira:  
Creticus excutitur lunato dente rebellis,  
Quem socius morsu auxilians defendit in hostem.

386

## De Mandrite mimo

B. — M. —  
B. IV 433.

Mandris notus olim felix fur, cautus et audax,  
Quattuor in medio dicit peccasse colonas.  
'Sive ego sive lupus', dixit, 'tollatur et anser'.

387

## CATONIS

B. — M. —  
B. IV 433.

Rex Hunerix, manifesta fide quem fama perennis  
Inclitat, hominibus spargit memorabile factum,  
Quod verbo divisit aquas molemque profundi  
Discidit iussis, semel [ut] nudata natantum  
5 Ingera calcet homo. pelagus fodisse ligones  
Expavit natura maris: subducitur unda,  
Tortilis anfractu liquidus converritur imber,  
Oceanumque movent manibus; mare coclea sorbet.

385. Item in apro *A* 1 pos *A* torbus *A* 2 lunato *ex* lutato *A* 3 in *A*] ab *Burm.* hoste *A*, hostem *scripsi*

386. De] In *A* 2 Quattuor *A*

387. Carmen catonis *A* 1 hunc . rix *A* fides *A* fide *ego* 2 Inclita *A*, corr. *Baehrens* hōminibus (*uel* omnibus *en*) *scripsi* ordinibus *A* ominibus *Baehrens* 4 Disceda *A* molesque p. discedit *Baehrens* Discidit (*an* discindit?) *scripsi* ut *add. Baehrens* 5 pelacus *A* 7 conteritus *A*, *correx*i comprehenditur *Baehrens* contergitur olim *ego* 8 molent *A* coclea *A*



388

B. I 124.

M. 692.

B. IV 433. De Pegaso Bellerephonte et Chimaera

Vectum Pegaseo volucris pendente caballo

Conspicit senserunt Bellerephonta deum.

Cuius iter vacuos et calcans ungula ventos

. . . . .

*Reliqua desunt.*

388. De pegasu bellerefonte et cymera A 1 Bectum  
 A pendentem A pendere Wakkerus 2 bellerefonta A  
 3 uāgos puto sungula A

---

**CARMINA**

**CODICVM SAECVLI IX**



# CARMEN

CODICIS BEROLINENSIS DIEZ. B 66

388<sup>a</sup>

[Celeuma]

B. M. —  
B. III 167.

- Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!  
 Arbiter effusi late maris ore sereno  
 Placatum stravit pelagus posuitque procellam,  
 Edomitique vago sederunt pondere fluctus.  
 5 Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!  
 Annisu parili tremat ictibus acta carina.  
 Nunc dabit arridens pelago concordia caeli  
 Ventorum motu praegnanti currere velo.  
 Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!  
 10 Aequora prora secet delphinis aemula saltu  
 Atque gemat largum, promat seseque lacertis,  
 Pone trahens canum deducat [et] orbita sulcum.  
 Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!  
 Aequoreos volvens fluctus [ratis audiat] heia!  
 15 Convulsum remis spumet mare; nos tamen: heia.  
 Vocibus adsiduis litus re[duci] sonet heia!

388<sup>a</sup>. *Inscriptionem om. B (cod. saec. VIII—IX), add.*  
*L. Muellerus* 2 effusi *B. cf. Hor. epist. I 11,26* 7 da-  
 bitur ridens *B, corr. Baehrens* 8 concurrere *B* 10 del-  
 fines *B* 11 Etque gemet *B* 12 et *add. Baehrens*  
 14 <sup>e</sup>achoresultet portus nos tamen heia *B, correxi* (nos  
 tamen *ex 15 irrepsit*) 16 reduci *scripsi: re B.* Heia  
 naheia heleia naheia heiana heia eleia *post 16 add. B*

.CARMINA  
CODICIS PARISINI 8071  
OLIM THVANEI

---

389

B. V 1.  
M. 1024 sq.  
B. IV 434.

In laudem solis

Dum mundum Natura potens terramque dicaret,  
Sol dedit ipse diem. horrentia nubila caelo  
Dispulit et faciem roseo diffudit in orbe.  
Pulcra serenigero fulserunt sidera motu.  
Nam chaos est sine sole dies. tum discere lucem 5  
Coepimus et croceum caeli sentire teporem.  
Gurgite [de] roseo surgunt ex more iugales:  
Naribus elatis efflant e pectore lucem.  
Sol rumpit tenebras, rutiloque ut fulget ab ortu,  
Spargit in aethereos flammantia lumina campos. 10  
Haec armenta hominesque simul dant semina rerum,  
Hinc alites, pecudum hinc [genus et] genus omne natantum,

389. Incipiunt uersos in laudem solis *B* (cod. *Thuan.* s. IX) fol. 56 sq. Versus in laude solis *L* (*ipsiensis* I 74 s. IX—X). *Dracontii* putat *Rossbergius* ann. phil. 133, 721  
1 Cum *Hauptius* potest *L* terramqui *B* digarit *L* ligaret  
*Hauptius* 2 dedi=tipse dieri *B* 3 et *L* e *B* lucem *puto*  
diffundit *BL* 4 Pulchra *B* Pulchrius sereno *L* mundo *Hauptii*  
*amicus* 5 chahos *B* chaus *L* tum *B* hinc *L* 6 roseum  
*Opitius*. potius calidum 7 cum roseo *L* croceo *P* de add.  
*Pithoeus*. num rorifluo? de cano? ab Oceano *Heinsius* ex  
m.] temone *Goetzius* 9 rutiloque ubi *Heinsius* (ut *Bachrens*)  
rutilo qui *BL* fulgit *BL* 11 Hinc *Pithoeus* homines  
armenta simul et s. r. *BL*, *correx*i dant *Bachrens*  
12 Hinc alites *scripsi* Alitis hinc *BL* pecudes *BL*, *corr.*  
*Meyerus* hinc *scripsi*] uiuit *BL* genus et *addidi*

- Quod caelum, quod terra tenet, quod sustinet aequor.  
Hinc calor infusus, totum qui continet orbem,  
15 Dulcia mellissimae dum pandit munera vitae.  
Ast ubi iam Titan croceum conscendit in orbem  
22 Fluctibus ac nitidum tollit caput aethera in altum,  
17 Cuncta patent, quaecunque tacens nox clauserat atra,  
Et silvae campique virent et florea rura.  
Tunc placidum iacet omne mare et vernantibus undis  
20 Flumina: per tremulos currit lux aurea fluctus.  
21 Sic regit imperium mundi, sic tempora sancit.  
23 Mox tamen alipedum gemmantia lora rigescunt. . . .  
Aureus axis inest, currus ardescit ab auro,  
25 Dum pretio fulgens imitatur lumina Phoebi.  
Hic solus viget orbe deus, quem cernere nobis  
Fas nimis est, mireque iuvat per florea rura.  
O mirum virtutis opus, quod flamma gubernat!  
Nec non igne suo praestat cum lumine sensus,  
30 Hinc corpus, hinc vita redit, hinc cuncta resurgunt.  
Namque docet Phoenix, ustis reparata favillis  
Omnia Phoebeo vivere corpora tactu.  
Haec vitam de morte petit, post fata vigorem,  
Nascitur ut pereat, perit ut nascatur ab igni,

13 quot *ter Hauptius* 14 infusus *B* 15 om. *B*  
claudit *L* pandit *Baehrens* fundit *Hauptius* 16 om. *B*  
Huc transposui u. 22 hac *B* aether *BL* 17 quicumque *B*  
tamen *BL*, *correx*i clausurit *B* clausserat *L* 18 Mox  
*BL* (cf. u. 23) Et scripsi uirent *L* iurent *B* 19 et om.  
*L* 20 fructus *L* 21 Hic . . hic *A* Sic . . sic *puto*  
24 equis *B* aequus *L* axis *Burm*mannus. cf. *Ouid. met.* 2, 107  
curru *Burm.* euro *BL*, *corr.* *Hauptius* 25—35 initia  
uersuum obliquis litteris distincta in *B* iam *Pithoei* aetate  
deleta erant 25 S . . 9tio *B* precio *L* emittitur *B* lu-  
mine *B* foebi *BL* 26 uicit orbē dē *B* 27 ireque iubēt  
*L*, *corr.* *Hauptius* 29 Nec non et in igne *L* 30 Hic *L*  
hic *L* (hinc *B*) hic uita resurgunt *L* hinc cuncta reguntur  
*B* 31 phenix *B* fenix *L* ustis *L* istis *B* 32 foebeo  
*L* uiuiscere *B* 33 Haec *L*; sic conieci *ed. pr.* post fata  
vigorem *B* 34 ut nascatur ab igni *L* 34 additus est  
in ima pagina *L* (Nascit)

*Vna* cadit totiens surgitque ac deficit una: 35  
 Rupe sedet, capitur radiis, et lumine Phoebi  
 Suscipit inmissum recidiva morte calorem.

Sol qui purpureo diffundit lumine terras, [1025]  
 Sol cui vernanti tellus respirat odorem,  
 Sol cui picta virent fecundo gramine prata, 40  
 Sol speculum caeli, divini numinis instar,  
 Sol semper iuvenis, rapidum qui dirigit axem,  
 Sol facies mundi caelique volubile templum,  
 Sol Liber, Sol alma Ceres, Sol Iuppiter ipse,  
 Sol frater Triviae, insunt cui numina mille, 45  
 Sol qui quadriiugo diffundit lumina curru,  
 Sol et Hyperboreo fulget matutinus in ortu,  
 Sol reddit cum luce diem, Sol pingit Olympum.  
 Sol aestas, autumnus, hiems, Sol ver quoque gratum, 49  
 Sol saeculum mensisque, dies Sol, annus et hora, 51  
 Sol globus aethereus, Sol est lux aurea mundi.  
 Sol bonus agricolis, nautis quoque prosper in undis,  
 Sol repetit quaecumque potest transcendere semper.  
 Sol cui sereno pallescunt sidera motu, 55  
 Sol cui tranquillo resplendet lumine pontus,  
 Sol cui cuncta licet rapido lustrare calore,

35 surgi atq; defecit *B* surgit quae defecit *L* 36 sedit  
 — foebi *L* 37 inmensum *B* *A* u. 38 *nouum carmen incipit*  
*Burmānus* 38 perfundit *Burm.* 39 uernantur *B* 40 *om.*  
*L* grammē *B* 41 nominis *B* 42 diuidis *BL* (s *in ras L*)  
 dirigit *Hauptius* 43 caeli (*om. que*) *L* 44 Sol liber et sol  
 arma *B* 45 labor et ribice *B* labore<sup>u</sup> tribiae *L* claror  
 Triuia<sup>u</sup> *Hauptius* frater Triuia<sup>u</sup> *scripsi* insunt *B* numina  
*Hauptius* nomina *BL* 46 lumine *L* cursu *B* cursus *L*  
 curru *Heinsius* 47 Hyperionio *Burmānus, sed cf. Auienus*  
*or. marit.* 664 Sol iperboreo *L* Soli et per horeo *B* fulgit  
*LB fit. amicus Hauptii* hortu *B* 48 redit *ex reddit L*  
 cum pingit *L* Sol p. *Heinsius* conpingit *B* 49 hiemps *B*  
 gratus *BL* u. 50 post 59 et 58 post 50 posui 51 mensisq;  
 dies sol *B* mensis sol dies *L* annos errora *L* 52 aethereis  
*B -eus olim correxi; sic et L* Sol *scripsi*] haec *LB*  
 54 reficit *Hauptius* 56 tranquillos *B* resplendit *L* splen-  
 descit *B* 57 lustra *B* colore *B, corr. m. pr.*

59 Sol cui surgenti resonat levis unda canorem,  
 50 Sol cui mergenti servat maris unda teporem,  
 58 Sol mundi caelique decus, Sol omnibus idem,  
 60 Sol noctis lucisque decus, Sol finis et ortus.

## 390

fol. 58 r.

## EVCHERIAE

B. V 183.

M. 385.

B. V 361.

Aurea concordii quae fulgent fila metallo

Setarum cumulis consociare volo:

Sericeum tegmen, gemmantia texta Laconum

Pellibus hircinis aequiperanda loquor:

5 Nobilis horribili iungatur purpura burrae,

Nectatur plumbo fulgida gemma gravi:

59 surgente *B* liba *B* lira ex liba *L* blanda *BL*  
*lyra Hauptius* tuba *Opitius* levis unda *cl. Catullo* 64, 273  
*scripsi* (Libys unda olim *scripsi*) 50 merenti seruit *L* me-  
 rentis eruit *B* merg. *Pithoeus* servat *Burm.* undiq; *B* le-  
 porem *LB* 58 caeli *Burm.* lucis *LB* unus *B*: idem *L*  
 60 deus ex decus *B* decus *L*. Explicit *B*; sequitur in *B*:

Rara fides hominum: nulli me credere uellis.

Hoc mihi quod oberit, si quis ibi uellit irasci,

Irascar minus ipse mihi ninusque (sic) dolebo.

Ad dñm codex nescit redire dimisus.

Nam si me crederis, dic: mihi (lege mi) codicelle, uoleto  
 (lege ualeto). Explicit.

390. *M* = cod. Valencen. 387 s. IX ap. *Mabillon analect.* I p. 367, qui quam curate contulerit nescio. *V* = *Vindob.* 277 s. IX (fol. 55) ap. *Haupt. ed. Ovid. Halieut.* p. VII (u. 21–32). *P* = *Paris.* 8440 s. X; ipse contuli. *L* = *Vossianus* fol. 82 s. IX (fol. 155). *R* = *Vossianus* q. 69 s. IX (fol. 19). *G* = *Groninganus* C. d. 3, s. XI–XII ap. *Bachrens. Inscr. om. MLG.* lñ *P*. Versus *Eucheriae* poetrie

*B* 1 q̄ *G* q: uel q; *LBP* fulgunt *GBP* filā<sup>o</sup> metalla *P*  
 2 Setarum *BL* sectarum *MG* retarum ex set. *P m. sec.*  
 consotiare *P* 3 tegmantia *P*, corr. *m. sec.* tecta libri,  
*em. Heinsius* lacuum *B* loconum *R* 4 aequiperando *P*  
 loquar *B* 5 horribilis *B m. pr.* byrae *M?* 6 plumba *M*



Sit captiva sui nunc margarita nitoris  
 Et clausa obscuro fulgeat in chalybe:  
 Lingonico pariter claudatur in aere smaragdus,  
 Compar silicibus nunc hyacinthus eat: 10  
 Rupibus atque molis similis dicatur iaspis,  
 Eligat infernum iam modo luna chaos:  
 Nunc etiam urticis mandemus lilia iungi,  
 Purpureamque rosam dira cicuta premat:  
 Nunc simul optemus despectis piscibus ergo 15  
 Delicias magni nullificare freti:  
 Auratam crassantus amet, saxatilis anguem,  
 Limacem pariter nunc sibi tructa petat:  
 Altaque iungatur vili cum vulpe leaena,  
 Perspicuam lyncem simius accipiat: 20  
 Iungatur nunc cerva asino, nunc tigris onagro,  
 Iungatur fesso concita damma bovi:  
 Nectareum vitient nunc lasera tetra rosatum  
 Mellaque cum fellis sint modo mixta malis:  
 Gemmantem sociemus aquam luteumque barathrum, 25  
 Stercoribus mixtis fons eat inriguus:  
 Praepes funereo cum vulture ludat hirundo,  
 Cum bubone gravi nunc philomela sonet:

7 fui nunt margareta *B* 8 clauso *P* obscuro *B* ca-  
 libe *BPLGR* calybe *M*? 9 Lingonico *P* Lenconico *BL*,  
*P* in *mg.*, *GR* Leuc. *M* smaragdus *P* 10 compar *M*  
 iac(ch *P*)inctus *RBPL* hiacynthus *M*(?) iacintus *G* eat *BP*  
 . 8 . *GP* *m.* 2 adest *M*, *om.* *VR* 11 Rupibus *GMLP* *m.* 2  
 Rupiq; *BP* 12 cahos *B* coas *G* 14 Pre (Per *M*) spi-  
 cuamque *MPLGR*; recte *B* 15 dispectis libri despectis  
*Meyerus* 16 Dilicias *BP* Diuitias *M* mellificare *M* nulli-  
 facere *P*, corr. *m.* 2 17 craxantus *P* crassantos *G*  
 18 trucca *B* 19 iungantur *B* leema *P* leone *G* 20 Pre-  
 spicuam *LP* *m.* *pr.* *GR* lincem libri 21 uili cum uulpe  
 iterum post Iungatur *B*, sed erasum asion nō t. *G* tygris  
*R* 22 dama *MP* damna *B* noui *B* *m.* 2 ex. corr. 23 ui-  
 tient *LR* uicium *G* bouitiet *B* ex corr. uitiet *M* uiciet *VP*  
 lausera libri, corr. *Ducangius* tetca *G* 25 sociamus,  
 sed corr., *V* baratrum libri bratrum *L* batrum *R* 26 ir-  
 riguus *M* 27 funeneo *G* 28 graui *om.* *B* filomela  
*BVPG* -ella sonat *LR*

30 Tristis perspicua sit cum perdice cavannus  
 Iunctaque cum corvo pulchra columba cubet:  
 Haec monstra incertis mutant sibi tempora fati —  
 Rusticus et servus sic petat Eucheriam!

391

B. —  
 M. 874.  
 B. V 363.

Cervus aper coluber non cursu dente veneno  
 Vitarunt ictus, Maioriane, tuos.

29 prespicua *LGR* cauannus *MG* 30 pulchra *BPLG*  
 31 incertis *BP* incestis *VMLGR* mutant *B* factis *M*  
 31 a *Iuliano Toletano* (*Anal. Helvet. ed. Hagen p. 281, 6*)  
 citatur 32 eucheriam *BMLGR* eucheriam *V*

391. *Sidonio Apollinari a nonnullis adscriptum. cf.*  
*eius carmen 18, 17—18. In Vindobonensi 277 et B extat*  
*post 390 et Ovidii Halieutica 2 ictus B*

# CARMINA

## CODICIS VOSSIANI Q. 86

B. II 258.  
M. 210.  
B. IV 111.

392

*Cod. V*  
*fol. 92 r.*

Vt belli sonuere tubae, violenta peremit  
Hippolyte Teuthranta, Lyce Clonon, Oebalon Alce,  
Oebalon ense, Clonon iaculo, Teuthranta sagitta.  
Oebalus ibat equo, curru Clonus, at pede Teuthras,  
Plus puero Teuthras, puer Oebalus, at Clonus heros. 5  
Figitur ora Clonus, latus Oebalus, ilia Teuthras.

392 sq. extant in V (Vossiano q. 86 s. IX post c. 645),  
B, G (Sangallensi 899 s. IX), D (Bruzellensi 10859 s. IX),  
C (Parisino 8069 s. X—XI), L (Vossiano q. 88 s. X),  
R (Regio mus. Brit. 15 B 19 s. IX—X), P (Parisino 13026  
s. X), aliis, recentioribus multis. ω = omnes uel plerique.  
Conlati sunt libri a me C, a Schenkelio G, ab Oehlerio D,  
a Bonneto B, ab Holdero V. — Ego totos excussi libros  
BVCDG, reliquos Baehrensii ubi ex re uisum est. Omisi  
tamen orthographica uelut yppolite (ω), t(h)e(o)tras, teuthras  
(ω), lice (ω), teon, tirsis uel tyrsis (ω), ebalus (L). — Medii  
aeui imitationes v. M. 870 et ann. phil. 1868, 576. Inscr.  
om. VBLP. Ouidii Nasonis uersus G Traiani impera-  
toris de bello Parthico uersus decori (ludicri puto) C.  
Versus Traiani imperatoris R Hos uersus Nero imperator  
composuit Parisinus 9344 s. XI Versus Adriani impr cod.  
Musei Brit. Add. 11988 s. XI—XII Epigramma Adriani im-  
peratoris de pugna Amazonum Vindobon. 2521 s. XII  
fol. 35 r 1 Et C turbe sed corr. V uolenta B 2 yp-  
polite G teuthranti (om. Lyce) cilionon (c ex l) V cleonon  
B obolon alce B 3 cf. carmen de figuris uel schemati-  
bus u. 167: Oebalon ense, Lycon ferit hasta, Pedason arcu-  
donon V u. 6 ante 4: G 4<sup>u</sup> cru C ad ped V 5 at  
Cl. heros om. B ad lonus V eros D aeros L 6 latus  
Oebalus om. B, add. m. 2

Iphicli Teuthras, Dorycli Clonus, Oebalus Idae;  
Argolicus Teuthras, Moesus Clonus, Oebalus Arcas.

393

B. II 257.  
M. 258.  
B. IV 112.

Almo Theon Thyrsis orti sub colle Pelori  
Semine disparili: Laurente Lacone Sabina.  
Vite Sabina, Lacon sulco, sue cognita Laurens.  
Thyrsis oves, vitulos Theon egerat, Almo capellas,  
5 Almo puer pubesque Theon et Thyrsis ephebus;  
Canna Almo, Thyrsis stipula, Theon ore melodus.  
Nais amat Thyrsin, Glauce Almona, Nisa Theonem;  
Nisa rosas, Glauce violas dat, lilia Nais. fol. 92 u.

394

Versus de † numero dierum singulorum  
mensium

B. V 71.  
M. 1037.  
B. I 205.

Dira patet Iani Romanis ianua bellis.  
Vota deo Diti Februa mensis habet.

7 om. B Aepicli CD Aephycli V Epicli G Epuclit B  
m. 2 Iphiclis Scaliger Dorycli — Teuthras om. C Doricli  
D, unde Dorycli restitui (Doryli Scaliger) dorus V doras B  
m. 2 toracli G dorachi L ida B m. 2 ide D 8 Ergo  
licus B Moesus C ] mes(s)us ω chlonon V clonon L  
archas C

393. In G deest. Inscr. om. libri Citerii Sidonii  
Syracusani Scaliger 1 lmo C theo V tyrsis ω ubique  
lyrsis C orei V monte Scaliger polori C 2 sabina V  
sabima B sabine CD Sabino vulgo. Hic semen mire de  
matre dicitur 8 sabina BV -nae DP -ne C sulcost D  
cognita BVC cognite vulgo suae B suelsuae cognita  
aconita D cognito P laurus B 5 ante 4 BCD 4. 5 V  
5 teoy. & tērsis efēbus C ephybus B 6 stipulata D  
melodus BD †dis V -des C 8 ante 7 BCD 7. 8 V  
7 Nays B ama V almon VD Nisa] Enna V teones C  
8 Nisit C Nasa D clauce B at C natis C

394 sq. extant in V (Vossiano q. 86), P (Parisino 7886  
s. IX olim Puteani), E (Einsidlensi 819 s. X), C (Colo-

Incipe, Mars, anni felicia fata reducti.

Tunc Aries Veneri lutea sarta legit.

Dulcia, Maie, tuis ducis hexagona nonis. 5

Arce poli Geminos Iunius ecce locat.

Iulius ardenti divertit lumina soli.

Aëra flammigero cuncta Leone calent.

Poma legit Virgo maturi mitia solis.

Fundit et October vina Falerna lacis. 10

Aret tota soli species vi dura Nepai.

Vde December, amat te genialis hiems.

• niensi 186 olim Darmstadtensi 2161 s. IX—X), *D* (Durlacensi 36 *F* nunc Caroliruhensi anni 850), *H* (Harleiano 3091 s. X), Parisino 5543 s. IX, Regio mus. Brit. 15 B 19 s. IX, Vaticanis 645 s. IX et 644 s. X, Urbinate 290 s. X, Palatino 487 s. X, Caroliruhensi Aug. 167 s. IX (c) (c. 394), Valencenensi 330 bis s. X (v), aliis. Conlati sunt a me *P*, ab Holdero *VD*, ab Hageno *E*, a Baehrensio *CDH*. Totos excussi libros *VPEC D* praeter orthographica leuiora, reliquos ubi ex re uidebatur.  $\omega$  = libri uel omnes, uel plerique, inter quos ei, quos totos excussi.  $\S$  = libri quidam praeter excussos.

Item (Iterum *P*) uersus de ñ (numero?) dierum singulorum mensium *VP* alii Item alii *C* Insc. om. *D* Versus de inuentione mensuum *E* de natura conieci 1 om. *D* Mira *E* 2 februo *P* 3 reduci  $\omega$ , corr. Heinsius 4 lintea *V* 5 maie *DEv* mage *C* maia *VP* tuę *E* ducis *CDEV* dicis *P* exagona  $\omega$  (exagonia *D*) sexangula Baehrens certamina uel ludos glossema in Valenc. 6 Iulius *E* unius *C* 7 ardenti *DES* -tis *C*5 argenti *VP* deuertit *cv* numina *VP* luminū *E* soli *DES* solis *CVP* 8 Aera *CDEcv* Aerea *V* Aerea *P* Arida conieci flamigero *VPC* leono *V* m. pr. 9 uirgo om. *D* initia *C*, *V* sed corr. roris Heinsius solus *E* 10 octo//ber *D* lacis  $\omega$  (locis *E*) lacu uel lacus Heinsius, fort. recte 11 Vret *E* ui dura  $\omega$  (uiduata *PV*) 12 Ude Scaliger Unde  $\omega$  (Munde *V*) Inde Vinetus decimber *V* amat om. *V* ge malis *E* hiemps *DV*

**Tetrastichon authenticum de  
singulis mensibus**

B.  
M. 10

**Ianuarius**

Hic Iani mensis sacer est (en aspice ut aris  
Tura micent, sumant ut pia iura Lares),  
Annorum saeclicque caput, natalis honorum,  
Purpureos fastis qui numerat proceres.

**Februarius**

fol. 93 r.

- 5 At quem caeruleus nodo constringit amictus  
Quique paludicolam prendere gaudet avem,  
Daedala quem iactu pluvio circumvenit Iris,  
Romuleo ritu Februa mensis habet.

**Martius**

- 10 Cinctum pelle lupae promptum est cognoscere mensem:  
Mars olli nomen, Mars dedit exuvias.  
Tempus ver[um] aedus petulans et garrula hirundo  
Indicat et sinus lactis et herba virens.

**Aprilis**

Contectam myrto Venerem veneratur Aprilis:  
Lumen veris habet, quo nitet alma Thetis.

**395.** Tetrastichon ω (Τητραστιχων E) authenticum ω  
(i. e. Ausonianum, ex codicis Ausoniani E [Voss. 111] fa-  
milia deductum). Mensium nomina om. CP. Ad imagines  
mensium hi uersus pertinent 1 sq. sic interpunxi 1 an  
asp. E 2 iura scripsi tura ω liba Baehrens Iaris VP  
3 saeculique P quae V capud, corr., D 4 purpureis DE  
-reus C -reum VP; corr. Scaliger factis E numeras C  
5 Ad VD; P sed corr. 6 gaudet ω] gestat Baehrens  
nescio unde 7 Dedela C Detala E iacto ω, corr. 5 hiris  
C 8 riti E abet D 9—24 mensium nomina om. V  
10 olli VPD illi CE exubias VPD 11 uer ω uernum  
Scaliger hedus ED garrulo P 12 sinus ECD senos  
VP 13 uenerant P 14 Flamen Baehrens ueris D  
uiris VP iuris E turis Vinetus. — thetis CDEv · tetis P  
tetris V Ceres Vinetus

## 396

B. III 151.

M. 134.

B. IV 57.

**Parcendum misero**

Occisum iugulum quisquis scrutaris †amici,  
 Tu miserum necdum me satis esse putas?  
 Desere confossum! victori vulnus iniquo  
 Mortiferum impressit mortua saepe manus.

## 397

B. II 48.

M. 744.

B. IV 58.

**Mors Catonis***fol. 93 u.*

Invictum victis in partibus, omnia Caesar  
 Vincere qui potuit, te, Cato, non potuit.

## 398

B. II 49.

M. 745.

B. IV 58.

**[Item]**

Itu non potuit primo Cato solvere vitam:  
 Defecit tanto vulnere victa manus.  
 Altius inseruit gladium: qua spiritus ingens  
 Exiret, magnum dextera fecit iter.  
 Opposuit Fortuna moram voluitque, Catonis  
 Sciremus ferro plus valuisse manum.

5

*Sequuntur in V c. 236. 237, tum 396.*

**396.** *Senecae tribuit Pithoeus. 396—463 pleraque uel omnia Senecae tribuunt Rossbach, Baehrens, alii* 1 *Occisi uulgo, sed cf. u. 4 un amici V scrutare inimicus Baehrens* 3 *Dessere, sed corr., V* 4 *pressit V im add. m. sec.*

**397.** 1 *Inuictum Burm. Inuictus VR (Reginensis 1414 s. XI in c. 397—399)*

**398.** *Inscr. om. VR* 2 *uita VR* 3 *gladium R]* *digitos V sps V* 5 *Obp. R inuoluitque V in= uoluitque R, corr. Pithoeus* 6 *Scires ut ferro Scaliger*

399

[Item]

B. II 50. 51.  
M. 746.  
B. IV 58.

Iussa manus sacri pectus violare Catonis  
Haesit et inceptum victa reliquit opus.  
Ille ait infesto contra sua vulnera vultu:  
'Estne aliquid magnum, quod Cato non potuit?  
5 *Dextera*, nunc dubitas? durum est, iugulasse Catonem?  
Sed quia liber erit, iam puto non dubitas!  
Fas non est vivum cuiquam servire Catonem:  
Rectius et vivit nunc Cato, si moritur'.

400

Epitaphion Pompeiorum

B. II 26.  
M. 752.  
B. IV 59.

Magne, premis Libyam; fortes tua pignera nati  
Europam atque Asiam. nomina tanta iacent!

401

[Item]

B. II 27.  
M. 753.  
B. 4b.

Quam late vestros duxit Fortuna triumphos,  
Tam late sparsit funera, Magne, tua.

399. *inscr. om.* VR 1 uiolasse V uiolasset R 2 cf. *Ovidius art. am. II* 78 'uidit et inceptum dextra reliquit opus' 3 inferto R 4 magnum R magnus V 5 nunc *scripsi*] me VR ne dubites *Heinsius* ne dubita *Scaliger* dū R durum V 6 quia R, *om.* V 7 uiuo VR quem-  
quam .. catonē<sup>i</sup> V; recte R seruāre<sup>i</sup> R 8 Necdum etiam uiuit R Ne= dū ipsum uincit V Rectius (uel Verius) et *scripsi* Quin etiam *Bachrens*

Ad 400—404 quae unius carminis instar habet V, cf. *Lucanus VI* 817 sq. et praecipue *Martialis V* 74.

400. Epitaphion Pompei V, corr. *Scaliger* 1 p̄mis lybiam V 2 quanta *Scaliger*

401. 2 sua *Heinsius*



B. II 28 sq.  
M. 734 sq.  
B. IV 69.

402

[Item]

Pompeius totum victor lustraverat orbem,  
At rursus toto victus in orbe iacet:  
Membra pater Libyco posuit male tecta sepulcro;  
Filius Hispana est vix adopertus humo;  
Sexte, Asiam sortite tenes. divisa ruina est:  
Vno non potuit tanta iacere solo.

5

B. II 30.  
M. 736.  
B. ib.

403

[Item]

Aut Asia aut Europa tegit aut Africa Magnum.  
Quanta domus, toto quae iacet orbe, fuit!

B. II 31.  
M. 737.  
B. ib.

404

[Item]

Maxima civilis belli iactura †sub ipso est:  
Quantus quam parvo vix tegeris tumulto!

B. III 152.  
M. 135.  
B. IV 60.

405

## Ad amicum optimum

Crispe, meae vires laesarumque ancora rerum,  
Crispe vel antiquo conspiciende foro,  
Crispe, potens numquam, nisi cum prodesse volebas,  
Naufragio litus tutaque terra meo,

402. 2 Ac *Baehrens* russus *V* uictor *V* -tus *Heinsius* 3-6 *edd. ante me separarunt* 8 libico *V* sepulchro *V* 4 adaptus *V* 5 sexte *corr. ut uidetur ex secte* *V* 6 tanto *V* tota *Pithoeus* loco *Francius*

403. 1 magn' *V* Magnos *Baehrens* 2 fuit *Klotzius* ruit *V*

404. 1 sed ipse es *Peiper*; lacunam statuit *Baehrens*

2 Quantus *V*. num Magnus?

405. *Senecae iam tribuit Pithoeus* 1 lassardq; anchora *V*, correxi lapsarum *Baehrens*

- 5 Solus honor nobis, arx et tutissima nobis  
 Et nunc afflicto sola quies animo,  
 Crispe, fides dulcis placideque acerrima virtus,  
 Cuius Cecropio pectora melle madent,  
 Maxima facundo vel avo vel gloria patri,  
 10 Quo solo careat si quis, in exilio est:  
 Intactae iaceo saxis telluris adhaerens,  
 Mens tecum est, nulla quae cohibetur humo.

## 406

B. II 85.  
 M. 741.  
 B. IV 60.

## De sacris evocantis animas Magnorum

- Fata per humanas solitus praenoscere fibras  
 Impius infandae religionis apex  
 Pectoris ingenui salientia viscera flammis fol. 94 r.  
 Imposuit; magico carmine rupit humum,  
 5 Ausus ab Elysiis Pompeium ducere campis!  
 Pro pudor, hoc sacrum Magnus ut aspiceret!  
 Stulte, quid infernis Pompeium quaeris in umbris?  
 Non potuit terris spiritus ille premi!

## 407

B. III 66—68.  
 M. 907—909.  
 B. IV 61.

## De vita humiliori

- ‘Vive et amicitias regum fuge’. pauca monebas:  
 Maximus hic scopulus, non tamen unus, erat.

5 honora V ars V 7 placideque *Duebner* placidiq. V  
 Snadaeque *Schrader* Latiiue *Burm.* fides pro amico,  
 virtus pro viro forti posita sunt 8 cecropeo m. sec. ex  
 -pio V. cf. *Martialis* VII 69, 2 ‘cuius Cecropia pectora  
 uoce madent’ 9 aui V 11 An tu cui iaceo V, *correx*i.  
 En hic qui iaceo *Pithoeus* Cyrneae en *Oudendorp* Incultae  
*Baehrens* 12 q; V

406. euocatis V, *correx*i euocaturis *Baehrens* Magni  
 puto 2 infanda relegionis V apes V apex *Scaliger*  
 3 sapientia V, corr. *Scaliger* flāmas, sed corr., V 5 ab  
 elybicis V, corr. *Scaliger*

407. A *Scaligero* in tria carmina perperam discerptum.  
 cf. *Ovidius Trist.* III 4, 4 ‘Viue tibi et longe nomina magna  
 fuge’ sqq 2 tamen] tam suprascr. m. sec. V

Vive et amicitias nimio splendore nitentes  
 Et quicquid colitur perspicuum, fugito!  
 Ingentes dominos et famae nomina clarae [908]  
 Inlustrique graves nobilitate domos 6  
 Devita et longe tenuis cole; contrahe vela  
 Et te litoribus cymba propinqua vekat.  
 In plano semper tua sit fortuna paresque [909]  
 Noveris: ex alto magna ruina venit. 10  
 Non bene cum parvis iunguntur grandia rebus:  
 Stantia namque premunt, praecipitata ruunt.

## 408

B. III 69.  
 M. 910.  
 B. IV 61.

[Item]

'Vive et amicitias omnes fuge': verius hoc est,  
 Quam 'regum' solas 'effuge amicitias'.  
 Est mea sors testis: maior me afflixit amicus  
 Deseruitque minor. Turba cavenda simul.  
 Nam quicumque pares fuerant, fugere fragorem 5  
 Necdum conlapsam deseruere domum.  
 [I] nunc et reges tantum fuge! Vivere doctus  
 Vni vive tibi; nam moriere tibi.

## 409

B. III 11.  
 M. 128.  
 B. IV 62.

De se ad patriam

Corduba, solve comas et tristes indue vultus;  
 Inlacrimans cineri munera mitte meo.

4 conspicuum *Heinsius* 6 domos *ex domus V*  
 7 tenuis *scripsi*: viuis *V* cautus *Cannegieter* tutus *Bachrens*  
*sanus Hauptius* saluus *Peiper* fuge *Burmannus*. fortasse  
 Devita longe et uiles cole? 10 Foveris *Heinsius* 11 iun-  
 guntur ] iun *m. pr. supra lin. V* 12 pmunt *V*  
 408. *inscr. om. V, add. Scal.* 2 etfuge *V* 3 Et mea  
 mors *V, corr. Heinsius* tetis *V* 5 fuge *V* 7 I *add.*  
*Heinsius* Nunc et non *Scaliger* 8 moriare *V*  
 409. *L. Annaei Senecae* ad patriam *Pithoeus*  
 1. 3 Cordaba *V* 1 triste *V, sed corr. m. pr.* 2 Et la-  
 crimans *Bardilius*

- Nunc longinqua tuum deplora, Corduba, vatem,  
 Corduba non alio tempore maesta magis:  
 5 Tempore non illo, quo versis viribus orbis  
 Incubuit belli tota ruina tibi,  
 Cum geminis oppressa malis utrimque peribas  
 Et tibi Pompeius, Caesar et hostis erat;  
 Tempore non illo, quo ter tibi funera centum  
 10 Heu nox una dedit, quae tibi summa fuit;  
 Non, Lusitanus quateret cum moenia latro,  
 Figeret et portas lancea torta tuas.  
 Ille tuus quondam magnus, tua gloria, civis  
 Infigor scopulo! Corduba, solve comas  
 15 Et gratare tibi, quod te natura supremo  
 Adluit Oceano: tardius ista doles!

## 410

B. III 158.

M. 137.

B. IV 62.

## De custodia sepulcri

- Quisquis es (et nomen dicam? dolor omnia cogit!),  
 Qui nostrum cinerem nunc, inimice, premis  
 Et non contentus tantis subitisque ruinis  
 Stringis in extinctum tela cruenta caput:  
 5 Crede mihi, vires aliquas natura sepulcris  
 Attribuit: tumulos vindicat umbra suos.  
 Ipsos crede deos hoc nunc tibi dicere, livor,  
 Hoc tibi nunc Manes dicere crede meos:  
 Res est sacra miser; noli mea tangere fata:  
 10 Sacrilegae bustis abstinuere manus!

3 longinqua V 4 cordaba (?) V 5. 9 alio V illo  
*Pithoeus* 5 uersi *Heinsius* 7 utrūq; V, corr. *Scaliger*  
 10 uox V, recte? tibi] num prope? sibi *Bachrens* 12 torta  
*Scaliger* porta V 13 ciues V 14 Infigar ex -gor V  
 scupulo, sed corr., V Cordaba m. sec. ex Cordoba V  
 15 Et V Set *Bachrens* 16 Addidit *Bachrens* Adnuuit  
*Duebnerus* dolus V

410. sepulchri V. *Senecae* tribuit *Pithoeus* 1 et]  
 en uel an *Burm.* 5 sepulcris V m. pr. sepultis *Schra-*  
*derus* fort. recte 9 sacra *Tollius* atra V

B. III 82.  
M. 932.  
B. IV 65.

415

## De spe

## (Queritur per exempla)

Spes fallax, spes dulce malum, spes summa malorum,  
Solamen miseris, quos sua fata trahunt,  
Credula res, quam nulla potest fortuna fugare,  
Spes stat in extremis officiosa malis.  
Spes vetat aeternis Mortis requiescere portis 5  
Et curas ferro rumpere sollicitas.  
Spes nescit vinci, spes pendet tota futuris;  
Mentitur, credi vult tamen illa [sibi].  
Improba, mentis inops, rebus gratissima laesis,  
Quas fovet et verti fata subinde docet. 10  
Sola tenet miseros in vita, sola moratur,  
Sola perit numquam, nec venit atque redit.  
Saepe bono rursusque malo blandissima saepe [est];  
Et quos decipit, decipit illa tamen.  
Instabilis, dubio deversa ad tempora motu, 15  
Audax et clausum quae putet esse nihil,  
Omnia promittit nota levitate deorum;  
Nil fixum et casus admonet esse leves.

415. queritur per exempla V, delet L. *Muellerus mus. rh. XXIII* 97. cf. *Tibullus II* 6, 19 sqq. *Ovidius ex Ponto I* 6, 26 sqq. 1 una malorum *Oudendorp*, sed cf. *Ovid. Trist. I* 7, 7 2 quos *Heinsius* qua V 3 res] spes *Scriverius* 4 Perstat *Heinsius* 5 Mortis *Ziehen* cf. *Ilias IX* 312 aeterno . . portu *Schrader* 7 tuta *Scioppius* futuri V, corr. *Scal.* 8 sibi add. *Scaliger* 9 inobs reb. V lessis, sed priore s crasa, V lassis *Heinsius* 11 inuitos *Scaliger* inuitans *Muellerus* 12 uenit V] perit *Scaliger* sed uenit *Wernsdorf*; sed 'uenit atque redit' i. e. solatur, deinde deserit usque *Francius* 13 saepe est scripsi semp V 14 decipit] de- cepit V 15 diuexo, ut uidetur ex diuexa, V diuersa L. *Mueller* deuexa *Scaliger* 16 clausum (sum a m. 2 deletum) V 17 promittit, sed corr. m. pr., V mota V, corr. *Pithoeus* 18 Nil m. 2 ex Nihil V admonet V breues L. *Mueller*

- Naufragus hac cogente natat per feta procellis  
 20 Aequora, cum mersas viderit ante rates;  
 Captivus duras illa solante catenas  
 Perfert et victus vincere posse putat;  
 Noxius infami districtus stipite membra  
 Sperat et a fixa posse redire cruce.  
 25 Spem iussus praebere caput paloque ligatus,  
 Cum micat ante oculos stricta securis, habet.  
 Sperat et in saeva victus gladiator harena,  
 Sit licet infesto pollice turba minax:  
 Et cui descendit iugulato in pectora mucro,  
 30 Spem, quamuis lecto iam referatur, habet.  
 Spem recipit carcer foribus praeclusus aenis,  
 Spes et in horrendo robore parva manet.  
 Spes Marium movit, turpi se credere limo  
 Et tantum furto vivere velle virum;  
 35 Haec illum Libyae penetrare in litora victae  
 Iussit; et, o superi, quis fuit ille dies,  
 Quo Marium vidit suppar Carthago iacentem!  
 Tertia par illis nulla ruina fuit. *fol. 95 r.*  
 Spes Magnum profugum toto discurrere in orbe  
 40 Iusserat et pueri regis adire pedes.  
 Spes uni numquam potuit dare verba Catoni,  
 Mendacisque deae non tulit ille dolos.  
 Quid non spes audet? Priamo post Hectora mansit;  
 Spes fuit uxori, Protesilae, tuae.

19 sēda pcellas *V*, corr. *Scaliger* foeda *Heinsius* saena  
*Baehrens* 21 durus *V* 22 Perferret uictos *V* uictus  
*Scaliger* 23 dstrictus *V* 24 redisse *V* 25 ligatos *V*  
 29 Et qui decenti iugulo tinctoria moto *V*, corr. *Heinsius*  
 muto *Salmasius* 30 referetur, sed corr. *m. pr.*, *V*  
 31 aenis *V* 32 Spem et *V* 33 turpis se *V* 35 libiae  
*V* uictae *V*: nam *Marius Iugurtham uicerat. uastae L.*  
*Muellerus. cf. Ovidius ex Ponto IV 3, 45 sqq.* 36 et o]  
 io *Schrader* qui<sup>s</sup> *V m. pr. sic Ouid. am. III 12, 1* 37 sup<sup>8</sup>  
 cartago *V*, suppar *Burm.* 38 sic *V* 40 reges *V* 43 p<sup>8</sup>  
*V* 44 prosilea *V*

Orpheus infernas speravit tollere leges 45  
 Tartareum et cantu flectere posse canem.  
 Spe duce per medias enavit Daedalus auras  
 Et nova mirantes terruit ales aves.  
 Passiphae (quid non homini sperare licebit?)  
 Speravit torvo posse placere bovi. 50  
 Sperat qui curvo sulcos perrumpit aratro,  
 Sperat qui ventis vela ferenda dedit.  
 Spes hamis pisces, laqueo captare volucres  
 Erudit; haec orbem bella cruenta docet.  
 Spes sequitur gravibus rastris mala rura domantem, 55  
 In nova se nulla cum ratione parat.  
 Semper adulatur, semper male fida vagatur.  
 Et populos urbes totaque regna capit.  
 Desertos medicis spes numquam deserit aegros,  
 Confessi numquam spem posuere rei. 60  
 Spes est, quae classis diverso ex hoste coactas  
 Ducit; spes cupidos tollit in arma viros.  
 Spes dicit 'dura! nec te praesentia tangant:  
 Fors varias mutat mobilitate vices'.  
 Incerto ludit casu Fortuna per orbem: 65  
 Spes semper constat, nec fugit atque redit.

B. III 159.

M. 941.

B. IV 68.

416

## Ad malivolum

Invisus tibi sum: peream si, Maxime, miror.  
 Odi te et, si vis, accipe cur faciam.

45 Horphaeus V 47 dedalus undas V, corr. Heinsius  
 48 ales in alis m. pr. corr. V 49 Phassiae V (h m. sec.  
 in ras.) libebit vulgo 51 prumpat V 55 dominantē V  
 59 egres V egros corr. m. pr. 60 Defessi V, corr. Sciop-  
 pius 61 ex orbe Heinsius coactus V 62 pellit uel trudit  
 Burm. 63 Spes scripsi Et V duro V, corr. Heinsius iun-  
 gant V, corr. I. Dousa (cf. 444, 11) uincant Heinsius pun-  
 gant Wernsdorf 64 num uaria? nonuilitate V 66 Spes  
 s. constat nec scripsi (cf. u. 12) Et s. contra quae V Est  
 Scaliger quam fuit L. Mueller ante Burm. Hoc s. constans,  
 quod fugit atque redit Baehrens adque, sed corr., V  
 416. 2 Odi V Audi m. sec.

Famam temptasti nostram sermone maligno  
Laedere fellitis, invidiose, iocis.

- 5 Contra rem nuper pugnasti, livide, parvam:  
Tu tamen in magna te nocuisse putas.  
Hae peream nisi sunt animi mihi, Maxime, causae:  
Odi, nec mentem res magis ulla iuvat,  
Inque vicem ut facias oro pereoque timore,  
10 Ne minus invisus sim tibi quam videor.

## 417

## Memoriam litteris permanere

B. II 261.  
M. 187.  
B. IV 68.

- Haec urbem circa stulti monumenta laboris  
Quasque vides moles, Appia, marmoreas,  
Pyramidasque ausas vicinum attingere caelum,  
Pyramidas, medio quas fugit umbra die,  
5 Et Mausoleum, miseræ solacia mortis,  
Intulit externum quo Cleopatra virum,  
Concutiet sternetque dies, quoque alius extat  
Quodque opus, hoc illud carpet edetque magis.  
Carmina sola carent fato mortemque repellunt;  
10 Carminibus vives semper, Homere, tuis.

## 418

## [Item]

B. II 262.  
M. 851.  
B. IV 63.

Nullum opus exsurgit, quod non annosa vetustas  
Expugnet, quod non vertat iniqua dies,

4 ///tis V uelitis m. sec.; corr. Pithocus inuidiore V

6 magnis Pithocus 7 h V mihi H. Riesius te V in te  
Baehrens nimiae iam, Maxime Heinsius maxima V causa  
V, corr. Heinsius 9 oro Heinsius curo V

417. Memoria litteras V, correxi. cf. Propertius IV  
1, 57 (III 2, 17) sqq. per litteras manere Baehrens 1 multi  
Heinsius 2 Quæque V 3. 4 P=eramidas, y ut uidetur  
erasa, V 5 solatia V 6 aeternum V, corr. Heinsius  
7 Conti& V, corr. m. pr. qdque V 8 detque V, e add.  
m. sec.

418. inscr. om. V



Tu licet extollas magnos ad sidera montes  
 Et calidas aequas marmore pyramidas.  
 Ingenio mors nulla nocet, vacat undique tutum; 5  
 Inlaesum semper carmina nomen habent.

B. II 84.  
 M. 762.  
 B. IV 69.

419

## Laus Caesaris

Ausoniis numquam tellus violata triumphis  
 Icta tuo, Caesar, fulmine procubuit  
 Oceanusque tuas ultra se respicit aras:  
 Qui finis mundo est, non erat imperio.

B. II 85.  
 M. 763.  
 B. 1b.

420

[Item]

Victa prius [nulli], nullo spectata triumpho  
 Inlibata tuos gens patet in titulos.  
 Fabula visa diu medioque recondita ponto fol. 95 u.  
 Libera victori quam cito colla dedit!

B. 1b.  
 M. 1b.  
 B. 1b.

421

[Item]

Euphrates ortus, Rhenus secluserat Arctos:  
 Oceanus medium venit in imperium.

4 calidas (i e. in Africa sitas) V canas Baehrens eques  
 V pyramidas V 5 iacet V ] nocet Pithoeus uacat V,  
 cf. Prop. l. c. u. 60 ] uagat Oudendorp.

419—426 sine interuallis et titulis cohaerent in V

419. 2 tua V 3 prospicit Delrius

420. 1 nulli om. V iāiā post nullo V m. sec.; corr.  
 Heinsius 2 patet Cannegieterus iacet V patitur titulos  
 conicio 4 quamerito collo (colla m. sec.) V, corr. Scaliger

421 a 420 separauit 1 Euphrates (h erasa) hortus re-  
 nus V recluserat arctus V, corr. Cannegieter praecloserat  
 Baehrens 2 in add. m. sec. V

422

[Item]

B. II 86.

M. 764.

B. IV 70.

Libera, non hostem, non passa Britannia regem

Externum, nostro quae procul orbe iaces,

Felix adversis et sorte oppressa secunda [es]:

Communis nobis et tibi Caesar erit!

423

[Item]

B. II 87.

M. 765.

B. IV 70.

Ultima cingebat Thybris tua, Romule, regna:

Hic tibi finis erat, religiose Numa.

Et tua, Dive, tuo sacrata potentia caelo

Extremum citra constitit Oceanum.

5 At nunc Oceanus geminos interluit orbes;

Pars est imperii, terminus ante fuit.

424

[Item]

B. II 88.

M. 766.

B. IV 70.

Mars pater et nostrae gentis tutela Quirine

Et magno positus Caesar uterque polo,

Cernitis ignotos Latia sub lege Britannos:

Sol citra nostrum flectitur imperium.

Ultima cesserunt adaperto claustra profundo

5 Et iam Romano cingimur Oceano.

425

[Item]

B. II 89sq.

M. 767sq.

B. IV 70.

Opponis frustra rapidum, Germania, Rhenum;

Euphrates prodest nil tibi, Parthe fugax;

422. 1 brittania V legem Externam *Heinsius* 2 Aeternum V, corr. *Tollius* iacet V, corr. *Baehrens* 3 es add. *Baehrens* 4 novis V

423. 1 tybris V 2 erit V 3 dibe V tuum V, corr. *Heinsius*

424. 1 quirinae V 3 Cernite semotos *Baehrens* indomitos conicio bretannos, sed corr. m. pr., V 5 adopto V, corr. *Heinsius* 6 cingitur V, corr. *Heinsius*

425. 1 rerū V renū m. sec. 2 Eufrates V nihil V parte V

Oceanus iam terga dedit, nec pervius ulli  
 Caesareos fasces imperiumque tulit:  
 Illa procul nostro semota exclusaque caelo  
 Alluitur nostra victa Britannis aqua.

5

B. II 91.  
 M. 789.  
 B. IV 71.

## 426

[Item]

Semota et vasto disiuncta Britannia ponto  
 Cinctaque inaccessis horrida litoribus,  
 Quam pater invictis Nereus velaverat undis,  
 Quam fallax aestu circuit Oceanus,  
 Brumalem sortita polum, qua frigida semper  
 Praefulget stellis Arctos inocciduis,  
 Conspectu devicta tuo, Germanice Caesar,  
 Subdidit insueto colla premenda iugo.  
 Aspice, confundat populos ut pervia Tethys:  
 Coniunctum est, quod adhuc orbis et orbis erat. 10

5

## 427

B. — M. —  
 B. IV 71.

•De voluptate adsidua per noctem

Sic et ames, mea lux, et rursus semper ameris,  
 Mutuus ut nullo tempore cesset amor.  
 Solis ad occasus, solis *sic* . ad *ortus*  
 Hesperus hoc videat, Lucifer hoc videat.

u. 5. 6 *uulgo a u. 1—4 separantur* 6 brittannos V  
 426. 1 Semoto V brittania V 2 Cunctaq. V, corr.  
*Scaliger* littorib. V 3 Qua V uallauerat *Scaliger* celauerat  
*Baehrens* 4 falax V, corr. m. sec. esto V 6 acrtois (uel  
 -toxs?) V acrcetois m. sec. in occiduis, corr. m. sec., V  
 7 defectu V, corr. *Scaliger* defixa *Heinsius* germania V  
 8 Subdedit, sed corr., V insuetū V p̄menda iugō V  
 9 Tethys *Heinsius* tellus V

427. Voluntate de adsidua per noctem V. *Primus*  
*edidit L. Muellerus ann. philol.* 1865 p. 829. *Quae omisi,*  
*sunt erasa; quae obliquis litteris distinxi, dubia et nonnulla*  
*adeo incertissima. Holderi et Muellerti conlationes inter se*  
*contuli* 2 cessit V 3 asolis V sic testor ci. *L. Muellerus*

- 5 Si das saepe negas, si das saepe ric . . mis  
 Et pede preda tuo . atier rel . o . res  
 Nox mihi tota data est hite dampna peribunt  
*Multa nimis debet timodius . . . s*  
 Promittis, mea vita, semel non amplius una  
 10 . . . *lisid&d . . . od . . .*  
 Dum iaceam tecum permixtus corpore toto  
*Tib . futo . . re l . . . .*  
 Nempe q . ad . . . . . mille  
 m . . l . . . . . ti  
 15 Lentus . . . . . p . . . . . arte  
 Femina cara semel, sed sine fine semel.  
 O certe numero vinctes me . rera . i ã  
 . . . . . l . l . semper ego.

## 428

## De tribus amicis bonis

B. II 248.  
 M. 843.  
 B. IV 72.

Serranum Vegetumque simul iunctumque duobus  
 Herogenem, caros aspice Geryonas.  
 Esse putas fratres: tanta pietate fruuntur.  
 Immo neges: sic est in tribus unus amor.

- 5 Triga mihi paucos inter dilecta sodales,  
 Triga sodalicii pars bene magna mei!

## 429

fol. 96 r. Quod non severa carmina scribat

B. III 192.  
 M. 965.  
 B. IV 72.

Iam libet ad lusus lascivaque furta reverti.  
 Ludere, Musa, iuvat: Musa severa, vale!

6 preda V 7 Nox olim Nec fuisse uidetur 11 toto an  
 tota incertum V 13 Nemphe (h erasa) V  
 428. 1 uinctūq; V 2 Hetogenen V Herog. uulgo Her-  
 mogenem Baehrens nescio cur 3 fañs V 4 cf. Ouid. epp.  
 9, 92 'Geryones, quamuis in tribus unus erat' 6 par V  
 429. seuera Scaliger uera V 1 linet allusus (s  
 prima erasa) lasciuiq; V 2 Martialis VIII 3, 2 'Ludere,  
 Musa, iuvat'

Iam mihi narretur tumidis Arethusa papillis  
 Nunc astricta comas nunc resoluta comas;  
 Vt modo nocturno pulset mea limina signo 5  
 Intrepidus tenebris ponere docta pedes,  
 Nunc collo molles circum diffusa lacertos  
 Inflectat niveum semisupina latus,  
 Inque modos omnes, dulcis imitata tabellas,  
 Transeat et lecto pendeat illa meo, 10  
 Nec pudeat quicquam, sed me quoque nequior ipso  
 Exultet toto non requieta toro.  
 Non deerit, Priamum qui defleat, Hectora narret:  
 Ludere, Musa, iuvat: Musa severa, vale!

## 430

B. III 228.

M. 996.

B. IV 73.

## Liber IIII

## [De puero amato]

O sacros vultus Baccho vel Apolline dignos,  
 Quos vir, quos tuto femina nulla videt!  
 O digitos, quales pueri vel virginis esse  
 Vel potius credas virginis esse dei!  
 Felix, si qua tuum conrodit femina collum,  
 Felix, quae labris livida labra facit, 5  
 Quaeque puella tuo cum pectore pectora ponit  
 Et linguam tenero lassat in ore suam.

3 Iam scripsi Nunc V <sup>h</sup> aretusa V capillis V, corr.  
*Ruhnken* 5 Vt *Burmannus*] Et V modo nunc turno V  
 pulsans V, corr. *Burmannus* 8 Et flectat V, corr. *Fran-*  
*cius* Ut flectat *Burmannus* semesupina V 9 dulces V,  
 corr. m. sec. 10 lecto V telo *Ruhnkenius* 11 pudeant q<sup>h</sup>q  
 V ips<sup>o</sup> V 12 Exultat V 14 senera V sonora m. sec.  
 seuera in mg. m. rec.

430. Liber IIII V; 'sc. Senecae carminum': *Rosbachius*  
 et *Baehrens*; 'sc. anthologiae *Salmasiani*' *Peiper* De puero  
 amato *Scaliger*, om. V 1 bachoc (c erasa) V. cf. *Ovidius*  
*metam.* III 421 4 deae V, dei *Ziehen*. Virgo deus est  
*Bacchus* uel *Apollo ephebus*: sic puer uirgo *Marcellus Em-*  
*pir.* p. 262 *Steph.* 5 Felix V, sed corr. m. pr. quantū  
 V (n erasa) 6 libida V

## 431

**Excusatio insanioris materiae**

B. III 193.

M. 966.

B. IV 73.

Esse tibi videor demens, quod carmina nolim

Scribere patricio digna supercilio?

Quod Telamoniaden non aequo iudice victum

Praeteream et pugnas, Penthesilea, tuas?

5 Quod non aut magni scribam primordia mundi

Aut Pelopis currus aut Diomedis equos?

Aut [ut] Achilleis infelix Troia lacertis

Quassata Hectoreo vulnere conciderit?

Vos mare temptetis, vos detis lintea ventis:

10 Me vehat in tuto parva carina lacu.

## 432

**De sepulcro Catonis**

B. II 53.

M. 748.

B. IV 74.

Ne mirere sacri deformia busta Catonis:

Visuntur magni parva sepulcra Iovis.

## 433

**De bono vitae humillioris**

B. III 80.

M. 906.

B. IV 74.

Est mihi rus parvum, fenus sine crimine parvum;

Sed facit haec nobis utraque magna quies.

Pacem animus nulla trepidus formidine servat

Nec timet ignavae crimina desidiae.

5 Castra alios operosa vocent sellaeque curules

Et quicquid vana gaudia mente movet.

431. Excussato sihoris materie V insanioris scripsi (cf. ad 434, 1) seuerioris Scaliger uilioris Baehrens 1 crimina V, corr. Scriuerius 2 patrito Baehrens 3 equo V 4 pentesilea V 6 equos V 7 ut add. Scaliger 8 funere Wakefieldius conderit V, corr. m. sec. 10 tutos V cirina V lacus V tuto . . lacu Francius

432. sepulchro V 1 miserere V 2 sepulchra V

433. humiliori V 1 post crimine add. m. sec. paruum V 2 nouis V 3 trepidos V trepidans Burm. seruât V 4 timeat ignauiae V dissidia V des. ex corr. 5 Rostra Hauptius dubitanter silleq. rurales V, corr. Scaliger 6 grandia et mouent V, corr. Scaliger

Pars ego sim plebis, nullo conspectus honore,  
Dum vivam, dominus temporis ipse mei.

B. III 194.

M. 967.

B. IV 74.

## 434

**Excusat quod amoribus serviat**

Insanus vobis videor. nec deprecor ipse,  
Quominus hoc videar. cur tamen hoc videor?  
Dicite nunc: 'quod semper amas, quod semper amasti'.  
Hic furor, hic, superi, sit mihi perpetuus!

B. III 195.

M. 968.

B. IV 75.

## 435

**[De ea quae amat]**

Quaedam me (si credis) amat. sed dissilit, ardet  
Non sic, non leviter, sed perit et moritur.  
Dum faciet gratis quaedam, simul atque rogaro,  
Ostendam, quam non semper amatus amem.

B. III 223.

M. 994.

B. IV 75.

## 436

**De cretata facie**

Cum cretam sumit, faciem Sertoria sumit.  
Perdidit [ut] cretam, perdidit et faciem.

7. 8 post *inscr. sequentem* V

434. num Excusatio? amorib; V 1 Insanis, corr. m.  
pr., V novis V 2 Quo mihi V uidear Francius uideo  
V 3 qd et quod V] cur uel quid bis Burmannus  
4 hec superi V ppetuum V perpetuus vulgo (possis et  
perpetuo)

435. *inscr. om.* V De ea quam amat Scaliger, quae  
ego 2 sic] cito Burm. 3 figiet V fugiet m. sec. faciet  
ego rogauit V rogabit Scaliger rogaro uel rogavi ego

436. creta V 1 Dum Binetus 2 ut add. Heinsius

437

## Morte omnes aequari

B. II 16.  
M. 703.  
B. IV 75.

Quisquis adhuc nondum fortunae mobile regnum

Nec sortem varias credis habere vices,

Aspice Alexandri positum venerabile corpus.

Abscondit tantum putris harena virum! fol. 96 u.

438

[Item]

B. II 25.  
M. 731.  
B. IV 76.

Iunxit magnorum casus fortuna virorum:

Hic parvo, nullo conditus ille loco est.

Ite, novas toto terras conquirite mundo:

Nempe manet 'magnos' parvula terra duces.

439

## De puero amato

B. III 227.  
M. 995.  
B. IV 76.

Quid saevis, Cypare? domiti modo terga iuveni

Quid premis et tenerum currere cogis equum?

Dum stupet ac novus est et adhuc non novit amorem,

Parce: premendus erit, cum veteranus erit.

440

## De bono quietae vitae

B. III 65.  
M. 913.  
B. IV 76.

Ante rates Siculo discurrent aequore siccae

Et deerit Libycis putris harena vadis,

437. De morte omnes aequari V. 437 et 438 sunt in Vindobonensi 2521 s. XII fol. 40, F(uerstenfeldensi s. XIII/XIV), E(rlangensi 840 s. XI). Inscr. om. E, Vind. 1 fortunam Francius mouile V, corr. m. sec. 3 uenerabile L. Muellerus memorabile libri miserabile! Burm.

438. inscr. om. libri 1 Iu<sup>n</sup>xit V uirorum VF duorum Vind. E 2 ille] illo V 3 nouos V terras VF uires Vind. E 4 Nemphe V, corr. m. sec. testa Baehrens

439. 1 cypare V Sybari Scaliger 3 Dum tunc Lachmannus ad Propert. p. 58

440. 1 syculo F (Fuerstenfeldensis Monac. 6911, cf. ad 437) decurrent Baehrens sicce F] pisces V. 2 turpis VF, corr. Scaliger arena F



Ante nives calidos demittent fontibus amnes  
 Et Rhodanus nullas in mare ducet aquas,  
 Ante mari gemino semper pulsata Corinthos 5  
 Confundet fluctus pervia facta duos,  
 Ante feri cervis submittent colla leones  
 Saevaue dediscet proelia torvus aper,  
 Medus pila geret, pharetras Romana iuventus,  
 Fulgebit rutilis India nigra comis, 10  
 Quam mihi displiceat vitae fortuna quietae  
 Aut credat dubiis se mea puppis aquis.

B. III 155.

M. 139.

B. IV 77.

## 441

## De fratris filio parvulo

Sic mihi sit frater maiorque minorque superstes  
 Et de me doleant nil nisi morte mea;  
 Sic illos vincam, sic vincar rursus amando,  
 Mutuus inter nos sic bene certet amor;  
 Sic dulci Marcus qui nunc sermone fritinnit, 5  
 Facundo patruos provocet ore duos

. . . . .  
 . . . . .

cf. B. II 12.

M. 186.

B. IV 77.

## 442

## De monte Atho

Xerses magnus adest. totus comitatur euntem  
 Orbis. quid dubitas, Graecia, ferre iugum?

3 demittent *Scaliger* dimittent *VF* om̃s *V* 4 rodanus  
*VF* nullus *V* ducit *V* 5 geminos *V* corintos *F* 7 sum-  
 mittent *V* 9 gerit *VF* 10 rutilis *V* indya *F* crocis  
*VF*; corr. *Scaliger* 11 Dispicēat *V* 12 An credit<sup>a</sup>  
 dubiis (ex dubius) *V* s. m.] seu nea *F*

441. *Senecae* tribuit *Pithoeus* 2 doleat *V* 5 *Mar-*  
*cum Annaeum Lucanum Gloecknerus mus. rh. 34, 140* putat  
 6 *Fecundo V*, corr. *m. sec. Finem deesse uidit Lipsius*

442. cf. *supra* c. 239 1 *Terres V Perses Scaliger*

Mundus iussa facit: solem texere sagittae,  
Calcatur pontus, fluctuat altus Athos.

443

B. III 70.  
M. 911.  
B. IV 77.

De divitiis et inhonesto animo

Quod tua mille domus solidas habet alta columnas,  
Quod tua marmoreo ianua poste nitet,  
Aurea quod summo splendent laquearia tecto,  
Imum crusta tegit quod pretiosa locum,  
5 Atria quod circa dives †tegit omnia cultus:  
Hoc animos tollit nempe, beate, tuos?  
Aedibus in totis gemmae licet omnia claudant,  
Turpe est, nil domino turpius esse suo.

444

B. III 93.  
M. 250.  
B. IV 78.

De eodem

Non est (falleris) haec beata, non est,  
Quam vos creditis esse, vita; non est,  
Fulgentes manibus videre gemmas  
Aut testudineo iacere lecto  
5 Aut pluma latus abdidisse molli  
Aut auro bibere et cubare cocco,  
Regales dapibus gravare mensas  
Et, quidquid Libyco secatur arvo,  
Non una positum tenere cella:

4 luctuat V

443. divitiis *Burm.* vitiis V 1 tu V domos V  
2 marmorea V 3 laquearea V, *corr. m. sec.* 4 locum V  
solum *Heinsius* 5 citro diues tenet *Heinsius* 6 nempe,  
*corr. m. sec., V* uitate V 7 claudant V condant *Burm.*  
clarent *Wakefield* laudent *Peiper*

444. Pentadio tribuit *Pithoeus* 1 beata] ueat V  
2 Quam *Heinsius* Quas uel Quos V Quod *Scaliger* non  
est *sc. uita beata* 4 lecto toro V 5 Ac *Baehrens*  
8 quidquid: d *add. m. sec. V* lybico setatur auro V

Sed nullos trepidum timere casus	11
Nec vano populi favore tangi	10
Et stricto nihil aestuare ferro:	12
Hoc quisquis poterit, licebit ille	
Fortunam moveat loco superbus.	

B. II 249.

M. 186.

B. IV 78.

## 445

## De amico mortuo

Ablatus mihi Crispus est, amici,	
Pro quo si pretium dari liceret,	
Nostros dividerem libenter annos.	
Nunc pars optima me mei reliquit,	fol. 97 r.
Crispus, praesidium meum, voluptas,	5
Pectus, deliciae: nihil sine illo	
Laetum mens mea iam putabit esse.	
Consumptus male debilisque vivam:	
Plus quam dimidium mei recessit.	

B. III 204.

M. 976.

B. IV 79.

## 446

## De divite formosa generosa inprudica

Formosa es, fateor, dives generosa venusta:	
Confitear, si vis, omnia. redde vicem.	
Nempe parum casta es, nempe es deprensa. negabis:	
Res venit ad lites. 'rursus et illa nego.'	
Dic potius: 'sed nempe semel, sed nempe puella;	5
Et cum deprensa quis nisi frater erat?'	

u. 10. 11 V, transp. Scaliger 10 uanos V magni V  
tangi Scaliger 12 haestuarē V 13 ille V illi m. sec.

445. Inter Senecae carmina habet Scriuerius 1 amici]  
amihi V amicus Baehrens 4 par V 6 Portus Baehrens  
Pectus est quod animae dimidium Horatio c. I 3, 8 deli-  
tiae nil V 7 putauit V 8 Consuptus iam male V  
9 Postquam Pithoeus dimedium V, corr. m. sec.

446. diuite] uite V 1 uetusta V, num recte? cf.  
Iuuenalis 6, 161: 'sit formosa, decens, diues, fecunda, ue-  
tustos porticibus disponat auos' 3. 5 nemphe quater, corr.  
m. sec., V 3. 6 deprensa V 4 nega Scaliger

Frater erat? 'nihil est, fecit quia Iuppiter illud.'  
Sed quod non fecit Iuppiter, hoc facitis!

447

## De Graeciae ruina

B. III 1.

M. 876.

B. IV 79.

Graecia bellorum longa succisa ruina  
Concidit, inmodice viribus usa suis.  
Fama manet, fortuna perit: cinis ipse iacentis  
Visitur, et tumulo est nunc quoque sacra suo.  
5 Exigua ingentis retinet vestigia famae  
Et magnum infelix nil nisi nomen habet.

448

B. III 191.

M. 984.

B. IV 80.

Sic tua sit, quamcunque tuam vis esse puellam,  
Sic quamcunque voles mutuus ignis edat,  
Sic numquam dulci careant tua pectora flamma  
Et sic laesuro semper amore vacent.

449

## De vino et laetitia

B. III 84.

M. 933.

B. IV 80.

Vince mero curas et, quidquid forte remordet,  
Comprime deque animo nubila pelle tuo.  
Nox curam, si prendit, alit: male creditur illi  
Cura, nisi a multo marcida facta mero.

7 quod Scaliger 7. 8 ioppiter, corr. m. sec., V  
8 quod] qui V

447. De Troi(a)e ruina V, F(uerstenfeldensis s. XIII/XIV).  
Epitafium magni Alexandri Vind. Epit. Al. magni E; cf.  
adn. ad c. 437 1 magna E succissa V succisa EVind.  
excisa longa<sup>a</sup> est F succussa edd. ruina V 3 ipse sic (non  
ipsa) V rell. iacenos V 5 famae libri formae Ouden-  
dorp. 6 nisi ex sibi F nūm ex nūm V

448. De uino et laetitia V 1 quācūq; V, sed 2 qua-  
cūq; V

449. inscr. hic om. V 1 forte V corda Heinsius

B. III 196.  
M. 969.  
B. IV 80.

450

## De silentio amoris

Iuratum tibi me cogis promittere, Galla,  
Ne narrem. Iura rursus et ipsa mihi,  
Ne cui tu dicas — nimium est lex dura; remittam: —  
Praeterquam si vis dicere, Galla, viro!

B. III 197.  
M. 177.  
B. IV 80.

451

## De initio et fine amoris

Nescio quo stimulante malo pia foedera rupi.  
Non capiunt vires crimina tanta meae.  
Institit et stimulis ardentibus inpulit actum  
Sive fuit fatum, seu fuit ille deus.  
Arguimus quid vana deos? vis, Delia, verum?  
Qui tibi me dederat, idem et ademit: amor.

5

B. III 202.  
M. 974.  
B. IV 81.

452

## De tinnitu auris

'Garrula, quod totis resonant mihi noctibus aures,  
Nescio quem dicis nunc meminisse mei?'  
'Hic quis sit, quaeris? resonant tibi noctibus aures,  
Et resonant totis: Delia te loquitur.'  
'Non dubie loquitur me Delia: mollior aura  
Venit et exili murmure dulce fremit.  
Delia non aliter secreta silentia noctis  
Summissa ac tenui rumpere voce solet,  
Non aliter teneris collum complexa lacertis  
Auribus admotis condita verba dare.

5

10

450. 1 Iratum V 3 Nec ui V 4 gallo V  
451. 1 molo, corr. m. sec., V 3 timulis, corr. m. sec.,  
V actu V 6 derat V  
452. 1 qđ V quid Scaliger, edd. quod restitui resonas V,  
correxī. Dialogum constitui 2 num et 3 Hem Lach-  
mannus ad Propert. p. 54 5 Nunc V, corr. Scaliger  
Nunc dubitem? Burm. 6 murmure V m. sec., recte m. pr.  
u. 9—14 carmini 458 postpositi in V; corr. Patissonius  
10 num candida? daret Burm.

Agnovi: verae venit mihi vocis imago,  
 Blandior arguta tinnit in aure sonus.  
 Ne cessate, precor, longos gestare susurros!  
 Dum loquor haec, iam vos opticuisse queror.

453

## De zelotypa

B. III 198.  
 M. 970.  
 B. IV 81.

Sic me custodi, Cosconia: neve ligata  
 Vincula sint nimium neve soluta nimis.  
 Effugiam laxata nimis, nimis aspera rumpam,  
 Sed neutrum faciam, commoda si fueris. (fol. 97 u.  
 vacuum est)

454

## fol. 98 r. De tumultis Magnorum

B. II 32.  
 M. 738.  
 B. IV 82.

Alter Niliaco tumulo iacet, alter Ilibero,  
 Tertius Eois partibus occubuit.  
 Omnis habet Magnos mundi plaga. dis [ita] visum est:  
 Partem quisque suam nunc quoque victus habet.

455

## [Item]

B. II 33.  
 M. 739.  
 B. IV 82.

Patria, diverso terrarum litore Magnos  
 Spectas compositos heu sine nominibus,  
 Europa[que] Asiaque simul Libyaque sepultos.  
 Victores victa sic potiuntur humo!

11 uere *V* uoces *V*, corr. *m. sec.* 13 garrire *Lachm.*  
 14 queror *Tollius*: se///ras *V* securas *m. sec.*

453. De zelotypa *V* 1 ne nigilata *V* 3 rumpam]  
 pūpā *V*, pōpā *m. sec.* 4 fuerint *Burm.*

454. 3 ita add. *Scaliger* 4 uictor *Meyerus*

455. inscr. om. *V* 1 diuersos *V* 3 que add. *Sca-*  
*liger* libiaq. *V*

B. II 81.  
M. 740.  
B. IV 82.

456

Item

Diversis iuvenes Asia atque Europa sepulcris  
Distinet; infida, Magne, iaces Libya.  
Distribuit Magnos mundo Fortuna sepultos,  
Ne sine Pompeio terra sit ulla suo.

B. IV 1.  
M. 1144.  
B. IV 82.

457

[De Cascis fratribus]

Occidere simul Cascae, simul occubuere,  
Dextra quisque sua, qua scelus ausus erat.  
Castra eadem fovere, locus quoque vulneris idem;  
Partibus afflictis victus uterque iacet.  
Quanta fuit mentis, tanta est concordia fati,  
Et tumulus cinerem parvus utrumque tegit.  
Par fratrum multo celebrandum carmine vatum,  
Vna si fierent parte minus gemini!

5

B. III 199.  
M. 971.  
B. IV 83.

458

Interdum et neglectam formam placere

Semper munditias, semper, Basilissa, decores,  
Semper dispositas arte decente comas  
Et comptos semper vultus unguentaque semper,  
Omnia sollicita culta videre manu,  
Non amo; neglectam, mihi se quae comit amica,  
Se det: inornata simplicitae valet.

5

456. Idem V 1 Diversi V sepulcris V 2 iacens  
libia V 3 ltribuit V 4 tuo V

457. *inscr. om.* V 2 Dextera V 4 affructis et latet  
V, *corr. Scaliger* 5 discordia V teste *Mueller* concordia  
teste *Holdero et rell.* 6 utq. tergite V

458. formi luci V formam placere (decere?) *scripsi*  
ualere *Baehrens* 1 munditia V 2 compositas *Scaliger*  
3 vultus *Burm.* cultus V 4 culta *Baehrens* cōta V  
5 neglectim *Scaliger* iungit *Baehrens* 6 inornata *Tollius*  
ornate V et ornatus *Colomesius* naturae *Baehrens*

Vincula nec curet capitis discussa soluti  
 Nec decoret faciem: mel habet illa suum.  
 Fingere se semper non est confidere amori.

10 Quid, quod saepe decor, cum prohibetur, adest?

459

[Ad eandem]

B. III 200.

M. 972.

B. IV 83.

Ante dies multos nisi te, Basilissa, rogavi  
 Et nisi praemonui, te dare posse negas.  
 Vt subito crevere, solent ex tempore iunctae  
 Quam scriptae melius cedere deliciae.

460

[Item]

B. III 201.

M. 973.

B. IV 83.

Cur differs, mea lux, rogata, semper?  
 Cur longam petis advocationem?  
 Primum hoc artificis scelus puellae est,  
 Deinde est difficile et laboriosum  
 5 *In tentigine* tam diu morari.  
 Nil est praeterea, puella, nil est  
 Deprensa melius *fututione*.

461

De Atho monte

B. II 13.

M. 188.

B. IV 84.

Hic, quem cernis, Athos inmissis pervius undis  
 Flexibus obliquis circumeundus erat.

7 curet *Heinsius* cures V 8 Nec decoret *scripsi* Et  
 coram V Nec cura uel Nec cera *Scaliger* 'At decorant'.  
 facies *Iacobs* suam V 9 amor V formae *Baehrens*

459. *inscr. om.* V 3 multe V iunctae *Baehrens* na-  
 tae *Tollius*

460. *inscr. om.* V 1 defers V 3 sceleris puella 3  
 V 5 sqq. quae obliquis litteris distinxi, in V erasa sunt  
 teste *Holdero* 5 *supplevit Scaliger* 6 puella legit *Holder*  
 nichil uel nihil V teste *L. Muellero ann. phil.* 1865 p. 828  
 7 *supplevit L. Muellerus*

461. *Item de sqq.* V 1 psius V pervius uulgo



Accepit magno deductum Nerea fluctu  
 Perque latus misit maxima bella suum.  
 Sub tanto subitae sonuerunt pondere classes, 5  
 Caeruleus cana sub nive pontus erat. —  
 Idem commisit longo duo litora ponte  
 Xerses, et fecit per mare miles iter. —  
 Quale fuit regnum, mundo nova ponere iura!  
 'Hoc terrae fiat, hac mare' dixit 'eat'. 10

B. II 131.

M. 820.

B. IV 84.

## 462

## De malo belli civilis

Venerat Eoum quatiens Antonius orbem  
 Et coniuncta suis Parthica signa gerens,  
 Dotalemque petens Romam Cleopatra Canopo.  
 Hinc Capitolino sistra minata Iovi,  
 Hinc invicta deo fidebat Caesare Roma, 5  
 Quae tunc paene suo pondere lapsa ruit.  
 Deserta est tellus, classis contexerat aequor,  
 Omnia permixti plena furoris erant. fol. 98 u.  
 Fratribus heu fratres, patribus concurrere natos  
 Impia sors belli fataque saeva iubent. 10  
 Hic generum, socerum ille petit, minimeque cruentus  
 Qui fuit, [is] sparsus sanguine civis erat.

Maevius, a castris miles melioribus, ausus  
 Hostilem saltu praecipitare ratem,

3 fluctu vultu V 4 missit, sed corr., V bella V  
 uela Schrader 6 canas V 7 cōmissit, sed corr., V  
 8 Zerses (sic) V et effecit V, corr. Scaliger milis V  
 10 terra V terrae Scaliger Hic terrae fiant Toupius ac V  
 dixit: erant I. F. Gronovius

462. cf. Augustinus de civ. dei II 25 1 Eoum] o m. sec.  
 in rasura V 2 suisuis V ferens Heinsius 4 Et L. Muel-  
 lerus Hic capitolino (ca ex corr. m. 2) V 6 ruit Heinsius  
 fuit V 11 ille Scaliger] q. V, ne Oudendorp. 12 is add.  
 L. Muellerus hic Baehrens adpersus Heinsius erit V  
 13 Meuius V e castris Klotzius 14 saltus V

- 15 In damnum felix et victor ut impius esset,  
 Nescius occiso fratre superbus erat.  
 Dum legit exuvias hostiliaque arma revellit,  
 Fraternos vultus oraque maesta videt.  
 Quod fuerat virtus, factum est scelus. haeret in hoste  
 20 Miles et e manibus mittere tela timet.  
 Inde ferox: 'quid lenta manus? nunc denique cessem?  
 Iustius hoste tibi qui moriatur adest.  
 Fraternam res nulla potest defendere caedem;  
 Mors tua sola potest; morte luenda tua est.  
 25 Scilicet ad patrios referes spolia ampla penates?  
 Ad patrem victor non potes ire tuum,  
 Sed potes ad fratrem. nunc fortiter utere telo!  
 Impius hoc telo es, hoc potes esse pius.  
 Vivere si poteris, potuisti occidere fratrem!  
 30 Nescisti: sed scis: haec mora culpa tua est.  
 Viximus adversis, iaceamus partibus isdem.'  
 Dixit, et in dubio est, utrius ense cadat.  
 'Ense meo moriar, maculato morte nefanda?  
 Cui moreris, ferrum quo moriari dabit.'  
 35 Dixit et in fratrem fraterno concidit ense.  
 Victorem et victum condidit una manus.

463

[Item]

B. II 132.  
 M. 821.  
 B. IV 86.

Sicine componis populos, Fortuna, furentis  
 Vt vinci levius, vincere sit gravius?

15 et in p. esse *Meyerus* 17 ex unus *V* 18 nota *Francius*  
 19 in aste *V* (arte m. pr.?) 20 e *Scal.* a *V* 21 Inde ego et  
*L. Muellere* Ille *V* cessas *Lipsius* cesses *Burm.* 24 lu-  
 enda *Burm.* luenda *V* 25 referes *L. Muellere* referens  
*V* penates *Scaliger*: rependens (re et altera n. supra lin.  
 m. 1, d. ex corr.) *V* 27 n. *V* telo *V*, teli m. sec. 29 si  
*V* sic *Scaliger* 31 idem *V* 33 me *V* iaculatus *V*  
 maculato *Scaliger* sorte *L. Muellere* 34 Cui memoreris  
*V* 36 uictam *V* conficit *Burm.*  
 463. inscr. om. *V* 1 Scine *V* furentis *V*

Occisum credens gaudebat Maevius hostem:  
 Infelix fratris vulnere laetus erat.  
 Nec licuit non nosse: ferox dum membra cruenti      5  
 Nudat, in exuvias incidit ipse suas.  
 Et scelus et fratrem pariter cognovit et amens  
 'Hoc age', ait, 'maius nunc tibi restat opus.  
 Vincere victorem debes, defendere fratrem.  
 Cessas? ad facinus quam modo fortis eras!      10  
 Terram, iura, deos, bellum iam polluis ipsum:  
 Quod civile fuit, sic quoque culpa gravis.  
 His manibus patriae tu iam pia signa sequeris  
 Miles, in Antoni dignior ire rates?  
 Eripuit virtus pietatem, reddere virtus      15  
 Debet: qua rapuit, hac reparanda via est.  
 Quid moror absolvi?' Dixit, gladioque cruento  
 Incubuit, iungens fratris ad ora sua.  
 Sic, Fortuna, regas semper civilia bella,  
 Vt victor victo non superesse velit!      20

B. III 122. M. 143.

Petron. ed Buech.

fr 35.

B. IV 88.

464

Item

Inveniat, quod quisque velit. non omnibus unum est,  
 Quod placet. hic spinas colligit, ille rosas.

4 funere *Baehrens*, recte? 5 ferox (sic interpungens) *Sedl-*  
*mayer* senex V scelus uel nefas *Heinsius* cruenta *Scaliger*  
 8 aut V 10 at, facinus! L. *Mueller* 11 polluit V, corr.  
 L. *Mueller* 12 sit *Scaliger* 13 iam uulgo] tã V sequeris  
*Baehrens* requiris V 14 antonii V ratos V rate *Baeh-*  
*rens* 15 pietatē bis in V; alterum deleuit m. sec. 16 hac]  
 hec V 18 suo V sua *Scaliger* 20 ñ V] ne *Heinsius*

464—479. *Petronio* tribuit *Scaliger* in *Catalectis*, nisi  
 quod 471, 474, 477, 478 in schedis manu scriptis tantum;  
 cf. ad 466 et 476. — Item singulis inscr. V. Ex maiore  
 aliquo opere excerpta esse manifestum est

464. Item sic V 1 Inueniet V uelet, sed corr. V  
 2 collegit, sed corr. V

465

Item

B. M. —  
Buech. 38.  
B. IV 88.

Iam nunc ardentes autumnus fregerat umbras  
Atque hiemem tepidis spectabat Phoebus habenis,  
Iam platanus iactare comas, iam coeperat uvas  
Adnumerare suas defecto palmite vitis.

5 Ante oculos stabat, quidquid promiserat annus.

466

PETRONII

B. III 119.  
M. 145.  
Buech. 27.  
B. IV 88.

Item

Primus in orbe deos fecit timor, ardua caelo  
Fulmina cum caderent discussaque moenia flammis  
Atque ictus flagraret Athos: mox Phoebus ad ortus  
Lustrata devectus humo, Lunaque resectus  
5 Et reparatus honos; hinc signa effusa per orbem,  
Et permutatis disiunctus mensibus annus.  
Profecit vitium, iamque error iussit inanis  
Agricolae primos Cereri dare messis honores,  
Palmitibus plenis Bacchum vincere, Palemque fol. 99 r.

465. 1 argentes *V* regerat *V* fregerat *uulgo* argen-  
tes — fecerat *Baehrens!* 2 expectabat *V* auenis *V*  
3 platenus *V*, corr. *m. sec.* ceperat *V* 4 desecto  
*Scaliger*

466. Petronii add. *Scaliger*: cf. adnotat. ante 464 et ad  
u. 1 1 *Statius Theb. III 661* 'Primus in orbe deos fecit  
timor'. Eadem uerba *Fulgentius mythol. I 1 p. 31* 'et Pe-  
tronius ait' eumque secutus *Lactantius scholiasta Statii l. c.*  
cum dicit 'et Petronius Arbiter . . Primus — timor' Pe-  
tronio tribuunt: cuius scilicet hemistichium notum *Statius*  
*usurpauit*. Aliter *Buechelerus* horrida *Wakefieldius*  
2 *Maenala Peerlkampus* flamas *V*, corr. *m. pr.* 3 ad un-  
das *Iacobsius* 4 delectus *V*, corr. *Heinsius* humo (o *m. 2*)  
*V* senectus *V*, correxi 5 reparatos *V* 6 permutatus  
*Buecheler* disiunctis *V* -ctus *uulgo* distinctus *puto* 7 Pro-  
iecit *V* hoc *uulgo* add. Proiectum uitium hinc *Scaliger*  
iamque *Buechelerus* atque *V* tunc olim scripsi 8 mensis  
*V*, corr. *Pithoeus* 9 bachum uincere *V* palenque *V*

Pastorum gaudere manu: natat obrutus undis 10  
 Neptuni demersus aqua, Pallasque tabernas  
 Vindicat. et voti reus, et qui vendidit orbem,  
 Iam sibi quisque deos avido certamine fingit.

B. III 120.

M. 146.

Buech. 33.

B. IV 89.

467

Item

Nolo ego semper idem capiti suffundere costum  
 Nec noto stomachum conciliare mero.  
 Taurus amat gramen mutata carpere valle  
 Et fera mutatis sustinet ora cibis.  
 Ipsa dies ideo nos grato perluit haustu,  
 Quod permutatis hora recurrit equis. 5

B. III 121.

M. 147.

Buech. 34.

B. IV 90.

468

[Item]

'Vxor legitimus debet quasi census amari'.  
 Nec censum vellem semper amare in eum.

B. III 124.

M. 150.

Buech. 37.

B. IV 90.

469

Item

Linque tuas sedes alienaque litora quaere,  
 [O] iuvenis: maior rerum tibi nascitur ordo.  
 Ne succumbe malis: te noverit ultimus Hister,  
 Te Boreas gelidus securaque regna Canopi,

10 nutat obrutus omnis V undis Baehrens 11 pallidasq.  
 tabnas V 12 voti] furti Baehrens, recte? orbem Barthius  
 urbem Pithoeus 13 quisque Scaliger quis V

467. 2 toto V, corr. Palmerius sollicitare Iacobs  
 4 civis V 5 austu, corr. m. pr., V 6 pmultatis ora V  
 pernoctatis Barthius umbra Baehrens aequis V

468. Item om. V 1 legis inus V legitimus vulgo

469. 1t V 2 O add. Scaliger 4 securaque V  
 fecundaque Reiskius capi V m. pr. 5 iacentē V, corr.  
 Dousa fil.

- 5 Quique renascentem Phoebum cernuntque cadentem:  
 Maior in externas Ithacus descendat harenas.

470

Item

B. III 123.  
 M. 149.  
 Buech. 36.  
 B. IV 90.

Nam nihil est, quod non mortalibus afferat usum.

Rebus in adversis, quae iacuerunt, iuvant.

Sic rate demersa fulvum deponderat aurum:

Remorum levitas naufraga membra vehit.

- 5 Cum sonuere tubae, iugulo stat divite ferrum;  
 Barbara contemptu praelia pannus habet.

471

Item

B. III 61.  
 M. 142.  
 Buech. 50.  
 B. IV 91.

Parvula securo tegitur mihi culmine sedes

Vvaeque plena mero fecunda pendet ab ulmo.

Dant rami cerasos, dant mala rubentia silvae

Palladiumque nemus pingui se vertice frangit.

- 5 Iam qua diductos potat levis arca fontes,  
 Corycium mihi surgit olus malvaeque supinae  
 Et non sollicitos missura papavera somnos.

Praeterea sive alitibus contexere fraudem

Seu magis inbelles libuit circumdare cervos

- 10 Aut tereti lino pavidum subducere piscem,  
 Hos tantum novere dolos mea sordida rura.

I nunc et vitae fugientis tempora vende

6 itacui *V*, corr. *Palmerius* ita qui descendit *Francius*

470. l̃ *V* 2 nocuere *Tollius* 3 deprensa *Iacobs*  
 uulfom (-am m. 2) *V* aurē *V* 5 diuites, s eras., *V*  
 6 contempnit *V* contemptu *Dousa*. Raraque contemptus  
*Reiskius*

471. 2 facunda *V* u. 3. 2 *Buecheler* 4 pinguis  
 euertice *V* 5 portat *V* 6 Coricum *V* spine *V*, corr.  
 m. pr. 8 Siue al. c̃texere p̃terea *V*, transposuit *Oudendorp*.  
 Si uero et opertam *Scaliger* 9 Heu *V* 11 candida *Bue-*  
*cheler* 12 fugiendis *V* uendae *V*

Divitibus cenis! me si manet exitus idem  
Hic precor inveniat consumptaque tempora poscat.

B. III 133.

M. 181.

Buech. 32.

B. IV 91.

472

Item

Non satis est, quod nos mergit furiosa iuventus,  
Transversosque rapit fama sepulta probris:  
En etiam famuli cognata faece soluti  
Inter transgressas luxuriantur opes!  
Vilis servus habet regni bona, cellaque capti 5  
Deridet Vestam Romuleamque casam.  
Idcirco virtus medio iacet obruta caeno,  
Nequitiae classes candida vela ferunt.

B. — M. —

Buech. 39.

B. IV 92.

473

Item

Sic et membra solent auras includere ventris,  
Quae penitus mersae cum rursus abire laborant,  
Verberibus rimantur iter; nec desinit ante 4  
Frigidus, adstrictis qui regnat in ossibus, horror, 3  
Quam tepidus laxo manavit corpore sudor. 5

13 me V qui m. e. olim *Baehrens* 14 praecor V  
inueniar et poscar *Pithoeus* ponam *Klotzius*

472. Item *add. m. sec. V* 1 mergis V, *corr. Buecheler*  
2 Roma *Iacobsius* 3 An V ne *add. Scaliger* En L. *Muel-*  
*lerus* cognataq; fece V soluti scripsi (*h. e. ex plebe sua*  
*emersi*) sepulti V; cf. c. 236, 2 4 Intesta merassas V, *cor-*  
*rexii* (tr. sc. ad eos) mersae *Clauarius* Inter conrasas *Baeh-*  
*rens* luxantur V 'luxuriantur opes' *Cornelius Seuerus ap.*  
*Diomed. p. 378 K.* 6 festā V, *corr. Barthius* 7 coeno  
V 8 gerunt *Baehrens*

473. lñ V 1 t auras m. sec. in rasura V uentis V,  
*correxii uenis uulgo* 2 russus an rursus incertum V  
u. 3. 4 V, *transposuit Pithoeus* 4 net V 3 Et frigidus  
strictis V, *corr. Reiskius*

474

Item

B. III 62.  
M. 143.  
Buech. 51.  
B. IV 92.

O litus vita mihi dulcius! o mare felix,  
Cui licet ad terras ire subinde meas!  
O formosa dies! hoc quondam rure solebam  
†Iliadas armatas sollicitare manus.

5 Hic fontis lacus est, illic sinus egerit algas,  
Haec statio est tacitis fida Cupidinibus. —

Pervixi: neque enim fortuna malignior umquam  
Eripiet nobis, quod prior hora dedit.

475

Item

B. — M. —  
Buech. 40.  
B. IV 93.

Haec ait et tremulo deduxit vertice canos  
Consecuitque genas; oculis nec defuit imber,  
Sed qualis rapitur per vallis improbus amnis, fol. 99 u.  
Cum gelidae periere nives et languidus Auster  
5 Non patitur glaciem resoluta vivere terra,  
Gurgite sic pleno facies manavit et alto  
Insonuit gemitu turbato murmure pectus.

474. 1 dulcior V mare! felix, uulgo 2 tuas Baehrens 3 quies Heinsius hac V 4 Iliadas V Iliadum Pithoeus Iliada (Naidas Lindenbrogius) armata s. manu Christius Phyllidis uel solebat Ilias Scaliger Iliada poetae huius carmen conicio hamatas Heinsius 5 Hic fons, hic Heinsius locus V 6 h V Hic uulgo uicta V, corr. Pithoeus (an apta?) dicta Heinsius Post 6 uulgo inseritur c. 477 7 Peruici Pithoeus 8 priora V prior hora Scaliger pr. aura Baehrens 7—8 alii carmini tribuit Buech., fort. recte

475. 1 Haec & ait & V 2 geñ, corr. m. sec., V debuit V, corr. Scaliger 3 annis V 4 haust V 6 faciem V 7 gemitu et Baehrens turbatum Scaliger p& V



## 476

## [PETRONII]

B. III 125.

M. 178.

Buech. 28.

B. IV 93.

## Item

Nam citius flammās mortales ore tenebunt  
 Quam secreta tegant. quicquid dimittis in aula,  
 Effluit et subitis rumoribus oppida pulsat.  
 Nec satis est, vulgasse fidem. cumulati⁹ exit  
 Proditionis opus famamque onerare laborat . . . 5  
 Sic commissā verens avidus reserare minister  
 Fodit humum regisque latentes prodidit aures.  
 Concepit nam terra sonos calamique loquentes  
 Invenere Midam, qualem narraverat index.

B. ad III 62.

M. ad 143.

Buech. 51.

B. IV 93.

## 477

## Item

Illic alternis depugnat pontus et aer,  
 Hic rivo tenui pervia ridet humus.  
 Illic divisas conplorat navita puppis,  
 Hic pastor miti perluit amne pecus.  
 Illic inmanes mors obvia solvit hiatus, 5  
 Hic gaudet curva falce recisa Ceres.

476. Petronii *add. Scal. cf. adnot. ante 464 et ad u. 6*

1 ora tenebŭt *V* 2 demittis in aurem *Francius. num in auras?* 3 rubitis *V* 4 simulati⁹ *Scaliger* 5 famam(que *m. 2)* *V* onorare *V* u. 6—9 *Fulgentius myth. III 9 p. 126* 'Petronius Arbiter ait: sic c. u. . . index' 6 uerens et reserare *Fulg.* ferens et seruare *V, corr. Burm. ex Fulg.* 8 Cœpit *V, Fulg.* Excepit *Scaliger* 9 Inuenerem idē *V, recte Fulg.* Incinuere *Salmasius* Insonuere *Wernsdorff* conceperat *Fulg.* conspexerat *Munckerus*

477. Idē *V. Scaliger carmini 474 post u. 6 inseruit* 2 redet, *corr. in redit V* 3 Illi *V* diffissas *Handius, sed diuisas (V) est deletas, euersas, ut Hor. sat. I 1, 99; Silius II 96 al.* 4 mitis *V* omne *V* 5 oblita *V, corr. Hein-sius* abdita *Wernsdorf* iatus *V* horrida saeuit hiatu *Ouden-dorp* 6 num candet uel ridet? recis sa *V*

Illic inter aquas urit sitis arida fauces,

[Hic] . . . . .

[Illic] . . . . .

10

Hic dantur caro basia multo viro.

Naviget et fluctus lasset mendicus Vlixes:

In terris vivit candida Penelope!

478

Item

B. III 68  
M. 144.  
Buech. 52.  
B. IV 94.

Qui non vult properare mori nec cogere fata

Mollia praecipiti rumpere fila manu,

Hactenus iratum mare noverit. ecce refuso

Gurgite securos subluit unda pedes,

5

Ecce inter virides iactatur mytilus algas

Et rauco trahitur lubrica concha sono.

Ecce recurrentes qua versat fluctus harenas,

Discolor attrita calculus exit humo.

Haec quisquis calcare potest, in litore tuto

10

Ludat et hoc solum iudicet esse mare.

479

Item

B. III 224.  
M. 182.  
Buech. 81.  
B. IV 95.

Non est forma satis, nec, quae vult bella videri,

Debet vulgari more placere sibi.

Dicta, sales, lusus, sermonis gratia, risus

Vincunt, naturae candidioris opus.

u. 8. 9 excidisse puto 10 dantur caro scripsi da per-  
iuro V dea fert iuncto Baehrens securo Burm. perluto Ia-  
cobs percaro Wernsdorf bassa V amica Burm. 12 uiuet  
V, corr. Heinsius

478. 1 Qui moluit (corr. in maluit m. sec.) pro pare  
V, corr. Tollius nolit Oudendorp pro parte Scaliger facta  
V 4 subluit scripsi alluit Heinsius obluit V obruit Sca-  
liger 5 agas V 6 concha V sono Klotzius sinu V  
glauco Pithoeus 7 arenas V 9 toto V 10 luda V  
post u. 10 L. Muellerus fort. recte c. 477 adnectit ann.  
phil. 1867, 511

479. 2 placare V 3 Dicti V 4 Fingunt Baehrens  
languidioris Burm.

Condit enim formam, quicquid consumitur artis; 5  
Et nisi velle subest, gratia nuda perit.

\* \* \*

480

B. — M. —  
B. IV 11.

De pedibus (liber IIII)

fol. 116 r.

Pes est spondius, longa qui constat utraque.  
Hunc contra pariambus erit gemina breve iunctus.  
Longa brevisque pedem faciet postlata trochaeum.  
At praelata brevis longae concludet iambum.  
Dactylus ex longa veniet brevibusque duabus. 5  
Idem anapaestus erit, brevibus si coeperit ante.  
Cum brevis una duas distinguit syllaba longas,  
Creticus est. . . . .

5 cōsumitur V 6 Et nisi cultus adest L. *Muellerus*,  
*recte? nuda] tota Scaliger*

*Deinde sequuntur in V: excerpta ex Martiale IV 71  
—XIV (inter quae fol. 100 r. c. 26 anthol.), anthol. c. 265,  
266, 268, 303, 318, 263; excerpta ex Martiale a lib. specta-  
culorum ad lib. IV 62; c. 603—614; anthologiae carmina 33  
in A extantia; carmina XII sapientum (praeter c. 603—614  
anthol.); deinde 480. cf. praef.*

480. De pedibus Lib. IIII · V (cf. tit. c. 430) 1 pon-  
dius V constāt V 2 brede, corr. m. sec., V iunctis V  
3 p̄lata V 4 iamboni V 5 Dactytōs V post u. 8  
· AR · OS · TREOM · ELIAE | F̄L (i. e. feliciter) V, deinde  
Incipit prolog<sup>5</sup> Alchimi <sup>8</sup>ēpi ad Apollinarem ep̄m V. Se-  
quitur *Alcimus Auitus*

# AENIGMATA

## CODICIS BERNENSIS 611

481

B. M. B. —

### 1 De olla

Ego nata duos patres habere dinoscor.  
 Prior semper manet alterque morte finitur.  
 Tertia me mater dura mollescere cogit  
 Et tenera gyro formam assumo decoram.  
 5 Nullum dare victum frigenti corpore possum,  
 Calida sed cunctis salubres porrigo pastus.

### 2 De lucerna

Me mater novellam vetus de germine finxit.  
 Et in nullo patris formata sumo figuram.  
 Oculi non mihi lumen ostendere possunt,  
 10 Patulo sed flammis ore produco coruscas.

*B = Bernensis 611 s. VIII—IX, fol. 73<sup>r</sup>—80<sup>v</sup>. L = Lipsiensis Rep. I 74 s. IX—X, fol. 15<sup>v</sup>—24<sup>r</sup>. V = Vindobonensis 67, quem Mone edidit (anzeiger f. kunde d. deutschen vorzeit 1839 p. 219 sqq.). PT = Parisini 5596 et 8071 s. IX, qui pauca aenigmata eaque corrupta (P: 1, 5, 6, 13, 25, 35, 50; T: 3, 6) habent: quos raro attuli. Ex V orthographica interdum omisi. B Hagenus, L ego contulimus. Ab emendando fere abstinendum est in his uersibus ad uerborum accentus formatis*

481. Questiones enigmatū rethoricae aptis (l. artis) L  
 1—9 osten om. B 1 denuscor P 2 alter qui L mor-  
 tem P 4 formata L ads. L 6 Calidos et V Ca<sup>3</sup>lida  
 L porrego P pastos L 7—12 post 13—18 L 8 formā  
 sumo L 9 dire possunt B 10 Patulas et V

Nolo me contingat imber nec flamina venti.  
Sum amica lucis, domi delector in umbris.

## 3 De sale

Me pater ignitus, ut nascar, creat urendo  
Et pia defectu me mater donat ubique.  
Is qui dura solvit, hic me constringere cogit. 15  
Nullus me solutum, ligatum cuncti requirunt.  
Opem fero vivis opemque reddo defunctis.  
Patria me sine mundi nec ulla valebit.

## 4 De scamno

Mollior horresco semper consistere locis.  
Vngula nam mihi firma, si caute ponatur. 20  
Nullum iter agens sessorem dorso requiro.  
Plures libens fero, meo dum stabulo versor.  
Nolo frena mihi, mansueto iuveni, pendas,  
Calcibus et senum nolo ne verberer ullis.

## 5 De mensa

Pulchra mater ego natos dum collego multos, 25  
Cunctis trado libens, quicquid in pectore gesto.  
Nulli sicut mihi pro bonis mala redduntur. 29  
Oscula nam mihi prius qui cara dederunt, 27  
Vestibus exutam turpi me modo relinquunt.  
Quos lactavi, nudam pede per angula versant. 30

11 Nullum me continget *B* flamine *V* 12 Dum  
*libri* Sum *scripsi* in umbras *BL* 13 Me *mat* (*ingenitū*  
*m. pr. in ras.*) ut *L* 15 constringere *B* 16 solutam  
*BV* solutam *L*, *corr. m. 2* ligatam *L* r. c. ligatam *V* le-  
gatam *B* legatum *T* 17 uiris *V* 18 Sine *m. p.* *V* mun-  
dus *L* 19—24 *om. B* 20 nam *om. V* firma mihi *V*  
ponitur *L* 22 fero libens *L* 23 mihi frena *V* frenas  
mihi *L* 24 et semen *L* 25 colligo *LV* 26 Cuctis *B*  
libens trado *V* quicquid libens *BL*; *corr. Hagen* 29 *huc*  
*posuit Hagen* Nullae *B* reddunt *V* 27 Oscula *B*  
28 turpiter *B* turpi *VL* 30 nuda me pede *L* nudam pede  
me *V* angulos *B*

## 6 De calice

- Nullus ut mea lux sola penetrat umbram  
 Et natura vili miros postpono lapillos.  
 Ignem fero nascens: natus ab igne fatigor.  
 Nulla me putredo tangit nec funera turbant:  
 35 Pristina defunctus sospes in forma resurgo.  
 Et amica libens oscula porrigo cunctis.

## 7 De vesica

- Teneo liquentem, sequor membrana celatum.  
 Verbero nam cursu, visu quem cernere vetor.  
 Inpletur domus invisus sed vacua rebus.  
 40 Permanet dum cibum nullum de pondere gessi.  
 Quae dum clausa fertur, velox ad nubila surgit,  
 Patefacta nullum potest tenere manentem.

## 8 De ovo

- Nati mater ego: natus ab utero mecum.  
 Prior illo non sum, semper qui mihi coaevus.  
 45 Virgo nisi manens numquam concipere possum.  
 Sed intacta meam infra concipio prolem.  
 Post si mihi venter disruptus ictu patescit,  
 Moriens viventem sic possum fundere fetum.

## 9 De mola

- Senior ab aevo, Eva sum senior ego.  
 50 Et senectam gravem nemo currendo revincit.

De uitro *Par.* 5596 31 Nullus *BVL* uti *V* mea  
*P]* meam *BV* me quā *L* sola *om.* *L*, sola lux *V* solam *B*  
 32 miror *B* 34 putrido *B* tangit *BV* tegit *L* 33 nascens  
 fero *V* 35 defunctos *V* suspis *B* suspes *P* 36 oscula  
*B* porrego *B* 37—42 *om.* *B* 38 Verbere *V* 39 in-  
 uisis domus *L* 40 cibum *V]* uicem *L* de *V]* sub *L*

43 natus] animatus *V* 44 Prius *B* qui <sup>e</sup>*L* coaevus *V*  
 45 concipire *B* 46 intra *Hagen* 47 uenter mihi di-  
 ruptus *V* patiscit *B* 48 p. s. *V* fundire *B* foetum *L*  
 49 Eva sum *B]* aeuasum *L* euasi *V* 50 senecta *V*

Milia prosterno, manu dum verbero nullum.	52
Vitam dabo cunctis, vitam si tulero multis.	51
Satura nam victum, ignem ieiuna produco	53
Et uno vagantes possum comprehendere loco.	

## 10 De scala

Singula si vivens firmis constitero plantis,	55
Viam me roganti directam ire negabo.	
Gemina sed soror meo se latere iungat:	
Coeptum valet iter velox percurrere quisquis.	
Subito mihi pedem nisi calcaverit ille,	
Manibus, quae cupit, numquam contingere valet.	60

## 11 De nave

Mortua maiorem quam vivens porto laborem.	
Dum iaceo, multos servo; si stetero, paucos.	
Viscera si mihi foris detracta patescant,	
Vitam fero cunctis victumque confero multis.	
† Bestia defunctam avisque nulla me mordet,	65
Et onusta currens viam nec planta depingo.	

## 12 De grano

Mortem ego pater libens adsumo pro natis	
Et tormenta simul, cara ne pignora tristem.	
Mortuum me cuncti gaudent habere parentes	

52 ante 51 *Hagenus* 53 uictu *L*, recte? producor  
*V* 54 uacantes *BV* cauantes *L*; corr. *Hagen* sic *L*;  
 conpraehendere *B* comprehendere *V* locum libri 55—60 om.  
*B* 55 Singulis *L* si f. u. constituo *V* 56 rogans *L*  
 Me r. u. ire n. d. *V* 57 se scripsi si *L* iungat si latere  
 meo *V* 59 pedem mihi *L* illi *V* 60 corrigere ualebit  
*V* 11 De naui *L* 61 uiuens quam *BL* 62 iacior *V*  
 63 patiscant *B* 65 sic *L* (nisi quod de cunctis et mordit)  
 Bestea defuncta quae nulla memordit *B* *B.* defunctam auis  
 nec mordebit ulla *V* 66 uia currens *V* 67 *M.* pater  
 ego l. p. n. assumo *V* 68 Et teror cara simul *V* nec  
 p. tristant *L* tristrent *BV*, corr. *Hagen* 69 g. c. h. pa-  
 rentem *V*

- 70 Et sepultum nullus parvo vel funere plangit.  
 Vili subterrena pusillus tumulor urna,  
 Sed maiore possum post mortem surgere forma.

## 13 De vite

- Vno fixa loco longinquis porrigo victum.  
 Caput mihi ferrum secat et brachia truncat.  
 75 Lacrimis infecta plura per vincula nector,  
 Simili damnandos nece dum genero natos.  
 Sed defuncti solent ulcisci liberi matrem,  
 Sanguine dum fuso lapsis vestigia versant.

## 14 De oliva

- Nullam ante tempus lustris genero prolem  
 80 Annisque peractis superbos genero natos,  
 Quos domare quisquis valet industria parvus,  
 Cum eos marinus iunctus percusserit imber.  
 Asperi nam lenes sic creant filii nepotes,  
 Tenebris ut lucem reddant, dolori salutem.

## 15 De palma

- 85 Pulchra semper comis locis consisto desertis.  
 Ceteris dum mihi cum lignis nulla figura,  
 Dulcia petenti de corde poma produco

70 sepultum *B*] simul tum *VL* uel paruo *V* 71 tu-  
 molor *B* tumor *L* timor *V* 72 Si maiori *VL* surgire *B*  
 forma *B*, fructu *V*, om. *L* 73 porrego *B* 74 Caper *V*  
 s. f. *V* 75 uinclā *B* 76 Simeli damnanda *B* nec *L*  
 genere *V* 78 lapis *L* uersant *ex* uersar *L* seruant *V*  
 79 Nulla a. t. inlustrem *L* inlustrem a. t. *V* 80 Am-  
 nisq; *L* Annis s. p. *V* 81 donare *B* quis *L* ualet qui-  
 uis *V* paruos *libri* 82 iunctis *B* i. p. iunctos *V* cunctos  
*Hagen* 83 om. *L* Asperrimam *B* lenis *V* filio (o in  
*ras.*) *B* 84 Tenebris — reddant *iteratum in L* doloris  
*libri* De h̄ *L* 86 dum *B* n. m. c. l. *V* 87 pa-  
 tenti *L*



Nulloque de ramis cultore confero fructum.  
 Nemo qui me serit de meis fructibus edit.  
 Et amata cunctis flore sum socia iustis.

90

## 16 De cedria

Me mater ut spinis vivam enutrit iniquis,  
 Ut dulcem faciat, inter acumina servat.  
 †Teretina formam rubentem confringo ceratam  
 Et incisa nullam dono de corpore guttam.  
 Mellea cum mihi sit sine sanguine caro,  
 Acetum eructant . . exta clausa saporem.

95

## 17 De cribro

Patulo sum semper ore nec labia iungo.  
 Incitor ad cursum frequenti uerbere tactus.  
 Escae mihi ullae manu si forte ponantur,  
 Has amitto currens minuto vulnere ruptas.  
 Meliora cunctis, mihi nam vilia servant  
 Vacuumque bonis inane cuncti relinquunt.

100

## 18 De scopia

Florigeras gero comas, dum maneo silvis,  
 Et honesto vivo modo, dum habito campis.  
 Sed acta vili solo depono capillos.  
 Turpius me nulla domi vernacula servit.

106

105

88 Nullumque *BL* De r. et nullum *V* cultori *VL*  
 89 meis de f. aedit *L* 90 om. *B* 91—96 om. *B* De citria  
*legendum est* 91 uiu. sp. nutrit *L* 92 F. ut d. *L*  
 93 ceratā c. rubentē *L* 96 Acidum *puto* eructant (n  
*eras*) *L* extra *V* 97 Sum s. p. *V* 98 in *LV* cursu  
*L* ictus *L* 99 Extat *B* Extā *L* Extra *V* nulla *BL*  
*m. manu nulla V* 100 Quas *BL* Quos *V* ruptus *BLV*  
 101 Cunctis meliora *V* nam i. e. sed, c/. v. 112, 229,  
 314 *al.* seruans *BLV* (s. u. *V*) 102 Et b. u. *V*  
 inanem *BLV* De scupa *B* 103 fero *L* Fero florigeras  
 s. d. m. c. *V* 104 c. d. h. m. *V* 106. 105 *posui*  
 106 Et redacta *LV* uile *B* s. c. u. d. *V*  
 turpius  
 105 Me *B* T. u. serum d. m. n. *V* seruis *L*

- 107 Cuncti per horrenda me terrae pulvere iactant.  
Sed amoena domus sine me nulla videtur.

## 19 De pice

- Dissimilem sibi me mater concipit infra,  
110 Et nullo virili creata de semine fundor.  
Dum nascor sponte, gladio divellor a ventre.  
Caesa vivit mater: ego nam flammis aduror.  
Nullum clara manens possum concedere quaestum;  
Plurimum fero lucrum, nigro si corpore mutor.

## 20 De melle

- 115 Lucida de domo lapsus diffundor ubique;  
Et quali dimissus modo, non invenit ullus.  
Bisque idem natus, semel inde utero cretus,  
Qualis in conceptu, talis in partu renascor.  
Milia me quaerunt, ales sed invenit una  
120 Cereamque mihi domum depingit ab ore. x

## 21 De apibus

Masculus qui non sum, sed neque femina, coniux  
Filios ignoto patre parturio multos.  
Vberibus prolem nullis enutrio tantam.  
Quos ab ore cretos nullo de ventre sumsi.

107 sic LV terra B puluire B 108 S. d. a. u. s.  
m. n. V 109 concepit BL intra Hagen 110 u. n. V  
uirile B creta LV 111 gladio B ] uale L ualde V  
112 n. e. V adustor L 113 Null, B p. m. V conce-  
dire B concere L 114 Plurem LV f. l. L lugrum B  
muto si c. nigrum V nigrum L muto L 115 lapsu V  
116 Set Hagenus 117 Bisq; (idem odd. V) natus inde (i.  
om. V) semel (om. B) in (om. B) u. cr. libri 118 concepto  
B conconceptu L parto B r. in p. V 119 Me q. m. V  
talis Hagen alis BL alia V sed om. LV 120 Cireamq;  
B Aureamq; LV 121 Masculus q; B qui] quoque L  
quae V 122 I. f. V patri LV 123 tantum BLV  
124 cretus LV nullo (nullo = B nullos V) de ventre libri  
creatos conicio nulla de Venere Hagen

Nomen quibus unum natisque conpar imago, 125  
Meos inter cibos dulci conplector amore.

## 22 De ove

Exigua mihi virtus, sed magna facultas.  
Opes ego nulli quaero, sed confero cunctis, 128  
Paupera quae multum ipsos nam munero reges. 132  
Modicos operans cibos egena requiro 129  
Et ieiuna saepe cogor exsolvere censum. 130  
Nullus sine meo mortalis corpore constat. 131

## 23 De igne

Durus mihi pater, dura me generat mater: 133  
Verbere nam multo huius de viscere fundor.  
Modica prolatus feror a ventre figura, 135  
Sed adulto mihi datur inmensa potestas.  
Durum ego patrem duramque mollio matrem,  
Et quae vitam cunctis, haec mihi funera praestat.

## 24 De membrana

Manibus me perquam reges et visu mirantur. 144  
Lucrum viva manens toti nam confero mundo 139  
Et defuncta mirum praesto de corpore quaestum, 140  
Vestibus exuta multoque vinculo tensa.  
Gladio sic mihi desecta viscera pendent,  
Miliaque porto nullo sub pondere multa.

126 Me *L* ci=bos *B* dulci] dulce *B*, diuitiarū *LV*  
128 nullius *V* 132 post 128 posui Paupera *BV* quem  
*B* que *V* Pauper atque *L* Pauper ego *Hagen* nam] ta-  
men *Mone* 129 oberrans *LV* aegena *BL* 130 ex-  
soluire *B* 131 uellere *Mone* De igni *L* 133 Durum  
*L* mihi est *V* germinat *L* 134 Verbera *B* uiscire *B*  
135 P. m. *V* figuras *L* 138 c. u. *V* 144 ante 139  
posui postquam libri (perquam *Hagen*) Me p. m. reges —  
murantur *V* uiso *B* 139 Lugrum *B* uita *LV* uitam  
*B* manes *L* toto *L* tota *V* 141 tensa *BV*] falsa *L*  
142 si *Hagen* des. s. m. *V* 143 Portoque millia *V*

## 25 De litteris

- 145 Nascimur albensibus locis sed nigrae sorores.  
 Tres unito simul nos creant ictu parentes.  
 Multimoda nobis facies et nomina multa,  
 Meritumque dispar, vox et diversa sonandi.  
 Numquam sine nostra nos domo detinet ullus  
 150 Nec una responsum dat sine pari roganti.

## 26 De sinapi

- Me si visu quaeras, multo sum parvulo †parvus,  
 Sed nemo maiorum mentis astutia vincit.  
 Cum feror sublimi parentis umero vectus,  
 Simplicem ignari me putant esse natura.  
 155 Verbere correptus saepe si giro fatigor,  
 Protinus occultum produco cordis saporem.

## 27 De papiro

- Amnibus delector, molli sub cespite cretus,  
 Et producta levi natus columna virdesco.  
 Vestibus sub meis nequeo cernere solem,  
 160 Alieno tectus possum producere lumen,  
 Filius profundi, dum fio lucis amicus.  
 Sic qui vitam dedit mater et lumina tollit.

## 28 De serico

Arbor una mihi, quae vilem conferat escam,  
 Qua repleta parvus produco vellera magna,

146 uniti *V* nos *om.* *V* icto *B* 147 N. f. mult.

*V* 148 Et meritum *V* s. d. *V* 149 nisi <sup>ne</sup> *B* detinet  
*B* De sinapi *om.* *L* 151 parvus *V* 152 astucia *B*  
 153 sublimi *LV*, *om.* *B* humero *LV* 154 magnae re-  
 putant me e. naturae *V* 155 gyro (?) *V* 157 D. amn. *V*  
 cespite *B* 158 leue *B* uirdisco *B* uiresco *LV* 159 ne-  
 queo *B* non queo *L* non quaero *V* cernire *B* 160 Alieno  
*libri* tectus *B* testis *LV* producere *B* 161 Filius *L*  
 Filios *B* Profundi filius *V* fior *B* fio *L* figor *V* 162 Sic  
 que *V* pater ipse *Hagen* limina *V* 163—168 *om.* *B*  
 De syrico *L* 163 M. a. u. *V* uilem qui conferet *L*  
 164 paruis *V* u. m. pr. *L*

Exiguos conlapsa foetos pro munere fundo 165  
 Et ales effecta mortem adsumo libenter.  
 Nobili perfectus forma me Caesares ulnis  
 Efferunt et reges infra supraque mirantur.

## 29 De speculo

Vterum si mihi praelucens texerit umbra,  
 Proprios volenti devota porrigo vultus. 170  
 Talis ego mater vivos non genero natos,  
 Sed petenti vanas diffundo visu figuras.  
 Exiguos licet mentita profero fetus,  
 Sed de vero suas videnti dirigo formas.

## 30 De pisce

Nulla firma loco manens consistere possum 175  
 Et vagando vivens nullo conspiciere quemquam.  
 Vita mihi mors est, mortem pro vita requiro  
 Et volanti domo semper amica delector.  
 Numquam ego lecto volo iacere tepenti,  
 Sed vitalem mihi torum sub frigore condo. 180

## 31 De nymp̄ha

Ore mihi nulla petenti pocula dantur,  
 Ebrius nec nullum reddo post inde fluorem.

165 Exiguus *L* 166 ales *L* talis *V* assumo *V*  
 167 perfectum *puto* formam *V* 168 infera *L* 169 Vtut *L*  
 praelucem *L* umbram *V* 170 *V. pr. V* uolente *B* por-  
 rego *B* 171 Tales *LV* u. m. *V* 172 visu diffundo  
*V* 173 *L. e. V* Exiguus *L* mentia *L* foetos *L* faetos  
*B* 174 Sed di(ex de)uerso *L* De pisce *L* -ibus *BV*  
 175—180 ante 169 *V* 175 firmo *L* consistere *B* 176 ua-  
 cando *LV* nullum *LV* conspiciere *B* quemque *V*  
 177 est et *BLV* 178 uolenti *LV* <sup>amica</sup> uacua *L* 179 uolo  
*om. L* t. i. uolo *V* 180 Sed *om. L* uitale (ex uict. *B*)  
 libri thorum (?) *V* frigora *L* figura *B* De nimfa *L*  
 181—186 *om. B* 181 d. poc. *V* 182 idem *V* inde *L*

- Versa mihi datur vice bibendi facultas  
 Et vacuo ventri potus ab imo defertur.  
 185 Poplite depresso conceptas denego nymphas  
 Et sublato rursum diffuso confero nimbos.

## 32 De spongia

- Dissimilem sibi dat mihi mater figuram.  
 Caro nulla mihi, sed viscera vacua latebris.  
 Sumere nihil possum, si non absorbuero matrem.  
 190 Et quae me concepit, hanc ego genero, postquam  
 Manu capta levis gravis sum manu demissa.  
 Et quae sumpsi libens, mox cogor reddere sumptum.

## 33 De viola

- Parvula dum nascor, minor effecta senesco  
 Et cunctas praecedo maiori veste sorores.  
 195 Extremos ad brumae me primo confero mense  
 Et cunctis amoena verni iam tempora monstro.  
 Me reddit inlustrem parvo de corpore sumptus  
 Et viam quaerendi docet, qui nulli videtur.

## 34 De rosa

- Pulchra in angusto me mater concipit alvo  
 200 Et hirsuta barbis quinque complectitur ulnis.  
 Quae licet parentum parvo sim genere sumpta,  
 Honor quoque mihi concessus fertur ubique.

184 ima *L* 185 Pollice *L* Poplice *V* limphas *L*  
 186 diffusos *L* De spongia *B* 187 pater *L* pater f.  
 mihi *V* 188 m. n. — l. u. *V* vaga *Hagen* vasta *ego*  
 189 Sumire *B* Nil p. s. *V* mater *L* 190 hanc ego  
 genero *LV*, om. *B* 191 l. c. *V* gravissimum *B* di-  
 missa *L* 192 sumsi *B* reddere sumtum *B* 193—198  
 om. *B* 194 cunctos (?) *V* 195 mensis *L* 196 Et am.  
 uinctis *L* m. t. *V* 197 reddet *L* 199 Pulchram a.  
*Hagen* conceptit *B* quin  
 que *B* 201 parvus in *libri*, corr.  
*Hagen* 202 c. m. *L* fertor *B*

Utero cum nascor, matri rependo decorem  
Et parturienti nullum infligo dolorem.

## 35 De lilio

Nos pater occultus commendat patulae matri 205  
Et mater honesta confixos porrigit hasta.  
Vivere nec umquam valemus tempore longo,  
Et leviter tactos incurvat aegra senectus.  
Oscula si nobis causa figantur amoris,  
Reddimus candentes signa flaventia labris. 210

## 36 De croco

Parvulus aestivas latens abscondor in umbras  
Et sepulto mihi membra sub †tellure vivunt.  
Frigidas autumnī libens adsuesco pruinas,  
Et brumae propinqua miros sic profero flores.  
Pulchra mihi domus manet, sed pulchrior infra 215  
Modica in forma clausus aromata vinco.

## 37 De pipere

Pereger externas vinctus perambulo terras  
Frigidus et tactu praesto sumenti calorem.  
Nulla mihi virtus, sospes si mansero semper:  
Vigeo nam caesus, confractus valeo multum. 220

203 Utero *om. B* dum *V* doctorem *LV* (d. m. r. *V*)  
204 parturientem *LV* nullo *B* 205 commendet *L*  
206 onusta *L* coniux *B* confixus *LV*, *correz* porregit *B*  
207 uiuire *B* 208 Set *Hagen* tactus *B* u. 210 ante  
208 *B*; *rectus ordo est in LV* 209 Oscula *B* c. f. a.  
*BV*] donentur c. a. *L* 210 candentes *B* signa *VL*,  
*om. B* 211 paruolus *B* aestiuus — umbris *V* 212 se-  
pultum *LV* (m. s. *V*) tellure *B* tollere *L* sub terra reui-  
uunt *conicio* 213 Au. fr. *V* brumas *B* 214 propinquam  
*V* 215 Michi d. p. *V* intra *Hagen* 216 Modicos *B*  
-cus *LV* clausos *B* -sis *V* u. 217 — praegnantem 338  
*om. B* 219 sospes *L*, *om. V* 220 Vegeo *L* ual. m. c. *V*

Mordeo mordentem, morsu nec vulnero dentem.  
Lapis mihi finis simul, defectio lignum.

### 38 De glacie

- Corpore formata pleno de parvulo patre  
Nec a matre feror, nisi feratur et ipsa.  
225 Nasci vetor ego sine genito patre.  
Et creata rursus ego concipio matrem.  
Hieme conceptos pendens cum servo parentes,  
Rursus in aestivo coquendos ignibus apto.

### 39 De hedera

- Arbor mihi pater, nam et lapidea mater.  
230 Corpore nam mollis duos dirumpo parentes.  
Aestas me nulla nec ulla frigora vincunt.  
Vnus bruma color vernoque simul et aestu.  
Propriis erecta vetor consistere plantis,  
Manibus sed alta peto cacumina tortis.

### 40 De muscipula

- 235 Vinculis extensa multos comprehendo vagantes  
Et soluta nullum queo comprehendere pastum.  
Venter nullus mihi, quo possint capta reponi,  
Sed multa pro membris formantur ora tenendi.  
Opes mihi non sunt, sursum sed pendor ad auras.  
240 Nam fortuna mihi remanet, si tensa dimittor.

222 Lapsis L      223 formatam V plena L  
225 patre genito V; recte L      226 creatam LV      227 con-  
conceptis L cum om. L      228 Et ae. r. ignibus trado co-  
quendis L De edera L      229 cf. adn. v. 101. lipidea L  
230 dirumpo V      231 Aestas L] Necei V nulla V] nec  
ulla L nec ulla scripsi] ulla nec L nec uincunt fr. dura  
V      232 B. c. u. L unoque V aesto L esto V  
233 sic L. Surrecta pr. V      234 Sed m. V      235 con-  
phendo uacantes L      236 comprehendere L      237 m. n. L  
possim LV      238 firmantur V      240 m. f. V manet L  
dimittor si modo tensa V



## 41 De vento

Nascens curro velox grandi virtute sonorum.  
 Deprimo nam fortes, infirmos allevo sursum.  
 Os mihi est nullum, dente nec vulnero quemquam.  
 Mordeo sed cunctos silvis campisque morantes.  
 Cernere me quisquam, vinclis quoque neque tenere 245  
 Macedo nec Liber vincit nec Hercules umquam.

## 42 De glacie

Arte mea nulla valet durescere quisquam.  
 Efficior dura, multos quae facio molles.  
 Cuncti me solutam cara per oscula gaudent  
 Et nemo constrictam manu vel tangere cupit. 250  
 Speciem mihi pulchram dat rigor et †auctor,  
 Qui saevos abire iubet, torpescere pulchros.

## 43 Der vermiculis sericis formatis

Concepi innumeros, de nido amitto volatus,  
 Corpus et inmensum parvis adsumo de membris.  
 Mollibus de plumis vestem contexto nitentem 255  
 Et texturae sonum nec auribus concipit ullus.  
 Si quis forte meo videatur vellere tectus,  
 Excussam vestem statim reicere temptat.

## 44 De margarita

Conspicuum corpus arte mirifica sumpsi.  
 Multis cava modis gemmarum ordine nector. 260

241 Velox c. n. *L* grande *V* sonorum *L* sonos *V*  
 242 N. f. reprimo *V* releuo *V* 243 mihi cum *V*  
 ē mihi *L* 244 cunctos *L* plures *V* 245 sic *V*; *cor-*  
*ruptus*. C. me q. nec tenere uinclis (*non plura*) *L*  
 246 herculis *L* It̄ de g. *L* 247 mea nulla *L* me nec  
 ulla *V* decrescere *L* 248 mōltus qui *L* 251 riget  
 et *L* et albor *conicio* 252 saeuus *L* siricis *L*  
 253 I. concipi a. d. n. u. *L* 254 I. p. c. ass. d. m. *V*  
 255 Millibus et u. e pl. c. n. *V* 256 aure nec *L*  
 257 uellere *om.* *L* tectus in *mg.* *L* 258 Excusam *L*  
 statim *om.* *L* De margarita *L*, tit. *om.* *V*

Publicis concepta locis in abdita nascor.  
 Confero sed lucrum vacua de luce referta.  
 Nullum mihi valet frigus nec bruma vigescit,  
 Sed calore semper molli sopita fatigor.

## 45 De terra

- 265 Os est mihi patens, crebro qui tunditur ictu.  
 Reddo libens omnes escas, quas sumpsero lambens.  
 Nulla mihi fames, sitim quoque sentio nullam,  
 Et ieiuna mihi semper praecordia restant.  
 Omnibus ad escam miros efficio saporos,  
 270 Gelidumque mihi durat per secula corpus.

## 46 De malleo

- Vna mihi toto cervix pro corpore constat  
 Et duo libenter nascuntur capita collo.  
 Versa mihi pedum vice dum capita currunt,  
 Lenes reddo vias, quas calle tero frequenti.  
 275 Nullus mihi comam tondet nec pectine versat.  
 Vertice nitenti plures per oscula gaudent.

## 47 De castanea

- Aspera dum nascor, a matre cute producior  
 Et adulta vigens leni circumdolor amictu.  
 In tactu sonitum de ventre profero magnum  
 280 Et corrupta tacens vocem non profero ullam.  
 Nullus in amore certo me diligit unquam,  
 Nudam nisi tangat vestemque tulerit omnem.

261 conconcepta L    262 Vacua d. l. r. confero lucrum  
 L    263 frigus valet nec umbra L uilescit LV    264 mollis  
 L    267 sitimq; sitio L    269 per m. effecta s. V  
 270 Quaeque mihi gelidum V    De malleo om. V    273 uice  
 scripsi uitae L    capiti LV, correxi    Dum capiti currit, reli-  
 quis omissis, V    274 calle quas VL    277 c. pr. a matre  
 L    278 uigens V crescens L    279 S. intacta m. de u.  
 produco L    280 Et om. L    281 u. quoque profero nul-  
 lam V    282 ni V    et uestem V

## 48 . . . . .

Quattuor en istas gerens ego clausa figuras,  
 Pandere quas paucis deprecatur ratio brevis.  
 Humida sum sicca, subtili corpore crassa, 285  
 Dulcis et amara, duro gestamine mollis.  
 Dulcis esse nulli possum nec crescere iuste,  
 †Nisi amaro duroque carcere nascar.

## 49 De pluvia

Mirantibus cunctis nascens infligo querelas,  
 Statim deficio, qui maior a patre nascor. 290  
 Me gaudere potest nullus, si terrae coaequor;  
 Me cuncti superas laetantur carpere vias.  
 Improbis amara diffundo pocula totis  
 Et videre volunt quanti tantique refutant.

## 50 De vino

Innumeris ego nascor de matribus unus, 295  
 Et genitus nullum viventem relinquo parentem.  
 Multa me nascente subportant vulnera matres,  
 Quarum mors mihi est potestas data per omnes.  
 Laedere non possum, me si quis oderit, umquam,  
 Et iniqua meo reddo quoque satis amanti. 300

## 51 . . . . .

Multiplici veste natus de matre producior,  
 Nec habere corpus possum, si vestem amitto.

*Inscr. om.* V q, c L 283 clausas V Q. çhas ego  
 clausas gerens f. L 284 quas has V brevis V bis L  
 286 et om. V 289 infligor quaerelas L 290 Efficior sta-  
 tim m. a p. qui nascor L 291 n. p. L quoequor L  
 292 S. m. cu. L 294 quanti nolunt L 295 ego om. V  
 296 Genitusq; L 297 Multae nascentes s. V 298 mihi  
 mors L 299 oderã L 300 reddã meo L q; L quoque  
 V *Inscr. om.* LV 301 sic L pr. a matre V

- Meo subito nascor in ventre, fero parentes.  
 Nam vivo sepultus, vitam et inde resumo.  
 305 Deductus superis nec umquam crescere possum,  
 Dum natura facit corpus succedere plantis.

52 Item de rosa

- Mollis ego duros de corpore genero natos;  
 In conceptu numquam amplexu viri delector.  
 Sed dum infra meis concrescunt filii latebris,  
 310 Nascens quisque meum dirumpit vulnere corpus.  
 Postquam velantes decorato tegmine matrem  
 † Saepe religati frangunt commune ∪ fortes.

53 . . . . .

- Venter mihi nullus, infra praecordia nulla.  
 Nam tenui feror semper in corpore sicco.  
 315 Cibum nulli quaero, ciborum milia servans;  
 Loco currens uno lucrum ac confero damnum.  
 Membra mihi duo tantum in corpore pendent,  
 Similemque gerunt caput et planta figuram.

54 . . . . .

- Duo generant multos sub numero fratres  
 320 Nomine sub uno, divisos quisque naturam.  
 Pauper ac dives pari labore premuntur.  
 Pauperes semper habet, dives quos saepe requirit.

304 Viuo namque *L* inde *L* idem *V* 305 Superis  
 eductus *L* 306 c. f. *L* succendere *V* *Inscr. om. L*  
 307 corpore *L* corde *V* 310 *M.* q. n. *L* dirumpo (dis-  
 rumpo *L*) uulnera *LV*, corr. *Mone* 311 d. u. *L* uelan-  
 tes *LV*. num uelantur? 312 sic *V* diligati *L* comne *L*  
*Inscr. om. LV* 314 T. n. s. f. *L* siccum *L* 316 C. u.  
 l. *V* 317 Duo mihi membra *L* pendunt *L* 318 sic  
*L*; om. *V* *Inscr. om. LV* 319 generantur *L* 320 Ho-  
 mine (?) *V* 321 ac *V* atq; *L* 322 Pauper puto P. et  
 s. habeant diuesq, s. req. *L* diuites quam *V* quos scripsi

Caput illis nullum, sed os cum corpore cingunt.  
Nunc stantes et nunc iacentes plurima portant.

## 55 De sole

Semine nec ullo patris creata renascor, 325  
Vbera nec matris suxi, quo crescere possem,  
Vberibusque meis ego saepe reficio multos.  
Vestigia nulla figens perambulo terras.  
Non anima nec caro mihi sunt nec cetera membra,  
Attamen aligeras reddo temporibus umbras. 330

## 56 De verbo

Vna mihi soror est, unus et ego sorori.  
Coniux illa mihi, huius et ego maritus.  
Nam numquam uno sed † multorum coniungimur ambo,  
Sed de longe meam praegnantem reddo sororem.  
Quotquot illa suo gignit ex utero partus, 335  
Cunctos uno reddo tectos de peplo nepotes.

## 57 De igne

Prohibeor solus noctis videre tenebras  
Et absconse ducor longa per avia fugiens.  
Nulla mihi velox avis inventa volatu,  
Cum videar nullas gestare corpore pinnae. 340  
Vix auferre praedam me coram latro valebit. 342  
Corpore defecta velox comprehendo senectam. 344

324 Nunc] Nam *LV* et nunc *scripsi*] enim *L* nam *V*  
325 creata *L* concreta *V* 327 que *om.* *L* ego meis (*om.* saepe)  
*L* 329 Non c. nec a. *V* Anima nec c. *L* (Non et sunt  
*om.* *L*) 330 Al. tamen *L* 331 est *om.* *L* 332 huius  
*L* cuius *V* 334 de longe *V* a longe *L*, cf. u. 371 335 suos  
*BV* suos *L* suo *Hagen* gignit *B* ūto *V* partos *B*  
336 peblo *L* De igni *L* 338 auia] uia *L* fugens *L*  
340 uidar *L* in c. *V* pennas *LV* corpori *B* 344 de-  
fecto *olim scripsi* defecta *BLV* uelux *B* comprehendo *BL*  
comprendo *V* 344 est post 343 in *BLV*; huc transposui

## 58 De rota

- 343 Assiduo multas vias itinere currens  
 345 Versa vice rerum compellor ire deorsum  
 Et ab ima redux trahor conscendere sursum.  
 Sed cum mei parvum cursus conplevero tempus,  
 341 Publica per diem dum semper compita curro,  
 348 Infantia †pars simul est et curva senectus.

## 59 De luna

- Quo movear gressu, nullus cognoscere temptat,  
 350 Cernere nec vultus per diem signa valebit.  
 Quotidie currens vias perambulo multas  
 Et bis iterato cunctas recurro per annum.  
 Imber nix pruina glacies nec fulgura nocent,  
 Timeo nec ventum forti testudine tecta.

## 60 De caelo

- 355 Promiscuo per diem vultu dum reddor amictus,  
 Pulcher saepe, sed turpis qui saepe habetur,  
 Innumeras ego res cunctis fero mirandas,  
 Pondere sub magno rerum nec gravor onustus.  
 Nullus mihi dorsum, faciem sed cuncti mirantur,  
 360 Et meo cum bonis malos recipio tecto.

343 Ass. quae u. c. i. m. *V* itinere *B* 345 rursum *B* re-  
 rum *LV* inre *L* 346 conscendere *B* 347 me in p. cursum *L*  
 conplevero tempus *supra lineam B* Cumque mei p. t. compl.  
 cursum *V* 341 *huc transposui* competa *B* competo *L*  
 competa *V* 348 simul et c. *B* simul est et *V* est simul  
 et *L* 349 mouâr *B* modo uear *L* gressum *BL* gressu  
*V* (?), *Hagen* cognoscere *B* agnoscere *L* 350 Cernire *B*  
 nelebit *L* 351 Quotidie *sic L* Cottidie *B* Q. que uias  
 percurrens ambulo multas *V* 352 it.] t tatum *V* per-  
 curro *V* 353 I. n. gl. nec umquam *V* fulgora *libri* cerno  
*V* 354 N. t. *V* forte *B* tectus *L* 355 Promiscuos —  
 uultus *LV* uulto *B* 356 Pulchrum *libri* Pulcher *Hagen*  
 sed turpis *B*] reddet amictus *L*; om. *V* qui semper *libri*  
 qui saepe *scripsi* 357 mirantibus *LV* (m. f. *V*) 360 Et  
 me *B* malis *L* tectu *B* Atque meo malos c. b. capio t. *V*

## 61 De stellis

Milia conclusae domo sub una sorores:  
 Minima non crescit, maior nec aevo senescit.  
 Et cum nulla parem conetur alloqui verbis,  
 Suos moderato servant in ordine cursus.  
 Pulchrior torpentem vultu non despicit ulla. 365  
 Odiuntque lucem; noctis secreta mirantur.

## 62 De umbra

Humidis delector semper consistere locis  
 Et sine radice inmensos porrigo ramos.  
 Mecum iter agens nulla sub arte tenebit,  
 Comitem sed viae ego comprehendere possum. 370  
 Certum me videnti demonstro corpus a longe,  
 Positus et iuxta totum me numquam videbit.

## 63 De vino

Pulchrior me nullus versatur in poculis umquam,  
 Ast ego primatum in omnibus teneo solus.  
 Viribus atque meis possum decipere multos. 375  
 Leges atque iura per me virtutes amittunt.  
 Vario me si quis haurire voluerit usu,  
 Stupebit ingenti mea percussus virtute.

De stillis *B* 361—366 *post* 372 *in LV* 362 seniscit  
*B* 363 partem c. adl. *L* c.] queat *V* 364 moderatos  
*LV* Seruant ipsae s. m. o. c. *V* 365 Pulchior turpen-  
 tem uultū *L* dispicit *B* displicit ullam *L* P. et uultum  
 turpem non d. ullum *V* 366 nocte *B* s. sequuntur  
*V* 367 Umedis *B* D. h. *V* consistire *B* 368 radices  
*B* i. quoque p. *V* porrego *B* 369 I. a. m. non ulla s.  
 a. t. *V* 370 conpraehendere *B* Neque u. ego compren-  
 dere p. *V* 371 <sup>ui</sup> denti *B* 372 totam *BL* totum me  
 neque u. *V* *In solo L sequitur aenigma medii aevi* De  
 oue, tum hoc ineditum Item de uino 377 hauri *L*. *In V*  
*sequuntur duo aenigmata non metrica.*

## ADDENDA.

Quorundam virorum doctorum plerumque sola nomina attuli; nunc libellos eorum accuratius significabo:

Goetz, G. = Acta societ. philol. Lipsiensis IV 360 (c. 5—6).

Klapp, H. = Quaestiones de Anthol. lat. carminibus nonnullis. Progr. Wandsbeck 1875.

Maehly, J. = Zeitschr. f. oesterreich. Gymnasien 1872 p. 554 sqq.

Mueller, H. J. = Symbolae ad emendandos scriptores latinos II. Berolini 1881. (lectiones libri V accuratius tradit).

Mueller, Luc. = Rhein. Museum f. Philologie 18, 482. 19, 114. 20, 633. 23, 94. 24, 136; 323. Jahrb. f. Philologie 1866, 555. 1867, 483; 783. al.

Petschenig, M. = Zeitschr. f. oesterreich. Gymnasien 1877 p. 481 sqq.

Schubert, O. = Quaestiones de Anthologia codicis Salmasiani. I De Luxorio. Dissert. Lipsiensis. Vimariae 1875.

c. 1 p. 7. Adde: Z m. pr. habet solos v. 41—100. C habet 1, 1—10; 2, 1—8.

c. 5 p. 27 lege: Vratislav. s. XI.

c. 19. p. 82 *'Praefatio'* in Corpore glossariorum latinorum V p. V secundum apographum Gundermanni typis expressa est. In quo quae a mea collatione differunt ita dabo, ut Quicherati (bibl. de l'école des chart. s. III t. I p. 204) lectionem addam, quo certius verum noscatur:

3 *compellit* G(undermann), *compellet* R(iese), Q(uicherat), 4 et

GQ, eY R, 15 *consete* G, *censete* RQ, 18 *uitulantius* G,

-*tius* R, -*tius* Q, *coagmentem* G, *cohacmentem* RQ, 20 *faborem* GQ, *favorē* collatio mea.

Ad Placidi glossas (l. c.) ex eodem libro haec notanda sunt quae in omnibus Placidi codd. a mea lectione discrepant: 1 *implicitus*, 4 *diriuita* vel *diriuita*, 7 *clodorum*,



- 9 *maledictus, conuictor*, 18 '*uitulantes: gaudentes*' deest.  
 19 *murgison*, 20† *effafilatus exero thumero*. —
- c. 21, 285 adn. p. 97 corrigenda est ex praef. p. XX adn. 2.  
 c. 23, 2 p. 97 *finxit* recipiendum erat.  
 c. 25, 3 ib. *si formosam facili impetravit amore* coniecit Ziehen.  
 c. 70 p. 108: de Passiphae et Minotauro esse notandum est.  
 c. 99, 4 p. 124: scribe cum *A tolerasse* (sc. vir venena toleravit).  
 c. 200 p. 170 adde: Tiberiano tribuit Baehrens.  
 c. 207, 2 p. 178 *iunctis pedibus* 'ut prisca temporum simulacra quae violari nefas erat' Ziehen interpretatur.
- Libri Casanatensis collationem hanc ex Baehrensii PLM IV p. 24 adde: c. 224, 1 *coniux*, 2 *multo celatur*, 3 *talem si*, 6 *sūmittere*, 7 *biformē*, 9 *formose-puelle* (-sas aurū uos s. puellas man. 2). — c. 232, 2 *siniit* ut S, 3 *siccat*, 5 *pulcerrima*. — c. 318 'fere totum evanidum.'
- c. 286, 18 p. 223 *Enigmata Simphosii scolastici* Petropolitani s. VIII in indice s. IX addito (Venantius ed. Leo p. IX).  
 c. 353, 10 p. 278 adn. '*uide* c. 350, 4'; adde: '*et* 189, 2'.
-

# ANTHOLOGIA LATINA

SIVE

POESIS LATINAE SUPPLEMENTVM

EDIDERVNT

FRANCISCVS BVECHELER ET ALEXANDER RIESE

PARS PRIOR:

CARMINA IN CODICIBVS SCRIPTA

RECENSUIT

**ALEXANDER RIESE**

FASCICVLVS II:

RELIQVORVM LIBRORVM CARMINA

EDITIO ALTERA DENOVO RECOGNITA



MCMVI

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

**LIPSIÆ : TYPIS B. G. TEVBNERI**

## PRAEFATIO

---

In hoc altero Anthologiae fasciculo permulti codices in usum vocandi erant. Quorum multos ipse iam cum priorem editionem curarem, contuli, Parisinos dico plerosque et Valentianos et Bambergensem (c. 483) et Turicensem 78 et Vossianos q. 33 et q. 69, quosdam postea adhibui: Parisinos nonnullos, Lipsiensem I 74, Phillippicum nunc Berolinensem 167 (1825), Vaticanos et Florentinos nonnullos. Aliorum librorum collationes virorum doctorum benevolentiae debeo: Alfredus Holder ex Leidensibus quosdam (inprimis Vossianum fol. 111), Valentianos 389 et 396, Caroli-ruhenses 36 F et 167, mihi contulit et quae Noltius ex codicibus Bruxellensibus 1828/30 et 5657 enotaverat, meo usui concessit. Hermannus Hagen ex codicibus Bernensibus, Einsidlensibus, Sangallensibus permulta et ante editionem priorem et postea mihi curavit. Porro Martinus Hertz codicem Rehdigeranum S. I. 6. 17 et Guilelmus de Hartel Vindobonensem 2521 a me rogati inspexere Conradusque Bursian quae ex Parisinis 7533 et 8093 enotaverat mecum communicavit. Gasto Boissier denique c. 718 cum codice Parisino 13026 et Augustus Thorbecke c. 483 cum codice Bambergensi contulit. His accedunt alii viri docti, qui humaniter in editione altera instituenda me adiuverunt. Georgius enim Goetz Gustavi Loewe amici collationes librorum Hispanorum aliorumque in c. 483, 484, 485<sup>a</sup>, 486, 488, 495—636, 639—641, 644—647, 658, 660, 664, 667—669, 674<sup>a</sup>, 679, 719<sup>d</sup>, 720<sup>b</sup>, 730, 736—737, 740sq., 784—786, 800, 806, 842, 855 factas mihi praesto



retinui, quippe quae, licet ei hic illic ascripta, Iambano ex parte nota iam fuerint. Omnino computa omnia ea quae R. Peiper in Ausonio —436 conguessit.

editione priore II, p. XXXIV sqq. fusius exposui, quae Burmannianae Meyerianaeque syllogae ideo, recentisve aevi sint, aliasve ob causas non

Quod hic repetere, cum editiones illae du-

In hac editione, si cratae sint, supervacaneum esse mihi videtur; in una igitur editionem id cognoscendi studiosos priores editiones de uno addo, carmina inscriptionum ad plerumque partem operis pertinere<sup>1)</sup>, rhythmica autem et Trinius (non 481) me nunc omnino removisse.

nam post hanc editionem seriem secundum codices cuiusque vetu- I 74, Editiones saeculorum ordine institutam retinebo (cf.

Vaticanae Editiones. Quorum igitur carminum codices inde ab collatione antiquiores innotuerunt, eos secundum horum Alfredi Editionis disposui, eo tamen loco, quo olim inserta Voellii Editionis relegans quo nunc leguntur. — Con- rubens Editionis aut errorem scribendi tollant aut rectam ex Editionis Editionis monstrent, commemorare nolui: vereor verat, ne Editionis commemorando hic illic nimius fuerim.

codices Editionis carmina addidi sive quae post a. 1871 permixta Editionis innotuerunt (c. 484<sup>a, b</sup>, 493<sup>b</sup>, 664<sup>a</sup>, 672<sup>a</sup>, curavit Editionis 763<sup>a</sup>, 772<sup>b</sup>, 785<sup>a</sup>, 786<sup>a</sup>, 798<sup>a</sup>, 19—28, 801, num 811—805, 807—811, 855<sup>a-d</sup>, 859<sup>add.</sup>, 863<sup>a</sup>, nensem Editionis quae in hanc syllogam quadrare mihi Bursianae Editionis (c. 485<sup>b</sup>, 493<sup>a</sup>, 674<sup>b</sup>, 689<sup>b, c</sup>, 716<sup>add.</sup>, necum Editionis 785<sup>b, c</sup>, 790<sup>a</sup>, 873<sup>d</sup>, 874<sup>a, b</sup>, 943, 944 sqq.):

cum Editionis Editionis c. 483 Editionis c. 888 et 903 (Buech. 871 et 1522 = CIL XIII dunt Editionis 122) nunc omisi; debui omittere etiam c. 659 instituta Editionis 92, et 427 = CIL III 3676). Retinui c. 661, Gustavi Editionis XIII 2402, 2414, 128), quippe quae Buechelerus allorumpet Editionis er carmina pro inscriptionibus habita in CIL sunt c. 509, 787, 221, 877, 414. Quae non ex 639—641 Editionis omnibus sed ex syllogis codicum fluxere ut 208, 674<sup>a</sup>, 679, Editionis 684, sine dubio retinenda mihi erant.

784—790, Editionis

esse voluit, ex quibus eas quae ad recentiores codices pertinent omisi, ex aliis autem uberrimos fructus percepi. Maximilianus Bonnet amicus in c. 485<sup>a</sup>, 658—660, 664, 683, 716, 720, 794—797, R. Ehwald Gothanus in c. 484, Ad. Fueh Sangallensis in c. 665, H. Lebègue Parisinus in c. 791sq., H. Magnus in c. 488 et 680<sup>a</sup>, H. Schoene in carmine medico 719<sup>c</sup>, Sinker bibliothecarius Cantabrigiensis in c. 786<sup>b</sup>, Ant. Spagnolo Veronensis bibliothecae praefectus in c. 723<sup>a</sup>, Scato de Vries Leidensis in cod. Gothano 1047, Jul. Ziehen in c. 639 suis me collationibus et E. Duemmler et Wilhelmus Meyer Gottingensis adnotationibus benigne adiuverunt.

Porro ut prioris editionis singulas schedas Franciscus Buecheler inspexit coniecturisque multis eisque ex parte palmaribus exornavit, ita in hac editione altera Julius Ziehen (quem mihi non contigit exorare ut editoris munus in se reciperet) multis carminibus studiose operam utilem navavit plagulasque prelo impressas mecum perlegit.

His viris omnibus gratias maximas laeto animo testatas esse volo.

Omnium denique collationum quae in 'Poetis latinis minoribus' Baehrensii aliisque libris impressis mihi praesto erant, rationem ut par erat habui.

Terminum carminibus eligendis me sexti p. Chr. saeculi exitum constituisse, in Hispaniae tamen carminibus paulo latius evagatum esse iam in praefatione fasciculi I p. VI dixi. Quaedam in ed. pr. edita, postea autem ad medium recensve aevum non solum sensu quodam sed certis rationibus detrusa (c. 687, 727, 741, 897) nunc repetere nolui; quae autem antiquitatis dubiae suspectaeque in syllogam recepi, ea hic illic (doleo quod non ubique) litteris obliquis impressa sunt. Non facile autem est, in omnibus carminibus, praesertim si quae Ausonii quandam similitudinem habent, aetatem discernere. Bedam ut par erat omisi; tamen

c. 676 sqq. retinui, quippe quae, licet ei hic illic ascripta, tamen Columbano ex parte nota iam fuerint. Omnino vide et reputa omnia ea quae R. Peiper in Ausonio suo p. 406—436 conguessit.

In editione priore II, p. XXXIV sqq. fusius exposui, quae carmina Burmannianae Meyerianaeque syllogae ideo, quod medii recentisve aevi sint, aliasve ob causas non receperim. Quod hic repetere, cum editiones illae dudum oblitteratae sint, supervacaneum esse mihi videtur; ad priorem igitur editionem id cognoscendi studiosos revoco. Hoc unum addo, carmina inscriptionum ad Buecheleri partem operis pertinere<sup>1)</sup>, rhythmica autem carmina (non 481) me nunc omnino removisse.

Carminum seriem secundum codices cuiusque vetustissimos ex saeculorum ordine institutam retinebo (cf. I p. VII). Quorum igitur carminum codices inde ab a. 1871 vetustiores innotuerunt, eos secundum horum aetatem transposui, eo tamen loco, quo olim inserta erant, ad eum relegans quo nunc leguntur. — Coniecturas nisi aut errorem scribendi tollant aut rectam tollendi viam monstrent, commemorare nolui: vereor tamen ne in commemorando hic illic nimius fuerim.

Quaedam carmina addidi sive quae post a. 1871 demum innotuerunt (c. 484<sup>a b</sup>, 493<sup>b</sup>, 664<sup>a</sup>, 672<sup>a</sup>, 719<sup>a b c f</sup>, 763<sup>a</sup>, 772<sup>b</sup>, 785<sup>a</sup>, 786<sup>a</sup>, 798<sup>a</sup>, 19—28, 801, 802, 804, 805, 807—811, 855<sup>a-d</sup>, 859<sup>add.</sup>, 863<sup>a</sup>, 873<sup>a-c</sup>), sive quae in hanc syllogam quadrare mihi visae sunt (c. 485<sup>b</sup>, 493<sup>a</sup>, 674<sup>b</sup>, 689<sup>b c</sup>, 716<sup>add.</sup>, 723<sup>a</sup>, 764<sup>a</sup>, 785<sup>b c</sup>, 790<sup>a</sup>, 873<sup>d</sup>, 874<sup>a b</sup>, 943, 944 sqq.):

---

1) Itaque c. 888 et 908 (Buech. 871 et 1522 = CIL XIII 581 et XII 1122) nunc omisi; debui omittere etiam c. 659 et 660 (B. 902, et 427 = CIL III 3676). Retinui c. 661, 662, 722 (CIL XIII 2402, 2414, 128), quippe quae Buechelerus omiserit. Inter carmina pro inscriptionibus habita in CIL VI 5, 2\*, g—l sunt c. 509, 787, 221, 877, 414. Quae non ex ipsis inscriptionibus sed ex syllogis codicum fluxere ut 203, 210, 437, 683, 684, sine dubio retinenda mihi erant.



- 9 *maledictus, conuictor*, 18 '*uitulantes: gaudentes*' deest.  
 19 *murgison*, 20† *effafilatus exero thumero*. —
- c. 21, 285 adn. p. 97 corrigenda est ex praef. p. XX adn. 2.  
 c. 23, 2 p. 97 *finxit* recipiendum erat.  
 c. 25, 3 ib. *si formosam facili impetravit amore* coniecit Ziehen.  
 c. 70 p. 108: de Passiphae et Minotauro esse notandum est.  
 c. 99, 4 p. 124: scribe cum *A tolerasse* (sc. vir venena toleravit).  
 c. 200 p. 170 adde: Tiberiano tribuit Baehrens.  
 c. 207, 2 p. 178 *iunctis pedibus* 'ut prisca templorum simulacra quae violari nefas erat' Ziehen interpretatur.
- Libri Casanatensis collationem hanc ex Baehrensii PLM IV p. 24 adde: c. 224, 1 *coniux*, 2 *multo celatur*, 3 *talem si*, 6 *sūmittere*, 7 *biformē*, 9 *formose-puelle* (-sas aurū uos s. puellas man. 2). — c. 232, 2 *siniit* ut S, 3 *siccat*, 5 *pulcerrima*. — c. 318 'fere totum evanidum.'
- c. 286, 18 p. 223 *Enigmata Simphosii scolastici* Petropolitani s. VIII in indice s. IX addito (Venantius ed. Leo p. IX).  
 c. 353, 10 p. 278 adn. '*uide* c. 350, 4'; adde: '*et* 189, 2'.
-

# ANTHOLOGIA LATINA

SIVE

POESIS LATINAE SUPPLEMENTVM

EDIDERVNT

FRANCISCVS BVECHELER ET ALEXANDER RIESE

PARS PRIOR:

CARMINA IN CODICIBVS SCRIPTA

RECENSUIT

**ALEXANDER RIESE**

FASCICVLVS II:

RELIQVORVM LIBRORVM CARMINA

EDITIO ALTERA DENVO RECOGNITA



MCMVI

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

**LIPSIÆ : TYPIS B. G. TEVBNERI**

## PRAEFATIO

---

In hoc altero Anthologiae fasciculo permulti codices in usum vocandi erant. Quorum multos ipse iam cum priorem editionem curarem, contuli, Parisinos dico plerosque et Valentianos et Bambergensem (c. 483) et Turicensem 78 et Vossianos q. 33 et q. 69, quosdam postea adhibui: Parisinos nonnullos, Lipsiensem I 74, Phillippicum nunc Berolinensem 167 (1825), Vaticanos et Florentinos nonnullos. Aliorum librorum collationes virorum doctorum benevolentiae debeo: Alfredus Holder ex Leidensibus quosdam (inprimis Vossianum fol. 111), Valentianos 389 et 396, Caroliruhenses 36 F et 167, mihi contulit et quae Noltius ex codicibus Bruxellensibus 1828/30 et 5657 enotaverat, meo usui concessit. Hermannus Hagen ex codicibus Bernensibus, Einsidlensibus, Sangallensibus permulta et ante editionem priorem et postea mihi curavit. Porro Martinus Hertz codicem Rehdigeranum S. I. 6. 17 et Guilelmus de Hartel Vindobonensem 2521 a me rogati inspexere Conradusque Bursian quae ex Parisinis 7533 et 8093 enotaverat mecum communicavit. Gasto Boissier denique c. 718 cum codice Parisino 13026 et Augustus Thorbecke c. 483 cum codice Bambergensi contulit. His accedunt alii viri docti, qui humaniter in editione altera instituenda me adiuverunt. Georgius enim Goetz Gustavi Loewe amici collationes librorum Hispanorum aliorumque in c. 483, 484, 485<sup>a</sup>, 486, 488, 495—636, 639—641, 644—647, 658, 660, 664, 667—669, 674<sup>a</sup>, 679, 719<sup>d</sup>, 720<sup>b</sup>, 730, 736—737, 740sq., 784—786, 800, 806, 842, 855 factas mihi praesto

esse voluit, ex quibus eas quae ad recentiores codices pertinent omisi, ex aliis autem uberrimos fructus percepi. Maximilianus Bonnet amicus in c. 485<sup>a</sup>, 658—660, 664, 683, 716, 720, 794—797, R. Ehwald Gothanus in c. 484, Ad. Fueh Sangallensis in c. 665, H. Lebègue Parisinus in c. 791sq., H. Magnus in c. 488 et 680<sup>a</sup>, H. Schoene in carmine medico 719<sup>e</sup>, Sinker bibliothecarius Cantabrigiensis in c. 786<sup>b</sup>, Ant. Spagnolo Veronensis bibliothecae praefectus in c. 723<sup>a</sup>, Scato de Vries Leidensis in cod. Gothano 1047, Jul. Ziehen in c. 639 suis me collationibus et E. Duemmler et Wilhelmus Meyer Gottingensis adnotationibus benigne adiuverunt.

Porro ut prioris editionis singulas schedas Franciscus Buecheler inspexit coniecturisque multis eisque ex parte palmaribus exornavit, ita in hac editione altera Julius Ziehen (quem mihi non contigit exorare ut editoris munus in se reciperet) multis carminibus studiose operam utilem navavit plagulasque prelo impressas mecum perlegit.

His viris omnibus gratias maximas laeto animo testatas esse volo.

Omnium denique collationum quae in 'Poetis latinis minoribus' Baehrensii aliisque libris impressis mihi praesto erant, rationem ut par erat habui.

Terminum carminibus eligendis me sexti p. Chr. saeculi exitum constituisse, in Hispaniae tamen carminibus paulo latius evagatum esse iam in praefatione fasciculi I p. VI dixi. Quaedam in ed. pr. edita, postea autem ad medium recensve aevum non solum sensu quodam sed certis rationibus detrusa (c. 687, 727, 741, 897) nunc repetere nolui; quae autem antiquitatis dubiae suspectaeque in syllogam recepi, ea hic illico (doleo quod non ubique) litteris obliquis impressa sunt. Non facile autem est, in omnibus carminibus, praesertim si quae Ausonii quandam similitudinem habent, aetatem discernere. Bedam ut par erat omisi; tamen

c. 676 sqq. retinui, quippe quae, licet ei hic illic ascripta, tamen Columbano ex parte nota iam fuerint. Omnino vide et reputa omnia ea quae R. Peiper in Ausonio suo p. 406—436 conguessit.

In editione priore II, p. XXXIV sqq. fusius exposui, quae carmina Burmannianae Meyerianaeque syllogae ideo, quod medii recentisve aevi sint, aliasve ob causas non receperim. Quod hic repetere, cum editiones illae dudum oblitteratae sint, supervacaneum esse mihi videtur; ad priorem igitur editionem id cognoscendi studiosos revoco. Hoc unum addo, carmina inscriptionum ad Buecheleri partem operis pertinere<sup>1)</sup>, rhythmica autem carmina (non 481) me nunc omnino removisse.

Carminum seriem secundum codices cuiusque vetustissimos ex saeculorum ordine institutam retinebo (cf. I p. VII). Quorum igitur carminum codices inde ab a. 1871 vetustiores innotuerunt, eos secundum horum aetatem transposui, eo tamen loco, quo olim inserta erant, ad eum relegans quo nunc leguntur. — Coniecturas nisi aut errorem scribendi tollant aut rectam tollendi viam monstrent, commemorare nolui: vereor tamen ne in commemorando hic illic nimius fuerim.

Quaedam carmina addidi sive quae post a. 1871 demum innotuerunt (c. 484<sup>a-b</sup>, 493<sup>b</sup>, 664<sup>a</sup>, 672<sup>a</sup>, 719<sup>a-b-c-f</sup>, 763<sup>a</sup>, 772<sup>b</sup>, 785<sup>a</sup>, 786<sup>a</sup>, 798<sup>a</sup>, 19—28, 801, 802, 804, 805, 807—811, 855<sup>a-d</sup>, 859<sup>add.</sup>, 863<sup>a</sup>, 873<sup>a-c</sup>), sive quae in hanc syllogam quadrare mihi visae sunt (c. 485<sup>b</sup>, 493<sup>a</sup>, 674<sup>b</sup>, 689<sup>b-c</sup>, 716<sup>add.</sup>, 723<sup>a</sup>, 764<sup>a</sup>, 785<sup>b-c</sup>, 790<sup>a</sup>, 873<sup>d</sup>, 874<sup>a-b</sup>, 943, 944 sqq.):

---

1) Itaque c. 888 et 908 (Buech. 871 et 1522 = CIL XIII 581 et XII 1122) nunc omisi; debui omittere etiam c. 659 et 660 (B. 902, et 427 = CIL III 3676). Retinui c. 661, 662, 722 (CIL XIII 2402, 2414, 128), quippe quae Buechelerus omiserit. Inter carmina pro inscriptionibus habita in CIL VI 5, 2\*, g—l sunt c. 509, 787, 221, 877, 414. Quae non ex ipsis inscriptionibus sed ex syllogis codicum fluxere ut 208, 210, 487, 683, 684, sine dubio retinenda mihi erant.

plura num addere debuerim, in incerto mihi est. Atque cum non ad unam certam normam constitui possit, quid huc quadret quid non, hunc locum aptum puto, quo haec quoque commemorem:

Carmen de senectute a Baehrensio PLM V 313 editum, quod ut multum habet delectationis, ita Germanum poetam Carolingicae ni fallor aetatis aperte prodit, omisi. — Versus cuiusdam Scotti *de alphabeto* (ib. V 375) huc propter aetatem non pertinent; quod non commemorarem, nisi arte et dictione prope abessent ab aenigmatis c. 481 etiam vitiosius compositis, quae omittenda non erant quod antiquitatis vergentis (ad quam „Tullius“ auctor ea revocat) versus esse possunt. — Licentii carmen satis diffusum ex Augustini epistula 26, in qua in C. Script. Eccl. Vindob. 34, 89sq. extat, excerpere non debui, neque *versus* Sibyllae (Iudicii signum . .) ab eodem De civitate Dei 18, 23 aut tres versus De doctrina christ. III 7, 11 ab eo adlatos. Nam versus vel carmina a scriptoribus adlata in universum non afferam.

Iam in apparatu qui dicitur critico codices mihi notos enumeravi (ita tamen ut eorum qui saeculo XI recentiores sunt permultos utpote levioris momenti et passim interpolatos omitterem). Quorum collationes plenas attulerim, adnotavi vel in Addendis adnotabo. Nam ut orthographica et falsam verborum separationem in plerisque, ita lectionem codicum deteriorum saepe (vellem saepius etiam) omisi. Cur enim nube lectionum ad verum inveniendum inutilium apparatus obrui sinerem?

Quod in priore parte libri modo nomine meo modo persona prima me induxi, eam inaequabilitatem aliasque ne mali consulat lector quaeso.

DABAM FRANCOFVRTI AD MOENVM

Mense Augusto anni MCMVI.

**CARMINA**  
**CODICVM QVORVNDAM**  
**SAECVLO NONO ANTIQVIORVM**





## SISEBVTI ✓

regis Gothorum epistula missa ad Isidorum de libro  
rotarum

B. V 46. M. 388.  
B. V p. 357.

Tu forte in lucis lentus vaga carmina gignis  
Argutosque inter latices et musica flabra  
Pierio liquidam perfundis nectare mentem.  
At nos congeries obnubit turbida rerum  
5 Ferrataeque premunt milleno milite curae,  
Legicrepaē tundunt, latrant fora, classica turbant;  
Et trans Oceanum ferimur porro usque nivosus  
Cum teneat Vasco nec parcat Cantaber horrens.

488. O = Ovetensis nunc Escorialensis R II 18 saec.  
VII—VIII longe optimus (Loewii conlationem ed. Goetz  
Ind. schol. hib. Ienens. 1887—88), e quo vel minima afferam.  
Pauca addam ex C (oloniensi 83 II anni 798) quem contuli  
Mus. rhen. 30, 133 et B (ambergensi 787 s. VIII) quem con-  
tuli; 5 (Bern. 219 s. X. Paris 7533 s. X. Regin. 255 et 1260  
s. X. Sangall. 855 s. IX. alios) non afferam. — Titulo ca-  
rent O fol. 23<sup>v</sup>, B. Incipit epistolā Sisebuti regis Gotorum  
missa ad Isidorum de libro rotarum C. — Isidoro Aldhelmus  
p. 232 G., sed regi [a. 612—620] Sisebuti auctor de com-  
puto et Clemens Scotus et ('in prologo sesebuti ad ysidorū')  
glossa in Vatic. 1469 s. X tribuunt. 1 lucu B 5 lucu ex  
lucu C 2 musica flabra = c. 658, 12 3 Pyerio OC  
5 Ferrateque O -tique C Feratumque B 6 Legicrepe  
(-crepi B) tundunt OB 5 Legifereq; crepunt C 'Legiscrepa:  
νομοδιδασ' Corp. Gloss. II 122, 2 7 niuossus C 8 or-  
rens OCB

En quibus indicas, ut crinem frondea Foebi  
 Succingant hederave comas augustius umbrent! 10  
 En quos flammantem iubeas volitare per aethram!  
 Quin mage pernices aquilas vis pigra elephantum  
 Praecurret volucremque pigens testudo molossum,  
 Quam nos rorifluam sectemur carmine lunam.  
 His tamen, incurvus per pondera terrea nitens, 15  
 Dicam, cur fesso livescat circulus orbe  
 Purpureumque iubar nivei cur tabeat oris.  
 Non illam (ut populi credunt) nigrantibus antris  
 Infernas ululans mulier praedira sub umbras  
 Detrahit altivago e speculo, nec carmine victa 20  
 Vel rore Stygis aut herbis terrae aericrepantem  
 Vincibilemque petit clangorem (quippe per aethram,  
 Qua citimus limes dispescit turbida puris,  
 Inviolata meat); sed vasto corpore tellus  
 (Quae medium tenet ima polum) dum lumina fratris 25  
 Detinet umbriferis metis, tum sidere casso  
 Pallescit, teres umbra rotae dum transeat himen  
 Aggeri velox cumuli speculoque rotanti  
 Fraternas reparet per caelum libera flammās.

9 Est *B* In, *corr. m.* 2 (?), *O* crimen *O*<sup>1</sup> *B* 10 ede-  
 raue *O* edere ue *B* umbrant *B* 11 In *B* ethram *O*  
 12 sic (Quin ex Quid) *O* magne pernices aquilas vis pigre  
 leuantum *B* magis pernicious aquilam sus pigra uolantem  
*C* 13 Precurret *O* 15 His *O* Sed *C* Es *B* 16. 17 quur *O*  
 16 libescat *OC* liuera *B* 18 illa *B* 19 Infernas,  
*corr.*, *O* predira *OC* subumbrans *B* 20 Detrait *O*  
 e *O*, *om.* *BC* altivaga e specula *Dousa* ne *B* 21 Vel  
*OC* Neg *B* stygis *O* stigias *rell.* aut here terra matricre-  
 pantem *O*, *em.* *Goetz*; *om.* *B* 5; mortalis transit in un-  
 das *C* 22 atram *O* aetram *C* 23 dispicit *O*; *corr.*  
*Scaliger* (dispexit *C* dispicet *B*) 25 Que *O* immo *C* cul-  
 mina *libri*: lumina *Scaliger* 26 Desinet *OB*, *corr.* *Scaliger*  
 (Disserit *C* Deserit 5) moetis *O* tum *O*: dum *CB*  
 27 teres *O*: terrae *C*, *om.* *B* rotam *Goetz* himen *O*: ex-  
 hūmōr *B* axem *C* imae *Riese* 28 sic *CB*, Aggeret *O*  
 rosanti *O*; similia *rell.* rotanti *vulgo*, *cod. Leid.* 29 re-  
 ex preparet *O m.* 2 reparat *C*

- 30 Sed quia mira putas, cur, cum vis maxima solis  
 Bis novies maior clueat quam terreus orbis,  
 Non circumcingat terrestres lumine metas,  
 Sume ratum rationis opus. Namque aspice Foebum,  
 Quam sublimis eat convexa per aurea mundi
- 35 Quamque humilem terram conlustret cursibus altis:  
 Hic ingens, utcumque libet, cum desuper ignes  
 Sparserit, obliquo vel cum radiaverit axe,  
 In terram radii franguntur. cetera solis  
 Lumina, qua maior iaculis radiantibus exit,
- 40 Nil obstante globo tendunt per inania vasta,  
 Donec pyramidis peragat victa umbra cacumen.  
 Per quam cum Foebe gelidos agit uda iugales,  
 Infima vicinis nonnumquam decolor umbris  
 Fratre caret vacuoque exsanguis deficit ore.
- 45 Cur autem sola spoliatur lumine luna,  
 Nil vero mirum est. quippe illam lucis egentem  
 Lux aliena fovet; quam cum pars proxima metae  
 Invidet, expectat radios male caerula fratris.  
 At chorus astrorum reliquus non tangitur umbris,
- 50 Et proprium cunctis iubar est, nec sole rubescunt.  
 Sed sudus radiis astralibus inpete celso  
 Porro ultra solem rapitur cum vertice caeli.
- Iam cur semenstri non semper palleat orbe,  
 Inflexi praestant elico tramite cursus.
- 55 Namque vagans errore rato cum devia tortos

30 circum C 31 nobies O M. b. n. C 32 terrestris  
 CB moetas O 33 febum O 34 conuessa O 35 curri-  
 bus OB cursibus C 36 cum O: ut B, om. C ignes O  
 ignis rel. 37 oblico C axe O 40 o/// ante B potente,  
 corr. in patiente, C 41 puramidis O 42 febe O ager O  
 agit Scaliger 44 exanguis O 45 spoliatur B -atus C  
 47 fobet O moetae O 48 cerula O 49 corus O  
 51 Sed sudum O Sed suum B; om. C adies atralibus in-  
 pete celso O solus; corr. Goetz; cm. rel. 52 vertice ex-  
 -cae O 53 saemenstri O 54 praestant O oblico C  
 eloco B elico (in mg. m. 1: quod greci flexuosum dicunt  
 id est elicon) O 55 cum libri ceu Buecheler tortus C

Conligit anfractus, metam sol eminus exit  
Intorquetque peplum noctis radiatque sororem.

Haec eadem ratio est, subitis ubi frangitur umbris  
Augusti solis rutilum iubar, indiga lucis  
Quando inter terram et solem rota corporis almi  
Luna meat, fratrem rectis obiectibus arcens.

60

## 484

B. V 114. M. 1056.

B. V 383.

## De ventis

Quattuor a quadro consurgunt limite venti.  
Hos circum gemini dextra laevaue iugantur

56 Dum legit *OB* Cum legit *C* Colligit *Scaliger* De-  
ligit olim *Riese* moctam *O* 58 Hec *O* 59 Augusti *O*  
(Augusti *BC*) indega, corr., m. 2, *O* 60 almi *O*, *Pithoeus*  
almae *B* alti *C* albi *Computus* 61 met *O* argens *O*  
(argens m. 2) *B* Reg 1260 arguens *C*, *Computus*: urgens  
Reg 255 arcens *Scaliger*. — *Sisebuti hoc quoque carmen*  
*extat* (ap. *Migne* vol. 80, 372) in *Toletano*:

(= *Dracon-* 'Clarus ubique deus, nunquam mutabilis auctor.'  
*tius De laud.* Chare mihi in aevum valeas tu, Teudila, semper  
*dei* I 130.)

Atque animo grato nomen amantis ama.  
Qui tibi divinum iussit concedere votum,  
Ipse tibi tribuat *Sundrimer* alma via (*lege, alme, viam*).  
Te dominus verax veraci gratia servet,  
Vt nomen meritis vindices ipse tuis.  
Sit leo de tribu Iuda tibi fautor ubique,  
Sit tibi vitae lux Christus ubique pius!

484. *Spectat ad Isidorum de natura rerum* c. 37. —  
*Codicum familiae*: I. *D(irlacensis nunc Caroliruh.* 36 s.  
*IX—X; cont. Holder)*, cui similes sunt *R(eginensis* 1260  
s. *IX)*, *Paris.* 5543 s. *IX*, *g* (*Gothanus* I 75 s. *XI*, contulit  
*R. Ehwald*), *Valentiani* 164 et 393 s. *IX*; fortasse *Mellicensis*  
s. *XI*, *Bern.* 212 s. *IX—X*, *Voss.* L. q. 33 s. *X*, *Codex*  
*Librii* 229 (*Cheltenham* 18278) s. *IX*, *Matrit.* s. e 40 anni  
1026, alii. II. *O(vetensis, fol. 34<sup>v</sup> cf. ad 483. Loewii colla-*  
*tionem a Goetzio habui).* *B(ernensis* 611 saec. *VIII—IX*;  
*contul. Hagen et Riese).* *Mediceus* 16, 39 s. *IX* in. (v. 1—8).  
— *Adnotabo* (orthographicis plerisque omissis) *DRg* et *OB*.  
*Illi paullo meliores sunt; varia corruptelae genera vide v. 23.*  
*Item versi de supra nominatis uentis O Versus de duo-*  
*decim uentis R. Om. B Dg* rel. 2 Hos circum *OB*] Hi

- Atque ita bis seno circumdant flamine mundum.  
 Primus Aparctias Arctoo spirat ab axe:  
 5 Huic nostra nomen lingua est Septentrio fictum.  
 Circius hinc dextro gelidus circumtonat antro;  
 Thrascian Graeci propria dixere loquella.  
 Huic laevus Boreas glaciali turbine mugit;  
 Frigidus hic Aquilo nostris vocitatur in oris.  
 10 At Subsolanus medio flat rectus ab ortu;  
 Graecus Aphelioten apto quem nomine signat.  
 Huic Vulturnus adest, dextra qui parte levatur;  
 Attica Caecian Grai quem littera signat.  
 Nubifero flatu laevum latus inrigat Euris,  
 15 Dorica quem simili designat nomine lingua.  
 At Notus e medio solis dat flamina cursu:  
 Austrum rite vocant, quia nubila flatibus haurit.  
 Euronotus cui dexter adest, quem nomine mixto  
 Euroaustrum Latia dixerunt voce Latini.  
 20 Libonotus laevam calidis attaminat auris;  
 Aestibus inmensis ardens Austroafricus hic est.  
 Abscessum solis Zephyri tuba florea servat,

quoque sex *DRg* iugantur *Dg* ]giranur *B* iunguntur *OR*  
 3 Adque *O* flamina *B* flumine *g* 4 aparthias *DR*  
 aparcias *OB* -chias *g* arctoo *R* arto *o* *D* alto *O* arcto  
 os *B* arcto<sup>o</sup> *g* ispirat (insp. *m.* 2) *O* 5 nostris nomine  
*O* est *om.* *OB* finctum *Dg*, recte *R* finxit *B* fixit *O*  
 6 huic *O* hunc *B* hinc . . in *R* dextra *O* circumtona  
 (t *supra* scr. *m.* 2) bātro *O* 7 *om.* *B* Tracian *R* Trasciā  
 grai *O* 8 leuus *O* 9 hinc *DRg* hic *OB* uocatur *B*  
 10 Ad *O* med. fl. r.] fl. r. solis *O* 11 Gregas *O*  
 Gregus *g* apolio ten *O* oflioten *B* apto nunc quem *O*  
 12 vulturnus ad extra q̄ (i. e. que) *O* leuatus *Dg* 13 Ad-  
 tica *O* calciā *OB* grai *O* signant *O* 14 ero *m.* 2 *O*  
 1. l.] leuigatus *O* irrigat *g* 15 Do rida *Dg* simile  
 signat *O* 16 Ad *O* e *om.* *OB* cursum *O* 17 rite]  
 fiete *R* quam flatibus nubila aurit *O* 18 Euronotos *g*  
 quem] cui *B* 19 Eurastrum *D* Eur////istram *g* Euro-  
 austrum *ORB* uoci *O* 20 adtaminat *O* 21 Aestius  
*R* auster africanus *g* hic *DR*] ipse *B* in *O* 22 Ab-  
 scessu (ces *m.* 2) *O* zip turba *O* tubida *D*

Italia nomen cui fixum est voce Favoni.  
 Huic dextram tangit dictus Lips Atthide lingua;  
 Africus hinc propria veniens regione vocatur.  
 At tu, Core, fremis Zephyri de parte sinistra;  
 Argesten Grai vocitant cognomine prisco.

25

484\*

**Versus sci AVGVSTINI episcopi**

Donatistarum crudeli caede peremptum  
 Infossum hic corpus pia est cum laude Nabori.  
 Ante aliquod tempus cum Donatista fuisset,  
 Conversus pacem, pro qua moreretur, amavit.  
 Optima purpureo vestitur sanguine causa.  
 Non errore perit, non se ipse furore peremit,  
 Verum martyrium vera est pietate probatum.  
 Suspice litterulas primas: ibi nomen honoris.

5

23 Italica puto Italia DR Ex italia (sic) O, Bern. 212  
 Ex itala Bg nomen OB ]ueniens DRg fixum OB]  
 dictum DRg faboni O 24 lyps B attide libri (âtice  
 O, attica m. 2), recte? 25 hinc DRg huic O hic B  
 26 chore DRg fremens Rg zepheri O 27 Agrestê R  
 Argestenquê D Argesten<sup>m</sup>que g Agrestamque grai uocant  
 ore camena Explicit O Argestem quem graia suo vocat  
 ore ecamena B prisco ] tantum g (sed corr. m. 2). dictum  
 Matrit., D ex corr. — Hinc fluxerunt hexametri 63 leonini  
 qui inscripti sunt Versus de XII ventis Tranquilli physici,  
 editi Mus. rhén. I 130, cf. Annal. phil. 117, 768; Suetonius  
 ed. Reifferscheid p. 304.

C = Sessorianus 55 nunc bibliothecae Vittorio Emma-  
 nuele Romanae 2099 fol. 168. Ed. pr. Ign. Giorgi 1886,  
 deinde De Rossi, Inscr. christ. urbis Romae II 1, 461, ex  
 quo sumpsi; qui ex anthologia aliqua Africana sumpta putat.  
 De codice cf. Knoell in C S Eccl. L Vindob. 33, 1: is saec.  
 VII—VIII, De Rossi saec. VI—VII tribuit.

484\*. 3 aliquot C 4 q̄ 5 uestitus C, em. Ziehen  
 7 probat C 8 sc. diaconus.

484<sup>b</sup>

## Versus CITHERI rhetoris

Quisque gravas lacrimis Hilarini flebile marmor,  
 Fleto aviam potius duram vivacibus annis.  
 Ille deo meruit, tenero praelectus in aevo  
 Vivere tiro brevis, sed iam sub milite Christi . . .

## 485

B. M. —  
 B. III 272.

## De figuris vel schematibus

Collibitum est nobis, in lexi schemata quae sunt,  
 Trino ad te, Messi, perscribere singula versu,  
 Et prosa et versu pariter praeclare virorum!

## Κόμμα

Particulae membra efficiunt, haec circuitum omnem.  
 5 Particula est comma. ut versu tria commata in illo:  
 'Arcadiam petis, inmensum petis, haud tribuam istud.'

## Κῶλον

Membra ea sunt, quae cola vocant; ea circuitum explent.  
 'Nam qui eadem vult ac non vult', colon facit unum.  
 Huic adiunge sequens: 'is demum est firmus amicus.'

## Περίοδος

10 Circuitus, peri-quam dicunt-odos, orta duobus

484<sup>b</sup>. rethoris 3 dō 4 ᾠ C

485. Carmen circiter a. 400 ad Arusianum Messium scriptum (Haupt Herm. VIII 181) inscripsi ut Parisinus (P) 7530 saec. VIII, quo solo servatur. Primus ed. Quicherat, qui pleraque emendavit. scem. P V. 1—3 praeter illa 'Collibitū est nob in lexi scem' et 'pariter placare uirorum,' deinde u. 33 et 93, in P nunc abscissi, ex Sirmondi solum apographo noti sunt. 3 Et prosam v. Ritschl placare P praeclare Buecheler spectate Ziehen; de genetivo cf. 485<sup>a</sup>, 161 'felix volucrum.' planare Halm. 4 et membra, e. h. Quicherat 5 coma P 6 inmetum, corr., P 7 Membrea sunt P circuitu P 8 uul hac P 9 his P 10 ados P corr. Schneidewin ora P orsa Ahrens orta Sauppe



Membris, ut praedicta, venit tetracolon adusque.  
Nam si plura itidem iungas, oratio fiet.

### Ἀνάκλασις

Est reflexio, cum contra reflectimu' dicta.  
'Non expecto tuam mortem, pater', inquit. at ille  
'Immo', ait, 'expectes oro neve interimas me.' 15

### Ἀντιμεταβολή

Permutatio fit, vice cum convertimu' verba.  
'Sumere iam cretos, non sumptos cernere amicos.'  
'Quom queo, tempus abest; [quom tempus adest] 'nequeo'  
inquit.

### Ἀλλοιώσις

Differitas fit, differre hoc ubi dicimus illi.  
'Excitat hunc cantus galli, te bucina torva. 20  
Te ciet armatus victus, huic otia cordi.'

### Ἀντίθετον

Oppositum dico, contra cum opponimu' quaedam.  
'Doctor tute, ego discipulus.' 'Tu scribe, ego censor.'  
'Histrio tu, spectator ego; adque ego sibilo, tu exis.'

### Ἀιτιολογία

Redditio causae porro est, cum, cur ita, dico. 25  
'Audi, etsi durum est; nam verum quod grave primo  
Consilium acciderit, fit iucundum utilitate.'

### Ἀνθυποφορά

At si adversa mihi referam, relatio fiet.

11 tetracolon P 13 reflectio P reflectimus et sic s  
ubique P 14 pariter inquit P 15 ait expectis P  
17 supto P 18 Quod q. t. abest n. inquit P, corr. et  
supplevit Haupt Herm. VI 263 Αμοις P, corr. Sauppe  
19 sit differe P dicimu illo P, corr. Sauppe 20 buccina  
torba P 21 cordis P 22 Appositum P 25 Αιτιολογία  
P 26 Aud. P uero P, corr. Sauppe 27 iogundum P  
28 Ανειποφορά P rellatio Schneidewin recte?

"Sed moveas te, lucifugus, sis in medio audax!"  
 30 †'Landes inductus cui pes malus optige ambos.'†

### Ἀπόκρισις

Fit responsio ad haec, quae contra fingimu' dici.  
 'Irasceatur: sperne. dabit damnum: reparabis.  
 Caedet: ne tolere. at sum minor: emorere, inquam.'

### Ἐπαναφορά

Est repetitio, cum verbo saepe incipio [uno].  
 35 'Ipse epulans, ipse exposcens laeta omnia nuptae,  
 Ipse patrem prolemque canens, idem ipse peremit.'

### Ἐπιφορά

Desitio contra, cum verbo desino in uno.  
 'Vt possem, fecit fatum; dedit haec mihi fatum:  
 Si perdam, abstulerit fatum: regit omnia fatum.'

### Κοινότης

40 Haec duo coniunctim faciunt, communio uti sit.  
 'Vis callere aliquid: discas. vis nobilitari  
 Ingenio: discas. vis famam temnere: discas.'

### Ἀναδίπλωσις

Fit replicatio, si gemines iteramine quaedam.  
 'Ibo in eum, sit vel pollens ut fulmine dextra,  
 45 Pollens fulmine dextra, fero his praedita ferro.'

### Βραχυλογία

Est brevitās, raptim paucis cum dicimu' multa.

30 Clandestina decet . . umbra *Haupt* Ludo est, indoc-  
 tus c. p., m. optigit umbo? *Ahrens* 33 Cedet me tolere  
 ne si minor emorere *Sirmondi apogr.* (*solum* inquam *P*).  
*corr. Sauppe* Caedet me: tolera. nex imminet *Ritschl* neci  
 mittor: morere *Baehrens* nec si minor? *Ziehen*  
 34—42 post 63 transpos. *Dzialas* Ἀπαναφορά *P* 34 uno  
*add. Quicherat* 35 exposcens *Baehrens* exponens *P*  
 37 Desisto *P*, *em. Sauppe* 40 ut sit *P* 42 dicas. vis  
*P* 43 Ἀνδιπλωσις *P* 44 ut i. e. licet 45 vis *Ahrens*  
 46 partim *P*, *corr. Sauppe*

'Mentem contempla; nam consilio valuit: fors  
Decepit.' 'Si peccat, homo est. concede; fatetur.'

*Διαφορά*

Si verbum diverse iteres, distinctio fiet.

'Cuivis hoc homini dones: homo si modo, nolit.'

50

'O mulier, vere mulier! scelera omnia in hoc sunt.'

*Πολυσύνδετον*

Multiungum dico, articulis quod pluribu' iungo.

'Ille hunc fallit, at hic gaudet, nos vero timemus

Praesertim in peregrini ne fas abrumperere tentet.'

*Διαλελυμένον*

Abiunctum contra est, si nullis singula necto.

55

'Cognoscas, qui sis, cures te, vir sapiens sis,

† Et prius verbis time illum quaelibet unum.'

*Διηρημένον*

† Disparsum reddo, quod passum non ordine reddo†

'Ambo Iovis merito proles, verum ille equitando

Insignis Castor, catus hic pugilamine Pollux.'

60

*Διέξοδος*

Fit percursio, percurro cum singula raptim.

'Vim maiorem haud inveniet, parilem similemve

Vincemus, non audebit certare minore.'

47 voluit P 48 si peccat Froehlich sepe ad P Duo  
exempla secrevit Riese 49 Διαφορά. P diuersae P  
50 homo qd si modo P 51 O muli P, em. Sauppe  
52 Πολύνδετον P Multiungum P 53 at ] et Sauppe  
54 praesentim P tentet Quicherat] t et iret P  
55 Διαλελυμένον P nullis sc. nexibus 57 sic P. Et peius  
serpente time illum qualibet unum Ahrens: quod non est  
'abiunctum.' Est drilus, verpus, timet illum quaelibet una  
Haupt! 58 Διηρημένον P, em. Quich. Διηρημένον  
Schneidewin quod del. Riese q. sparsum Sauppe non] uno  
Quicherat 60 castus hic pugill. pullux P Διέξοδος P  
61 percussio P 62 Maiorem vim non P Vim maiorem  
Christ haud Ahrens simili in re P, corr. Haupt 63 cer-  
teare minorem P, em. Ahrens

## 'Επιπλοκή

Fit conexio, posterius si necto priori.

- 65 'Cum sensi, dixi; cum dixissem, inde suasi;  
Cum suasissem, abii; simul atque abii, indupetravi.'

## 'Επανάληψις

Illa resumptio fit, quaedam cum dicta resumo.

'Cognitus est nobis, iam cognitus, ac bene novi.'

'Tu vero sapiens †cunctis, immo ipsa Minerva.'

## 'Επιτροπή

- 70 Fit concessio, cum quidvis concedimus optet.

'Nescivit vel non potuit vel noluit: ut vis,

Pone, tibi permitto; tamen non debuit uti.'

## 'Επιφωνούμενον

Intersertio, cum inseritur sententia quaedam.

'Pollet enim forma, quod regnum aetatis habendum est,

- 75 Fortuna, quae sola potest quemcunque beare.'

## 'Επίξευξις

Fit geminatio, cum sensus geminamus eosdem.

'Thebae autem, Thebae, vicina urbs inclytaque olim.'

'Mi nate, o mi nate, meae spes sola senectae.'

## 'Επεκφώνησις

Exclamatio ea est, quam ut motus reddo repente.

- 80 'A, postquam victum video me, tu improba et amens,  
Fortuna, es, quos sublimas mox ipsa premendo.'

64 connexio P 65 dixisse P, em. Riese dixi Baehrens dixem Sauppe deinde P, corr. Riese 66 Cum suasi ipse Baehrens indupretravi P 67 Επανάληψις P Tres versus et 'Επανόρθωσις titulum deesse putat Rich. Schmidt (a. 1874) 68 ac Schneidewin at P est Sauppe 69 cunctis P ]; sapiens? Haupt imo P 'Επιτροπή P 70 apte Baehrens et Ziehen opte P 71 Hisce uti Froehlich 72 Ponet ibi P Επιφωνουμένων P 78 meae] meme ae P 79 ea] mea P 80 At P Ah Halm per quam Baehrens amans P 81 premendo P

## 'Ισόκωλον

Fit parimembre, ubi membra <sup>†</sup>aequa et circuitus sunt.  
 'Cui nec finis adest cupiendi nec modus extat  
 Vtendi, citus in dando est, celer in repetendo.'

## Μερισμός

Cum privis propria attribuas, fit distribuela. 85  
 'Huic furta in manibus, fuga plantis, ventre sagina.'  
 'Tu sumptu pauper, dando dis, ingenio rex.'

## Μετάβασις

At remeatio fit, cum rursus me redigo ad rem.  
 'Verum longius excessi nec tempore in ipso  
 Fortasse indulgens animis: ergo redeo illuc.' 90

## Μετάφρασις

Fit variatio, cum simili re nomina muto.  
 'Regnavit Libyco generi, regnavit et Argis  
 Inachiis, dominatus item est apud Oebaliam arcem.'

## Μετάκλισις

Declinatio, cum verbo declino parumper.  
 'A primo puerum rectum est condiscere recte.' 95  
 'Dignos digna manent, plerumque bonis bene vortit.'

## Ὅρισμός

Definitio fit, cum rem definio pro me.  
 'Diligere, hoc prorsum est velle id, [quod] prosiet illi:  
 Nam qui ad se revocat quod vult, mihi sese amat ipse.'

*Ισοκωλον* P 82 paremembre P aequa et P aequalia  
*Sauppe* aequali circuitu *Baehrens* recte? 84 citius P  
 inr.] ir. P 85 priuiis ex primis P m. pr. privis *Quiche-*  
*rat* distribuela P 86 faga P 88 rematio P 89 tem-  
 pore iusto *Riese* 91 in re *Sauppe* 92 lybyco gene P  
 93 am arcem P, cetera in *Sirmondi apographo* εκκα-  
 λισις P, em. *Sauppe* 94 uerbum *Ahrens* ωρισμός P  
 96 cf. *Mus. rhen.* 46, 248. 51, 327 98 Dilige P velle id  
 quod *Sauppe* [uert id P prosit et P, em. *Emperius*  
 99 vult mihi, sese *Sauppe* mihi] hic *Riese* olim magi'  
 -heler

*Ὅμοιοτέλεστον*

100 Confine est, simili fini cum claudimu' quaedam.

'Quom minus indignatur, ibi magis insidiatur,  
Vt metuas noxam, si non ostenderit iram.'

*Ὅμοιόπαιτον*

Aequaeclinatum est, quod casu promimus uno.

'Auxilium, non consilium, rata, non cata verba,

106 Rem, non spem, factum, non dictum quaerit amicus.'

*Πολύπτωτον*

Multiclinatum contra, variantibu' quod fit.

'Tu solus sapiens, tibi cuncti cedere debent,

A te consilium petere et tua dicta probare.'

*Παρονομασία*

Supparile est, alia aequisono si nomine dicas.

110 'Mobilitas, non nobilitas.' 'bona gens, mala mens est.'

'Dividiae, non divitiae.' 'tibi villa favilla est.'

*Προσαπόδοσις*

Est subnexio, propositis subnectere quaeque.

'At nos non ut tu: nos simplicitate, tu arte.'

'Hoc das, hoc adimis nobis: das spes, adimis res.'

*Παραδιαστολή*

115 Subdistinctio fit, cum rem distinguimus ab re.

'Dum fortem, quia sit vaecors, comemque vocat se,

Quod sit prodigus, et clarum, qui infamis habetur.'

*ομοιοτελεστον P* 100 Confines simili *P* 101 Quom  
*Halm* Com *P* Quo . . eo *Schneidewin* 102 Vt noxam  
metuas *P* non] n. *P* *ομοιοπαιτον* 103 Aequaeclinatum  
*P* Aequiel. *Ahrens*. pr. i/// uno *P* *πολύπτωτον P*  
106 contraria uariantius (*em. Halm*) quod sit *P* 107 dere  
om. *P* *παρονομασία P* 109 alia *Sauppe* tale *P*  
alid *Ahrens* 110 mouilitas non uilitas *P* 112 sub-  
nectio *P* 113 tuare *P*, *em. Sauppe* 114 adimes bis *P*  
*παραδιαστολε P* 116 forte *P* quia *P* qui *Schneide-*  
*win* vaecor *P* 117 Quod *P* Qui *Baehrens* si *P* sit  
*Quicherat*

*Παρένθεις*

Interiectio, cum quaedam medio ordine famur.

‘Huc ut venimus, interea — nam tempus erat ver,  
Et sacrum Florae et Cereri nemus — imus ad aras.’ 120

*Παρομολογία*

Est suffessio, cum sensim pro parte fatemur.

‘Verum Academicus est.’ ‘Esto: tamen omnia nulli  
In dubium revocant.’ ‘At quaedam; at pleraque, si vis.’

*Πρόληψις*

Anticipatio fit, contraria cum occupo verba.

‘Credo, ille et flebit multum et iurabit, amicos 125  
Producet testes: sed vos rem quaerere par est.’

*Παρόμοιον*

†Adsimula, momento cum simile hoc facio illi.

‘Nam plebeius homo, ut ferme fit libera in urbe,  
Reg[nat] ibi, et puncto regnat suffragioloque.’

*Παρορησία*

Inreticentia, cum verum reticere negamus. 130

‘Dicere, quod res est, cogor; vos ista, Quirites,  
Vos facitis, dum non dignis donatis honores.’

*Πρότασις*

Propositum, cum proponas, quod deinde repellas.

‘Est ornanda domus spoliis: hic ornat amicam  
Exuviis. leges discendum est: discit amores.’ 135

*Παρεντεσις P* 118 *Interfectio P* 120 *Cereris Sauppe*  
121 *suffasio P* sensi *P*, corr. *Baehrens* 122 *Academi-*  
*cus Haupt* *academia P* 123 *Ad P* at *Baehrens* et *P*  
sibi *P*, corr. *Quich.* quivis *Baehrens* *Προληψις P*

125 *illae fleuit mltū et iuravit amico P*, cm. *Quich. et*  
*Sauppe* 126 *Producit P* pars est *P* 127 *Atsimula*  
*momento cum s. P* *Adsimile a m. Quicherat* *Adsimulatio,*  
*cum nomen Buecheler* *Adsimile est, cum agnomento Froeh-*  
*lich* *Adsimilamen erit tum, cum Ziehen* 128 *Nan P*  
129 *Reg P* *Legibus et Buecheler* *que| qui P* 131 *ista*  
*Quicherat* *ita P* 133 *Propositio P* -itum *Quich.*

*Πάντα πρὸς πάντα*

Cuncta ad cuncta, ut: 'Gens Graia, Afra, Hispanica servit;  
Nam partim meritost ultus, partim insidiantes  
Praevenit, partim victor virtute subegit.'

*Συναθροισμός*

Est conductio conquegregatio, cum adcumulo res.  
140 'Multa hortantur me: res, aetas, tempus, amici,  
Concilium tantae plebis, praenuntia vatum.'

*Συνοικειώσεις*

Conciliatio, diversum si conciliamus.  
'Prodigus [est] et parcus idem: [nam] nescit uterque  
Vti opibus, peccant ambo; res deterit ambos.

*Τρίκωλον*

146 Teriuga sunt, quae respondent secum ordine trino.  
'Si neque divitiis polles neque corpore praestas  
Nec corde exuperas, cur te dicam esse beatum?'

*Χαρακτηρισμός*

Fit depictio, cum verbis ut imagine pingo.  
'Pocula,serta tenens flexa cervice iacebat,  
150 Limodes, gravis optutu, madido ore renidens.'

*Ἐπιτίμησις*

Est correctio, cum in quodam me corrigo dictu.  
'Nam tarde tandem — tarde dico? immo hodie, inquam.'  
Vel sic: 'non amor est, verum ardor vel furor iste.'

136—138 *damnat* H. Kropp 137 *meritostultos* P, *em.*  
*Sauppe* 138 *p̄ueni* P *invictos* Ahrens *virtutem* P  
*Συναθροισμός* P 141 *Concilia* P *denuntia* P *praenuntia*  
*Halm* *natum* P *Συνοικειώσεις* P 143 *Prodigiis* P *est*  
*et* *nam* *add.* Quicherat 144 *deterit* G. Loewe *dederet* P  
*dedecet* Quicherat *Τρικώλων* P 145 *trina* Sauppe, *sed*  
*cf. v. 2* *Χαρακτηρισμός* P 148 *depinctio* P *verb.* P  
149 *ferta* Quicherat 150 *Limonides* P, *em.* Haase  
*Επιτίμησις* P 153 *verbum* P



## Προυπάντησις

Fit praeoccursio, si reddas priu' posteriori.

Vt: 'pluvias cernas nolle istos ac cupere illos:

155

Lirantes cupiunt imbrem noluntque viantes.'

## Ἀναστροφή

Esse reversio et in prosa solet, ut fit in istis:

'Pauxillam ob culpam.' 'male quod vult.' 'praecipiti  
in re.'

Troianos facit ire ut divus Homerus 'aves ut.'

## Ἵπερβατόν

Transcensus porro est, cum intersita pendula claudo. 160

'Atque ego, quod negat hic vivis, ius eripit omne,

Fas abolet, laedit leges, haec omnia mitto.'

## Ἀντεναντίωσις

Exadversio fit, minimis si maxima monstres.

'Non parva est res, qua de agitur' pro 'maxima res est,'

Vt dictust Ajax 'non infortissimu' Graium.'

165

## Ζεύγμα

Nexum est, si varias res uno nectimu' verbo.

'Oebalon ense ferit, Lycon hasta, Pedason arcu.'

Nam medios 'ferit' et fini pote principioque.

154 redas prius *P* 155 ac cupere *Sauppe* (at c. *Baehrens*) accipere *P* 156 Lirantes *G. Loewe* Arantes *P*  
Artrantes *Froehlich* 158 Pausillam occultam *P*, *em.*  
*Ahrens* praecipit *P*, *em.* *Schneidevin* 159 ut duuius *P*  
Troianos facit ire viros *H. Riese* 'aves ut' separat *Baeh-*  
*rens*. II. II 459 spectat ad Danaos 160 interposita *P*  
161 uiuis *P* quidvis *Sauppe* necat hic civis *Baehrens*  
recte? 162 laedet *P* 164 pro maxima *Ahrens* sed  
proxima *P* 167 cf. c. 392, 3; 2 Lycon ferit *Christ*, recte?  
asta pidason arcu *P* 168 Nam *Baehrens* Nunc *P* me-  
diost scripsi medius *P* medium(st) alii fuerit *P*, *em.*  
*Schneidevin* sini *P*

*Μεταβολή*

Si verbum varie mutes, variatio fiet.

- 170 'Quis nos propter te dilexit? quando aliquem tu  
Iuvisti? quas res gessisti? cur ita abundas?'

*Ἀλλοίωσις* aut *Ἑπαλλαγή*

Fit mutatio multimodis. 'Bello Africa flagrat,'  
Afros cum dicas bellare. et tempora quando  
Et casus numerosque figurando variamus.

*Ἑλλειψις*

- 175 Fit defectio, cum verbum, quod subtraho grate,  
Defit. 'Curat enim nemo nec corrigit hanc rem,  
Sed culpat.' quippe hic 'quisquam' subtraximu' grate.

*Πλεονασμός*

- Exuperatio fit, cum causa appono decoris,  
Quod vacat, ut: 'quarta vix demum exponimur hora;'  
180 'Saucius ille leo' — quia 'vix' pote tollere et 'ille'.

*Περίφρασις*

Est autem circum illa locutio: 'bucera saecula'

'Fac discas' pro 'disce', et pro 'dic' 'dice loquendo.'

*Προσδιασάφησις*

Si plenum cumules, adsignificatio fiet.

- 185 Vt: 'mihi non placet hoc animo.' quippe ['hoc] animo'  
aufer,  
Et nihilo minus est plenum; verum auxerit illud.

169 variae P 170 nos *Quicherat* non P 171 Iuvisti  
*Sauppe* Iussisti P *Ἑπαλλαγή* P 172 multis modis P  
*Ἑλλειψις* P 177 subtrax, P, corr. *Quicherat* 178 cum  
*Christ*: quod P 179 quod *Christ*: cum P. *Horat. serm.*  
*I* 5, 23. 180 uim P *Προσδιαγραφῆσις* P, em. *Sauppe*  
184 comules atsignificatio P 185 hoc *addit G. Loewe*,  
hinc *Halm* tu quippe *Sauppe* 186 Enihilo P illum P,  
corr. *Quich.* Exp't *subscr.* P

## 485\* (olim 731)

## LACTANTII

B. M. —  
B. III 253.

## De ave phoenice

Est locus in primo felix oriente remotus,  
 Qua patet aeterni maxima porta poli,  
 Nec tamen aestivos hiemisve propinquus ad ortus,  
 Sed qua sol verno fundit ab axe diem.  
 Illic planities tractus diffundit apertos,  
 Nec tumulus crescit nec cava vallis hiat;  
 Sed nostros montes, quorum iuga celsa putantur,  
 Per bis sex ulnas imminet ille locus.  
 Hic Solis nemus est et consitus arbore multa  
 Lucus, perpetuae frondis honore virens.  
 Cum Phaethonteis flagrasset ab ignibus axis,  
 Ille locus flammis inviolatus erat,  
 Et cum diluvium mersisset fluctibus orbem,  
 Deucalioneas exsuperavit aquas.

5

10

485\*. Cf. quae disputari in Claudiano Iepii II 190 sqq.  
 P = Parisinus 18048 saec. VIII fol. 47 (v. 1—110). contulit  
 M. Bonnet. V = Veronensis 163 saec. IX init., fol. 14 r.  
 L = Leidensis Vossianus, Q. 38 saec. X. It̄ Lactatii de eadem  
 ave (post Phoenicem Claudiani) V. Versus Lactantii de ave  
 phoenice L. Inscr. om. P. — Apud gramm. de dubiis nomini-  
 bus ut Lactantii laudantur v. 7 (sed trimontes), 16 (adhesit),  
 23 (tendet), 24 (Necavit), 50, 96, 127, 187 (oculos). — Li-  
 brorum longe optimus est P, in quo, si ab orthographicis  
 discesseris, perpauca vitia insunt taliaque quae a scriptura  
 archetypi paene evanida originem trahunt; contra in V et  
 magis in L emendandi conatus non pauci sed plerique in-  
 felices deprehenduntur. L non nisi a v. 110 plene exhibebo.  
 — v. 1—16 in Einsidlensi 266 s. X sunt. Recentiores ẽ  
 sunt multi (Cantabrig. G g 5, 35 s. XI; Parisin. 8091 s. XII;  
 Toletanus 13, 6 s. XII—XIII; Bodleianus F 2, 14 s. XII;  
 alii) 1 sqq. cf. Lactantius Instit. divin. II 12, 15. Epi-  
 tome 23. 2 patit P poli] PV caeli L 3 hiemesue  
 V hortus P 4 uerbo P 5 defundit V 6 Nec P  
 8 imminet PV, constructum ut despicit v. 40 eminet  
 L illę P 9 solus nemos P 11 faetontaeis P phae-  
 tonteis V 14 Deo- P Dio- P' -llio- V erup. P

- 15 Non huc exsanguis morbi, non aegra senectus,  
 Nec mors crudelis nec metus asper adest;  
 Nec scelus infandum nec opum vesana cupido  
 Cernitur aut ardens caedis amore furor;  
 Luctus acerbus abest et egestas obsita pannis  
 20 Et curae insomnes et violenta fames.  
 Non ibi tempestas nec vis furit horrida venti  
 Nec gelido terram rore pruina tegit,  
 Nulla super campos tendit sua vellera nubes,  
 Nec cadit ex alto turbidus umor aquae.  
 25 Sed fons in medio [est], quem 'vivum' nomine dicunt,  
 Perspicuus, lenis, dulcibus uber aquis,  
 Qui semel erumpens per singula tempora mensum  
 Duodecies undis inrigat omne nemus.  
 Hic genus arboreum procero stipite surgens  
 30 Non lapsura solo mitia poma gerit.  
 Hoc nemus, hos lucos avis incolit unica Phoenix:  
 Vnica sed vivit mortē refecta sua.  
 Paret et obsequitur Phoebō memoranda satellites:  
 Hoc Natura parens munus habere dedit.  
 35 Lutea cum primum surgens Aurora rubescit,  
 Cum primum rosea sidera luce fugat,  
 Ter quater illa pias inmergit corpus in undas,  
 Ter quater e vivo gurgite libat aquam.  
 Tollitur ac summo considit in arboris altae

15 sq. cf. Verg. Aen. VI 275 sqq. exsanguis PL morbus L 16 adest PV adit L 17 uasana PV  
 18 Aut metus P Aut metus VL Cernitur scripsi dubitanter Aut vis de Winterfeld Aut Pavor Goetz cedis P cedit V 19 aceruus PV aegestas PV 20 insomnis nec P 21 tempes P 22 gelida P proina V 23 uellerē P 24 umur V<sup>1</sup> humor PL 25 est s, om. VPL alii. Colorem observa christianum, cf. Apocalypsis Joh. 22, 1—2 27 s. t. m. VL] singulis nubes P 29 arborem P de (m. 2) stipite V 31 locus V<sup>1</sup> fenix PL fœnix V 32 sed] quae Francius 33 Parit PL foebo PL satellis V<sup>1</sup> 36 s//dera V (i m. 2) 37 pia P 38 surgite V<sup>1</sup> 39 considit s consedit PVL arborē P

Vertice, quae totum despicit una nemus, 40  
 Et conversa novos Phoebi nascentis ad ortus  
 Expectat radios et iubar exoriens.  
 Atque ubi Sol pepulit fulgentis limina portae  
 Et primi emicuit luminis aura levis,  
 Incipit illa sacri modulamina fundere cantus 45  
 Et mira lucem voce ciere novam,  
 Quam nec aëdoniae voces nec tibia possit  
 Musica Cirrhaeis adsimulare modis,  
 Sed neque olor moriens imitari posse putatur  
 Nec Cylleneae fila canora lyrae. 50  
 Postquam Phoebus equos in aperta effudit Olympi  
 Atque orbem totum protulit usque means,  
 Illa ter alarum repetito verbere plaudit  
 Igniferumque caput ter venerata silet.  
 Atque eadem celeres etiam discriminat horas 55  
 Innarrabilibus nocte dieque sonis,  
 Antistes luci nemorumque verenda sacerdos  
 Et sola arcanis conscia, Phoebe, tuis.  
 Quae postquam vitae iam mille peregerit annos  
 Ac si reddiderint tempora longa gravem, 60  
 Vt repararet lapsum spatiis vergentibus aevum,  
 Adsuetum nemoris dulce cubile fugit.  
 Cumque renascendi studio loca sancta reliquit,

40 dispicit *P* 42 Ex pectus *P* 43 At quae *P*  
 ibi, *sed corr.*, *L* pepulit *P* 44 laevis *P* 45 sagri *V*  
 modulamina *PV* 46 ciere *P* uerere *V* referre *L* luce ..  
 nona *L* 47 Aed-] æd- *P* idu- *V* aid- *L* -eae *libri*  
 uocis *P* 48 cirrheis *V* cirreis *L* cerreis *P* adsimulare  
*P* assimilare *VL* 49 holor *P* imitare *///* se *P* puta-  
 tur *V* putetur *PL* 50 cillineae *P* cilleneae *V* luere *P*  
 51 phoeus *P* foebus *L* eff. *P* diffudit *V* diffundit *L*  
 52 usque *P* medos *V* osque micans *Goetz* 54 Igneferum-  
 que *V* 55 celeris *P* 56 Innennarr. *V* 57 antistis *P*  
 que *om.* s uerenda *P* ueneranda *VL* 58 foebe *L*  
 59 mile *P* pergerit *V* 60 si *P*, scripsi (*temporale est, ut*  
*Lactant. opif. dei* 9, 3) se *VL alii.* reddiderent *P* -runt  
*V* -rit *L* 61 repararet *V* fatis *L* 62 cubicule *L*  
 63 sc̃a *libri* reliquid *PV* relinquit *L*

- Tunc petit hunc orbem, mors ubi regna tenet.  
 65 Dirigit in Syriam celeres longaeva volatus,  
 Phoenices nomen cui dedit ipsa vetus,  
 Secretosque petit deserta per avia lucos,  
 Sicubi per saltus silva remota latet.  
 Tum legit aërio sublimem vertice palmam,  
 70 Quae Graium phoenix ex ave nomen habet,  
 In quam nulla nocens animans proripere possit,  
 Lubricus aut serpens aut avis ulla rapax.  
 Tum ventos claudit pendentibus Aeolus antris,  
 Ne violent flabris aëra purpureum  
 75 Neu concreta noto nubes per inania caeli  
 Submoveat radios solis et obsit avi.  
 Construit inde sibi seu nidum sive sepulchrum;  
 Nam perit, ut vivat: se tamen ipsa creat.  
 Colligit hinc sucos et odores divite silva,  
 80 Quos legit Assyrius, quos opulentus Araps,  
 Quos aut Pygmaeae gentes aut India carpit  
 Aut molli generat terra Sabaea sinu.  
 Cinnamon hic auramque procul spirantis amomi  
 Congerit et mixto balsama cum folio:  
 85 Non casiae mites nec olentis vimen acanthi

64 tum *L* mox *libri*: mors & *edd.* 66 'Fortunati'  
*apud Miconem v. 164* Phoenicis *P* foenice *V* fenicis  
*Mico, L* uetus *P* vetustas *VL* 67 lucus *V* 68 sas-  
 tus *sed corr. V*<sup>1</sup> 69 Cum *P* aereo *V* uerticē *V*  
 70 graium *P*, *Heinsius* gratum *VL* foenix *V* fenix *L*  
 habuit *P* 71 Id *P* It *V* qua *V* Et qua &, *Goetz*  
 proripere *P* proripere *V* prorumpere *L* 73 uentus  
*P* claudēt *V* pendentib; *V* eulos *P* 74 fabris *V*  
 puporeum *P* purpureum *V* 75 concreta *V* noto *P*  
 not(h)us *VL* 76 radios *P* radius *L* obsit & bosit *P*  
 ussit *VL* 77 sepulchum *P* 78 sed tamen *VL*  
 79 odoris *P* 80 opulentus *V* Arabs *edd.* 81 pigmeę *P*  
 pigmaeę *V* pign<sup>e</sup>ę *L* 82 mollit *P* s ab ea *P*  
 83 sic *P* Cinnamomū *V* Cynamomum *L* hinc &  
 spumantis *L* 85 caseae *P* mites *P* -tis *VL* ach<sup>ti</sup> *V*  
 achanti *L*

Nec turis lacrimae guttaque pinguis abest.  
 His addit teneras nardi pubentis aristas  
 Et sociat myrrae vim, panacea, tuam.  
 Protinus instructo corpus mutabile nido  
 Vitalique toro membra vieta locat. 90  
 Ore dehinc sucos membris circumque supraque  
 Inicit, exequiis inmoritura suis.  
 . . . . .  
 . . . . .  
 Tunc inter varios animam commendat odores,  
 Depositi tanti nec timet illa fidem.  
 Interea corpus genitali morte peremptum 95  
 Aestuat, et flammam parturit ipse calor,  
 Aetherioque procul de lumine concipit ignem:  
 Flagrat, et ambustum solvitur in cineres.  
 Quos velut in massam, generans in morte, coactos  
 Conflat, et effectum seminis instar habet. 100  
 Hinc animal primum sine membris fertur oriri,  
 Sed fertur vermi lacteus esse color.

86 lagrimae *V* 88 sociat *P* socia *L* sociam *V*  
 panachee *P* -chea *VL* tue *P* turis *V* ture *L* 89 in-  
 structos *P*, corr. *Heinsius* intractis *L* His protinus struc-  
 tis *V* mobile *L* 90 Nidaliq; *L* quieta *L*, corr. *Hein-*  
*sius* quiete *PV* 91 sucus *P* que] quae *P* bis circū quaq;  
 supra *L* Post 92 lacunam constituit *Birt*; cf. ex *Gregorio*  
*Turonensi de phoenice* haec: „ore odoramenta adtrahit seque  
 ex his tegit (v. 91). Tunc diversis modulis incipit cantus  
 effundere suaves ac de nido exsiliens aquarum se undis in-  
 mergit. quod cum ter quaterque repetierit, ascendit ite-  
 rum adtrahitque denuo super se odoramenta quae detulit.  
 Emicante autem sole primum ei iubar inferit igneum (v. 97)  
 sqq.“ Haec *Lactantium* ait referre. vide infra. 93 inter  
*VL*] in *P* animam commendat est ex *ev. Lucae* 23, 46.  
 odoris *PV* 94 depositam *PL* tibet *P* 95 Interimit  
*P* 97 concepit *P* 98 soluitus *P* cinerem *libri*, corr.  
*Ritschl* 99 generans *Ziehen*] cineres *PL* -ris *V* in morte  
*codd. recc.* in more *PVL* natura umore *Ritschl* cineres  
 natura *Buecheler*. alia alii coactus *PL* 100 affectu *P*  
 102 uerni *P* uermi *V* -mis *L* lactibus *P*

- Crescit, et emenso sopitur tempore certo,  
 Seque ovi teretis colligit in speciem.  
 107 Ac velut agrestes, cum filo ad saxa tenentur,  
 Mutari tineae papillione solent,  
 108 Inde reformatur qualis fuit ante figura,  
 Et Phoenix ruptis pullulat exuviis.  
 109 Non illi cibus est nostro concessus in orbe,  
 110 Nec cuiquam implumem pascere cura subest.  
 Ambrosios libat caelesti nectare rores,  
 Stellifero tennes qui cecidere polo.  
 Hos legit, his alitur mediis in odoribus ales,  
 Donec maturam proferat effigiem.  
 115 Ast ubi primaeva coepit florere iuventa,  
 Evolat, ad patrias iam reditura domus.  
 Ante tamen, proprio quidquid de corpore restat,  
 Ossaque vel cineres exuviasque suas  
 Vngvine balsameo myrraque et ture Sabaeo  
 120 Condit et in formam conglobat ore pio.  
 Quam pedibus gestans contendit Solis ad ortus  
 Inque ara residens ponit in aede sacra.  
 Mirandam sese praestat praebetque verendam:  
 Tantus avi decor est, tantus abundat honor.

103 Creuerit *PVL* Crescit in  $\epsilon$  et *scripsi* emenso  
*Brandt*: inmensum libri sopitur *Klapp*: subitus *P* -to *L*  
 -tur *V* 104 o ui *P* collegit *V* 107. 8. 5. 6: sic  
 transposuit *Leyserus*, 107 sq. post 102 *Baehrens* 108 Mu-  
 tare *P* -ri *V* Motare *L* tineae *Didacus Covaruvias apud*  
*Thomasium* pinnae *PV* pennae *L* papilliones *PV* -nis  
*L* 106 f(o)enix *VL* pululat *V* exuviis *PL* exuvias *V*  
 109 est om. *L* 110 cuique *V* subest: hic desinit *P*  
 111 ambrosius *V*<sup>1</sup> 113 in dolorib; *V* 115 Ast]  
 Has *L* coeperit *L* iuventus *L* 116 domos *L*  
 117 quicquid *L* 118 Ossa quae *L* 119 myrr. *V*  
 murr. *L* sabeo *V* m. 2] soluto *L* solo *V*<sup>1</sup> 121 genstans  
*L* ortus] urbem (*Helipolim*) *Gryphiander recte?* hortos  
*Ziehen* 122 arma *L* promit *VL*, corr. ed. *Veneta* 1509  
 sagra *V* 123 Mirandum *L* uerendam *Baehrens*  
 uehentes *V* uehementes *L* videnti *edd.* videndam  $\epsilon$   
 124 aui *Heinsius* ubi *V* ibi *L* habundat *VL*



Primo qui color est malis sub sidere Cancri,	125
Cortice quae croceo Punica grana tegunt;	
Qualis inest foliis, quae fert agreste papaver,	
Cum pandit vestes Flora rubente solo:	
Hoc humeri pectusque decens velamine fulget;	
Hoc caput, hoc cervix summaque terga nitent.	130
Caudaque porrigitur fulvo distincta metallo,	
In cuius maculis purpura mixta rubet.	
Alarum pennas insignit desuper iris,	
Pingere ceu nubem desuper aura solet.	
Albicat insignis mixto viridante zmaragdo	135
Et puro cornu gemmea cuspis hiat.	
Ingentes oculi: credas geminos hyacinthos,	
Quorum de medio lucida flamma micat.	
Arquatur cuncto capiti radiata corona,	
Phoebei referens verticis alta decus.	140
Crura tegunt squamae fulvo distincta metallo;	
Ast unguis roseo tinguit honore color.	
Effigies inter pavonis mixta figuram	
Cernitur et pictam Phasidis inter avem.	
Magnitiem terris Arabum quae gignitur ales	145

125 Primo qui *scripsi*: Principio *libri* malis *scripsi*: qualis *libri* caeli *VL*: Cancri *Klapp* (1876) (*cf. Verg. ecl.* 10, 68) 126 Cortice *scripsi* Mitia quæ *V* Mittia qui *L* cruceo *V*<sup>1</sup> corio *Goetz* pumica *L* legunt *VL*, *corr. Heinsius* 128 flore *VL* Flora *Heinsius* caelo *VL* polo *V*<sup>2</sup> solo *Heinsius* ruente solo *Knappitsch* 131 porregitur *V* distenta *VL*, *corr. s* 132 Alarum *Ritschl* Harum pin- nas (pennas *L*) insigne desuperiris (superaris *L*) *VL* alis *add. V* insignit *Schoell* 134 Pinguere *V* aura *VL* (*i. e. splendor ut v. 44*), quod retinui (acta *Heinsius*) alta *s* 135 insigne *V* mixtis *L* smaragdo *V* 137 oculos *s* iyachintos *V* hiacinthos *L* 138 lucidâ *L* migat *V* 139 Arquatur *Klapp* Aequataque noto (notho *L*) capiti *VL* Aptatur *Oudendorp* cuncto *scripsi* 140 Foebei *V* Foebô. *e L* 141 Grura *V* flauo *V* distinctâ *L* f. d. m. delet *Ritschl* 142 roseus *V* 143 pauones *V* mixtaque *V* figura *VL* 144 fasidis *VL* 145 Magnitudê *Bodlei- anus F* 2, 14 s. XII Magna itidem *Bachrens* alis *V*

- Vix aequare potest, seu fera seu sit avis.  
 Non tamen est tarda ut volucres, quae corpore magno  
 Incessus pigros per grave pondus habent,  
 Sed levis ac velox, regali plena decore:  
 150 Talis in aspectu se tenet usque hominum.  
 Huc venit Aegyptus tanti ad miracula visus  
 Et raram volucrem turba salutat ovans.  
 Protinus exculpunt sacrato in marmore formam  
 Et titulo signant remque diemque novo.  
 155 Contrahit in coetum sese genus omne volantum,  
 Nec praedae memor est ulla nec ulla metus.  
 Alituum stipata choro volat illa per altum  
 Turbaque prosequitur munere laeta pio.  
 Sed postquam puri pervenit ad aetheris auras,  
 160 Mox redit: illa suis conditur inde locis.  
 O fortunatae sortis felixque volucrum,  
 Cui de se nasci praestitit ipse deus!  
 Femina seu [sexu seu] masculus est seu neutrum:  
 Felix, quae Veneris foedera nulla colit!  
 165 Mors illi Venus est, sola est in morte voluptas:  
 Vt possit nasci, appetit ante mori.  
 Ipsa sibi proles, suus est pater et suus heres,  
 Nutrix ipsa sui, semper alumna sibi.

146 potes *L* aus sit *V* 147 parua *VL* tarda *ε*  
 uolucres *V* 148 decora *L* 150 aspectus *L* 151 Hic  
*VL* 152 uolocrem *V*<sup>1</sup> resultat *L* 153 sculpunt sa-  
 grato *V*<sup>1</sup> post in *erasum* cori *L* 155 coetus *L* omnē  
*L*, cf. *Claudian. Laud. Stilich. II* 414 sqq. 156 nec ullus  
*L* 157 Alitū *L* 158 murmure *Heins* 160 ante  
 illa interpunxi unde *V* 161 Ad *V* At *L* O *Gallaeus*  
 -te *V* filisque uolucrum *VL* filique *Heinsius* felixque *ε*  
 163 Femina seu masculus est seu neutrum (felix add. *V*)  
*VL* F. seu sexu seu *Brandt* mas *Heinsius. Versus est*  
*spondiacus qualis Prudentii apoth.* 266 (... egerit aut quo  
 pacto). F. seu, felix, seu masculus est seu n. *Winterfeld*  
*Herm.* 33, 163! 'Ipsa (*phoenix*) est sibi uterque sexus, . . ipsa  
 genus' *Zeno Veronensis* († 380) *I* 16, 9 166 'mors nata-  
 licius dies' *id.* 167 prolis *L*

Ipsa quidem, sed non [eadem est], eademque nec ipsa est,  
Aeternam vitam mortis adepta bono.

170

B. M. —  
B. III 169.

485<sup>b</sup>

Iustius invidia nihil est, quae protinus ipsum  
Auctorem rodit excruciatque animum.

169 eadem est *add. Baehrens, om. VL* eadēque V  
'Phoenix non alia, sed quamvis melior alia, tamen prior  
ipsa' Zeno l. c. 170 ad<sup>m</sup>pta L. — *Ad hoc carmen illus-*  
*trandum pertinent quae Gregorius Turonensis De cursu*  
*stellarum c. 12 refert haec:* 'Tertium est quod de phoenice  
Lactantius refert. magna est, ait, corpore et decora plumis  
unguibusque et oculis. quae alterius avis non est iuncta  
consortio nec iuncta coniugio. nam et nescire homines  
manifestum est cuius sit generis, masculus an femina sive  
neutrum (u. 163). haec postquam mille transierit annos,  
petit locum omnibus locis mundanis praeminentem (8), in  
quo habetur lucus viridi coma verno hibernoque perdurans,  
in cuius medio fons est magnus et ubertate profluus et  
lenitate praeclarus (25). huius in litore [est] arbor nobi-  
lis reliquas luci arbores proceritate praecellens. in huius  
arboris vertice haec avis de diversis pigmentorum generibus  
construit sibi seu nidum sive sepulchrum (77) insedensque  
in medio eius ore odoramaenta adtrahit seque ex his tegit.  
tunc diversis modulis incipit cantus effundere suaves ac de  
nido exiliens aquarum se undis inmergit. quod cum ter  
quaterque repetierit, ascendit iterum adtrahitque denuo  
super se odoramaenta, quae detulit. emicante autem sole  
primum ei iubar inferit igneum, adprehensoque nido tota  
integre concrematur. tunc pulvis exustus ad se colligitur et  
in unam massam quasi in ovi speciem conglobatur ac ex-  
inde iterum surgens resumpta vita nutritur, nec cuiquam  
homini, dum implumis est, pascere cura est (110), tantum  
caelesti rore nutrita ad pristinam speciem revocatur, et  
ipsius figurae eisdem plumis eodemque colore reparata pro-  
greditur ut prius fuerat ante mortem. quod miraculum  
resurrectionem humanam valde figurat et ostendit, qualiter  
homo luteus redactus in pulverem sit iterum de ipsis favil-  
lis tuba canente resuscitandus.'

485<sup>b</sup>. *Vaticanus 3321 saec. VIII fol. 207 Isidori diffe-*  
*rentiarum* (2 rodet excruci; adq:), *qui hausit ex Hieronymo*  
*VII 586 ed. Vall.: Pulchre quidam de neotericiis, Graeco-*

485°

**Epitafium Lucani poetae**

B. M. B. —

Corduba me genuit, rapuit Nero, praelia dixi.

486

**REMI FAVINI****De ponderibus**B. M. —  
B. V 71.**Pondera Paeoniis veterum memorata libellis**

rum versum transferens . . Iustius *sqq.* *Einsidlensis* 826 saec. X fol. 90: 2 Corrodit auctorem e. animam. — Cf. *Damasus ed. Ihm* p. 7; *XXII. Anthol. Palatina* XI 198:

Ὁ φθόνος ἐστὶ κάκιστος, ἔχει δέ τι καλὸν ἐν αὐτῷ.

Τήκει γὰρ φθονερῶν ὄμματα καὶ κραδίην.

485°. Sic *Bernensis* 363 s. VIII. cf. c. 668. 1 Corduba B

486. *Codicum familiae*: I. A (*Vindobonensis* 16 olim *Bobiensis* saec. VIII—IX fol. 48 v. 1—155; fol. 70 manu tertia v. 156—208. *Contul. Endlicher* a. 1828 et *Baehrensio Huemer*). II. B = *Parisinus* 7496 s. IX, *Parisinus* 7498 s. IX, *Guelferbytanis* Gud. 132 s. X et Gud. 64 s. X, libri A manus 2 et 3, *Vossian.* oct. 12 s. IX—X, *Cantabrig. Trinity* B 15, 14 s. X in., *Bernensis* 357 s. X, *Vossianus* q. 33 s. X, *Monacensis* 18375 s. X, *Paris* 8069 s. XI, *Regin.* 1709, *Sangall.* 817 et *Laurent. S. Marci* 554 et *Urbinas* 290 et *Paris.* 12117 et *Puyensis* (*Mus. Rhen.* 47 suppl. 112 in quo 'Remus Faunus' poeta audit): omnes s. XI; alii. I. A<sup>1</sup> (m. pr.) tantopere genuinitate praestat, ut huius lectiones m. pr. plene adnotare sufficiat, ita ut ex silentio quoque meo eas certo agnoscas. Ubi e re videbitur, A m. 2 et 3, graviora ex B, *Vossiani* 33 m. alteram (u) cum A<sup>1</sup> conspirantem afferam. *Accuratiores sed inutilia pleraque vide in ed. mea priore et in Baehrensiana.* De ponderibus A. *Inscriptione* carent *Par.* 7496 Gud. 132 alii. Remi Fauini epistola de ponderibus ex sensu eiusdem clari oratoris (*Rufini qui praecedat*) ad Symmachum metrico iure missa incipit *Par.* 7498 et fere *Voss.* oct. 15. Remi Fauini de ponderibus et mensuris Gud. 64, *Monac.*, alii. Itē Prisciani lib. de ponderibus et mēsuris ex opere Rufini ut Fauiani: I. de ponderibus et mensuris *Voss.* q. 33 et fere *Regin.* 1709. Versus Prisciani grammatici de figuris numerorum et ponderum *Sangall.* 817. Incipiunt uersus Prisciani de ponderibus *Par.* 8069. 1 peonis A

Nosse iuvat. pondus rebus natura locavit  
 Corporeis: elementa suum regit omnia pondus.  
 Pondere terra manet: vacuus quoque ponderis aether  
 Indefessa rapit volventis sidera mundi.

Ordiamur a minimis, post haec maiora sequuntur.  
 Nam maius nihil est aliud quam multa minora.  
 Semioboli duplum est obolus, quem pondere duplo  
 Gramma vocant, scriplum nostri dixere priores.  
 Semina sex alii siliquis latitantia curvis  
 Attribuunt scriplo, lentis vel grana bis octo,  
 Aut totidem speltas numerant tristesve lupinos  
 Bis duo; sed si par generatim his pondus inesset,  
 Servarent eadem diversae pondera gentes.  
 Nunc variant: etenim cuncta haec non foedere certo  
 Naturae, sed lege valent hominumque repertis.  
 Scripla tria dragmam vocitant, quo pondere doctis  
 Argenti facilis signatur nummus Athenis;  
 Olceque a dragma non re sed nomine differt.  
 Dragmam si gemines, erit is quem dicier audis  
 Sicilicum: dragmae scriplum si adiecero, fiet  
 Sextula quae fertur; nam sex his uncia constat.  
 Sextula cum dupla est, veteres dixere duellam.  
 Vncia fit dragmis bis quattuor; unde putandum  
 Grammata dicta, quod haec viginti et quattuor in se  
 Vncia habet: tot enim formis vox nostra notatur,  
 Horis quot mundus peragit noctemque diemque.  
 Vnciaque in libra pars est quae mensis in anno.  
 Haec magno Latio libra est gentique togatae:

2 rerum natura A rebus A<sup>2</sup>B locabit A 4 uacua A<sup>1</sup>

7 n A<sup>1</sup> minuta B 9 Dragma A, corr. m. 3 scri-  
 pulum ubique B 11 Attribuo A, corr. m. 2 15 etenim  
 A m. 2 B et cum A m. pr. 17 tria: t m. 3 A drach-  
 mam vulgo, et sic infra 18 facile A 19 que ] quae  
 AB ab, sed corr., A erit is A] aderit B 21 Silicum  
 A, teste Baehrensio 24 bis IIII A 25 Dragmata, corr.,  
 A et om. B 27. 26 A m. pr. 27 In se horis quod  
 m. peraget A<sup>1</sup>

30 Attica nam minor est: ter quinque hanc denique dragmis  
Et ter vicens tradunt explerier unam.

Accipe praeterea, parvo quam nomine Grai  
Mnam vocitant nostrique minam dixere priores.  
Centum hae sunt dragmae; quod si decerpseris illis

35 Quattuor, efficies hanc nostram denique libram;  
Attica quae fiet, si quartam dempseris unam.  
Cecropium superest post haec vocitare talentum  
Sexaginta minas, seu vis, sex milia dragmas,  
Quod summum doctis perhibetur pondus Athenis;  
40 Nam nihil his obolove minus maiusve talento.

Nunc dicam, solidae quae sit divisio librae  
Sive assis (nam sic legum dixere periti),  
Ex quo quod soli capimus perhibemur habere,  
Dicimur aut partis domini pro partibus huius.

45 Vncia si librae desit, dixere deuncem,  
Ac si sextantem retrahas, erit ille decuncis.  
Sed nullum reliquo nomen semuncia certum  
Dempta dabit, neque [quae] est huius sescuncia triplex.  
Dodrantem reliquum vocitant quadrante retracto;

50 Cumque triens desit, bessem dixere priores.  
Idem septuncem dempto quincunce vocarunt.  
Post haec semissis solidi pars maxima fertur;  
Nam quae dimidium superat, pars esse negatur,  
Vt docuit tenui scribens in pulvere Musa.

30 quinques ad <sup>t</sup> A quinis A<sup>2</sup> hanc vel haec B, om. A  
32 patrio *Vinetus* 33 Nam A<sup>1</sup>B mnam A<sup>2</sup>B nostrique  
minam et priores om. A<sup>1</sup>, qui quā dixere duellā ex v. 23.  
*Recte* A<sup>2</sup>B 34 quae si A 36 emnam libri unam *Vi-*  
*netus.* 37 docuisse libri, nisi quod uocare A<sup>1</sup>, dixisse A<sup>2</sup>,  
uocitare u memorare *Hultschius* novisse *Theureux*  
38 minis A<sup>1</sup> mnas *Vinetus* bis libri dragmis A<sup>1</sup>, dragmas  
A<sup>2</sup> 42 Seu AB 43 cepimus peribemur A 46 Ac  
xi A detrahas A<sup>1</sup>u deuncis A<sup>1</sup> 47 relinquo A<sup>1</sup>  
48 quae add. *Wernsdorf* huius om. A sescuncia A<sup>2</sup>  
sexuncia A<sup>1</sup> 50 uesen A<sup>1</sup> besen A<sup>2</sup>B 51 septun-  
ciem A<sup>1</sup> q̄cmq. A<sup>1</sup> 53 que dimedium A 54 te-  
nuis A<sup>1</sup>

Cetera dicta prius, quibus est semuncia maior. 55  
 Haec de ponderibus: superest pars altera nobis  
 Vmida metiri, seu frugum semina malis.  
 Cuius principio nobis pandetur origo.  
 Pes longo in spatio latoque altoque notetur,  
 Angulus ut par sit quem claudit linea triplex, 60  
 Quattuor et medium quadris cingatur inane:  
 Amphora fit cybus hic, quam ne violare liceret,  
 Sacravere Iovi Tarpeio in monte Quirites.  
 Huius dimidium fert urna, ut [et] ipsa medimni  
 Amphora, terque capit modium; sextarius istum 65  
 Sedecies haurit, quot solvitur in digitos pes.  
 At cotylas, quas si placeat dixisse licebit  
 Eminas, recipit geminas sextarius unus,  
 Quis quater adsumptis fit Graio nomine choenix.  
 Adde duos, chus fit, vulgo qui est congius idem, 70  
 E quo sextari nomen fecisse priores  
 Crediderim, quod eos recipit sex congius unus.  
 At cotyle cyathos bis ternos una receptat.  
 Sed cyatho nobis pondus quoque saepe notatur.  
 Bis quinae hunc faciunt dragmae, si adpendere malis: 75  
 Oxybaphon fiet, si quinque addantur ad istas.  
 At mystrum cyathi quarta est; sed tertia mystri  
 Quam vocitant chemen, capit haec colearia bina.

55 *esset* uncia (t *ex corr.*, *suprascr.* ò sem) A  
 57 *mauis* B 59 *long(o ex corr.)* in spati/// A 60 An-  
 gelus A<sup>1</sup> 62 Amphora A 64 dimedium A fertur nam  
 ipsa A<sup>1</sup>. urna A<sup>2</sup> fertur nam ut ipsa B edemni A<sup>1</sup>  
 66 aurit A<sup>1</sup> quod s. indirit oспes A<sup>1</sup> 67 Ad A colittas  
 A<sup>1</sup> (cotilas A<sup>2</sup>B) V. 68 cum nota 'Flavianus', 73 cum  
 nota 'Favinus' laudantur a Micone in Poetis aevi Caroling.  
 III 285 et 282 v. 141 et 58. 68 Emina A 69 Qui A<sup>2</sup>B,  
*em. Endlicher* graia A cenis A cenix A<sup>2</sup> 70 chus A<sup>2</sup>B]  
 huius A<sup>1</sup> 71 Aeque A sextarii A 73 cotilem A  
 cyatos A uix A<sup>1</sup>, *corr.* A<sup>2</sup> 74 chyato A 76 Hoscibafon  
 A<sup>1</sup> oxybafon A, *ex corr.* 77 om. A<sup>1</sup>, *add.* A<sup>2</sup> in  
*mg.* Ad B ciati A<sup>2</sup>B sed A<sup>2</sup> at B 78 ///emen·A,  
*ch in ras.* gam u coclaria A

- Quod si mensurae pondus componere fas est,  
 80 Sextari cyathus pars est quae est uncia librae;  
 Nec non oxybaphi similis sescuncia fiet,  
 Sicilicumque tibi mystro simulare licebit.  
 Coclear extremum est scripulique imitabitur instar.  
 Attica praeterea discenda est amphora nobis  
 85 Seu cadus: hanc facies, nostrae si adieceris urnam.  
 Est et his decies quem conficit amphora nostra  
 Culleus: hac maior nulla est mensura liquoris.  
 Est etiam terris quas aduena Nilus inundat  
 Artaba, cui superest modii pars tertia post tres,  
 90 Namque decem modiis explebitur artaba triplex.  
 Illud praeterea veteres perhibere memento,  
 Finitum pondus varios servare liquores.  
 Nam librae, ut memorant, bessem sextarius addit,  
 Seu puros pendas latices seu dona Lyaei.  
 95 Addunt semissem librae labentis olivae  
 Selibramque ferunt mellis superesse bilibri.  
 Haec tamen adsensu facili sunt credita nobis:  
 Namque nec errantes undis labentibus amnes  
 Nec mersi puteis latices aut fonte perenni  
 100 Manantes par pondus habent, non denique vina  
 Quae campi et colles nuperve aut ante tulere.  
 Quod tibi mechanica promptum est deprendere Musa.  
 Ducitur argento tenuive ex aere cylindrus,  
 Quantum inter nodos fragilis producit harundo,  
 105 Cui cono interius modico pars ima gravatur,

80 Si sextarios *A*, *em. Hultsch.* chyatus *A* est *om.*  
 libri *praeter u* 81 hoxsebaphi *A* oxybaphi *A* *ex*  
*corr.* uncia *A*, sexcuncia *A* *ex corr.* 82 mistro *A*  
 83 cloclearę *A* 84 anphora *A* 85 facies *B*, *in ras.*  
*add. A*<sup>2</sup> 87 hac *A*<sup>2</sup>*B*: hanc *A* maioris *A* 89 Arta  
 ua *A*, *em. A*<sup>2</sup> 90 modiis *B* u modios *in ras. A*<sup>2</sup> ex-  
 plebit *A*, *em. A*<sup>2</sup> 91 ueteris *A*, *om. B* 93 besęn *A*  
 94 plendas *A*, *corr. A*<sup>3</sup> 95 oliui *A*<sup>2</sup>*B* 98 errantis *A*,  
*recte?* 99 forte *A* 100 Manantes *A*<sup>2</sup>*B* Manentes *A*  
 101 et *sic A* 102 mecanica *A*, *em. A*<sup>3</sup> 103 Dicitur *A*<sup>1</sup>*B*  
 Ducitur *A*<sup>2</sup>*B* tenuesue *A* cilindrus *A* *ubique*



Ne totus sedeat totusve supernatet undis.  
 Lineaque a summo tenuis descendit ad imam  
 Ducta superficiem, totidemque in frusta secatur,  
 Quot scriplis gravis est argenti aerisve cylindrus.  
 Hoc cuiusque potes pondus spectare liquoris. 110  
 Nam si tenuis erit, maior pars mergitur unda;  
 Sin gravior, plures modulos superesse notabis.  
 Quod si tantundem laticis sumatur utrimque,  
 Pondere praestabit gravior; si pondera secum  
 Convenient, tum maior erit quae tenuior unda est; 115  
 Ac si ter septem numeros texisse cylindri  
 Hos videas latices, illos cepisse ter octo,  
 His dragma gravius fatearis pondus inesse.  
 Sed refert aequi tantum conferre liquoris,  
 Vt gravior superet dragma, quantum expulit undae 120  
 Illius aut huius teretis pars mersa cylindri.  
 Haec de mensuris. quarum si signa requires,  
 Ex ipsis veterum poteris cognoscere chartis.  
 Nunc aliud partum ingenio trademus eodem.  
 Argentum fulvo si quis permisceat auro, 125  
 Quantum id sit quove hoc possis deprendere pacto,  
 Prima Syracosii mens prodidit alta magistri.  
 Regem namque ferunt Siculum quam voverat olim  
 Caelicolum regi ex auro statuuisse coronam,  
 Conpertoque dehinc furto — nam parte retenta 130  
 Argenti tantundem opifex inmiscuit auro —  
 Orasse ingenium civis, qui mente sagaci,  
 Quis modus argenti fulvo latitaret in auro,  
 Repperit inlaeso quod dis erat ante dicatum.

106 Ne *u* B Neç A Nec B 107 descendat A  
 descendit B ima B 109 Quod A 111 si *om.* A per-  
 gitur A 112 Si grauio plures modulatus suo peresse A,  
*em.* A<sup>2</sup> 114 Pondera A *u* -re B 116 septies A  
 120 *dedi ex* B. Vt dragma superet sua q. A dragma superet  
 grauior A<sup>2</sup> undas A<sup>2</sup> 126 reprendre *sed corr.* A  
 127 syracusi A -cusii *u* B alta prodidit A<sup>1</sup> 130 forto A  
 retentâ A 131 *sic vulgo.* Tantundem argenti libri  
 133 modus A<sup>2</sup> minor A<sup>1</sup> 134 Repperit inlaesco (co *in ras.*) A

- 135 Quod te, quale siet, paucis (adverte) docebo.  
 Lancibus aequatis quibus haec perpendere mos est  
 Argenti atque auri quod edax purgaverit ignis  
 Impones libras, neutra ut praeponderet, hasque  
 Summittes in aquam: quas pura ut ceperit unda,  
 140 Protinus inclinat pars haec, quae sustinet aurum;  
 Densius hoc namque est, simul aëre crassior unda.  
 At tu siste iugum mediiue a cardine centri  
 Intervalla nota, quantum discesserit illinc  
 Quotque notis distet suspenso pondere filum.  
 145 Fac dragmis distare tribus. cognoscimus ergo  
 Argenti atque auri discrimina; denique libram  
 Libra tribus dragmis superat, cum mergitur unda.  
 Sume dehinc aurum cui pars argentea mixta est  
 Argentique meri par pondus, itemque sub unda  
 150 Lancibus impositum specta: propensior auri  
 Materies sub aquis fiet furtumque docebit.  
 Nam si ter senis superabitur altera dragmis,  
 Sex solas auri libras dicemus inesse,  
 Argenti reliquum, quia nil in pondere differt  
 155 Argentum argento, liquidis cum mergitur undis.  
 Haec eadem puro deprendere possumus auro,  
 Si par corrupti pondus pars altera gestet.  
 Nam quotiens ternis pars inlibata gravarit  
 Corruptam dragmis sub aqua, tot inesse notabis  
 160 Argenti libras, quas fraus permiscuit auro.  
 Pars etiam quaevis librae, si forte supersit,  
 Haec quoque dragmarum simili tibi parte notetur.  
 Nec non et sine aquis eadem deprendere furtum

136 haec] et A u 138 neutra A<sup>1</sup> 140 pars A<sup>2</sup>B,  
 om. A<sup>1</sup> 141 grassior A<sup>1</sup> 144 Quodque A Quotue Christ  
 filo A 148 mixtast A 149 pars A idemq. A 150 in-  
 positum B imposuit ispetua A expecta B 151 doce-  
 bis A 152 superabit ut A 154 imp. A 156 sqq: cf.  
 p. 29 157 pars om. et in mg. add. A 158 inlibato A  
 163 sequentia quoque ab Archimede inventa esse dicit KB Hof-  
 mann, progr. Vindob. 1885. aquis] hic desinit familia B

Ars docuit, quam tu mecum experiare licebit.  
 Ex auro finges librili pondere formam, 165  
 Parque ex argento moles siet; ergo duobus  
 Dispar erit pondus paribus, quod densius aurum est.  
 Post haec ad lancem rediges pondusque requires  
 Argenti, nam iam notum est quod diximus auri,  
 Idque fac argento gravius sextante repertum. 170  
 Tunc auro, cuius vitium furtumque requiris,  
 Finge parem argenti formam pondusque notato:  
 Altera quo praestat leviorque est altera moles,  
 Sit semissis onus: potes ex hoc dicere, quantum  
 Argenti fulvo mixtum celetur in auro. 175  
 Nam quia semissem triplum sextantis habemus,  
 Tres inerunt auri librae, quodque amplius hoc est,  
 Quantumcumque siet, fraus id permiscuit auro.  
 Causa[que] cur ita sit, prompta est, si discere verum  
 Non pigeat veterumque animos intendere chartis. 180  
 Nam si disparibus numeris accesserit idem,  
 Servat inaequales itidem, tantumque manebit  
 Discrimen quantum fuerat prius, idque notabis,  
 Sive in temporibus quaeras, seu pondera rerum  
 Seu moles spectare velis spatiumque locorum. 185  
 Quare diversis argenti aurique metallis,  
 Quis forma ac moles eadem est, par addito pondus:  
 Argento solum id crescit, nihil additur auro.  
 Sextantes igitur quot tum superesse videbis,  
 In totidem dices aurum consistere libris, 190  
 Parsque itidem librae sextantis parte notetur.  
 Quod si forte parem corrupto fingere formam  
 Argento nequeas, at mollem sumito ceram.  
 Atque brevis facilisque tibi formetur imago

164 q tum A    165 finges A    167 densior auro A,  
*em. Christ*    169 auro A    170 Facq; id A, *corr. Baehrens*  
 171 requires, *sed corr., A*    174 honus A    177 quo-  
 que A    179 que *Hultsch, om. A*    189 quos A, *em.*  
*Denisius* tu A, *em. Buecheler*    194 Aequae A, *corr. End-*  
*licher*

- 195 Sive cybi seu semiglobi teretisve cylindri,  
 Parque ex argento simuletur forma nitenti,  
 Quarum pondus item nosces. fac denique dragmas  
 Bis sex argenti, cerae tres esse repertas:  
 Ergo in ponderibus cerae argentine liquebit,  
 200 Si par forma siet, quadrupli discrimen inesse.  
 Tum par effigies cera simuletur eadem  
 Corruptae, cuius fraudem cognoscere curas.  
 Sic iustum pondus, quod lance inveneris aequa,  
 In quadruplum duces; quadrupli nam ponderis esset,  
 205 Si foret argenti moles quae cerea nunc sit.  
 Cetera iam puto nota tibi — nam diximus ante —  
 Quo pacto furtum sine aquis deprendere possis.  
 Haec eadem in reliquis poteris spectare metallis.

## 487

## HILARII ARELATENSIS

B. M. — B. fragm.  
p. L. 420.

Si vere exurunt ignes, cur vivitis, undae?  
 Si vere extinguunt undae, cur vivitis, ignes?  
 Lympharum in gremiis inimicos condidit ignes:  
 Communes ortus imperat alta manus.

. . . . .

195 cubi *Endlicher*. *Finem deesse puto*.

487. A = *Vindobonensis* 16 saec. VIII—IX, fol. 56.  
 2 extinguunt A 3 *Limph. A* Cf. *Gregorius Turonensis*  
*De cursu stellarum* 14: 'Quintum (*miraculum*) est de fontibus  
 Gratianopolitanis, de quibus simul et latex manat et ignis . .  
 Hinc Hilarius quidam ait: Si . . manus, et reliqua.'  
*Hilarius Arelatensis scripsit* 'Versus fontis ardentis'  
*Honoratus Massiliensis Vita Hil.* 11

487<sup>a</sup> (*olim* 683)B. IV 20. M. 1178.  
B. III 245.

## Epitaphium Vitalis mimi

Quid tibi, Mors, faciam, quae nulli parcere nosti?  
 Nescis laetitiam, nescis amare iocos.  
 His ego praevalui toto notissimus orbi,  
 Hinc mihi larga domus, hinc mihi census erat.  
 Gaudebam semper. quid enim, si gaudia desint, 5  
 Hic vagus ac fallax utile mundus habet?  
 Me viso rabidi subito cecidere furores;  
 Ridebat summus, me veniente, dolor.  
 Non licuit quemquam mordacibus urere curis  
 Nec rerum incerta mobilitate trahi. 10  
 Vincebat cunctos praesentia nostra timores  
 Et mecum felix quaelibet hora fuit.  
 Motibus ac dictis, tragica quoque voce placebam  
 Exhilarans variis tristia corda modis.  
 Fingebam vultus, habitus ac verba loquentum, 15  
 Vt plures uno crederes ore loqui.

487<sup>a</sup>. C = *Corbeiensis nunc Petropolitanus* F' 14, 1  
*saec. VIII—IX apud de Rossi, Inscr. christ. Urbis Romae*  
*II* 1, 283; cf. *Studia Vindob.* 8, 166. T = *Turicensis* 78  
*s. IX fol. 95. Hos adnotabo; rarius hosce: B = Reginensis*  
*2078 s. IX—X fol. 121; Sangall. 877 s. X; Parisin. 2772*  
*s. X—XI (P) fol. 96; Parisin. 8319 s. XI (Q); Reginenses*  
*1414 s. XI (D) et 1578 s. XI. Inscr. deest CT. Epita-*  
*phium Vitalis mimi Q. Epitaphium filii Cat(h)onis BP*  
*alii (in nonnullis est prope Catonis disticha). Epitaphiū*  
*Vitalis mimi filii Catonis (!) D. Epitaphium ioculatoris*  
*Paris. 3761 s. XIII. 1 cf. Poet. Carol. III 201. nosti]*  
*nescis C. V. 1—2 est 'In epitaphio filii Catonis Censorini'*  
*Ermenricus († 874) in ep. ad Grimoldum 2 amarae C*  
*-rē ceteri amara Burmann iocum Erm. 3 urbi C BP*  
*not, supra scr. nitid, T 4 c(a)esus BP 6 uagis*  
*BP 7 rapidi C 8 Ridebam C 10 nobilitate Q; B?*  
*t.] tibi C 12 ora TBP 13 tragia C uoce C, Pi-*  
*thoeus uerba ceteri veste Buecheler 14 Exilarans T*  
*QB 15 Angebam PD habitu C loquentum Q ex corr.*  
*-tis C -t T -tur ceteri 16 crederes T ex corr. m. pr.*  
*crederis (T) ceteri*

Ipse etiam, quem nostra oculis geminabat imago,  
 Horruit in vultus se <sup>†</sup>magis isse meos.  
 O quotiens imitata meo se femina gestu  
 20 Vidit et erubuit totaque mata fuit!  
 Ergo quot in nostro vidēbantur corpore formae,  
 Tot mecum raptas abstulit atra dies.  
 Quo vos iam tristi turbatus deprecor ore,  
 Qui titulum legitis cum pietate meum:  
 25 'O quam laetus eras, Vitalis' dicite maesti,  
 'Sint tibi, Vitalis, sint tibi laeta modo.'

487<sup>b</sup> (*olim* 659)

## Romae in imagine Constantini

B. M. R. —

Credite victuras anima remeante favillas  
 Rursus ad amissum posse redire diem.  
 Nam vaga bis quinos iam luna resumpserat orbes,  
 Nutabat dubia cum mihi morte salus.  
 5 Irrita letiferos auxit medicina dolores,  
 Crevit et humana morbus ab arte meus.  
 O quantum Petro donavit Christus honorem:  
 Ille dedit vitam, reddidit iste mihi.

17 I. e. q.] Speciem que C imago; C 18 magice.  
*Zichen* ///isse ex ///nse T ense BPD esse C ///esse Q  
 19 quotiens CQ -ies cett. meos es semina BPD femine  
 T. R, (i. e. require) in mg. T 20 mata i. e. stupefacta,  
 cf. Petronius 41, 12. que(m) mata PD que compta CT  
 que/// mātā Q quem nata B 21 Ego B nostra C quot  
 ex qui T quod B videantur Q vivebant Goetz ridebant  
 Hauthal corpora, sed corr., T 22 raptus C rapitor Q  
 raptor ceteri; em. Pithoeus adra B 23 Quod PD  
 24 tumultum libri titulum Burmann mē<sup>cū</sup> T, B 25 ui-  
 tales C 26 vitales C -lis ceteri, -les ex -lis T

487<sup>b</sup>. C = Corbeiensis, vide ad 487<sup>a</sup>; cf. de Rossi,  
*Inscr. christ. II* 79 et 144. Plene adnotabo. V = Valen-  
 tianus 393 saec. IX fol. 88. *Inscr. V*; om. C. In fronte  
 super portico ipsius sancti Petri Palat. 591 s. XV.

2 Cursus C Rursū V 3 orbis V 4 dubior V 7 Pro  
 C largus XPC—onorem C 8 reddidit C

B. II 220.  
M. 845  
B. V 385.

487<sup>c</sup> (olim 734)**Epitafium Terentii**

Natus in excelsis tectis Karthaginis altae  
Romanis ducibus bellica praeda fui.  
Descripſi mores hominum, iuvenumque senumque.  
〈Qualiter et servi decipiant dominos,  
Quid meretrix, quid leno dolis conſingat avarus〉 5  
Haec quicumque leget, hic puto cautus erit.

B. III 144.  
M. 275. B. —

487<sup>d</sup> (olim 769)**Versus in mensa sancti Augustini**

Quisquis amat dictis absentum rodere vitam,  
Hac mensa indignam noverit esse suam.

487<sup>c</sup>. B = *Bernensis* 363 s. VIII—IX fol. 27<sup>v</sup>. E = *Einsidlensis* 362 s. IX. P = *Paris.* 7895 *Terentii* s. X. Hos adnotabo. Est et in *Lipsiensi* I 4, 37 s. X, *Harleiano* 2750 s. X—XI, *Escorialensi* S III 23 s. XI, *Paris.* 3761 s. XIII. C. *Sulpicii Apollinaris* esse *Opitz* censuit *Stud. Lips.* 6, 200. *Inſcripsi* ut B; om. EP. Versus *Terentii Esc.* 1 excelsis P -sae BE *Kartag.* BP *altis Lips.* 4—5 om. P: et melius aberunt. meretrix B meretris E confrungat B conſingat *Harl.*, om. E 6 H. q. legat B, om. E leget *Escor.* Que quisquis tentat P hic scripsi sic libri puta P

487<sup>d</sup>. 'Contra pestilentiam humanae consuetudinis in ea [mensa] scriptum habebat „Quisquis .. sibi“; et .. illius scripturae oblitus .. aspersere aliquando reprehendit, commotus ut diceret, aut delendos esse illos de mensa versus, aut se de media refectione ad suum cubiculum recessurum' *Possidius vita Augustini* (*Migne* 47, 23 et 32, 1 sq.) c. 22. B = *Philippicus* nunc *Berolinensis* 128 saec. VIII—IX fol. 143 al. manu. R = *Regin.* 421 s. XI. Beda (*Migne* 91, 1010). *Inſcripsi* ut B beati R 1 Hanc mensam BR *Poss.* Hac mensa s suam BR (sc. vitam) sui *Remensis* 1043 s. XIII. vetitam n. e. sibi *Possidius*

**CARMINA**  
**CODICVM SÆCVLI NONI**





## Nomina feriarum

B. V 88.  
M. 1064.  
B. V 853.

Prima dies Phoebi sacrato nomine fulget.  
Vindicat et lucens feriam sibi Luna secundam.  
Inde dies rutilat iam tertia Martis honore.  
Mercurius quartam splendentem possidet altus.  
Iuppiter ecce sequens quintam sibi iure dicavit.  
Concordat Veneris magnae cum nomine sexta.  
Emicat alma dies Saturno septima summo.

## AVGVSTINI

## De anima

B. M. B. —

Omnia sunt bona: sunt, quia tu, bonus, omnia condis.  
Nil nostrum est in eis, nisi quod peccamus, amantes

488. *R* = *Reginensis* 215 s. IX. Contulit *Riese*.  
*P* = *Phillippicus Berol.* 128 cf. ad 487<sup>d</sup>. Contulit *Magnus*.  
*Est etiam in Sangall.* 251 s. IX, 450 s. IX, 397 s. IX,  
459 s. X, *Vaticano* 644 et *Urbinate* 290 et *Ambrosiano D*  
48 inf. s. X, *Cheltenham.* 8462 s. X, *Sangall.* 184 s. X—XI,  
*Oxonienſi coll. S. Johannis* 18 s. XI, *Parisino* 4883 *A* s. XI  
(in quo c. 488—490<sup>a</sup> ex *R* sunt descripta), *Einsidl.* 319 s. XI,  
*Sangall.* 878 s. XI—XII, *Regin.* 123 et 421 s. XI aliis.  
Notabo *R.P.* Inſcripsi ut *R.* Versus septem dierum *P*  
1 sacratus *P* 4 splendens percurrit ouantem *R* altum  
*P*, recte *Oxon.* 5 Iupiter *R* q. sibi vindicat alte *R*  
7 almus *P* summo *P*] compta *R* Quos tenet antiquus  
gentili pectore ritus add. *Einsidl.* 319.

489. *Primus edidi in ed. pr. ex Parisino* 4883 *A*, cf.  
ad 488. — *Augustinus de civitate dei* XV 22: 'Ita se habet

Ordine neglecto pro te, quod conditur abs te.  
 Omnia nam, quae sunt, a te sunt, te sine nil [est].  
 His sine tu, simul es pro cunctis his et in illis. 5  
 His sine [tu], quod es, es; non hi sunt te sine, quod sunt.  
 Ac nec id hi quod tu, nec tu quod hi, sed in illis  
 Totus ades: in te totus, totus et in ipsis.  
 Hi nam nec sibi nec tibi toti, sed sibi sunt hoc  
 Quod sunt, in quantum sunt, in tantum sibi toti. 10  
 Vt natura docet ratio perceptaque monstrat,  
 Totus homo est anima (siquidem hic sibi totus habetur).  
 Quicquid abest, extra se nec in se sibi sentit.  
 Deficit in toto, cum totus <sup>†</sup>se sibi constat.  
 Dum stat corporeus, homo semper et hic et ubique 15  
 Non habet in sese aeternos et tempus et actum;  
 Sic habet hoc nec habet, est et non est etiamque  
 Tempus habet; vivit, cum corporealis et ipse est;  
 Tunc habet, est cum tempore et hoc ipso siue non est.  
 Cum non corporealis erit, ipsum neque tempus 20  
 Tunc habet et non est nec esse habet hoc, quod amisit:  
 En homo finit et est non iam homo; sic quoque tempus.  
 Non ita, vis animae ut careat semper, sed ubique  
 Cum nova nempe novo descendit corpore tota.  
 Semper habet et ubique, neque est et habet ubicumque. 25

omnis creatura. Cum enim bona sit, et bene amari potest  
 et male . . . Quod in laude quadam cerei breviter versibus  
 dixi: Haec tua sunt, bona sunt, quia tu bonus ista creasti.  
 Nil . . . abs te (v. 2. 3)'. *Attamen medio aevo factos dixit  
 Baehrens PLM III 263. — Augustinus ib. XVIII 23 ut  
 versus latinos de Graeco utcumque translato adfert hos 27  
 versus: Iudicii signum: tellus sudore madescet sqq. — Est  
 in R (cf. ad 488) et in Sangallensi 64 s. IX fol. 268.*  
 Versus. S. Agustini de anima R, quem adnotabo. v. 1 affer-  
 tur a Beda art. me'r. = Gramm. lat. Keilii VII 245. Haec  
 tua . . . ista creasti Aug. l. c. 4 nichil R est addidi  
 6 His sine es qđ es non R; correxi 9 toti tibi R, trans-  
 posui 11 percautaque R, correxi 14 se: fortasse re  
 15 stat i. e. extat; cf. stare Italicae linguae 16 aeterno  
 sed R, correxi 17 nec ego et non R 19 hoc ipsum R,  
 correxi 20 corporeus erit ac ipsum R, correxi

- Ex quo constat ut est, naturam sumsit ut esset.  
 Semper habet, quoniam esse quod est non desinet esse.  
 Sunt eique modi, qui cuncta secuntur, adhaesi:  
 Sensus et ingenium, ratio, mens, perspicua quae  
 30 Et diffusa manet, cum sit in corpore toto;  
 Emigrat, ubicumque aciem porrexerit extra  
 Subtilique oculo, quoquo se verterit, adstat  
 Intuitu mentisque doletque cupit metuitque,  
 Gaudet, et ista gerit gestu sine corporis ullo,  
 35 Vt deus immortalis et intrectabile lumen.  
 Permanet ipsa, deus minime, similis sed in istis,  
 Nonque dei pars sed similis per talia vivit.  
 Hoc vero esse quod est numquam desistit adesse.  
 Illius igneus est vigor, ex quo corporealem  
 40 Inspirando calet massam diffusa per artus.  
 Corporeis licet officia gestis varientur,  
 Auditū visu olfactu tactu quoque motu,  
 Illa tamen spirando calet animatque replendo  
 Omnia nec †quidam †habet aut nec sumit ab ipsa.  
 45 Namque loco non corporeo concluditur ullo:  
 Est incorporea informis substantia quaedam.  
 At deus 'esse' habet, et fuit, et est semper in illo,  
 Dispar in hoc, quod cuncta tenet perlustrat et implet,  
 Totus ubique manetque patetque et regnat ubique.  
 50 Haec aut lapsa chaos aut ad [caelum] alta volabit;  
 Haec loca sorte capit, sed dispar vivit in illis:  
 Si felix fuerit, hic tunc felicior extat,  
 Si infelix, etiam multo infelicior illic.

28 fol. 128 r. R eique cf. L. Mueller. de re metr.  
 p. 272. 29 que R 38 fort. cupit metuitque dolet-  
 que? 39 sic R 44 nec quidquam valet aut desumit  
 puto 48 cuncta R 49 manet et ubique patet et regnat  
 ubique R, em. Buecheler. 50 caelum add. idem  
 52 fueris R, correxi

## 490

B. M. — B. III 267.

## TIBERIANI

Versus Platonis de Graeco in Latinum  
translati

Omnipotens, annosa poli quem suspicit aetas,  
 Quem sub millenis semper virtutibus unum  
 Nec numero quisquam poterit pensare nec aevo,  
 Nunc esto affatus, si quo te nomine dignum est,  
 Quo sacer ignoto gaudes, quo maxima tellus 5  
 Intremit et sistunt rapidos vaga sidera cursus.  
 Tu solus, tu multus item, tu primus et idem  
 Postremus mediusque simul mundique superstes.  
 Nam sine fine tui labentia tempora †finis.  
 Altus ab aeterno spectas fera turbine certo 10  
 Rerum fata rapi vitasque involvier aevo  
 Atque iterum reduces supera in convexa referri,  
 Scilicet ut mundo redeat, quod partubus †austrum  
 Perdiderit refluumque iterum per tempora fiat.  
 Tu, siquidem fas est in temet tendere sensum 15  
 Et speciem temptare sacram, qua sidera cingis  
 Imensus longamque simul complecteris aethram,  
 Fulmineis forsán rapida sub imagine membris,

490. Est in R, in Parisino (P) 2772 s. X—XI, quem  
 contuli, Paris. 4883 A ex R descripto (cf. ad 488), Paris.  
 17160 s. XII, Vindobonensi 143 s. XIII, ex quo primus ed.  
 M. Haupt 1838. Adnotabo R et P. Versus Platonis de  
 dô R, Par. 4883 A. Versus Platonis a quodam Tiberiano  
 de greco in latinum translati P; similiter Vind. 1 sus-  
 cipit P 2 mellenis P semper om. R 4 effectu R  
 5 quod maxima libri, em. Quicherat. 6 Intremuit R  
 8 superestas P 10 spectans libri. 11 facta R 12 re-  
 ferre, sed corr., R 13 partibus libri ///austrum R ab-  
 strum P partubus aethra G. Hermann aevum i. e. aeter-  
 nitas, conieci 14 tempora R corpora P 15 Te R  
 16 saram P 17 a&ram P; interpunxit Ziehen 18 ful-  
 mencis P fulmineus R imaginē P fulgentis .. Phoebi  
 Bachrens

- Flammifluum quoddam iubar es, quo cuncta coruscans  
 20 Ipse vides nostrumque premis solemque diemque.  
 Tu genus omne deum, tu rerum causa vigorque,  
 Tu natura omnis, deus innumerabilis unus,  
 Tu sexu plenus toto, tibi nascitur olim  
 Hic deus, hic mundus, domus haec hominumque deumque,  
 25 Lucens, Augusto stellatus flore iuventae.  
 Quem (precor, aspices), qua sit ratione creatus,  
 Quo genitus factusve modo, da nosse volenti.  
 Da, pater, Augustas ut possim noscere causas,  
 Mundanas olim moles quo foedere rerum  
 30 Sustuleris animamque levi quo maximus olim  
 Texueris numero, quo congrege dissimilique,  
 Quidque id sit vegetum, quod per cita corpora vivit.

490<sup>a</sup> (olim 763)

## Officia duodecim mensium

B. M. —  
B. V 354.

- Artatur niveus bruma Ianuarius †arva.  
 Piscibus exultare solet Februarius altis.  
 Martius in vites curas extendit amicas.  
 Dat sucum pecori gratanter Aprilis et escam.  
 5 Maius hinc gliscens herbis generat †nigra bella.  
 Iunius auratis foliis iam pascua miscet.

19 coruscas P coruscant R 20 cf. *Ilias* 3, 277 'Hέλιος,  
 ὃς πάντ' ἐφορᾷς sqq. aperis G. Hermann 21 dei R  
 24 Hic cunctus mundus Baehrens haec scripsi] hic PR  
 ominumq; R 25 angusto RP stellatur P -tus R iubente  
 Par. 17160 iuventae Quicherat iuventus RP 26: fol. 129  
 R. 26 aspirass P si R 27 modo] mo R 28 angustas  
 R u. 80 om. R maximi P 31 qua R 32 Quidquid id  
 est libri, em. Baehrens quod om. P p concita P. Finem  
 deesse olim statui; nunc prooemium maioris carminis esse puto.

490<sup>a</sup>. R (cf. ad 488), H(arleianus 3091 s. X Baehrensii).  
 Hos notabo. Carmen nescio an in Gallia Germaniave ortum  
 sit. 1 atra conieci 2 febroarius H 4 aprelis R  
 5 vela (i. e. arborum umbras) Buecheler 6 pascua H po-  
 cula R

Iulius educit falces per grata virecta.  
 Augustus Cererem pronus secat agmine longo.  
 Maturas munit September ab hostibus uvas.  
 Elicit October pedibus dulcissima vina.  
 Baccha November ovans condit sub clave fideli.  
 More sues proprio mactat December adultas.

10

## 491

B. M. B. —  
 Sedulius ed.  
 Huemer p. 307.

## TVRCH RVFI ASTERII

Sume, sacer meritis, veracis dicta poetae,  
 Quae sine figmenti condita sunt vitio.  
 Quo caret alma fides, quo sancti gratia Christi,  
 Per quam iustus ait talia Sedulius.  
 Asteriique tui semper meminisse iubeto,  
 Cuius ope et cura edita sunt populis.  
 Quem quamvis summi celebrent per saecula fastus,  
 Plus tamen ad meritum est, si viget ore tuo.

5

7 fauces *H* prata *RH* 8 primus *vulgo* 9 minuit  
*H* 9—12 . . imber *RH* (11 *solus R*) 11 Bacha *R*  
 12 adultus *H*

491—493 *accurate et copiose ed. Huemer in Sedulio C S E Lat. X 307 sq. apud quem videsis plura. Equidem sequar et adnotabo G = Parisinum 14143 s. IX et (in solo c. 492) Gothanum I 75 s. VIII (Γ). Hic illic afferam Parisinum 8094 s. XI (P), olim a me collatum; Reginensem 333 s. X ut coniecturis temptatum (cf. 493, 5) et reliquos multos Sedulii codd. omittam (est et in Phillippico Berol. 171 s. IX; Antverpiensi 126 s. X). — 491. Taurinensis Univ. E 4, 42 Sedulii saec. VII—VIII fol. 27: 'Incipet atrum (l. alterum) opus id est ex vester (l. veteri) testamenti liber primus et ex novo quattuor qu/// Sedulius inter cartolas suas sparsas reliquid, et recolliti adunatique sunt a Tuscio Rufo Asterio. v̄c ex consule (494) ord; patricio, suprascriptorum editore librorum.' Haec paulum immutata posteriores libri praemittunt carmini 491, ut P. Versus eiusdem (sc. Asterii) G Asterii versus Par. 8319 s. XI. 1 veracia Sirmond 5 iubetor Ziehen 6 tradita Huemer 7 fasti Cellarius*

## 492

## Versus BELLESARII scolastici

B. M. B. —  
Huemer p. 308

- Sedulius Christi miracula versibus edens  
 Emicat, invitans parvae ad solemnia mensaE  
 Dignum convivam: non hunc, † qui carperet illuD,  
 Vix quod nobilium triplici fert aula paratV,  
 5 Laetum quod ponit sub aurea tecta tribunaL,  
 In quo gemmiferi (totque aurea vasa) canistrI  
 Vivida pro modico portant sibi prandia victV,  
 Sed quod holus vile producit pauperis hortuS.  
 At post delicias properant qui sumere magnaA,  
 10 Nituntur parvum miserorum spernere germeN,  
 Tutum quod nihil est, dum nil cum ventre tumesciT  
 Insidias membrisque movens animaeque ludentI:  
 Si tamen his dapibus vesci dignatur egeniS,  
 Temnat divitias animus paucisque quiescaT,  
 15 Exemplo adsumptus Domini, qui milia quinquE  
 Semotis cunctis modicis saturavit ab esciS.

## 493

## Versus LIBERATI scolastici

B. M. B. —  
Huemer p. 309.

Sedulius Domini per culta novalia pergenS  
 En loca prospexit multo radiantia florE:

492. Sic inscr. Γ P, Cheltenham. 21162 s. X, alii;  
*inscr. erasa in G, om. Reg. 333 alii* (Bellaesarii Glasgow. I  
 2, 15 s. XI ex. Imitatur Sedulii I 1—16) 3 sic Γ. car-  
 piset G m. 1 carpescat P carperit Arvalus carpeat Sittl  
 cui cura(e) erit propono 4 Vix ad G profert triplici Γ  
 5 ponet G 6 que om. Γ 8 ortus Γ, G m. 1 9 di-  
 litias Γ (G m. 2) 11 sic Γ. dum cum nil GP tutum  
 nil Huemer 12 prius que om. libri movent Huemer. —  
 animae laudenti Γ a. que luenti G sequor P. 13 dignan-  
 tur Γ dignatur GP -atus ε ægenis Γ 15 ass. G quo G

493. GP. Sic inscr. Regius mus. Brit. 15 B 19 s. IX;  
 Edinburgensis 18, 7, 7 s. X in. Versus anacrostici de Se-  
 dulo Liberti scolastici Antverp. 126. Inscr. om. GP, pleri-  
 que. 2 perspexit Reg. 333 radiantia GP



Discurrit per prata libens, quo gramine David  
 Vidit divino modulantem carmina cantV.  
 Laudabili psallente viro refluunt citharae melL. 5  
 Ille ubi grandisoni captus dulcedine plectri  
 Vritur et celeri graditur per lilia passV  
 Sacratosque iterum late conspexit amoenoS,  
 Aeterna Christi fluvius quos abluit undA,  
 Nec passus torpere diu doctoris acumeN 10  
 Tunc sua Daviticus delectus plectra poposciT.  
 Irrita polluti contemnens numina mundi  
 Signa crucis fronti ponit, breviterque triumphoS  
 Tangit, Christe, tuos numerosaque praemia libaT.  
 Ergo dum vario decorat sua rura colorE, 15  
 Stabunt hi garrula dicti testudine versuS.

B. M. B. —

493<sup>a</sup>

Haec Augustini ex sacris epigrammata dictis  
 Dulcisono rhetor componens carmine Prosper  
 Versibus hexametris depinxit pentametrisque,  
 Floribus ex variis ceu fulget nexa corona. 5  
 Vnde ego te, lector, relegis qui haec sedulus, oro,  
 Intentas adhibere sonis caelestibus aures.  
 Istic nam invenies, animum si cura subintrat,

3 quod GP 5 sic GP, alii. Laudis ceu p. viri  
 Reg. 333 prosodiae emendandae causa (Laudis et Regius).  
 Laudato Fabricius refluit Reg. 333 cytherae an cithara  
 incertum P cytharæ G 6 plethri P 8 prospexit  
 Reg 333 9 fluvio G -ius P -ios alii habuit G  
 10 Nam G m. 1, P Nec pauci 12 contempsit Reg. 333  
 13 triumphus G m. 1 15 uera GP sura Reg. 333  
 16 Stabant GP -bunt Reg. 333, alii garrula noli mu-  
 tare. — Similis argumenti carmina hic subiungam.

493<sup>a</sup>. Est in Antverpiensi 126 s. X, A = Ambrosiano  
 M 32 sup. s. X, Reginensi 230 s. X, Harleiano 110 s. IX—X,  
 Casinensi 226 s. XI, Paris. 8094 s. XI, Angelicano V 3, 22  
 s. XI, recentioribus. — A (cf. Nuntii acad. Vindob. 67, 546):  
 2 rethor conpones 3 exametris 5 horo 6 adibere

Maximē quid doceant sacrae modulamina legis  
 Observare homines, vel quid sibi maximē vident,  
 10 Sidereum caeli cupiunt qui scandere regnum.

493<sup>b</sup>

B. M. B. —

Augustine, tonans divino fulmine linguae  
 Impia daemonicae refutas ludibria sectae  
 Atque loquelliosi confundens dogmata ritus  
 Pandis iter verum, quo cives tendere monstras  
 5 Urbis inocciduae, qua vita perennis habetur.

494

B. M. —  
 B. V 363.

Discipulis cunctis domini praelatus amore,  
 Dignus apostolico primus honore coli,  
 Sancte, tuis, Petre, meritis haec munera supplex  
 Chintila rex offert. Pande salutis opem!

494<sup>a</sup> (olim 880)

In Sirenas

B. M. B. —  
 Claudianus  
 ed. Birt p. 399.

Dulce malum pelago Siren volucresque puellae  
 Scyllaeos inter fremitus avidamque Charybdin

9 uetent 10 capiunt

493<sup>b</sup>. est in *Regio Mus. Brit.* 15 B 19 s. IX—X, cf. *Mus. rh.* 31, 94, his verbis additis: In fine XI libri Augustini de civitate dei isti versus habentur scripti. 1 tonas cod.

494. *Carmen Chintilae, Visigothorum a. 636—640 regis.* V = *Vossianus* q. 69 saec. IX, quem afferam. — Est in *Valentino* 387 s. IX, *Montecassinensi* 320 s. X—XI, al. — Cf. de Rossi, *Inscr. christ.* II 1, 254. — *Alia regum Germanorum carmina* vide c. 483; (*Chilperici*) *Mus. rh.* 44, 547.

4 chintilla V

494<sup>a</sup> b. V = *Veronensis* 163 saec. IX, cf. ad c. 485<sup>a</sup>. — 494<sup>a</sup>. Eiusdem (i. e. *Claudianus*) in *Sirenas* V. 1 sirenae V siren cod. *Cuiacii* v. 1 delet *Icep* uolocres V

Musica saxa fretis habitabant, dulcia monstra,  
 Blanda pericla maris, terror quoque gratus in undis.  
 Delatis licet huc incumberet aura carinis  
 Implessentque sinus venti de puppe ferentes,  
 Figebat vox una ratem. nec tendere certum  
 Delectabat iter reditus, otiumque iuvabat,  
 Nec dolor ullus erat; mortem dabat ipsa voluptas.

494<sup>b</sup> (olim 881)

B. M. B. —  
 Birt p. 399.

## Laus Herculis

Pieridum columen, cuius Parnasia magno  
 Numine templa sonant, Phoebe, precor, huc age, laeto,  
 Tecum † cuncta choro; penetralia sancta sororum  
 Et nova Castalios latices per rura petentem  
 Hippocrenaeon victorem sistere fontum  
 Me fac. namque tuam non nunc novus advena turbam  
 Ingredior, laurusque gerens et florea sertis  
 Tempora vineta tuis, doctorum munera vatum,  
 Testor adhuc veteres quamvis desuetus honores.  
 Alcides mihi carmen erit, non vana Tonantis  
 Progenies, dignus credi post viscera numen,  
 Cuique per immensos invicti roboris aestus  
 Nec nasci potuisse vacat. nam lucis in ipsis,  
 Inclite, primitiis tardo vix editus ortu  
 Fecisti de patre fidem. sed cur mihi lentis  
 Ludis adhuc, Cirrhaee, modis tenerumque resultans

6 furentes *cod.* Cuiaci faventes *Icep* 8 odium  
*Claverius* 9 color *V*, *corr.* *Camers*.

494<sup>b</sup>. Eiusdem (i. e. *Claudians*) Laus Herculis *V*  
 2 Nomine *V* laeto p. h. a. phoebe *Camers* 3 iunge ch.  
*Claverius* penetralibus *V* 5 Hippocreneon *V* sistere] i. e.  
 exsistere fontem *V*, *corr.* *Buecheler* siste refotum me fama-  
 que *Birt* 6 Me fameque tuam *V*, *corr.* *Claverius* 7 lau-  
 ros *vulgo* 8 post vatum punctum *delevi ed. pr.* 10 non  
 vana *Scaliger* romana *V* 11 nomen *V* 12 Cuique per  
*Birt* super *Livineius* Cui semper *V* 14 Inclite *V*  
 principiis *Camers* 15 fecesti *V* 16 chirrhæe *V*

- Luxuriante leves impellis pollice chordas?  
 Pone habitum, quo molle canis, et frondis amatae  
 Linque nemus, mollique exutus tempora lauro  
 30 Populea mecum carmen luctare sub umbra.  
 Iam grave plus etiam, quam ventris tempora vellent,  
 Alcmenam tendebat onus. sed regia luno  
 Impedit et partus prohibet nascique vetabat,  
 Vt metus ipse deum monstret. nec vivida caeli  
 35 Semina mortales norunt sentire latebras,  
 Nec possunt sufferre moras. datur inde novercae  
 Materies, gravibusque odiis augmenta ministrat,  
 Quod vinci coepisse pudet. — Mox inproba binos  
 In tua membra iubet, dum nasceris, ire dracones.  
 40 Incumbunt celeres illi, squamosaque iussus  
 Armat colla furor, nec, quamvis maxima tractu,  
 Tardata spiris sequitur pars cetera pectus.  
 Tristis Tartarea vibratur sibilus aura.  
 Morte rubent oculi trifidisque horrentia linguis  
 45 Ora sonant nigrumque fremens levat ira venenum.  
 Quid nunc invictis fraudes innectere fatis,  
 Caelicolum regina, iuvat? cur obicis angues?  
 Cur parvo geminos? anne unum posse necari  
 Iam strato Pythone times? licet omnia mundi  
 40 Monstra voces ipsamque armes serpentibus hydram,  
 Defendet natura deum patremque probabit  
 (Quod non vis constare) Iovem. — Iamque inrita taetri  
 Iussa parant implere angues, miseroque furore  
 In sua fata tument. cernit tua membra petentes  
 45 Horrescitque parens numenque ignara creasse  
 Mortali pietate timet. nil, sancta, superbae  
 Paelicis insidias, caelo modo freta, tremescas,

19 solitaque *Heinsius* 21 ferrent *Heinsius* 28 coe-  
 pisse *V*] se posse *Heinsius* 32 Tardata *Riese*, Tardatam  
*V* Tardantur *Camers* Tardatum *Ziehen* Tarda tamen *Birt*  
 35 levat] fluit *Birt* 41 Defendit *V* 43 miserorumq;  
 forore *V* 44 In tua *Scaliger* 45 nomenque *V* quae  
*Koch* creasset *V* 46 nihil *V* 47 tremiscas *Claverius*

Neve haec monstra tibi faciant, Alcmena, pavorem!  
 Sic mater potes esse dei. iam tolle serenum  
 Laeta animum tantoque libens haec aspice vultu, 50  
 Vt deceat genuisse Iovem. depone pavorem  
 Indignum partu, natumque exemplar habeto.  
 Cui metuis, nihil ipse timet. nam numine recto  
 Ridebas tu, dive, truces, animosque superbos  
 De genitore tenes, votisque aptissimus orbis 55  
 Gaudebas tantum iam tum meruisse novercam.  
 Corripis exiguis mox grandia guttura palmis,  
 Et manibus teneris cogens in brachia pondus  
 Constringis pressos, relevans tellure, dracones.

Efferat aetherium, quantum volet, orbis in axem 60  
 Latoidas verosque probet sua fabula divos,  
 Quod Delo iam stare licet: non aequa laborum  
 Gloria, nec parili serpentes sorte necarunt:  
 Illi unum ferro, geminos et inermis et unus!

His coeptis non ulla parat cunabula partus, 65  
 Dive, tibi; sed cum totis iam bruma rigeret  
 Imbribus et solidis haerent flumina lymphis,  
 Nudum praegelidis durando firmat in undis.  
 Vtque rudes primo temptasti robore gressus,  
 Frondosae deserta vagus penetralia silvae 70  
 Secura iam matre petis telisque tremendis  
 Ludis et aërias adducto deicis arcu

50 tutoque *Riese* olim. vultu i. e. despectu *Birt*  
 51 Iovi *Heinsius* tenuisse *Cuiacius* 52 habeto *Claverius*  
 habebat *V* quae e. habebas *Camers* 53 nomine *V*  
 lumine *Livineius* 55 tenes *V* tenens *Heinsius* 56 tan-  
 tum *V* tantam *Camers* 57 guttura *V* 58 Et] Ex *V*  
 manibus *Riese* teneris *Camers* quamvis teneri *V* 59 sic  
*Riese* (cf. v. 136) Corripis (ex 57) impressos liuens t. d. *V*  
 illidens prensos *Camers* licuens *Aldina* relevans *Birt* liquas  
*Ziehen* (coll. fluens 12, 16) 60 uoluit *V* 61 Laetoidas  
*V* fauola *V* 62 quo *V* 63 parilis s. sortete *V*  
 64 g. inermis *V* (et add. *Aldina*) 66 Diva *Camers*  
 bruna *V* 67 lyphis *V* 70 vagus deserta *V* 71 tre-  
 mendas *V* -ndis *Camers* 72 Laus *V*

- Aut funda violentus aves noctemque sub astris  
 Exigis et puram fractis bibis amnibus undam.
- 75 Immanem interea Nemeae per lustra leonem  
 Ipsa Chimaeraea cretum de gente noverca  
 In tua depastis armabat vota iuvenis  
 Augebatque fero vires rabiemque iuvabat,  
 Naturam minus esse putans. [Heu] quanta virorum
- 80 Funera! quam multos stravit cum gentibus agros!  
 Non illum magnae viduatis moenibus urbes  
 Armorum fregere minis, Martique domando  
 Adsuetas morsu fudit graviore catervas.  
 Hunc gravis Eurystheus — nam te, quo cuncta lebares,
- 85 Imperium duri voluit sufferre tyranni  
 Sic mundo Fortuna favens — hunc sternere leto  
 Imperat. at nullum virtus reticenda per aevum  
 Dignaque sidereos post membra intrare recessus  
 Posse mori quam vile putat! namque impiger ultro
- 90 Vadis [et] immensae scrutatus devia silvae  
 In nova sanguineos armantem vulnera rictus  
 . . . . .  
 Admonita feritate †iubas visuque cruentus  
 Excussis movet arma toris dubiumque residens  
 Infremit. invadis trepidum solisque lacertis
- 95 Grandia corripiens eluso guttura morsu  
 Inbellem fractis prosternis faucibus hostem.

73 violentus V -nter vulgo Ante 75: II V 75 Nemeae — Chymeraea Camers, om. V 77 tua ex sua V  
 79 Natura V heu add. Camers quantaque V 80 dentibus apros V, corr. Riese; i. e. gentibus stratis agros vacuefecit. cf. v. 99. Vocula 'cum' aliam non admittit lectionem constrarunt messibus agros Heinsius F. constrarunt candentibus (debuit albertibus) ossibus agros Haupt 81 urbis V 85 tyranni V 87 at Camers] tum V 89 sic Cta-verius putas V 90 et Camers, om. V invia V devia Camers 91 armante V -ntem Camers. Post 91 versum deesse puto, fortasse ab Invenis incipientem. Parenthesin admonita . . infremit statuit Buecheler 92 iuba Camers 94 Infremuit V solidisque Heinsius 95 mursu V 96 prosterni V

Quin et flavicomis radiantia tergora villis  
 Ceu spolium fuso victor rapis. emicat omnis  
 In laudes mox turba tuas longoque relictā  
 Currit in arva metu. iuvat ire et libera rura 100  
 Defensosque videre locos silvamque iuvenis  
 Iam facilem et nullis resonantes fletibus agros.

Maenaliū petis inde nemus fletamque colonis  
 Arcadiam et raro steriles iam robore silvas.  
 Namque hic immensa membrorum mole cruentus 105  
 Indomitus regnabat aper soloque tremendus  
 Corpore lunatis fundebat dentibus ornos  
 Sternebatque suis lugentia rura colonis.  
 Horrebant rigidis nigrantia corpora saetis  
 Duratosque armos scopulis totosque per artus 110  
 Difficilis potuisse mori. non spicula in illum  
 Nodosumve rapis gravato pondere robur:  
 Armati viduatur honos; nec vulnera virtus  
 Exemplo tibi facta timet. iamque arripis ultro  
 Spumantem, cogisque diem sufferre tuendo, 115  
 Atque supinando mirantem lumina vinci  
 Argolici victor portas sub tecta tyranni.

Fama celer toto victorem sparserat orbe,  
 Auxiliumque dei poscebat Creta cruento  
 Victa malo. Taurus medio nam sidere lunae 120  
 Progenitus Dictaea Iovis possederat arva.  
 Fulmen ab ore venit, flammisque furentibus ardet  
 Spiritus; et terram non caeli flamma perurit,  
 Sed flatus monstri. dextro iam Siria cessent

101 desertosque *Baehrens* iouencis *V* 102 nulli *V*  
 nullis *Camers* *Ante* 103: III *V* 104 sterelis *V* 106 soli-  
 doque *Heinsius* 107 dentibus *V* 108 ingentia *olim*  
*Riese* 110 scapulis *Heinsius* 112 gravato *V* (cf. *Aen.*  
 8, 220) clavato *Livineius* 114 Exemplo *V* Extemplo *Ca-*  
*mers* 116 supinato *Claverius* inopinato *Baehrens* limina  
*V* lumina *Camers* vinctum *Birt recte?* 117 tyranni *V*  
 118 urbe *V* *Ante* 119: III *V* 119 creata crudeli *V*  
 cruento *vulgo* 124 dextro *V*, i. e. *favente* retro *Riese*  
*olim* dempto *Birt* tecto *leep*

- 125 Sidere, solque licet, glaciali frigore victus,  
 Abstrusum mundo claudat iubar, aurea condens  
 Lumina, et ignifluo stupefactus in orbe tepescat:  
 Aestus habet Cretam, pereunt silvaeque lacusque  
 Graminaque et fontes sacri, montesque perurit  
 130 Flamma ferox; Idam superis spectantibus ignis  
 Dissipat et magno cunabula grata Tonanti  
 Igne suo monstrum, si fas est dicere, vincit.

- Tandem fama celer Dictaea ad litora magnum  
 Duxerat Alciden, cum taurum dira minantem  
 135 Accipit et saevum cornu flammasque vomentem  
 Corripit atque artus constringens fortibus ulnis  
 Ignifluos flatus animamque in pectore clausit.  
 . . . . .

## 494° (olim 766)

## ANDREAE oratoris

B. M. B. —

- Virgo parens hac luce deumque virumque creavit  
 Gnara puerperii, nescia coniugii.  
 Obtulit haec iussis uterum docuitque futuros,  
 Sola capax Christi quod queat esse fides.  
 5 Credidit et tumuit: verbum pro semine sumsit.  
 Clauserunt magnum parvula membra deum.

125 Sidere *V* -ra *Scaliger* victor *V* victus *Camers*  
 126 iuba *V* 127 Limina *V* ignifluus *V* tepescet *V* tre-  
 mescat *Baehrens* 128 silvaeque *V* 129 sagri *V*  
 135 Excipit *Scaliger*. — *Desunt multa*.

494°. *P* = *Palatinus* 838 s. IX in. inter inscriptiones  
*Romanas Italicisque* (cont. *De Rossi, Inscr. christ. urbis Romae*  
*II* 1, 109) *A* = *Antverpiensis Sedulii* 126 olim 105 s. X  
 (cf. *mus. rhen.* 56, 265). *b* = *Barthius advers.* 56, 16 ex  
 codice ignoto, cum *A* faciens. *PA* notabo. Andreas orator  
*A*, *Aldhelmus* p. 232 (v. 10); om. *P*. Andreae oratoris de  
 Maria virgine ad Rusticianam carmen *b* (*Romae vixit*  
*a.* 523—536. cf. *De Rossi* p. XLI) 6 Saepserunt *P* Clau-  
 serunt *A b*



Conditor extat opus, servi rex induit artus  
 Mortalemque domum vivificator habet.  
 Ipse sator semenque sui matrisque creator,  
 Filius ipse hominis, qui deus est hominum. 10  
 Adfulsit partus, lucem lux nostra petivit,  
 Hospitii linquens ostia clausa sui.  
 Virginis et matris servatur gloria consors:  
 Mater das hominem noscere, virgo deum.  
 Vnius colitur duplex substantia nati: 15  
 Vir, deus, haec duo sunt; unus utrumque tamen.  
 Spiritus huic genitorque suus sine fine cohaerent,  
 Triplicitas simplex simplicitasque triplex.  
 Bis genitus, sine matre opifex, sine patre redemptor,  
 Celsus utroque modo, celsior unde minor. 20  
 Sic voluit nasci, domuit qui crimina mundi,  
 Et mortem iussit mortuus ipse mori.  
 Nostras ille suo tueatur numine vitas;  
 Protegat ille tuum, Rusticiana, genus.

7 Fit fabricator opus *P* 8 domus *A* 9 Pie sator *A*  
 10 qui pater *P* est hominis *A* *Aldhelmus b* 11 Aff. *P*  
 12 hostia, *sed corr.*, *P* 13 servator, *corr.*, *A* 14 dans  
*P* 20 Amplus utrisque modis, amplior *P* 21 qui *ex*  
*que A* 23 nomine *P* 22—23 *sunt in Palat. 487 fol. 86<sup>v</sup>*  
*(s. IX) sic: Viť (i. e. Vitalis) Nostras . . Rusticiana genus*  
*m. 2 (sed antiqua) ante c. 555 inserta. — rusticana A -iana*  
*m. rec. in A, b, Pal. 487 Gregori presulē P (Versus beati*  
*pape Gregorii Cantabrig. Tr. O. 2. 24 s. XII).*

495—638

## Carmina duodecim sapientum

I Monosticha de ratione tabulae  
senis verbis et litteris

495

PALLADI

B. III 75.  
B. 445—456.  
B. IV 119.

Sperne lucrum: versat mentes insana cupido.

495—638. *Similia sunt Ausonianis. Librorum familiae:*  
**I.** C = Parisinus 8069 olim Thuanus (cf. praef. I p. XLI) saec. X—XI fol. 121 sqq. qui omnia haec carmina et iusto ordine et poetarum nominibus paene ubique additis optime transcripta continet. Parisinum 8098 saec. X init. (c. 495—561. 615—627. 630—632) et Petavianum Heinsii non attuli. C plene adnotavi praeter orthographica medii aevi.  
 — **IIa.** T = Turicensis 78 olim 451 saec. IX fol. 148 qui c. 495—590 habet. Raro attuli G = Sangallensen 273 saec. IX (c. 495—550), nunquam Vindobonensem 113 s. X (c. 507—518). — **IIb.** V = Vossianus q. 86 saec. IX fol. 108 sq. 111 sqq. (c. 495—627. 630—631. 633—634. 637—638). Raro attuli Valentianum 389 (X) saec. IX ex. (qui dimidiam fere partem continet); saepius adnotavi B = Bruzellensem 5657 saec. X—XI, cum T sed propius cum V coniunctum, a Baehrensio nimis magni aestimatum, perpauca bona de suo afferentem. — **IIc.** P = Palatinus 487 saec. IX, inter T et V medius, sed coniecturis modo emendatus (505) modo depravatus (567, 4). Hunc ubique adnotavi. Habet c. 495—590; 615—619. — Non adnotavi Paris. 13026 s. IX (similem V, in quo c. 507—518; 555—557); Bern 184 s. IX—X; Regium mus. Brit. 15 B 19 s. IX—X (605—608; 617); Paris. 2772 s. X—XI; Mettensem s. XI in. (567—578; 591—602, contulit Loewe); Mellicensem s. XI (cf. *Studia Vindob.* I 65); Bodleianum s. XII; recentiores. — CTP contuli ipse, G Schenkl, V Holder contulit; inspexi et Baehrensiana. Orthographica praeter C pauca afferam. — Monosticha quae scripta sunt a duodecim sapientibus. id est Palladii Aesclepiadii Fustanii Pompeianii Maximini Vitalis Basilii Asmenii Vomanii Euforbii Iuliani Hylasii de diuersis rebus C. Incipiunt uersus sapientum (-tum XB) hoc est

496

## ASCLEPIADII

Fraude carete graves, ignari cedit doctis.

497

## EVSTHENII

Lusuri nummos animos quoque ponere debent.

498

## POMPILLIANI

Irasci victos minime placet, optime frater.

499

## MAXIMINI

Ludite securi, quibus aese est semper inarca!

500

## VITALIS

Siquis habens nummos venies, exhibis inanis.

(id est X) Basili Asmeni Vomani Euforbi Iuliani Hilasi (Iasi G) Palladi Asclepiadi Eust(h)eni (Euthemi X) Pompeiani (Pompeani V m. 1 Pompeiani X) Maximini (Maximi V m. 1 B) Vitalis TGVBX (et fere Vaticanus 1575 s. XI, in quo sunt c. 495—518). Basilius Asmenius Vomanus Euforbis Iulianus Hylasius Palladius Asclepiades Eustedius Pompeianus Maximinus Vitalis P. Virgilio tribuunt recentiores. 'De diuersis causis' post sapientum B, post Vitalis TG. I: CTGVB P. I Inprimis singuli versus senis verbis et litteris (sic) De ratione tabulae CTGB (-la C). Inscr. om. VP. Nomina om. C

495. est in Vatic. 4493 s. X cupido: rubro colore  
E: PIDO: supra scr. C

497. nummus, corr., T

498. iroscei C

499. inarca (non tamen aese est) B cf. c. 82, 10

500. Siquis T habet P exhibit, corr. m. 2, P

501

BASILII

Lusori cupido semper gravis exitus instat.

502

ASMENII

Sancta probis paxest: irasci desine victus.

503

VOMANII

Nullus ubique potest felici ludere dextra.

504

EVPHORBII

Inicio Furias: egosum tribus addita quarta.

505

IVLIANI

Flecte truces animos, utvere ludere possis.

506

HILASII

Ponite mature bellum, precor, iraque cesset.

502. *pb V* pax est (*et sic 499, 504 sq.*) *libri*

504. *Initio V Initio B Incio P*

505. *Flecte solus P: Plecte IVB Plecto C*

## II Epitaphia P. Vergilii Maronis disticha

Mantua me genuit, Calabri rapuere: tenet nunc  
Parthenope. Cecini pascua, rura, duces.

B. II 198.  
M. 438—444.  
B. IV 120.

507

## ASCLEPIADII

Tityron ac segetes cecini Maro et 'arma virumque.'  
Mantua me genuit, Parthenope sepelit.

508

## EVSTHENII

Vergilius iacet hic, qui pascua versibus edit  
Et ruris cultus et Phrygis arma viri.

509

## POMPILIANI

Qui pecudes, qui rura canit, qui proelia vates,  
In Calabria moriens hac requiescit humo.

510

## MAXIMINI

Carminibus pecudes et rus et bella canendo  
Nomen inextinctum Vergilius merui.

II *Eidem et X (etiam Vindobonensis 113 s. X)*. Distica  
C. *Inscr. om. TP* Item idem ipse (sc. *Vergilius*) de titulo  
eiusdem hoc ÷ epitaphio binis uersibus V Distichium  
Epitaphia Virgilii B *Notissimum illud* Mantua me genuit  
... duces *praescriptum in VP solis*. Carmina Vergilii sunt  
bucolica, arva ducesque, Mantua cui mater, Parthinope re-  
quies: *haec add. P*

507. 1 Titiron hac C a V segites V m. 1 2 genuit  
CB generat TVXP parthinope P ubique

508 sqq. Vergilius ubique VGP, Virgilius CTXB. (Sic  
et c. 555 sqq.) edidit V 2 Vt C ruri CTG Phr. C  
fr. *ceteri* (frugis V)

509. 2 hic T requieuit V

510. 2 inextinctus C

511

## VITALIS

Mantua mi patria est, nomen Maro, carmina silvae  
Ruraque cum bellis, Parthenope tumulus.

512

## BASILII

Qui silvas et agros et proelia versibus ornat,  
Mole sub hac situs est: ecce poeta Maro.

513

## ASMENII

Pastorum vates ego sum, cui rura ducesque  
Carmina sunt. hic me pressit acerba quies.

514

## VOMANII

A silvis ad agros, ab agris ad proelia venit  
Musa Maroneo nobilis ingenio.

515

## EVPHORBII

Bucolica expressi et ruris praecepta colendi,  
Mox cecini pugnās. mortuus hic habito.

516

## IVLIANI

Hic data Vergilio requies, qui carmine dulci  
Et Pana et segetes et fera bella canit.

511. 1 est *om.* *P*512. 1 praelia *CB saepius* 2 ac *V*513. 2 acerua *Tm. pr. VP.*514. 1 ueni *C*515. Bucolica *P* Bucolicā *B* expressit et *T*516. 1 uergit *V* carmina *T*

517

## HILASII

Pastores cecini; docui, qui cultus in agris;  
Proelia descripsi. contegor hoc tumultu.

518

## PALLADII

Conditus hic ego sum, cuius modo rustica Musa  
Per silvas, per rus venit ad 'arma virum.'

## III Disticha de unda et speculo

519

## EVSTHENII

B. V 101—112.  
M. 517—528.  
B. IV 122.

Redditur effigies liquida visentis in unda,  
Qualis in adverso speculorum cernitur orbe.

520

## POMPILIANI

Formas pura refert oculis spectantibus unda,  
Quales obiecto speculi fulgore videntur.

521

## MAXIMINI

Fontis aquae reddunt simulacra imitantia verum,  
Qualia leve refert speculi, cum cernimus, aequor.

517. 2 hoc VB] hic T en C

518. 1 musi(a m. 2) V

III *Eidem.* Item disticha de etc. C; om. TP De duobus heroicis versibus; V

519. Eusthenii om. V Eustedius P 1 visentis VP currentis CTB cernentis s

520. Peni V 2 obiectu CTB -cti V -cto vulgo Qualis in obiectu P sp.] laterum C obiectu . . fulgere Baehrens

521. 1 Fontes, corr., T 2 leve B leui P

522

## VITALIS

Exprimit oppositas immobilis unda figuras,  
Levati quales speculi nitor ipse remittit.

523

## BASILII

Apparet mendax inlimi fonte figura,  
Qualem reiectat speculi nitidissimus orbis.

524

## ASMENII

Vnda quieta refert alto de gurgite formas  
Ac veluti speculum nitido splendore coruscat.

525

## VOMANII

Spectantis faciem nitidissimus adsimulat fons,  
Sicut in opposito speculi solet aequore cerni.

526

## EUPHORBII

Forma percussus liquidarum fingit aquarum,  
Qualis purifico speculorum ex orbe relucet.

522. 1 obp. *V* oppositas *P* inm. *BP* 2 Leciati *V*  
Leuiati *C*

523. inlimi in *VP* fronte *P* 2 reiectati *P*

524. *Asr V* 2 uelutas *V* spec.]nitidum *C* co-  
ruscans *libri*

525. 1 Spectaris *V m. pr.* assimilati *C* 2 oposito  
*V* solet] debet *C*

526. 1 percussu . . fertur *scripsi* 2 lucet *V m. pr.*



527

## IVLIANI

Fontibus in liquidis simplex geminatur imago,  
Vt solet a speculo facies splendente referri.

528

## HILASII

Effigies liquido resplendet ab aequore fontis,  
Qualis et a speculo simulatrix umbra resultat.

529

## PALLADII

Effingit species purissimus umor aquarum,  
Plana velut speculi vivas imitantia formas.

530

## ASCLEPIADII

Fonte repulsatur depicta tuentis imago,  
Ceui levi in speculo solet apparere figura.

## IV Disticha de glaciali aqua

531

## POMPILIANI

Qua ratis egit iter, iuncto bove plaustra trahuntur,  
Postquam tristis hiems frigore iunxit aquas.

527. 'Tullii' *Sangall.* 397 s. IX p. 121 2 facie *G*  
referre *P*

528. 1 *Pal* hic et ad 529 *V.* Effugies *T* respondit  
*P* respondet ceteri resplendet *Scrivenerius* 2 Qualis *C*  
umbra *VP* unda *CTB*

529. 1 humor *T m. pr., C* 2 Plana *VP* Plena *CTB*  
uelud *V* imitancia uerum *C* (ex 521, 1)

530. 2 *Cu V*

IV *Eidem.* Itē disticha de *sqq. C* De glacie pentame-  
tris uersib; *V. Inscr. om. TBP. Cf. Vergilius Georg. III*

B. V 89—100.

M. 505—516.

B. IV 124.

## 532

## MAXIMINI

Sustinet unda rotam patulae modo pervia puppi  
Et concreta gelu marmoris instar habet.

## 533

## VITALIS

Quas modo plaustra premunt undas, ratis ante secabat,  
Postquam brumali deriguere gelu.

## 534

## BASILII

Vnda rotam patitur celerem nunc passa carinam,  
In glaciem solidam versus ut amnis abit.

## 535

## ASMENII

Quae solita est ferre unda rates, fit pervia plaustis,  
Vt stetit in glaciem marmore versa novo.

## 536

## VOMANII

Semita fit plaustro, qua puppis adunca cucurrit,  
Postquam frigoribus bruma coegit aquas.

362: Puppibus illa prius, patulis nunc pervia plaustis (*quod hic adfert P, qui hospita plaustis*), *et Ovidius Trist. III* 10, 81: *Quaque rates ierant, pedibus nunc itur et undas Frigore concretas ungula pulsat equi.*

531. 1 Quadratis *C* cogit *C* 2 hiemps *CVB* iungit *C* uinxit *TVB* fixit *P* 532, 1; 533, 2; 1; 532, 2 *C*

532. 1 patulando pervia pupim *C* patuli *P* 2 Et *C* Ut *TVBP*

533. 1 unda *C* 2 diriguere libri, sed deriguere *P*

534. 1 nunc] ñ (*i. e.* non) *V* passam *C*

535. 1 fit *om.* *B* per (*om.* via) *P* 2 Et *C*

536. 1 quia pupis *C* 2 *om.* *C*

## 537

## EVPHORBII

Orbita signat iter, modo qua cavus alveus ibat,  
Strinxit aquas tenues ut glacialis hiems.

## 538

## IVLIANI

Qua puppes ibant, hac ducunt plaustra iuveni,  
Pigrior ut cano constitit unda gelu.

## 539

## HILASII

Amnis iter plaustro qui dat, dedit ante carinis.  
Duruit ut ventis unda, fit apta rotis.

## 540

## PALLADII

Plaustra boves ducunt, qua remis acta carina est,  
Postquam deriguit crassus in amne liquor.

## 541

## ASCLEPIADII

Vnda capax ratiū pluāstris iter algida praebet,  
Frigoribus saevis ut stetit amnis iners.

537. Eūs *V* 1 caus aluas *V* 2 Stringit *C* hiemps  
*libri, ut alibi saepius*

538. *om. C; post 542 ponitur vulgo.* 1 ac *V* 2 con-  
stitit *T, V m. 1* Prigrior ut canu *P*

539. Iūl *C* 1 dat *om. V* carinis *C, -n(a)e ceteri*  
539, 2 et 540, 1 *om. P* 2 Diruit ut uentus *C*

540. *nomen om. V* Hiī *C* 1 carinē (*om. est*) *V*  
2 deriguit *P 5* dir. *ceteri*

541. Pal *C* 1 it. allida *P m. 1* 2 inhers *V*

542

## EVSTHENII

Plaustra viam carpunt, qua puppes ire solebant,  
Cum rigidus Boreas obstufecit aquas.

## V Tristicha de arcu caeli

543

## MAXIMINI

B. V 17—28.  
M. 469—480.  
B. IV 126.

Thaumantis proles varianti veste refulgens  
Multicolor picto per nubila devolat arcu  
Iris et insigni decorat curvamine caelum.

544

## VITALIS

Cum sol ardentis radios in nubila iecit  
Cumque colorifico nimbos fulgore replevit,  
Apparet variis distincta coloribus Iris.

545

## BASILII

Clara sub aetheriis fulget Thaumantia proles  
Nubibus, ut radiis pluvium sol attigit imbrem,  
Et picturato caelum velamine cingit.

542. Eūf C 1 pupes C solebat P 2 rigidus VP  
frigus CTB

V CTVPBP. Tristica de arcu celi C, om. BP De  
arcu T De arcu caelestiae triplicis uersiculis V Cf. Ald-  
helmi Tetrasticha 5, 1. Ov. met. 6, 63.

543. 2 -tolor B pictu BV 3 aruamine V

544. Iūt V 1 folijs P fecit libri 3 uariis VP  
radiis ceteri distantia, corr., V

545. 1 āmantia V 3 pictorato P

## 546

## ASMENII

Discolor aetheriis apparet nubibus Iris,  
Postquam flammiferi rapuerunt lumina solis,  
Et caelum variis miranda coloribus ornat.

## 547

## VOMANII

Imbriferas nubes radiis ubi contigerit sol,  
Luce sub adversa varios iacit unda colores.  
Dicitur haec Iris, picto spectabilis arcu.

## 548

## EVPHORBII

Cum tetigit nubes radiis fulgentibus atras  
Phoebus et adverso lumen resplenduit imbri,  
Tunc Iris vario circumdat nubila cinctu.

## 549

## IVLIANI

Mirifico nubes ambit Thaumante creata,  
Quas cum ex adverso tetigit rota fulgida solis,  
Tum iacit insignis per nubila densa colores.

546. Aët V 1 aethereis CB, V m. 2 atris sed corr.  
C 2 Postque C radiarunt Riese 3 uariis VP radiis  
ceteri

547. 1 Imbriferas V 2 iacet PX 3 Dicitur BP  
Ducitur CT Dñ V spectabilis P spectaculis ceteri

548. 3 et 549, 3 in libris commutati sunt; transposuit  
Scaliger. 548, 2 Phoebus C Foebus ceteri, ut plerumque,  
quod non afferam 3 n.] cingula C

549. 1 Mirifice libri 'quos contulit Is. Vossius' tau-  
mante C nte m. 2 in ras. V thāmante P 2 ex om. CP  
solis om. C rota fulgida solis c. 642, 15. 3 Tunc iacet C

550

## HILASII

Nuntia Iunonis vario decorata colore  
 Aethera nubiferum conplectitur orbe decoro,  
 Cum Phoebus radios in nubem iecit aquosam.

551

## PALLADII

Nubila cum Phoebus perfudit lumine claro,  
 Tum fit ut umor aquae subfulgeat atque colores  
 Sub varia specie iaciat mirabilis arcus.

552

## ASCLEPIADII

Cum radiis imbres et aquarum pendulus umor  
 Tangitur, existit, quam Graecia nominat, Iris,  
 Multorum insignis vario splendore colorum.

553

## EVSTHENII

Iris habet varios subiecta luce colores,  
 Quam sol imbrifera fulgens de nube creavit,  
 Cum pepulit radiis obstantia nubila claris.

550. 1 varia C 2 Aetherea C Eethera T ore C.  
*Desinit G.* 3 phebus C aqu///sam V

551. 1 Pheb; C perfundit P l.] nubila V 2 Tunc  
 T m. 1, C humor CVP suff. P 3 iaciat CPB iaceat  
 TV

552. 1 radius P humor CP 2 q C gretia T

553. 2 sub nube P 3 lumina C charis V

## 554

## POMPILIANI

Luce repentina cum sol implevit aquosas  
 Adversus nubes, effulget protinus Iris,  
 Picta veste decens et multicoloribus alis.

## VI Tetrasticha de Vergilio

## 555

## VITALIS

B. II 197.

M. 421—422.

B. IV 128.

Prima mihi Musa est sub fagi Tityrus umbra.  
 Ad mea navus humum iussa colonus arat.  
 Proeliaque expertos ceciui Troiana Latinos,  
 Fertque meos cineres inclita Parthenope.

## 556

## BASILII

Hoc iacet in tumultu vates imitator Homeri,  
 Qui canit Ausonio carmine primus oves,  
 Ad cultos hinc transit agros, Aeneidis autem  
 Non emendatum morte reliquit opus.

554. Vōm TVP 1 implevat X aquosus V 3 om.  
 P m. 1 uestae T d.] lucens C Post 554: c. 494°, 23—24  
 (-rusticiana genus) P m. 2, quasi Viī (Vitalis).

VI Eidem. Tetrasticha de uirgilio C Item epitaphium uerḡ quattuor uersibus V Inscr. om. TBP.

555. 1 tytyrus B tityris V 2 gnauus BX nauis C  
 nauus TV, P m. 2 (ex niuus) 3 que] qui C 4 Fertque CT Fertque . . inclyta BVP

556. 1 honeri C 2 primum P 3 hic CTV  
 Aeneidos edd. auctor X 4 reliquid CVP

557

## ASMENII

Bucolica Ausonio primus qui carmine feci,  
 Mox praecepta dedi versibus agricolae,  
 Idem cum Phrygibus Rutulorum bella peregi:  
 Hunc mihi defuncto fata dedere locum.

558

## VOMANII

Tityre, te Latio cecinit mea fistula versu  
 Praeceptisque meis rusticus arva colit.  
 At ne Musa carens vitiis Aeneidos esset,  
 Invida me celeri fata tulere nece.

559

## EVPHORBII

Romuleum Siculo qui fingit carmen avena  
 Ruricolaeque docet, qua ratione serant,  
 Quisque Latinorum memorat fera bella Phrygumque,  
 Hic cubat, hic meruit perpetuam requiem.

560

## IVLIANI

Qui pastoralis peragravit Maenala Musa  
 Ruraque et Aeneae concinit arma Maro,

557. 1 Bo- C -cul- T -cā B (recte VP) ausonia C  
 fecit T feci/// B 2 agricule P 3 phri. C] fri. ceteri

558. 1 Tityre T 3 Ac ne libri, em. Burmann  
 anaeidis V 4 Invida P (ni fallor), recentes Infida ceteri  
 neci CTB -ce VP

559. 2 Ruriculasq; P sant V m. 1, serent P secant  
 ceteri 3 Quine libri memorauerat bella P frigum P]  
 phriga C frigat TV frigū ex frigat B 4 christianum  
 esse Manilius putat

560. 1 musam C 2 cecinnit V



Ille decem lustris geminos postquam addidit annos,  
Concessit fatis et situs hoc tumulo est.

## 561

## HILASII

Haec tibi, Vergili, domus est aeterna sepulto,  
Qui mortis tenebras effugis ingenio,  
Maenaliū carmen qui profers ore Latino  
Et cultus segetum bellaeque saeva ducum.

## 562

## PALLADII

Primus ego Ausonio pastorum carmina versu  
Conposui et quo sint rura colenda modo;  
Post, quibus Aeneas Rutulos superaverit armis:  
Vatis reliquias hic pia terra fovet.

## 563

## ASCLEPIADII

Sicanius vates silvis, Ascraeus in arvis,  
Maeonius bellis ipse poeta fui.  
Mantua se vita praeclari iactat alumni,  
Parthenope famam morte Maronis habet.

## 564

## EVSTHENII

Quisquis es, extremi titulum lege carminis, hospes.  
Hac ego Vergilius sum tumultatus humo,

3 postque C addit T m. pr. Hic desinit P m. 1;  
pergit m. 2, quam rarius notabo

561. 1 uergilii P uirgili /// B uirgili CT uergili V  
Virgilio Francius, recte?

562. 2 quę sint C m.] humo C 4 om. P reliquias  
TV hic C haec ceteri

563. 1 arcraeus V 4 Partenope V

564. 1 oспes C

Qui pecudum pastus, qui cultum fertilis agri,  
Mox Anchisiadae bella ducis cecini.

565

## POMPILIANI

Vergilius mihi nomen erat, quem Mantua felix  
Edidit. hic cineres vatis et ossa iacent.  
Cuius in aeternum pastoria fistula vivet,  
Rustica mox, eadem Martia Calliope.

566

## MAXIMINI

Carminē bucolico nitui, cultoribus agri  
Iura dedi, cecini bella Latina simul.  
Iamque ad lustra decem Titan accesserat alter,  
Cum tibi me rapuit, Mantua, Parthenope.

## VII Tetrasticha de quattuor temporibus anni

'Ovidius:

B. V 52—63.

M. 493—504.

B. IV 131.

Verque novum stabat cinctum florente corona,  
Stabat nuda Aestas et spicea sarta gerebat,

3 pecodum *T m. pr.* partus *V* cultus *vulgo* 4 cae-  
cini *V* cecini/// *B*

565. *Nomen om. P* 1. Virgilis *C* -ius *TB* Vergilio  
*VP, vulgo* 2 hinc *T* 3 uiuit *sed corr. V* manet *C*

566. 1 Carmina buc(boc *C*)olica *CT P* (*qui Carminā*).  
*C-ne b-co B C-na b-co V* 3 decim *C*

VII *Eidem.* Tetrastica *C* de quattuor temporibus  
*CV* anni *add. V, Mettensis Inscr. om. TBP* Ovid *P*  
Ovidii *V* Bās *C* Eūs *T, om. B.* Sunt versus Ovidii *Me-*  
*tam. II 27 sqq.* 1 circum *C* cinctum florentē cōponā (or.  
*m. 2) V* 2 aestas *om. T*

Stabat et Autumnus, calcatis sordidus uvis,  
Et glacialis Hiems, canos hirsuta capillos.'

567

## BASILII

Vere sinum tellus aperit floresque ministrat.  
Tempore solis ager messes fert pinguis opimas.  
Fecundos, autumnus, lacus de vitibus implet.  
Vis hiemis glacie currentes alligat undas.

568

## ASMENII

Frigoribus pulsus nitidum ver aethera mulcet.  
Scindit agros aestas Phoebeis ignibus ardens.  
Autumno dat hiems mixtum vicina teporem.  
Labentes haec durat aquas et flumina nectit.

569

## VOMANII

Ver pingit vario gemmantia prata colore.  
Ignea vestit agros culmis Cerealibus aestas.  
Vitibus autumnus turgentes detrahit uvas.  
Frigidus hiberno est gravibus nive nubibus aether.

3 aupt. C (ut saepius) auct. T (ut plerumque) calcat'  
V sordibus CT P 4 glat. B hiemps libri fere ubique  
capillis V

567. Basilii] Aām C, qui ad 568 Voim, et sic deinceps  
solito ordine; ad 578 iterum Bās C. 2 messis CT  
3 Fecundis P -dos B, V m. 2 -dus CTV cutibus V  
4 gemis V glacies VP algidat P

568. 1 nitidus C 2 aestas es phoebo<sup>u</sup>s V 3 mix-  
tus C tepore T

569. 1 pinget, corr., C calore V 3 -ntis T  
4 Frigib; T hiberno (pro hieme) libri (hib non C hiber-  
nos P) hiberna vulgo nive ex igneve B

## 570

## EVPHORBII

Vere Venus gaudet florentibus aurea sertis.  
 Flava Ceres aestatis habet sua tempore regna.  
 Uvifero autumnus summa est tibi, Bacche, potestas;  
 Imperium saevis hiberno frigore ventis.

## 571

## IVLIANI

Vere gravis fundit tellus cum floribus herbas.  
 Frugiferas arvis fert aestas torrida messes.  
 Pomifer autumnus tenero dat palmite fructus.  
 Mox humus hibernis albescit operata pruinis.

## 572

## HILASII

Vere novis laeto decorantur floribus arva,  
 Et riget aestivis hirsutus campus aristis.  
 Labra per autumnum musto spumantia fervent,  
 Et ponunt frondes hiemali frigore silvae.

## 573

## PALLADII

Ver placidum vario nectit de flore coronas.  
 Spicea sarta ligat calidissima solibus aestas,  
 Temporaque autumnus cingit tua, Bacche, racemis.  
 Tristis hiems montes niveo velamine vestit.

570. 1 s.] terris *V*, recte? 2 Flava *VP* cerer *V*  
 tempora *P* 3 et 573, 3 bacce *C* bache *V* 4 hiberno *C*  
 571. 3 Pomiferas *C* fructus *C* frutū *V* fructum *TB*  
 572. 1 novus *C* nob *V* lecto *C* laeta *T* laeto iacto  
*V* 2 friget *B* campis *V* 3 spumantis *V*  
 573. 1 placidus *C* comas *V* 3 Temporeq; *C* au-  
 tumno *codd.*, corr. *Lindenbrog* cingit *V* -no cingis *Bach-*  
*rens* 4 montis *CTV* -es *B* moueo *V m.* 1 uertit *C*

## 574

## ASCLEPIADII

Ver agros nitidum gemmis stellantibus ornat  
 Et fervens aestas pinguis frugibus arva.  
 Mox autumnali redolet vindemia fetu.  
 Fronde nemus male nudat hiems amnesque rigescunt.

## 575

## EVSTHENII

Purpureos flores humus effert vere comanti,  
 Et Cereris donis horrescunt arva per aestum.  
 Bacche, tuo tempus fluit autumnale liquore.  
 Obtegitur tellus per frigora veste nivali.

## 576

## POMPILIANI

Vere tepet picto Zephyris spirantibus aer.  
 Decrescunt celeres aestivis ignibus amnes.  
 Temperies, autumnæ, fluit tua nectare dulci,  
 Perque hiemem lentus caelo nivis advolat imber.

## 577

## MAXIMINI

Veris honos tepidi flores, vere omnia rident.  
 Arva sub aestivis undant horrentia flabris.

574. 1 geminis *CB* stillantibus *libri* 2 frigib; *V*  
 3 uindimia *T m.1* foetu *CPT m.2* foeta *T m.1* 4 hiemps *V*

575. Euf *T* 1 Purpureas *C* Purpureos *V* affert (*adf.*)  
*libri*, *corr. edd. vett.* comante *B* 2 ceteris *CTV*  
 3 bache *C* autumnæ; *C* -nali *V*

576. 1 tenet *P* zephyrus *T* 2 cereres *C* 4 ad-  
 volet *B*

577. 1 honus *V* tepidi *VBP* flores *Tollius* florent  
*libri* 2 flagris *T* fabris *V*

Vite coronatas autumnus degravat ulmos.  
Decutit ipse rigor silvis hiemalis honorem.

578

## VITALIS

Flore solum vario depingit odoriferum ver,  
Falciferamque deam messes remorantur in aestu.  
Dat musto gravidas autumnus pomifer uvas.  
Sithonia glacialis hiems nive cana senescit.

## VIII [Tetrasticha] de aurora et sole

579

## ASMENII

B. V 2—13.  
M. 457—468.  
B. IV 134.

Aurora oceanum croceo velamine fulgens  
Liquerat et biiugis vecta rubebat equis.  
Luce polum nitida perfudit candidus orbis  
Et clarum emicuit sole oriente iubar.

580

## VOMANII

Roscida puniceo Pallantias exit amictu,  
Astrigerum inficiens luce rubente polum.  
Sol insigne caput radiorum ardente corona  
Promit, ab aequoreis Tethyos ortus aquis.

3 Vitae VP coronatus P autumnos P ulm' os V  
4 honores C

578. Vit om. V 1 solus C -ferus C 2 menses P  
3 auct. V umbras VP 4 Sithonias C Scithonia P  
causa C senescat V m. pr.

VIII CTVBP. — De a. et s. C De ortu solis III  
heroicis versibus V. Inscr. om. TBP.

579. Nomen om. V 1 oceanus C crocea, corr., T  
2 rubebat V rudebat P 3 polus C populum nitido  
fundit P perfundit C 4 clarus . . sol C micuit P

580. Vit P 1 pallantius libri 2 Astrigerus C  
4 thetio fortis C thetyos artus T thitios B thethios P

## 581

## EVPHORBI

Extulit oceano caput aureus igniferum Sol:

Fugerunt toto protinus astra polo.

Concessere deo tenebrae, rebusque colores

Lux iterum cunctis reddidit alma suos.

## 582

## IVLIANI

Tithoni coniunx roseo sublime rubore

Infecit caelum lutea sidereum,

Cum Sol igniferos currus e gurgite magno

Sustulit et claris astra fugavit equis.

## 583

## HILASII

Nox abit astrifero velamine cincta micanti

Et redigit stellas, exoriturque dies.

Emicat oceano Phoebi rota clara relicto

Inlustratque nitens lumine cuncta suo.

## 584

## PALLADII

Lutea fulgebat roseis Aurora capillis

Et matutino rore madebat humus.

581. Eūs TVB 1 aureos V m. 1 2 protenus B  
3 deo om. V dō P 4 Luī (i. e. Luxit) V

582. 1 iubare CB rubare, corr., T 3 Tum Riese  
Quum B et g. magna P 4 aequis CT

583. 1 Mox TP abit ex habet corr. B habet ceteri  
hastr. V cuncta C 2 reddidit T 3 phoebus V  
claro T 4 Inlustratq; nitentis V

584. om. P. 1 cf. Verg. Aen. 7, 26. roreis V  
2 hiemps C

Tethyos undivagae tum prosilit aequore Titan,  
Flammiferos vultus ore micante gerens.

585

## ASCLEPIADII

Exoritur Phoebus perfundens luce nitente  
Et maria et terras stelliferumque polum;  
Astraque cesserunt fulgentia crinibus aureis  
Et nox sidereas occulit atra faces.

586

## EVSTHENII

Sol oriens currusque suos e gurgite tollens  
Oceani claro reddidit orbe diem  
Flammiferumque iubar terraeque poloque reduxit  
Et pepulit radiis astra repente suis.

587

## POMPILIANI

Memnonis ut genetrix infecerat humida caelum  
Et roseis manibus sidera dispulerat,  
Phoebus Atlanteis e fluctibus aureus orbem  
Sustulit igniferum, luxque diesque redit.

3 Tethios *C* (Theth. *T* Thyth. *B*) undiuagos *C* -ga  
*TB* undifuga *V* 4 gerens *V* ferens *CTB*

585. 1 phebe' *C* foebus *ceteri* nitenti *P* 2 mari  
aeternas *P* 4 syd- *TB* -ias *V*

586. (cod. Bern. 184 s. IX—X) Euf *T* 2 Oceano  
libri, corr. Tollius clarum *P*

587. 1 ut om. *P* genetrix *C* umida *BP* 3 et athl.  
*C* e *edd.*] et *codd.*



588

## MAXIMINI

Praevia flammiferi currus Aurora rubebat  
 Extuleratque alto gurgite Phoebus equos  
 Noctivagosque simul radiis flagrantibus ignes  
 Depulerat caelo reddideratque diem.

589

## VITALIS

Vix Aurora suo rubefecerat aethera curru  
 Summaque canebat roribus herba novis:  
 Prosilit e mediis candens rota Tethyos undis  
 Et vaga cesserunt sidera Solis equis.

590

## BASILII

Surgit ab oceano Tithoni fulgida coniunx  
 Et veste ab rosea subrubet ipse polus,  
 Cum Phoebus radiis rutilum cingentibus orbem  
 Depellit tenebras noxque peracta fugit.

588. 1 Praemia *CP* rudebat *VP*; cf. *Aen.* 12, 77.  
 2 Extulerat *V m. pr.* foeb/// *V* equis *P* 3 Noctivagosq;  
*P* -vagosq; *B*

589. 1 Aurora uix *C* suo *VB* sub *CT* aethera *V*  
 2 canebant *C* 3 rotha *V* thetio *C* thethyos *T* tythius  
*B* tethios *P* thor *V* fundis *C*

590. 1 titonis *C* ti(y)thonis *ceteri* (thit. *T*) coniunx  
*C* -iux *T m. 1, V* 2 subrubet *P*, *Scaliger* subruit *ceteri*  
 3 foeb; *VT* rutulum *P* orbem: hic desinit *T*  
 4 fuit *VB*

## IX Pentasticha de duodecim libris Aeneidos

591

B. II 195.  
M. 409—420.  
B. IV 136.

## VOMANII

Liber I

Aeolus inmittit ventum Iunone precante  
Troianis, Libycasque vagos expellit in oras.  
Solatur Venerem dictis pater ipse dolentem.  
Aenean recipit pulchra Carthagine Dido,  
Cui Venus Ascanii sub imagine mittit Amorem.

592

## EVPHORBII

Lib. II

Cogitur Aeneas bellorum exponere casus  
Graiorumque dolos et equum fraudemque Siuonis  
Excisamque urbem Priamique miserrima fata,  
Vtque patrem impositum forti cervice per ignes  
Extulerit caramque amiserit ipse Creusam.

593

## IVLIANI

Lib. III

Post casum Troiae fabricata classe superstes  
Vela dat Aeneas urbemque in litore Thraces,  
Mox aliam pulsus Cretaeis condidit oris.  
Cedit et hinc Helenumque videt praeceptaque sumit  
Et caecum Cyclopa fugit sepelitque parentem.

IX CVB; om. TP. Pentasticha de XII libris aeneid C  
De XII lib uergilii V om. B

591. uentos V 2 Troiani V -nos CB, corr. Buecheler  
3 uentrem C 4 Aenean VB -am C cart. C charth. V

592. Eūs V 1 aneas V causas C 2 iunonis ex  
sinonis V syn. B 3 facta B 5 claram B clarū V

593. 1 fabrica V m. pr. 2 traxis C 3 cretis V  
4 Credit V elenum C V m. pr. 5 caecum V Aetnaeum  
edd. vet. fuit C potentem C

## 594

## HILASII

*Lib. IV*

Ardet amore gravi Dido. soror Anna suadet  
Nubere. iunguntur nimbo cogente sub antro.  
Incusat precibus patrem contemptus Iarbas.  
Navigat Aeneas iussu Iovis; illa dolore  
Impatiens et amore necem sibi protinus infert.

## 595

## PALLADII

*Lib. V*

In Siculas iterum terras fortuna reducit  
Aenean, tumuloque patris persolvit honorem.  
Tum cogit naves incendere Troadas Iris.  
Troes ibi linquunt socios. Venus anxia placat  
Neptunum. somnus Palinurum mergit in undas.

## 596

## ASCLEPIADII

*Lib. VI*

Sacratam Phoebus Cumarum fertur in urbem  
Rex Phrygius vatisque petit responsa Sibyllae.  
Misenum sepelit. post haec adit infera regna  
Congressusque patri discit genus omne suorum,  
Quoque modo casus valeat superare futuros.

## 597

## EVSTHENII

*Lib. VII*

Tandem deveniunt Laurentia Troes in arva  
Et pace accepta laeti nova moenia condunt.

594. 1 Annaque *vulgo* 2 antro *B* atro *V* astra *C*  
3 Instigat *coniecero* contentus *CV* -mptus *B* hiarbas *C*  
5 amorē *V* protenus *B*

595. 2 aenean *VB* -am *C* 3 Tunc *C* 4 sibi *C*  
5 sumtus *B*

596. 2 frigiis *VB* uates *B* quae *V* sybillę *C*  
4 Congressu *Baehrens* patris *libri* 5 Quoue *libri* caseus *C*  
597. 1 arma *V*, *B m. pr.*

Nocte satam Iuno Furiam evocat: illa Latinos  
Inter et Aeneadas bellum serit et ciet arma.  
Protinus auxiliis terra instruit Itala Turnum.

598

POMPILIANI

Lib. VIII

Vidit ut Aeneas summa vi bella parari,  
Arcadas Euandrumque senem sibi foedere iungit  
Dardanioque duci sociatur Etruria tota.  
Arma petit genetrix, dat Mulciber, in clipeoque  
Res fingit Latias et fortia facta nepotum.

599

MAXIMINI

Lib. IX

Ad Turnum propere Iunoni mittitur Iris  
Instigatque animos. aciem movet ille Phrygasque  
Obsidet. in nymphas versa est Aeneia classis.  
Euryalus Nisusque luunt nece proelia noctis.  
Vi Turnus potitur castris, vi pellitur inde.

600

VITALIS

Lib. X

Placat et uxoris dictis et iurgia natae  
Iuppiter. auxiliis instructus Troius heros  
Advenit. occurrunt Rutuli atque in litore pugnant.  
Occidit a Turno Pallas victorque superbus  
Aeneae eripitur. Mezentius interit acer.

3 satum V

598. Poim V, om. C 2 archades C que om. B  
4 mulcifer CVB clipioq; V in de pioq; M 5 pingit  
libri, em. Heinsius

599. 1 Iunonis M(ettensis) Iunonia edd. 2 Instatque  
C acies edd. monetur M frig. VB phrig. C 3 conuersa  
M gneida C aenea V 5 c. impellitur C

600. 1 d. et ] dictantis M et i.] saturnia C 3 ru-  
tili sic ubique M litora M 4 superbos V 5 mezentis C

## 601

Lib. XI

## BASILII

Occisis proprium pars utraque reddit honorem.  
 Supplicibus Calydone satus negat arma Latinis.  
 Cum Drance alterno iurgat certamine Turnus.  
 Aeneas equitem praemittit, et obvia virgo  
 Excipit. extincta Rutuli dant terga Camilla.

## 602

Lib. XII

## ASMENII

Troianis Rutulisque placet coniungere foedus.  
 Id Rutuli rumpunt. nato Venus alma medetur  
 Dictamno Rutulique luunt periuria victi.  
 Cogitur Aeneae Dauni concurrere proles.  
 Pallantea necem misero dant cingula Turno.

## X [Hexasticha] de titulo Ciceronis

## 603

B. II 158—169.

M. 397—408.

B. IV 139.

## EVPHORBII

Hic iacet Arpinas manibus tumultatus amici,  
 Qui fuit orator summus et eximius,

601. Bās V, om. C 5 Excepit V extinctam . .  
 camillam libri

602. Alm V 3 Dictamni B 4 aenea C plis V  
 5 cingulo V

X CVB. — Hexasticha addidi. De Cicero post mortem millius C De titulo Ciceronis senis versib; V; om. B *Argumentum fortasse ex Velleio II 66: Nihil tamen egisti, M. Antoni . . Omnis posteritas illius in te scripta mirabitur, tuum in eum factum execrabitur. Cf. Cornelius Severus apud Senecam Suasor. 6, 26. Beda Element. philos. I p. 1090 sic: 'Epitaphium M. T. Ciceronis quod statua eius perplexum est in templo magni Iovis apud Tullorum monumentum.'* cum c. 603, 604, 613.

603. 1 amicis V 2 et om. B eximis C

Quem nece crudeli mactavit civis et hostis.  
 Nil agis, Antoni: scripta diserta manent.  
 Vulnerē nempe uno Ciceronem conficis, at te  
 Tullius aeternis vulneribus lacerat.

## 604

## IVLIANI

Corpus in hoc tumultu magni Ciceronis humatum  
 Contegitur, claro qui fuit ingenio,  
 Quique malis gravis hostis erat tutorque bonorum,  
 Quo paene indigne consule Roma perit.  
 Sed vigili cura deiectis hostibus urbe  
 Supplicioque datis, praestitit incolumem.

## 605

## HILASII

Vnicus orator, lumenque decusque senatus,  
 Servator patriae, conditor eloquii,  
 Cuius ab ingenio laude illustrata perenni  
 Lumine praeclaro lingua latina viget,  
 Occidit indigne manibus laceratus iniquis  
 Tullius ac tumultu subditus exiguo est.

3 cives *VB*<sup>1</sup> hortis *V* m. 1 4 s ripta *C* diserta  
*VB*<sup>1</sup> 5 confocis *V* (cumf. v) a te *C* 6 Tullis *C*  
 aeternus, corr., *B*

604. 2 clarus *Klots* 5 deiectis *C* detectis *VB*  
 denictis 5 urbem *VX* urbe *CB* 6 incolomem *VB*

605—608 et 617 sunt in cod. musci Brit. Regio 15  
*B* 19 s. IX—X.

605. Hyl *C* 2 aeloquii *V* 3 laude *Jacobs*: tandem  
 libri perenne *Buecheler* 4 uocetur *V* nitet *Jacobs*  
 5 inique *C*

## 606

## PALLADII

Quicumque in libris nomen Ciceronis adoras,  
 Aspice, quo iaceat conditus ille loco.  
 Ille vel orator vel civis maximus; idem  
 Clarus erat factis, clarior eloquio;  
 Ac, ne quid Fortuna viro nocuisse putetur,  
 Vivus in aeternum docta per ora volat.

## 607

## ASCLEPIADII

Marcus eram Cicero toto notissimus orbe,  
 Cuius reliquias occulit urna brevis.  
 Dexterâ me patriae nuper civilis ademit,  
 Eripui patriam qui prius exitio.  
 Si quis in hoc saxo Tulli legis, advena, nomen,  
 Non dedigneris dicere: Marce, vale!

## 608

## EVSTHENII

Tullius Arpinas ex ordine natus equestri,  
 Sed virtute sua consul in urbe fuit.  
 Quem Catilina malus coniuratique nocentes  
 Senserunt vigilem civibus esse suis.  
 Hunc tamen (o pietas!) tres occidere tyranni;  
 At Lamia ille pio subposuit tumulo.

606. 2 qđ V 3 ciues VB, ut saepius in inscriptionibus et c. 611 et 614. 4 eloquiis C

607. Añ C 1 erat libri, em. Fabricius 2 reliquias V 3 ademitur V 4 exitia V

608. 1 natur V 3 catilina V 6 Ad V

## 609

## POMPILIANI

Qui tenet eloquii fastigia summa Latini,  
 Qui consul patriam caedibus eripuit,  
 Quique trium saevo vitam dedit ense virorum,  
 Tullius en hac est ipse sepultus humo.  
 Sed vitae brevis pensatur laude perenni;  
 Quod mors eripuit, gloria restituit.

## 610

## MAXIMINI

Tullius hic situs est, venerabile nomen in aevum,  
 Clarus honore simul, clarus et ingenio,  
 Quem scelerata neci crudeliter arma dederunt,  
 Quod patriae vindex ille fidelis erat.  
 Sed nihil infanda profecit caede tyrannus:  
 Ingenium vivit; corpus inane perit.

## 611

## VITALIS

Romani princeps populi, decus ordinis ampli,  
 Maximus orator, civis et egregius,  
 Coniuratorum vindex hostisque malorum  
 Proscriptus periit a tribus ille viris.  
 Qui caesus graviter, qui detruncatus acerbe  
 Hoc Lamiae debet, quod iacet in tumulo.

609. 3 seuum *C* 4 en *C* in *B* n *V* hac em *V*  
 homo, corr., *V* 5 psatur *C* 6 Quo *CV* Quod *B*  
 Quam *Oudendorp*

610. 1 hñ aevum *V* 3 dedertus *V* 5 nil *V* in-  
 fandus *B*, -dos *C*, -da *V* profecit *V* tyrannos *C*

611. 1 princeps *C* decus *V* 2 ciues *VB* 3 hostis-  
 que] hostipi *V* 4 pscriptus *V* 5 caesus *V* 6 timulo  
*m. pr V*



## 612

## BASILII

Doctrinae antistes, rerum mirabilis auctor,  
 Tullius existens nobilis ex humili,  
 Cui dedit excellens ars oratoria nomen,  
 Virtute ingenii venit in astra sui.  
 Sed Fortuna nocens miserando funere raptum  
 Carpsit et hoc voluit membra iacere loco.

## 613

## ASMENII

Eloquio princeps, magnis memorabilis actis,  
 Tullius indigna caede peremptus obit.  
 Sed terras omnes implevit nomine claro;  
 Ingenium caeso corpore morte caret.  
 Vivit et ingenti pollet cum laude per orbem,  
 Cuius in hoc tumultu membra sepulta iacent.

## 614

## VOMANII

Inclitus hic Cicero est Lamiae pietate sepultus,  
 Quem Fortuna neci tradidit immeritae.  
 Maximus eloquio, civis bonus, urbis amator,  
 Perniciesque malis perfugiumque bonis.  
 Qui sexaginta completis ac tribus annis  
 Servitio pressam destituit patriam.

612. Bū V 1 antistes ex -tis V 2 Tōllius V  
 4 ingenui V m. pr. 5 funerē V 6 oc V solo B

613. Arm V 1 Eloqui V princeps C 2 indigne  
 B peremp///tus (p ex corr.) V o///bis C obid V  
 3 terras omnes] terrā omipotens C 4 mort// C 5 et  
 V: en CB ingenii C ingentio V -nti B

614. Völ V Basilii Petavianus 2 inm. VB  
 3 eloquio VB ingenio C cines VB ] cuius C 4 pfu-  
 riumq; (= profug.) V 6 oppressam Heinsius destituit V

## XI [Hexasticha] de duodecim signis

615

## IVLIANI

B. V 29—39.

M. 481—492.

B. IV 143.

Primus adest Aries Taurusque insignibus auro  
 Cornibus et fratres et Cancer, aquatile signum,  
 Tum Leo terribilis Nemeaeus et innuba Virgo,  
 Libra subit, caudaque animal quod dirigit ictum,  
 Armatusque arcu Chiron et corniger hircus,  
 Fusor aquae simul et fulgenti lumine Pisces.

616

## HILASII

Proditor est Helles et proditor Europaeus  
 Et Gemini iuvenes et p̄fessus ab Hercule Cancer,  
 Horrendusque Leo sequitur cum Virgine sancta  
 Libraque lance pari et violentus acumine caudae,  
 Inde sagittiferi facies senis et Capricornus,  
 Et qui portat aquam puer urniger, et duo Pisces.

617

## PALLADII

Signorum princeps Aries et Taurus et una  
 Tyndaridae iuvenes et servida brachia Canceri

XI *CVB*. *Vaticanus* 1448 s. IX—X, *Urbinas* 290 s. XI.  
 — c. 615—619: *P*. De XII signis *CV* caeli heroicis ver-  
 sibus *add.* *V*. *Inscr. om.* *B*. *Hexasticha addidi*

615. *Est etiam in cod. Exeterano* 3507 s. X—XI,  
*et Matrit.* A 16 s. XII *in.* 1 *que om.* C 2 fr̄s *CV*  
*et om.* B 3 *nemeus et CVB nemeaeus et P Nemees*  
*atque Aldina* 4 *derigit Baehrens* 5 *chyron . . hyrcus*  
*CV (sic plerumque)* 6 *Furor V*

616. 1 *elles C thelles B et (h supra t) V eurupaeus*  
*P* 3 *sanctam V* 4 *uiolento C -tis V -tus P, Mellicensis*

5 *sag<sup>ti</sup>iferi V faties C* 6 *E q C portant V*

617. 1 *princebs C*

Herculeusque Leo, Nemeae pavor, almaque Virgo,  
 Libra iugo aequali pendens et Scorpius acer  
 Centaurusque senex Chiron et cornua Capri  
 Et iuvenis gestator aquae Piscesque supremi.

## 618

## ASCLEPIADIJ

Laniger astrorum ductor, Taurusque secundus,  
 Tum sidus geminum et Cancri fulgentis imago,  
 Truxque Leo et Virgo, quae spicea munera gestat,  
 Et Libram qui Caesar habet, chelaeque minaces  
 Atque arcu pollens et salsi gurgitis hircus  
 Vrnaque nimbiferi Piscesque, novissima forma.

## 619

## EVSTHENII

Dux Aries et frons Tauri metuenda minacis  
 Et Ladae soboles et Cancri torridus ignis  
 Terribilisque Leo, species quoque Virginis almae,  
 Momentumque sequens, caudaque timendus obunca,  
 Hinc tendens arcum, liquidi Caper aequoris inde,  
 Troiadesque puer geminique sub aethere Pisces.

3 *om. B* 4 Libraqe *C* scorpis *C* -pios *V* 5 Capri ]  
 cancri *P* 6 iuvenes *P* suppmi *P*

618. 1 Corniger *edd. vet.* 2 et *om. P* immago *C*  
 3 spiceam munere *V* gestant *C* 4 qui ex quae *P* quam  
*edd. vet.* *C.*] sacer *B* chalaeq; *P* 5 falsi *CP* 6 nim-  
 briferi *C* et piscis *P*

619. Eusto *V* Vit *C* 1 ariejs *V* minacis: ci ex u  
*m. pr. V* 2 suboles *V m. pr. sed corr.* 3 leo: dō *V*  
 4 sequens: tenens *coniec* timendis ex -ntus *V* timend *C*  
 abunca *CBP* abrunca *V* ob- *Heinsius ad- vulgo*  
 5 Hic *CVP* indē *V* 6 Tr. (*i. e. Ganymedes*) Troia-  
 dasq; *C. Desinit P.*

620  
POMPILIANI

. . . . .

621  
MAXIMINI

Nubigenae iuvenis vector Taurique trucis frons  
Et proles duplex Iovis et nepa torrida flammis,  
Aestifer inde Leo iusta cum Virgine fulgens,  
Quam sequitur Libra et violenta cuspide saevus,  
Semifer Arcitenens subit et Capricornus aquosus  
Et cui nomen aquae faciunt, Piscesque gemelli.

622  
VITALIS

Corniger in primis Aries et corniger alter  
Taurus, item Gemini, sequitur quos Cancer adustus,  
Terribilisque ferae species et iusta puella,  
Libra simul nigrumque gerens in acumine virus,  
Centaurusque biformis adest pelagique capella  
Atque amnem fundens et Pisces, sidus aquosum.

623  
BASILII

Lanigeri ductor gregis, Europae quoque vector  
Et duo Tyndaridae, tum Cancer sole perustus

ERSVS. POMPELIANI DESVNT *rubris litteris et ordine inverso C in mg. Nil notatum in ceteris.*

621. 1 iuuenis *V* fons *CV*; frons *B ex corr.*  
2 thorida *V* torridam *C* 4 uiolencia *C* cuspides *gens*  
*V* 5 Semifer est Centaurus Semivir *Burmman* arquitenens *C* aquosis *V* 6 fatiunt *C*

622. Vit iterum *C* 1 ari es (ri *m. sec. in ras.*) *V*  
3 speties *C* 4 gerens *VB* ferens *C* in *VB, om. C*  
uiris *V* 5 uelagi *V m. pr.* capella *VB* puella *C* 6 si-  
dus] id *C*

623. Cornigeri *edd.* 1 queq; *C* 2 phustus *C*

Herculeaque manu pressus Leo et optima Virgo,  
Hinc trutinæ species venit armatusque veneno  
Scorpius atque sagittifer aequoreique Capri frons,  
Quique urnam gerit et Pisces, duo signa sub uno.

## 624

## ASMENII

Principium signis ovium pater, inde iuventus,  
Progenies duplex, et aquarum Cancer alumnus,  
Pressa sub Herculeis manibus fera, iustaque Virgo.  
Libra subest, caudaque gerens letale venenum.  
Tum geminus Chiron et corniger aequoris alti  
Dilectusque Iovi puer et (duo sidera) Pisces.

## 625

## VOMANII

Dux gregis et placidum pandens subit aethera Taurus  
Germanique pares et Cancro iam comes aestas  
Atque Leo, primus labor Herculis, et pia Virgo.  
Libra comes sequitur minitans et Scorpius ictu  
Et qui tela gerit Centaurus et aequoris hircus,  
Deucalionis aquae et Pisces, postrema figura.

## 626

## EVPHORBII

Velleris aurati fulget pecus aureaque Io,

3 Herculaeq; V optima C 4 sp̄ies C 5 Scorpius B Scorpius C Scorpius V frō<sup>n</sup> V frons ex fons corr. C

624. 1 pater libri sator edd. vett. 2 et om. V

3 fero V m. pr. 4 laetale CB 6 cf. 619, 6

625. 1 greḡ C. num candens? cf. Verg. Georg. I 217 subit V sub C athera thaurus V 2 corona V m. sec., olim cancro erat. aestus edd. vett. 3 herculi V 4 scorpius C scorpiusictus V 6 priscis C teste Baehrens, B

626. 1 Velleris V m. pr. ion (n eras.) V

Zethus et Amphion Cancrique figura calentis.  
 Insequitur Leo saevus et almae Virginis astra,  
 Hinc aequale iugum caudaque venenifer unca,  
 Centaurusque minax arcu et Neptunia capra  
 Quique refundit aquas, et Pisces, ultimus ordo.

## XII [Polysticha]

627

### HILASII

B. IV 146 sqq.  
 B. I 42.  
 M. 598.

#### Dodecasticha de Hercule

- Oppressit Nemeae primum virtute leonem.  
 Extincta est anguis, quae pullulat, Hydra secundo.  
 Tertius enectus sus est Erymanthius ingens.  
 Cornibus auratis cervum necat ordine quarto.  
 5 Deicit horrissona quinto Stympthalidas arcu.  
 Abstulit Hippolytae sexto sua cingula victae.  
 Septimus Augei stabulum labor egerit undis.  
 Octavo domuit magno luctamine taurum.  
 Tum Diomedis equos nono cum rege peremit.  
 10 Geryonem decimo triplici cum corpore vicit.

2 Zetus *CB* anphion *C* arion (*orion m. sec.*) *V*  
 3 seutis et *C* alma *V* astrum *vulgo* 5 Neptunia proles  
*edd. vet.* 6 refudit *CVB*

XII *Polysticha addidi. Sunt in C (praeter 634),*  
*V (praeter 628—29—32—35—36), B (praeter 634), aliis*  
*velut F (Monacensi 6911, saec. XIII—XIV, in quo praeter*  
*638). CV plene, ex BF selecta afferam.*

627. Duodecasticha. de Hercule. Hyl *C* De XII labor  
 Herculis Hyl *V* Hilasii *B* 1 Compressit *edd. vet.* ni-  
 miae *B* pr. nem. *C* 2 populat ydra *C* 3 Teratius *V*  
 erimantis *C* heri(y)mant(i)us *VB* 4 negat *C*  
 5 Deiecit *B* aerisonas *Heinsius* stimfall. *C* 6 cingula  
*Heinsius* uincula libri 7 sic *C.* augeis tab. *B* anguis  
 tabolū *V* aegi tab. *F!* undas, *corr., C* 9 domidis  
*V* nonu, *corr., V* pempto *C* 10 Gereonem *C* -ionē *B*  
 -iorem *V* decimum *V*

Vndecimo extractus vidit nova Cerberus astra.  
Postremo Hesperidum victor tulit aurea mala.

## 628

B. I 136.  
M. 263.

## PALLADII

## De Orpheo

Threicius quondam vates fide creditur canora  
Movisse sensus acrium ferarum  
Atque amnes tenuisse vagos, sed et alites volantes,  
Et surda cantu concitasse saxa,  
Suavisonaeque modos testudinis arbores secutae 5  
Vmbram feruntur praeuisse vati.  
Scilicet haud potuit, quae sunt sine, permovere, sensu  
(Finxere doctam fabulam poetae),  
Sed placidis hominum dictis fera corda mitigavit  
Doctaque vitam voce temperavit; 10  
Iustitiam docuit, coetu quoque congregavit uno  
Moresque agrestes expolivit Orpheus.

## 629

B. III 104.  
M. 540.

## ASCLEPIADII

## De Fortuna

O Fortuna potens et nimium levis,  
Tantum iuris atrox quae tibi vindicas,

11 abstractus *vulgo* 12 Post tremo *C*

628. CBF. De orpheo Pāl *C*, in quo versus recte ordinati sunt. Palladii *B* De orpheo *F*. 2 atrium *Peta-vianus* trium *ceteri* acrium *vulgo* 3 uago *CB* alite uolantis *B* 5 Suaue s. *B* 6 Ūmbra *C* -am *B* 8 doctam *C* docti *BF* 9 mitigant *C* 12 expolivit *libri*

629. CBF. De fortuna Ascī *C*, om. *F*. Descriptio fortune *B*. Celii Firminiani Simphosii. De fortuna *Vaticanus* 4493 s. X p. 42. cf. *B ph Woch* 1895, 510 1 ac *F* 'etus *C* 2 tibi *Vat.* 4493, om. *ceteri*

Evertisque bonos, erigis improbos,  
 Nec servare potes muneribus fidem! —  
 5 Fortuna immeritos auget honoribus,  
 Fortuna innocuos cladibus afficit.  
 Iustos illa viros pauperie gravat,  
 Indignos eadem divitiis beat.  
 Haec aufert iuvenes ac retinet senes,  
 10 Iniusto arbitrio tempora dividens.  
 Quod dignis adimit, transit ad impios.  
 Nec discrimen habet rectaque iudicat,  
 Inconstans fragilis perfida lubrica.  
 Nec quos clarificat, perpetuo fovet,  
 15 Nec quos deseruit, perpetuo premit.

## 630

## EVSTHENII

B. I 98.  
M. 1614.

## De Achille

Pelides ego sum, Thetidis notissima proles,  
 Cui virtus clarum nomen habere dedit,  
 Qui stravi totiens armis victricibus hostes  
 Inque fugam solus milia multa dedi.  
 5 Hectore sed magno summa est mihi gloria caeso,  
 Qui saepe Argolicas debilitavit opes.  
 Ille Menoetiadae solvit me vindice poenas;

3 erigis *Vat.* eligis *ceteri.* 7 illos *C* 11 tradit  
*scripsi* transdit *Cannegieter.* 11 delet *Buecheler, ut strophae*  
*sint binorum versuum* 12 recte *C* -que *libri, -ve edd.*  
*rectane iudicet Heinsius* 13 punctum delet *Bachrens.*

630. *CVB(Fs).* De achyl *C* (*sed ad c. 632, 101*)

Eūs *C.* Eūs (*hoc om. V*) Epitaphium (-iōm *B*) achillis *VB*  
 Super achillem *F* Pentadii *Scaliger* 1 tethidis no-  
 uissima *C* 3 statui *C* uictoribus *libri* <sup>h</sup>ortes, *corr. m. 2,*  
*V* 5 Haectore *V* su.] magna *Bern. 184 s. IX—X*  
 6 deb. *ex dev. V* 7 Illae *V* menoeta /// de, *sed corr., V*  
*recte B* manu eacide *C*



Pergama tunc ferro procubuerere meo.  
 Laudibus immensis victor super astra ferebar,  
 Cum pressi hostilem fraude peremptus humum. 10

## 631

B. I 103.  
 M. 341.

## POMPILIANI

## De Hectore

Defensor patriae, iuvenum fortissimus, Hector,  
 Qui murus miseris civibus alter erat,  
 Occubuit telo violenti victus Achillis:  
 Occubuerere simul spesque salusque Phrygum.  
 Hunc ferus Aeacides circum sua moenia traxit, 5  
 Quae iuvenis manibus texerat ante suis.  
 O quantos Priamo lux attulit ista dolores!  
 Quos fletus Hecubae, quos dedit Andromachae!  
 Sed raptum pater infelix auroque repensum  
 Condidit et maerens hac tumulavit humo. 10

## 632

B. V 140.  
 M. 1076.

## MAXIMINI

## De Y littera

Littera Pythagorae, discrimine secta bicorni,  
 Humanae vitae speciem praeferre videtur.

10 Conpressi C hostili Bern.

631. CVB(F̄). De nectore Poim C Māx (hoc om. V)

Epitaphiū (-iōm B) H(a)ectoris VB Pentadii Scaliger. Super  
 Hectorem F 2 ater C 3 uiolent̄ hictus V uiolentis  
 ictus ceteri uictus Gothanus 1047 s. XV fictus (!) Bashrens  
 4 phr. C fr. ceteri 5 caeides C iacides, corr., V  
 6 traxerat BF 7 ista C illa ceteri 8 hēcubę C hae-  
 cube V; om. B -mache codd. 10 Condi///dit V ac BF  
 cumulauit B

632. CB(F). In Parisino 2773 saec. XI *tridecim*  
*versibus insulse auctum legitur* (cf. Mus. Rhén. 31, 468).

Maī (titulo omisso) C. In B nomen evanuit, titulus deest.  
 De y y littera F. 'Vergilii' edd. antiquissimae.

- Nam via virtutis dextrum petit ardua callem  
 Difficilemque aditum primo spectantibus offert,  
 5 Sed requiem praebet fessis in vertice summo.  
 Molle ostentat iter via laeva, sed ultima meta  
 Praecipitat captos volvitque per aspera saxa.  
 Quisquis enim duros casus virtutis amore  
 Vicerit, ille sibi laudemque decusque parabit.  
 10 At qui desidiam luxumque sequetur inertem,  
 Dum fugit oppositos incauta mente labores,  
 Turpis inopsque simul miserabile transiget aevum.

## 633

## VITALIS

B. III 8b.  
M. 535.

## De libidine et vino

- Nec Veneris nec tu vini tenearis amore;  
 Vno namque modo vina Venusque nocent.  
 Vt Venus enervat vires, sic copia Bacchi  
 Et temptat gressus debilitatque pedes.  
 5 Multos caecus amor cogit secreta fateri:  
 Arcanum demens detegit ebrietas.  
 Bellum saepe ciet ferus exitiale Cupido:  
 Saepe manus itidem Bacchus ad arma vocat.  
 Perdidit horrendo Troiam Venus improba bello:  
 10 At Lapithas bello perdis, Iacche, gravi.

3 uia B ] una C collem Paris. 4 quae Ziehen  
 6 uia lata B uiolata CF Mell. laeva scripsi sed om. C  
 7 lapsos Ziehen recte? raptos Bachrens 10 cf. ad  
 c. 630 tit. C 11 figit C laborem C 12 aevum om. C  
 633. CVB, Mutinensis bibl. capit. o. I 17 saec. IX (in  
 quo v. 9—14; 1—4; 7—8) (F5). Versus de libidine ac tem-  
 lentia Vatic. 4493 s. X (cf. ad 629). Vi de libri dine et  
 uino C Bās De libidine et uino B De aebrietate et libi-  
 din V Versus de cauenda uenere et uino M(utin.)  
 1 uini CM ba(c)chi VBF 2 Vno eodemque M 4 Att.  
 Bachrens Attenuat Loewe 6 Arcanum libri 7 Sepe  
 ciet bellum M 8 tadem C v.] mouet M 9. 10 om. V  
 10 Mico (in Poetis aevi Caroling. 3, 279 sqq.) v. 227:  
 'Ovid et Vir' laphi(vel y)t(vel d)as libri iache C

Denique cum mentes hominum furiauit uterque,  
 Et pudor et probitas et metus omnis abest.  
 Conpedibus Venerem, vinclis constringe Lyacum,  
 Ne te numeribus laedat uterque suis.  
 Vina sitim sedent, natis Venus alma creandis  
 Serviat: hos fines transiluisse nocet.

15

## 634

B. II 190.  
 M. 592.

## BASILII

## De XII libris Aeneidos

Primus habet, Libycam veniant ut Troes in urbem.  
 Edocet excidium Troiae clademque secundus.  
 Tertius a Troia vectos canit aequore Teucros.  
 Quartus item miseræ duo vulnera narrat Elissæ.  
 Manibus Anchisæ quinto celebrantur honores.  
 Aeneam memorat visentem Tartara sextus.  
 In Phrygas Italiam bello iam septimus armat.  
 Dat simul Aeneae socios octavus et arma.  
 Daunius expugnat nono nova moenia Troiae.

5

11 furiauit *M* furauit *CV* 13 habet *V* 13 li-  
 nenū *V* 14 om. *V m. pr.* Nec te *C* 15. 16 om. *V*  
 sedant *C* 16 Servat *C* transil. *C*

634. *VA* (Bernensis 167 saec. IX—X) *Be* (Bern. 172 s. X) *O* (Bern. 184 s. IX—X) *D* (Bern. 255 + 239 s. IX). — Deest in *CB*, est in *F*, multis *g*. Prim' habet De XII libris aeneid. Bas. libicam require in principio eneid *C*; requisivi nec tamen inveni. Versus Basilii *D* Versiculi Asmenii super XII lib' aeneidos incip' *O* (et fere Paris. 7927 s. X) De singulis libris uergilii aeneidos *V* Versus super XII libros *A* Incipiunt uersiculi Ouidii Nasonis super XII libros Aeneidorum m. 2 saec. X *Be*. Saec. XI iam Ouidio Nasoni tribuitur. 4 Elissæ *D* helisæ *V* elysæ *A* et fere *Be* *O* 5 sic *V* Anchisæ ad (at *D*) tumulum Bernenses quinte *V* 6 aeneam, corr., *Be* 7 frigas libri i!!!taliam *A* italiam *O* italia bellum *V* 8 heneae *V* 9 oppugnat *V* exp. Bernenses

- 10 Exponit decimus Tuscorum in litore pugnas.  
 Vndecimo Rutuli superantur morte Camillae.  
 Vltimus imponit bello Turni nece finem.

## 635

## ASMENII

B. III 51.  
M. 583

## De laude horti

- Adeste Musae, maximi proles Iovis,  
 Laudes feracis praedicemus hortuli.  
 Hortus salubres corpori praebet cibos  
 Variosque fructus saepe cultori refert:  
 5 Holus suave, multiplex herbae genus,  
 Uvas nitentes atque fetus arborum.  
 Non defit hortis et voluptas maxima  
 Multisque mixta commodis iocunditas.  
 Aquae strepentis vitreus lambit liquor  
 10 Sulcoque ductus irrigat rivus sata.  
 Flores nitescent discolori germine  
 Pinguntque terram gemmeis honoribus.  
 Apes susurro murmurant gratae levi,  
 Cum summa florum vel novos rores legunt.  
 15 Fecunda vitis coniuges ulmos gravat  
 Textasve inumbrat pampinis harundines.  
 Opaca praebent arbores umbracula  
 Prohibentque densis fervidum solem comis.  
 Aves canorae garrulos fundunt sonos  
 20 Et semper aures cantibus mulcent suis.

11 rutili O mortae V 12 necae (om. finem) V

635. CB(F). De laude horti Asm C Laus orti

BF 2 Laudem BF 3 pr. corp. C corpore B

4 fructus Heinsius cultus libri saepe i. e. variis anni tem-  
 poribus 5 Olus C 6 foetus C 7 desit C 8 cō-

mixta modis C 9 Atque C lambit Aldina ambi codd.

10 inr. B. 12 gemeis C 16 inumbra B pampinus

CB, recte? -nis Monac. 18895 a. XV 19 canores C sono-  
 rae B canoros garrulae Baehrens 20 auras C aures B

Oblectat hortus, avocat pascit tenet  
 Animoque maesto demit angores graves.  
 Membris vigorem reddit et visus capit.  
 Refert labori plenior gratiam,  
 Tribuit colenti multiforme gaudium.

25

## 636

B. III 92.  
 M. 534.

## VOMANII

## De interno livore

Livor, tabificum malis venenum,  
 Intactis vorat ossibus medullas  
 Et totum bibit artubus cruorem.  
 Quo quisquis furit invidetque sorti,  
 Vt debet, sibi poena semper ipse est.  
 Testatur gemitu graves dolores,  
 Suspirat fremit incutitque dentes;  
 Sudat frigidus, intuens quod odit.  
 Effundit mala lingua virus atrum,  
 Pallor terribilis genas colorat,  
 Infelix macies renodat ossa.  
 Non lux, non cibus est suavis illi;  
 Non potus iuvat aut sapor Lyaei,  
 Nec si pocula Iuppiter propinet  
 Atque haec porrigat et ministret Hebe  
 Aut tradat Catamitus ipse nectar.

5

10

15

22 anguores *B* 23 visum *vulgo*. *Deleto v. 23 strophae binorum versuum restituentur ubique.*

636. *CB(F)*. De interno labore Voim *C* Descriptio invidiae *B*. De liuore *F M(onac. 18895 s. XV)* Euphorbii *Petavianus* Caelii Firminiani Symphosii *cod. apud Scaliger. ed. pr.* 1 malus *Heinsius* 2 Infectis *Oudendorp* 3 bibet libri -it *M* 4 Quod . . fuerit libri (furit *M*) forti libri sorti *Pithoeus* 5 ipsi *Francius* 7 gemit *C* 9 aratrum *C* 12 i. s. *B* 13 Nec *vulgo* sopor *C* 14 iuppiter propinet *B* (-nat *F*) porrigat iuppiter *C* 15 Aut *vulgo* ministrat, e *supra a, C* 16 radat *C*

- Non somnum capit aut quiescit umquam:  
 Torquet viscera carnifex cruentus.  
 Vesanos tacite movet furores  
 20 Intentans animo faces Erinys;  
 Est ales Tityi usque vultur intus,  
 Qui semper lacerat comestque mentem.  
 Vivit pectore sub dolente vulnus,  
 Quod Chironia nec manus levarit  
 25 Nec Phoebus sobolesve clara Phoebi.

## 637

## EVPHORBI

## De Sirenis

B. I 169. M. 277.

B. IV 154.

Avienus ed.

Holder p. 174.

- Sirenes varios cantus, Acheloia proles,  
 Et solitae miros ore ciere modos  
 (Illarum voces, illarum Musa movebat  
 Omnia quae thymele carmina dulcis habet:  
 5 Quod tuba, quod litui, quod cornua rauca queruntur,  
 Quodque foraminibus tibia mille sonat,  
 Quod leves calami, (quod suavis cantat aëdon, )  
 Quod lyra, quod citharae, quod moribundus olor)  
 Inlectos nautas dulci modulamine vocum

17 Nons C 19 futuros C 20 Intentas animo face  
 ferinus C et (serinus) B erinis M 21 titiq; C titur  
 quae B ticii M usque scripsi 22 sic B cumeat mente  
 C 23 uultinus B 24 Quo libri (Quod M) chiroma . .  
 lauerit C 25 sob. C (sub. B)

637. CVB; F, Mon. 18895 s. — De sirenis Euf C  
 De sirenis VF, om. B. Iuliani Petav. Festi Avieni Pi-  
 thoeus. Vergilii Gothanus 151 s. XV ex. 1 Syrenas CBF  
 Sirenos ac V; recte Goth. accl. V achil. CBF 2 mi-  
 seros CF 3—8 *parenthesin puto* An 9—10 ante 3 po-  
 nendi sunt? 4 thimile C thymile BF et (-le) V  
 5 queruntur Pithoeus fuerunt libri 7 Quodque Mon.  
 leues et C (Est levis calamus) a edon B et edon C edon  
 V 8 olor om. V 9 Ill. CF modol. V, B (sed corr.),  
 Mellicensis uocem C uocā V, recte B

Mergebant avidae fluctibus Ioniis.  
 Sanguine Sisypbio generatus venit Vlixes  
 Et tutos solita praestitit arte suos.  
 Inleuit cera sociorum callidus aures  
 Atque suas vinclis praebuit ipse manus.  
 Transiluit scopulos et inhospita litora classis:  
 Illae praecipites desiluere freto.  
 Sic blandas voces nocituraque carmina vicit,  
 Sic tandem exitio monstra canora dedit.

10

15

## 638

## IVLIANI

## De die natali

Clarus inoffenso procedat lumine Titan  
 Laetificusque dies eat omnibus aethere puro,  
 Vosque simul, iuvenes, animis ac voce faventes  
 Concelebrate diem votis felicibus alnum,  
 Prosperus ut semper redeat vatique quotannis  
 Asmenidae referant alacres sua munera nati.

5

10 M////cebant V (Marc. m. 2) ionis V 11 sisifio  
 CVB 13 Inleui cera C 15 Transiit ut Heinsius, sed  
 cf. Hor. carm. I 3, 24. scopulos, corr., V et om. C  
 unospita littora C 16 Ille CV dissil. C 18 Sit V  
 m. pr.

638. CVB. De sole. Iul C De ui diebus V Inscr.  
 om. B De die natali Hilasii Petav. 3 animis bis, corr.  
 m. 2, V facentes C 4 Concelebrare V -brata B  
 5 Expliciunt uersus. XII. sapienciū (sequuntur Versus sy-  
 bille) C. Sequitur De pedibus lib. IIII (c. 480) nulla sub-  
 scriptione interposita V.

639

## [AVSONII]

*E* fol. 3 r.

## Monosticha de mensibus

B. V 86 M. 1052.  
B. — Ausonius  
ed. Peiper p. 98  
ed. Schenkl p. 10.

Primus Romanas ordiris, lane, kalendas.

Februa vicino mense Numa instituit.

639—657. *Ausoniana quaedam aliis intermixta ex E afferam sive Vossiano fol. 111 saec. IX, libro longe praestantissimo, qui Ausonium continet; quem unum plene adnotabo (cf. ad c. 646). — Ex ceterorum multitudine orthographica nulla, lectiones nullas nisi graviores addam. Universos compluresve significo s, ex singulis sunt hi: B = Philippicus Berolin. 128 olim 1831 saec. VIII—IX (c. 639. 640); saeculi IX: P = ibid. 131 olim 1869 (639. 640), C = Carolinuhensis Augia 167 (639. 640. 644—646), Parisinus 5543 (639. 640), Sangallenses 251 (639. 640), 397 (639. 640. 644—646), Vaticanus 645 (639), V = Vossianus q. 86 (639. 641. 645), Bernensis 417 (640), D = Durlacensis 36 F anni 850 (639. 640. 645), Coloniensis 211 (640 v. 6), Sangall. 250 (640) et 450 (640), Valentianus 398 (645. 647); B = Vaticanus 3252 sive Bembinus (644—646); — saeculi IX—X: Coloniensis 186 (639), Einsidlensis 326 et 302 (641), Parisinus 7886 (639) et 8098 (644—646) et 13026 (641. 645), Reginus musei Brit. 15 B 19 (639—641), Sangallenses 899 (641. 644—647), 251, 397, Palat. 1448 (639); saeculi X: Bernensis 250 (641), Bodlesianus Auct. F I 16 (641), Einsidl. 319 (639—640), Harleianus 3091 (639), X = Parisinus 7927 (644—646), Reginensis 438 (640), Sangallensis 459 (639. 640), Valentianus 330 bis (639. 640), Vaticanus 644 (639. 640), Vossianus q. 38 (645); — saeculi X—XI: Basilicanus H 36 (645), Parisini 2772 (640) et 8069 = C (644—646), Sangall. 184 (640), Urbinas 290 (639. 640); — saeculi XI: A = Trevericus 998 (644—646), Escorialensis & I 3 (anni 1047) (640), Matritenses E e 40 (645) et acad. real. 17 (640), Reginenses 123 (639) et 1723 (640), Vallicellanus B 41 (647), Meermannianus (639); Mellicensis (641), Oxoniensis (639); — saeculi XII: Ambrosianus M 79 s. (639. 640), Matrit. A 16 (639. 640), Parisinus 4887 (641. 644. 645. 647), Valentianus 145 (647). — Ex recentioribus afferro Tillianum s. XV (641) et Monacensem 18895 s. XV (647). — Cf. adn. 653 et 655.*

639. *E*; BCVP, permulti s. — *EB* afferam, *E* sequar. Monosticha de mensibus *E* inter *Ausoniana*; *Ausonii* hic et in seqq. nomen propterea addidi. Versus de singulis mensibus *BR* (om. *CV*) *Arati* quę videntur *Par.* 7886



Martius antiqui primordia protulit anni.

Fetiferum Aprilem vindicat alma Venus.

Maiorum dictus patrum de nomine Maius.

Iunius aetatis proximus est titulo.

Nomine Caesareo Quintilem Iulius auget.

Augustus nomen Caesareum sequitur.

Autumnum, Pomona, tuum September opimat.

Triticeo October fenore ditat agros.

Sidera praecipitas pelago, intempeste November.

Tu genialem hiemem, feste December, agis.

B. V 85. M. 1051.

B. — P. p. 102.

Sch. p. 13.

## 640

### [AVSONII]

In quo mense quod signum sit ad

*E* fol. 4 r.

cursum solis

Principium Iani sancit tropicus Capricornus.

Mense Numae <in> medio solidi stat sidus Aquari.

Procedunt duplices in Martia tempora Pisces.

3 antiqui /// *E* 4 Foet. *B* ferum in *ras* *E* m. 2  
6 etatis *EB* (aestatis *P*) 7 Nomin<sup>e</sup> *E* 9 sic *E* po-  
mana *B* (nam poma *V* 5) tū *E*, corr. m. 2 septembre *B*  
op.] uegitat *B*(*CV*) 10 octuber *E* octimber *B*, similia  
rell. 11 intempteste (sed corr.) *E* intempestæ *B* (-esta  
*CVP*) nobemuer (-ber m. 2) *E* 12 iemem *E* m. pr.  
*Pro v.* 12: Imbrifer (Ymbr. *B*) ast mensis tumque December  
adest *B*(*CV* 5)

640. *E*; *BPD* 5. — *EB* afferam, *E* sequar. In ...  
solis *E* Versus de duodecim mensibus signis (signis  
dubium an eadem manu) *B* Alterutrum (mens. aut sig.)  
reliqui; om. *D*. 'Quidam veterum' Beda de temporum  
ratione c. 16; ex eo Hrabanus de computo c. 39. Hoc c.  
opere musico descriptum est in crypta ecclesiae S. Savino  
Placentiae: *E. ausm Weerth*, *Mosaikboden in S. Gereon zu*  
*Köln* (1873) p. 18. V. 1—3 post 12: *B*, Beda, Bern. 417  
s. IX, pauci 5. 1 -cornius *B* 2 in delet Buecheler  
(sole distat *D* sol distat 5) 3 duplices *E* tempora,  
corr., *B*

Respicis Apriles, Aries Phrixee, kalendas.

5 Maius Agenorei miratur cornua Tauri.

Iunius aequatos caelo videt ire Laconas.

Solstitio ardentis Cancrī fert Iulius astrum.

Augustum mensem Leo fervidus igne perurit.

Sidere, Virgo, tuo Bacchum September opimat.

10 Aequat et October sementis tempore Libram.

Scorpius hibernum praeceps iubet ire Novembrem.

Terminat Arquitenens medio sua signa Decembri.

641

[AVSONII]

B. I 43. M. 583.

B. — Peiper 106.

Schenkl 153.

*E* fol. 4 v. **Monosticha de aerumnis Herculis**

Prima Cleonaei tolerata aerumna leonis.

Proxima Lernaean ferro et face contudit hydram.

4 prhixee, *sed* rhi m. 2 in ras. *E* frixee B 6 uide  
B Unde poeta: Iunius—laconas Colon. 211 s. IX. 7 So-  
listitio *E* austrum B 8 p(=per)urit *E* 9 Sidera B  
baccū *E* 10 october *E* octimber B vell. 11 sic B(D)  
nobēber *E* 12 arcitenens B decembre B

641. *E*; *V*(oss. 86) 5. Monosticha de erumnis erculis  
*E* inter Ausoniana, 5; om. *V* Επνθαφνον ipsius (Herculis)  
dicit cod. R. Cf. Anthologia Planudea IV 92:

Ἄδηλον. Ἡρακλέους ἄθλοι.

Πρῶτα μὲν ἐν Νεμέῃ βριαρὸν κατέπεφνε λέοντα.

Δεύτερον ἐν Λέρῃ πολυαύχενον ὤλεσεν ὕδραν.

Τὸ τρίτον αὐτ' ἐπὶ τοῖς Ἑρμάνθιον ἔκτανε κάπρον.

Χρυσοκέρων ἔλαφον μετὰ ταῦτ' ἤγρευσε τέταρτον.

5 Πέμπτον δ' ὄρνιδας Στυμφαλίδας ἐξεδίωξεν.

Ἐκτον Ἀμαξονίδος κόμισε ζωστήρα φαινόν.

Ἑβδομον Αἰγείου πολλὴν κόπρον ἐξεκάθηρεν.

Ὀγδοὸν ἐκ Κρήτης πυρίκνοον ἤλασε ταῦρον.

Εἰνάτον ἐκ Θρήκης Διομήδεος ἤγαγεν ἵππους.

10 Γηρυόνον δέκατον βόας ἤγαγεν ἐξ Ἑρπείνης.

Κέρβερον ἐνδέκατον κύν' ἀνήγαγεν ἐξ Αἰδάο.

Δωδέκατον ἐκόμισσεν ἐς Ἑλλάδα χόρσεα μῆλα.

1 erumna ex gr. *E* 2 lernaean *E* lerneae *V*  
(h)ydra(m) 5 idra *V* iram *E*

Mox Erymantheum vis tertia perculit aprum.  
 Aeripedis quarto tulit aurea cornua cervi.  
 Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto. 5  
 Threiciam sexto spoliavit Amazona balteo.  
 Septima in Augei stabulis inpensa laboris.  
 Octava expulso numeratur adoria tauro.  
 In Diomedeis victoria nona quadrigis.  
 Geryone extincto decimam dat Hiberia palmam. 10  
 Undecimo mala Hesperidum dstricta triumpho.  
 Cerberus extremi suprema est meta laboris.

B. V. 41. M. 66.  
 B. fragm. p. L. 316.  
 P. p. 107.  
 Sch. p. 16.

## 642

## QVINTI CICERONIS

Hi versus eo pertinent, ut, quod signum quo tempore  
 illustre sit, noverimus; quod superius quoque nostris  
*E fol. 4 v.* versibus expeditur.

Flumina verna cient obscuro lumine Pisces  
 Curriculumque Aries aequat noctisque dieique,  
 Cornua quem condunt, florum praenuntia, Tauri.  
 Aridaque aestatis Gemini primordia pandunt  
 Longaque iam minuit praeclarus lumina Cancer 5  
 Languifcosque Leo proflat ferus ore calores.  
 Post modium quatiens Virgo fugat orta vaporem.  
 Autumni reserat portas aequatque diurna  
 Tempora nocturnis dispenso sidere Libra.

3 erimanteū *E*    4 Aerasp. *V*    5 Stymph. *E*  
 6 Thereiciā *E* Treiciam *V* expol. *V*    7 augeis *EV* (-gei  
*Regius*) stabula *E m. pr. teste Peipero*    8 Octa<sup>ba</sup> *E* adorea  
*pauci* 5    9 diomediis *V* non<sup>a</sup> *E*    10 Gerione *E*  
 11 esperidum *E* epidū *V* trihumfo *E*    12 extractus  
*Huemer subpma E. —*

642. *E. Ausonius recepit ut cum suo (640) compararetur.*  
 1 Flamina *Wakefield*    2. 8 equat *E*    3 comunt *E, em. Scaliger*  
 5 minuit: nam solstitium aestivum iam praeteriit.    6 Lāguific<sup>v</sup>sq; *E*    7 modicum *E m. 2*

- 10 Effetos ramos denudat flamma Nepai.  
 Pigra Sagittipotens iaculatur frigora terris.  
 Bruma gelu glacians iubar est spirans Capricorni,  
 Quam sequitur nebulas rorans liquor altus Aquari.  
 Tanta supra circaque vigent cum lumina mundi,  
 15 A dextra laevaue ciet rota fulgida Solis.  
 Mobile curriculum, et Lunae simulacra feruntur.  
 . . . . .  
 Squama sub aeterno conspectu torta Draconis  
 Eminent; hunc infra fulgentes Arcera septem  
 Magna quatit stellas, quam servans serus in alta  
 20 Conditur Oceani ripa cum luce Bootes.  
 . . . . .

## 643

B. M. B. —  
 P. 108. Sch. 17.

Hic versus sine auctore est.

*E fol. 4 v.* Quo die quid demi de corpore oporteat

Vngues Mercurio, barbam Iove, Cypride crines.

10 Et fetos r. dinudat *E* Effoetos *Pithoeus* 11 Pigra ///  
*E* 12 est spirans *V* expirat *Ianus Helvetius* iubare  
 spirat vulgo capricornii *E* 13 Quem *Heinsius* licor *E*  
 14 cum scripsi (*positum ut Aen. 12, 473*): umi *E* ubi  
*Scaliger* cui *Heinsius* flumina *E* urgentur lumina *Bue-*  
*cheler* videntur *Roscher* 15 Ad *E* At vulgo A scripsi  
 dextera *E* 16 Mouile *E* Post 16 lacunam statuit *Bue-*  
*cheler*; separat ut alienum a c. 642 *Schenkl*, fortasse recte.  
 17 aeterno noli mutare: nam *Draco* pariter ac *Septemtriones*  
 nunquam occidit. 18 hanc *Klotz* infra *Buecheler* inter  
*E* 19 stellās *E*, em. *Canterus* serbās *E* 20 Conditor  
 . . ripas . . bootis *E*, em. *Canterus*

643. Sic *E*. 1 iobe *E* cripride *E*, corr. m. 2.  
*Sequitur Ausonii* hoc: 'Hoc sic refellendum. Mercurius furtis  
 probat vngues semper acutos | Articulisque aciem non sinit  
 imminui. | Barba Jovi, crines Veneri decor: ergo necesse  
 est, | Ut nolint demi, quo sibi uterque placent. | Mavors,  
 imberbos et calvos, Luna, adamasti: | Non prohibent promi  
 tum caput atque genas. | Sol et Saturnus nil obstant un-  
 guibus. ergo | Non placitum divis tolle monostichium.'

## 644

## [AVSONII]

B. V 141.  
M. 111. B. —  
P. 90. Sch. 149.

## De viro bono

*E* fol. 15 v.

## Πυθαγορικὴ ἀπόφασις

Vir bonus et sapiens, qualem vix repperit unum  
Milibus e cunctis hominum consultus Apollo,  
Iudex ipse sui totum se explorat ad unguem.  
Quid procures vanique levis quid opinio volgi

Securus, mundi instar habens, teres atque rotundus, 5  
Externae ne quid labis per levia sidat.  
Ille diem, quam longus erit sub sidere Cancri  
Quantaque nox tropico se porrigit in Capricorno,  
Cogitat et iusto trutinæ se examine pendit,  
Ne quid hiet, ne quid protuberet, angulus æquis 10  
Partibus ut coeat, nil ut deliret amussis;  
Sit solidum quodcumque subest, nec inania subter  
Indicet admotus digitis pellentibus ictus;  
Non prius in dulcem declinans lumina somnum,  
Omnia quam longi reputaverit acta diei: 15

644. *E*; *B*; ε multi. De uiro bono ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΗ  
ΔΙΤΙΟΔΙΚΙΕ *E* post *Ausoniana*. ἀπόφασις *Peiper* ἀρχαίσις  
*vulgo*. Publii Virgilii Maronis versiculi de Est et Non  
finiunt. Versiculi eiusdem Publii de institutione viri boni  
*B*; similia ε. *Horatium* *serm.* I 4, 134 sqq. libere imitatur.  
— *Aliam* 'Pythagoricam apophasim' vide in *Ausonio* *Pei-*  
*peri* p. 89. 1 a *Paschasio Radberto* affertur (*mus. rh.* 41,  
638) 3 ἀγνὸς *E*, corr. *m.* 2 4 uariique *Par.* 7936 s. XIV.  
hues *E* leuis *B* ] ferat *Bembus* opinio *E* uolgi *E* *m.*  
*pr.* vulgi ε *E* Lacunam statuit *Ribbeck* 5 abens *E*  
adq' *E* rotundas *B* 6 lauis *E*(?) labiis *B*<sup>1</sup> fidat *B*  
7 quem *B* eat coniec 8 capricornu *B*ε 9 cogitat  
(tag *m.* 2) *E* trutinæ *E* 10 proturberet *B*ε 11 quoeat  
*E* deleret *B* amussis *E* 12 subter *B*ε 13 om. *B*ε  
hietas *E* 14 declinatis *B*ε -nat ε 15 hacta *E*

- 'Qua praetergressus, quid gestum in tempore, quid non?  
 Cur isti facto decus afuit aut ratio illi?  
 Quid mihi praeteritum? cur haec sententia sedit,  
 Quam melius mutare fuit? miseratus egentem  
 30 Cur aliquem fracta persensi mente dolorem?  
 Quid volui quod nolle bonum foret? utile honesto  
 Cur malus antetuli? num dicto aut denique voltu  
 Perstrictus quisquam? cur me natura magis quam  
 Disciplina trahit?' sic dicta et facta per omnia  
 35 Ingrediens ortoque a vespere cuncta revolvens  
 Offensus pravis dat palmam et praemia rectis.

645

[AVSONII]

B. V 139.  
 M. 285. B. —  
 P. 91. Schk. 150.

*E* fol. 16 r. *Nai καὶ Οὐ. Πυθαγορικόν.*

- Est et Non cuncti monosyllaba nota frequentant.  
 His demptis nil est, hominum quod sermo volutet.  
 Omnia in his et ab his sunt omnia, sive negoti  
 Sive oti quicquam est, seu turbida sive quieta.  
 5 Alterutro pariter non numquam, saepe seorsis

16 Qua *apud Vinetum* Quo libri (*Πῃ παρέβην; carm. aureum* 42) Quae *E*<sup>1</sup> 17 sti *E* asit *B* 20 psensi  
*E* quod *E*] quid *B*<sub>5</sub> 21 feret (e *pr. ex o?*) *E* furet  
*B*<sub>5</sub> onesto *E* 22 uultu *B*<sub>5</sub> 23 -ctis *B*<sub>5</sub> 24 trait  
*E* 25 Ingrediensque, *corr.*, *B* hort. *B* <sup>Y</sup>enc *E* 26 det  
*EB*<sub>5</sub> dat *Sangall.* 899.

645. *E*; *B*, *VD*; multi *ς*. *NAY. KAY OY PITAGO-*  
*RICON* *E* post 644; *codex Mariangeli Accursii. Om. VD*<sub>5</sub>.  
 Versiculi eiusdem Maronis (post *Copam*) de Est et Non  
 incip *B*, fere *ς* De Pythagoricis diffinitionibus *NAIKE OY*  
*Sangall.* 899 *ς*. Versus Prisciani eloquentissimi *Basili-*  
*anus H* 36 fol. 63 s. X—XI, *Voss. g.* 33 s. X, *Voss. n.* 15;  
 scilicet in *D* est post *Prisciani periegesin.* 1 y] i *E*  
 u. 3. 4. 2. *Ribbeck* 2 dētis *E* nihil *ς* quo libri, *corr.*  
*codd. saec. XV* 3 negotii *E* 4 otii *E* turbæ *codd.*  
*recc.* quietis libri, *em. Ribbeck* 5 numquam *E* m. 2, *ς*  
 umquam *E*<sub>5</sub> seorsum *E* m. 2, *ς* post 5: Alter in alterius  
 decertat uoce notandis libri *recc.*, *E* m. 2

Obsistunt studiis, ut mores ingeniumque,  
 Et facilis vel difficilis contentio nata est.  
 Si consentitur, mora nulla, intervenit 'Est, est';  
 Sin controversum, dissensio subiciet 'Non'.  
 Hinc fora dissultant clamoribus, hinc furiosi 10  
 Iurgia sunt circi, cuneati hinc †laeta theatri  
 Seditio, et tales agitat quoque curia lites.  
 Coniugia et nati cum patribus ista quietis  
 Verba serunt studiis salva pietate loquentes.  
 Hinc etiam placitis schola consona disciplinis 15  
 Dogmaticas agitat †placido certamine lites.  
 Hinc omnis certat dialectica turba sophorum:  
 'Si lux est, est ergo dies? non convenit istic.  
 Nam facibus multis aut fulguribus quotiens lux  
 Est nocturna homini, non est lux ista diei.' 20  
 Est et Non igitur, quotiens lucem 'esse' fatendum est,  
 Sed 'non esse' diem. mille hinc certamina surgunt;  
 Hinc pauci, multi quoque, talia commeditantes  
 Murmure concluso rabiosa silentia rodunt.  
 Qualis vita hominum, duo quam monosyllaba versant! 25

6 studiis studiores *D* 7 Et libri *Vt Bondamius*  
*faciles et difficiles et nacta B, Par. 7927, Trever. 998, Par.*  
*8069, alii pauci.* 8 Sic *E* Si  $\varsigma$  9 In *EDV* dissensio  
*E* (dissentio *B*; diss. *Par. 8093*; recte  $\varsigma$ ) u. 13. 14. 10-12  
*Buecheler* 11 tanta *Ribbeck* lata *Sedlmayer* 13 sta *E*  
 15 placitis *Petav., Voss. 96, alii placidis E 16 pla-  
 cido (ex 15) *EV placito *B, (d. ex t) D Par. 7927, alii*  $\varsigma$   
 laeto *Gothanus A 869 s. XV* multo conieci. Vocem grae-  
 cissantem vult *Ziehen* rabido *Baehrens* lento *Ribbeck*  
 18 Si lux est scripsi] Estne dies libri (Est lux: estne dies  
 ergo? cod. *Basil. s. XV, alii rec.*) istic  $\varsigma$  stic *E* istud  
*Voss. 96 s. XV.* 19 fulgeribus *E, sic vel fulgoribus*  $\varsigma$   
 20 sta *E* 21 est om.  $\varsigma$  22 Set *E* 23 Hic vel Hinc  $\varsigma$   
 Hic *E* rauci *Ribbeck* Pauci sunt homines docti, multi  
 plebs indocta. commeditantes *E, corr. m. 2* 24 rauiosa *E*  
*cf. Persius 3, 81.* 25 -sillaua *E* (-ba m. 2)**

## 646

B. III 292.  
M. 1023. B. —  
P. 409. Sch. 243.

## De rosis nascentibus

- Ver erat et blando mordentia frigora sensu  
Spirabat croceo mane revecta dies.  
Strictior Eeos praecesserat aura iugales,  
Aestiferum suadens anticipare diem.  
5 Errabam riguis per quadrua compita in hortis,  
Maturo cupiens me vegetare die.  
Vidi concretas per gramina flexa pruinas  
Pendere aut olerum stare cacuminibus,  
Caulibus et patulis teretes concludere guttas  
10 . . . . .  
Vidi Paestano gaudere rosaria cultu  
Exoriente novo roscida Lucifero.  
Rara pruinosis canebat gemma frutectis  
Ad primi radios interitura die.  
15 Ambigeres, raperetne rosis Aurora ruborem  
An daret et flores tingeret orta dies.  
Ros unus, color unus, et unum mane duorum:  
Sideris et floris nam domina una Venus.  
Forsan et unus odor: sed celsior ille per auras  
20 Diffiatur, spirat proximus iste magis.

646. Om. E, tamen hic recepi, quia una cum 644—645 traditum est. Ex 'vetusto codice' Accursius Ausonio tribuit. B = Vatic. 3252 s. IX. A = Aug. Trevericus 998 s. XI. C = Parisinus 8069 s. X—XI. X = Paris. 7927 s. X. AB plene, CX hic illic afferam. Orthographica omittam pleraque. Publii Virgilii Egloga finit. Eiusdem Virgilii Egloga De rosis nascentibus feliciter inchoat B et fere ACX. 1 mordenda A frigore (-rae C) libri 5 competa libri hortis A herbis B (hertis C ertis X) dei (Solis) Ziehen 6 uegitare B 8 hol. BC 9 teretes patulis A concludere CX 10 deest. Et caelestis aquae pondere tunc gravidas saeculo XV, Nox assueta diu fecerat illud idem (!) saec. XIII suppletum est. 11 candere Scrivenerius 15 aura ABX 17 Ros unus A 20 Diffiatur Basil. F III 3 et Voss. 849 s. XV Difflo A Diffle BCX Diffuit et alii s. XV. Diffuit: expirat Tollius



Communis Paphie dea sideris et dea floris  
 Praecipit, unius muricis esse habitum.  
 Momentum intererat, quo se nascentia florum  
 Germina comparibus dividerent spatiis.  
 Haec viret angusto foliorum tecta galero, 35  
 Hanc tenui folio purpura rubra notat,  
 Haec aperit primi fastigia celsa obelisci,  
 Mucronem absolvens purpurei capitis.  
 Vertice collectos illa exsinuabat amictus,  
 Iam meditans foliis se numerare suis. 30  
 Nec mora: ridentis calathi patefecit honorem  
 Prodens inclusi semina densa croci.  
 Haec, modo quae toto rutilaverat igne comarum,  
 Pallida conlapsis deseritur foliis.  
 Mirabar celerem fugitiva aetate rapinam, 35  
 Et, dum nascuntur, consenuisse rosas.  
 Ecce et defluxit rutili coma punica floris,  
 Dum loquor, et tellus tecta rubore micat.  
 Tot species tantosque ortus variosque novatus  
 Vna dies aperit, conficit una dies. 40  
 Conquerimur, Natura, brevis quod gratia [talís]:  
 Ostentata oculis ilico dona rapis.  
 Quam longa una dies, aetas tam longa rosarum:  
 Cum pubescenti iuncta senecta brevis.  
 Quam modo nascentem rutilus conspexit Eous, 45  
 Hanc rediens sero vespere vidit anum.

21 paphiae libri      23 nascenda A      24 spadix A  
 26 Hac BCX Ac A Hanc tenui pauci s. XV tenuis  
 in BCX tenuis et A      27 prima libri (corr. in B)  
 primae florens praeludia formae ludunt recentes  
 28 absolueris A exsolvens Schenkl capidis A      29 co-  
 lectos A exinuabat B alii      31 patefacit A      33 Ac  
 modo Scriverius      37 Quam cito recentes deflavit rutili A  
 38 micæ A      39 variusq; A      41 florum est B m. 2, recentes  
 pauci ; talis A ; om. B m. pr. CX alii.      42 Ostenta  
 o. illico A      44 sic 5 Cum pubescenti A (sc. aetate) Quas  
 pubescentes BCX5 brevis libri] premit 3 recc., vulgo  
 45 rutilus ex -lus B conspexit edus A      46 unum A

Sed bene quod, paucis licet interitura diebus,  
 Succedens aevum prorogat ipsa suum.  
 Collige, virgo, rosas, dum flos novus et nova pubes,  
 50 Et memor esto, aevum sic properare tuum.

## 647

## [AVSONII]

B. V. 142. M. 1078.

B. — P. p. 93.

Sch. p. 152.

*E* fol. 14 v. De aetatibus. Hesiodion.

Ter binos deciesque novem super exit in annos  
 Iusta senescentum quos implet vita virorum.  
 Hos novies superat vivendo garrula cornix  
 Et quater egreditur cornicis saecula cervus.  
 5 Alipedem cervum ter vincit corvus, et illum  
 Multiplicat novies Phoenix, reparabilis ales.  
 Quem nos perpetuo decies praevertimus aevo  
 Nymphae Hamadryades, quarum longissima vita est.  
 Haec cohibet finis vivacia fata animantum.  
 10 Cetera secreti novit deus arbiter aevi:

48 Succedens *A* 49 uiro *B* (*g add. m. rec.*) Publii  
 Virgilii Maronis egloga de rosis finit. Eiusdem Moretum  
 incipit fere libri.

647. *E*. De aetatibus. Hesiodion *E* inter Ausoniana  
 post 645. Incipit de etatibus animantium Hesiodion *San-*  
*gall.* 899 s. IX—X et *Valent.* 393 s. IX, ubi Hesiod. — Cf.  
*Hesiodus* fg. 163 *F* apud *Plutarchum* de oraculorum defectu  
 c. 11:

Ἐννέα τοι ζῶει γενεὰς λακέρουζα κορώνη  
 Ἄνδρῶν ἡβώντων· ἑλαφὸς δὲ τε τετρακόρωνος·  
 Τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκειται· αὐτὰρ ὁ φοῖνιξ  
 Ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δ' ἡμεῖς τοὺς φοῖνικας  
 Νύμφαι ἑὺπλόκαμοι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

*Plin. NH* 7, 153. 1 nobem *E* 3 nobies *E* uidendo  
*E*, corr. *m. pr.* 4 cerbus *E m. pr.* 5 Aeripedem Beda,  
 qui v. 1—8 et 1—10 affert (*opera ed. Giles I* 517; 104)  
 uinxit *E* 6 nobies *E* 7 Quam vos . . praeuertitis *San-*  
*gall. m. 2, Barberinianus VIII* 26 s. XIII. 8 nīphe  
 amadriades *E* 9 coibet *E* Hi cohibent *vulgo* fines *San-*  
*gall., Val.* 10 Caetera *E* nobit *E*

Tempora quae Stilbon volvat, quae saecula Phaenon,  
 Quos Pyrois habeat, quos Iuppiter igne benigno  
 Circuitus, quali properet Venus alma recursu,  
 Qui Phoeben, quanti maneant Titana labores,  
 Donec consumpto, magnus qui dicitur, anno  
 Rursus in anticum veniant vaga sidera cursum,  
 Quali dispositi steterant ab origine mundi.

15

B. III 97. M. 542.  
 B. IV 107.

648

## SVLPICII LVPERCI SERVASII IVNIORIS

*E fol. 37 v.* Omne quod Natura parens creavit,  
 Quamlibet firmum videas, labascit,  
 Tempore ac longo fragile et caducum  
 Solvitur usu.

Amnis insueta solet ire valle  
 Mutat et rectos via certa cursus,  
 Rupta cum cedit male pertinaci  
 Ripa fluento.

5

Decidens scabrum cavat unda tofum,  
 Ferreus vomis tenuatur agris,  
 Splendet adtrito digitos honorans  
 Anulus auro.

10

11—17 in solo *E* sunt (*Accursii* quinque codex *Ausonio* tribuebat). *Iam ad maiores maximasque aetates poeta transit.*

11 q' stilo inuoluat *E* phaenon *E* (phaeton m. 2)  
 12 pyrois *E* quod *E*, corr. *Accursius* quot *Heinsius*  
 13 arma *E* (corr. m. 2) 15 consuto *E* 16 beniant *E*  
 17 Quali *Pithoeus* Qualia *E* dispositu vel -ta *Buecheler*  
 steterunt *Baehrens*.

648. It uersus Sulpicii Luperci Serbasti Iunioris *E*  
 Sebastii *Scriverius* Servasii *conieci* de vetustate add. *Sca-*  
*liger* 2 Quāliuēt *E* 5 calle *Baehrens* 6 certos via  
 recta *Baehrens* 7 caedit *E* 9—12 cf. *Ovidius ex Ponto*  
*epp. IV* 10, 5 sq.

## 649

## EIVSDEM

*E fol. 37 v.*

## De cupiditate

B. III 74. M. 543.

B. IV 107.

- Heu misera in nimios hominum petulantia census!  
 Caecus inutilium quo ruit ardor opum,  
 Auri dira fames et non expleta libido,  
 Ferali pretio vendat ut omne nefas!
- 5 Sic latebras Eriphyla viri patefecit, ubi aurum  
 Accepit, turpis materiam sceleris;  
 Sic quondam Acrisiae in gremium per claustra puellae  
 Corruptore auro fluxit adulterium.
- O quam mendose votum insaturabile habendi
- 10 Inbuit infami pectora nostra malo!  
 Quamlibet inmenso dives vigil incubet auro,  
 Aestuat augendae dira cupido rei.
- Heu mala paupertas nunquam locupletis avari:  
 Dum struere inmodice quod tenet optat, eget.
- 15 Quis metus hic legum quaeve est reverentia veri,  
 Crescenti nummo si mage cura subest?  
 Cognatorum animas promptum est fratrumque cruorem  
 Fundier: affectus vincit avara fames.
- Divitis est, semper fragiles male quaerere gazas:
- 20 Nulla huic in lucro cura pudoris erit.  
 Istud templorum damno excidioque requirit;  
 Hoc caelo iubeas ut petat: inde petet.  
 Mirum ni pulcras artes Romana iuventus

649. It eiusdem de cupiditate *E* cf. *Horat. c. III* 16.1 *H* add. *m.* 2 *E* 2 caecus *E* (ubi aē saepius pro aē)  
 cornit *E*, corr. *m. sec.* 4 precio *E* venditat *Heinsius*5 erifila *E.* cf. et *Statii Theb. IV* 211 ut aurum *Tollius*7 condā crisisaē *E* 9 mendosaē *E* 14 t eget add.  
*E m. sec.* 16 crescente *E* cf. *Hor. l. c. v.* 17 culpa*Buecheler olim* 17 patrumque *edd.* 18 fol. 38 r. Fundereet *Pith.* 21 Istat (*m. pr.*) *E* exitioque *edd.* 23 pulcras<sup>h</sup>  
 (*h m. pr.*) *E*

Discat et egregio sudet in eloquio,  
 Vt post iurisonae famosa stipendia linguae 25  
 Barbaricae ingeniis anteferantur opes?  
 At qui sunt, quos propter honestum rumpere foedus  
 Audeat illicite pallida avaritia?  
 Romani sermonis egent ridendaque verba  
 Frangit ad horribiles turbida lingua sonos. 30  
 Sed tamen ex cultu adpetitur spes grata nepotum?  
 Saltem istud nostri forsitan honoris habent?  
 Ambusti torris species exesaque saeclo  
 †Abtantur priscis corpora de tumulis!  
 Perplexi crines, frons improba, tempora pressa, 35  
 Extantes malae deficiente gena,  
 Simataeque iacent pando sinuamine nares,  
 Territat os nudum caesaque labra tument.  
 Defossum in ventrem propulso pondere tergum  
 Frangitur et vacuo crure tument genua. 40  
 Discolor in manibus species, ac turpius illud,  
 Quod cutis obscure pallet in invidiam.

25 stipendia] p fortasse in ras. E 27 Atqui vulgo  
 Atque hi Heins. 28 avaritia E, corr. m. sec. 29 egens  
 vulgo 30 Fundit Klotz et h. Heinsius orrificos E  
 31 Set, corr. m. pr. E ultu E, corr. Oudendorp vultu  
 Scaliger petitur Francius 32 Saltim stud (i m. sec.)  
 nisi E 33 exesaq; E 34 Abtantur E Raptantur  
 Heinsius Aptantur Vinetus Abduntur edd. 36 Extates  
 malae E m. pr. mala et genae Scaliger. 37 Simanturq;  
 E, corr. Scaliger uncae Buecheler patent puto 40 varo  
 Burmann 41 Decolor Heinsius inmanis Schrader in  
 malis Baehrens hac E ac m. sec. at Buecheler hoc Baeh-  
 rens 42 obscure E ab invidia Buecheler in invidia  
 Baehrens V. 33—42 uersui 30 statim subiungendos puto  
 et 31—32 post 26 collocandos. Buecheler cl. Ammiano  
 XXXI 2, 2 sqq. 11 de Hunnis cogitat. Finem deesse putat  
 Baehrens.

## 650

B. III 131.  
M. 180. B. IV 109.  
Petron. ed. Bue-  
cheler fg. 29.

*E* fol. 38 r.

## PETRONII

Fallunt nos oculi vagique sensus  
Oppressa ratione mentiuntur.  
Nam turris, prope quae quadrata surgit,  
Detritis procul angulis rotatur.  
5 Hyblaeum refugit satur liquorem  
Et naris casiam frequenter odit.  
Hoc illo magis aut minus placere  
Non posset, nisi lite destinata  
Pugnarent dubio tenore sensus.

## 651

## EIVSDEM

B. VI 90.  
M. 170. B. IV 110.  
Petron. ed. B. fg. 34

*E* fol. 38 r.

## De somniis

Somnia, quae mentes ludunt volitantibus umbris,  
Non delubra deum nec ab aethere numina mittunt,  
Sed sibi quisque facit. nam cum prostrata sopore  
Vrguet membra quies et mens sine pondere ludit,  
5 Quidquid luce fuit, tenebris agit. oppida bello  
Qui quatit et flammis miserandas eruit urbes,  
Tela videt versasque acies et funera regum  
Atque exundantes profuso sanguine campos.

*Sequuntur* 'Versus Petronii' (*Petr. satir. c. 14 p. 15 Buecheler nr. 159 Meyer*), 'Item eiusdem' (*Petr. c. 83 p. 99 B. nr. 162 M.*), 650 'It̄ eiusdem': metro falecio endecasyllabo *add. in mg. E* 4 Adtritis *Scaliger* 5 Hibleū *E* licorem *E* 6 maris *E*, *corr. Pithoeus* marcens *Duebner*.

8 posv̄t *E* (v̄ *m. sec. in rus.*)

651. It̄ ei'dem (*i. e. eiusdem*) de somniis *E* cf. *Lucretius IV 962 sqq.* 2 hab *E*, h *erasa* ethere *E* 3 quū *E* prostata *E*, *corr. supra lin.* 4 Mulcet *Francius* 5 facit *Barth.* uello, *sed corr., E* 6 sic *E* 'in' *E m. pr. supra urbes, sed deletum.* saevit in u. *vulgo* 8 pfuso (*i. e. perfuso*) *E*, sic *L. Mueller*

Qui causas orare solent, legesque forumque  
 Et pvida cernunt inclusum chorte tribunal. 10  
 Condit avarus opes defossumque invenit aurum.  
 Venator saltus canibus quatit. eripit undis  
 Aut premit eversam periturus navita puppem.  
 Scribit amatori meretrix. dat adultera munus.  
 Et canis in somnis leporis vestigia lustrat. 15  
 In noctis spatium miserorum vulnera durant.

B. ad VI 90.  
 M. B. — Clau-  
 dian. ed. Birt.  
 234.

## 652

## CLAVDIANI

## De eadem re

*E* fol. 38 v.

Omnia quae sensu voluntur vota diurno,  
 Pectore sopito reddit amica quies.  
 Venator defessa toro cum membra reponit,  
 Mens tamen ad silvas et sua lustra redit.  
 Iudicibus lites, aurigae somnia currus, 5  
 Vanaque nocturnis meta cavetur equis.  
 Furto gaudet amans, permutat navita merces,  
 Et vigil elapsas quaerit avarus opes.  
 Blandaue largitur frustra sitientibus aegris  
 Inriguus gelido pocula fonte sopor. 10

10 pauidi et corde *E*, corr. *Mommsen* pauido *Scaliger*  
 11 intremitt *Baehrens* cl. *Verg. Georg. II* 507 13 pre-  
 mite uersam *E* puppim *edd.* u. 15 *Buecheler*, u. 16 *Bar-*  
*thius delent* 15 Utraque et in somnis *Baehrens!* latrat  
*E*, corr. *Burmman* 16 En *L. Mueller* spatio *Scaliger*

652. *Claudianus panegyrici de sexto consulatu Honorii*  
*Aug. praef. v.* 1—10. — *E*: It Claudiani de eadem re  
 2 quiaes 3 quū 5 cursus 6 moeta et aequis (*sed*  
*corr.*) 8 abarus 9 egris. — 5 currus *libri Claudiani*  
 8 vigili *Gesner* lapsas *Buecheler*. 1—2 sunt in *Monac.*  
 14516 s. *XI*

## 653

SVLPICII CARTHAGINIENSIS *E fol. 39 v.*

## Hexasticha in Aeneidis libris.

## Praefatio

B. II 175. M. 236.

B. IV 169.

Carmina Vergilius Phrygium prodentia Martem

Secum fatali iusserat igne mori.

Tucca negat, Varius prohibet, superaddite Caesar

Nomen in Aenea non sinis esse nefas.

6 O quam paene iterum geminasti funere funus,

Troia, bis interitus causa futura tui.

## I

B. II 194. M. 223.

Arma virumque can]it vates Iunonis ob iram

Et totum Aeoliis turbatum flatibus aequor,

Disiectas classes submersaque corpora ponto,

*Sequitur 'Epigrammatū Obidii Nasonis in libris eneidarum Vergili' quae dedi fascic. I p. 7 sqq.; deinde:*

653. It exastica Sulpicii cartaginiēsis in eisdem libris *E*.

*Propter similitudinem addere libet hosce versus, quos Probus et Donatus in commentariis Vergilianis afferunt, ille v. 1—4 Servii Vari, hic v. 1—6 Sulpicii Carthaginiensis esse dicens:*

Iusserat haec rapidis aboleri carmina flammis

Vergilius, Phrygium quae cecinere ducem.

Tucca vetat Variusque; simul tu, maxime Caesar,

Non sinis et Latiae consulis historiae.

5 Infelix gemino cecidit prope Pergamon igni,

Et paene est alio Troia cremata rogo.

*De Sulpicio cf. Gellius 2, 16, 8 sqq. 19, 13, 1. Exastica Sulpitii de eisdem libris erant in codice catalogi de St. Oyan s. XI (Mus. rheu. 48, 284). V. 1—6 'Focae' schedae Scoligeri 1 frigiū E 3 proibet E 4 Aeneae Buecheler, recte? isse Ziehen 6 futuri E, corr. m. 2 Liber primus. I E; in seq. numeros tantum habet in marg. 7 can] hucusque Vergilianum est. Iunonis ob iram ad turbatum refert Opitz (Studia Lipsiensia VI 291 sqq.) 8 tubatum E 9 summ. E*



Hospitium Didus, casus cogentis et annos 10  
 Aenean Troiae fatumque et bella referre.  
 Quorum pars terra, pelago pars addita famae est.

## II

Conticuere omnes intentique or]e loquentis  
 Ora tenent. ac tum dolus introducit hostis  
 Et fallacis equi damnosum munus, inermis 15  
 Perfidia notusque Sinon, amissaque coniunx,  
 Per medios ignes ablatus saevaue tela  
 Anchises umero facilis pietate ferentis.

## III

Postquam res Asiae] disiectaque moenia Troiae,  
 Dant pelago classes. Polydori funera discunt 20  
 Atque Heleni praecepta, fidem cui fecerat usus,  
 Quae non accessu via sit temptanda: Cyclopes  
 Et Scyllae rabies et ineluctabilis unda  
 Erroresque maris; labor in contraria versus.

## IV

At regina gravi] pectus succensa dolore 25  
 Ardet amore viri. clausum †veneratur amorem  
 Dumque capit, capitur: sentit, quos praebuit, ignes.  
 Aeneas altum sociis et classe petivit.

10 cassus, *sed corr.*, *E* cogentis *Ribbeck* quo gen-  
 tis *E* 11 uella *E*, *corr. m.* 2 vela *Baehrens* referre  
 sic *E* 12 terrae *E*, terra *Francius* 18 ingentiq; *E*  
*cf. ad v. 7* 15 aequi *E* inermis *Opitz ex Aen. II 67*  
 in armis *E* coniuncx *E* 17 alatus *E*, *em. Tollius*  
 18 umero *scripsi*: honor *E* oneri *Scaliger* pietate *E*  
 20 y]i *E* 21 husus, *corr. E* 22 accessus *E*, -ssu  
*L. Mueller* 22 ciclopas *E* 23 y]i *E* 24 Errorisque  
*E* 25 successa *E*, *corr. m.* 2 26 ueneratur *E* venatur  
*Burmman* clauso venatur amore *Ribbeck*, *recte?*

Extracta regina pyra penetralibus instat  
 30 Morte fugam †praestare morae nec defuit hora.

## V

Interea medium Aeneas] tendebat in aequor,  
 Moenia respiciens causa flagrantia amoris.  
 Mox Siculae tenet arva domus manesque parentis  
 Ludorum exequiis celebrat. quibus additur Iris  
 35 In faciem Beroes classem flammare iubentis  
 Iunonis mutata dolo: namque illa monebat.

## VI

Sic fatur lacrimans.] Cumarum adlabitur oris,  
 Descensusque parans adiit praecepta Sibyllae,  
 Qua duce non fastum mortali limen aditur.  
 40 Hic primum maestos videt inter cetera Troas.  
 Tum patrem agnoscit, discit reditura sub ortus  
 Corpora Romanosque duces seriemque nepotum.

## VII

Tu quoque litoribus nostris,] Caieta, manebis.  
 Servat honos nomen: pietas testatur honorem.  
 45 Causam opus insequitur; bellum namque incipit esse,  
 Tyrrhidae iuvenum quod tunc conflaverat ira.

29. 38 y]i *E* 30 Mortem *E*, corr. pensare; *Baehrens* more *E* (-re *m.* 2) *Iego* ; mori vel viri; conieci  
 33 sicula *E*, corr. *Oudendorp* 35 beroex, sed corr., *E*  
 In facie . . Iunone immittente; dolos . . movebat *Baehrens*  
 36 Iunonem mentita *E* Iunonis *edd.* mutata *Heyne*  
 37 oris (horis *m.* 2) *E* 38 obiit *Schrader* 39 faustum  
*Burmann* 40 mestos *E* 41 sub] ub *E* 43 n̄is ca-  
 teta *E* 44 Serbat *E* amorem *L. Mueller* 45 Causa  
*E*, corr. *Heyne* (cf. *Aen. VII* 482 laborum causa *sqq.*) Pau-  
 sam *Opitz* uellū *E* 46 Tirride Iuenum *E*. Falso in-  
 tellegit *Aen. VII* 484, quasi 'Tyrrhidae pueri' filii sint cuius-  
 dam Tyrrhidae nomine Tyrrhi natorum *Opitz*

*fol.* Turnus adest, monet, arma sibi contraria sumat.  
 40r. Tum gentes socia arma ferunt, fremit arma iuventus.

## VIII

Vt belli signum] cecinit, sociosque vocavit  
 Turnus et in varias turbatus pectora mentes 50  
 Aeneas Euandron adit; facit hospitii usum  
 Atque operum causas, urbis cognoscit honores.  
 Arma virum Cytherea rogat, mox accipit heros.  
 †Tuque opere ars piget, facti labor efficit artem.†

## IX

Atque ea diversa penitus dum parte geruntur, 55  
 Iri]s adest, monet, arma sibi contraria sumat.  
 Caeduntur vigiles et mutua corpora fratrum.  
 Nisus et Euryalus morte et pietate fideles.  
 Dumque petunt laudem, vincunt contraria fata.  
 Audacem Remulum leto dat pulcher Iulus. 60

## X

Panditur interea] caelum sedesque Tonantis;  
 Alternos questus Venus ac Saturnia promunt.

47 *cf. versus* 56. sumant *Heyne* 48 *cf. c. 1, VII* 10  
 49 *post cecinit interpunxit Ziehen* 50 et in *E* (que . . et  
*correlativa sunt*) tum olim scripsi it in *Opitz* mentes *E*  
 partes *Baehrens*, recte? 53 virum *L. Mueller*] rogat *E*  
 deum *Heyne* cithera *E* 54 sic *E* Tumque opera ista  
 stupet *Burmann*. Cumque opera aspiceret conieci. Utque  
 opera aspexit *Baehrens* Inque opere aspicitur fatū *Opitz*  
 efficit acrem vel factis labor addidit artem *Burmann* fati  
 favor *Baehrens* 56 Ins *E cf. versus* 47. 57 ex *Aen.*  
*IX* 314 *sqq.* 57 *post* 60 *transpos. Baehrens, defendit Opitz*  
 58 y]i *E* Marte *Opitz* 59 petit *E*, corr. *Meyer*  
 vincunt fata i. e. gloriam immortalem assequuntur  
 60 laeto *E* pulcer *E* 61 seditque *E*, em. *Burmann*  
 62 questus *E*

Illa dolos, haec bella movet, sed vincitur ira.

†Mater at Aeneas bello non segnior instat.

65 Vulnere Mezenti Lauso nam fecerat iram.

Quem tetigit virtus, superat per fata periculum.

## XI

Oceanum interea] Phoebus superaverat ortu.

Extruit Aeneas dextra quaesita tropaea.

Condit humi socios, fatum quos condidit ante.

70 Legati responsa ferunt, veniamque petitam

Non negat. et contra pugnat segura Camilla,

Femina caede potens, casu temeraria tanto.

## XII

Turnus ut infractos] vidit cessisse Latinos,

Instat atrox pugnae[que] vices sibi percipit hostis.

75 Pectore secreto violatur vulnere teli

Aeneas. causa est illi Iuturna; nec ante

†Adfuit obsequio, quam mors finiverat iram.

Sed sua fata virum traxerunt quaerere mortem.

## 654

### Tetrasticha in libris Vergilii

B. II 193, 5 sqq.

M. 863, 5 sqq.

B. IV 173.

*E* fol. 40 r.

### In Georgicis

Sidera deinde canit, segetes et dona Lyaei

Et pecorum cultus, Hyblaei mella saporis.

64 Mater at *E* At pater puto 65 lādaem *E* Lauso  
Oudendorp nam: qui puto 67 hortu *E* 68 q' sita

tropea *E* 69 humo *L. Mueller* 71 Et] num At?

72 casu *E* usu (sc. caedis) *Opitz* 74 que vices Ouden-  
dorp neces *E* percipit *E* (cf. 640, 8) hos *E* (tes m. sec.)

75 Foedera: sec. *Heyne* Foedere decreto *Baehrens* P. sed  
recto Oudendorp 76 nec ante *L. Mueller* negāte *E*

77 obsequium *Baehrens* quā *E* iam Mars *Heyne* iram sc.  
Iunonis 78 post 74 transpos. *Baehrens*

Sequitur in *E* c. 2, 1—8 (Tetrastica), deinde:

654. Gēōr *E* 1. 2 y]i *E*

Principio breviter ventura volumina dixit.  
Intercidit opus coepitque referre secunda.

## In Aeneide.

### I

Arma virumque can]it mira virtute potentem, 5  
Iunonis[que] odio disiectas aequore puppes,  
Hospitium Didus, classem sociosque receptos,  
Vtque epulas inter casus regina requirat.

### II

Conticuere omnes. In]fandos ille labores  
Deceptamque dolis Troiam patriaeque ruinas 10  
Et casus Priami docet et flagrantia regna,  
Ignibus e mediis raptum deque hoste parentem.

### III

Postquam res Asiae] deceptaque Pergama dixit,  
Tum, Polydore, tuos tumulos, tum Gnosia regna,  
Andromachen Helenumque et vasta mole Cyclopas 15  
Amissumque patrem Siculis narravit in oris.

### IIII

At regina gravi Veneris iam carpitur igni]  
Venatusque petit. capitur venatibus ipsa  
Et taedas, Hymenaeae, tuas ad funera vertit,  
Postquam Anchisiades fatorum est iussa secutus. 20

3 ureuiter *E* secundum (*sc. volumen*) *Opitz* I AËN *E*  
I in *mq. om.* *E* 6 que *add. Baehrens* studio *Buecheler*  
8 æpulas *E* 11 primai *E*, *corr.* 12 remediis *E* r *del.*  
*m. sec.* 14. 15 y]i *E* 17 ex *Aen. IV* 1—2 (*ubi venis*)  
18 ipsa *Burmman* ipsis *E* 19 himeneae *E* 20 hāchi-  
siades *E* h *del. m. sec.* sequutus *E*

## V

Interea Aeneas pelagus iam classe tenebat]  
 Ludorumque patris tumulum celebrabat honore.  
 Puppibus ambustis fundavit moenia Acestae  
 Destituitque ratem media Palinurus in unda.

## VI

35 Sic lacrimans tandem Cumarum adlabitur oris]  
 Descenditque domus Ditis comitante Sibylla.  
 Agnoscit Troas caesos, agnoscit Achivos,  
 Et docet Anchises venturam ad sidera prolem.

fol.  
40 v.

## VII

Tu quoque litoribus famam, Caleta, dedisti.]  
 30 Impetrat Aeneas Latium regnumque Latini,  
 Foedus agens. saevit Iuno bellumque lacessit  
 Finitimosque viros Turnumque in proelia mittit.

## VIII

Vt belli signum Turnus] Mezentiaque arma  
 Concivitque duces, tum moenia Pallantea  
 35 Aeneas adit Euandri socia agmina quaerens.  
 Arma Venus portat proprio Vulcania nato.

## VIII

Atque ea diversa dum parte.] hic diva Cybebe  
 Puppes esse suas Nympharum numina iussit.

21 plagas (e *supra* pl) *E* 23 aceste *E* 25 ex *Aen.*  
*VI* 1—2 26 domum *Buecheler* y]i *E* 27 trohas  
*E* achibos *E* 29 ex *Aen. VII* 1—2 30 Impereat *E*  
 Intrat et *Opitz* regumque *E* latinis *E* Latini *scripsi*  
 Latinum *Bachrens* 31 fedus *E* uellūq; *E*, *corr.*  
 34 consciuitque *E*, *corr. Heyne* 37 inepte dictum huic  
*Burmānn* cibebe *E* 38 esse] es *E* nipharū *E*

Euryali et Nisi caedes et fata canuntur,  
Fecerit inclusus castris quae funera Turnus.

40

## X

Panditur interea] caelum coetusque deorum.  
Iam redit Aeneas et Pallas sternitur acer.  
Eripuit Iuno Turnum, Lausoque parentem  
Adiecit comitem mortis Cythereia proles.

## XI

Oceano interea surgens Aurora] videbat  
Mezenti ducis exuvias caesosque sodales  
Et Latium proceres Diomedis dicta referre,  
Tum qualis pugnae succedat Etrusca Camilla.

45

## XII

Turnus ut infractos] [hos] vidit et undique caesos,  
Vltro Anchisiaden bello per foedera poscit;  
Quae Iuturna parat convellere; set tamen armis  
Occidit et pactum liquit cum coniuge regnum.

50

655

## Epigramma

## AVGVSTI CAESARIS

B. II 185.  
M. 289.  
cf. B. IV 179.

. . . . .  
Nescio quid fugiente anima, non sponte sed altis *sqq.*

39. 44 y]i *E* 48 Lausique *E* Lausoque *Heyne*  
45 Oceanum *E*, fortasse genuinum, quamquam tam ineptum  
quam v. 37: cf. *Aen. XI* 1 48 Volsca *L. Mueller*  
49 hos *add. Buecheler* uidisset und. cesos *E* 50 p phe-  
dera *E* 51 diuturna *E*<sup>2</sup>; recte *m. pr.* 60 liquid *E*

It monostica in libris aeneidos *E*, quae vide in *carm.* 1  
Deinde:

655. Vide in c. 672, 25 *sqq.*

**Aenigmata.**

B. M. B. —

656

Si me retro legis, potui quae vivere numquam,  
Continuo vivam, sumens de nomine vitam.

657

Si me retro legis, faciam de nomine verbum.  
Femina cum fuerim, imperativus ero.

657<sup>a</sup>

Si me retro legis, dicam tibi semper id ipsum;  
Vna mihi facies ante retroque manet.

657<sup>b</sup>

Mollior in tactu, sed durior omnibus actu  
Ille ego qui rabiem possum superare ferinam.

657<sup>c</sup>

Si me retro legis, facere qui vulnera novi,  
Ex me confestim nosis adesse deum.

656—657<sup>c</sup>. *E fol. 40 m. sec.* Enigmata *E.* *Alia manu in mg. adscriptum:* 656 EVA. 657 ARRA. 657<sup>a</sup> AVE. 657<sup>b</sup> ARA. — *Froehner Philologi suppl. V 7 rectius* 656 *statuit* 'Lamina—Animal'; 657<sup>a</sup> 'Ama' vel 'ede'; 'eme'; 657<sup>b</sup> (*medii aevi, versus leoninus*) 'Serpens' *coll. Plin. H. N.* 29, 101; 657<sup>c</sup> 'Sica—Acis' ('Mucro—Orcum' *L. Mueller*). — 657 *est* 'Eva—Ave'.



B. V 149. M. 39.  
B. V 368. MGh  
Auct. antiquiss.  
XIV 353.

658

*De filomela**Distichon filomelaicum*

Sum noctis socia, sum cantus dulcis amica:

Nomen ab ambiguo sic filomela gero.

## Item

Insomnem filomela trahit dum carmine noctem,

Nos dormire facit, se vigilare docet.

## Item dialogon tetrastichon

Dic, filomela, velis cur noctem vincere cantu?

5

'Ne noceat ovis vis inimica meis.'

Dic age, num cantu poteris depellere pestem?

'Aut possim aut nequeam, me vigilare iuvat.'

## Item carmen filomelaicum

Vox, filomela, tua cantus edicere cogit,

Inde tui laudem rustica lingua canit.

10

Vox, filomela, tua citharas in carmine vincit

Et superat miris musica flabra modis.

658. *Librorum classes*: I. *T* = *Toletanus nunc Matritensis* 14, 22 s. X, fol. 55 v. *Contulit Loewe. Parisini* 8440 (p) s. X et 5577 s. IX; 5. II. *M* = *Montepessulanus* 806 s. IX in. *Vossianus* q. 33 s. X. *Turicensis* C 78 fol. 103 s. IX. *Angelicanus* V 3, 22 et *Bruxellanus* 1828 s. XI; 5. *Adnotabo TM.* — *Disticon filomelaicum T*] Versus de filomela *M. Eugenio Toletano (qui est in T) a nonnullis ascribitur. Iulium Speratum poetam Goldast ementitus est. 'Catonis' Reginensis* 1578 s. XI. 2 amiguo *T (filomelae nomen et a μέλας et a μέλος ducit poeta).* Item *om. classis II* 3 trait *T t. d.] transducit M* 4 se v. iubet *p I. d. t. om. cl. II tetrasticon T* 5 quur *T* 6 Ovis ne noceat *Bruxellanus* 7 nunc *M* 8 iubat *T* Item c. f. *T, om. M* Carmen *p* 9 seducere *M* 10 cui *M* 11 cytharas *M* 12 cf. c. 483, 2.

- Vox, filomela, tua curarum semina pellit,  
 Recreat et blandis anxia corda sonis.  
 15 Florea rura colis, herboso cespite gaudes,  
 Frondibus arboreis pignora parva foves.  
 Cantibus ecce tuis recrepant arbusta canoris,  
 Consonat ipsa suis frondea silva comis.  
 ✓ Iudice me cygnus et garrula cedat hirundo,  
 20 Cedat et inlustri psittacus ore tibi.  
 Nulla tuos umquam cantus imitabitur ales,  
 Murmure namque tuo dulcia mella fluunt.  
 Dic ergo tremulos lingua vibrante susurros  
 Et suavi liquidum gutture pange melos.  
 25 Porrige dulcisonas adtentis auribus escas;  
 Nolo tacere velis, nolo tacere velis!  
 Gloria summa tibi, laus et benedictio, Christe,  
 Qui praestas famulis haec bona grata tuis.

16 pignora *M* parva *T*: multa *M* 17 e. t.] et coetus  
*M* 19 Iudicet me *M* 5 (Iudicio 5): recte *T* cignus et  
 garula *M* irundo *T* 20 Cedit et inlustris siptacus *M*  
 21 a Iuliano Toletano laudatur (*Anecd. Helvet. Hageni*  
*p.* 229) tuis *M* imitatur *T* 23 susurros *M* 24 suabi  
*T* suaue *M* pangere *M* 25 dulcissonas *T* 26 *Euge-*  
*nus Tol. saepius sic iteravit* 27 tibi summa *M*  $\overline{\text{XPE}}$  *M*  
 28 f.] seruulis (*sic*) *T* Explicit *M*

*Ad hoc carmen spectant versus cod. Paris. 2773*  
*saec. XI fol. 83':*

Ipsae libenter avem filomellā nomine dictam  
 Liqui pennigera carperet alta fuga  
 Quam iterum laqueis vellem si prendere possem  
 I quaediu doleo quod malefecit avis.  
 Vox filomella tui resonabat dultiter ovans:  
 'Nolo tacere velis' (*cf. v. 26*) te filomella nimis.  
 Istos qui fixit valeat per saecula rethor;  
 Ore suo cecinit modicus de more . . .

*Etiam Paulus Albarus Cordubensis saec. IX monachus imi-*  
*tatus est; vide in Poetis aevi Carolingici III 126 sq.*

## 659

*Vide nunc c. 487<sup>b</sup>*

B. II 118. M. 209 B. —

AL. epigr. 427.

## 660

**In memoria cuiusdam militis**

Ille ego Pannoniis quondam notissimus oris,  
 Inter mille viros primus fortisque Batavos,  
 Hadriano potui qui iudice vasta profundi  
 Aequeora Danuvii cunctis transnare sub armis,  
 Emissumque arcu dum pendet in aëre telum 5  
 Ac redit, ex alia fixi fregique sagitta;  
 Quem neque Romanus potuit nec barbarus umquam,  
 Non iaculo miles, non arcu vincere Parthus,  
 Hic situs hoc memori saxo mea facta sacravi.  
 Viderit, anne aliquis post me mea gesta sequatur! 10  
 Exemplo mihi sum, primus qui talia gessi.

B. M. —

## 661

**Lugduni in memoria geminorum**

Hic gemini fratres iuncti dant membra sepulchris,  
 Quos iunxit meritum, consociavit humus.  
 Germine barbarico nati, sed fonte renati  
 Dant animas caelo, dant sua membra solo.

659—664. V = *Valentianus* 393 s. IX (cf. ad c. 487<sup>b</sup>)  
 fol. 88 v.

660. Sic V. Item versus eiusdem (*Hadriani, cui tributa c. 392—393 praecedunt*) de quodā milite Sorano P (*Parisinus* 6630 s. XIII fol. 1) Epytaphium Sorani M (*Montepessulanus* 280 s. XII). — VP adnotabo. — Cf. *Corpus Inscr. Lat.* III 3676. 3 adriano VPM 4 sic V (danubii PM) transnatare V 6 sagittas V 7 Que V sec. de Rossi *Inscr. christ. urbis Romae* II 260 9 mori V (memori P) 10 nunc, corr., V mea] me V sequetur VP

661. VB (*Bruzelianus* 9803 apud de Rossi) cf. *Corpus IL* XIII 2402 3 fonte B forte V

- 5 Advenit Sagilae patri cum coniuge luctus,  
 Defungi haud dubie qui voluere prius.  
 Sed dolor est nimius Christo moderante ferendus.  
 Orbati non sunt: dona dedere deo.

## 662

B. M. —

## In tumulto cuiusdam medici

- Praeteriens hominum sortem miserere, viator,  
 Deque meis, restent quae tibi fata, vide.  
 En mihi terra domum praebet <sup>†</sup>cinisque sepulchrum,  
 Vermis et exiguus membra caduca vorat.  
 5 Conditor omnipotens paradysi cum esse colonum  
 Iusserat, hanc tribuit culpa nefanda vicem.  
 Nomine Felicem me olim dixere parentes,  
 Vita dicata mihi hic, ars medicina fuit.  
 Aegros multorum potui relevare dolores,  
 10 Morbum non potui vincere ab arte meum.

## 663

B. II 265. M. 853.  
B. IV 161.

Littera rem gestam loquitur; res ipsa medullam  
 Verbi, quam vivax mens videt, intus habet.

5 sagile V fragile pari B sacer ille Ziehen. *Nomen germanicum agnovit Haupt, Herm. 7, 188; goticumne est an burgundicum?* 7 nimus, corr., V

662. VB. cf. *Corpus IL XIII* 2414. 2 denique V  
 3 cinis VB columnen vel tectum notioni subest (in terra  
 est quasi in domo, sic sub sepulcro quasi sub tecto) 4 in  
 mg. add. V assiduus B 5 cum V (quē m sec.) 6 di-  
 cere, corr., V 9 potuit, corr., V 10 cf. 487<sup>b</sup>, 6.

*Sequuntur in V: Senecae Ludus, alia, c. 645, 484, 677, distichon a Suetonio Dom. 23 traditum; tum fol. 139:*

663. *Est etiam in Mellicensi s. XI et ut 'Vergilii disticon' in Rehdigerano I 6, 17 s. XIV—XV.*

## 664

(B. I 74.)  
M. 618 (617. 619).  
B III 243. Anson.  
ed. Peiper p. 412.

## CATONIS

## Nomina Musarum

[Clio historias, Euterpe tibias, Thalia comoedias, Melpomene tragoedias, Terpsichore psalterium, Erato geometricam, Polymnia rhetoricam, Vrania astrologiam, Calliope litteras.]

Clio gesta canens transactis tempora reddit.

Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget.

Comica lascivo gaudet sermone Thalia.

Melpomene tragico proclamat maesta boatu.

Terpsichore affectus citharis movet imperat auget. 5

Plectra gerens Erato saltat pede carmine vultu.

Signat cuncta manu loquiturque Polymnia gestu.

Urania poli motus scrutatur et astra.

Carmina Calliope libris heroica mandat.

Mentis Apollineae vis has movet undique Musas. 10

In medio residens complectitur omnia Phoebus.

664. V. *T(uricensis* 451 s. IX fol. 118). *S(angall.* 397 s. IX). *C(aroliruhensis* 86 f. s. IX—X). *S(angallensis* 899 s. IX—X). *L (Vossianus* q. 33 s. X). *Val(entianus* 394 s. X). *Laudunensis* s. X ex. *Ca(ntabrig. Trin. O* 4, 11 s. X—XI). *Pa(risinus* 7930 s. XI). *Recentiores.* cf. *Augustinus de doctrina christ.* II 17, 27. *Adnotabo VTCL Ca Pa, sed orthographica ex solo T. Catoni tribuunt CL (Versus Catonis de Musis uel nominibus philorum C Incipiunt uersus Catonis philosophi de nouem Musis L). Nomina Musarum T. Inscr. om. V. Nomina nouem Musarum et uersus earumdē Ca, similia Pa. Clio . . litteras in marg. T. spalterium C geometriacā C reth. T astroligiam, corr., T 1 Incipiunt uersus C 2 urguet T 3 Comicolas ciuo T 4 Melpone T m. 1 tragico Ca Pa*

*tragica ceteri (traica V) 5 cyth. TLPa Ca 6 casmine T 7 post 9 VTCL, non Ca Pa que om. Pa 8. 7 sunt in Bern. 83 s. X 8 Urania poli libri. Vitia prosodiaca ipsius poetae esse puto. cf. 88, 8. 664\*, 8. poliq; C ipsa (s), que (Pa, s), arce (Baehrens) post Urania supplebatur. Uranie caeli vulgo 9 caliope T 10 apollonee T Aut 10 aut 11 spurius est. — Divus Apollo nouem Mu-*

664<sup>a</sup>

B. M. B. —

## Incipiunt versus earundem Musarum

Historias primo rerum canit ordine Clio.  
 Dulce melos calamis Euterpe datque secunda.  
 Tertia Melpomene traicos fert flendo boatus.  
 Quartaque comedis dat lusum fando Thalia.  
 5 Rhetoricos profert at quinta Polimnia sensus.  
 Sexta canens Erato geometras carmine pangit.  
 Organa Terpsicore ——— dat septima cunctis.  
 Urania polos octavo limine scandit.  
 Poemate Calliope perlustrat nona libellos.

665

B. M. —  
B. I 210.

## Monosticha de mensibus

Primus, Iane, tibi sacratur nomine mensis,  
 Vndique cui semper cuncta videre licet.  
 Vmbrarum est alter, quo mense putatur honore  
 Pervia terra dato Manibus esse vagis.  
 5 Condita Mavortis magno sub numine Roma  
 Non habet errorem: Romulus auctor erit.  
 Caesareae est Veneris mensis, quo floribus arva  
 Compta virent, avibus quo sonat omne nemus.

sarum nomina signat post 10 et Cerne superficiem, lector,  
 pariterque medullam (medelam Ca) post 11: Ca Pa (cf. c. 663).

664<sup>a</sup>. Addere libet similes versus ex Toletano 15, 8  
 s. VIII—IX; quos ed. W. Hartel Stud. Vindobon. 10, 174.  
 Nil mutavi.

665. B = Bernensis 108 s. IX, in quo v. 24. S = San-  
 gallensis 878 s. XI—XII p. 302. P = Vatic. 9135 et Bar-  
 berianus 81, 89 sive apographum Peirescianum, unde ed.  
 Mommsen CIL I p. 411. 1 nomine Buecheler et omnia  
 S Ianus adest bifrons primusque ingreditur annum P  
 5 nomine SP, corr. Mommsen 6—13 om. P 6 errore S  
 7 Caesarem ut ueneris mensi S, corr. Schenkl 8 Compta  
 scripsi Prompta S quod S

Hos sequitur laetus toto iam corpore Maius,  
 Mercurio et Maiaie quem tribuisse iuvat. 10  
 Iunius ipse sui causam tibi nominis edit,  
 Praegravida attollens fertilitate sata.  
 Quam bene, Quintilis, mutasti nomen: honori  
 Caesareo, Iuli, te pia causa dedit.  
 Tu quoque, Sextilis, venerabilis omnibus annis 15  
 Numinis Augusti nomine notus eris.  
 Tempora maturis, September, vincta racemis  
 Vela tegant: numero nosceris ipse tuo.  
 Octobri laetus portat vindemitor uvas:  
 Omnis ager Bacchi munera voce sonat. 20  
 Frondibus amissis repetunt sua frigora mensem,  
 Cum iuga Centaurus celsa retorquet eques.  
 Argumenta tuis festis concludo, December,  
 Quis quemvis annum claudere [iure] potes.

9 laicus S, laetus scripsi largus . . germine Baehrens  
 10 maia quem trib. ioue S, corr. Schenkl 13 Quam scripsi  
 Nam S mutati, sed corr., S honore SP 14 Caesari (-re  
 P) qui iulio SP Caesareo scripsi Iuli Buecheler  
 16 nomen in anno uenis SP nomine notus (vel gratus,  
 magnus, clarus) eris scripsi: futurum propter omn. annis  
 necessarium est 17 Temporis autumnus S Temporibus  
 autumnus P Tempora maturis Haupt septimber S uineta  
 P 18 Vela (sc. licet) tegant scripsi Velate iam SP  
 20 munere SP, correxi coll. Auson. Mosella 162 sqq.  
 22 torquet S t eques om. P 23 A. tibi mensis concedo  
 SP tuis festis Baehrens concludo scripsi 24 Quis (Qui-  
 bus festis) scripsi Quae S Quae sis P Quae uis B. —  
 quamuis BSP, correxi iure addidi et potes scripsi, quia  
 nil melius adhuc inventum est. possis libri

666 ✓

## Rescriptum HONORII scholastici

Contra epistolas Senecae

B. M. B. —

Ad Iordanem episcopum

Si fontis brevis unda latens demersa tenetur,

Ignotae et viles esse putantur aquae.

Quas cum docta manus produxerit arte magistra,

Pura fit exiliens lympa vocata manu:

5 Tunc praegnantis humi laxantur viscera partu

Et subito sterilis flumina terra creat.

Non aliter validum genuino robore lignum

Imbutis digitis dextra domare solet,

Arboris et speciem humanis non usibus aptam

10 Cogit in externum crescere factor opus.

Sed cum te potior, Seneca meliore magistro

Quique monens lucem cordis habere facis,

Non dubitare queam, Lucillo clarius illo

Aeternas Christi sumere dantis opes.

15 Cedat opus priscum vera nec luce coruscans

Nec de catholici dogmatis ore fluens.

Ille mihi commenta dedit te vera docente;

Nec dedit infida quae sibi mente tulit.

666. Rescriptum Honorii scolastici contra illas epistolas exhortatorias Senecae V (Valentianus 88 s. IX) fol. 96 r.; descr. Mabillon annal. I p. 364; contuli In XPI nomine incipiunt uersus Honorii scolastici ad Iordanem episcopum P (Parisinus 4860 s. X) fol. 59 r.; contuli 1 dimersa P 2 et uiles VP et del. Buecheler 3 artae P 4 lympa P nymfa V 8 inbutis V ex corr., i. e. doctis (cf. v. 20) donare P 9 aptum P 10 in aeternum Buecheler fator (sed corr.) opis V 11 Sic olim scripsi 12 Quique vel Meque monens conieci Quem ut moneas VP, ego olim 13. 20. 25 Lucillo (-um) VP pro Lucilio 14 XPI VP 17 monumenta V monimenta P, em. Buecheler 18 i. e. Nec in suum usum convertit (sibi tulit), quae infida mente dedit: Ziehen Herm. 32, 492. tulit i. e. abstulit: Plasberg; i. e. attulit: Thomas; mus. rhen. 54, 144 et 313.



Nam cum de pretio mortis regnante perenni  
 Lucillum inbueret, hac sine morte perit. 20  
 At tu cum doceas homines superesse beatos  
 Ex obitu Christum morte sequendo pia,  
 Erigis et Senecam dominus verusque magister  
 Ingeniis fidei me superare facis.  
 Vnde precor: Lucillum alium nec pectore talem, 25  
 Quae me nosse cupis, scire precando iube;  
 Discipulumque tuum, prius isto nomine ditans,  
 Conforta, revoca, corripe, duce, mone!

B. II 228. M. 838.  
 B. V 386.

667

### Epitaphium Senecae

Cura labor, meritum, sumpti pro munere honores,  
 Ite, alias posthac sollicitate animas!  
 Me procul a vobis deus evocat. ilicet actis  
 Rebus terrenis, hospita terra, vale.  
 Corpus, avara, tamen sollemnibus accipe saxis: 5  
 Namque animam caelo reddimus, ossa tibi.

19 i. e. de morte philosopho digna ad immortalitatem  
 ducente. de pretio i. e. contemptu Plasberg ib. 20 mente  
 Buecheler 21 beato VP, corr. Quicherat 22 obito V  
 aliam V 26 precando iube: nam precibus Iordanis com-  
 motus Deus poetam scientem efficit. 28 duce Buecheler  
 discite VP Expliciunt uersus Honorii scolastici. ad Ior-  
 danem episcopum ad rescripta Senecae ad Lucillum. quam  
 (quae P) ei scripserat. ex(h)ortatoria (transponendum ex-  
 hort., quam ei scripserat) saeculum relinquere et ueram  
 amplectere philosophiam (philosophiam amplecti. feliciter  
 P) VP. In utroque 'Iordanis' chronica sequuntur.

667—668. V = Valentianus 373 saec. IX fol. ult., manu  
 eiusdem saec.

667. F = Florentinus Senecae trag. 37, 13 s. XI fol. 1 s.  
 Sic inscr. V Epitaphyū M. L. A. Senecę F 2 hæc V  
 8 auocat Par. 6630 s. XIII 4 Terrenis rebus F  
 5 excipe F

668

B. II 229. M. 839  
B. V 386.  
Lucanus ed. Ho-  
sius p. 338.

## Epitaphium Lucani

Corduba me genuit, rapuit Nero, praelia dixi,  
Quae gessere pares hinc socer, inde gener. —  
Continuo numquam direxi carmina ductu,  
Quae tractim serpant: plus mihi comma placet. —  
Fulminis in morem, quae sint miranda, citentur:  
Haec vere sapiet dictio, quae feriet!

669

B. M. B. —  
MGh Auct. anti-  
quiss. XIV 252.

## DOMNI EVANTII

Nobilis et magno virtutum culmine celsE,  
Ingens consiliis et dextrae belliger actV,  
Care mihi genitor et vita carior ipsA!  
Hoc nati pietas offert post funera carmenN,  
Offerre incolumi quod mors infanda vetaviT.  
Lux tibi summa Dei nec non et gratia ChristI  
Adsit perpetuo nec desit temporis usV,  
Omnipotensque tuis non reddat debita culpiS.

668. *Amplificatio est versus 485°.* — *B = Bernensis 45 s. X.* *G = Bruxellensis 5330 s. X; nonnulli s.* — *Sic inscr. V; E. eiusdem G Idē Lucan' B 1 cf. 485°. Ald-helmus p. 240 G.: Quem Lucanus emulans his verbis imitabatur dicens: Cord.—dixi. — Cordoba B hinc gener inde socer V 4 serpat B coma B 5—6 om. V, G m. pr. s Fluminis Voss. q. 63 s. X 6 sapiat B fieret B feriet Voss. q. 51 s. X*

669. *Inter Eugenii Toletani carmina servatum.* 'Nicholao Euantius' *acrostichon et telestichon: erat is archidiaconus Toleti a. 586. Est in Parisinis 2832 et 8093 s. IX, 8071 s. IX—X fol. 24 r (B), Toletano 14, 22 s. IX—X fol. 55 r. (T), Reginensi 2078 s. IX—X, aliis. B ego, T Loewe contulimus: hos notabo. Sic inscr. B Item T 1 uirtute T 2 uelliger (sic) T 4 munera carnē B 5 sic Reg. s columi T columni B notabit T 7 temp̄ris (i ex e) B 8 deuita T. — Propter acrostichon hos Domnini (episcopi Viennensis c. a. 527) versus ex Alcimi Aviti ed. Peiperi*

## 670

## BASSI

R. M. B. —

## In tumulo Monicæ

Hic posuit cineres genetrix castissima prolis,  
 Augustine, tui altera lux meriti,  
 Qui servans pacis caelestia iura sacerdos  
 Commissos populos moribus instituis.  
 Gloria vos maior gestorum laude coronat  
 Virtutum mater felicior subolis.

p. 186 *subiungo*: Dominus papa in nomine Christi pauper  
 episcopus

Dominus, rem spemque Deo qui mente devota  
 Omnigenam Christo dignis virtutibus offert,  
 Mente catus, set lege pius, facundia dives,  
 Nescius iniusti doctusque rescindere culpas,  
 5 Intemerata fide divina in sede locandus;  
 Nil proprium cupiens redemit, quos possidet hostis;  
 Vestitum, pastum, potum tectumque ministrat.  
 Solus eris iussu Domini data morte superstes.

670. *P* = *Parisinus* 8093 s. IX fol. 32 v. post *Damasi carmina*. *V* = *Vossianus* q. 69 s. IX fol. 19. *Q* = *Parisinus* 8094 s. XI fol. 57. Versus inlustrissime memorie Bassi excōsul. e. scripti in tumulo scē memorię Mūnicę matris scī Agustini *P*. Ephitafū beat Monnice genetricis scī Agustini *V*. Epytaphium beatæ Monicæ genetricis beati Augustini *Q* 1 genetris *P* 2 agustine *PV* 3 servans *P*, in quo b et v saepe commutantur, quod non ubique adnotavi pupulos *Q* instituens *P* 5 iestorum *P* 6 sobolis *V*. In *P* Theodulfus, deinde c. 671, in *Q* *Persii* satt. 5, 52 sq. et versus 'Dissimilis cunctis vox vultus vita voluntas' sequitur.

671

PHOCAE

grammatici urbis Romae

Vita Vergilii.

Praefatio

B. II 186. M. 288.

B. V 85.

O vetustatis memoranda custos,  
 Regios actus simul et fugaces  
 Temporum cursus docilis referre,  
 Aurea Clio,

5 Tu nihil magnum sinis interire,  
 Nil mori clarum pateris, reservans  
 Posteris prisci monumenta saeculi  
 Condita libris.

10 Sola fucatis variare dictis  
 Paginas nescis, set aperta quicquid  
 Veritas prodit, recinis per aevum  
 Simplice lingua.

Tu senescentes titulos avorum  
 Flore durantis reparas iuventae.  
 15 Militat virtus tibi; te notante  
 Crimina pallent.

Tu fori turbas strepitusque litis  
 Effugis dulci moderata cantu,  
 Nec retardari pateris loquellas  
 20 Compede metri.

His fave dictis! retegenda vita est  
 Vatis Etrusci modo, qui perenne  
 Romulae voci decus adrogavit  
 Carmine sacro:

671. P = *Parisinus* 8093, in quo solo extat fol. 37.

Vita Vergilii incipit a Foca grammatico urbis Romae uersibus edita Praefatio P 1 veneranda L. Mueller 3 docili P 10 sed m. sec. P quicquid P, corr. p 18 laborum P, corr. Bachrens 14 reparas iubente P 18 modulata Tollius 21 Hic fabe P, corr. Tollius 23 adrogabit P; et cf. adn. ad c. 670, 3.

## Vita Vergilii

Maeonii specimen vatis veneranda Maronem	26
Mantua, Romuleae generavit flumina linguae.	
Quis, facunda, tuos toleraret, Graecia, fastus,	
Quis tantum eloquii potuisset ferre tumorem,	
Aemula Vergilium tellus nisi Tusca dedisset?	
Huic genitor figulus Maro nomine, cultor agelli,	30
Vt referunt alii, tenui mercede locatus,	
Sed plures figulum. quis non miracula rerum	
Haec stupeat? dives partus de paupere vena	
Enituit, figuli suboles nova carmina finxit!	
Mater Polla fuit, Magii non infuma proles,	36
Quem socerum probitas fecit laudata Maroni.	
Haec cum maturo premeretur pondere ventris,	
Vt solet in somnis animus ventura repingens	
Anxius e vigili praesumere gaudia cura,	
Phoebei nemoris ramum fudisse putavit.	40
O sopor indicium veri! nil certius umquam	
Cornea porta tulit. facta est interprete lauro	
Certa parens onerisque sui cognoverat artem.	
Consule Pompeio vitalibus editus auris	
Et Crasso tetigit terras, quo tempore Chelas	46
Iam mitis Phaethon post Virginis ora receptat.	
Infantem vagisse negant; nam fronte serena	
Conspexit mundum, cui commoda tanta ferebat.	
Ipsae puerperis adrisit laetior orbis;	
Terra ministravit flores et munere verno	50
Herbida supposuit puero fulmenta virescens.	
Praeterea si vera fides (set vera probatur),	
Lata cohors apium subito per rura iacentis	
Labra favis texit dulces fusura loquellas.	

uirgilii P 26 fulmina L. Mueller 31 locati Hein-  
sius 33 stupet dices (corr. m. 2) parvus P 34 noba P  
36 laudata Baehrens iam data P 38 refingens Burmann  
39 e Burm. et P 42 es P lauro i. e. gloria  
51 heruida P 52 et Baehrens 54 tinxit Baehrens

- 55 Hoc quondam in sacro tantum mirata Platone  
Indicium linguae memorat famosa vetustas.  
Set Natura parens properans extollere Romam  
Et Latio dedit hoc, ne quid concederet uni.  
Iusuper his genitor, nati dum fata requirit,  
60 Populeam sterili virgam mandavit harenae,  
Tempore quae nutrita brevi, dum crescit in omen,  
Altior emicuit cunctis, quas auxerat aetas.  
Haec propter placuit puerum committere Musis  
Et monstrare viam victurae in saecula famae.  
65 Tum Ballista rudem lingua titubante receptum  
Instituit primus, quem nox armabat in umbris  
Grassari solitum. crimen doctrina tegebat;  
Mox patefacta viri pressa est audacia saxis.  
Incidit titulum iuvenis, quo pignera vatis  
70 Edidit. auspiciis suffecit poena magistri.  
[‘Monte sub hoc lapidum tegitur Ballista sepultus;  
Nocte die tutum carpe viator iter.’]  
Nos tamen hoc brevius, si fas simulare Maronem:  
‘Ballistam sua poena tegit; via tuta per oras.’  
75 [‘Hic Ballista iacet: certo pede perge viator.’]  
[‘Carcere montoso clausus Ballista tenetur:  
Securi fraudis pergite nocte, viri.’]  
[‘Quid trepidas tandem gressu pavitante, viator?  
Nocturnum furem saxeus imber habet.’]  
80 [‘Ballistae vitam rapuit lapis, †ipse sepulcrum  
Intulit; umbra nocens pendula saxa tremit.’]  
[‘Crimina latronis dignissima poena coercet:  
Duritiam mentis damnat ubique lapis.’]  
Hinc Culicis tenui praelusit funera versu.

55 condam *P* 61 omnē *P*, corr. *Tollius* 65 uallista  
*P m. pr.* 69 Incidi *P* 70 auspicio *Heinsius* pēna *P*  
71 sq. Cf. c. 261 et *Donatus in Suetonio ed. Reifferscheidi*  
*p. 58.* 71—83, 85, 86 delet *Reifferscheid* conamina *variorum*  
73 simulare est imitari 74 oras *Scaliger* auras *P*  
arva *Baehrens* 78 tantum *Oudendorp* 82 quoercet *P*  
83 clamat *conieci* 84 prolusit *Heinsius*

'Parve culex, pecudum custos tibi tale merenti 85  
 Funeris officium vitae pro munere reddit.'  
 Tum tibi Sironem, Maro, contulit ipsa magistrum  
 Roma potens proceresque suos tibi iunxit amicos.  
 Pollio Maecenas Varus Cornelius ardent;  
 Te sibi quisque rapit, per te victurus in aevum. 90  
 Musa refer: quae causa fuit componere libros?  
 Sumpserat Augustus rerum moderamina princeps.  
 Iam necis ultor erat patriae, iam caede priorum  
 Perfusos acies legitur visura Philippos.  
 Cassius hic Magni vindex et Brutus in armis 95  
 Intereunt. victor nondum contentus, opimis  
 Emeritas belli spoliis ditasse cohortes,  
 Proscripsit miserae florentia rura Cremonae,  
 Totaque militibus pretium concessa laborum  
 Praeda fuit. violenta manus bacchata per agros. 100  
 Non flatus, non tela Iovis, non spumeus amnis,  
 Non imbres rapidi, quantum manus impia, vastant.  
 Mantua, tu coniuncta loco, sociata periclis;  
 Non tamen ob meritum misera [es]: vicinia fecit.  
 Iam Maro pulsus erat, set viribus obvius ibat 105  
 Fretus amicorum clipeo, cum paene nefando  
 Ense perit. quid, dextra, furis? quid viscera Romae  
 Sacrilego mucrone petis? tua bella tacebit  
 Posteritas ipsumque ducem, nisi Mantua dicat!  
 Non tulit hanc rabiem doctissima turba potentum. 110  
 Itur ad auctorem rerum: quid Martius horror  
 Egerit, ostendunt. qui tam miseranda tulisset,  
 Caesaris huic placido nutu repetuntur agelli.

85 sq. *Culex* 413 sq., *Donatus* l. c. 85 pecodum cu-  
 stus *P* 89 Varus *Weichert* uarius *P* 90 Te *Klotz* Et  
*P* 94 filippos *P* 96 contemptus *P* 97 choortes *P*  
 100 uaccata (b *supra* u) *P* 101 iobis *P* 1102 rabidi  
*L. Mueller*, uastat (u m. 2 ex b) *P*, corr. *Heinsius*  
 103 periclo es *Buecheler* 104 es *addidi* miseram *edd.*  
 107 viscera cf. *Aen.* 6, 884. 111 rerum sc. *publicarum*  
 marcius orror *P* 112 quid *P* qui *Tollius* 113 hic *P*,  
 corr. *Tollius*

His auctus meritis cum digna rependere vellet,  
 115 Invenit carmen, quo munera vincere posset.  
 Praedia dat Caesar, quorum brevis usus habendi:  
 Obtulit hic laudes, quas saecula nulla silebunt.  
 Pastores cecinit primos. hoc carmine consul  
 Pollio laudatur ter se revocantibus annis  
 120 Conposito. post haec ruris praecepta colendi  
 Quattuor exposuit libris et comoda terrae  
 Edocuit geminis anno minus omnia lustris.  
 Inde cothurnato Teucrorum praelia versu  
 Et Rutulum tonuit. bis sena volumina sacro  
 125 Formavit donanda duci trieteride quarta.  
 Sed loca, quae vulgi memoravit tradita fama,  
 Aequoris et terrae statuit percurrere vates,  
 Certius ut libris oculo dictante notaret.  
 Pergitur. ut Calabros tetigit, livore nocenti  
 130 Parcarum vehemens laxavit corpora morbus.  
 Hic ubi languores et fata minacia sensit,  
 . . . . .

## 672

*Caesari Augusto tributum*

B. II 184.  
 M. 858.  
 B. IV 179.

Ergone supremis potuit vox improba verbis  
 Tam dirum mandare nefas? ergo ibit in ignes

672. Recensio β: (Pal.) 2 ad

116 brebis—abendi *P*, corr. *p* habenti *Ziehen* 117 si-  
 lescunt *P* silebunt *Francius* 123 coturnato *P* 124 sa-  
 crum *P* 125 donata *P* donanda *Francius* 130 laxa-  
 vit *P* lassavit *L. Mueller* vexavit *Heinsius* 131 lan-  
 guores *P*. In hoc versu fol. 37 desinit.

672. Cf. quae disputavi *Mus. rhenan.* 32, 320 sqq.  
*Codicum familiae*: I. *P* = *Parisinus* 8093 s. IX fol. 75 v.  
*B* = *Vatic.* 3252 olim *Bembinus* s. IX. — *Ad B vergunt*  
*Bernenses* 165 s. IX, 167 et 172 s. X, *Parisini* 8069 (C) et  
 2772 s. X—XI et 7927 s. X, quos *Hagen* vel editor contu-  
 lerunt. II. *V* = *Vaticanus* 1575 s. XI (contuli); pauci



Magnaque doctiloqui morietur Musa Maronis?  
 A scelus indignum! solvetur littera dives  
 Et poterunt spectare oculi, nec parcere honori 5  
 Flamma suo? †ductumque operi servabit amorem?  
 Pulcher Apollo, veta! Musae prohibete Latinae!  
 Liber et alma Ceres, succurrite! vester in armis  
 Miles erat, vester docilis per rura colonus.  
 Nam docuit, quid ver ageret, quid cogeret aestas, 10  
 Quid pater autumnus, quid bruma novissima ferret.  
 Munera telluris larga ratione notavit,  
 Arbusta formavit, sociavit vitibus ulmos,  
 Curavit pecudes, apibus sua castra dicavit.  
 Illum, illum Aenean nesciret fama perennis, 15  
 Docta Maroneo caneret nisi pagina versu!  
 Haec dedit, ut pereant, ipsum si dicere fas est!

*Recensio* β: 5 Nec . . parceret hiatu 6 pio 6 honore  
 12 novavit 15 Illum ipsum Aenean nescisset Roma p.

*recentes* (5). *Classis II*, nisi quod versus quosdam sola servavit, et vitiis et virtutibus priori par est. *III. Recensio* β: *E* = *Vossianus* fol. 111 (cf. ad 655) inde a v. 26; et *Pal* = *Palatinus* 487 s. IX qui satis libere mutavit (cf. ad 495). — Est et in *Monacensi* 305 s. XI, *Vindobon.* 113 s. X, catalogo *St. Oyan.* s. XI, recentioribus. Totos adnotabo *PB*, *V*, *E Pal*. *Dracontii* putat *Rosberg ann. phil.* 133, 726. *Inscr. om. P et plerique.* Octauiani caesaris augusti uersus de laudanda ac adfirmanda arte Virgilii post mortem illius incipiunt *B* (et fere *Mellicensis* s. XI) Item uersus *O. c.* a. de l. et confirmanda arte librorum *Publii Maronis* post m. illius *V Similia alii.* Epigramma Aūg. Caesaris quod Aeneidos Vergi cremare uetuit *Pal* 4 *A P Pal At B Ha V* indignum *P Pal* hoc dignum *B V* 5 poterint *V* 6 *Roma suo Klotz* doctum puto ductum libri (tantum *P* dignum 5) dudum quae *Opitz* luctusque *Ziehen* operis *V* seruauit *PB Pal* -bit *V*, *P ex corr.* 8 in arvis *Baehrens* 9 v. d.] docilis etiam *Pal* 12 hic est in *Pal*, post 27 in *V*; deest in ceteris *M.*] Totaque *V* Donaque *Baehrens* large r. nouabit *Pal* 13 nota arbusta pro arbusta positum f. ] plantauit *V* 14 dicauit *PB* locauit *V Pal* 15. 16 in *V Pal* post 17, desunt in *PB*

- 'Sed legum est servanda fides; suprema voluntas  
Quod mandat fierique iubet, parere necesse est.'
- 20 Frangatur potius legum reverenda potestas,  
Quam tot congestos noctesque diesque labores  
Auferat una dies, supremaque verba parentis  
Amittant vigilasse suum. si forte supremum  
Erravit iam morte piger, si lingua locuta est
- 25 Nescio quid titubante animo, non sponte sed altis  
Expugnata malis odio languoris iniqui,  
Si mens caeca fuit: iterum sentire ruinas  
Troia suas, iterum cogetur reddere †voces?  
Ardebit miserae <narratrix fama Creusae?
- 30 Sentiet appositos Cumana Sibylla vapores?

*Recensio* β: 20 Rumpatur 22 supr.—24 piger] cruciataque pectora frustra In cinerem ferat hora nocens  
25—42 (*Pal.*, et inde a v. 25 *E*):

Nescio quid fugiente anima, non sponte sed altis (25)  
Expugnata malis odio languoris iniqui:  
Vretur Tyriae post vulnera vulnus Elissae?  
Sentiet applicitos turbata Sibylla vapores  
Et iurata mori — nec cingula reddet — Amazon?  
Di, meliora date ac sensum revocate nocentem (30)

18 et suprema *B* s. v.] reuerenda potestas *V* (ex 20)  
19 Quo *B Pal* parare *Pal* 21 totum gestos *Pal* tot  
post congestos *B* noctuque dieque *V* noctisque *Pal*  
laboris *B* 22 Auferat *V Pal* Hauserat *P* Hauserit *B*,  
*P* ex corr. pec//a *Pal* 23 Amittant *V* -it *P* -at *B*, *P*  
ex corr. uigisse, corr. m. 2, *V* supremum *Heinsius* super-  
bum *PBV* (sopor *Buecheler*) Id cin. ferut ora *Pal*  
24 iam *Oudendorp*: in libri (sub *V*) 26 langoris *V*  
28 voces libri (poenas *V recc. Heyne*): an lucem vel luces?  
*Hic cf. v. 12* 29—32 sic *V*; pro his nil nisi *Ard. mis.*  
post vulnera vulnus elissae *PB* (alissae *B*), cf. *Rec. β*.  
29 forma 5

(25) It Epigramma . A . Cesaris in confirmatione eorundem libroꝝ *E* (cf. c. 655) sed] et *Pal* (26) iniquis *Pal*  
(27) Unitur *Pal* Infertur tiriae *E* funus *Wakefield* helissae *E*  
(28) applicator . . uapore *Pal y*i *E* (29) singula *E* reddat *Pal E* mazon, corr. m. 2, *E* (30) Dii *E*,  
*om. Pal* sensu reuocate parentem *Pal*

Vretur Tyriae> post funera vulnus Elissae  
 <Et iurata mori, ne cingula reddat, Amazon>?  
 Tam sacrum solvetur opus? tot bella, tot enses  
 In cineres dabit hora nocens et perfidus error?  
 Huc huc, Pierides, date flumina cuncta, sorores; 35  
 Exspirent ignes, vivat Maro ductus ubique  
 Ingratusque sui studiorumque invidus orbi  
 Et factus post fata nocens. quod iusserat ille  
 Si vetuisse meum satis est post tempora vitae,  
 . . . . .  
 Immo sit aeternum tota resonante Camena 40  
 Carmen, et in populo divi sub numine nomen  
 Laudetur vigeat placeat relegatur ametur!

*Recensio β:*

(Pace viri liceat tanti), nec commoda linguae  
 Divitis intereant, per quam Romana iuventus  
 Aeternum florere potest; <verum> quod iusserat ille,  
 Sit vetuisse meum. Nam post sua tempora vitae  
 Non taceat, immo aeterna resonante Camena (35)  
 Laudetur, placeat, vivat, relegatur, ametur!

31 Oretur . . elise V (Uretur C) 33 opus *mg.* P  
 enses *supra* ignes *corr.* V 34 ora PB ira V hora C *alii*  
 35 cuncta PB uestra V 36 Et spirent PB Exp. V  
 ductus PB doctus V num cultus? 37 Ignarusque V  
 orbis V 38 fractus P 39 *sic libri, quos interpunctione*  
*nunc demum emendata sequor* (vetuisse meum est *substanti-*  
*um*); *lacunam statui in hanc sententiam* 'Non taceat'  
 40 *sic* P eternus B *rell.* Non taceat mecum eterna V  
 41 nomine V nostri Buecheler 42 placeat uigeat V. —  
 35—42 Huc huc Pierides nemorum per lustra loquaces  
 tendite et ardentis ignes fluvialibus undis | mergite, ne  
 pereat tam clari Musa poetae | flammaque (famaque *Schra-*  
*der*) vanescat. vivat Maro clarus in orbe | ingratusque sibi,  
 sed quod male iusserat ipse, | sit vetuisse meum. sacer est  
 post tempora vitae. | Sicque erit aeternum tota resonante  
 Camena | carmen et imperii divi sub nomine vivat, | laude-  
 tur vigeat placeat relegatur ametur &.

(32) Diuites *Pal* iuuenta *Pal* (33) Aeternam *Pal*  
 forere *E* uerum *add. E Pal* (34) Sit *E* Si uetuissem  
 ista *P* (35) resonantae *Pal* resonate *E*

672<sup>a</sup>*Ovidio tributum*

## De XII libris Aeneidarum

B. M. —  
B. IV 178.

Primus habet pelagi[que] minas, terraeque secundus,  
 Tertius errores, et amores quartus Elissae.  
 Quintus habet ludos, sextus deducit ad umbras.  
 Septimus Ausonios, Aenean proximus armat.  
 5 Nonus Hyrtaciden, decimus Pallanta peremit.  
 Vndecimus Drancem damnat, pars ultima Turnum.

673

*Vergilio tributum*B. M. —  
B. IV 117.

## De quodam cum cruribus obliquis nato

En dat aperturam crurum flexura recurvam  
 Et patet oblicus inter utrumque locus,  
 Quo praegnantis equae calcaribus urgeat alvum  
 Curvato et tutum crure sit intus onus.

674

*Vergilio uel Ovidio tributum*

## De imagine et somno

B. M. —  
B. IV 118.

Pulchra comis annisque decens et candida vultu

672<sup>a</sup>. S = Sangallensis 397 s. IX p. 145 (Schenkl, *Studia Vindobon.* II 73). P = Parisinus 9344 s. XI. Item Eiusdem (sc. Ovidii, post c. 1, 1—10) De exulib[us] enedarum S, *correci* Versus Ovidii Nasonis P Versus Asmenii super XII Virg. libros Vatic. 1574 s. XII. 1 *prius* que om. SP  
 4 aneam octauus et P 6 drancem S] tarchon P

678—674<sup>b</sup>. C = cod. Regius mus. Brit. 15 B XIX saec. IX, de quo cf. mus. rhen. I 133 et XXXI 93.

673. C, fol. 90 v. Virgil C in mg. 1 fluxura et 4 fit C, corr. Th. Oehler. — C fol. 99 v.: Virgilius de sua nutrice (i. e. Martialis. I 19), tum

674. Item idem. de imagine et somno C. L = Lipsiensis

Dulce quiescenti basia blanda dabas.  
 Si te iam vigilans non unquam cernere possum,  
 Somne, precor, iugiter lumina nostra tene!

674\* (olim 788)

B. II 173. M. 254.

B. IV 188.

Virgilius:

Maeonium quisquis Romanus nescit Homerum,  
 Me legat, et lectum credat utrumque sibi.  
 Illius immensos miratur Graecia campos;  
 At minor est nobis, sed bene cultus ager.  
 Hic tibi nec pastor nec curvus deerit arator.  
 Haec Graeis constant singula, trina mihi.

5

I 74 saec. IX—X. Ad puellam quam in somnis uiderat L  
 2 Dulcis L. *Aldhelmus de metris* p. 293 *Gil.*: 'bassias  
 bassiant, ut Ovidius 'dulce ... bassia ... dabas'. 4 Somne  
 C ] Me L. *Sequitur in C* (cf. et *Nov. Archiv.* 4, 122)

B. M. B. —

De calvo a culice obviato

Stridula musca volans calvum conspexit euntem.  
 'Calve viator', ait 'quo tendis? cede parumper,  
 Perque tuos iuro qui restant retro capillos,  
 Me gratam liceat rostro decerpere sedem.'  
 Sic ait et trepidum circumvolat inproba calvum,  
 At contra ille timens solito caput armat amictu. —  
 [Quid valet en calvus muscae lassatus ab ictu?]

u. 7 om. C, sed extat pro 6 in cod. bibl. publ. Cantabrig.  
 1552 saec. X fol. 367 r., ubi sequitur 'Incipit responsio Hug-  
 baldi de laude calvorum.' Extat carmen et in Parisino  
 2773 saec. XI, sine titulo; ubi 4 rostro liceat, 5 Hoc ait,  
 6 armat (ornat C), 7 deest

674\*. C post fol. 99, quem sequor. — Est et in Pala-  
 tino 487 s. IX—X, Parisino 16236 s. X, Hauniensi olim  
 Hamburgensi 2007 q et Laurentiano 39, 23 s. XII—XIII,  
 et recentibus (ε) Virgilius Par ε; om. ceteri. Alcimi vel  
 Alcinoi cod. Barthii 1 romanum Haun 2 cf. Ovidii  
 Art. am. I 2. 3 miretur Haun 4 bene] mage cod.  
 Barthii, Ascensius 5 curvus] eques nec Baehrens; similia  
 iam Itali. At soli pastor et arator apud Homersum „de-  
 sunt“; trina v. 6 ad hos et bellatores (v. 3) spectat

674<sup>b</sup>B. — M. 239.  
B. III 169.

Nereides freta sic verrentes caerula tranant,  
 Flamine confidens ut notus Icarium.  
 Icarium notus ut confidens flamine tranant  
 Caerula verrentes sic frata Nereides.

## 675

*Hic addere libet versiculos ab Aldhelmo de metris  
 p. 232 (cf. p. 284) Grl. Vergilio adscriptos:*

## VIRGILII

B. M. —  
B. IV 161.

‘Virgilius item libro, quem Paedagogum praetitulavit,  
 cuius principium est

Carmina si fuerint te iudice digna favore,  
 Reddatur titulus purpureusque nitor.  
 Sin minus, aestivas poteris convolvere sardas  
 Aut piper aut calvas hinc operire nuces,  
 syllabam elisit dicens:  
 Durum iter et vitae magnus labor.’

## 676

B. V 43. M. 1030.  
B. V 349.

Me legat, annales cupiat qui noscere menses  
 Tempora dinumerans aevi vitaeque caducae.

674<sup>b</sup>. C fol. 101 (2. 3 nothus 4 Coerula) ex *Dio-  
 mede* p. 517 K: Reciprocum neoterici novum protulerunt ut:  
 Nereides . . .

675. A = Ambrosianus C 74 sup. s. X. M = Mona-  
 censis 14505 s. XI fol. 131. Hos sequor. 1 indice A  
 2 Reddetur Aldh. 3 sard<sup>8</sup>es A 4 au c. h. cooperire A.  
*Cf. Venantius ed. Leo p. VII. Virgilium istum Scottum  
 Anglumve fuisse suspicatur Huemer.*

676—680. Codices saec. IX: C = Caroliruhensis Aug.  
 167 fol. 18, Bedam continens, optimus, sed titulis carens;

Omnia tempus agit, cum tempore cuncta trahuntur.  
 Alternant elementa vices et tempora mutant.  
 Accipiunt augmenta dies noctesque vicissim.  
 Tempora sunt florum, retinet sua tempora messis,  
 Sic iterum spisso vestitur gramine campus.  
 Tempora gaudendi, sunt tempora certa dolendi.  
 Tempora sunt vitae, sunt tristia tempora mortis.  
 Tempus et hora volat. momentis labitur aetas.

5

10

quem solum ubique afferam, de quo cf. ad c. 639. V = *Vat Reginensis* 215, S = *Sangallensis* 248, Va = *Valentianus* 393, P = *Parisinus* 7886 (*mus. rhen.* 1866, 136). Dr = *Dresdensis* Dc 183 (*ann. phil.* 1888, 695), Vo = *Vossianus* q. 75 r = *Regin.* 2078. — saec. X: A = *Ambrosianus* D 48 inf., Re = *Regin.* 1260, R = *Regin.* 438, G = *Gudianus* 132, v = *Vaticanus* 438, Vat = *Vaticanus* 644 (*contuli*), Sa = *Sangall.* 459, Val = *Valentianus* 330 bis. — saec. XI: O = *Oxonienensis* S. Joh. 18, N = *Parisinus* 12117, Reg = *Reginensis* 123. — saec. XI—XII: M = *Monacensis* 14693. — s. XII: Ca = *Cantabrig.* O 2, 24. — ζ = *recentiores*, D = *Codex Cuiacii a Scaligero Leid. lat. q. 61 transcriptus*.

676. CReS AR v Vat Sa EO Reg D. Cf. *Stud. Vindob.* 6, 324. Testimonia: 1. *Hieronymus comment. in Ezechielem* I 7: 'quattuor temporum circulum . . de quibus pulchre uno versiculo dictum est: Ver aestas autumnus hiems (v. 12), et mensis et annus.' 2. *Dracontius in Satisfactione* c. ann. 490 scripta v. 219 sqq. habet c. 676, 3; 4—6; 12; 8 dispersos et 220 'Tempora eunt vitae, tempora mortis eunt' (cf. v. 9); *idem Medae* v. 132 'Alt. elem. vices.' 3. *Columbanus* († 615) nostrum sic exscripsit in *Versibus ad Sethum* 61—70: Pulchre veridici cecinit vox talia vatis: v. 2—12 (*exc.* v. 4) et *ib.* v. 7 (= v. 10) et ad *Hunaldum* 3 (*item* = v. 10); cf. *Gundlach, Nov. Archiv.* 15, 499 sqq. — *Vides, Hieronymum iam versiculum nostri etsi memoria fallente attulisse, tum Dracontium plura, Columbanum plurima inde hausisse. Postea Beda totum carmen inter sua recepit; quare eius esse putabatur:*

Hos claros versus venerabilis edidit auctor

Beda sacer, multum nitido sermone coruscus O

Ū(ersus) Bede Vat. De compoto D; om. C. — v. 1 num a Beda de suo et v. 2 ab eodem ex Columbano additi?

1 uult qui cognoscere Re 2 (*Verg. Aen.* 6, 691) denumerans C 4 alimenta C elimenta A Vat.

Omoia dat tollit minuitque volatile tempus.  
 Ver aestas autumnus hiems: redit annus in annum.  
 Omnia cum redeant, homini sua non redit aetas.

## 677

B. V 44. M. 1031  
 B. V 350.

Exsurgens Chelas Aries demergit in ima.  
 Scorpion aurati submergunt cornua Tauri.  
 Tum subit Arcitenens, Geminis surgentibus, aequor.  
 Dum surgit Cancer, Capricornus mergitur undis.  
 5 Portitor urceoli formidat signa Leonis.  
 Virgo fugat Pisces. redit et victoria victis.

## 678

B. V 45. M. 1032.  
 B. V 350.

Bis sex signiferae numerantur sidera sphaerae,  
 Per quae planetae dicuntur currere septem.  
 Pollucis proles ter denis volvitur annis.  
 Fulmina dispergens duodenis lustrat aristis.  
 5 Bellipotens genitor . . . . .  
 . . . . . †mensum pensare bilibri.  
 In medio mundi fertur Phaëthontia flamma

12 Vera Vat. 13 addit *Columb. v. 71 et habet Dra-*  
*cont. Satisf. v. 256; quare ut genuinum addidi. Deest in libris.*

677. MD; om. C 1 chela et dim. M 2 Scorpion  
 M . . submergit M 3 Tum Scaliger Dum D Hinc M  
 4 Cum c. s. M 5 terga D signa M 6 redit at puto  
 — Simile est in *Vindobonensi 2521 s. XII:*

Tristicon de oppositis signis.

Mergitur Hammonis Libra, Tauri Scorpion ortu,  
 At Geminos fugit Arcitenens, Cancrum Capricornus,  
 Hinc Leo pellit aquas fundentem Virgoque Pisces.

678. CS Dr R v Ca Vat ODs Petavianus. Ve(r)sus  
 de septem planetis R Vat., om. C Versus de annis plane-  
 tarum hoc est de septem sideribus O 1 sphaerae C  
 8 Polluris proles C Vat (Saturnum dicit) 4 -nas . . aristas  
 Scaliger 5 Lacunam indicavi. pensatque Burmann  
 bilibre Scaliger 6 phoetontia C



Ter centum soles, sex denos, quinque, quadrantem.

†Ter senas partes his [tu] Cytherea retorques

Lustrando totum praeclaro lumine mundum.

Terque dies ternos puro de vespere tollens

10

Semonis divi completur circulus anni.

Horas octo, dies ternos servato novenos,

Proxima telluri dum curris, candida Phoebe.

> 679

## PRISCIANI GRAMMATICI

B. V 47. M. 284.

B. V 351.

### De sideribus

Ad Boreae partes Arctoi vertuntur et Anguis,  
Post has Arctophylax pariterque Corona, genuque  
Prolapsus, Lyra, Avis, Cepheus et Cassiopea,  
Auriga et Perseus, Deltoton et Andromedae astrum,

8 *corruptus*. Possis Ter quinas his partes; nam Venus circiter in  $\frac{3}{5}$  temporis Terrae (224 diebus) Solem circuit ex his O plus tu D Ter senas ter partes Cy. Dr his tu scripsi 10 Ternas ter partes p. Dr 11 Sermonis dñi C O R Vat Dr Sennonis dñi D Cum Mercurii cursus sit 87 dierum, dies terni fortasse intellegendi sunt cuiusque mensis kalendae nonae idus. Post v. 13 addit O ex Aldhelmi Enneastichis 2, 8—9: Nec rota . . tricent. —

679. C V Re S Va Dr r R G v Vat Sa Val ND, sed et Regius s. IX (cf. ad 678), Sangall. 250 s. IX; porro s. X: Matrit. L 95, Mus. Britann. add. 11304, Einsidl. 29 et 178, Urbanas 290, Bodleianus X 1, 4, 43; alii; s. XI: Einsidl.

319; s. Versus PRIN. G. de XII signis sic V (i. e. Prisciani grammatici; harioletur Bachrens) Versus Prisciani de sideribus caeli N; eidem tribuit Regius Praesciani Vatic. 4493 s. X Epitome phenomenon Prisciani grām Dr Prisciani Epitome phenomenon G Incipit Epitome phenomenon id est apparitio siue apparentia Prisciani gramatici Versus XII de sideribus Val et fere R v Inscr. deest C Va D. Versus Prisciani de astrologia Paris. 5371 s. XIII. —

C: 2 arctofilax 3 casiopea 4 Aurigam P. 8 urna. —  
Pauca ex aliis addam: 1 arcti ε 3 casiopea Val -ephia V, Sang. 250 -opea G -epia Urb.

- 5 Pegasus et Delphin Telumque, Aquila Anguitenensque.  
 Signifer inde subest, bis sex et sidera complent  
 Hunc: Aries Taurus Gemini Cancer Leo Virgo  
 Libra Scorpius Arcitenens Capricornus et urnam  
 Qui tenet, et Pisces. post sunt in partibus Austri  
 10 Orion, Procyon, Lepus, ardens Sirius, Argo,  
 Hydrus, Chiron, Turibulum quoque, Piscis et ingens.  
 Hinc sequitur Pistrix simul Eridanisque fluenta.

## 680

B. V 68. M. 390.  
 H. V 352.

- Bis sena mensum vertigine volvitur annus,  
 Septimanis decies quinis simul atque duabus,  
 Ter centenis bisque tricenis quinque diebus,  
 Quos ternis gaudet divisos stare columnis,  
 5 Scilicet Idibus et Nonis simul atque Kalendis.  
 Nam quadris constat Nonis concurrere menses  
 Omnes excepto Marte et Maio, sequitur quos

7 Hinc *Vat N* 5 8 *Libraque Par.* 5371. *arquitenens*  
*Dr* (arcit. *ceteri*) urnam *V* urna 5 12 *heridaniq*; *Dr*  
*Vat Val N* 5 *Post* 12 *additi in Dr r N*:

Sed vaga praeterea dicuntur lumina septem  
 Luna et Mercurius, Venus ac Sol, Mars quoque fulgens,  
 Hinc Iovis et sidus super omnia sidera lucens,  
 Celsior his Saturnus, tardior omnibus astris.

*quos uersus editores olim receperunt.*

680. *C S P Vo AR v Vat O Reg Ca, sed et Sangal-*  
*lenses* 250, 251, 450 s. IX; *Bruzell. saec. X*; *Exeterensis*  
 3507 s. X—XI, alii. — *Wandalbertus Prum. Descr. mens.*  
 361: Bis sena hos cultus renovant vertigine menses. — *Ti-*  
*tulo caret CPA Vat O. Cum Bedae martyrologio conexum*  
*est in Vo et Vossiano oct. 15 s. XI*; 'praecipuas anni totius  
 festivitates . . ostendunt' *hi uersus teste cod. R.* —  
 1 senis *CO* 2 'Prudentii' *Mico in Exemplis poet.* (*Poet.*  
*aev. Carol. III* 294). *V. 2 est in Einsidl. 32 s. X. Cf. Mus.*  
*rhen.* 50, 316 *Septimanas C* 3 centenis *PRO* alii *cenis*  
*CA* centum *vulgo* 4 *Quos scripsi* *Qua C* *Qui PRO*  
*divisos scripsi* -sus *libri* 5 *Scilicet et . . kalandis C*  
 6 *occurrere C, conc. ceteri*

Iulius et October: senis soli hi moderantur.  
 Septenis patet hos denis quadrare Kalendis.  
 Octonisque pares menses sunt Idibus omnes. 10  
 Ianus et Augustus tantum mensisque December  
 Volvuntur denis semper nonisque Kalendis;  
 At contra currunt bis nonis rite quaterni  
 Iunius Aprilis September et ipse November.  
 Sedenis Februus cito solus ab omnibus errat. 15  
 Bis senis sic namque rotatur mensibus annus  
 Per Nonas Idusque decurrens atque Kalendas.

B. M. —  
 B. V 354.

680<sup>a</sup> (olim 736)

### Versus de diebus Aegyptiacis

Bis deni binique dies scribuntur in anno,  
 In quibus una solet mortalibus hora timeri.

8 et *CAR*; num Iulus et *legendum*? octimber *PO*  
 senis *om. C* 9 S. p. h. pariterque flagrare kalendis *libri*  
 (flagrante *Vat* diebus *CA Vat*) denis quadrare *scripsi*  
 11 tantum 12 semper *Buecheler* 11 semper 12 tantum  
*libri* 13 corrunt *C* 14 *om C* Iulius *PRO* 16 que  
*om. C* 17 idus *P* idusque *ceteri* kalandas *C. Sequun-*  
*tur in C c. 639 et 894 inter se mixta.*

Edidit hos famulus gnaro meditamine versus  
 Perspicuos summi Beda sacer domini *O*.

680<sup>a</sup>. *Ph* = *Philippicus* 131 s. IX init. *B* = *Bernensis* 441 s. IX (ed. *Sinner*). *Be* = *Bern.* 318 s. IX.  
*Rg* = *Regius mus. Brit.* 15 *B* 19 s. IX—X. — *Libri* s. X:  
*V* = *Valentianus* 330 bis fol. 35. *M* = *Escorialensis* *L*  
*III* 8, quem contulit *Loewe*. *Ber* = *Bernensis* 584. *Libri*  
*s. XI*: *E* = *Einsidlensis* 319 (contulit *Schmitz*). *R* = *Reginensis* 586. *O* = *Oxonienis* coll. *S. Joh.* 18. *P* = *Parsinus* 2773. *Sangallensis* 831. *Recentiores quoque sunt*  
*(Ambrosianum M* 79 s. contulit *Loewe*). *T* = *Thuanei apographum Vaticanum* 9135 s. XVII, cf. *CIL* I 411. — *Cantabrigiensem Trin.* *R* 15, 32 s. X ex. contulit *Schenkl Stud. Vind.* 7, 341. — *De diebus Aegyptiacis* cf. *W. Schmitz, Mus. rheu.* 31, 295. 29, 167. *Inscr. om.* *Ph B M Ber E O P.*  
*Vs de dieb; egybtiacis V De aeg. diebus R Versus de*  
*Aeg. d. ex v. c. biblioth. v. illustr. J. A. Thuani T. Nume-*

Mensis quisque duos captivos possidet horum  
 Nec simul hos iunctos, homines ne peste trucident.  
 Si tenebrae Aegyptus Graeco sermone vocantur, 5  
 Inde dies mortis tenebrosos iure vocamus.

I Iani prima dies et septima fine timetur. VII

III Ast Februi quarta est; praecedit tertia finem. III

I Martis prima necat, cuius sub cuspide quarta est. III

X Aprilis decima est, undeno et fine minatur. 10 XI

III Tertius in Maio lupus est et septimus anguis. VII

X Iunius in decimo quindenum a fine salutat. XV

XIII Tredecimus Iulii decimo innuit ante kalendas. X

I Augusti nepa prima fugat de fine secundam. II

III Tertia Septembris vulpis ferit a pede denam. 15 X

III Tertius Octobris pullus decimum ordine nectit. X

V Quinta Novembris acus, vix tertia mansit in urna. III

VII Dat duodena cohors septem inde decemque Decembris. X

His caveas, ne quid proprio de sanguine demas.

Nullum opus incipias, nisi forte ad gaudia tendat. 20

Et caput et finem mensis in corde teneto,

Ne in media ima ruas, sed clara per aethera vivas.

*ros marginum ex VM solis addidi. Orthographica ex solo  
 M afferam. 1—6 om. MB O. 3—6 om. P 1—4 om.*

*Ber 1 Bis bini denique E 2 mortalis mg. T*

*3 captivos i. malos (ital. cattivo, fr. chétif) 4 Haec T*

*unctos Ph homine V 5. 6. 1—4 Ph RE Ber. 5 graio*

*Ph R 6 tenebras T uocamur Ph 19—22 ante v. 7: E*

*7 tenetur MR 8 Est f. quartę M p. t. f.] sed sep-*

*tima seruiet umbris O 9 sub B] sic MVR, si E, in P,*

*quasi O, et Ph T 10 decimo V undena B -ne O et]*

*a OPT 11 in om. Ph. M, ex V, est ER(O) Maio*

*tertius EP est lupus est et MEP 12 indecimo] un-*

*decimo B post R salute B 13 iuli recc. 14 secunda*

*MRT 15 uulpes V cuspis Haupt feret E pude B*

*dena MT 16 Marcius october B pullus BV: om. M;*

*gladius Ph EORT decimum ET: decimus in M decem*

*in BVR decimo O 17 auis B 18 Sat M Hac T*

*duorum B choors M december BOE tenebris M*

*19—22 om. MBO. 19 de proprio E 20 tendat: en ex*

*corr. Ph. s. c.] sydara V. 20 et 22 om. P 21 ac V*

*timeto P 22 in om. R medio Ber RT Ph una R*

B. M. —  
B. IV 441.

681

Basia coniugibus, sed et oscula dantur amicis;  
Savia lascivis miscentur grata labellis.

682

B. M. —  
B. III 170.

*Ovidio Nasoni tributum*

Rustice lustrivage capripes cornute bimembris  
Cinyphie hirpigena pernix caudite petulce  
Saetiger indocilis agrestis barbata dure  
Semicaper villose fugax periure biformis  
Audax brute ferox pellite incondite mute  
Silvicola instabilis saltator perditte mendax  
Lubrice ventisonax inflator stridule anhele  
Hirte hirsute biceps fallax niger hispide sime  
†Scrans aridus iolae spurce bruciole Fatucle!

681. *Inter glossaria et Isidori Differentias B(ernensis 16 s. IX—X), Be(rnensis 243 s. X), P(hilippicus 4626 s. XII), E(insidlensis 172 s. X), s. cf. Hermes II 359. Variatur Isidori Differentiarum 'basium uxori, osculum filiis, suavius scorto.' — Quidam poeta E Quidam BP Isid. 1 B. c. sed et PE Isid. (deceat Loewe): Coniugis interea (-reti Be) basium B Be dentur E ntur B 2 Suavia PB Isid. Savia Be E miscemus BE*

682. *T = Turicensis 78 (olim 451) saec. IX, olim Freherianus, fol. 82. S = Sangallensis 899 s. X (cf. ann. philol. 1868, 391). P = Parisinus 8094 s. XI fol. 56. Est et in Reginensi 421 sed a manu recenti. Liudprandus v. 1 et 4 (in relatione de leg. Constant. 10) et 2—3 (in Antapodosi 5, 32) commemorat. Ed. pr. L. Mueller ann. phil. 1866, 396. TP ego, S Jaenicke contulimus. Ovidius Naso in amatoria arte (!) de Pan pastore dt P; inscr. deest TS Ovidius in rusticum Monac. 454 s. XV. 1 bimbrs P 2 Cynife TS Cinife P num hircigena? hi(hy)-rpigena libri petulae T -le, corr., S 3 Sitiger P 4 uilose P 5 brute om. T mutae TS muto Hertzberg 6 Siluicula P 7 ventrisonax Baehrens anelae TS anhelle P 8 Hirce P Hyrt(a)e hysute TS hispidissime libri, corr. L. Mueller f. h. nig. TS n. h. fall. P 9 om. P ariole vel arbuticula Hertzberg brutiole S brachycole vel brevicole puto fatude S fataucle T, corr. Hertzberg Finit S*

## 683

*Vide nunc c. 487<sup>a</sup>*

## 684

B. IV 88. M. 1225.  
B. V 585.

Luciola, effigies illorum iudice quovis,  
 Quos peperit quondam morum fecunda vetustas,  
 Hic tegitur, laudis monumento exstante superstes.  
 Nobilitas patriae Treveri praeclara, patrumque  
 5 Arvernum hospitium civem se adscisse superbit.  
 Pignorat haec tellus terrae felicitis alumnam.  
 Fundorum spatiis cinerum est possessio maior.  
 Coniuge fortunata equitum peditumque magistro  
 Omni humilem officio dum se gerit, auxit honorem:  
 10 Altior invidia, qui non subcumbit honori, est.

## 685

B. M. —  
B. III 170.

Collis sum collisque fui collisque manebo;  
 Tertia si pereat littera, sexta manet.

## 686

B. M. —  
B. IV 442

Vrbs, quae tantum alias inter caput extulit urbes,  
 Quantum lenta solent inter viburna cupressi,

684. Epitafium *T* fol. 96 r. *Est in Sangall.* 877 s. X.  
*cf. De Rossi p. 284. T adnotabo.* 2 heroum *Baehrens*  
 4 triueri *TS* patremque . . hospitio *Crusius*, *sed dicit,*  
*Luciolam eiusque parentes, Treveris ortos, ad Arvernos trans-*  
*migrasse* osp. *T* 7 R, in mg. *T* 8 aeq. *T* 9 humili *T*  
 10 honori *Pithoeus* amor *i* *T*

685. *T* fol. 116. *R(eginensis* 421 s. XI). *Sangall.* 899  
 s. X. *Ed. pr. Klein mus. rhen.* 23, 191. — Tantum vina  
 nocent, quantum non vipera laedit: Inde tremor membris  
 atque inde oblivio mentis: *haec in T praecedunt.* At. *T*  
 in mg. 2 Littera sexta perit tertia sicque manet *R*  
*inepte; solutio enim est:* Haemus — hamus = S

686. *T* fol. 116. *G = Sangallensis* 878 s. IX—X p. 70.  
*Est et in Reginensi* 421 s. XI. *Ed. pr. Usener mus. rhen.*

Mantua nostra aliis tantum concedit honoris,  
 Puniceis humilis quantum saliunca rosetis  
 Aut oleae spinus caris aut vitibus alnus, 5  
 Elleborus nardo, piperi faba, tofus et auro.  
 Qua nullus princeps, nullus quoque verna moratur,  
 †Aequales totum retinent vel cuncta tyranni.  
 Pax abiit tristis, civilia bella geruntur,  
 Friget amoris honos, odiorum semina pollent, 10  
 Frumentum premitur, lolium sine nomine surgit;  
 Moerorum lapides et propugnacula vendunt,  
 Excubias qui sorte gerunt. cultura deorum  
 Virtutumque cadit; fingit sibi quisque colendum,  
 Mens vaga quod suadet. magnae vicina ruinae 15  
 Mantua vae miserae, quam barbarus incola replet,  
 Quam sermone secant, venter quos protulit unus,  
 Frater et ad fratrem verbis non haeret eisdem!  
 Tityrus admonuit cives quam saepe cavere,  
 Ne lupo in stabulis ovium misceret acervos! 20  
 Dissona sed cunctam vetuit discordia plebem,  
 Ne saltim excubiis vel saepe ambronibus obstet.  
 Stertit enim upilio. casus heu cerno propinquos:  
 Ei mihi — iamque nefas — heu, pro dolor! ei mihi  
 — tandem,  
 Si qua tuae nunc matris habet te cura, faveto! 25

22, 628. Maro Mecenati salutem *G*, om. *T*. Ergo a. 42  
 a. Chr. n. scripta fingitur. An potius ad Germanorum tem-  
 pora sae.uli V vel IX spectat? cf. v. 13—16. 1. 2 Cf.  
*Verg. ecl.* 1, 24 s. 4 cf. *Verg. ecl.* 5, 17 5 ole/// *G*  
 7 Quia, corr., *T* 8 Aequales non intellegitur 16 cf.  
*Verg. ecl.* 9, 28 19 ammonuit *TG* 22 vel] ut *Usener*  
 ambronibus: cf. *Poet. aevi Carol. III* p. 748. 23 opilio  
*TG*; cf. *Verg. ecl.* 10, 19. 24 namque puto dolor et *Baeh-*  
*rens* 25 caveto *Baehrens* olim faueto *TG*. cf. *ecl.* 7, 40

## 687

*Conflictus veris et hiemis*

B. V 70. M. 891.

Conveniunt subito cuncti de montibus altis sqq.

## 688

B. M. —  
B. III 171.

Fonte lavat genitor, quem crimine polluet uxor,  
Et puerum resovet, quem iuvenem perimat.

Ante suum gremium portat portatus alumnum;  
Vnum gestat equus, sed duo terga premunt.

5 Mergitur Hippolytus mersurus amore novercam,  
Quem quia fata iuvant, flumina nulla nocent.

In causa Hippolyti versa est natura parentum:  
Saeva noverca fovet, quem pater ipse necat.

## 689

B. M. B. —

Conlatum vitae destruxit femina culmen,  
Femina sed vitae gaudia longa dedit.

687. *Carmen quod hoc loco in ed. pr. posui, ab Alcuini sodali aliquo ad Dodonem (cf. Duemmler N. Arch. 4, 127) scriptum est Alcuinique opusculis insertum in Poetis lat. aevi Carolini ed. Duemmler I 270*

688. *T fol. 118. S Sa Sg = Sangallenses. 184 (s. X —XI), 250 (s. IX), 397 (s. IX). Versus de quodam patre qui bene nutritum filium matre eius mortua et eundem interfecit quia novercam suam id est patris uxorem polluit Sa. Edidi primus versiculos de Hippolyto ad artis opus spectantes. Thema variatum est ut in c. 163 sqq. Baehrens maiori epyllio ascripsit. T adnotabo. 1 genit T polluit T -uat Baehrens 3 sōūm (eras.) T 5 ippolitus (ut v. 7) mersurus amore nouercae T novercam Baehrens 6 facta T iuvant: nam inter stellas relatus est (Pausan. II 32, 1).*

689. *T fol. 153. Evam et Mariam intellego destruxit T: Columbani haec praemissa sunt:*

Omnis mente pius fugiat letale venenum,  
Quod mulieris habet lingua superba (ex -ua) male.



## Versus SILVII

## De cognomentis Salvatoris

<Omnipotens, vis trina, deus, pater, optima rerum,  
 Quo generante satus sine tempore semine matre,  
 Ortus <sup>†</sup>sine loco vel membris, post caro natus,  
 Permittens cerni, multo quoque nomine dictus:>  
 Spes, ratio, via, vita, salus, sapientia, mens, mons, 5  
 Iudex, porta, gigas, rex, gemma, propheta, sacerdos,  
 Messias, Sabaoth, rabbi, sponsus, mediator,  
 Virga, columba, manus, petra, filius, Emmanuel, lux,  
 Vineam, pastor, ovis, pax, radix, vitis, oliva,  
<sup>†</sup>Fons, haedus, panis, agnus, vitulus, leo, Iesus,<sup>†</sup> 10  
 Verbum, homo, rete, lapis, dominus, deus: omnia Christus.

689<sup>a</sup>. G = Sangallensis 878 s. XI—XII. B = Bernensis 109 s. X. P = Parisinus 9347 s. IX. V = Vaticanus 553 s. IX. Hos et T adnotabo. Sangall. 191 s. X. — Cf. Damasus ed. Ihm p. 68; Damasi c. 11 ap. Fabricium Poet. christ. p. 774. Mus. rh. 50, 204. Hagen progr. Bern. 1880 p. 15. Similia scr. Orientius et Ennodius (C Eccl. LV 16, 243, 247. 6, 534), al. 'Severo cuidam' dat Fabricius ex codice Oporini. Inscripti ut T (fol. 157) PV. Inscr. om. GB. v. 1—4 in G, om. TBPV; spurios puto 3 sine G: fortasse Ortus et absque 5 Ratio spes B mens mons GB] om. V XPC T lumen P, Fabric. 6 Index G gigans TGV 7 Mesias T Vesias V sabaoth B 8 Virgo G(?) columna B, Fabric. emmanuhel TGV lux om. TV] que Fabric. 9 pax radix bis B 10 hedus GB, om. TPV Fabric. panis] paries Fabric. vitulus om. P Jesus T IHC GB] propiciator Fabric. 11 dominus deus GB] domus VT, Fabric. uermis domus P XPC TV] Christus Iesus Fabric. v. 11 interpunxi. Filius excelsus dominus deus omnia Christus Ennodius I 9, 29

689<sup>b</sup>

## VERSVS CYPRIANI

B. M. B. —

Ad quendam senatorem ex christiana religione  
ad idolorum servitutem conversum

- Cum te diversis iterum vanisque viderem,  
Inservire sacris priscoque errore teneri,  
Obstipui motus. Quia carmina semper amasti,  
Carmine respondens properavi scribere versus,  
5 Vt te corripere tenebras praeponere luci.  
Quis patiatur enim te Matrem credere magnam  
Posse deam dici rursusque putare colendam,  
Cuius cultores infamia turpis inurit?  
Namque sacerdotes tunicis muliebribus idem  
10 Interius vitium cultu exteriori fatentur,  
Idque licere putant, quod non licet; unde per urbem  
Leniter incedunt mollita voce loquentes,  
Laxatosque tenent extenso <sup>†</sup>pollice lumbos,  
Et proprium mutant vulgato crimine sexum.  
15 Cumque suos celebrant ritus, his esse diebus  
Se castos memorant: ut, si tantummodo tunc sunt,  
Vt perhibent, casti, reliquo iam tempore quid sunt?  
Sed quia coguntur saltim semel esse pudici,  
Mente fremunt, lacerant corpus funduntque cruorem.  
20 Quale sacrum est, vero quod fertur nomine sanguis?  
Nunc etiam didici, quod te non fecerit aetas,

689<sup>b</sup>. F = Parisinus 2832 saec. IX (cui similis est Paris. 2772 saec. X). R = Vaticanus Regin. 116 fol. 114 saec. IX—X. F R enotabo ex Corp. Script. Ecclesiast. Vindobonensi XXIII 227 sq. Versus s̄ci Cipriani epi et martiris F Incipiunt uersus beati Cipriani martyris Christi R. Ad . . conuersum libri. 1 te om. R 3 attonitus Rivinus 9 idem R id est F 10 Inter iusticiā F 11 Idemque sed corr. R orbem R 12 mellita Pamel 13 Lassatos F Lapsatos R Laxatos vulgo pollice libri podice corr. antiqua m. in F 14 proprie R mut. vulg.] mutato R 16 ut R at F 18 saltim R: sed tunc F 21 didici F: vox crasa R

Sed tua religio calvum, caligaeque remota  
 Gallica sit pedibus molli redimita papyro:  
 Res miranda satis deiecta culmine summo.  
 Si quis ab Isiaco consul, procedat in orbem, 25  
 Risus orbis erit; quis te non rideat autem,  
 Qui fueris consul, nunc Isidis esse ministrum?  
 Quodque pudet primo, te non pudet esse secundo,  
 Ingeniumque tuum turpes damnare per hymnos  
 Respondente tibi vulgo et †lacerante senatu, 30  
 Teque domo propria pictum cum fascibus ante,  
 Nunc quoque cum sistro faciem portare caninam?  
 Haec tua humilitas et humilitatis imago est!  
 Aedibus illa tuis semper monumenta manebunt.  
 Rumor et ad nostros pervenit publicus aures, 35  
 Te dixisse: 'Dea, erravi; ignosce! redivi.'  
 Dic mihi, si valeas: cum talia saepe rogares  
 Et veniam peteres, quae tecum verba locuta est?  
 Vera mente cares, sequeris qui mente carentes.  
 Haec iterum repetis nec te delinquere sentis? 40  
 Quid mereare, vide. minus esses forte notandus,  
 Si tantum hoc scires et in hoc errore maneres;  
 At cum vericolae penetraveris ostia legis,  
 Et tibi nosse Deum paucis provenerit annis,  
 Cur linquenda tenes? aut cur retinenda relinquis? 45  
 Nilque colis, dum cuncta colis, nec corde retractas,  
 Vera quid a falsis, quid ab umbris lumina distent.  
 Philosophum fingis, cum te sententia mutet:

28 Gallica i. e. gallaribus c. 4, 44? (Calliga Par. 2772)  
 papiro FR 25 ysiaco F urbem Pamel 26 orbis  
 Peiper urbis Hartel oris libri 28 putet et primo F (et  
 del.) 29 tupes R ymnos F 31 domum propriam F  
 ante R: olim F 32 Num F sinistra R 33 tua . . et]  
 non . . sed Pamel, recte? 36 ignoscere divi F ignoscite  
 divi! vir doctus 39 mentem F (m eras.) que R 48 sic  
 F vericulae R 44 proveniret in annis R 45 sic F  
 reliquenda tenes R 46 nec credere tactas R 47 a]  
 ad et ab] ad F; utrumque corr. m. antiq. distant F  
 48 philosophum F 49 aura vulgata

- Nam tibi si stomachum popularis moverit ira,  
 50 Et Iudaeus eris totusque incertus ageris.  
 Indulge dictis: sapientia non placet alta.  
 Omne quod est nimium, contra cadit. Vnum operantur  
 Et calor et frigus; sic hoc, sic illud adurit.  
 Sic tenebrae visum, sic sol contrarius aufert,  
 55 Et pariter laedunt <sup>†</sup> tepidum fervensque lavacrum.  
 Esca alitur corpus, corpus consumitur esca,  
 Vimque suam minuit, si quid protenditur ultra.  
 Denique si sedeas, requies est magna laboris;  
 Si multum sedeas, labor est. Maro namque poeta  
 60 Pro poena posuit: 'sedet aeternumque sedebit  
 Infelix Theseus.' semper nocet utile longum:  
 Prandia longa nocent, ieiunia longa fatigant.  
 Sic nimium sapere stultum facit. 'Improba secta,'  
 Me dea sic docuit; 'moderamen amabile' dixit.  
 65 Sed tu nec sectam modo nec moderamina curas.  
 Mens autem stabilis nullo pervertitur aestu,  
 Ipsaque simplicitas numquam mala cogitat ulla.  
 Hinc sincera fides aeterna sede fruatur  
 Et dolus e contra longo cruciabitur igni.  
 70 Elige quid velis, ut digna piacula vites.  
 Sic tamen hanc veniam mereatur <sup>†</sup> creditor inquam.  
 Vt leve crimen erit, si nolis noscere vera,  
 Non leve crimen erit, si cognita vera relinquas.  
 Sed te correctum forsán matura senectus  
 75 In melius revocat satiatum erroribus istis;  
 Tempus enim mutat, mala digerit omnia tempus.  
 Tunc igitur, cum te consulta reduxerit aetas,  
 Disce Deo servare fidem, ne forte bis unum  
 Incurras lapsum. quia vere dicitur illud:

50 ageris *Peiper* aberis *F* <sup>h</sup>aberis *R* 51 dicis *R*  
 53 adurit *R*(?) 55 ledunt *omnes* tepidum *F* gelidum  
*vulgo: recte?* 60 *Aen.* VI 617. v. 61—85 *desunt in F, Par.*  
 2772 64 Medea *R* 65 secta *R* moderamine *R* 68 sede  
*Rivinus* fide *R* 69 dolosa contra *R* 70 quid *R*: quale  
*Rivinus* 71 inquam *R*: numquam *Hartel* 78 do *R*

Sed tua religio calvum, caligaeque remota  
 Gallica sit pedibus molli redimita papyro:  
 Res miranda satis deiectaque culmine summo.  
 Si quis ab Isiaco consul, procedat in orbem, 25  
 Risus orbis erit; quis te non rideat autem,  
 Qui fueris consul, nunc Isidis esse ministrum?  
 Quodque pudet primo, te non pudet esse secundo,  
 Ingeniumque tuum turpes damnare per hymnos  
 Respondente tibi vulgo et <sup>†</sup>lacerante senatu, 30  
 Teque domo propria pictum cum fascibus ante,  
 Nunc quoque cum sistro faciem portare caninam?  
 Haec tua humilitas et humilitatis imago est!  
 Aedibus illa tuis semper monumenta manebunt.  
 Rumor et ad nostros pervenit publicus aures, 35  
 Te dixisse: 'Dea, erravi; ignosce! redivi.'  
 Dic mihi, si valeas: cum talia saepe rogares  
 Et veniam peteres, quae tecum verba locuta est?  
 Vera mente cares, sequeris qui mente carentes.  
 Haec iterum repetis nec te delinquere sentis? 40  
 Quid mereare, vide. minus esses forte notandus,  
 Si tantum hoc scires et in hoc errore maneres;  
 At cum vericolae penetraveris ostia legis,  
 Et tibi nosse Deum paucis provenerit annis,  
 Cur linquenda tenes? aut cur retinenda relinquis? 45  
 Nilque colis, dum cuncta colis, nec corde retractas,  
 Vera quid a falsis, quid ab umbris lumina distent.  
 Philosophum fingis, cum te sententia mutet:

23 Gallica *i. e. gallaribus* c. 4, 44? (Calliga *Par.* 2772)  
 papiro *FR* 25 yssiaco *F* urbem *Pamel* 26 orbis  
*Peiper* urbis *Hartel* oris *libri* 28 putet et primo *F* (et  
*del.*) 29 tupes *R* ymnos *F* 31 domum propriam *F*  
 ante *R*: olim *F* 32 Num *F* sinistra *R* 33 tua . . et]  
 non . . sed *Pamel*, recte? 36 ignoscere divi *F* ignoscite  
 divi! *vir doctus* 39 mentem *F* (m *eras.*) que *R* 43 sic  
*F* vericulae *R* 44 proveniret in annis *R* 45 sic *F*  
 reliquenda tenes *R* 46 nec credere tactas *R* 47 a]  
 ad et ab] ad *F*; *utrumque* corr. *m. antiq.* distant *F*  
 48 philosophum *F* 49 aura *vulgata*

- Nam tibi si stomachum popularis moverit ira,  
 50 Et Iudaeus eris totusque incertus ageris.  
 Indulge dictis: sapientia non placet alta.  
 Omne quod est nimium, contra cadit. Vnum operantur  
 Et calor et frigus; sic hoc, sic illud adurit.  
 Sic tenebrae visum, sic sol contrarius aufert,  
 55 Et pariter laedunt <sup>†</sup> tepidum fervensque lavacrum.  
 Esca alitur corpus, corpus consumitur esca,  
 Vimque suam minuit, si quid protenditur ultra.  
 Denique si sedeas, requies est magna laboris;  
 Si multum sedeas, labor est. Maro namque poeta  
 60 Pro poena posuit: 'sedet aeternumque sedebit  
 Infelix Theseus.' semper nocet utile longum:  
 Prandia longa nocent, ieiunia longa fatigant.  
 Sic nimium sapere stultum facit. 'Improba secta,'  
 Me dea sic docuit; 'moderamen amabile' dixit.  
 65 Sed tu nec sectam modo nec moderamina curas.  
 Mens autem stabilis nullo pervertitur aestu,  
 Ipsaque simplicitas numquam mala cogitat ulla.  
 Hinc sincera fides aeterna sede fruetur  
 Et dolus e contra longo cruciabitur igni.  
 70 Elige quid velis, ut digna piacula vites.  
 Sic tamen hanc veniam mereatur <sup>†</sup> creditor inquam.  
 Vt leve crimen erit, si nolis noscere vera,  
 Non leve crimen erit, si cognita vera relinquas.  
 Sed te correctum forsán matura senectus  
 75 In melius revocat satiatum erroribus istis;  
 Tempus enim mutat, mala digerit omnia tempus.  
 Tunc igitur, cum te consulta reduxerit aetas,  
 Disce Deo servare fidem, ne forte bis unum  
 Incurras lapsum. quia vere dicitur illud:

50 ageris *Peiper* aberis *F* <sup>h</sup>aberis *R* 51 dicis *R*  
 58 adurit *R*(?) 55 ledunt *omnes* tepidum *F* gelidum  
*vulgo: recte?* 60 *Aen.* VI 617. v. 61—85 *desunt in F, Par.*  
 2772 64 *Medea R* 65 secta *R* moderamine *R* 68 sede  
*Rivinus* fide *R* 69 dolosa contra *R* 70 quid *R*: quale  
*Rivinus* 71 inquam *R*: numquam *Hartel* 78 do *R*

Qui pedis offensi lapidem vitare secundo 80  
 Nescit et incautus iterum vexaverit artus,  
 Imputet ipse sibi nec casibus imputet ullis.  
 Corrige delictum fidamine, corrige mentem:  
 Sufficit peccare semel. desiste vereri:  
 Non erit in culpa, quem paenitet ante fuisse. 85

B. M. B. —

689<sup>c</sup>

*Addere libet ex Marci monachi Casinensis de S.  
 Benedicto carmine quaedam ad antiquitatem spectantia:*

Caeca profanatas coleret dum turba figuras,  
 Et manibus factos crederet esse deos,  
 Templa ruinosis haec olim struxerat aris,  
 Quis dabat obsceno sacra cruenta Iovi.  
 Sed iussus veniens eremoque vocatus ab alta 5  
 Purgavit sanctus hanc Benedictus humum  
 Sculptaque confractis deiecit marmora signis  
 Et templum vivo praeuit esse Deo . . .  
 Hunc plebs stulta locum quondam vocitaverat Arcem, 17  
 Marmoreisque sacrum fecerat esse deis . . .  
 Ad quem caecatis errantes mentibus ibant 21  
 Improba mortifero reddere vota Iovi . . .  
 Ast huc perducto scopuli cessere rubique, 49  
 Siccaque mirandas terra retexit aquas . . .

82 ullis ] illis R 89 fidamine Iunius 84 sufficit R  
 C. Cypriani uersus aduersus quendam senatorem explic R

689<sup>c</sup>. *Ed pr. Mabillon Acta S. Bened. I 28, unde  
 sumpsit. Est in Reginensi 1267 s. IX.*

## 690

## PETRONII ARBITRI

B. M. — Petron.  
ed. Buech. fg. 26.  
B. IV 95.

. . . . .

Sic contra rerum naturae munera nota

Corvus maturis frugibus ova refert.

Sic format lingua fetum cum protulit ursa

Et piscis nullo iunctus amore parit.

5 Sic Phoebea chelys vinclo resoluta parentis

Lucinae tepidis naribus ova foveat.

Sic sine concubitu textis apis excita ceris

Fervet et audaci milite castra replet.

Non uno contenta valet natura tenore,

10 Sed permutatas gaudet habere vices.

## 691

## PETRONII

B. V. 148. M. 1084.  
Buech. 41.  
B. IV 95.

Indica purpureo genuit me litore tellus,

Candidus accenso qua redit orbe dies.

Hic ego divinos inter generatus honores

690—715. *Haec edidit Binetus, satis fideliter ut videtur, ex codice Isidori Bellovacensi saec. IX nunc deperdito (S). Binetum afferam ex Petronio a Dousa edito Lugd. B. 1585 p. 111—120. Cf. Krohnii Quaestiones de Anth. lat., diss. Hal. 1887.*

690. *Cf. Lactant. schol. Statii Theb. 3, 506. Hermes 33, 173. 'Extabant illi duo priores uersus, ubi legitur 'Sic contra r.' Reliquum expleui ex meo V. C.' Binetus. Vnde et Petronius: Sic contra . . . refert Fulgentius mythol. I 12 p. 44 1 Sicut sunt rerum . . . nota S notae Fulg. tota Scaliger 3 foetum S 5 phoebaea chelis S vinclo Binet uicto S voto Baehrens 6 roribus Baehrens noctibus Buecheler ora Hadrianides 7 caeris S 8 Fetat Buecheler*

691. *Arbitri hic et in seqq. om. S 1 littore S 2 rubet Burmann 3 versatus Buecheler veneratus Baehrens odores Binetus*



Mutavi Latio barbara verba sono.  
 Iam dimitte tuos, Paeon o Delphice, cynnos:  
 Dignior haec vox est, quae tua templa colat.

5

## 692

B. M. —  
 B. IV 96.  
 Buech. 42.

## PETRONII

Naufragus eiecta nudus rate quaerit eodem  
 Percussum telo, cui sua fata fleat;  
 Grandine qui segetes et totum perdidit annum,  
 In simili deflet tristia fata sinu.  
 Funera conciliant miseros, orbique parentes  
 Coniungunt gemitus, et facit hora pares.  
 Nos quoque confusis feriemus sidera verbis,  
 Et fama est, iunctas fortius ire preces.

5

## 693

B. III 213. M. 983.  
 B. IV 97.  
 Buech. 44.

## PETRONII

Si Phoebi soror es, mando tibi, Delia, causam,  
 Scilicet ut fratri quae peto verba feras:  
 'Marmore Sicanio struxi tibi, Delphice, templum  
 Et levibus calamis candida verba dedi.  
 Nunc si nos audis atque es divinus Apollo,  
 Dic mihi, qui nummos non habet, unde petat.'

5

6 vox *Binetus* uos *S*

692. 1 eversa *Dousa* 2 cui *S* qui *Buecheler* fleat  
*Jacobs* legat *S* 5 sortique *S*, corr. *Binetus* 6 urna  
*Reiske* hora i. e. tempus pariter infelix mortis liberorum  
 8 iunctas *Binetus* constans *S* socias *Buecheler*. — Sequi-  
 tur c. 218 'Petronii', deinde

693. 3 si *Pario Schrader* Siccano *Ziehen* 4 con-  
 dita *Heinsius* 6 cf. *Furius Bibaculus* ap. *Suetonium de*  
*gramm. p. 110 Reiff*.

## 694

## PETRONII

B. M. —  
B. IV 97.  
Buech. 86.

Omnia quae miseras possunt finire querellas,  
In promptu voluit candidus esse deus.  
Vile olus et duris haerentia mora rubetis  
Pungentis stomachi composuere famem.  
5 Flumine vicino, stultus sitit. †effugit Euro,  
Cum calidus tepido consonat igne focus.  
Lex armata sedet circum fera limina nuptae;  
Nil metuit licito fusa puella toro.  
Quod satiare potest, dives natura ministrat;  
10 Quod docet infrenis gloria, fine caret.

## 695

## PETRONII

B. III 286.  
M. 1001. B. IV 97.  
Buech. 86.

Militis in galea nidum fecere columbae:  
Adparet, Marti quam sit amica Venus.

## 696

## PETRONII

B. M. —  
B. IV 98.  
Buech. 87.

Iudaeus licet et porcinum numen adoret  
Et caeli summas advocet auriculas,  
Ni tamen et ferro succiderit inguinis oram  
Et nisi nodatum solverit arte caput,

694. 1 querelas *S* 4 Pugnantis *S*, corr. *Dousa*  
5 et riget *Binetus* 6 personat *Bachrens* focus *Binetus*  
rogus *S* tholus *Haupt* 7 fera i. acriter, severe defensa  
10 inferius *S*, corr. *Binetus*

695. sic *S*

696. 1 nomen *S* cf. *Tac. Hist. V* 3; 4 2 cilli *Pithoeus*. Caeli *S* quasi asini (cf. notissimum illud 'Spott-crucifix' *Palatinum*). Cf. *Iuvenal. 14, 97*: 'nil praeter nubes et caeli numen adorant' agricolae *S*, em. *Binetus* 3 oram vel aram *Binetus* aram *S* 4 Et cute *Bachrens* Et sibi *Buecheler* nudatum *Pithoeus*

Exemptus populo Graia migrabit ab urbe  
Et non ieiuna sabbata lege premet.

5

B. M. —  
B. IV 98.  
Buech. ad 37.

697

[PETRONII]

Vna est nobilitas argumentumque coloris  
Ingenui, timidas non habuisse manus.

B. III 205.  
M. 977. B. IV 98.  
Buech. 38.

698

PETRONII

Lecto compositus vix prima silentia noctis  
Carpebam et somno lumina victa dabam:  
Cum me saevus Amor prensat sursumque capillis  
Excitat et lacerum pervigilare iubet.  
'Tu famulus meus,' inquit, 'ames cum mille puellas,  
Solutus, io, solus, dure, iacere potes?'  
Exsilio et pedibus nudis tunicaque soluta  
Omne iter impedio, nullum iter expedio.  
Nunc propero, nunc ire piget, rursumque redire  
Poenitet, et pudor est stare via media.  
Ecce tacent voces hominum strepitusque viarum  
Et volucrum cantus turbaque fida canum:  
Solutus ego ex cunctis paveo somnumque torumque  
Et sequor imperium, magne Cupido, tuum.

6

10

B. III 203.  
M. 975. B. IV 99.  
Buech. 39.

699

PETRONII

Sit nox illa diu nobis dilecta, Nealce,  
Quae te prima meo pectore composuit;

5 grata *Casaubonus*. Graia ad *Euandrum Arcadem Palatii*  
*incolam spectare videtur*. 6 sabbatha *S* tremet *Buecheler*

697. separavit *Buecheler* 1 doloris *L. Mueller*.

698. 2 vineta *Heinsius* 3 prenum *S, em. Ouden-*  
*dorp* 8 i. e. *Me in omne iter impedio. ingredior olim*  
*scripsi* 14 *Ex Burmann*

699. *Cf. Propertius III 7. —*

Sit torus et lecti genius secretaque †longa,  
 Queis tenera in nostrum veneris arbitrium.  
 5 Ergo age duremus, quamvis adoleverit aetas,  
 Vtamurque annis, quos mora parva tenet.  
 Fas et iura sinunt veteres extendere amores:  
 Fac, cito quod coeptum est, non cito desinere.

## 700

[Item]

B. III 320. M. 992.  
B. IV 99.

Foeda est in coitu et brevis voluptas  
 Et taedet Veneris statim peractae.  
 Non ergo ut pecudes libidinosae  
 Caeci protinus irruamus illuc:  
 5 Nam languescit amor peritque flamma.  
 Sed sic sic sine fine feriat  
 Et tecum iaceamus osculantes.  
 Hic nullus labor est ruborque nullus:  
 Hoc iuvat, iuvat et diu iuvabit.  
 10 Hoc non deficit incipitque semper.

## 701

Item

B. III 321. M. 993.  
B. IV 99.

Accusare et amare tempore uno  
 Ipsi vix fuit Herculi ferendum.

8 longa S: sponda *Heinsius* lampas *Buecheler* lodix  
*Ziehen* 6 teret *Pontanus, recte?* 7 celeres *conieci*  
 8 Ac *Buecheler* Fas *Schrader*

700. 'Sequebantur ista, sed sine Petronii titulo. At  
 priores illi duo Phalaecii vix alius fuerint quam Petronii'  
*Binetus*. Item *addidi* 6 sicci *Baehrens!* 7 sectim  
*Loewe* tractim *Buecheler* 9 iuvat *Binetus*] iuuit S

701. 1 Aerumnari *Baehrens*

## 702

B. III 206. M. 978.  
B. IV 100.

Item

Te vigilans oculis, animo te nocte requiro,  
Victa iacent solo cum mea membra toro.  
Vidi ego me tecum falsa sub imagine somni.  
Somnia tu vinces, si mihi vera venis.

## 703

B. III 214. M. 984.  
B. IV 100.

.....

Hoc sibi lusit opus de stamine floricolore  
Hesperie, teneras officiosa manus.  
Et pulchro pulchras strophio producta papillas  
Gaudet utrumque sui pectoris esse decus.

## 704

B. III 215. M. 985.  
B. IV 100.

[Item]

Hesperie lateri redimicula nectit eburno  
Facta suis manibus, pectore digna suo.  
Iam veteres iras Venus et Tritonia ponit:  
Pectora nam Veneris Palladis ambit opus.

## 705

B. III 216. M. 986.  
B. IV 100.

[Item]

Intertexta rosa Tyrri subtemine fuci  
Involvet quoties mobile zona latus,

702. Cf. *Ovid. heroid.* 16, 99 sqq. 2 *Vincta Hand*  
8 me *Binetus* met *S* 4 uincis *S* 'Sequentia tetrasticha  
[703—704] . . in exemplari coniuncta erant' *Binetus*  
703—705. Item [704—5] addidi *Aliter Bachrens.*  
703. 2 *Hesperies S* certans *Binetus* 3 *praeducta*  
*Heinsius* redimita *Buecheler* protecta *Schrader*  
704. 3 ponunt *Heinsius*  
705. 1 *rosa e Oudendorp* sub tegmine *S, em. Binetus*  
2 *innoluit S* nobile *Heinsius*

Ambrosium gemino potabit ab ubere rorem  
Et vere roseo fiet odore rosa.

## 706

## Item

B. III 218. M. 988.  
B. IV 101.

Me nive candenti petiit modo Iulia. rebar  
Igne carere nivem: nix tamen ignis erat.  
Quid nive frigidius? nostrum tamen urere pectus  
Nix potuit manibus, Iulia, missa tuis.  
\* Quis locus insidiis dabitur mihi tutus amoris,  
Frigore concreta si latet ignis aqua?  
Iulia sola potes nostras extinguere flammās:  
Non nive, non glacie, sed potes igne pari.

## 707

## De Delo

B. III 7. M. 175.  
B. IV 101.

Delos iam stabili revincta terra  
Olim purpureo mari natabat  
Et moto levis hinc et inde vento  
Ibat fluctibus inquieta summis.  
\* Mox illam geminis deus catenis  
Hac alta Gyaro ligavit, illac  
Constanti Mycono dedit tenendam.

3 potavit S. —

*Sequuntur apud Binetum c. 364. 348. 347. 349, deinde*

706. *Riccardianus* 2989 s. XV sic libere transformavit: Ad puellam de nive. 1 petiit Victoria 3 pectus  
t. a. nostrum 4 missa puella tuis 7 Nostras s. p.  
Victoria e. f.

707. 7 myconae S (Mycono *Heinsius*): cf. *Ov. met.* 6, 190 sqq. *Post 707 sequuntur c. 363, tum post verba Bineti* 'In his quae subjiciuntur, adpositi sunt auctores' c. 414; *deinde*

## 708

## GERMANICI CAESARIS

B. I 103. M. 117.

B. IV 103.

## Ad Hectoris tumulum

Martia progenies, Hector, tellure sub ima  
 (Fas audire tamen si mea verba tibi)  
 Respira, quoniam vindex tibi contigit heres,  
 Qui patriae famam proferat usque tuae.  
 Ilios en surgit rursum inclita, gens colit illam  
 Te Marte inferior, Martis amica tamen.  
 Myrmidonas periisse omnes dic Hector Achilli,  
 Thessaliam et magnis esse sub Aeneadis.

## 709

## EIVSDEM GERMANICI

B. IV 92. M. 69.

B. IV 103.

## De puero glacie perempto

Thrax puer adstricto glacie cum luderet Hebro,  
 Frigore frenatas pondere rupit aquas,

*Anth. Pal. IX 387: Ἀδριανοῦ Καίσαρος· οἱ δὲ Γερμανικοῦ·*

*Ἔκτορ, Ἀρήϊον αἶμα, κατὰ χθονὸς εἴ που ἀκούεις,  
 Χαίρε καὶ ἀμπνευσὸν βαιὸν ὑπὲρ πατρίδος.*

*Ἦλον οἰκεῖται, κλεινὴ πόλις, ἄνδρας ἔχουσα  
 Σοῦ μὲν ἀφανροτέρους, ἀλλ' ἔτ' ἀρηϊφίλους.*

*Μυρμιδόνες δ' ἀπόλοντο· παρίστασο καὶ λέγ' Ἀχιλλεῖ,  
 Θεσσαλίην κείσθαι πᾶσαν ὑπ' Αἰνεάδαϊς.*

708. 4 praeferat S, corr. Pithoeus proferet olim scripsi.  
 — Sequitur 'Caesaris de libris Lucani' (233), deinde

709. Eiusdem Germanici de sqq. S. Est autem Pauli  
 Diaconi a quo in commemoratione institutionis linguae  
 Graecae qua puer usus erat affertur (Cf. Poetae aevi Carolini  
 ed. Duemmler I p. 50) sic:

Sed omnino ne linguarum dicar(-am) esse nescius,  
 Pauca, mihi quae fuerunt tradita puerulo,  
 Dicam; cetera fugerunt iam gravante senio:  
 De puero sqq. Cf. Ann. philol. 1893, 764.

D = Paulus. P = Parisinus 528 s. IX. M = Musci

Cumque imae partes fundo raperentur ab imo,  
 Abscidit a iugulo lubrica testa caput.  
 5 Quod mox inventum mater dum conderet igni,  
 'Hoc peperit flammis, cetera' dixit 'aquis.  
 Me miseram! plus amnis habet solumque reliquit,  
 Quo nati mater nosceret interitum.'

710

B. I 23. M. 194.  
B. IV 108.

## C. CAECILII PLINII SECVNDI

Huc mihi vos, largo spumantia pocula vino,  
 Ut calefactus Amor pervigilare velit.  
 Ardenti Baccho succenditur ignis Amoris,  
 Nam sunt unanimi Bacchus Amorque dei.

*Anth. Pal. VII 542: Φλάκκων·*

Ἔβρου χειμερίοις ἀταλὸς κρυμοῖσι δεθέντος  
 κοῦρος ὀλισθηροῖς ποσσὶν ἔθραυσε πάγον,  
 τοῦ παρασυρομένουιο περιῶδαγὲς ἀχέν' ἔκοψεν  
 θηγαλέον ποταμοῦ Βιστονίῳ τρύφος.  
 5 Καὶ τὸ μὲν ἡρπᾶσθη δίναις μέρος· ἡ δὲ τεκοῦσα  
 λειφθὲν ὑπερθε τάφῳ μόνον ἔθηκε κᾶρα.  
 Μυρομένη δὲ τάλαινα 'τέκος, τέκος' εἶπε, 'τὸ μὲν σου  
 πυρκαϊή, τὸ δέ σου πικρὸν ἔθαψεν ὕδωρ.'

*Brit. add. 11983 s. XI—XII. V = Vindob. 2521 s. XII.*  
*Q = Parisinus 6630 s. XIII. s = recentiores.* De puero  
 qui in glacie extinctus est *P* Versus Iulii Caesaris *MQ*,  
*om. V Octaviani Ambros. G 64 s. XV. Sequor S.* — 1 dum  
 ludit in *D*, *P reliqui* 2 concretas *D*, *P rell.* (fraenatas  
*ap. Binetum*) 3 Dumque i. p. rapido traherentur ab amni  
 (-ne) *D*, *P rell.* 4 Presecuit tenerum *DP* (Persecuit *rell.*)  
 5 Orba quod inventum m. d. c. urna *D*, *P rell.* 6 cetera  
*S* 7. 8 *solus S servavit.*

710. Cf. *Plinii Epist. 4, 18; Schanz Hist. litt. lat.*  
 § 446. 1 vos: des *Oudendorp* 4 dii *S*



## 711

B. III 258. M. 232.

B. IV 104.

## GALLIENI

.....  
 Itē agite, o iuvenes, et desudate medullis  
 Omnibus inter vos! non murmura vestra columbae,  
 Brachia non hederæ, non vincant oscula conchæ.  
 Ludite: sed vigiles nolite extinguere lychnos.  
 Omnia nocte vident, nil cras meminere lucernæ.

## 712

B. III 231. M. 230.

B. IV 104.

## L. APVLEI

Ἀνεχόμενος. Ex Menandro

Amare liceat, si potiri non licet.  
 Fruantur alii: non moror, non sum invidus;  
 Nam sese excruciat, qui beatis invidet.  
 Quos Venus amavit, facit amoris compotes:  
 Nobis Cupido velle dat, posse abnegat. 5  
 Olli purpurea delibantes oscula  
 Clemente morsu rosea labia vellicent,  
 Candentes dentes effligient suavio,  
 Malas odorent ore et ingenuas genas  
 Et pupularum nitidas geminas gemmulas. 10  
 Quin et cum tenera membra molli lectulo  
 †Compactioniora adhaerent Veneris glutino,

711. Gallieni imperatoris S. — v. 1—3 *Trebellius Polio* vita Gallieni c. 11 exhibet, sed v. 1 o pueri, pariter sudate habet. 4—5 solus S servavit. — Sequitur C. 232, deinde

712. suspectum habuit Scaliger (cf. Bernays p. 272)  
 4 fecit S, corr. Binetus. 7 Demente Baehrens labia scripsi labella S 8 om. Binetus, sed 'agnoscit, teste Savarone ad Sidonium, Cl. Bineti MS schedium'. ut ait Scriverius; ubi effugient 9 adorent Scriverius oberrent conieci 12 Cum pectora S una add. Binetus, arte Dousa; Cubant, cum pectora v. Winterfeld philol. 55, 191 Compectorata edd. vet. Consertiora Baehrens Compactioniora Theurewk ann. philol. 1894, 304. Compacta adhaerent [lento] Veneris glutino conieci

Libido cum lascivo instinctu suscitet  
 Sinuare ad veneris usum femina feminae  
 15 Inter gannitus et subantis vocolas,  
 Carpent papillas atque amplexus intiment  
 16 Thrysumque pangant hortulo Cupidinis  
 17 Arentque sulcos molles arvo Venerio,  
 Dent crebros ictus †conhibente †lumine  
 20 Trepidante cursu venae et anima fessula  
 Eiaculent tepidum rorem niveis laticibus.  
 Haec illi faciant, queis Venus non invidet;  
 At nobis casso saltem delectamine  
 Amare liceat, si potiri non licet!

## 713

## ALCIMI

B. II 177. M. 255.  
 B. IV 105.

## de Vergilio et Homero

Maeonio vati qui par aut proximus esset,  
 Consultus Paeon risit et haec cecinit:  
 Si potuit nasci, quem tu sequereris, Homere,  
 Nascetur, qui te possit, Homere, sequi.

## 714

## EIVSDEM

B. III 212. M. 258.  
 B. IV 105.

O blandos oculos et †infacetos  
 Et quadam propria nota loquaces!

13 lascivia instincto *S, em. Binetus* lasciva instricta  
 suscitatur *Colrius* 14 Sinuent *Binetus* at Veneri cursum *S,*  
*corr. Scriverius* foemine *S* 18 ante 17 posui 18 horto  
 in *S, em. Binet* 17 Haerentque *S* Arent vel Iterent *Bi-*  
*netus, Reserent Baehrens* 19 Dent *Binetus* Dum *S* conhi-  
 bente *S* connivente *Binet* conitente conieci. conti ex *Priapeo*  
 11, 3 notat *Ziehen* flumine *Baehrens* 20 Crepidante *S, em.*  
*Binetus* cursu *S* sursum conieci venere *S* vena *Baehrens,*  
 venae *Winterfeld* 21 lactibus *Binetus* 23 casto *Meineke*

713. Virgilio *S*714. 1 inquietos *Binetus* nec inq. Set *Buecheler*

Illic et Venus et leves Amores  
Atque ipsa in medio sedet Voluptas.

## 715

B. III 211. M. 257.  
B. IV 105.

## EIVSDEM

Lux mea puniceum misit mihi Lesbia malum:  
Iam sordent animo cetera poma meo.  
Sordent velleribus vestita cydonia canis,  
Sordent hirsutae munera castaneae;  
Nolo nuces, Amarylli, tuas nec cerea pruna: 5  
Rusticus haec Corydon munera magna putet.  
Horreo sanguineo male mora rubentia suco:  
Heu grave funesti crimen amoris habent!  
† Misi dente levi paulo libata placenta  
Nectare de labris dulcia † membra suis. 10  
Nescio quid plus melle sapit, quod contigit ipsa,  
Spirans Cecropium dulcis odore thymum.

715. 1 misi tibi *S* 3 vestita *Loewe* hirsuta (*ex v. 4*)  
*S* 3, 5, 12 *yji S* 4 *cf. c. 218, 2* 5 caerea *S* 6 co-  
ridō *S* 7 succo *S* 9 Missa et *Baehrens* placenta  
Munera *cf. Binetus* 10 Nectarea e *Baehrens* mella *Bi-*  
*netus* liba *Baehrens* 11 qui *Meyer* 12 caecr. *S*  
dulcius ore *Burmann* dulcis ab ore *Baehrens*

*Binetus sic pergit:* Ista quae subiiciuntur vel ex V. C. manusc. clariss. J. C. Jacobi Cuiacii vel ex munere Jos. Scaligeri [*i. e. ex Vossiano q. 86*] habui, nonnulla et in Italia conquisivi [*Haec sunt 890—892*]. Tum habet *c. 112* 436 145 132 181 891 88 218 156 793 196 224 892 782 760; *c. 870 Meyeri et 387 Meyeri. In praefatione habet 890.*

## 716

B. III 110. M. 938.  
B. III 234.

- Vtilibus monitis prudens adcommoedet aurem.  
 Non laeta extollant animum, non tristia frangant.  
 Dispar vivendi ratio est, mors omnibus una.  
 Grande aliquid caveas timido committere cordi.  
 5 Numquam sanantur deformis vulnera famae.  
 Naufragium rerum est mulier male fida marito.  
 Tu si animo regeris, rex es; si corpore, servus.  
 Proximus esto bonis, si non potes optimus esse.  
 Nullus tam parvus, quin prodigus ex alieno.  
 10 Audit quod non vult, qui pergit dicere quod vult.  
 Non placet ille mihi, quisquis placuit sibi multum.  
 Iuri servitium defer, si liber haberis.  
 Vel bona contemni docet usus, vel mala ferri.  
 Ex igne ut fumus, sic fama ex crimine surgit.  
 15 Paulisper laxatus amor decedere <sup>†</sup>potest.  
 Splendor opum sordes vitae non abluit umquam.  
 Inprobus officium scit poscere, reddere nescit.  
 Inridens miserum dubium sciat omne futurum.  
 Mortis imago iuvat somnus, mors ipsa timetur.

716. (cf. *Columbani monosticha*) *P* = *Parisinus* 9847 s. IX (cont. *Huemer Stud. Vindob.* 4, 170). *A* = *Palatinus* 239 s. X. *R* = *Reginensis* 800 s. XI. *C* = *Parisinus* 8069 s. XI. *E* = *Vorauensis* 111 s. XII. *V* = *Vindobonensis* 2521 s. XII. *M* = *Turonensis* 164 *Marbodi* (in *Hildeberti et Marbodi ed. Benedict. p. 1634*). *Regin.* 166 s. X—XI *habet v. 1—8*. — Incipiunt uersi in singulis generalis sententiae *P* Incipiunt sententiae generales in singulis uersibus *A* Versus Platonis translati de greco *E* Versus Platonis de greco in latinum translati *V*, cf. c. 490. Pro uerbia Catonis philosophi *M* *Inscr. om. C* *Ordinem versuum, qui in libris valde variat, sequor libri P; in contextu sequor P et versibus 6, ubi deest, A et (v. 81) E*. — *RCM et ceteris locis AE raro afferam.* 4 *om. A* corda *P* cordi *E* 9. 11. 13. 17 *om. A* 12 Iure *P* Iuri *R* Iuris *A* Nulli *E* deffer *P* si *DE* sic *PA* aberis *P* 13 contempni *P* 15 in solo *A* extat potest *A* quibit *Maius* perstat *Ziehen* 16 *om. P*, exstat in *AC* 18 sciat *AE*, *om. P*

Quanto maior eris, tanto moderatior esto. 20  
 Alta cadunt odiis, parva extolluntur amore.  
 Criminis indultu secura audacia crescit.  
 Quemlibet ignavum facit indignatio fortem.  
 Divitiae trepidant, paupertas, libera res est.  
 Haud homo culpandus, quando est in crimine casus. 25  
 Fac quod te par sit, non alter quod mereatur.  
 Dissimilis cunctis vox vultus vita voluntas.  
 Ipsum se cruciat, te vindicat invidus in se.  
 Semper pauperies quaestum praedivitis auget.  
 Magno conficitur discrimine res memoranda. 30  
 Terra omnis patria est, qua nascimur et tumulamur.  
 Aspera perpressu fiunt iucunda relatu.  
 Acrius adpetimus nova, quam iam parta tenemus.  
 Labitur ex animo benefactum, iniuria durat.  
 Tolle mali testes: levius mala nostra feremus. 35  
 Vir constans quicquid coepit complere laborat.  
 Saepe labor siccatur lacrimas et gaudia fundit.  
 Iniustus, qui sola putat proba, quae facit ipse.  
 Tristibus addiciatur gravius, si laeta recordor.  
 Omne manu factum consumit longa vetustas. 40  
 Quid cautus caveas, aliena exempla docebunt.  
 Haud ullum tempus vanitas simulata manebit.  
 Ne crede amissum, quicquid reparare licebit.  
 Condit ferula fames; plenis insuavia cuncta.  
 Doctrina est fructus dulcis radicis amarae. 45

21 parua *P*, corr. *p*    22. 23 om. *A*    23 Quaelibet *P*  
 Queml. *E*    24 Trepédant *P*    25 Tunc *M*    26 par(s  
 eras.) *P*    28—31 om. *A*    28 se] te *M* in se] ipse *M*  
 32 perpressi *P*; recte *AE*    33. 35 om. *A*    36. 38. 42 43  
 om. *A*    37 dolor *M* fundunt *PAM* fundit *E*    38 in  
*PRM* est quid *P* probas *P* probae *R*; recte *M*  
 39 gra uis, *P* recorder *A*    41 cantus *P*    42 Illum *P*  
 (multum *E*) mentis s. manebunt *E*    43 Nec redeam  
 ipsum *P*, recte *E*    44 famis *A*    vernacule: *Hunger ist*  
*der beste Koch.*    45 Doctrinae *P* m. pr. -na *A* amare *P*  
*m. pr.*

- Vti ut divitiis bonitas, sic luxus abuti.  
 Non pecces tum, cum peccare impune licebit.  
 Spes facit inlecebram visuque libido movetur.  
 Vera libens dices, quamquam sint aspera dictu.  
 50 Tristis adest maeror, si cesset laeta voluntas.  
 Non facit ipse aeger, quod sanus suaserit aegro.  
 Absentum causas contra maledicta tuere.  
 Ipsos absentes inimicos laedere noli.  
 Vlcus proserpit, quod stulta silentia celant.  
 55 Qui vinci sese patitur pro tempore, vincit.  
 Nemo ita despectus, quin possit laedere laesus.  
 Cum accusas alium, propriam prius inspicere vitam.  
 Nemo reum faciet, qui vult dici sibi verum.  
 A deo expectemus longævam ducere vitam.  
 60 Votis concessam scelus est odisse senectam,  
 Quicquid inoptatum cadit, hoc homo corrigit arte.  
 Consilii regimen virtuti corporis adde.  
 Vincere velle tuos perquam victoria turpis.  
 Cum vitia alterius satis acri lumine cernas  
 65 Nec tua prospicias, sis verus crimine caecus.  
 Nonnumquam vultu tegitur mens taetra sereno.  
 Durum etiam facilem facit adsuetudo laborem.  
 Quisque miser casu alterius solatia sumat.  
 Si piget admissi, committere parce pigenda.  
 70 Robur confirmat labor, at longa otia solvunt.

46—54 *om. A* 46 *dintius P, sed corr. p (qui solus versum habet). Cf. Catonis distich. III 21 'Utere quaesitis, sed ne videaris abuti.'* 47 *peccet P, corr. pE tū P*  
 48 *illecebras E usu P, corr. p, E uisu C* 50 *m.] memer P meror p messis E cesset PE cessit Baehrens*  
 52 *maledictā P, corr. p* 55 *vincisse P vinci s. AE*  
 56 *dispectus PA desp. E* 58—61 *om. A* 59 *in solo P expectam' P expetimus Huemer vel expectemus* 61 *ante PE arte V* 68 *om. AE perquam P ]satis est C*  
 64 *Con P, corr. p Cum A cernis PA, corr. Maius*  
 65 *sis P sis A uerus PA vero Buecheler* 66—76 *om. A*  
 67 *adsuetu P -do pE* 68 *sumat P rimat E*  
 69 *pigea mirsi P, corr. p (om. E)* 70 *sic E Robor P at E aut P*

Vt niteat virtus, absit rubigo quietis.  
 Mitte arcana deo caelumque requirere quid sit.  
 Quod nocet, interdum si prodest, ferre memento;  
 Dulcis enim labor est, cum fructu ferre laborem.  
 Laetandum est vita, nullius morte dolendum est: 75  
 Cur etenim doleas, a quo dolor ipse recessit?  
 Dum speras, servis; cum sint data praemia, †saevis.  
 Ille nocet gravius, quem tu contemnere possis.  
 Quod metuis, cumulas, si velas crimine crimen.  
 Suffragium laudis quod fert malus, hoc bonus odit. 80  
 Magni magna parant, modici breviora laborant.

*Haec quoque sunt in E; ut Hildeberti sunt in Paris. 14194:*

Formula vivendi praesto est tibi: pauca loquaris,  
 Plurima fac. sit utrisque comes modus, utile, pulchrum;  
 Obsequiis instes: ea pro te munera poscent.  
 Sobrius a mensis, a lecto surge pudicus.  
 Stans casum metuas, speres prostratus; et illum, 5  
 Quem colis in titulis, miserum abiectumque tuere.  
 Vt decet et prodest, et amabis et oderis idem.

*v. 72 irrepsit in Catonis Disticha II 2, 1*

72 archana *P* qđ *P* 74 Duſcis et fruct' *P*, corr. *p*;  
 recte *C* 77—81 om. *P* 77—80 sunt in *A* solo 77 cum  
 data sint pr. saevis *A* servis *Maius*. 78 Ille etiam  
 grauius nocet *A*, corr. *Maius* tu *Maius*, om. *A* non  
*Bachrens* 81 est in *E* solo. Debile saepe caput totum  
 dat debile corpus, Et (*lege At*) faciunt firmum fortia membra  
 caput *E*, in quo c. 644 sequitur. — Quae *Bachrens*  
*PLM III* 240—242 tamquam *Catoniana* addidit, *Alcuini*  
 sunt: cf. *Poetae aevi Carolini* ed. *Duemmmler I* 275 et *N.*  
*Archiv.* 7, 419. — Formula vivendi sqq. cf. *Hildebertus* ed.  
*Beaugendre p.* 1333 Ad nepotem (*ubi I Forma 2 pu.*) rec-  
 tum 3 praemia poscant 5 timeas 6 colis insignem; *v. 4. 8.*  
*7. 5. 6*) et *Nov. Arch.* 2, 403.

## 717

B. M. —  
B. IV 178.

- Doctiloqui carmen ructatum fonte Maronis  
 Bis senis numero florens se milibus explet  
 Et super hos octingentis septem quadraginta  
 Versibus adiunctis concluditur omne volumen,  
 5 Quod cecinit quondam variato fulmine linguae:  
 Pastores Cererem Bacchum pecus et bona mellis,  
 Naufragium flammās errores vulnera ludos,  
 Tartara, post Latium, sic Teucros bella frementes,  
 Hostibus Ascanium Rutulis in castra relictum,  
 10 Proelia post reditum, devictam Marte Camillam,  
 Et sua cedentem profugo conubia Turnum.

## 718

## Ad Oceanum

B. V 113. M. 1055.  
B. III 165.

- Vndarum rector, genitor maris, arbiter orbis,  
 Oceane o placido conplectens omnia [gyro],  
 Tu legem terris moderato limite signas,  
 Tu pelagus quodcumque facis fontesque lacusque.  
 5 Flumina quin etiam te norunt omnia patrem;  
 Te potant nubes, ut reddant frugibus imbres.  
 Cyaneoque sinu caeli tu diceris oras  
 Partibus ex cunctis inmenso cingere nexu.

717—718. *P* = *Parisinus* 18026 *olim Sangermanensis*  
 1188 *saec. IX*.

717 *fol. 75 v.* (post c. 507—518. 555—557) *sine titulo*.  
 2 numeri *P. Vergilius secundum codices* 12912 *versibus con-*  
*stat.* 5 quodam *P*, corr. *Quicherat* (ed. *pr. Bibl. des chartes*  
*t. II p. 129*) fulmine *P*, cf. 668, 5 flumine *Buecheler*  
 11 torum *P*.

718. Incipit de oceano *P* *ibidem*. 1 Vudarum *P*  
 2 Océane o *Heinsius* Oceano *P* gyro *om. P*, add. *Huemer*  
*ex Sedulio II* 65: 'conplectens omnia gyro.' (flexu vel cursu  
*Burmān*, fluctu vel ponto *Wernsdorf*) 3 limite *Hein-*  
*sius* limine *P* 4 qđcūq; *P* 5 neŕ *P*, norunt *Burm.*  
 6 potant *Wernsdorf* p̄tant *P* pensant *Zichen*  
 8 inīmsa *P*, corr. *Burmān*



Tu fessos Phoebi reficis si gurgite currus  
 Exhaustisque die radiis alimenta ministras, 10  
 Gentibus ut clarum referat lux aurea solem,  
 Si mare, si terras caelum mundumque gubernas,  
 Me quoque cunctorum partem, venerabilis, audi.  
 Alme parens rerum, supplex precor. ergo carinam  
 Conserves, ubicumque tuo committere ponto 15  
 Hanc animam, transire fretum, discurrere cursus  
 Aequoris horrissoni Sortis fera iussa iubebunt;  
 Tende favens glaucum per levia dorsa profundum,  
 Ac tantum tremulo crispentur caerula motu,  
 Quantum vela ferant, quantum sinat otia remis. 20  
 Sint fluctus, celerem valeant qui pellere puppem,  
 Quos numerare libens possim, quos cernere laetus:  
 Servet inoffensam laterum par linea libram,  
 Et sulcante viam rostro submurmuret unda.  
 Da pater, ut tute liceat transmittere cursum, 25  
 Perfer ad optatos securo in litore portus  
 Me comitesque meos. quod cum permiseris esse,  
 Reddam quas potero pleno pro mu[nere] grates.

B. M. B. —  
 C. Scr. eocl. V.  
 X 310. XVI 315.

719

Omnipotens genitor tandem miseratus ab alto,  
 Postquam cuncta dedit caelo constare sereno,

9 fesso *P*, corr. *Heinsius* gurgitae *P* 10 Exhaustisq;  
*P* alimta *P* 16 fretum *scripsi* fer& e *P* (fretum et  
*Burmman*) discurre cursus *P* gyris *Buecheler* fretas et  
 currere *Bachrens* decurrere olim *ego* 17 horrisson sortē *P*,  
 corr. *Burmman* 19 cerula *P* si nat *P* sinat otia  
 [esse] remis i. e. sinat tuto et lente moveri remos.  
 21 pupē *P* 23 (*P* fol. 76 r.) par *Buecheler* pars *P*  
 24 Et *Wernsdorf* Te *P* 25 liceant *P* cursu *Buecheler*;  
 potius tutum *puto* curram 'i. e. navem' *Bachrens* 26 por-  
 tas *P* 27 pmisseris *P* 28 plenas *Meyer* pmu grates *P*,  
 corr. *Heinsius*

719. C = *Parisinus* 13047 olim *S. Germani* 841 (*Cor-  
 beiensis*) saec. IX f. 113 r. *Primus* ed. *Martène* (*Collectio*

- Omnibus in terris divinum aspirat amorem,  
Semper honore pio nomen Natiue Patrisque  
5 Ornare et canere paribusque in regna vocari  
Auspiciis; huic progeniem virtute futuram  
Egregiam, et totum quae legibus occupet orbem.  
Ne tamen in terris mortalia pectora turbet  
Ignotum numen, Deus aethere missus ab alto  
10 Mortalis visus potuit quantusque videri.  
Virgo matura fuit iam plenis nubilis annis,  
Cui genus a proavis ingens nomenque decusque.  
Intemerata toris — talem se laeta ferebat —  
Casta pudicitiam miro servabat amore.  
15 Huic se forma dei (caelo demissus ab alto  
Spiritus intus alit) et casto se corpore miscet.  
Ante tamen dubiam dictis solatur amicis:  
'Alma parens, mundi dominum paritura potentem  
(Nam te digna manent generis cunabula sancti),  
20 Vade' ait 'o felix nati pietate, quocumque vocaris  
Auspiciis manifesta novis! hic vertitur ordo  
Huius in adventu: fides et fama perennis.'  
Dixerat: illa pavens, oculos suffusa nitentis,  
Suspirans imoque trahens a pectore vocem  
25 Virgo refert: 'haud equidem tali me dignor honore;

*ampliss. IX 126) et inscripsit De verbi incarnatione. Huemeri collatione (Scriptt. eccles. acad. Vindob. X 310; cf. Schenkl. ib. XVI 615) utor. 'Centonem de Christo Vergilianis compaginatum versibus apocryphum' Gelasius qui a. 492—496 papa erat commemorat aut hunc aut c. 16 (cf. Mus. Rhen. 31, 479). Versibus defuit lima ultima: ex Vergilianis ita consuti sunt, ut iusta hexametri forma nondum adsit, versus 16 20 22 25 30 58 73 76 78 80 87 107. Quos emendare labor est irritus. — Confer c. 719<sup>a</sup>. 6 huic add. Schenkl ex Aen. VII 257 hinc Martène progeniemque piam C<sup>1</sup> futura C 8 Nec amen C 10 qualisque Aen. II 591. num quandoque? coetusque videre Ziehen 11 natura C 13 tori Huemer 15 dimissus C 16 Intulit Ziehen, sed cf. Aen. VI 726 et casto se C et del. Martène 20 Verg. Aen. III 480. Ecl. 3, 49 (pietate del. Schenkl) 25 Aen. (IV 31) I 835*

Non opis est nostrae nec fas, nec coniugis umquam  
 Praetendi taedas aut haec in foedera veni.  
 Sed post iussa Deum nihil est, quod dicta recusem.  
 Accipio agnoscoque libens: sequor omina tanta  
 Promissisque Patris exsequar caelestia dona,  
 Admiranda Dei tantarum munera laudum.' 30

Panditur interea domus omnipotentis Olympi  
 Sideream in sedem, terras unde arduus omnis  
 Aspicit et natum verbis compellat amicis:  
 'Nate, meae vires, mea magna potentia solus, 35  
 Nate, mihi quem nulla dies ab origine rerum  
 Dissimilem arguerit, comitem complector in omnis.  
 Te sine nil altum mens inchoat: omnia mecum  
 Aeternis regis imperiis; et quidquid ubique est,  
 Nulla meis sine te quaeretur gloria rebus: 40  
 Omnia sub pedibus, qua sol utrumque recurrens  
 Aspicit oceanum, vertique regique videbunt.  
 Quae tibi polliceor (neque est te fallere quicquam),  
 Haec tibi semper erunt vatum praedicta priorum,  
 Nec mea iam mutata loco sententia cedit. 45  
 Nascere praeque diem veniens age, lucifer, alnum;  
 Nascere, quo toto surgat gens aurea mundo.  
 Vnde etiam magnus caelorum nascitur ordo.  
 Nascere, ut incipiant magni procedere menses,  
 Ne maneant terris priscae vestigia fraudis, 50  
 Prospera venturo laetentur ut omnia saeclo.  
 Adgredere o magnos (aderit iam tempus) honores:  
 Aspera tum positae mitescent saecula bellis,  
 Pacatumque reges patriis virtutibus orbem.'

Haut mora: continuo Patris praecepta facessit, 55

27 Praetendit aetas C 28 Dei Schenkl deum Aen.  
 VI 461, C 30 Aen. V 863. Georg. IV 1 (ubi exsequar).  
 patriis C sequar haec Arevalus 31 Ammiranda C  
 33 Sideriam C 37 Dissimile C comitem casus compl.  
 Aen. IX 275 40 quaeritur C 45 caedit C 48 saeculo-  
 rum Schenkl 53 mitescunt C 54 pagatumque C  
 57 numine Martène, cf. Aen. VI 60

Aethere se mittit figitque in virgine vultus,  
 Nec mortale tuens, afflata est lumine quando  
 Iam propiore Dei . . nam tempore eodem  
 Matri longa decem tulerunt fastidia menses,  
 60 Et nova progenies mox clara in luce refulsit.  
 Mox etiam magni processit numinis astrum,  
 Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.

. . . . .

'Ille dies primus leti primusque salutis  
 Monstrat iter vobis ad eum; quem semper acerbum,  
 65 Semper honoratum cuncti celebrate faventes.  
 Annua vota tamen noctem non amplius unam  
 Haut segnes vigilate, viri, dapibusque futuris  
 Luce palam cumulate piis altaria donis.  
 Hac vestri maneant in religione nepotes.  
 70 Iamque egomet Patris sedes arcemque reviso.  
 Accipite ergo animis atque haec mea figite dicta,  
 Ore favete omnes et huc advertite mentem.  
 [Hanc] e diverso sedem quotiens venietis in unam,  
 Vndique collecti pacem laudate frequentes.  
 75 Cogite concilium, coeant in foedera dextrae,  
 Qua datur pacis solum inviolabile pignus.  
 Discite iustitiam, aeterna in pace futurae  
 Concordes animae, si non inrita dicta putatis.  
 Nulla dies usquam memori vos eximet aevo:  
 80 Mortalem eripiam formam, et praemia reddam  
 Fortunatorum nemorum sedesque beatas.  
 Non eritis regno indecores, nec vestra feretur  
 Fama levis, mecum pariter considerare regnis.

58 propiora C. Aen. VI 51. Georg. I 483. Dei summi  
 Schenkl. 59 mensis C post 62 permulta deesse statui.  
 64 ad eo C acervum C 65 caelebrate C 67 Aut  
 signes C 73 Hanc addidi venientis C. Aen. II 716:  
 Hanc e div. s. v. in u. E olim delevi. Sedem e diverso  
 Schenkl 75 consilium C 76 Aen. XI 298 et 363.  
 78 Aen. VI 827. X 244. 79 extimet C 80 Aen. IX 100.

Urbem quam statuo, vestra est: intrare licebit.  
 Nusquam abero, et tutos patrio vos limine sistam: 85  
 Idem venturos tollemus in astra nepotes.  
 Quae vero nunc quoque vobis, dum vita manebit,  
 Praemia digna feram? non vobis numine nostro  
 Divitis uber agri rerumque opulentia deerit.  
 Fundit humo facilem victum iustissima tellus 90  
 Proventuque onerat sulcos atque horrea vincit,  
 Floret ager, spumat plenis vindemia labris,  
 Exuberant fetus ramos frondentis olivae,  
 Quotque in flore novo pomis se fertilis arbor  
 Induerit, totidem autumnos matura tenebit. 95  
 Non liquidi gregibus fontes, non gramina deerunt,  
 Et quantum longis carpent armenta diebus,  
 Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.  
 Haec sunt, quae nostra deceat vos voce moneri.  
 Vivite felices et condita mente tenete.' 100  
 Haec ubi dicta dedit, mox sese attollit in auras.  
 Suspiciens caelum caput inter nubila condit.  
 Atque ita discedens terris animisque suorum  
 Concretam exemit labem purumque relinquit  
 Aetherium sensum atque aurai simplicis ignem. 105  
 Ex illo celebratus honos, laetique minores  
 Servavere diem, atque haec pia sacra quotannis  
 Matres atque viri, pueri innuptaeque puellae  
 Carminibus celebrant paterisque altaria libant.  
 Ast ego qui cecini magnum et mirabile numen, 110  
 Haec eadem gentique meae generique manebunt.

85 auero *C* tuto patri suo l. *C* 87 vobis quoque  
 nunc *conieci* 89 derit *C* 90 homo *C* 91 honerat *C*  
 93 Exsuperant *Huemer* 94 Quodquae *C* 96 deerunt  
 sic *C* 97 dibus *C* 98 reponit *C* 103 discedens *C*  
 106 celebratos *C* 107 sacra quodannis *C*. *Aen.* VIII 269  
 V 59. 110 quīs *Ziehen*.

719<sup>a</sup>

[POMPONII]

B. M. B. —  
C. Scr. eocl. V.  
XVI 609.

Versus ad gratiam domini

Inducit duas personas, Meliboeum  
et Tityrum.

- Tityre, tu patulae recubans sub tegmine fagi,  
Nescio qua praeter solitum dulcedine laetus,  
Fortunate senex! hic inter flumina nota  
Et fontis sacros deductos dicere versus  
 5 Et cantare paras divino carmine, pastor,  
Formonsi pecoris custos, formonsior ipse.
- TIT. Non incerta cano vatum praedicta priorum.  
An quicquam nobis tali sit munere maius?  
O Meliboe, deus haec nobis otia fecit.
- 10 Namque erit ille mihi semper deus atque hominum rex,  
Omnipotens genitor, rerum cui summa potestas;  
Quem qui scire velit, divinum aspiret amorem.  
Haut ignota loquor, totum quae sparsa per orbem.  
Ipsi laetitia voces ad sidera iactant
- 15 Intonsi montes, ipsae iam carmina rupes,  
Ipsa sonant arbusta: deum namque ire per omnes  
Terrasque tractusque maris caelumque profundum  
Ne dubita — nam vera vides — qui foedere certo  
Aeternis regit imperiis et temperat iras.
- 20 Ni faciat, maria ac terras nox incubat atra.
- MEL. Felix, qui potuit rerum cognoscere causas.

*P* = *Palatinus* 1753 saec. IX—X fot. 69<sup>r</sup>. *P*: Pomponii om. (add. *Bursian* ex *Isidoro orig.* I 39, 25: 'Sic . . quidam Pomponius ex eodem poeta (*Vergilio*) inter cetera stili sui otia Tityrum in Christi honorem composuit.' *Idem locos Vergilianos apposuit et pleraque emendavit in Nuntiis acad. Monac. XI* (1878 b), 29 sqq. *Deest lima ultima v.* 26 34 55 74 89 112 al. *P*: Moeliboeum 4 diductus 5 pares 6 pecori 7 Tyt (*sic ubique*) 9 meliboe 13 totumque 19 aeternisq; (q; *erasum*) 20 incubat (m *eras*.)

Namque — fatebor enim — genus a quo principe  
nostrum,

Audierat Stimicon; laudavit carmina nobis.

Sis felix! nam te maioribus ire per altum

Auspiciis manifesta fides pro laudibus istis. 26

TIT. Accipe daque fidem: neque est ignobile carmen.

Maior agit deus atque opera ad maiora remittit.

Vnus qui nobis cunctando restituit rem,

Ille operum custos, hominum rerumque repertor,

Quo sine nil altum mens inchoat, ipse volutat 30

Quae sint, quae fuerint, quae mox ventura trahantur.

His etenim signis atque haec exempla secuti

Esse animas partem divinae mentis et haustus

Aetherios dixere, quia sit divinitus illis

Ingenium. Quamvis angusti terminus aevi 36

Terrenique hebetant artus moribundaque membra,

At genus immortale manet: ne quaere doceri.

Igneus est ollis vigor et caelestis origo,

Et cum frigida mors anima seduxerit artus,

Has omnis, ubi mille rotam volvere per annos, 40

Tempora dinumerans deus evocat agmine magno.

Reddunt se totidem facies terraeque dehiscunt;

Sed revocare gradum superasque evadere ad auras,

Hoc virtutis opus, terras temptare repostas

Sideream in sedem atque alto succedere caelo. 46

MEL. Tityre, tamne aliquas ad caelum hinc ire putandum est

Sublimis animas iterumque ad tarda reverti

Corpora? nos alia ex aliis in fata vocamur?

Immortalis ego? pertemptant gaudia pectus,

Si modo quod memoras factum contingere possit. 50

TIT. Ne dubita, nulla fati quod lege tenetur:

Crede deo — nam vera vides —; sine posse parentem,

23 stimi conlaudabit    26 nec qui est    33 austus  
34 Aethereos    39 animas eduxerit    (46 iamne *Petschenig*)  
48 Corporē<sup>a</sup>

Quod minime reris! fato prudentia maior.

MEL. Credo equidem, nec vana fides. Quis talia demens

55 Abnuat? et me victusque volensque remitto.

Stultus ego parvis componere magna solebam;

Nec mea iam mutata loco sententia cedit.

Vnum oro: doceas iter et sacra ostia pandas,

Quidve sequens tantos possim superare labores.

[TIT.] Dicam equidem nec te suspensum, nate, tenebo,

61 Et quo quemque modo fugiasque ferasque laborem.

Aude, hospes, contemnere opes: via prima salutis.

Intemerata fides et mens sibi conscia recti

Praemia digna ferunt; freti pietate per ignem

65 Invenere viam: requies ea certa laborum.

Invitant croceis halantes floribus horti

Fortunatorum nemorum sedesque beatae

Semper erunt, quorum melior sententia menti:

His locus urbis erit, divini gloria ruris.

70 Nam qui divitiis soli incubuere repertis,

Distulit in seram commissa piacula mortem.

Ausi omnes immane nefas ausoque potiti

Vrgentur poenis. Quam vellent aethere in alto

Omnia et superas caeli venisse sub auras!

MEL. Quae tibi, quae tali reddam pro carmine dona?

75 Non opis est nostrae; nomen tollemus ad astra,

Tityre. Discussae umbrae et lux reddita menti.

[TIT.] Non haec humanis opibus, non arte magistra

Proveniunt: quae sit poteris cognoscere virtus.

80 Ni refugis, prima repetens ab origine pergam.

MEL. Immo age et a prima dic, hospes, origine nobis:

Accipio agnoscoque libens ut verba parentis.

TIT. Accipe: prisca fides facto, sed fama perennis.

53 Quod m. reris *Verg. Aen.* 6, 97 Quam minime re  
fato, *deinde spatium quattuor litt.*, prud. m. *P.*, cf. *Georg.*  
1, 416. 56 componere magno 57 caedit 58 hostia

60 Tit. om. 61 Et quocumque 62 contemp<sup>ne</sup>ore  
66 alantes 70 reperti 73 uellens . 77 TIT 78 TIT  
om. 83 facta



Nunc canere incipiam, quoniam convenimus ambo  
 Montibus in nostris: referunt ad sidera valles. 85  
 Magnus ab integro saeculorum nascitur ordo.  
 Maius opus moveo: laudes et facta parentis.  
 Nam neque erant astrorum ignes nec lucidus aethra  
 Siderea polus, et nox obscura tenebat.  
 Tum pater omnipotens, rebus iam luce relectis, 90  
 Aëra dimovit tenebrosum et dispulit umbras.  
 Principio caelum et terras solemque cadentem  
 Lucentemque globum lunae camposque liquentes,  
 Noctis iter, stellis numeros et nomina fecit,  
 Vnde hominum pecudumque genus vitaeque volantum 95  
 Et quae marmoreo fert monstra sub aequore pontus.  
 Et medium luci atque umbris iam dividit orbem  
 Temporibusque parem diversis quattuor annum.  
 Nec torpere gravi passus sua regna veterno  
 Movit agros, curis acuens mortalia corda, 100  
 Vt varias usus meditando extunderet artes.  
 Hic genus indocile ac dispersum montibus altis  
 Composuit legemque dedit. ditione tenebat.  
 Hinc populum late regem aevoque superbum  
 Venturum excidio docuit post exitus ingens 105  
 Victor ab Aurorae populis et litore rubro.  
 Tunc victu revocant vires, caelestia dona,  
 Deterior donec paulatim ac decolor aetas  
 Et belli rabies et amor successit habendi.  
 Regnorum inmemores turpique cupidine capti! 110  
 Tunc variae inludunt pestes: malus abstulit error  
 Aegyptum viresque Orientis: miranda videntur  
 Omnigenumque deum monstra et latrator Anubis.  
 Quid delubra iuvant simulacraque luce carentum?  
 Non tali auxilio nec defensoribus istis 115  
 Tempus eget: cum vestra dies volventibus annis

87 Maris      88 aether (*cf. Aen. 3, 585*)      90 luce  
 rectis      97 orbem (*em ex is*)      102 Nec (*Hinc Bursian*  
*Hic Schenkl*) (112 mira *Schenkl, sed cf. Aen. 8, 687. 1, 494*)  
 113 monstrat et

- Verba redarguerit, poena commissa luetis.  
 Quin potius pacem aeternam <sup>†</sup>et tanti muneris  
 Cuncti obtestemur? Haec ara tuebitur omnis.
- 120 His actis aliud genitor secum ipse volutat.  
 Quo vitam dedit aeternam, quo mortis adempta est  
 Condicio, et caelo tandem miseratus ab alto est.  
 Respicit humanos pietas antiqua labores  
 Exitiis positura modum, responsa dabantur
- 125 Fida satis: manifesta fides secreta parentis.  
 Ipse haec ferre iubet celeris mandata per auras  
 Interpres divum; spirantemque adfore verbis  
 Seraque terrifici cecinerunt omina vates;  
 Namque fore inlustrem dictis factisque canebant.
- 130 O quam te memorem, virgo? cui mentem animumque  
 Semine ab aethereo superis concessit ab oris  
 Omnipotens.’

719<sup>b</sup>

## [TIBERIANI]

B. M. —  
B. III 265.

## Incipit versus Socratis philosophi.

Aurum quod nigri manes, quod turbida versant  
 Flumina, quod duris extorsit poena metallis,

118 et tanti muneris *tum spatium* 4 *litt.* P et numinis  
 aram *Schenkl* (*ex Aen.* 8, 186) aut certamina tanta *conieci*  
 (*ex Aen.* 4, 98): *certamina i. e. praemia, ἀγωνίσματα*

119 tuebimur 121 aeternam dedit 124 dabuntur  
 126 haec manifesta fides celeris (*ex v.* 125) P ferre iubet  
*scripsi ex Aen.* 4, 270 127 Interpretes monitum spirantum-  
 que P divum *scripsi ex Aen.* 4, 378; *de rell.* cf. 8, 304;  
 10 547. 128 omnia 129 canebat 130 O qua(m te  
*in ras.) P*

719<sup>b</sup>. P = *Parisinus* 7972 saec. IX ex., ex quo ed.  
*Holder* a. 1876 in *Novo Archivio* I 415. H = *Harleia-*  
*nus* 3685 s. XV, ex quo *tamquam ineditum* ed. *Bachrens*  
 a. 1877. Tiberianus vir disertus praefectus praetorio Gallias  
 regit *Hieronymus chron.* ad a. 338 p. C. De auro P In-

Aurum, quo pretio reserantur limina Ditis,  
 Quo Stygii regina poli Proserpina gaudet,  
 Aurum, quod penetrat thalamos rumpitque pudorem, 5  
 Qua ductus saepe inlecebra micat impius ensis . . .  
 In gremium Danaes non auro fluxit adulter  
 Mentitus pretio faciem fulvoque veneno?  
 Non Polydorum hospes saevo necat incitus auro?  
 Altrix infelix, sub quo custode pericli 10  
 Commendas natum? cui regia pignora credis?  
 Fit tutor pueri, fit custos sanguinis aurum!  
 Inmitis nidos coluber custodiet ante  
 Et catulos fetae poterunt servare leaenae.  
 Sic etiam ut Troiam popularet Dorica pubes, 15  
 Aurum causa fuit, pretium dignissima merces.  
 Infami probro palmam convendit adulter.  
 Denique cernamus, quos auro servit in usus.  
 Auro emitur facinus, pudor almus venditur auro,  
 Tum patria [at]que parens, leges pietasque fidesque: 20  
 Omne nefas auro tegitur, fas proditur auro.  
 Porro hinc Pactolus, porro fluat et niger Hermus!  
 Aurum, res gladii, furor amens, ardor avarus,  
 Te celent semper vada turbida, te vada nigra,  
 Te tellus mersum premat infera, te sibi nasci 25  
 Tartareus cupiat Phlegethon Stygiaeque paludes.

cipit uersus Socratis philosophi *H* Tiberiani *add. Baeh-*  
*rens ex Servio ad Aen.* 6, 186 'Tiberianus: Aurum . . Ditis'  
 (v. 3). 1 uersam *P* 2 extendit *P* poena *H* (i. e. *ad*  
*metalla damnati*) poë *P* 3. 4 in *mg.* *P* 4 dictis *P*  
 tigi *P* regna *H* teste *Noltio* 5 quo *P* 6 Quo *H* igneus  
 ensis *P* post 6 lacunam statuit *R. Oehler* 7—18 *om.* *P*  
 7 danaïs *H* 9 hospis *H* 10 Astrix *H* 12 custus *H*  
 14 vitulos *Rossberg* fetae *idem* fere *H* 15 et iam  
 utro iā *H* 16 post fuit vel post merces lacunam statuit  
 17 Infamem *H* 18 uenit in usum *H*, *corr. Baehrens*  
 19 enitur *H* facinus, *corr.*, *P* 20—26 *om.* *P* 20 at *add.*  
*Baehrens* 22 huic *H*, *corr. Rossberg* 24 nuda nigra  
*H*; cf. *Prudentius Psychom.* 94: Te volvant subter vada  
 flammea, te vada nigra 25 nasti (?) *H* 26 flegeton *H*

Inter liventes pereat tibi fulgor arenas,  
Ne post ad superos redeat famis aurea puros!

719<sup>c</sup>

B. M. B. —

SIDONII subdiaconi  
[Lucani Belli civilis]

## Argumentum libri secundi

Anxiam [at] interea plebem luctusque dolorque  
Impellunt maestas in caelum fundere voces.  
Consilium capiunt una Brutusque Catoque,  
Caesaris an partes an Magni signa sequantur.  
5 Sed Caesar veniens adversos proterit armis.  
Interea Magnus Campanam tendit ad urbem  
Hortaturque suos veneranda voce cohortes,  
Destinat et natum, reges ut cogat in arma.  
Brundisii portum Caesar munimine claudit,  
10 Pompeiusque fugit perruptis nocte catenis.

## Argumentum libri V

B. M. —

Lentulus affatur maerentem voce senatum.  
Consultitur dubio Foebi de Marte sacerdos.  
Interea multo fessus iam membra labore  
Miles deposcit modicae sibi tempora vitae,  
15 Quem solita spernit mentis constantia Caesar.  
Inde petit tutus desertae moenia Romae

27 fulgor *P* fuluor *H* 28 Ne *P* Nec *H* famēs *P*  
famīs *H*, ut *Prudentius Psychom.* 479 (cf. *Verg. Aen.* III 57)

719<sup>c</sup>. *B* = *Bernensis* 370 saeculi IX—X, unde edidit  
*Vsener schol. in Lucan. t. I* p. 47. Incipit Argumentum libri  
secundi. Sidonius subdiaconus fuit (i. e. fecit) *B* 1 Anxius  
*Vsener* at addidi 5 poterit sed corr. *B* 6 tandit *B*  
7 coorthes sed corr. *B*

*Ex B ed. Vsener l. c. p.* 151. 16 inde pediturus *B*

Brundusiumque celer tenuitque Ceraunia velis.  
 Hinc fatis fretus parvam conscendere puppem  
 Ausus per noctem solo comitatus Amicla.  
 Corneliam Magno tutatur insula Lesbos.

20

B. M. B. —  
 C. E. V. XVI 563.

719<sup>d</sup> (olim 735)

Romulidum ductor, clari lux altera solis,  
 Eoa qui regna regis moderamine iusto,  
 Spes orbis fratrisque decus: dignare Maronem  
 Mutatum in melius divino agnoscere sensu,  
 Scribendum famulo qui iusseras. hic tibi mundi 5  
 Principium formamque poli hominemque creatum  
 Expediet limo, hic Christi proferet ortum,  
 Insidias regis, magorum praemia, doctos  
 Discipulos pelagique minas gressumque per aequor:  
 Hic fractum famulare iugum vitamque reductam 10  
 Vnius crucis auxilio, redditumque sepultae  
 Mortis et ascensum pariter sua regna petentis.  
 Haec relegas servesque diu tradasque minori  
 Arcadio, haec ille suo generi; haec tua semper  
 Accipiat doceatque suos augusta propago. 15

17 tenuit quae B      18 puppem B      19 amiclā  
 20 tutatast dubitans cl. u. 15 Vsener.

719<sup>d</sup>. C = *Augiensis* 217 nunc *Caroliruhensis* s. IX—X.  
 T = *Turicensis* bibl. urb. C 68 s. X. B = *Antverpiensis* 126  
 s. X (*Mus. rhen.* 56, 263). M = *Monac.* 18628 s. X—XI.  
 A = *Angelicanus* V 3, 22 s. XI, quem contuli. Est et in  
 recentioribus. De centone Vergiliano ad Theodosium misso  
 agitur. Solum C plene adnotabo. Incipit liber cento  
 Prob(a)e CT; sine titulo M. Versus in capite Sedulii scri-  
 bendi A. Versus de Sedulio in fine libelli B. Dedicatio  
 ad Theodosium Augustum vulgo. 1 Romulei Laur. 23, 15  
 2 regis CT ] tenes MA tenens B 4 sensum CT  
 5 qui iusserat CT 7 Expediat sed corr. C proferat A  
 proferre CT 10 factum CT, corr. Buecheler fructum  
 MAB fructu Ziehen (sc. crucis) 11 deditumque CT  
 14 semini libri generi edd. 15 que om. CT

719° (*olim* 910)

B. M. B. —

Quod natum Phoebus docuit, quod Chiron Achillem,  
 Quod didicere olim Podalirius atque Machaon  
 A genitore suo, qui quondam versus in augem  
 Templa Palatinae subiit sublimia Romae:

- 5 Quod Cous docuit senior quodque Abdera suasit,  
 Quod logos aut methodos simplexque empirica pangit:  
 Hoc liber iste tenet diverso e dogmate sumptum.  
 Namque salutiferas disponit pagina curas.  
 Istic répperies per nomina perque medellas
- 10 Descriptas species et pondera mensurarum  
 Congrua, quae sapiens sumes moderamine certo.  
 Ne fallare, vide, neu quae sunt parta saluti  
 Vertat in exitium non sollers cura medentis.

Sume igitur medicos pro tempore proque labore

- 15 Aetatisque habitu summa ratione paratos,  
 Gramine seu malis aegro praestare medellam  
 Carmine seu potius: namque est res certa saluti  
 Carmen ab occultis tribuens miracula verbis.  
 Quae curis hominum physicorum inventa pararunt,
- 20 Quaeque suis natura bonis terraque marique  
 Edidit, illa suis altrix simul atque creatrix  
 Fetibus omnigenis, quos parturit, ergo salubres

719°. C = Parisinus 6880 s. IX—X fol. 150r. post  
*Marcellum Empiricum*. c = Cornarii (qui ed. pr. a. 1536)  
*coniecturae in margine positae*. A = Arundelianus 166  
 s. X—XI. *Utrumque contulit H. Schoene mihiq[ue] lectionem  
 benigne concessit*. Ad lectorem A; *inscr. om.* C. Marcello  
 ipsi *Pithoeus*, Vindiciano *Barthius* hos versus tribuit, sed  
 falso; *praemissis enim hisce* 'Versiculis quoque lusimus . .  
 quod opusculum in infima parte huius codicis collocavi, et  
 ut sermone nostro opera haec claudantur, et nugas nostras  
 multiplex foliorum celet obiectus' *ad scribam codicis ali-*  
*cuius Marcelliani versiculi referuntur*. 1 chiro CA -on c  
 3 condam CA 5 chous C. *Hippocratem et Democri-*  
*tum dicit*. 6 locos aut mediodos A 7 docm. A  
 12 uidé A 15 paratus CA 17 salutis *Buecheler* 19 pa-

Suggestit impensas ponto et tellure creatas,  
 Angue, fera, pecude et fruge, alite, murice, pisce,  
 Lacte, mero, pomis, lymphis, sale, melle et olivo, 25  
 Sucis, unguinibns, taedis, pice, sulfure, cera,  
 Polline, farre, fabis, lino, scobe, vellere, cornu,  
 Bacis et balanis, lignis, carbone, favilla,  
 Floribus et variis herbis, holere atque metallis,  
 Sandyce et creta, spimitho, pumice, gypso, 30  
 Cadmia, chalciti, chalcantho, calce, †camino,  
 Cassitero †molli, lepide, cypro atque atramento.  
 Prome etiam (seu tunde prius seu contere gyro),  
 Quod viride hortus habet, vel quod carnaria siccum,  
 Alia serpyllumque, herbas thymbramque salubrem 35  
 Brassicaque et raphanos ac longis intiba fibris  
 Et mentam et sinapi coriandrum prototomumque,  
 Erucam atque apium, malvam betamque salubrem  
 Rutamque et nasturcum et amara absinthia misce,  
 Puleiumque potens nec non et lene cyminum. 40  
 Palmula nec desint Idumes nec pruna Damasci,  
 Quae cum multiplici contriveris orbe terendo,  
 In patinis excocta dabis aut grandibus ollis  
 (Verum adoperta) coques, ne fumida iura saporem  
 Corruptum reddant, quae mox fastidiat aeger. 45  
 Adde et aromaticas species, quas mittit Eous,

29 harbis, *corr.*, A 30 et] cum *Constantinus*  
 spimitho *CA*, *cf. Plinius NH* 34, 175, (*ubi psimythium*,  
*sed cf. v. 56*) cypso A. 31 chalcite *CA* calcantho *CA*  
*(cf. Plinius 34, 117; 123)* (calx *Plinius 36, 174*) cumino  
*Constantinus*. chalco et adusto c 32 lepido *CA*  
 lepide *Cornarius* (lepis *Plin. 34, 107*) cupro *Const.* cypro  
*CA* cyprio c atrameto A 33 cyro A 34 † q C  
 35 serpyllum c, *Plin. 20, 245*, serpullum *CA* ty.  
*CA* thy. *Plin. 19, 165* 36 raphanos A intubus *Plin.*  
 19, 129 37 senapi *CA* 39 que c, *om. CA* nascū  
 A 41 Idumes c odymes C edymes A 42 contritis  
*CA* 43 excosta C 44 adaperta *Tornaesius*  
 45 quem *Buecheler* 46 Eus A

- Vel quae Iudaicis fragrant bene condita capsis,  
 Tus, costum, folium, myrram, styracem, crocomagma,  
 Aspalathum, gallam, elleborum nigrumque bitumen  
 50 Et nardum et casias et amoma et cinnama rara,  
 Balsama, peucedanum, spicam, crocum atque bidellam,  
 Irim, castoreum, scillam, opium, panaceam,  
 Resinam, lepidum, euforbium, git atque pyretrum  
 Zingiber et calidum, mordax piper, et laser algens,  
 55 Agaricum, asarumque potens, aloen, aconitum,  
 Galbana, sandaracam, samsucum, sporon, alumen,  
 Acaciam, propolen, adarchen, cnicon, acanthum,  
 Andrachnen, acoron, opopanaca, pompholygemque,  
 Cyperum, ladanum, sagapenon et tragacanthon,  
 60 Scammoniam, †cypen, malabathron, ammoniacon.  
 Denique repperies istic, quod lucis in ortu  
 Indus Arabs Serus Perses divesque Sabaeus  
 Vicino sub sole legunt, quod praebet Orontes,  
 Eximium ignoto mittit quod Nilus ab ortu,  
 65 Decerptum foliis, ramo, cute, cortice, virga,  
 Quodque ab Idumaeis vectum seplasia vendunt  
 Et quidquid confert medicis Lagea cataplus.  
 Haec quicumque leges, poteris discernere tecum  
 Agnoscenda magis sive exercenda rearis.

47 iudaeicis A fragrant CA, corr. c 48 storacem(?)  
 A 49 Aspalathum CA -athos Plin. 12, 110 al. bitum A  
 51 crocon Burmann, sed o producta est. bdellium Plin.  
 12, 35 52 scillamque c 53 euforbium C euforbū A  
 euphorbeum Plin. 25, 143 55 agaricumque c  
 56 sandaracū A (-aca Plin. 35, 39 al.) psoricon c, Plin.  
 34, 119 sporon CA (sp- pro ps- ut v. 30) 57 propo-  
 limque et c (propolis Plin. 22, 107 al.). Num propolin?  
 adarcia Plin. 16, 157. cicon CA cnicon c, cnecon Plin.  
 21, 90 al. 58 acoronque c ponpholoumque CA -ly-  
 gem c, Plin. 30, 69 al. 59 sagapenonque et c trag. A]  
 rag. C 60 cepam c cyphi Helmreich 62 seres c  
 persis C 63 orontis A 65 roma A 66 edymis CA,  
 corr. c 67 lalagea CA Lagaea Salmasius, i. e. Aegyptia  
 cataplu A 69 seu CA

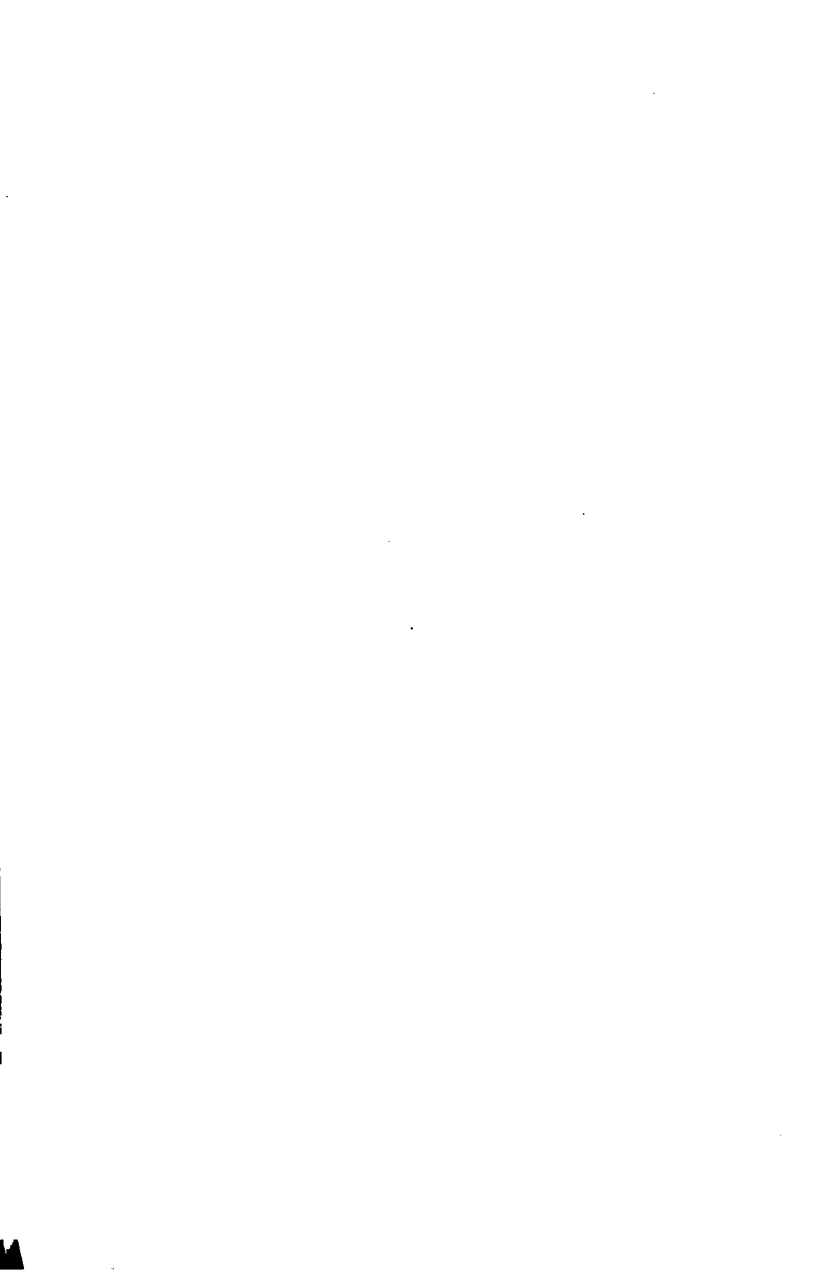


Quisque tamen nostrum hoc studium dignabere, quaeso 70  
 Praestes iudicium purum mentemque benignam.  
 Sic tua perpetuo vegetentur membra vigore  
 Et peragas placidam per multa decennia vitam.  
 Sic non incuses validam placidamque senectam  
 Nec tibi sit medicis opus umquam nec tibi casus 75  
 Aut morbus pariant ullum quandoque dolorem,  
 Sed procul a curis et sano corpore vivas,  
 Quotque hic sunt versus, tot agant tua tempora Ianos.

74 placitamque *CA* 78 Qd̄q; *A* Ianos *i. annos*  
*Auson. ep. 20, 13. Explicit C*

---

**CARMINA**  
**CODICVM SÆCVLI X**



719<sup>f</sup>

OCTAVIANI AVGVSTI

B. M. —  
B. IV 111.

Convivae, tetricas hodie secludite curas:

Ne maculent niveum nubila corda diem.

Omnia sollicitae vertantur murmura mentis,

Vt vacet indomitum pectus amicitiae.

Non semper gaudere licet: fugit hora: iocemur.

Difficile est fatis subripuisse diem.

720

Ponticon

B. V. 113. M. 234.  
B. III 172.

Tethya marmoreo secundam pandere ponto

Et salis aequoreas spirantis mole catervas,

Quaeque sub aestifluis Thetis umida continet antris,

Coeptantem, Venus alma, fove, quae semine caeli

719<sup>f</sup>. Octā aūg. *Bernensis* 109 saec. X, qui fol. 136 *carmen maiore ex parte notis Tironianis scriptum continet: unde primus ed. H. Hagen mus. rhen. 35, 569. 2 nubila Hagen nebula codex. 6 Fatis Hagen progr. Bern. 1880 p. 8.*

720. A = *Parisinus* 6810 saec. X, sine titulo, liber unus omnium optimus. Reliquos raro afferam: *Parisinos* 8319 et 4873 (fol. 129) s. XI, 6831 s. X, *Matritensem* X 28 s. XIII, alios. Ex A fluxere *Vatic.* 1478 et *Augustodun.* 39. Versus peracti operis 6831. Item C. Iulii Solini polliistor ponticon 4873, *Matrit.*; om. 8319. Item Gai Iulii Solini siue garamanti ponticon *Vaticanus* 1478. Cf. *Bonnet Ann. philol.* 1877, 272; *Buecheler Mus. rh.* 51, 325 (qui Poeticon); *inprimis Th. Mommseni Solinus.* 1 Tithya A 2 spiratis A spirantis reliqui molle *Salmasius* mole libri 4 Caeli *Buecheler* pro caeli

Parturiente salo divini germinis aestu, 5  
 Spumea purpureis dum sanguinat unda profundis,  
 Nasceris e pelago, placido dea prosata mundo!  
 Nam cum prima foret rebus natura creandis  
 In foedus conexasuum, ne staret inertis  
 Machina mole vacans, tibi primum candidus aether 10  
 Astrigeram faciem nitido gemmavit Olympo.  
 Te fecunda sinu Tellus amplexa resedit  
 Ponderibus fundata suis, elementaque iussa  
 Aeternas servare vices. tu fetibus auges  
 Cuncta suis, totus pariter tibi parturit orbis. 15  
 Quare, diva, precor, quoniam tua munera parvo  
 Ausus calle sequor, vitreo de gurgite vultus  
 Dexterâ prome pios et numine laeta sereno  
 Pierias age pande vias. da Nerea molli  
 Pacatum gaudere freto votisque litata 20  
 Fac saltem primas pelagi libemus harenas.  
 Vos quoque, qui resono colitis cava Tempea coetu  
 . . . . .

B. II 188. M. 859.  
 B. IV 177.

720<sup>a</sup> (olim 874)

Pastorum Musam vario certamine promit.  
 Ruris item docili culturam carmine monstrat.

6 purpurei—profundi *Lindembrog* 8 creandis *Salma-*  
*sius* profundis libri ferundis *Baehrens* (cl. *Georg.* 2, 178).  
 11 gemmavit quasi 'gemmis ornavit.' 13 fundata *A*  
 librata reliqui ex *Ovid. met.* I 13. 14 Aetherias libri corr.  
*Barth* augens libri 18 Dexterâ libri, Dextra *Mommсен*  
 21 cf. *Ovid. Halieut.* 83 sq. 22 cytu libri Ex hoc c.  
*desumpti esse possunt versus* 'cuiusdam poetae illorum' apud  
*Augustinum De doctrina christiana III 7 et apud Isidorum*  
*Etym.* I 36, 4 extantes hi:

Tu, Neptune pater, cui tempora cana crepanti  
 Cincta salo resonant, magnus cui perpete mento  
 Profluit oceanus, et flumina crinibus errant

720<sup>a</sup>. P = Palatinus 487 saec. X inter c. 674<sup>a</sup> et 495,  
 continet v. 1—6. b = Musei Britann. Add. 16562, scriptus

- Arboribus vites, prolem et iungit olivae  
 Pastorumque Palen et curam tradit equorum;  
 5 Tunc apium seriem, mellis et dona recenset.  
 Aeneas profugus intrat Carthaginis oras.  
 Continuo series narratur Troica belli.  
 Tertius et complet narrantis <sup>†</sup>ordine gesta.  
 Ardet amans Dido fatum sortita supremum.  
 10 Quintus habet tumuli varia spectacula patris.  
 Infernos Manes et Ditis regna pererrat.  
 Aeneas Latium, Italas simul intrat in oras.  
 Intonat hic bellum tecti de culmine Turnus.  
 Euryalum et Nisum deflet cum matre iuventus.  
 15 <sup>†</sup>Pallantis exitium et Turni deluditur orsus  
 Euanderque simul multorum funera deflet.  
 Turni vita fugit infernas maesta sub umbras.

720<sup>b</sup> (*olim* 765)

## Versus DAMASI papae

. B. M. B. —

## Ad quendam fratrem corripiendum

Tityre, tu fido recubans sub tegmine Christi  
 Divinos apices sacro modularis in ore,

a. 1460. *Pb* notabo. Est in *Basileensi F III 3* post a. 1471 scripto. *r* = ed. pr. 1469. Titulum om. *P*. Argumentum generale totius poematis *P. V. Maronis b* 2 docilis *b* 3 et *P* quoque *b* (et prolem *Baehrens*) 4 palē *P* palem *b* 5 Tum *b* 6 horas *P* qui hic desinit. 7 convivio *r* 8 in ordine *Aldina* 9 supremū *b* 10 vana *b* varia *r* 11 Infernosque *br* ditis manes et regna *br*, corr. *Schrader* 12 In Latium Aeneas vulgo *A. Italas*, Latii s. *Opitz* 13 tecti de *r* et belli *b* 15 pallanti *r* 16 que *b*] urbeque *r*. Post 16 duo interpolati in *r*: Mezentii interitus canitur: post funera Lausi, Vlta (Volsca *L. Mueller* *Victa H. J. Mueller*) que dehinc fertur telo mactata Camilla. —

720<sup>b</sup>. Sic inscr. *Angelicanus V 3, 22 s. XI*; om. *E* = *Einsidlensis* 326 s. X. *Damasi pape Cheltenhamensis* 21162 s. X 1 cf. *Verg. Ecl.* 1, 1. 1 *Tytire Ang.*

Non falsas fabulas studio meditaris inani.  
 Illis nam capitur felicitis gloria vitae,  
 Istis succedent poenae sine fine perennes. 5  
 Vnde cave, frater, vanis te subdere curis,  
 Inferni rapiant miserum ne tartara taetri.  
 Quin potius sacras animo spirare memento  
 Scripturas, dapibus satiant quae pectora castis.  
 Te Domini salvum conservet gratia semper! 10

B. IV 206. M. 1163.  
 B. III 270.

## 721

Vivere post obitum vatem vis nosse, viator?  
 Quod legis, ecce loquor: vox tua nempe mea est.

B. IV 206. M. 1318.  
 B. III 270.

## 722

Nymphius aeterno devinctus membra sopore  
 Hic situs est, caelo mens pia perfruitur.  
 Mens videt astra, quies tumuli conplectitur artus,  
 Calcavit tristes sancta fides tenebras.  
 Te tua pro meritis virtutis ad astra vehebat 5  
 Intuleratque alto debita fama polo.

5 pene . . perhennes 9 saciant *Ang.* 3 falsas non *E*  
 9 faciant *E*

721. A Paulo Diacono affertur *Mig.* 95, 1531. — Possidius in vita S. Augustini c. 31: In his (sc. libris suis) semper vivere a fidelibus invenitur. Iuxta quod etiam quidam saecularium poeta, iubens quo sibi tumultum mortuo in aggere publico locarent, [pro] epigrammate finxit dicens: Vivere . . mea. Hinc perperam Versus super tumultum sc. Augustini epi quos ipse dictavit *Pa(risinus)* 2773 s. XI fol. 110 v. Titulo caret *P(arisinus)* 4841 s. X fol. 32.  
 1 uates *P*, *Regin.* 421 s. XI. tu nosce *Pa* 2 est om. *Poss.*

722. Epitaphium in *P(arisino)* 4841 cum 721 cohaeret; rectissime (nam Nymphius non erat vates) seiunxit *Pithoeus*. In museo Tolosae extare *De Rossi* II 1, 277 dicit: non tamen est in *CIL* XII nec in *AL* Ep. *Buecheleri*  
 1 Nymphius *P* 5 meritis *P* 6 Intularatque *P*

- Immortalis eris, nam multa laude vigebit  
 Vivax venturos gloria per populos.  
 Te coluit proprium provincia cuncta parentem,  
 10 Optabant vitam publica vota tuam.  
 Exerueret tuo quondam data munera sumptu  
 Plaudentis populi gaudia per cuneos.  
 Concilium procerum per te patria alma vocavit  
 Seque tuo duxit sanctius ore loqui.  
 15 Publicus orbata modo luctus conficit urbes  
 Confusique sedent, anxia turba, patres,  
 Vt capite erepto torpentia membra rigescunt,  
 Vt grex amisso principe maeret iners.  
 Parva tibi, coniux, magni solacia luctus  
 20 Hunc tumuli titulum maesta Serena dicat.  
 Haec individui semper comes addita fulcri  
 Vnanimam tibi se lustra per octo dedit.  
 Dulcis vita fuit tecum: comes anxia lucem  
 Aeternam sperans hanc cupit esse brevem.

## 723

## CLAVDII

## De luna

B. V 15. M. 556.  
 B. III 163.

Luna decus mundi, magni pars maxima caeli,  
 Luna iugum Solis, splendor vagus, ignis et humor,  
 Luna parens mensum numerosa prole renascens!

10 obtabant P 11 Exciueret Baehrens. 16 anxia P  
 18 iners P 19 solatia P 21 cf. Damasi epigr. 107, 9  
 fulchri P 22 hocto P 23 anxia luce P D. M. FIL ( )  
 P m. pr. in imo paginae margine

723. In eodem P fol. 92 v. post Bedae Orthographiam,  
 ante 'Epytaphium Adeelmi' et Alcuini, Bedae, Clementis  
 carmina. Ex V[etere] c[odice] Alcuini uet. et Clementis in  
 Burmanni schedis Heidelbergensibus additum est. Carmen  
 Claudii de luna P Ad Lunam Baehrens. 2 iugum i. e.  
 consors, coniunctus. vagus Buecheler uas P vis Haupt,  
 ego olim humor: cf. c. 200, 20 3 numerus a sole P, corr.  
 Buecheler



Tu biiugos stellante polo sub Sole gubernas,  
 Te redeunte dies fraternas colligit horas, 5  
 Te pater Oceanus renovato respicit axe,  
 Te spirant terrae, tu vinclis Tartara cingis,  
 Tu sistro renovas brumam, tu cymbala quassas,  
 Isis, Luna, †Choris, Caelestis Iuno, Cybele!  
 Alternis tu nomen agis sub mense diebus 10  
 Et rursum renovas alterni lumina mensis.  
 Tunc minor es, cum plena venis; tunc plena resurgens,  
 Cum minor es: crescis semper, cum deficis orbe.  
 Huc ades et nostris precibus dea blandior esto  
 Luciferisque iugis concordēs siste iuventas, 15  
 Vt volvat Fortuna rotam, qua prospera currant.

B. M. B. —

723<sup>a</sup>

Dalmatiane, iugi, Caesar, quem terra triumpho  
 Excolit imperium cuncta tremendo tuum,  
 Auribus hunc audi sacris oculisque beatis  
 Aspice gestantem pessima facta librum.  
 Hoc tibi sit votum: laus perpes, sacra potestas, 5

4 Ast ubi iugo P Tu ego biiugos Buecheler sub ut  
 Aen. V 322 (post) 6 axe (i. e. curru, cursu) Pithoeus  
 axa P amne Baehrens 8 renouans P r.-est: quotannis  
 celebras 9 Issis P choris P Ceres Buecheler et Haupt,  
 fort. recte Core Loewe cibile P 10 submersa conicio  
 sub mense P v. 10 de nova luna 11 de plena luna vide-  
 tur agi paulo obscurius 12 num resurgis? 14 uestris  
 P 15 iuuer, // os P ex parte evanidum, corr. Pithoeus  
 16 Et Pithoeus

723<sup>a</sup>. V = Veronensis LX (58) fol. 36<sup>v</sup> saec. X (in re-  
 liquis partibus s. VIII), ex quo ed. Ballerini in ed. S. Leonis  
 a. 1757 III p. LXIV, meumque in usum transcripsit An-  
 tonius Spagnolo bibliothecae capitularis praefectus. Versi-  
 ficator interdum balbutit. Dalmatianus ignotus Caesar erat  
 nescio cuius Augusti (v. 27) intra annos 451 (v. 19) et 553,  
 quo proximum habebatur concilium. 1 Dalmaciane V  
 4 pessima facta haereses sunt.

Ecclesiae sanctae iura tenendo sacra.  
 Ipsi<sup>us</sup> Augusto sulcando vomere sulcos  
 Constantinus eris maior in imperio.  
 Ast ubi vel quando synodos complectere sacras  
 10 Malebant, proprio hoc erat in libitu.  
 Tempora praeteritis retro defluxa diebus  
 Testantur, divos has peregis<sup>se</sup> solos.  
 Ad quas papa <sup>†</sup>suos currebat et ipse Romanus,  
 Transmiserat quorum iussa tenendo sacra.  
 15 Hoc Nicena canit quoque Constantinus in ipsa,  
 Effulsit divus papa simul Iulius.  
 Arrius hac cecidit tanto librante magistro,  
 A qua sancta caput traxit amore fides.  
 Calcedona sequens hanc Marcianus et auctor  
 20 Testatur feriens Euty<sup>ch</sup>iana labra.  
 Non tacet hoc divo fulgens Ephesena tropheo,  
 Theodosii calcans dogmata Nestorii.  
 .. mana <sup>†</sup>deinde hoc pandunt iura per orbem  
 Legibus extensa prorsus utrisque sacra.  
 25 [Quod]si cuncta canunt synodi per dogmata sacrae,  
 Condecet illarum vos retinere ritum.  
 Non minor Augustus, minor est tibi neque potestas,  
 Nec tibi dissimilis imperialis apex.  
 Bissona nec absunt vobis librata talenta,  
 30 Velle sit aut posse alterius proprium.  
 Senti<sup>at</sup> inde dei gaudens plebs incrementum,  
 Polleat et vestro tempore sancta fides.  
 His valitura bonis vestro libramine, Caesar,  
 Saecula perpetuum dent tibi cuncta melos.

6 Eccl<sup>ae</sup> V    7 Ipsi<sup>us</sup> V    13 suos currebant V  
 15 Synodus Nicena a. 325.    16 diuus i papa V    17 hac  
 sic V    19 Calcedona V. Synodus Chalcedonia a. 451.  
 20 euty<sup>ch</sup>iana V    21 Synodus Ephesena a. 431. Ergone  
 v. 21 sq. ante v. 19 ponendi sunt?    18 // mana deinch. V  
 25 // si V Quod addidi    27 Augusto es conieci  
 28 dissimilis V    29 (Bissena Ballerini)    30 sic V  
 31 di V plobs V

B. V 115. M. 274.  
B. V 84.

## 724

Hoc opus egregium, quo mundi summa tenetur,  
Aequora quo, montes, fluvii, portus, freta et urbes  
Signantur, cunctis ut sit cognoscere promptum,  
Quicquid ubique latet, clemens genus, inclita proles,  
Ac per saecula pius, totus quem vix capit orbis, 5  
Theodosius princeps venerando iussit ab ore  
Confici, ter quinis aperit cum fascibus annum.  
Supplices hoc famuli, dum scribit, pingit et alter,  
Mensibus exiguis, veterum monimenta secuti,  
In melius reparamus opus culpamque priorem 10  
Tollimus ac totum breviter comprehendimus orbem:  
Sed tamen hoc tua nos docuit sapientia, princeps.

## 725

B. M. — B. III 60. THAMYRA. LADAS. MIDA.

TH. Te, formose Mida, iamdudum nostra requirunt  
Iurgia: da vacuam pueris certantibus aurém.

MI. Haud moror, et casti nemoris secreta voluptas

724. Mensuratio orbis terrae finit. Duodecim uersus  
praedictorum missorum de imperante Theodosio hoc opus  
fieri incipiunt. Hoc opus sqq. *codex Parisinus* 4806 (P)  
*saec X fol. 28 r. post Dicuilem de mensura orbis terrae. cf.*  
*Dicuilem. p. 3 ed. Walckenaer. Scriptum est a. 435.* 2 freta  
portus *Pithoeus* 7 Conficiet *Pithoeus* ter] tur B(*arberinia-*  
*nus* 9, 26 s. XVI) fastibus *Meermann* 10 reparemus PB  
priorem PB priorum *Meyer* 11 tullimus PB com-  
prehendimus PB 'Non debet mirari quod in primo loco  
septimi et octauu uersus istorum amphimachus scriptus  
est; qm ut reor non inperitia sed auctoritate aliorum poe-  
tarum (est factum *addidi*) et maxime Virgilii, quem in  
talibus causis noster simulauit Sedulius, qui in heroicis  
carminibus raro pedes alienos ab illis posuerunt' P.

725 726. E = *Einsidlensis* 266 saec. X p. 206 sq.  
*Primus ed. H. Hagen Philol.* 28, 338; qui quae emendauit  
multa, nomine non signavi. 'Laudes Neronis' recte dicit  
*Peiper (progr. gymnasii Magd. Vratislav. 1870 p. 29 sqq.)*  
*cf. et Knickenberg Herm.* 27, 144. Cf. *Dio* 61, 20.

725. *Thamira E.* 1 formosa E 2 Iuria dam E,  
corr. *Hagen* 3 casti *Baehrens* cusu E

Invitat calamos: imponite lusibus artem.

5 TH. Praemia si cessant, artis fiducia muta est.

LA. Sed nostram durare fidem duo pignora cogent:  
Vel caper ille, nota frontem qui pingitur alba,  
Vel levis haec et mobilibus circumdata bullis  
Fistula, silvicolae munus memorabile Fauni.

10 TH. Sive caprum mavis vel Fauni ponere munus,  
Elige utrum perdas; et erit, puto, certius omen  
Fistula: damnato iam nunc pro pignore certas.

LA. Quid iuvat insanis lucem consumere verbis?  
Iudicis e gremio victoris gloria surgat.

15 TH. Praeda mea est, quia Caesareas me dicere laudes  
Mens iubet: huic semper debetur palma labori.

LA. Et me sidereo <sup>†</sup>corrumpit Cynthus ore

18 Laudatamque chelyn iussit variare canendo,

25 Carmine ceu virgo furit et canit ore coacto.

19 MI. Pergite io, pueri, promissum reddere carmen.

20 Sic vos cantantes deus adiuvet! Incipe, Lada,  
Tu prior, alternus Thamyrras imponet honorem.

LA. Maxime divorum caelique aeterna potestas,  
Seu tibi, Phoebe, placet temptare loquentia fila

24 Et citharae modulis primordia iungere mundi

26] (Fas mihi sit vidisse deos, fas prodere <sup>†</sup>mundum):

5 LA, 6 TH, 10 LA, 12 TH *Ribbeck* 5 nulla  
est *Hagen*. *artis fiducia est ars sibi fidens*. 7 *notam*

et albam *E*, corr. *Hagen* 8 <sup>†</sup>et nobilibus *E*

9 *Fistula E* munus et *E* venerabile *Baehrens* 11 *set*  
*Baehrens* omne *E*. *interpunxit Baehrens* 12 *sic inter-*  
*punxi*. clam nato *E* *empta est E* *certas scripsi*  
*dempta est Schmitz*, *prompta est Peiper*. 17 *cor-*

*rumpit E*, *concussit puto percussit Hagen* <sup>†</sup>*centius E*  
18 *celin E* 25 *post 18 transposui Carmine ceu Ribbeck*  
*Carminibus E*. cf. *Verg. Aen. VI 77—80. Lacunas varie*  
*statuere versusve transposuere docti*. 21 *alternis Hagen*

*tamyrras imponit E* -net *Baehrens* 22 *caeli Hagen*  
*ceteri E* 23 *temptare Peiper* *emitare E* 24 *citare E*  
28 TH et 26 LA *E*, del. *Hagen* 26 *num divum? mundo*  
*Hagen*

Seu caeli mens illa fuit seu solis imago,  
 Dignus utroque stetit [deus] ostro claras et auro  
 Intonuitque manu. Talis divina potestas,  
 Quae genuit mundum septemque intexuit orbis 30  
 Artificis zonas et totum miscet amore:  
 Talis Phoebus erat, cum laetus caede draconis  
 Docta repercusso generavit carmina plectro.  
 Caelestes ulli si sunt, hac voce locuntur!  
 Venerat ad modulos doctarum turba sororum 35

TH. Huc huc Pierides volucris concedite saltu:  
 Hic Heliconis opes florent, hic vester Apollo est!  
 Tu quoque, Troia, sacros cineres ad sidera tolle  
 Atque Agamemnoniis opus hoc ostende Mycenis.  
 Iam tanti cecidisse fuit! gaudete ruinae 40  
 Et laudate rogos: vester vos tollit alumnus.  
 . . . . . plurima barba  
 Albaque caesaries pleno radiabat honore.  
 Ergo ut divinis implevit vocibus auras,  
 Candida flamenti distinxit tempora vitta 45  
 Caesareumque caput merito velavit amictu.  
 Haud procul Iliaco quondam non segnior ore  
 Stabat et ipsa suas debebat Mantua cartas. . .

28 utraque Peiper deus add. Peiper, Nero stetit Buecheler, simul Knickenberg 30 oris E. De septem caelis cf. Dracont. de Deo I 5. 31 totum scripsi toto E Amorrem Stowasser 35 sonarum E 36 cf. c. 672, 29. contendite Stowasser 37 eliconis E 38 Tum E sacrea, sed corr, E 39 -onis E 40 Halosis Ilii erat pars Troicorum Neronis 42 et partim 43 biblioepi incuria delati sunt. Post 41 versum 35, tum Venerat en et Maeonides, cui plurima barba Baethrens haud male 44 auras E auras Hagen 45 discinxit Hagen 46 velavit Peiper (i. e. Homerus Neronem) celabit E 47. 48 i. e. Vergilius, poeta quondam Homero par, sua carmina ut Neronianis minora debebat. post 48 Midas iudicium deesse vidit Hagen. Utrum enim Ladas Neronem cantorem cum Apolline an Thamyras Neronem poetam cum Homero melius comparavit?

## 726

## GLYCERANVS. MYSTES.

B. M. —  
B. III 63.

GL. Quid tacitus Mystes? MY. Curae mea gaudia turbant,  
Cura dapes sequitur, magis inter pocula surgit  
Et gravis anxietas laetis incumbere gaudet.

GL. Non satis accipio. MY. Nec me iuvat omnia fari.

5 GL. Forsitan imposuit pecori lupo? MY. Haud timet  
hostes

Turba canum vigilans. GL. Vigiles quoque somnus  
obumbrat.

MY. Altius est, Glycerane, aliquid, non hoc, pater;  
erras.

GL. Atquin turbari sine ventis non solet aequor.

MY. Quod minime reris, satias mea gaudia vexat.

10 GL. Deliciae somnusque solent adamare querellas.

MY. Ergo si causas curarum scire laboras —

GL. Quae spargit ramos, tremula nos vestiet umbra  
Ulmus, et in tenero corpus submittere prato  
Herba iubet: tu dic, quae sit tibi causa tacendi.

15 MY. Cernis ut adtrito diffusus caespite pagus  
Annuua vota ferat sollemnisque imbuat aras?  
Spirant templa mero, resonant cava tympana palmis,  
Maenalides teneras ducunt per sacra choreas,  
Tibia laeta canit, pendet sacer hircus ab ulmo

20 Et iam nudatis cervicibus exuit exta.  
Ergo non dubio pugnant discrimine nati:

726. *Brevi post a. 54 scriptum: Ziehen.* Glyceranus *E*  
1 Quid tacitus incipit Calpurn. *Ecl.* 4, 1. 2 magis] me-  
tus *Loewe* 6 sonus *E* 7 glyceranę *E* 7 hoc  
*scripsi: non E* quod patet *Baehrens* 10 diliciae *E*  
11 labores *E* 12 GL *ex v. 18* transposuit *Baehrens*  
13 Ulmus, et in *Buecheler*. Uetimus et *E* summittere *E*  
15 caespite pagus *Baehrens* cortice fagus *E* (*cf. Verg.*  
*georg.* 4, 12) 16 inbuet *E, em. Hagen* 18 Minalides  
(*ae supra i*) *E* 19 Tybia *E* 20 extra (*u supra ex*)  
to

*E* 21 non (*i. e. non iam*) *Hagen* num dubie *E*; 21 *post*  
31 transponere malim.

Et negat huic aevo stolidum pecus aurea regna?  
 Saturni rediere dies Astraeaque virgo,  
 Totaque in antiquos redierunt saecula mores.  
 Condit securus tuta spe messor aristas, 25  
 Languescit senio Bacchus, pecus errat in herba.  
 Nec gladio metimus nec clausis oppida muris  
 Bella tacenda parant, nullo iam noxia partu  
 Femina quaecumque est hostem parit. arva iuventus  
 Nuda fodit tardoque puer domifactus aratro 30  
 Miratur patriis pendentem sedibus ensem.  
 Sed procul a nobis infelix gloria Sullae  
 Trinaque tempestas, moriens cum Roma supremas  
 Desperavit [opes] et Martia vendidit arma.  
 Nunc tellus inculta novos parit ubere fetus, 35  
 Nunc ratibus tutis fera non irascitur unda,  
 Mordent frena tigres, subeunt iuga saeva leones.  
 Casta fave Lucina, tuus iam regnat Apollo!

B. V 121. M. 1061.

B. V 370.

[727]

[Quadam nocte Niger dux nomine, Candidus alter  
 Forte subintrarunt unica tecta simul *sqq.*]

22 solidum *E* 23 rediere dies redit *astrea* certos *E*,  
*em. Hagen. rediit iustitia (Ov. met. I 150)* 24 Tutaque  
*Bachrens* 25 securas *E* tuta scripsi tota *E* 26 ba-  
 cus *E* 27 opida *E* 31 ensem (*supra scr. † errat*) *E*  
 32 Est *Bachrens* sille *E* 33 tempesta *E* 34 despera-  
 bit *E* opes *add. Peiper* vendidit *i. e. tradidit externae*  
*feminae, Cleopatrae* 35 foetus *E* 36 tygres *E*  
 37 subient *E*, *em. Peiper* 38 Caste *E. est Vergili ecl.*  
 4, 10 *Ad Octaviam et Neronem trahit Ziehen. Finit E.*

727. *Hos 28 versus olim recepi, nunc omitto. Nam et per se medii aevi videntur esse, et in Parisino 7899 saec. IX fol. 176<sup>v</sup> v. 15—22 sic inscripti sunt: Berno istos composuit versus (alius scilicet atque Berno abbas Reichenaugiensis, mortuus a. 1028). cf. Froehner Philol. suppl. 5, 69. Item alius metro eroico Matritensis 14, 22 s. IX—X. Thomae Scotti imitatio extat (ann. philol. 119, 207).*

## 728

## Versus ad puellam

B III 272. M. 1009  
B IV 443.

Candida iam nostris aptentur colla lacertis,  
 Suspenso maneat poplite noster amor,  
 Lusibus optatis noctis luctemur in umbris,  
 Pervigiles laudes, o rubicunda dies.  
 5 Fulgidus ardenti iungatur saphirus auro,  
 Floribus in thalamis cincta cupressus eat,  
 Exultent nostro magnae certamine nymphae,  
 Tactibus exultes tuque puella meis!

## 729

## Responsum puellae

B. III 273. M. 1010.  
B. IV 444.

Conspicua primum specie quam fata bearunt,  
 Desine pompifero tu violare toro.  
 Absit ut albiplumem valeat calcare columbam  
 Inter tot niveas rustica milvus avis,  
 5 Nec rubeis cardus succrescat iure rosetis,  
 Lilia nec campis vana cicuta premat,  
 Nec miser eximiae cervae iungatur asellus,  
 Quem stimulis crebris sarcina saeva domat.

728—729. *P* = *Parisinus* 8440 s. X fol. 1. *C* = *Cantabrig. Trin. O I* 18 s. X fol. 11 (*Stud. Vindob.* 7, 342).

*Eucheriam poetriam* (c. 390) *sapere mihi videntur*. Cf. c. 24 sq.

728. Versus cuidā poetae ad quendā puellā *P* Senis poetae ad puellam *Pithoeus*. 1—3 om. *C*. 1 aptantur

*P* colla *Wakker* crura *P* (ex *Nemesiani Cyneg.* 90)

2 maneat *P* caleat *Wakker* tumeat *Lachmann*. an mānet?

4 laudes (ex -eb) *P* 6 Florib; († dus supra b) *P*  
 thalamis *P* thalamos *Pithoeus* ovet *Buecheler* eat i. e. sit,  
 cf. 364, 4 7 nimphē *PC*.

729. Resp̄ puellae ad poetam *P*, om. *C* Conspiciam  
 .. spetiē *PC*, em. *Buecheler* quia *C* 2 somnifero *Bach-*  
*rens* prolifero *Ziehen* thoro *PC* 4 aines *P*, corr. *Pi-*  
*thoeus* card: *P* cardus *Pithoeus* -dus *Burmman* rure  
*Schrader* 6 n& c. *P* cana *Bachrens* 7 assellus *C*  
 8 stimulas, sed corr., *P*



B. M. —  
B. V 368.  
M<sup>GH</sup> Auct. anti-  
quiss. XIV 257.

## 730

## De voce hominis absona

Dissona vox hominis rugitum signat aelli  
Grunnitumque suis et raucae murmura mulae.  
Quod bos mugitu fingit blateratque camelus,  
Quodque lupus ululat vel quod vulpecula gannit,  
Quod pardus felit, quod raccat pessima tigris,  
Quod glatit catulus, quod miccit setiger hircus,  
Absona cuncta sonat et dulcia nulla repingit  
Estque feris socia, non nostrae vocis amica!  
Desine iam talis incassum pandere labra,  
Desine iam frustra pulmonum rumpere fibras,  
Desine postremo miserum discerpere guttur!  
Non deus hoc recipit, quod homuncio sanus abhorret!

## 731

Vide nunc c. 485<sup>a</sup>.

## 732

B. III 232. M. 997  
B. V 108.

## Pasiphaes fabula

| Filia | Solis |  
| Aestuat igne no vo |

730. *Primus edidi in ed. pr. Antiquitati (si contu-  
leris c. 205 et 209) vix abiudicabis. L = Legionensis (Leon)  
22 (nunc 21) s. X inter Eugeniana. P = Paris. 8440 s. X  
fol. 38. subsona L 1 ruditum conieci 2 grunitūq; P  
3 Quod bus L Qui P blatterat L blatteat P 4 uel  
(quod om.) uulpicla P 5 rahat P ratcat L ranchat  
Buecheler 6 glatit P gratit L miccit L ircus L hyrc' P  
7 Adsona P 8 cf. c. 658, 1. Estq̄esis L .Ê. quelis  
P, corr. Vollmer 10 fibra P 12 Non L Num P  
humuncio L.*

732. V = Vossianus q. 38 saec. X fol. 138r. M =  
Monacensis 875 s. XII fol. 169 (contul. Guil. Meyer). R(e-  
ginensis Heinsii); B(inetiana ed. pr.). — VM plene adno-  
tabo. Post Rufinum de metris et metrorum Horatii descrip-

- Et per | prata iu|vencum |  
 Mentem | perdita | quaeritat. |  
 5 Non illam thala|mi pudor | arcet,  
 Non regalis ho|nor, non | magni | cura mariti.  
 Optat in | formam | bovis |  
 Conver|tier | vultus | suos |  
 Et Proe|tidas | dicit | bea|tas |  
 10 Lo|que lau|dat, non | quod Isis al'ta est,  
 Sed quod | iuven|cae cor|nibus | frontem | levat. |  
 Si quan|do mise|rae copia | suppetit,  
 Brachi|is ambit fera | colla | tauri |  
 Flores|que ver|nos | cornibus | illigat |  
 15 Oraque | iungere | quaerit ori. |  
 Audaces animos efficiunt tela Cupi|dinis, |  
 Inlicitis|que gaudent. |  
 Corpus inclu|dit tabulis | efficiens iuvencam, |  
 Et amoris | pudibundi | malesuadis |  
 20 Obsequi|tur vo|tis et | procreat | (heu ne|fas) bi|mem-  
 brem, |  
 Cecropi|des iuve|nis | quem perculit | fractum | manu,|  
 Filo | resol|vens Gno|siae | tristia | tecta do|mus. |

*tionem:* Idem (i. e. eisdem) metris pasiphens incipit fabu-  
 lam V Pasiphae fabula ex omnibus metris Horatianis B.  
*Pedum distinctiones ex V addidi non mutatas* 2 nouo ex  
 -os V 3 pratra V 4 mente M 5 thalasmī V  
 6 hoanor, corr. m. 1, V 9 protidas V praetidas RB  
 predas M 10 Loque V ysis M 11 iuvenca Dousa  
 cornū V cornu R cornua in B cornibus nī fallor M  
 frontem MB fortē VR in fronte elevat Patissou eleuat  
 R leuat V beault M 12 miseres V 13 feras copia  
 V 14 quae V 16 effeciunt V 17 gaudet libri -ent  
 Bentley 20 neq̄is est V procreant M bimembre VB,  
 om M 21 quē M fructum V 22 Filio V

## 733

B. V 143. M. 1079.  
B. V 367.

## De cantibus avium

Quis volucrum species numeret, quis nomina discat?  
Mille avium cantus, vocum discrimina mille.  
Nec nostrum (fateor) tantas discernere voces.  
Hinc titiare cupit diversa per avia passer,  
Garrula versifico tignis mihi trissat hirundo,  
Accipitres pipant, longo[que] ciconia collo  
Glottorat et ranas grandi rapit improba rostro.  
Haec inter merulae dulci modulamine cantus  
Zinzilat et laetis parrus nunc tinnipat arvis.  
Faccilat hinc volitans turdus, gallina cacillat.  
Dum miluus iugilat, trinnit tunc improbus anser.  
Interea perdix cacabat nidumque revisit.  
Nunc cuculus cantans †scottos iter ire perurget.

Nec minus interea pecudum genus omne ferarum  
Musitat, et proprias norunt animalia voces.  
Sic ululare lupos certum est hircareque lynces.  
Blatterat ut aries, nunc raccat ut Indica tigris,

733. *G* = *Guelferbytanus* Aug. 10, 3(?) saec. X fol. 86.  
*C* = *Parisinus* 8069 s. X—XI fol. 5. *V* = *Vaticanus* 644  
s. X—XI fol. 33 quem contuli. De c. a. *V*, om. *GC*.  
1 numerat *G*, varias *V* dicat *Burmman* 3 Nec nume-  
rum fatear *V* tantis *C* 4 Hin t. cipit *G* 5 vestibuli  
*Schenkl* 6 pipant *V* pipant *C* plipiant (a ex u) *G*  
que add. *Burmman* ticonia *G* 7 glottorat *G* grandie *C*  
v. 9. 8 *GC* 8. 9 *V*, *Schenkl* 8 merulus *Schenkl* 9 Zin-  
zizat *G* Trintritit *V* Tintilat *C* paruis *GC*, corr. *Bonda-*  
*mus* arvis] arte *V* 10 Faxillat *V* Facilat *G* hoc *V*  
hic *C* hinc *G* 11 iugilat *G* iugulat *C* uigilat *V*  
12 deest *V* 13 Nunc cōculus *V* N̄ auculus *C* cantans  
*GC* cantat *V*] cuculans *Klein* scottos *GC* scottus *V*]  
socios *Burmman* iter ire *GVC* iterare *Burmman*. perur-  
guet *V* 14 sqq. additamentum est in terra *L. Mueller*  
pecodū *V* 16 lopus *V* et hircare *V* lincez *libri*  
17—20 *V*; om. *GC* trigris *V*

Hinc latrare canes, timidos vagitare lepores,  
 Et miccire caprum, murem mintrire videbis.  
 20 Nec non mustelae dindrant ranaeque coaxent.

## 734

*Vide nunc c. 487°.*

## 735

*Vide nunc c. 719<sup>d</sup>.*

## 736

*Vide nunc c. 680<sup>a</sup>.*

## 737

B. M. — B. —

Me legat, antiquas qui vult proferre loquelas;  
 Me qui non sequitur, vult sine lege loqui.

## 738

B. M. B. —

Qui modica pelagus transcurris lintre Maronis,  
 Bis senos Scyllae vulgo cave scopulos.

18 sic V! 19 miaiere V mure V 20 num coaxant?  
*Finem deesse puto. Ad haec spectant hi Aldhelmi (p. 803 G)*  
*loci: 'anserēs trinniunt . . accipitres piplānt . . ciconiae gro-*  
*tolant . . ferae mussitant . . gallinae cacillant (cacinnant G)*  
*. . hirundines trissant . . lynces hyrcant . . lupi ululant . .*  
*milui iugilant . . meruli zinzilant . . passerēs titiant . .*  
*parri tinnipant . . perdices cacabant . . turdi faccillant' quos*  
*hic illud ex G ap. Kleinium l. c. correxi, cf. Nuntis acad.*  
*Vindob. 112, 606.*

737. In cod. Parisino 7533 s. X, contulit Bursianus.  
 Dubitatur num vetus sit: Alcuini habetur in Poetis lat. aevi  
 Carolini I p. 298 (ex Paris. 7520 s. X); cf. Hageni *Analecta*  
*Helvetica* p. CXVIII.

738. V = Vossianus fol. 12 saec. X—XI; ed. L. Mueller  
*mus. rhen.* 23, 657.

Sed si more cupis nautae contingere portum,  
 Carbasus ut zephyris <sup>†</sup>desine detar ovans.  
 Tumque salis lustra reliquos ope remigis amnes:  
 Sic demum cymbam portus habebit opis.

B. M. B. —

738<sup>a</sup> (*olim* 770)

Prima sonat quartae, respondet quinta secundae,  
 Tertia cum sexta: nomen habebit avis.

B. M. B. —

738<sup>b</sup> (*olim* 771)

Quod cernis, dicor. tollatur littera prima:  
 Scando polum calidum, curro solum gelidum.

4 da sinnetur *Buecheler, recte?*

738<sup>a</sup>. *P* = *Parisinus* 8071 s. X—XI fol. 60, apud de Rossi *Inscr. chr. urb. Romae* II 1, 145. *Q* = *Paris.* 2773 s. XI f. 110. *R* = *Reginensis* 421 s. XI (*de Rossi* ib. 279). Aliud de turture *Q*, om. *PR* 1 respondit *PR* quinte *P* quin /// *Q* 2 sic interpunzi.

738<sup>b</sup>. *P*; *R*; *S* = *Parisinus* 8088 s. XI fol. 195. *Paries S* *Pariete P*, om. *R* 1 litera *R* 2 (*Aries sidus et animal*) calco polum gelidum *Klein*. *Utrumque etiam in Sangall.* 899 s. X.

**CARMINA**  
**CODICVM SAECVLI XI**



5        'Rauca sonora  
           Languida voce  
           Tibia nostra  
           Est, pater' inquam,  
 10        'Ast gerit ora  
           Fusca colore,  
           Tristis habunde,  
           Flens modo sarta  
           Forte dirempta.  
 15        Nam rosa mollis,  
           Fragmina lanae,  
           Lilia clara  
           (Singula quaeque  
           Quid memorem nunc?),  
 16        Nectara mixta  
           Plurima sunt hic.  
 24        Perfice, belle  
 25        Vt queat illud  
 26        Psallere voto!

739. C = Parisinus 8069 cod. saec. XI fol. 1. Ed. pr.  
 Quicherat Bibl. de l'école des chartes IV 3, p. 353. Carmina  
 Adonia habemus Capellae, Columbani; Alcuini, Wandalberti,  
 saeculi XI. Nov. Archiv. 5, 635. — Cf. Ovid. Fast. VI 701.  
 1 Rauco C sonorem Baehrens 8 sarta Quicherat scieta  
 C 11 Fragmina lane C (1 ///// teste Baehrensio) 12 Licia  
 Baehrens clara Quicherat clana C 13 Singula scripsi  
 Pinguis C 15 Nectara i. e. odorum suauitas, cf. Lucr.  
 II 848. 24—26 huc transposui, 17—20 post 27 Baehrens.  
 24 belle scripsi uelle C bellae Bucheler



'Sed mihi' Bacchus  
 Inquit 'abest, heu!  
 Conficiatur  
 Vnde phonascus,  
 Quo medicata  
 Vivida passim  
 Carmina fingam,  
 Larga potestas.' . . .

17

20

740

## ALCIMI

B. II 178. M. 256  
 B. IV 187.

## de Vergilio

De numero vatum si quis seponat Homerum,  
 Proximus a primo tunc Maro primus erit.  
 At si post primum Maro seponatur Homerum,  
 Longe erit a primo, quisque secundus erit.

17 *bacchus C* 20 *fonascus C* 21 *medicante Bach-*  
*rens mediante conieci* 24 '*Nonnulla periere*' *Bachrens.*

740. *Præcedunt in C varii versiculi, quos medio ævo*  
*tribuo, velut hi:*

Nescit saevus amor frenum rationis habere, B. IV 17.

Lumina caecatur, prona petit iugiter.

Non cernit, quod pergat iter, quo calle feratur:

Incertus graditur, velle sequens proprium.

Instet [si] gladius, magni si causa pericli, 5

Dampna et iam rerum dedecus atque labor:

Nil hinc decernit, nil certa discutit aure (certo d. ore  
*Bachrens*):

Quod placet, hoc sequitur, quale sit haut reputans.

*et hi:*

Si nostram, frater, festucam tollere quaeris,

Robora (robore *cod*) de proprio lumine tolle prius.

Alcimi de Vergilio *idem C*; *om. L(aurentianus 39, 28 s. XII*  
*—XIII) et E(scorialensis R III 4 s. XIII, a Loewio colla-*  
*tus).* 2 tum *LE* 3 Et *E* seponat *L.* cf. *Quintilian.*  
*X 1, 86: Secundus est Vergilius, propior tamen primo quam*  
*tertio.*

741 ✓

[De libra et partibus eius]

[Libra vel as ex unciolis constat duodenis sqq.]

R. V 125—128.  
M. 1066—1088.  
B. —

742

Epithalamium Laurenti

B. VI 87. M. 1148.  
B. III 293.  
Claudianus ed.  
Jeep. II 183.  
ed. Birt. Auct.  
antiquiss. X 404.

.....  
.....  
In primis te, sponse, precor: patiare canentem,  
Teque, puella, magis: tacito mihi crimine parcas.  
Scimus enim, scimus vobis nunc carmina nostra  
Doctiloquique etiam linguam sordere Maronis.  
5 Sed breviter strictimque duos dicemus amantes,  
Materiesque licet plus quaerat, pauca loquemur.  
Principio generis simili vos stirpe creatos

741. *Est in C, in Veneto Bessarionis 794 s. X—XI [?] (cont. Loewe) et Parisino 12117 s. XI (cont. Bursian); sed quia a Fulberto episcopo Carnotensi, qui a. 1028 decessit, scriptum testatur Parisinus 17160 s. XII, nunc omisi. cf. Baehrens Mus. rhen. 32, 225. Domnus Fulbertus ep̄s. De libra et partibus eius Par. 17160 fol. 199.*

742—759. V = Vaticanus Claudiani 2809 saec. XI, c. 742 post libros 'In Eutropium' continens. M = Ambrosianus M s. 9 Claudiani saec. XIII, qui c. 742 post epistolam ad Probinum habet; inest catalogus. C = Cuiacianus Claudiani deperditus, ex ed. Claverii (Paris. 1602) passim notus; ex eo fluxerunt v (Vaticanus 9135) et a (schedae Divionenses nunc Heidelbergenses), v a contuli; ordinem fere sequor in v observatum. Cf. Ann. philol. 1868, 698 sqq.

742. VM. Incipit epythalam laurentii V, om. M. e thalamium laurentii catalogus in M Initium deesse vidit Burmann. 2 michi V carmine VM, em. Wernsdorf 4 solidare VM, em. idem stolidare Birt 6 Materiesque Buecheler Maria qu /// <sup>li</sup> cet plus (<sup>li</sup> m sec.) V Maria //// plus M Magnaque causa, Et maiora, Maiaque alia viri docti. Sidonius Apoll. c. 6, 36: Materia est maior, si mihi Musa minor. 7 uos V: nos M, Claverius (qui v. 7—patris 8 ex C exhibet)

Florenti Florique patris sat nomina produnt.  
 Matribus et pariter respondet fetus uterque.  
 Nam decuit Mariam sapientem fundere [natam] 10  
 Calliopenque simul iuvenem proferre to[gatum].  
 O similes multumque pares! te prima iuventus  
 Insignem vegetumque tenet. nam nuper [inumbrans]  
 Flore genas plenaque decens lanugine malas  
 Mollia votifero dempsisti vellera ferro. 15  
 Egregio fulges cultu totusque decorus,  
 Ex facie mores patriamque ex nomine pandens.  
 Nam quae primates quondam genuere Latinos  
 Antiquaeque urbi proprium tribuere vocamen,  
 Dant tibi, Laurenti, Laurentes nomina nymphae. 20  
 Quid memorem mores iuvenili in corde seniles  
 Atque Italum ingenium Romana fervere lingua?  
 Tu fora, tu leges celebras sanctumque tribunal,  
 Promptaque impavidus tu suetus dicere dextra [es].  
 Te palmam insontes semper tenere patrono, 25  
 Te contra stantem semper timuere nocentes:  
 Prorsus habes iuvenis totum, quod Tullius auctor  
 Causidicos retinere iubet. nam fultus utroque  
 Vir bonus es nimium, fandi pariterque peritus.  
 Ad te nunc breviter (nam sic te velle putamus), 30  
 Verba, puella, feram. pulchro formosa colore

8 Florentis *Claverius* (at *Florentium intellege*) patrum  
*Haupt* produnt *Burmann* prodet *VM* 9 fetus *V*  
 10 natam vel prolem add. *L. Mueller* 11 Calliopēq; *M*  
 to *V*, om *M* to[gatum supplevi ann. philol. 1868, 707  
 (i.e. patronum) 13 nam nuper *V*, om. *M* inumbrans  
 addidi (cf. *Claudianus* I 69), ad aras *Buecheler*, opacus  
*Icep*, alia alii 14 Flore genas *Baehrens*, cf. *Aen.* 8, 160.  
 Florigenas *MV* tegens *Baehrens ex Ov. Met.* 9, 898.  
 17 Et *VM* E vulgo facie (~ & add. m. 2) *V* 20 Dat  
*M* nomine *M* nymfē *V* 22 Ithacum *Birt* ithalum *M*  
 24 es addidi 25 insontes palmam *VM*, transpos.  
*L. Mueller* 26 stantem idem adstantem *VM* 27 immo  
*M. Cato* (ap. *Quintil.* XII 1, 1 al.) 29 fandi patq; *V*,  
 om. *M* pariter *Heinsius* 30 At *VM* n̄ *M* nē *V*  
 31 pulcro *M*

- Lilia ceu niteant rutilis commixta rosetis,  
 Sic rubor et candor pingunt tibi, Florida, vultus.  
 Denique miramur, quod colla monilia gestant:
- 35 Ex umeris frustra phaleras inponis eburnis.  
 Nam tibi non gemmae, sed tu das lumina gemmis,  
 Atque alias comit, per te quod comitur, aurum.  
 [Doct]a loqui scriptique tenax veloxque legendi [es],  
 [Et] tamquam talis fueris praesaga mariti,
- 40 [Sic] Musea tuis insedit cura medullis.  
 Nec minus in propriis studium: nam vellera lanae  
 Textilibus calathis semper tractare perita  
 Inque globos teretes coeuntia volvere pensa  
 Compositas tenui suspendis stamine telas;
- 45 Quas cum multiplici frenarint licia gressu  
 Traxeris et digitis cum mollia fila gemellis,  
 Serica Arachneo densentur pectine texta  
 Subtilisque seges radio stridente resultat.
- Sed iam sufficiat de magnis pauca locutum,
- 50 Nec sinit hoc tempus totas nunc pandere laudes.  
 Quin magis, o pueri, vosque exaudite, puellae,  
 Quas optare pares thalamos taedasque iugales  
 Sensibus ex imis suspiria ducta fatentur!
- Consertas prensate manus magnumque per orbem
- 55 Dextra liget laevam; festos celebrate hymenaeos

32 ceu *i. e. quasi* 33 Florida *nomen sponsae puto*,  
*cf. v. 20: in epithalamiis et sponsi et sponsae nomina prodi*  
*solebant* 34 gestent *M* 35 Atque *Wernsdorf, recte?*  
*humeris VM faleras VM eburnas M* 36 sic *M* Non  
 tibi nam *V* 37 quod comitur *Eldikius* componitur *VM*  
 38 sic *Buecheler: //a loqui V. om. M es addidi*  
 39 Et *add. Heinsius* tamquam *om. M* 40 Sic *add. Ieep*,  
*Haec Mueller; possis Vel* 42 Textilibus *M* galathis *V*  
 traxere *M* 43 t.] *ueteres M vellere Wernsdorf uellera*  
*VM volvere Eldikius* 45 frenarunt *VM, corr. Mueller*

47 araneo *VM, em. Heinsius* 48 <sup>i</sup>stndēte *M*  
 49 loquutum *VM* 50 Non *M* n. p. l.] effundere uires  
*M* 52 Quos *M* 53 eximiis *V m. pr. M* 54 sic *V*  
 pensate *M* pressate *Buecheler* 55 fastos *M* ymineos *V*

Ac modulate melos pariter, quassoque pavito  
 Cum pede vox resonet! persultent atria longa,  
 Quae virides cingunt hederæ laurique coronant  
 Votigerique ignes stellanti lumine complent!  
 Tympana, chorda simul, symphonia, tibia, buxus, 60  
 Cymbala, bambilium, cornus et fistula, sistrum,  
 Quaeque per aeratas inspirant carmina fauces,  
 Humida folligenis exclament organa votis!

Surge age iam, iuvenis, dextram complectere sponsae,  
 Tuque puella, caput niveo velamine tecta, 65  
 Non cunctante gradu gressum comitare mariti.

Teque etiam paucis moneamus, pronuba, verbis:  
 Cum fuerit ventum ad thalamos primumque cubile,  
 Sit tibi cura vicens innoxia reddere membra  
 Virginis, ut totum, quod possit laedere, demas. 70  
 Nullum sit capiti, quo crinis comitur, aurum,  
 Nec collo maneant nisi quae sunt laevia fila,  
 Anulus et digitis tollatur mollibus asper  
 Ac niveos auro propera spoliare lacertos,  
 Ne, dum proludunt atque oscula dulcia iactant 75  
 Exercentque toris veneris luctamen anhelum,

56 modulante *VM*, corr. *L. Mueller* quasso *scripsi*  
*cf. Hor. c. I 4, 7* ceso *VM* pavito *V teste Loewio* pa-  
 uinto *M* (-ito *man. s. XV in V*) pavito: sic *Paulinus No-*  
*lan. 25, 37.* caeso pavimento *Heinsius* paumento *Haupt*  
 57 Conpede *M* larga *VM* longa *Heinsius* 59 stellanti  
 lumine *Ieep* stellantia lumina *VM* limina *Heinsius*  
 60. 61 y]i *M* 60 corda *VM* 61 bambilium *VM*  
 bambylium *Buecheler* bombylium *Birt* bombalium *Bur-*  
*mann βαμβάλιος ἀβλήτης* *Cyrillus* et *VM*: aes *Birt* strum  
*m. rec. in V*; si *V*, om. *M* 62 erratas *M* q̄ratas *V*  
 fauces *Haupt* uoces *MV* 63 Huia *M* folligeris *VM*,  
 corr. *Burmman* exclamant *VM* ventis *L. Mueller*: uocis  
*V<sup>1</sup>M* votis *V m. sec.* flabris *ex Aldhelmo conicere possis*,  
*cf. Birt p. CLXVIII* 64 cōplettere *V* 67 Tuque . .  
 monearis *M* 69 ingens *vulgo* 72 iaceant *M* 73 et]  
*e Aldhelmus p. 288 G.* 75 Nec *M* Neo *V* proludunt  
*scripsi (cf. Ovid. art. am. 3, 515)* faro ludū *V*; om. *M*  
 iactant] captant *Eldik.* 76 thoris *M* <sup>h</sup>anelum *M<sup>1</sup>*

luncta per amplexus foedentur membra mariti  
Atque invita viri maculet, quae diligit, ora.

Ite pares tandemque toro recubate potito.

80 Mellea tunc roseis haerescant basia labris  
Et compressa suis insudent pectora membris  
[Per] niveosque umeros collumque, per os . . .

Dextera cervicem roseam subiecta retentet,  
Turgentesque simul constringat laeva papillas.

85 Vivite felices quam longaque carpite saecula;  
Vivite concordēs, donec premat una senectus,  
[Donec] vestra habeant natorum vota nepotes.

## 743

## De Isidis navigio

B. M.—B. III 300.  
CIL I 412.  
Birt p. 409.

Isi, o fruge nova quae nunc dignata videri  
Plena nec ad Cereris munera poscis opem  
(Nam tu nostra dea es nec te deus ipse tacendi  
Abnegat, expertus quis tua vela ferat:  
5 Namque tibi Zephyrus favet ac Cyllenius ales),  
Ne nostra referas de regione pedem.

## 744

## De lavacro

B. III 50. M. 927.  
B. III 300.  
Birt p. 410.

Qui splendere cupis claro tenuique lavacro,  
Pontica succedas in balnea nobilis undae,

77 Cuncta VM, corr. Mueller fedentur V 79 petito  
L. Mueller 80 basia] labia Aldhelmus p. 43, 806, ubi  
'Illud epithalamium' 81. 82 om. M Et o. viri sudet per  
Birt pectora: an corpora? 82 Per add. in V m. rec.  
osque genasque Hein-sius osque marita Birt 83 roseam  
V niueam M recentet V, corr. m. 2 84 Stringentesq;  
M 87 Donec m. rec. in lac. V, Et iam Mueller. Multo-  
rumque M<sup>2</sup> (om. M) ///// ūra V uota V iura M.

743. (C)v. De ysidis navigio catalogus in M. De  
isidiæ navigio (vel isidis mg.) v.

744. (C)av. Balnea Gai cuiusdam cum Ponticis com-  
parantur. cf. Lampridius vitae Alex. 26, 9

Quam nec Alexandri mater sub sole cadenti  
 †Emeruit; non si varia se aspergine Gai  
 Effundat per aperta latex e sedibus imis  
 Cum Syrio unguento, cui semper roscidus humor.  
 Hic femora et suras et brachia molliter ambit  
 Et rigat in pluviam, sensimque ad colla resultans  
 Tangit odore levi et grato spiramine nares  
 Lenis et externas admittere nescius artes. —  
 Huc ades, o Florens, et festa luce relaxa  
 Mentis onus nebulasque fuga, quae frontis honorem

5

10

. . . . .

## 745

B. I 25. M. 576.

B. III 301.

Birt 410.

## De vinalibus

Non tibi vina placent, o insanabilis hospes,  
 Nec mens est Thebana tibi, licet aggere celso  
 Dircaeae rupis dicas fluxisse parentes?  
 Vertice de Nysae per rura et nostra Lyaeus  
 Transiit implevitque vias nigrantibus uvis.  
 Musta sibi posuit pater, et non tempore ab illo  
 Desierant haec sacra coli, vatunq̄ue sonoro  
 Carmine Mincius et strepuit circumsita ripa  
 Fluminis Etrusci, quem non aequabit Orontes.

5

4 Abnuerit *Baehrens* si a v sic *Buecheler* Caii a v Gai  
 Birt Bais *Buecheler* 5 operta a 6 semper cui v  
 Quam (8) — unguento *Buecheler*, non (4) — unguento *Koch*  
*parenthesin putat.* 7 in pluviam i. e. ita ut pluvia fiat,  
 cf. *Ziehen Philologi LVII* 416 ut pluvia *Baehrens*  
 9 leni v 10 ortes a 11 Florens cf. 742, 8(?) 11—12 se-  
 parat *Buecheler*; ad c. 742 exordium rettulit *Baehrens*  
 12 Dedecorant add. *Birt.* Finem deesse indicat a.

745. (C) a v. 1 insanabilis v 3 fulsisse conieci  
 4 nisae a v nostra rura v perlustrans rura *Buecheler*  
 6 orbi *Baehrens* siti *Birt* poscit *Oudendorp* 7 Desie-  
 rant a v -erunt *Schrader* 8 cf. *Verg. ecl.* 7, 13 tremuit a  
 9 quem v quod *Baehrens*

## 746

## De Cythera

B. III 276 M. 926.

B. III 301.

Birt 410.

- Forte erat Aurorae tempus Solisque quadriga  
 Fecerat et ventum et sonitum per nobile marmor  
 Adstantis pueri, cum te, mea bella Cythere,  
 Aspicio venientem et tu mea limina grato  
 5 Introitu dignata rosas et lenis amomi  
 Delicias miras tecum allicis, unde secutae  
 Palladis et frondes nulliusque inscia laurus. —  
 Atria nostra virent et agunt in limine primo  
 Radicem platani, ad portam venit arbutus ipsam.  
 10 Felix multa arbos, imitans miracula Pindi,  
 Quam non delebit livor nec sera vetustas! —  
 O iucunda nimis, tenui quae visa poetae,  
 Dum credis vitium non auscultare Camenis.

## 747

## De cereo

B. V 190 M. 1120.

B. III 302.

Birt 411.

- Flora venit. quae Flora? dea an de gente Latina?  
 Non reor; at Chloris dicta per arva fuit.  
 Huius in adventum radiant de nocte lucernae;  
 Nam nitet atque hilarat lumine cuncta suo.  
 5 Cerea materies apibus debetur amicis,  
 Floribus atque horti sit precor aequa mei,  
 Non ut mel rapiam, cuius non tangor amore,  
 Sed cera in talem fiat ut alba diem.

746. (C) a v. De cethera catalogus in M 2 adventu  
 Schrader marmor Memnonis in Aegypto, de cuius sonitu  
 cf. Strabo 17, 816. Plinius n. h. 34, 55. 3 astantis a  
 4 Agnosco a 6 sequutae av 8 'agunt' v in mg., a  
 'agens' a in mg., v limite v 9 ipsa Buecheler  
 10 culta idem multum Baehrens 11 'quae' a in mg., v  
 quam v in mg., a 13 camaenis a

747. (C) av. De cereo catalogus in M, va flore add.  
 m. alt. in a. 2 et Baehrens. cf. Ovid. Fast. V 195.  
 5 amicis]; apisque Birt. Duos versus post 5 desiderat  
 Buecheler 6 hortis . . meis av, corr. Baehrens.



B. V 147. M. 1083.

B. III 303.

Birt 409.

748

**De aquila, quae in mensa de sardonyche  
lapide erat**

Mensa coloratis aquilae sinuatur in alis,  
Quam floris distinguit honos, similisque figura  
Textitur: inplumem mentitur gemma volatum.

749

B. I 26. M. 585.

B. III 303.

Birt 408.

**Laus Martis**

Mars, pater armorum, fortissime belligerator:  
Esto volens, mitis, facilis deus, esto benignus.  
Sic tibi post pugnas et pastos sanguine campos  
Amplexus tribuat vincli segura Cythere.  
Tu crista galeaque rubes, tu pulcher in aere 5  
Incutis e vultu radiantia lumina ferro.  
Te thorax galeaque tegunt, non quo tibi terror  
Hostilis subeat, sed quod decor exit ab armis.  
Tu cum pulsatum clipei concusseris orbem,  
Inmugit mundus, tellus tremit, aequora cedunt. 10  
Da nobis reditum, patriam repetamus ovantes.  
Sic tibi lascivae celebrentur in urbe kalendae.

748. *VM(C)v. De aquila Cv, catal. in M; om. V.*  
Quae—erat *V (ubi sardonuche). Titulum om. M.* 1 *M*  
*om M sinatur M iuvatur Claverius* 2 *florum v Clav.*  
distinguit *V* similique *v Clav.* Explic. de aquila *V.*

749. *VM; v. 1 in av. Laus Martis V mg.; catal. in M; om. M.* De Marte [uel ad] versus rophalitus *v Ad Martem versus Rhopalicus a* 1 *sic VM belligerantum va hic desinentes* 2 *mittis V* 4 *tribuit M uinclis VM, corr. Heinsius* 6 *e M a V cultu . . ferreo Heinsius* 7 *torax V(M?)* 8 *erit V, corr. m. 2 exit ab armis om. M* 9 *pulsati M concusseris M* 11—12 *om. M lacuna quattuor versuum. Da et Sic add. m. rec. V reditum nobis* 750, 3; 751, 4 *nobis reditum VM* 12 *lascivae, corr. m. 2, V*

## 750

## De Iunonalibus

B. M. —  
B. III 804.  
Birt 409.

[Sancta] poli domina, cui vincla iugalia curae,  
[Supr]emi caeli regis coniunxque sororque,  
[Da re]ditum nobis. sic regnum transeat orbis  
. . . . .

## 751

## De Liberalibus

B. I 21. M. 574.  
B. III 804.  
Birt 408.

Lenaē vitisator Bromiē Semeleie Bacche  
Thyrsitenens bimāter trieterice Nysie Liber,  
Flos Ariadnaeē †coriaticae, laete Thyoneu,  
Da reditum nobis. sic totis dulcia rivis  
Musta fluant, spumetque cavis vindemia labris.

## 752

## De hippopotamo [et crocodilo]

B. V 146. M. 1082.  
B. III 805.  
Birt 409.

Vtraque fecundo nutritur belua Nilo:

Quaeque vorat morsu quaeque sub ore fremit.

750. *V solus. Inscr. habet V in mg., catal. M.* Ad Iunonem *Ieep*. 1 Sancta *supplevi*, Iuno *Ieep*, alia alii. Atq; 2 Supr et 3 Det re m. rec. *V* 3 Da *L. Mueller* 4 Ad tibi dilectas Tyriae Carthaginis arces *suppl. L. Mueller*

751. *VM(C)av.* De liberalibus *V in mg.* De Baccho vel ad Bac(chum) *va.* Laus Liberi *catalogus M, Claverius, om. M.* Scatent hi versus vitiis prosodiacis, quae frustra conati sunt tollere *Ieep et Baehrens.* 1 Lenē *V enee M* Lenis *Cav* uittis sator *V* uittis sator *M* Br.] proles *Cav* Semeleia *MCav* bache *VM* 2. 3 *om. Cav et (praeter tirsitenens) M* nysig *V* 3 ariadene coriaticae *V* Corybantice *Buecheler* chōreutice *conieci* Curetice *Heinsius* l.] Iacche *Baehrens* tyoneu *V* 4 riuis *V* uerbis *M* *Cav* 5 Musta *vulgo* Musa *V* Mella *MCav* que cavis *om. MCav* totis spumet *Cav.*

752. *VM(C)av.* (Incipit *V*) de hi(hy)p(p)opotamo *V* *av*; et cocodrillo *add. solus catal. M, qui* De ippotamo.

B. V 192. M. 1122.

B. III 305.

Birt 404.

## 753

## De dulcio

Nectareo muro dulces cinguntur harenæ.

Birt 404 adnot.

## 753\*

Suave tibi nomen; sed si te talia tangunt,  
Moribus atque animo post ea dulcis eris.

754 Panegyricus Aniciorum

755 De hirundine

755\* De mergo

756 De vitulis marinis

757 De paupere singulari

758 De ape

B. M — B. III 305.

Birt 404.

## 759

## De zona missa ab eadem Arcadio Augusto

Stamine resplendens et mira textilis arte

Balteus alipedis regia terga liget,

Quem decus Eoo fratri pignusque propinqui

*Titulum om. M* 1 Vt quæ Cav bellua Cav 2 uorat  
VM necat Cav

753. Sic VM, Paris. 5719 saec. XIV. De dulcio de  
lucusta V, titulum om. M (sed habet in catalogo M).

753\*. Sic Cav, De dulcio inscribentes.

754—758. Tituli soli extant in catalogo M et apud  
Claverium. 755\* deest ap. Claverium 754 (ubi amicorum  
traditur, quod corr. L. Mueller). Birtius de Claudiani Pane-  
gyrico Probini et Olybrii, fort. recte, intellegit.

759. Idem de zona . . . archadio aũg. solus V, in quo  
et M et schedis Gudii et Parisino 5719 solis hoc ep. post  
Claudiani ep 20 legitur. Eadem est Serena Stilichonis uxor.

1 textilis M 2 ligat VM Gud. liget m. rec. in V  
3 Quod M Gud.

Sanguinis Hesperio misit ab orbe soror.  
 5 Hoc latus adstringi velox optaret Arion,  
 Hoc proprium vellet cingere Castor equum.

## 760

B. III 233. M. 998.

B. III 806.

Birt 413.

Marcus amans puerum natum mentitur amare  
 Vultque pater dici nescius esse pater  
 Et pietate nefas et amorem velat amore:  
 Se pietas umbram criminis esse dolet.  
 5 'Nate' dies audit, nox et torus audit 'amice',  
 Et pro temporibus nomina mutat ei.  
 Stulte — quid ignaro non dicit Cynthia fratri? —  
 Ne credas nocti digna latere diem! —

Qui 'puer' est, hic 'filius' est: a lumine primo  
 10 'Filius', a thalamis incipit esse 'puer'.

## 760\* (olim 779)

## Maecenas

B. II 119. M. 109.

B. I 125.

Desleram iuvenis tristi modo carmine fata:  
 Sunt etiam merito carmina danda seni.

6 de Cyllaro cf. Ennod. c. 128, 10.

760. Binetus in ed. Petron. p. 125 Dousae 'Epigrammata . . . Claudiani in lucem deponam. Verum huius, credo, auctoris adscribam et illud, quod ad manum fuerit ex V. C. Cui(aciano): Marcus' sqq. Medii fortasse aevi est. 5 totus Cui., corr. Binetus 7 cincia Cui., corr. Binetus 8 i. e. ne committas nocti, quae digna sunt, quae diem lateant: Birt, Ziehen 9—10 separat Barthius 9 puer (i. e. amicus v. 5) Meyer: pater Cui. hic et lumine Patisson: huic et limine Cui. a] tibi Ziehen.

760\*. B = Bruzellensis 10675—76 s. XII, cui similis est Mellicensis s. XI (v. 1—25: Stud. Vindob. 1, 65). M = Monacensium 305 s. XI (m), 18059 s. XI (n), 21562 s. XII (o), quos cont. Baehrens, consensus. B M P notabo, omissis orthographicis. Incipit Mecenas M Maecenas eiusdem P(ar. 16236 s. X v. 1—43): contuli. Mecenas Virgilii

Vt iuvenis deflendus enim tam candidus et tam  
 Longius annoso vivere dignus avo . . .  
 Inreligata ratis numquam defessa carina 5  
 It redit in vastos semper onusta lacus.  
 Illa rapit iuvenes prima florente iuventa,  
 Non oblita tamen sera petitque senes.  
 Nec mihi, Maecenas, tecum fuit usus amici:  
 Lollius hoc aegro conciliavit opus. 10  
 Foedus erat vobis nam propter Caesaris arma  
 Caesaris et similem propter in arma fidem.

Regis eras, Etrusce, genus; tu Caesaris almi  
 Dextera, Romanae tu vigil urbis eras.  
 Omnia cum posses tanto tam carus amico, 15  
 Te sensit nemo posse nocere tamen.  
 Pallade cum docta Phoebus donaverat artes:  
 Tu decus et laudes huius et huius eras,  
 Sicut vulgares vincit beryllus harenas,  
 Litore in extremo quas simul unda movet. 20  
 Quod discinctus eras nimio (quod carpitur unum),  
 Diluis hoc animi simplicitate tui.

*Vossian. L. oct. 96 s. XV. P. V. Maronis Elegia Rehdigeranus s. XV. Inscr. om. B. Ante Senecae aetatem scriptam putat L. Mueller; Ziehen mus. rhen. 52, 450 et Baehrens sub Augusto; paulo post Senecam K. Schenkl, sed inferiore aetate M. Haupt. 5 carina libri Charontis Cannegieter -onis Ribbeck 6 It edd. Et libri 8 sed repetitque libri,*

*em. Burmann cit repetitque Ellis 9 machanæas, corr. m. 2, B 10 Illius M aegro Heinsius ergo libri 11 Fidus libri Foedus Heinsius vobis M nobis B 12 et] it B 14 -nae tu] -ne et tu M -na u B 15 clarus B carus M 17 phebus B ubique 19 Sicut v. v. scripsi*

*Vincit v. sicut Baehrens Vincit v. v. libri viridis b.*

*Buecheler beritus libri aranas B 20 quam BMP vomit Barth 21 cf. Seneca epp. 114 distinctus B discinctus M discunctus P nimium vel nimio Hilberg mimo Ellis animo quoque libri habitu Baehrens quod Ruhnken 22 Diluuii hoc BMP (Diluitur cod. Basil.) Diluis Baehrens nimia s. tua libri, corr. id.*

- Sic illi vixere, quibus fuit aurea virgo,  
 Quae bene praecinctos postmodo pulsa fugit.  
 25 Livide, quid tandem tunicae nocuere solutae,  
 Aut tibi ventosi quid nocuere sinus?  
 Num minus urbis erat custos et Caesaris obses?  
 Num tibi non tutas fecit in urbe vias?  
 Nocte sub obscura quis te spoliavit amantem?  
 30 Quis tetigit ferro, durior ipse, latus?  
 Maius erat potuisse tamen nec velle triumphos;  
 Maior res magnis abstinuisse fuit.  
 Maluit umbrosam quercum nymphasque cadentes  
 Paucaque pomosi iugera certa soli.  
 35 Pieridas Phoebumque colens in mollibus hortis  
 Sederat argutas garrulus inter aves.  
 Marmora temnentur, vincent monimenta libelli:  
 Vivitur ingenio, cetera mortis erunt.  
 Quid faceret? discinctus erat comes integer idem  
 40 Miles et Augusti fortiter usque pius!  
 Illum piscosi viderunt saxa Pelori  
 Ignibus hostilis reddere ligna ratis;  
 Pulvere in Emathio fortem videre Philippi:  
 Tam tunc ille tener tam gravis hostis erat.  
 45 Cum freta Niliacae texerunt laeta carinae,  
 Fortis erat circa, fortis et ante ducem,

25 Liuida libri (-de s) 26 tibi quid B 27 care-  
 ris opses solus B obses M 28 Nunc BP Nuncubi Sca-  
 liger<sup>u</sup> orbe B 29 obscura B Post 30 v. 39—56 posuit  
 Ribbeck 31 Malus BP nec nec B 32 res s es BM  
 33 cum om. BP lymphasque Wernsdorf canentes M  
 34 certa libri, culta Aldina 36 Se super arg. BP Sede-  
 rat M s num Saepe erat? 37 tunnei B; hinc temnen-  
 tur scripsi moeonii M s minaei P cygnei Buecheler  
 Smyrnaei vel Marmorea Aonii Scaliger Ionii Ellis teneri  
 Ziehen 38 cf. Propert. IV 1, 24. 39 facere BP discinc-  
 tus Birt defunctus libri integer libri (impiger Voss.).  
 40 fortis et vulgo. 42 hostiles libri dedere Heinsius  
 rates M 44 Tam B Quam ceteri nunc B 45 lata  
 M, recte?

Militis Eoi fugientis terga secutus,  
 Territus ad Nili dum fugit ille caput.  
 Pax erat: haec illos laxarunt otia cultus.  
 Somnia victores Marte sedente decent. 50  
 Actius ipse lyram plectro percussit eburno,  
 Postquam victrices conticuere tubae.  
 Hic modo miles erat, ne posset femina Romam  
 Dotalem stupri turpis habere sui.  
 Hic tela in profugos (tantum curvaverat arcum) 55  
 Misit ad extremos exorientis equos.  
 Bacche, coloratos postquam devicimus Indos,  
 Potasti galea dulce iuvante merum.  
 Et tibi securo tunicae fluxere solutae:  
 Te puto purpureas tunc habuisse duas. 60  
 Sum memor (et certe memini) sic ducere thyrsos  
 Brachia vel pura candidiora nive.  
 Et tibi thyrsus erat gemmis ornatus et auro:  
 Serpentes hederæ vix habuere locum.  
 Argentata tuos etiam talaria talos 65  
 Vinxerunt certe; nec puto, Bacche, negas.  
 Mollius es solito mecum tum multa locutus  
 Et tibi consulto verba fuere nova.  
 Impiger Alcide, multo defuncte labore,

47 Milites *B* 48 capud *B* 49 illo *BM*, recte  $\varsigma$   
 laxarant *B* ocia *libri*. 50 Somnia *Birt a.* 1876 Omnia  
*libri* Otia *Meineke* Mollia *Buecheler* uictoris . . decet  
*BM* 52 turbe *B*. *Maecenatis comparatur et militia*  
*et luxuria cum Apolline* (51 sq.), *cum Baccho* (57—66),  
*cum Hercule* (69—86), *cum Iove* (87—92). 57 sqq. cf. *Ziehen*  
*Rh. Mus.* 52, 452, *qui de Augusto cogitat.* 55 sq. ante  
 53 sq. *Ribbeck* 53 ne] nec *B* 54 stupri *B* herere  
*Vat.* 3269 56 exorientis sc. solis mox orientis *Heinsius*  
 acta orientis *Ellis* 57 bache *B* 58 Potasti *m o*  
 60 non intellego. 61 memini sic *libri* (memini in *B era-*  
*sum*) (add. *m.* 2 in *mg.*) meministi *Buecheler* tirsos *B*  
 vestem *Bachrens* 62 Bache *B* bacchea *M* purpurea  
*libri* vel pura *Burmann* Bacche puer, pura *Ellis*  
 63 tyrsus *B* geminis *B* 65 sandalia *Vat.* 3269  
 66 bache *BM* 69 duro *Bachrens*

- 70 Sic memorant curas te posuisse tuas;  
 Sic te cum tenera multum lusisse puella  
 Oblitum Nemeae iamque, Erymanthe, tui.  
 Ultra numquid erat? torsisti pollice fusos,  
 Lenisti morsu levia fila parum.
- 75 Percussit crebros te propter Lydia nodos,  
 Te propter dura stamina rupta manu.  
 Lydia te tunicas iussit lasciva fluentes  
 Inter lanificas ducere saepe suas.  
 Clava torosa tua pariter cum pelle iacebat,
- 80 Quam pede suspensio percutiebat Amor.  
 Quis fore credebat, cum rumperet impiger infans  
 Hydros ingentes vix capiente manu,  
 Cumve renascentem <sup>†</sup>terret velociter hydram,  
 Frangeret inmanes vel Diomedis equos,
- 85 Vel tribus adversis communem fratribus alvum  
 Et sex adversas solus in arma manus?  
 Fudit Aloidas postquam dominator Olympi,  
 Dicitur in nitidum percubuisse diem  
 Atque aquilam misisse suam, quae quaereret, ecquid
- 90 Posset amaturo digna referre Iovi.  
 Valle sub Idaea tum te, formose sacerdos,  
 Invenit et presso molliter ungue rapit. —  
 Sic est: victor amet, victor potiatur in umbra,  
 Victor odorata dormiat inque rosa.
- 95 Victus aret victusque metat, metus imperet illi,

70 potuisse *BM* 71 m.] laetum *cod. Basil.* 72 ne  
 mea *B* erimante *B* 79—80 *ante v. 73 Ribbeck.* 73 Vltro  
 74 Leuisti *M.* *cf. Catull.* 64, 315. 75. 77 lidia *B*  
 (*M*) 77 fouentes *BM* 78 pensa *Heinsius* saeve *Birt*  
 79 tua *BM*] tibi *rec.* 81 cum iam premet *BM* (-mit  
*M*), *corr. Scaliger* 82. 83 y] i *B* 83 velociter ureret  
*conieci* torreret letifer *Machly* terret *libri* meteret *Strucht-*  
*meyer* uelocior *mo* 86 aduersas *libri* conversas *Machly*  
 87 *cf. Laud. Pisonis* 152 *sqq.* et oenidas *B* et enidas  
*M* et Aloidas *Rehdigeranus* 88 procubuisse *Ellis ex s*  
 89 misse *B* etquid *M* 90 maturo signa *libri*, digna  
*Heinsius* 91 ida ea *B* idea *rell.* dum *libri*, tum *Hein-*  
*sius* 95 metet *BM*



Membra nec in strata sternere discat humo.  
 Tempora dispensant usus et tempora cultus:  
 Haec homines, pecudes, haec moderantur aves.  
 Lux est, taurus arat; nox est, requiescit arator  
 Liberat et merito fervida colla bovi. 100  
 Conglaciuntur aquae, scopulis se condit hirundo:  
 Verberat egelidos garrula vere lacus.  
 Caesar amicus erat: poterat vixisse solute,  
 Cum iam Caesar idem quod cupiebat erat.  
 Indulsit merito. non est temerarius ille. 105  
 Vicimus: Augusto iudice dignus erat. —  
 Argo saxa pavens postquam Scyllacea legit  
 Cyaneosque metus iam religanda ratis,  
 Viscera dissecti mutaverat arietis agno  
 Aetis sucis omniperita suis. 110  
 His te, Maecenas, iuvenescere posse decebat.  
 Haec utinam nobis Colchidos herba foret!  
 Redditur arboribus florens revirentibus aetas:  
 Aegro non homini, quod fuit ante, redit?  
 Vivacesque magis cervos decet esse paventes, 115  
 Si quorum in torva cornua fronte rigent?  
 Vivere cornices multos dicuntur in annos:  
 Cur nos angusta condicione sumus?  
 Pascitur Aurorae Tithonus nectare coniunx,  
 Atque ita iam tremulo nulla senecta nocet. 120

96 i. e. et in non strata. 99 erat m o non B M  
 nox Rehd. Voss. 101 Cum glac. Salmasius se c.] se-  
 dit B 102 et gelidos libri (cf. Catull. 46, 1) ga //// rula  
 (in ras. ll) B. Lacunam statuit Baehrens. 105 merita B  
 107 parens Voss. scyllagia M scilleia B, corr. Hein-  
 sius relegit Salmasius 108 fretus Maehly rates B  
 109 disiecti B disiectu M; recte & mutaverit B agni  
 libri, corr. Aldina 110 Aet // es (erasum t) B Aetas et  
 M omē perita B (omne ceteri), corr. Salmasius 111 Is  
 te B dicebat B 113 Reddit' B flores B aestas libri,  
 em. Aldina 114 Aegro conieci Ergo libri Et ver Baeh-  
 rens 115 que om. B -ne Heinsius 116 In quorum  
 torva Baehrens, fort. recte 119 aurora, sed corr., B co-  
 niunx B m o

- Vt tibi vita foret semper medicamine sacro,  
 Te vellem Aurorae conplacuisse virum.  
 Illius aptus eras croceo recubare cubili  
 †Et modo poeniceum rore lavante torum;  
 125 Illius aptus eras roseas adiungere bigas  
 Et dare purpurea lora regenda manu,  
 Tum mulcere iubam, cum iam torsisset habenas  
 Procedente die respicientis equi. —  
 Quaesivere chori iuvenem sic Hesperon illum,  
 130 Quem nexum medio solvit in igne Venus:  
 Quem nunc infuscis placida sub nocte nitentem  
 Luciferum contra currere cernis equis. —  
 Hic tibi Corycium, casias hic donat olentis,  
 Hic e palmiferis balsama missa iugis.  
 135 Nunc pretium candoris habes, nunc, redditus umbris:  
 Te sumus oblitī decubuisse senem.  
 Et Pylum flevēre sui ter Nestora canum:  
 Dicebant tamen, hunc non satis esse senem.  
 Nestoris annosi vicisses saecula, si me  
 140 Dispensata tibi stamina nente forent.  
 Nunc ego quid possum? tellus, levis ossa teneto,  
 Pendula librato pondus et ipsa tuum!

122 con] com m o 123 sq in singulari alia schedula  
 manu eiusdem aetatis B 124 Et modo MB Sancto puto  
 Linquere Baehrens phoeniceo B puniceo m o, corr. Scal.  
 125 Illius aptus eras (cf. u. 123) interpolata puto; nisi forte  
 duae recensiones hic inter se commiscuntur 126 Et Fran-  
 cius Tu libri. 125. 126: <sup>1</sup> B in mg. 127 Tu B Tum  
 M Et ego olim. post 128 lacunam indicat Baehrens.  
 129 Locri Buecheler iuvenum Scaliger illum B olim Scali-  
 ger 130 Que B o Que n fovit Heins. nemus M  
 131 in fuscis BM in fuscis alii. corr. Ribb. post 132 lacuna  
 Burmanno. 133 coritū R 134 et libri e Ald.  
 135 Hunc B Nunc M Hoc Buecheler redditus B -tur M  
 137 Et Heins. Te B Ter M 138 que tamen, om.  
 hunc, BM 139 annosa libri uixissem B m o uixisse n  
 140 nempe libri 141 quid M quod B

Semper certa tibi dabimus, tibi semper honores:  
Non umquam sitiens, florida semper eris.

B. II 130. M. 110.

B. I 134.

760<sup>b</sup> (*olim* 780)

Sic est Maecenas fato veniente locutus,  
Frigidus et iamiam cum moriturus erat.  
'Mene' inquit 'iuvenis primaevi, Iuppiter, ante  
Angustum Drusi non cecidisse diem!  
Pectore maturo fuerat puer, integer aeo, 5  
Et magnum magni Caesaris illud opus.  
Discidio vellemque prius' — non omnia dixit,  
Inciditque pudor, quae prope dixit amor.  
Set manifestus erat: moriens quaerebat amatae  
Coniugis amplexus oscula verba manus. 10  
'Set tamen hoc satis est: vixi te, Caesar, amico  
Et morior' dixit; 'dum moriorque, sat est.  
Mollibus ex oculis aliquis tibi procidet humor,  
Cum dicar subito voce 'fuisse' tibi.  
Hoc mihi contingat: iaceam tellure sub aequa. 15  
Nec tamen hoc ultra te doluisse velim.  
Set meminisse velim. vivam sermonibus illic:  
Semper ero, semper si meminisse voles.  
Hoc decet: et certe vivam tibi semper amicus,  
Nec tibi qui moritur desinit esse tuus. 20

143 odores *M* honores *B* 144 siciens *B*780. *A praecedenti carmine separavit Scaliger.*

2 eciam iam *B* 3 Men inquit *B* prim(a)evi cū *BM*  
4 Angustam *M* Augustam *R* Angustum *B* bruti libri  
Drusi *Francius* fidem libri, corr. *Heins.* 6 cf. *consol. ad*  
*Liv.* 39 ille decus *Baehrens* (cf. *Verg. catal.* 11, 3) illud  
opus libri 7 Discedo *Leidensis* 9 Sed *M* 11 Sed  
*m n* est *om B* 12 satis libri sat est *Pithoeus* 13 num  
procidat? humor libri cf. *Consol. ad Liv.* 466 *Propert. IV*  
11, 58. u. 23—26 ante 13—22 *Ribbeck* 16 Hec *B* potuisse  
libri, corr. *Heinsius* nil potuisse *Ellis* 17 Sed *M*  
19 Hoc *Ribbeck*: Et libri Ut *Ziehen* amicus *R* amare  
*BM* 20 sibi *Barth*

- Ipse ego, quicquid ero cineres interque favillas,  
 Tunc quoque non potero non memor esse tui.  
 Exemplum vixi te propter molle beati,  
 Vinctus Maecenas teque ego propter eram.  
 25 Arbiter ipse fui; volui quod, contigit esse:  
 Pectus eram vere pectoris ipse tui.  
 Vive diu, mi care, senex pete sidera sero!  
 Est opus hoc terris: te quoque velle decet.  
 31 Sit segura tibi quam primum Livia coniunx,  
 33 Expleat amissi munera rupta gener;  
 29 Et tibi succrescant iuvenes bis Caesare digni  
 30 Et tradant porro Caesaris usque genus.  
 33 Tum deus intersis divis insignis avitis:  
 Te Venus in proprio collocet ipsa sinu.'

## 761

B. M. —  
B. V 380.

## De sphaera caeli

- Haec pictura docet quicquid recitavit Hyginus  
 In septem quinis describens sidera signis  
 Ad caeli terraeque globos in mole rotundos.  
 Mallem prorsus opus solidis insigne figuris,  
 5 Quas nequit in plano similes expendere quivis,  
 Cum lateant intus quaedam curvisque profundis.

22 nunc potero, *corr.*, B 23—26 in alia scheda eadem  
 manu qua 760<sup>a</sup>, 123 sq. additi B 23 beati *Salmasius*  
 beate libri 24 Vinctus *Maehly* Unus libri 25 tui  
*Heinsius* uoluit libri, *corr.* *Aldina* 31—32 ante 29 trans-  
 pos. *Ribbeck* quam primum libri cum (*sic Rehdig.*) primis  
*Heinsius* coniux B 33 Tum *Wernsdorf* Cum libri in  
 terris libri, *corr.* *Ribbeck* 35 in patrio libri (*imprio Voss.*  
*oct.* 96 s. XV) Explicit *Mecenas M*, om B ceteri Finit  
 elegia *Virgilii Maronis* in *Mecenatem* inuenta ab *Henoc* in  
*Dacia Vatic.* 3269 s. XV, *Voss.* 95 s. XV.

761. P = *Parisinus* 12117, olim *Sangermanensis* 434  
 saec. XI, fol. 138 v. V = *Vossianus* O 15 s. XI fol. 61.  
*Orthographica* omittam multa. Versus de spera caeli V, om. P  
 1 yginus P ig. V 6 Dum P intus V inter P

Nam borealis apex arctos complexus et anguem  
 Arctophylaca tegit nec non simulacra coronae,  
 Engonasinque, lyram, cygnum seu Cassiepiam,  
 Cuius adest pedibus coniunx et filia dextris. 10  
 Perseus inde gener, tunc est caprarius, inde  
 Deltoton, equus ac delphin, aquila atque sagitta,  
 Anguitenens, aries, taurus, cum Castore Pollux  
 Et cancer, leo, virgo, suis cum scorpio chelis,  
 Arcitenens tandem, capricornus et urnifer inde; 15  
 Piscibus extremus locus est quem signifer explet.  
 Primus in austrinis Orion partibus exit,  
 Tum lepus est et utrique canes Argoque triremis,  
 Hydrus, Centaurus, sed et ara et piscis enormis,  
 Pistrix, Heridanus: sic sphaerae finis habetur, 20  
 Quam gemini findunt aequa sub sorte coluri,  
 Se tangendo polis dum zonas quinque pererrant.  
 Has hinc inde sibi diversa a parte coaequat  
 Linea quae scindit medios utrosque coluros.  
 Torrida zona duas circa se a frigore servat; 25  
 Nam zonas similes aequales dicimus esse  
 In caeli terraeque modo Cicerone magistro.  
 Vertex alteruter terdenis partibus a se  
 Semper abest circumque facit sex undique sumptis;  
 Tum quinas utrimque feret habitabilis ora. 30  
 Aequidies capit octonas hinc, inde quaternas.  
 Corpora signorum circis resecantur eisdem.  
 His super esse ferunt caelo cuicumque notandos,  
 Quorum primus is est, qui candidus extat in astris  
 Obliquo caeli portas discrimine tangens; 35

9 Engonasimq; *V* seu (*i.e* et) *PV* ceu *Bursian* (*ed. pr.*  
*in annal. phil.* 1866, 786) sic *Baehrens* 11 inde *Bursian*  
 ille *PV* 14 cum *V* tum *P* 15 urniger *Bursian*  
 16 extremis *VP*, recte? 21 iemini *P* 23 a om. *P*,  
*supr. lin.* *V* 26 esse *V* est *P* 27 *Ex Hygino*  
*hausit poeta, non ex Cicerone* (*Ziehen*). 31 *Aequidies cf.*  
*Woelfflini Archiv. Lexic. lat. II.* 34 is est *Bursian*  
 inest *PV* constat *V*

- Alter ubique vagus graece vocitatur horizon.  
 Solus eget terrae spatiis ut limes in astris  
 Dimidium sphaerae momentis omnibus abdens.  
 Ergo decem circis totus variatur Olympus,  
 40 Ex quibus ille latet semper qui dicitur austri,  
 Cum nobis numquam lateat qui continet arctos.  
 Inter utrosque tamen quod hinc levat, occidit illic.  
 Arcticus his signis finitur circulus: extra  
 Laeva Bootis inest dextro cum poplite flexo  
 45 Herculis innixi pedibus, umeris quoque Cephei;  
 Tum siliquastrensis tangit confinia basis.  
 Solstitialis et hoc signorum limite constat:  
 Arcturus lapsusque genu, Cepheia coniunx,  
 Anguiger oblongus, curvi quoque sinciput anguis  
 50 A superis tanguntur eo cum coniuge Persei  
 (Cui tamen arctophylax est in contraria versus  
 Pegaseo iunctae medio) pedibusque marito  
 Qui sectus laevo cubito cum crure sinistro  
 Heniochi caput ut currens ex pulvere foedat;  
 55 Ille tamen quasi lora tenens pede cornua tauri  
 Deprimit ac geminis traiectis denique collis  
 Inter aselliferi consurgit lumina cancri,  
 Currens per pectus, ventrem lumbosque leonis  
 Perque caput dextramque alam volitantis oloris.  
 60 Qui lucis noctisque pares dat circulus horas  
 Arietis ima pedum recipit vestigia primum  
 Semibovisque genu praecidit et inguinis eius,  
 Ultima quem fudit putens urina deorum;  
 Sustinet et geminos flexus ex ore draconis,  
 65 Exit et a genibus longo serpente ligati,

36 uocitatus *V* orizon *V* orion *P* 38 addens *V*  
 44 cum dextro *P* 45 innexi *P* hum. *PV* quo *om.* *V*  
 47 limite *P* et *ex corr.* *V* 49 sincipre *V* anguis  
*V* an. *P* 51 Qui *V* Cui caput et thorax *Bursian*  
 52 iunctae *V* uinctae *P* mariti *Bursian* 54 fedat *V*  
 fedat *P* 60 oras *V* Semis bovisque *P* 63 que infu-  
 dit *V*

Postquam chelarum longissima brachia pressit;  
 Tum Ganymedeae raptricis transilit alam  
 Pegaseamque iubam dirimens ex ordine pisces.  
 Quid hiemalis agat signorum corpora scindens  
 Decollatus eo novit qui spicula mittit  
 Piscinusque caper, nec non lymphaticus auspex  
 Et pistrix, fluvius, lepus et leporarius adsunt,  
 Finditur et puppis, Centauro terminat orbis.  
 Ultimus, aversus boreae, †sua dindima solis  
 Manibus ostendit fluvio finitus et Argo,  
 Centaurique pedes postremos tangit et aram.

70

75

B. V 87. M. 1053.  
 B. V 356.

761<sup>a</sup> (*olim* 868)

Si novus a Iani sacris numerabitur annus,  
 Quintilis falso nomine dictus erit.  
 Si facis, ut fuerant, primas a Marte Kalendas,  
 Tempora constabunt ordine ducta suo.

## 762

B. V 148. M. 233.  
 B. V 363.

## De volucribus et iumentis.

## De flomela

Dulcis amica veni, noctis solatia praestans;  
 Inter aves etenim nulla tui similis.

74 sic V. sua sua dindima P d.] lumina Baehrens

761<sup>a</sup>. V = Vaticanus 3262 saec. XI, Ovidii Fastos continens, olim Ursinianus. 1 nonus V 4 ducta Heinsius dato V quaeque vulgo. — Anziani a. 1875 in codice Fastorum, quem possidebat, anni 1467 mihi ostendit Florentiae.

762. Libri saeculi XI: H = Harleianus 3859 fol. 251, quem et V ubique afferam. B = Bruxellensis 1828 fol. 1. C = Mus. Britann. Addend. 16894 fol. 244. ViW = Vin-dobonenses 317 et 952. MO = Monacenses 14505 et 493. V = Vaticanus 639 fol. 88 (quem contuli). [Non est in Sangallensibus]. Saeculi XI—XII: N = Monacensis 19413. Recentes: non pauci. Cf. collationes in ed. priore et Baeh-

- Tu, filomela, potes vocum discrimina mille,  
 Mille vales varios rite referre modos.
- 5 Nam quamvis aliae volucres modulamina temptent,  
 Nulla potest modulos aequiperare tuos.  
 Insuper est avium, spatiis garrire diurnis:  
 Tu cantare simul nocte dieque soles.
- Parrus enim quamquam per noctem tinnipet omnem,  
 10 Sed sua vox nulli iure placere potest.  
 Dulce pelora sonat, dicunt quam nomine droscam,  
 Sed fugiente die illa quieta silet.  
 Et merulus modulans tam pulchris zinzitat odis,  
 Nocte ruente tamen cantica nulla canit.
- 15 Vere calente novos componit acredula cantus  
 Matutinali tempore rurirulans,  
 Dum turdus trucilat, sturnus tunc pusitat ore:  
 Sed quod mane canunt, vespere non recolunt.  
 Caccabat hinc perdix et graccitat improbus anser,

*rensiana extantes; Peiper mus. rh. 32, 580; Huemer Stud. Vindob. 2, 74. In Gallia Germaniave carmen e Suetonio (p. 247 sqq. Reiffersch.) derivatum exeunte antiquitate conscriptum putat Baehrens. Albi Ovidii Inventini esse mentitus est Goldast. Aldhelmus eo usus est. Versus de uolucris (bestiis add N) et (uel N) iumentis. De filomela CN. Inscr. om. ceteri libri. Ovidius de philomena Philippicus 210 s. XIV/XV. Bern. 576 s. XV. — 1—8 om. H. Versum 1 Paulus Diaconus sic imitatus est: Dulcis amice veni, pacem sub pectore gestans (Poetae lat. aevi Caroling. I 65); cf. et A. L. Meyeri 1074: Dulcis amice bibas grantanter munera Bacchi sqq. Cf. et Poet. Carol. III 128. 3 philomela BM Vi(?) V 8 soles BM V (soles n. d. simul B) potes CNOW 9 Cantus auium H in mg. Parus MW 11 per ora BCViW perola Peiper, sed pelora (VHMNO) per μετάθεσιν ortum est ex πωρεαλλίς, quem pirlum medio aevo, hodie vocant Pirol. quam dicunt BM dorscam H druscam B; est droscila, Drossel. 12 quiete VO 13 zinnizat W zinzitare Suet(oni)us p. 252 Reiff.) 14 tamen: timet H 15 novos M nouo ceteri*

16 ruricolans H 17 Tunc t. Baehrens. dum pus. O. Jahn passitare Suet. R.



Et castus turtur atque columba gemunt. 20  
 Pausitat arborea clamans de fronde palumbes  
 In fluviisque natans forte tetrinnit anas.  
 Grus gruit in gronnis, cygni prope flumina drensant,  
 Accipitres pipant milvus hiansque lupit.  
 Cucurrere solet gallus, gallina cacillat, 25  
 Pulpulat et pavo, trissat hirundo vaga.  
 Dum clangunt aquilae, vultur pulpate probatur,  
 Et crocitat corvus, fringulit et graculus.  
 Glottorat immenso maerens ciconia rostro, /  
 Pessimus et passer sous titiare solet. 30  
 Psittacus humanas depromit voce loquelas  
 Atque suo domino 'chaere' sonat vel 'ave'.  
 Pica loquax varias concinnat gutture voces,  
 Scurrili strepitu omne quod audit ait.  
 Et cuculi cuculant et rauca cicada fritinit. 35  
 Bombilat ore legens munera mellis apis.  
 Bubilat horrendum ferali murmure bubo  
 Humano generi tristitia fata ferens.  
 Strix nocturna sonans et vespertilio stridunt,  
 Noctua lucifuga cucubit in tenebris. 40  
 Ast ululant ululae lugubri voce canentes

20 gemit *BCVi W* 21 sic *HV alii*. Pusitat *B*  
 Plausitat *MVi* 22 forte *B* sorte *ceteri* detrinnit *V*  
 tetrissitare *Suet.* anans *libri* 23 ingronnis *libri* in gron-  
 nis *i. e. in pratis palustribus (cf. Du Cange, Lex med. latin.):*  
*sic Peiper* 24 'accipitrum plipiare' *Suet.* 25 Gugur-  
 rere *B, recte?* 'gallinae crispate' *Suet.* 26 sic *H*. Pu-  
 lulat *VMN* Pulpulat *BCVi* Papulat *W* Pap-, Pull-  
*ceteri* paupulare *Suet.* 27 glangunt *H* 28 Et croc-  
 citat *V* 29 Clottorat *V* (crotolare *Suet.*) /// lotorat *W*  
 merensque *H* 30 sonsticia *V* solstitia *H* sonscitia *W*  
 (sonst-, const- *ceteri*) recolit *libri, em. Burmann* 'passerum  
 titiare' *Suet.* 31 Psyth. *H* Psit. *ceteri* 32 chere (*i. e.*  
*χαῖρε*) *H* care *V* kere *ceteri* 34 Scurili *libri* (Socordi  
*W*) agit *MN* 35 frinit *B* qui hic desinit fritinnire *Suet.*  
 36 apis *H* apes *V, alii apex W* 38 Bubulat *Vi*  
 40 cuccubire *Suet.* 41 Ac *H* lugubre (-ure *V*) *libri*  
 praeter *H*

Inque paludiferis butio butit aquis.  
Regulus atque merops et rubro pectore progne  
Consimili modulo zinzilulare sciunt.

- 45 Scribere me voces avium filomela coegit,  
Quae cantu cunctas exsuperat volucres.  
Sed iam quadrupedum fari discrimina vocum  
Nemine cogentē nunc ego sponte sequar.  
Tigrides indomitae rancant rugiuntque leones,  
50 Panther caurit amans, pardus hiando felit.  
Dum lynces urcando fremunt, ursus ferus uncat,  
Atque lupus ululat, frendit agrestis aper.  
Et barrus barrit, cervi crocitant, mugilant et onagri;  
Ac taurus mugit, et celer hinnit equus.  
55 Quirritat et verres setosus et oncat asellus,  
Bratterat hinc aries et pia balat ovis.  
Sordida sus subiens ruris per gramina grunnit,  
At miccire caprae, hirce petulce, soles.  
Rite canes latrant, fallax vulpecula gannit,  
60 Glaucitat et catulus ac lepores vagiunt.  
Mus avidus mintrit, velox mustelaque drindat,  
Et grillus grillat, desticat inde sorex.  
Ecce venenosus serpendo sibilat anguis,  
Garrula limosis rana coaxat aquis.

42 om. *V* buteo *Burmann* buttit *W* 43 prognes  
*H* -nis *ceteri* 44 zinzilulare *M*, recte? 45 sic *libri*  
(philomena *H*) 46 desinit *Vi*. 48 sequor *libri praeter H*  
49 raccant *libri* (ranc. *H*) rancare vel raccare *Suet.* 53 sic  
*VMN.* corvorum crocitare *Suet.*, cervorum rugire *idem*  
crocitant *V*, cloc. *HM*, om. *O* mugilant om. *HCW.* *Hepta-*  
*meter est.* 54 celer *H<sup>2</sup>C* ex corr., *V* celeber *H<sup>1</sup>C<sup>1</sup>* *ceteri*  
et om. *MO* 55 Quiritare *Suet.* orcat *H* oncare *Suet.*  
aselles *CN al.* 56 Cratt. *W* Blatt. vulgo. 58 sic *M*,  
*Suet.* mic(c)ere *ceteri* 59 grannit *V* 60 Glauc. *H* Glutt.  
*ceteri* (Glut. *N*) glattire *Suet.* fugiunt *V* 61 et mustela  
*W* que *solus H* drindat *HCN* derindat *V* drindrare  
*Suet.* didindrit *MO* 63 angues *NOW* 64 ranula  
coaxat *H*

Has volucrum voces describens quadrupedumque 65  
 Paucas, discrimen cuique suum dederam.  
 Sed cunctas species animantium nemo notavit,  
 Atque ideo sonitus dicere quis poterit?  
 Cuncta tamen domino depromunt munera laudis,  
 Seu semper sileant sive sonare queant. 70

## 763

*Vide nunc c. 490<sup>a</sup>.*

763<sup>a</sup>

B. M. —

B. fragm. p. L. 420.

## PARTHENII presbyteri

... tempore quo medio peragunt suum sidera cursum  
 Noctis et obscuris densantur cuncta tenebris,  
 Cum refugit somnus fallaxque recedit imago,  
 Teque tenax totum nostris memoria reddit  
 Sensibus, intuemur cordisque amplexu tenemus 5  
 Et fruimur mutuis tacito sic ore loquellis.  
 Ast ego cernere sic te absentem gratulor absens:  
 Credo equidem, quod docta talem nec Graecia misit  
 Neque Larissa potens similem procreavit Achillem,  
 Nostris qualem [te] armipotens tam fertilis Africa 10  
 frugum

65 describens OCWN describunt H describ/// V  
 descripsi M 66 solus H servavit. Paucas scripsi Cau-  
 saq; H Cautus Baehrens. 67 -tium W notavit VW,  
 similia ceteri tacebit H 68 Atque H Ast ceteri pot  
 /// V potest W 69 laudum H

763<sup>a</sup>. C = Casinensis 16 Augustini saec. XI, ex quo  
 ed. Reifferscheid in *Anecdotis Casinensibus*, Vratisl. 1871.  
 Continet epistulas in Africa Vandalorum aetate scriptas,  
 inter quas III Parthenii presbyteri ad Sigesteum comitem,  
 ex prosa in hos versus vitiosos transeuntem. 1 sum C  
 4 totum nostris tenax C reddet C 7 si te C 8 parem  
 Baehrens 10 te om C heptameter est, nisi fere Nostris  
 deletur.

Vexit ad astra virum. Quem claro lumine fulgens  
Sol ictu placido nostro de pectore tollit.

Te clipeo loricaque et galea caelitus armet  
Omnipotens, et sit vita beata tibi!

## 764

B. M. B. —  
Boethius C. ph.  
ed. Peiper  
p. XXXVIII.

- Invictus constans Anicius, ortus ab urbe,  
Torquati genus, exconsul famosus et exul  
Patriciusque bonus mage civibus atque βοηθός  
Vsque caput iugulis genero comitante servavit.
- 5 Graviter exaegit furiis monimenta vetustis  
Flebilibus scribendo modis tot carmina felix  
Et, quod libertas multo sermone bilingui  
Artificale tulit, dum post interprete lingua  
Quicquid Aristoteles docuit transferre satagit:
- 10 Pandens conditionis opes hinc inde coactas,  
Quas ab Atheneis rapuit bibliopola gazis,  
Ne Romana fames epulas nesciret Achivas . . .

764<sup>a</sup>

B. M. B. —

Versibus egregiis decursum clarus Arator  
Carmen apostolicis cecinit insigne coronis,  
Historiamque prius praeponens cautus ubique

12 Scilicet tunc C Sol ortu *Reifferscheid* Sol ictu  
ego. tolli C 2, 1 clipeo loricaque et galea C, cl. g.  
et lo. *Baehrens*

764. *Cod. Leidensis* 466 saec. XI olim *Petavianus*, ex  
quo ed. *Geel* a. 1852, logicam ex *Boethio* et *Apuleio* con-  
flatam continet; fol. 1: A. M. S. Boethius exconsul et patri-  
cius inuictus sqq. In his versibus saeculi VI vel medii aevi  
nec poetae nec librariorum vitium ullum emendare temptavi.

5 Gnaviter *Buecheler* 8 dum] clam *Loewe*  
10 cognitionis *Buecheler*.

764<sup>a</sup>. *Cod. Aratoris Bernensis* 286 saec. XI fol. 89.  
*Ed. Huemer, Stud. Vindob. II* 79. Num medii aevi?

Substituit typice sensatim verba figurae.  
 Lingua canora bonum testatur iure poetam,  
 Mysticus ingenium sic indicat ordo profundum.

5

## 765

*Vide nunc c. 720<sup>b</sup>*

## 766

*Vide nunc c. 494<sup>a</sup>.*

B. M. B. —

## 767

**Laus domnae Eunomiae sacrae virginis**

Plena deo, moderata animo, miranda decore,  
 Larga manu Eunomia provida virgo pia.  
 Alta sapis, praeclsa petis, profunda rimaris,  
 Angelicos motus pectore sancto geris.  
 Vive, caput vivum, generis veneranda propago,  
 Et meritis caeli culmina celsa pete!  
 Vnici iam desunt solacia congrua fratris:  
 Sola deo vivis, vivis et imperio.  
 Largior extensa sit dextera, longior aetas,  
 Nestoreos superes annos et imperium.

5

10

## 768

**Item laus Eunomiae**

Fulgens Eunomia decensque virgo,  
 Pollens nobilis et secunda libris

6 indicat *cod.*

767—768. *P* = *Parisinus* 8319 saec. XI fol. 45r.  
*Vitiis prosodiacis scatent, ut et alia saec. quinti sextique*  
*carmina. Ed. pr. Quicherat, Bibl. écol. chart. II 144.*

767. Incip̃ laus *sqq.* *P* 8 eius et imperio *conieci.*

768. Itemque laus Eunomiae. Versus cum cantilena  
 dicendi *P*

Et totum venerabilis per orbem  
 Atque in culmine constituta celso,  
 5 Subter cuncta videns, beata clemens  
 Mitis blanda gravis quieta vivis.  
 Sic es Christo parens talisque, priscis  
 Qualis rustica Veritas capillis.  
 Augustum caput atque consecratum  
 10 Constans erigis et promittis omnes  
 Castam vivere te deo per annos.  
 Adsit cuncta regens pater volenti;  
 Dextram filius ille Nazarenus  
 Succurrens tibi tradat imploranti;  
 15 Sanctus spiritus influens medullis  
 Sensus inriget et fomenta donet,  
 Gressus dirigat et viam procuret,  
 Confirmet pedes et fidem propaget,  
 Enses proterat et dolos latentes  
 20 Prodat magnificus protector, et te  
 Annis praegravem et corona laetam  
 Sanctam collocet angelus in urbem.  
 Hic te perpetua quiete donet.  
 Tunc quaeso meminisse te clientis,  
 25 Cum Christum fide videris serena.

## 769

*Vide nunc c. 487<sup>d</sup>*

## 770. 771

*Vide nunc c. 738<sup>a</sup> b*

6 uives *P* 7 parens *i. e. propinqua*. priscis *i. e. prisco more inornatis*. De personificatione cf. Ziehen *mus. rhen.* 52, 279. *Prudent. cathem.* 7, 55. 9 Argutum *P*, cor-  
 rexi 10 promittit *P* 22 Angelorum munus animas ad  
 caelum portantium in sarcophagis exsculptum notat Ziehen.  
 Expl. laus domnæ economiæ sacre uirginis *P*.

B. M. —  
B. IV 189.

## 772

Cum sua cornua Luna	
Condit in aere prima,	
Signat abunde, sequentes	
Imbre madescere soles.	
Si dabit ore ruborem	5
Virgineo aurea Phoebe,	
Monstrat in orbe futuros	
Flamina fundere ventos.	
Puraque si sit in ortu	
Cynthia vespere quarto,	10
Totius haec erit index	
Mensis arescere soles.	
Iam maculis ubi mane	
Sol variaverit ortum,	
Fit notus imbre ruenti	15
Arboribusque sinister.	
Ast ubi pallidus ipse est,	
Crastina vel rubet hora,	
Hinc fluit horrida tectis	
Et ferit omnia grando	20
. . . . .	
Igneus hic notat euros,	
Caeruleus docet imbres,	
Et rutilans maculosus	
Fundere dat mare ventos.	
Denique si occidet auro	25
Lucidus aut micet ortu,	
Permanet aether amoenus:	
Cede pavescere nimbos.	

772. *P* = *Parisinus* 9344 saec. XI; *centonem* (cf. *Verg. Georg. I* 351 sqq.) *primus ed. Baehrens Mus. rhen.* 31, 91.  
6 uirgineum *Georg. I* 430, *Baehrens* 8 Flammea *P*  
14 ortu *P*, cf. *G I* 441 15 nothus *P* & uentis *P* ruenti  
*Baehrens* 18 ortu *P* hora *Baehrens ex G. I* 425 post 20  
*lacunam statuit Baehrens* 23 maculosos *P* 25 euros *P*  
auro *Baehrens*

30 Etsi aquilone moveri  
 Cernis in arbore frondes,  
 • Te levis aura docebit,  
 Tempora credere clara.  
 Dumque polum astra relinquunt  
 35 Flammea terga sinentes,  
 Iam male flamina curvis  
 Temperat unda carinis; —  
 Hinc super ardea nubes  
 Mergus et aequora scandit,  
 40 Hinc fulicaeque marinae  
 Littore ludere pergunt. ✓  
 Si tonat en domus euri,  
 Si zephyrique resultant,  
 Si boreasque coruscat  
 (Maxima turbinis arma haec):  
 45 Vallibus effugit hinc grus  
 Et lacus ambit hirundo, /  
 Corvus et agmina confert,  
 Garrit et improba cornix, /  
 Bucula hinc bibit auras  
 50 Naribus ardua spectans,  
 Hinc canit horrida rana,  
 Vermis et efferit ova.  
 Ast †potus imbre notaret,†  
 Aethera quando serenant,  
 55 Cum bene sidera splendent  
 Et micat ore Selenā.  
 Haec tibi signa manebunt

30 forndes *sed corr. P* post 32 *lacunam et* 34 Flam-  
 mea *Baehrens*, Flamina *P* 35 *cf. Ge I 360. flumina P,*  
 flamina *scripsi* 37 ardua *P*, 38 mergat et *P (corr. Baeh-*  
*rens ex Ge I 361 sqq.)* 40 Littora *P* 42 zepheriq; *P*<sup>1</sup>

48 Garrizet *P* 53 <sup>o</sup>ptus imbre notaret *P (R in mg.)*  
 polus *Baehrens* 55 serenent *P, recte?* 56 siluna *P,*  
 silina *ex corr.; corr. Baehrens*



Omnia tempore tuta;  
Ast tua cura valebit  
Noscere iura polorum.

60

B. M. B. —

772<sup>a</sup> (olim 772)

INL. Campanianus. PATR̃. Olybrio  
Maiorum similis, nostrorum maior, Olybri,  
Stemma poetarum, regula dogmatibus,  
Trade notas, quis quaeque nitent bene dicta priorum;  
Dux bonus audentes prisca tropaea doce.  
Clarius auctorum pateant quae pollice laudes  
Scis bene cunctorum, conscius ipse tuis.

5

PATR̃ Olybrius. INL. Campaniano  
Stigmata cur spectas maiorum infigere dictis,  
Cuius iudicium sufficit ad titulos?  
Censuram spernunt, quae per te lauta patescunt;  
Sit satis ad laudem complacuisse tibi,  
Omnia doctorum quem sic cinxere tropaea,  
Vt cedat titulis lingua diserta tuis.

10

772<sup>b</sup>

B. M. B. —

TVLLII

Fontibus in liquidis parvum requiesce viator  
Atque tuum rursus carpe refectus iter.

58 tuto P

772<sup>a</sup>. *Cod. Cavensis* 3 saec. XI—XII (cf. *Reifferscheid mus. ihen.* 23, 127 sqq.), ubi fol. 255 ante libellum De notis antiquorum carmen legitur. Inlustrissimus et patricio explicandum est. 3 q; que C 4 tropaea sunt dicta notabilia notis quasi pollice monstrata 6 bona C bene scripsi 11 cenxere C 12 disserta C

772<sup>b</sup>. Sic ex *cod. Monacensi* 19413 s. XI—XII (cf. c. 762) fol. 116 edidit *Duemmler* Nov. Archiv. IV 554. — *Vaticanus* 639 s. XI fol. 89 v: *Inscr. om.* 1 parum. — *Tullii etiam Sangall.* 397 s. IX fol. 121.

**CARMINA**  
**CODICVM SAECVLI XII—XIV**



Vere rosa, pomis autumnno, aestate frequentor  
 Spicis: una mihi est horrida pestis hiems.  
 Nam frigus metuo et vereor, ne ligneus ignem  
 Hic deus ignavis praebeat agricolis.

Ego haec, ego arte fabricata rustica,  
 Ego arida, o viator, ecce populus  
 Agellulum hunc, sinistra et ante quem vides,  
 Erique villulam hortulumque pauperis  
 5 Tueor malaque furis arceo manu.  
 Mihi corolla picta vere ponitur,  
 Mihi rubens arista sole servido,  
 Mihi virente dulcis uva pampino,  
 Mihi glauca duro oliva cocta frigore.  
 10 Meis capella delicata pascuis  
 In urbem adulta lacte portat ubera,  
 Meisque pinguis agnus ex ovilibus  
 Gravem domum remittit aere dexteram,

773—780. B = *Bruxellensis* 10615/10729 saec. XII, quem solum ubique afferam. 5 = libri saec. XV: *Helmstadiensis* 332 (H), *Monacensis* 18895 (M), *Rehdigeranus* S. I 6, 17 (R), *Arundelianus* 133 (A), alii. Ver(Vir)gilii Catalepton 5, om. B 773—775 sunt carmina *Priapea*.

773. autumnno pomis B5, transp. *Lachmann* 3 lineus B ligneus 5 B<sup>1</sup> 4 ignaris B5 -vis 5

774. Constat iambis puris, nisi quod duo versus (5. 9) ab anapaesto, v. 14 a tribrachy incipiunt 2 o 5, om. B5 3 Agellum B, recte 5 sinistre tante BHM, corr *Ribbeck* 4 uillam B, recte 5 5 Tuor edd. malas . . manus 5 6 corollo B<sup>1</sup> 9 M. g. oliuo duro cocta frigo B, similia 5 duro oliva (om. cocta) *Muretus*. *Anapaestum* quidam debebant. 13 dextram B

Teneraque matre mugiente vaccula  
 Deum profundit ante templa sanguinem. 15  
 Proin, viator, hunc deum vereberis  
 Manumque sursum habebis: hoc tibi expedit.  
 Parata namque trux stat [<sup>t</sup>ecce] mentula.  
 'Velim pol' inquis? at pol ecce vilicus  
 Venit, valente cui revulsa brachio 20  
 Fit ista mentula apta clava dexterae.

B. VI 86. M. 1699.  
 B. II 160

## 775

Hunc ego, [o] iuvenes, locum villulamque palustrem  
 Tectam vimine iunceo caricisque manipulis  
 Quercus arida rustica fabricata securi  
 Nutrior: magis et magis sit beata quotannis!  
 Huius nam domini colunt me deumque salutant 5  
 Pauperis tuguri pater filiusque adulescens,  
 Alter assidua cavens diligentia, ut herbae  
 Asper aut rubus a meo sint remota sacello,  
 Alter parva manu ferens saepe munera larga.  
 Florido mihi ponitur picta vere corolla, 10  
 Primitus tenera virens spica mollis arista,  
 Luteae violae mihi lacteumque papaver  
 Pallentesque cucurbitae et suave olentia mala,  
 Uva pampinea rubens educata sub umbra . . .

14 Et tenera *Ribbeck* nacula B<sub>5</sub>. *Multa multi tenta-*  
*runt* (Tenella *Dorville*) 15 Dum pr. // // a. B 18 crux  
 (sic et  $\varsigma$ ) nestat (estate e  $\varsigma$ , ecce add b) mentula B  
 trux *Is. Vossius* stat *Ribbeck* 20 ualenti B<sub>5</sub>

775. 1 o add. *Lachmann* 2 carisque B<sub>5</sub> 3 for-  
 micata B, sic vel formata  $\varsigma$  fabricata *Schrader* 4 Nutrior  
 B; sic vel Nutrivi  $\varsigma$  Nunc tuor *Scaliger* magus et B<sup>1</sup> sit  
*Vossius* ut B nunc  $\varsigma$  fit *Baehrens*, recte? 5 diumque  
 B<sub>5</sub> 6 adulescens B, om.  $\varsigma$  7 colens libri cavens  
*L. Mueller* herba  $\varsigma$  8 aut B] ad  $\varsigma$  ac *Ribbeck* sit B  
 sit vel sint  $\varsigma$  9 manu om.  $\varsigma$  saepe *Schrader* semper  
 B<sub>5</sub> laga B 10 Florida B 12 Luttee B 13 Pa-  
 lantesque *Heinsius*. Post 14 hiberna munera desunt (cf.  
 774, 9) (*Baehrens*)

- 15 Sanguine [haec] etiam mihi (sed tacebitis) arma  
 Barbatus linit hirculus cornupesque capella.  
 Pro quis omnia honoribus huc necesse Priapo est  
 Praestare et domini hortulum vineamque tueri.  
 Quare hinc, o pueri, malas abstinete rapinas:  
 20 Vicinus prope dives est neglegensque Priapus.  
 Inde sumite: semita haec deinde vos feret ipsa.

## 776

B. M. —  
B. II 172.

Pallida mole sub hac celavit membra Secu[ndus],  
 Antiquis sospes non minor ingeniis,  
 Et quo Roma viro doctis certaret Athenis.  
 Ferrea sed nulli vincere fata datur.

## 777

B. II 182. M. 834.  
B. II 177.

Vate Syracosio qui dulcior Hesiodoque  
 Maior, Homereo non minor ore fuit,  
 Illius haec quoque sunt divini elementa poetae  
 Et rudis in vario carmine Calliope.

15 Sanguinea B $\varsigma$  haec add. Is. Vossius Sanguine  
 hanc—aram Muretus et mihi B 16 cornipesque  $\varsigma$  cor-  
 nu(usq; erasum)pesque B 17 omnia B $\varsigma$ : sc. bona. An  
 munera? (munia Maehly; mutua Baehrens) huc scripsi  
 (i. e. huc convertere) hoc B $\varsigma$  18 que  $\varsigma$ , om. B  
 19 mala B $\varsigma$  -as  $\varsigma$  20 semitam B $\varsigma$  -ta  $\varsigma$

776. In  $\varsigma$  est post Catalepton 5, 16; deest in B.  
 1 Callide (allide R) mage sub hec c(a)eli est iniuria secli  
 R $\varsigma$ ; ni fallor, emendavi. cf. Pallida sub parvo clauduntur  
 membra sepulcro Poet. Caroling. I 109. mole sub hac  $\text{ib.}$   
 I 114; 365. Monte sub hoc AL 261, 1. Sede sub hac AL  
 epigr. 622, 1. celavit: cf. Aegrit. Perdicae 257. Ovid. met.  
 X 736. latet AL epigr. 603, 1. conderet artus  $\text{ib.}$  460, 2.  
 iniuria ex voce membra corruptum est. Attide et incuria  
 saeculi Ziehen. Baehrensiana vide apud ipsum. 2 hospes  $\varsigma$ ,  
 correxi: i. e. dum sospes erat. 4 Terrea duo  $\varsigma$

777. Post Catalepta in B $\varsigma$ . 1 sira scocio B  
 3 p<sup>e</sup>ta B

B. II 202. M. 865  
B. IV 187.

778

Tristia fata tui dum fles in Daphnide Flacci,  
Docte Maro, fratrem dis immortalibus aequas.

779. 780

*Vide nunc c. 760<sup>a</sup>. b*

781. 782

*Vide nunc c. 812. 813*

783

B. M. —  
B. V 83.

[PROBI]

Vade, liber, nostri fato meliore memento;  
Cum leget haec dominus, te sciat esse meum.  
Nec metuas fulvo strictos diademate crines,  
Ridentes blandum vel pietate oculos.  
Communis cunctis, hominem se regna tenere  
Si meminit, vincit hinc magis ille homines.  
Ornentur steriles fragili tecturā libelli:  
Theodosio et doctis carmina nuda placent.

5

778. *Est in Rehdigerano (cf. ad c. 773) et Ambrosiano*  
*C 68 i. s. XIV 1 T om. R 2 diis R. Cf. Verg. ecl. 5*

788. *In Cornelii Nepotis libris post 'Aemilii Probi'*  
*vitas ducum extat. Ad Theodosium II 'calligraphum' carmen*  
*missum est. cf. Nepotis edd. Rothii et Halmii, Vogel ann.*  
*philol. 1895, 779, et praecipue Traube Sitzungsber. d. bayr.*  
*Akad. 1891, 404. — G = Guelferbytanus Gudianus 166*  
*s. XII. p = Parcensis s. XV ε = reliqui s. XV Probi*  
*om. Gp5 Versus Probi Emilii similia ε 1 nostri p*  
*noster Gε cf. Ovid. amor. II 11, 37: Vade memor nostri,*  
*vento reditura secundo et Hor. epp. I 13, 19. 5 Commu-*  
*nis cunctis i. e. cum in omnes comis et affabilis sit Eminent*  
*is cunctis Traube se p sed Gε 6 Si scripsi (= siqui-*  
*dem). Se libri. Sic interpunxi. 7 cf. Ovid Trist. I 1, 9; 11.*

8 Theodosio libri, recte? nuda i. e. sine tectura egregia  
vel coloribus

Si rogat auctorem, paulatim detege nostrum  
 10. Tunc domino nomen: me sciat esse Probum.

Corpore in hoc manus est genitoris avique meaque:  
 Felices, dominum quae meruere, manus!

## 784

B. M. B. —

*Tullius Hesperios cupiens componere mores  
 Edidit hos libros appellans Officiorum.  
 Quo solo ferus extinctus furor est Catilinae.  
 Consilio superum custos directus ad urbem,  
 5 Lux orbis patriaeque salus, mens tota senatus:  
 Hic plus sole micat, cruciatus propter honestum.*

## 785

*Augustino tributum*

B. M. B. —

*Excedunt cunctos hi libros philosophorum  
 Libri quos fecit tres Tullius Officiorum.*

11 meaque G, om. p meique ε Nepotis Vogel  
 12 dominum i. e. domini gratiam(?) emeruere Nipperdey  
 Aemilii Probi de excellentibus ducibus exterarum gentium  
 liber explicit Gp

784—785<sup>b</sup>. Haec omnia medio aevo orta suspicor, sed  
 784 propter imitationem c. 603—614, praecipue c. 605 et 613,  
 reliqua hic propter Augustini nomen coniuncta omittere  
 nolui. F = Mediceus 76, 20 s. XII. M = Matritensis  
 Nat. c. III 20 s. XIV ex. ε = reliqui. In F Bandinium,  
 in M Loewium sequor.

784. 1 H. Mε] experiens F

785. Hos duos versus ut fertur de Cyceronis L. com-  
 posuit Augustinus Petrarcae(?) manus in F. 1 Excedunt  
 F Excellunt M. Ad Tullium spectant hi quoque versus  
 Sangall. 820 s. X p. 64 et Medicei 50, 20 s. XI:

Tullius erexit Romanae insignia linguae,  
 Rhetoricas Latio dum sonat ore tubas.



785<sup>a</sup>

B. M. B. —

*Augustino tributum*

*Dulcia non meruit, qui non gustavit amara.  
Et qui non studuit, sunt illi gaudia rara.*

785<sup>b</sup>

B. M. B. —

*Augustino tributum*

*Principium cui sola fuit divina voluntas,  
Aetas non frangit demoliturque vetustas.  
Dissolvit tempus quidquid producit adesse,  
Si non ad praesens, constat quandoque necesse.  
Ergo super tali qui luget conditione,  
Aut nihil aut minimum claret rationis habere.*

5

785<sup>c</sup>

B. M. B. —

**RVSTICI**

*Ter quinos animo suadente per ardua libros,  
Augustine, trahens nobile condis opus,  
Et quamvis dederis numerosa volumina mundo,  
Haec tamen ingenii est maxima palma tui.  
Una trium virtus deus est, quem divite verbo  
Auribus infestum credula verba bibunt.  
Ille pium tinxit calamum quem lingua locuta est,  
Descripsitque tua se deus ipse manu.*

5

785<sup>a</sup>. *Riccardianus* 931 s. XVI fol. 16 *solus habet, praemittens* S. Augustinus.

785<sup>b</sup>. *Ioannes Sarisberiensis in Metalogico* IV 35: Augustinus . . in expositione Porphyrii . . Alibi quoque ait: Principium . . .

785<sup>c</sup>. *Cod. Phillippicus* 14917 s. XII fol. 1<sup>a</sup>: Explicit Retractatio s̄ci Augustini: Versus Rustici defensoris sancti Augustini: Ter sqq. (cf. *Mus. rh.* 31, 94). *Rusticium Elpidium putat Baehrens. Sequitur Augustini De trinitate.* 6 infestum non intellego corda cj. *Baehrens.*

## 786

*Hermaphroditus*

B. III 177. M. 1638.

B. IV 114.

*Cum mea me mater gravida gestaret in alvo,*

*Quid pareret, fertur consuluisse deos.*

*Phoebus ait 'puer est', Mars 'femina', Iuno 'neutrum':*

*Iam, qui sum natus, Hermaphroditus eram.*

5 *Quaerenti letum dea sic ait 'occidet armis,'*

*Mars 'cruce', Phoebus 'aqua'. sors rata quaeque fuit.*

*Arbor obumbrat aquas; conscendo, labitur ensis*

*Quem tuleram, casu, labor et ipse super.*

*Pes haesit ramis, caput incidit amne, tulique*

10 *Vir mulier neutrum flumina tela crucem.*

*[Nescio quem sexum mihi sors extrema reliquit;*

*Felix, si sciero, cur utriusque fui.]*

786<sup>a</sup>

## DYNAMII

## De Lerine insula

B. M. B. —

Inter praecipuas quas cingunt aequora terras

Nil simile in mundo est, sancte Lerine, tibi.

786. Hoc quoque carmen medii aevi et quidem Matthaei Vindocinensis esse demonstravit L. Traube (*Abhdlgn. d. bayr. Akad. I* 19, 319). Retinui, sed solius libri Vindobonensis 2521 saec. XII antiquissimi lectionem attuli, qui Hildeberti Marbodique carmina multa habet. Ermafroditus inscr. et v. 4 V 6 aquis († a super is) V 9 anne V 11. 12 om. V; habet Paris. 8761 s. XIII. Cf. *Nov. Archiv.* 8, 408.

786<sup>a</sup>. C = Closterneoburgensis 723 s. XII. Ex hoc et simillimo eius Goettweihensi 64 recentiore ed. pr. De Rossi *Inscr. Christianae urbis Romae II* 1, 70, quem sequor, deinde Manitius a. 1897. *Dynamius patricius Massiliensis, qui decessit a. 601, vitas scripsit sanctorum Lirinensium.* Incipit de L. i. laus Dinamii C 2 similis mundo esce (i. e. ð sce) C sancta puto. — Lerine prope a Fréjus (Foro Iulii) et Cannes abest.

Optima quae vivo fundata est insula saxo  
 Et super ornato tegmine plana viret.  
 Dives multiplici laetatur silva colore; 5  
 Arboribus mixtis fert coronata comas.  
 Per nemus umbrosum ventorum flamina vitat  
 Et portum sanctis praeparat illa viris.  
 Vt caret haec nunquam foliis nec tempora mutat,  
 Sic meritis semper pectora [viva] tenet 10  
 Prisca redivivo quo constat regula cultu,  
 Quo grex agnorum non timet ora lupi.  
 Culmine Honoratus meritis et nomine dictus  
 Floruit hic primus incola, Christe, tuus.  
 Postquam sancta viri perrexit fama per orbem, 15  
 Vix [alium] meruit dives habere patrem.  
 Hic novus antiquum iecit ad leta draconem,  
 Nec post hic rabidus horrida fauce nocet.  
 Quod si vel casu veniat in litore serpens,  
 Vivere non ultra noxius ore potest. 20  
 Iustorum hoc opus est, ut nostri funeris auctor  
 Pellatur victus, vitā iubente mori.  
 Sic electa deo praecellit insula saeclo,  
 Quae tot perfectis gaudet amoena viris.  
 Temnere mundanas optat qui mente procillas, 25  
 Invenit hic valvas iam, paradise, tuas.

786<sup>b</sup> (*olim* 913)

ALEXANDRI

B. V 42. M. 1029.  
 B. Fragm. p. L.  
 p. 409.

## De ordine planetarum

Sortitos celsis replicant amfractibus orbes.  
 Vicinum terris circumvolat aurea Luna,

4 ornata C    9 tempore C, recte?    10 viva add. De  
 Rossi    14 tuis C    15 porrexit C    16 Vix meruit ari-  
 das C    17 iecit ad letha C    18 rapidam C    21 upus  
 C n.] m̄ C    24 amoena De Rossi agmina libri

786<sup>b</sup>. Est in C = Cantabrigiensi Trin. O 2, 24 s. XII,  
 quem mihi contulit Sinkler. Sed et Chalcidius p. 71 apud

- Quam super invehitur Cyllenius. alma superne  
Nectareum ridens late splendet Cytherea.  
3 Quadriugis invecus equis Sol igneus ambit  
Quartus et aethereas metas, quem deinde superne  
Despicit Armipotens. sextus Phaethontius ardor  
Suspicit excelsum brumali frigore sidus.  
Plectricanae citharae septem discriminibus quos  
10 Assimilans genitor concordi examine iunxit.

787

B. II 172. M. 833.  
B. IV 443.

Cum foderet gladio castum Lucretia pectus,  
Sanguinis et torrens egereretur, ait:  
'Testes procedant, me non fuisse tyranno,  
Sanguis apud Manes, spiritus ante deos.'

*Baehrens l. c. habet, ubi alia quoque ab eodem ex graeco conversa invenies.* Alexandri aut potius Anaximandri Milesii ex eius sphaera cuius Diogenes Laertius [II 1, 8] meminit *Pithoeus qui sua manu (testibus Schedis Heidelbergensibus) exemplari suae editionis c. adscripsit.* Consentit his Alexander Milesius ita dicens *Chalcidius*. Alexander C 3 superne C superni *Pithoeus* -rne Meyer 4 Nectareum C 5 Quadrigis C quem] que C 6 -rne C 7 Respicit *Pithoeus* phetontius C 8 Suscipit C 10 Assimilem C fixit C

787. V = Valentianus 145 s. XII B = Berolinensis *Phlippicus* 180 olim 1694 s. XII—XIII. Q = Parisinus 14194 s. XII—XIII. R = Remensis 739 s. XIV. P = Paris. 8413 s. XV. C = Cassellanus ph. 4, 17 a. 1462. 5 = alii recentes. O = Otto Frisingensis, qui primus c. a. 1145 attulit (*chron.* II 9) Hildeberti Q At Hildebertus ipse (*Migne* 171, 1447): Scribit et Ovidius super ipso crimine versus: Cum sqq. — Sequor V. Inscr. om. VB O alii Versus cuiusdam de Tarquinio et Lucretia *catalogus monasterii S. Oyan* s. XI confectus (*mus. rhein.* 48, 284) Epitaphium Lucretiae Romane P Pulcre quidam O 1 Dum PQ f. ferro PQO 2 Sanguis P egrederetur QCO egrediatur P 3 Proc. t. CO Accedant P v. 4 ita amplificatur in BQR: Ante uirum sanguis sp. ante deos. Quam bene testes hii (sic R producti Q) pro me post fata loquentur: Alter apud manes, alter apud superos.

## 788

*Vide nunc c. 674<sup>a</sup>.*

## 789

B. M. B. —

EVCLERII comitis ✓

O pater omnipotens, celsi dominator Olympi,  
 O terrae pelagique sator, qui sedibus olim  
 Missus ab aethereis, humano corpore nasci  
 Non indignatus, caedis cruciatibus atrae  
 Mortales avidi rapuisti e faucibus Orci,  
 Dirige vela precor; curvo diducere rectum  
 Densaue Romulei dignoscere iura senatus  
 Ingenio permitte meo. qua luce reperta  
 Fas mihi sit populis reserata resolvere iura  
 Atque inter nebulas legum dignoscere causas.

5

10

B. III 145.

M 939. B. —

## 790

*Lingua brevis, brevitare levis, levitate movetur,  
 Mobilitate loquax, garrulitate nocens.*

B. M. —

B. III 169.

790<sup>a</sup>

*Versus in quo totae XXIII litterae continentur  
 Sic fugiens dux zelotypos quam karus haberis.*

789. In codice Claudiani Petaviano saec. XII—XIII (cf. Claudianus ed. Burman. p. 707. 741 sq.) N. Heinsius hoc carmen post Claud. epigr. 45 manu rec. scriptum in mg. invenit. Euglerius comes inscr. Pet.; hunc nobilitati urbis Romae saeculi quarti ascribendum puto. 6 precor Heinsius tuo Pet.

790. In codice saec. XIII talia continente se invenisse Duebnerus (ztsch. f. alterth. I p. 1 sqq.) narrat. Est in Cantabrig. Trin. R 14, 40 s. XIV. Videtur medii aevi.

790<sup>a</sup>. Ed. Baehrens ex cod. Veneto Bessar. 497 saec. XII. quam icarus cod.

## 791

## PATRICII

B. M. B. —

- Plurima mira malum signantia signa futurum  
 Sive bonum dederat clemens deus, arbiter orbis,  
 Vt terreret eos, quos illa videre volebat.  
 Omnia paene loca, quibus haec iam facta fuerunt,  
 5 Tempora cuncta simul brevitās intacta reliquit.  
 Tres simul in caelo visi sunt currere soles;  
 Terribilem quaedam tellus effuderat ignem;  
 Maxima pars noctis fulgebat luce diei;  
 Ecce lapis cecidit de caelo magnus in amnem;  
 10 Circulus et solem circumdedit aureus altum.  
 Agnus in Aegypto mirum fuit ore locutus;  
 Bos loquitur Romae simulanti voce prophetam:  
 'Copia farris erit nobis hominesque peribunt.'  
 Spicas turba hominum iam vidit in arbore natas;  
 15 Panibus abscisis sanguis quoque fluxit habunde  
 Coram convivis, quos signum terruit illud;  
 Bos peperit dudum in <sup>†</sup>lectis conventibus agnum;  
 Armatas multis acies equitesque diebus  
 Aëre pugnantes crudeliter arma movere  
 20 Ante quidem cives viderunt tempora belli;  
 Natus equus fuerat totus homo tempore nostro  
 Aque homine hinnitum faciens quoque moris equini,

791. Incipit de diversis signis et prodigiis mundi quae fecit deus ut terreret homines quae descripsit s̄cs Patritius ybernien̄s ep̄c. P = *Parisinus* 4126 s. XIII fol. 12r. *Primus edidi ed. pr. Contulit mihi denuo Lebègue. S. Patricius Hiberniae episcopus mortuus est a. 492.* 4 f̄ta P

5 intacta P 6 c̄ter<sup>o</sup> P currere scripsi 7 q̄dā P:  
 num quondam? 9 ampnem P 10 Eirci<sup>l</sup>(s add.  
 m. 2) P 12 simulāt P pphē P 15 avulsis Buecheler  
 16 ciuius P 17 in l̄tis P inlicitis conieci  
 19 Aer<sup>i</sup> P 20 Aū P 21 corpore nostro Buecheler  
 22 Atque P, correxi hoīe P ore Buecheler

Tam comedens fenum, quam panem et cetera edebat;  
 Natus erat duplex homo vivens tempore longo,  
 Quadrimanus, bipes atque biceps et pectore bino, 25  
 Atque duas animas unum ventremque gerebat.  
 Quorundam pars posterior nova verba sonabat.  
 Tunc mirabiliter cantans modulamina quaedam  
 Vox avis audita est dicentis talia verba:  
 'Mane novo surgens dominum laudabo potentem.' 30  
 His ita prodigiis signisque per omnia dictis

. . . . .

B. M. —  
 B. V 388.

792

*Tres sunt fatales quae ducunt fila sorores:  
 Clotho colum baiulat, Lachesis trahit, Atropos occat.*

793

B. I 3. M. 561.  
 B. V 388.

### De Iove et Neptuno et Plutone

Iuppiter astra, fretum Neptunus, Tartara Pluto  
 Regna paterna tenent, tres tria, quisque suum.

24 niuēs *P*, em. *Buecheler* 27 nona *P* sonabat *P*  
 29 Nox *P* ūla *P* 30 dñu *P* 31 Hiis *P*. *Supple.*  
 'deus homines terrebat, sed manebant in peccatis suis.' —  
*Cf. Hymnus alphabeticus in laudem S. Patricii tunc viventis,*  
*Secundino episcopo adscriptus (Migne 53, 837).*

792. *Versus leonini medii aevi: ib. fol. 104 et in Bur-*  
*neiano 224 s. XIII p. 358.* 2 Cloco *P* Cloto *B* attro-  
 pos *P(?)B*. *Est in Ang. Maii Mythographis I 110; II 14.*  
 — *Fol. 103 v. hi versus extant in P:*

En ego rex Macedum genitus de rege Philippo,  
 Post Darii mortem victor in orbe manens,  
 Multos devici veniens huc usque triumphans,  
 De quo sit testis ista columpna michi.

793—797. *P* = *Parisinus* 3761 s. XIII.

793. Iupit̃ *P*

- Conquerar an sileam? monstrabo crimen amicae  
 An quasi iam sanus vulnera nostra tegam?  
 Non queror aut molles oculos aut aspera crura  
 Nec vitio quovis exteriora premo:  
 5 Quod queror, est animi! laudaret cetera livor:  
 Verba fide, vitiis lubrica forma caret.  
 Illa decem menses mecum feliciter egit  
 Gratis in amplexus docta venire meos:  
 Aemulus ecce meus gemmis male fisus et auro  
 10 Hanc petit, ingeminat munera, flectit eam.  
 Muneribus vicit, quoniam natura vel usus  
 Praeter flagitium nulla dedere sibi.  
 Thersiten gerit in facie, gerit intus Oresten:  
 Pulcrior iste tamen, mitior ille fuit.  
 15 Non prius incurrit leviores ille reatus  
 Nec gradibus certis destitit esse bonus,  
 Set simul omne nefas auso puerilibus annis  
 Iam praeter facinus nulla licere putat.  
 Turpis atrox exlex, naturae crimen et hostis  
 20 In luctu ridet, flet nisi flenda videt.  
 Sufficit exemplis totum corrumpere mundum,  
 Sufficiunt sceleri nomina nulla suo,  
 Quippe tot illicitis famam lacerare laborat,  
 Vt nulla redimi laude vel arte queat.  
 25 Cur igitur placuit? quid honesti vidit in illo,

794. *Nescio an antiquum sit, Hildeberti esse suspicatur Hauréau.* F = Florentinus bibl. Aed. Eccl. 197 s. XII—XIII, fol. 120. P mihi contulit M. Bonnet a. 1875. Pri-mus edidi. 1 cf. Ov. met. 9, 147. C om. P 3 H (i. e. N) P 5 laudarit Baehrens 11 qm̄ P vel] † F lis P 13 Tersitē PF faciē P horestē PF 14 ille—iste F 15 Nā F 16 certis (c'tis) P ceteris (cet'is) F eē P] oē F 17 ausus F pueribib; P 23 formam PF, correxi 25 honesti F, Buecheler: in isto P



Quem iam nulla sequi praeter honesta pudet?  
 Cur, inquam, placuit? dignusne placere puellis,  
 Qui non exilio sed cruce dignus erat,  
 Lapsus in excessus tantos, ut nulla putaret  
 Deteriora fide vel potiora dolis? 30  
 Cur placuit letale nefas, cur dedecus orbis,  
 Cur tam terribilis larva pudorque patris,  
 Qui non tam locuples rebus quam pauper honesto  
 †Et minus infamis quam vitiosus erat?  
 Crimen opes redimunt, reus est crucis omnis egenus, 35  
 Et laudes hominum pensat acervus opum.  
 Hic quoque nec vita nec nobilitate parentum  
 Nec specie placuit, sed quia dives erat.  
 Divitiis animum tenerae turbavit amicae  
 Divitiisque patent oscula crura sinus. 40  
 Iam nec pura fides nec largi gloria sensus  
 Nec probitas morum nec bona fama iuvat:  
 Aurum sinceras solitum praevertere mentes  
 Mortales animos in scelus omne vocat.  
 Aurum dum speret, nil iam negat Hectoris uxor, 45  
 Iam populo iungi sustinet asse dato.  
 Dona truces animos et verba severa relaxant:  
 Penelope donis altera Thais erit.  
 Sed iam Thais erit Iunone severior ipsa,  
 Si nullas habeat pulcher amator opes. 50  
 Vos igitur iuvenes, quos nondum fervor amoris  
 Attigit, illarum laudo cavere dolos.  
 Nam licet uratur, tamen in complexibus ipsis  
 Quaeque salictores quaerit habere novos.

26 p̃t P] pater F    27 umquam F    28 exitio *ed.*  
*pr.* 31 Curq̃ F    pl///acuit P    nephas P    33 q̃m P]  
 q (= qui) F    34 informis *Bachrens*    uicios P    40 os-  
 cula *Bonnet*    hostia PF    41 Nam F    43 perverttere  
*Bachrens*    47 serena relaxat F    48 tabis F    50 hāt  
 P    putē P    52 Atigit P    54 sanctores F

55 Protea multiplicem solet ars retinere, sed illas  
Quin elabantur, nil retinere nequit.

## 795

B. M. —  
B. V 390.

Lumina, colla, genae, flavi flexura capilli  
In Ganymede suo flamma fuere Iovi.  
Iuppiter in puerum quaerens sibi pauca licere  
In puero statuit cuncta licere deus.  
5 Oblitusque poli curas et murmura divum  
Et linguam laesae coniugis atque Iovem  
Iliacum tulit ad superos, ad sidera sidus,  
Et se tunc tandem credidit esse deum.  
Vtque puer pelex visu tactuque liceret,  
10 Oscula nocte Iovi, pocula luce dabat.

## 796

B. M. —  
B. V 390.

Ad cenam Varus me nuper forte vocavit:  
Ornatus dives, parvula cena fuit.  
Auro, non dapibus decoratur mensa; ministri  
Apponunt oculis plurima, pauca gulae.  
5 Tunc ego 'non oculos sed ventrem pascere veni:  
Vel tu pone dapes, Vare, vel aufer opes.'

## 797

B. M. —  
B. V 390.

Graecinum virgo, puerum Graecinus amabat  
Et puer in sola virgine captus erat.

55 Prothea *PF* valet *Buecheler* 56 Qui uel abūtur  
*P*, recte *F* nequid *F* (cf. *Commodiani c. apolog.* 217 num-  
quam noluerunt): valet *Bonnet*, *Sedlmayer*

795. 7 Iliaden *Ov. met.* 10, 160. 9 placeret *Buecheler*

796. *R* = *Remensis* 1043 (743) saec. XIII ex.; coll.  
in *Novo Archiv.* 18, 516. 1 Ad mensam *V.* dives me *f.*

*v.* 2 Illic ornatus, p. c. f. 3 Servili pompa dec. cena; min.  
*R* 4 oculis *P* mense *R* 6 Aut tu *R*

797. 1 *G om. P.* —

Tradidit hanc puero Graecinus, se puer illi,  
Et fruitur voto virque puerque suo.

B. M. —  
B. V 382.

## 798

Signifer aethereus, mundus quo cingitur omnis,  
Astra tenet tantum se sede moventia septem;  
Caetera nam proprio stant semper in ordine fixa.  
Saturni sidus summa concurrit in arce  
Ter denoque suus completur tempore cursus. 5  
Inde Iovis cursus bis senis volvitur annis;  
Sic Mars quingentis †rubeus quadraginta diebus.  
Ast uno Solis completur circulus anno,  
Trecentis Venus octo et quadraginta diebus,  
Mercurius centum triginta novemque diebus. 10  
Bis denis septemque diebus Luna peragrans  
Octo horisque simul proprium sic conficit orbem.

B. V 117.  
M. 1057. B. —

798<sup>a</sup> (olim 906—908)

Est ubi non imber nec ros dilabitur umquam,  
Est ubi nec nix est nec glacialis hiems,  
Est sine vite solum, quaedam [est] sine matre propago.  
Est sine rege tribus, est sine nave fretum. —

Non sine mors gemitu, non partus absque dolore, 5  
Non nix absque gelu, non notus absque sono.

798. *P* = *Parisinus* 7461 saec. XIII fol. 17. *Contuli*.  
*Num medii aevi est?* 2 ten9 *P* se sede *Baehrens* sese-  
que *P* 7 Et, *suprascr. m.* 1 † sic, *P* rubeu' (sic) *P*  
ruit et *Ziehen* rubens *Angelonius* *De Marte Venere Mer-*  
*curio Luna falsa narrantur* 11 septem atque duobus  
*Orellius ed. Phaedr. p. 242.*

798<sup>a</sup>. *P* = *Parisinus* 18275 s. XIII fol. 23. *Contuli*  
a. 1906. V. 1—18 ed. pr. *Pithoeus*. *Poematia inter se vix*  
*cohaerent.* 3 est add. *Pithoeus* 4 rege *Pith. m̃strege*  
*P* 5. 6 dolore et sono scriba *P* commutavit, sed correxit  
nix sic *P* (errat *Pithoeus*)

Absque calore focus non est nec amore puella,  
 Non sine carne pilus, non sine pelle caro,  
 Non sine matre puer, non est sine vite Lyaeus,  
 10 Non sine pisce lacus, non sine sorde palus,  
 Non sine laude pius, non est sine crimine latro,  
 Non sine fraude forum, non sine mure penus.  
 Non urbs absque malo, non scortis absque lupanar,  
 Non sine voce sonus, non sine luce dies.

15 Dulce sopor fessis et terris flumina siccis,  
 Dulce patri proles divitibusque gaza.  
 Tela viro decus est peplumque columque puellis.  
 Laus sine lite domus, laus sine fure locus.

Scire aliquid laus est, et nil nescire verendum:  
 20 Nam sine doctrina quid nisi turpis homo?

Visus, auditus, tactus, olfactus, hiatus:  
 Vnum quinque duces sub vice corpus alit.  
 Dant oculi lacrimas, auditus concipit auris,  
 Cor dolet, os loquitur, nasus odore sapit.

25 Armeniae tigres, Libyae fert terra leones,  
 Est elefas Indis, tura Sabaeus habet.  
 Grifēs hyperboreae septem subiecta trioni  
 Genti non absunt, aemula pestis edax.

799 (*olim* 898)

B. III 118. M. 133.  
 B. —

[*Auro quid melius? iaspis. quid iaspide? sensus.*  
*Quid sensu? ratio; quid ratione? modus.*]

19—28 *adhuc inedita* 19 *ad P aliquid puto*  
 21 *hyat' P sub vice i. e. invicem?* 27 *G ifes ypboree*  
*P. — Fortasse hi versiculi medii aevi sunt.*

799. *E* = *Escorialensis* Q I 11 s. XIII (*ap. Hartel Bibl. p. Hisp. p. 218*). *L* = *Laurentianus* 36, 18 s. XV. *O* = *Ottobonianus* 648 s. XV. *V* = *Vindobonensis*, *A* = *Augs-*

Quid levius fama? fulmen. quid fulmine? ventus.  
Quid vento? mulier. quid muliere? nihil.

800 (*olim* 872)

B. II 203. M. 249.

B. IV 188.

**Epitaphium super Vergilium**

Pastor arator eques pavi colui superavi  
Capras rus hostes fronde ligone manu.

De capris pastis, de rure sato, hoste subacto  
Nec lac nec segetes nec spolia ulla tuli.

B. M. B. —

## 801

**De adventu cuiusdam novi magistri**

Lucifer exoritur, emittunt sidera lumen;  
Quom latuere diu lumina, stella nitet.

*burgensis nunc Monacensis. Medii aevi puto. 3, 4 E sequor.*  
*v. 1—2: Pithoeus; v. 3—4: ELA; v. 1—4: OV. — Seneca*  
*uersus O et (ad 1 et ad 3) V 2 modus VO: deus Pi-*  
*thoeus 3 leuior L fama ex flāma E Vento quid levius*  
*OAV ventus E fama LV, flāma O, fumus A*  
*4 Fama quid OV, Quid fama L, Fumo quid A*

800. *H = Hauniensis 2007 Q, s. XIII. A = Am-*  
*brosianus C. 68 inf. s. XIV. O = Ottobonianus 643 s. XI*  
*(quem contuli) W = cod. Wattenbachii, cf. Anz. f. K. d.*  
*deutschen Vorzeit 1867 p. 111. G = Gothanus IV 1047*  
*s. XV. B = Bernensis 457 s. XV. M = Matrit. M 15*  
*s. XV. Epitaphium super uirgilium AG, om. HW. Versus*  
*Virgilii OM 1 colui HG: seui AOWBM 2 rura*  
*B fr. lig. m. H ]quaeque (quodque W) labore gravi AO*  
*WGBM 3. 4 om. HW de B, om. rel. sātō rure puto*  
*hoste B, hosteque reliqui 4 sp. uilia B ulla sp. G*

801—803. *Cod. Remensis 739 (743) s. XIII—XIV,*  
*unde ed. Ellis, Journ. of philol. IX 190 sq.*

*Ad 801 cf. Hildeberti (ed. Beaugendre a. 170) p. 1323:*  
*Sidera caligant radio privata sereno sqq. 2 Quom (ex*  
*Quod) tacuere cod. latuere scripsi*

- Nube prius latuit lux non extincta sed absens:  
 Non sibi sed mundo perdita stella nitet.  
 5 Nube carens, depulsa die, dans lumen Olympo  
 Mundus ovat, fugiunt nubila, stella nitet.  
 Quam gallus totiens cantu praedixerat, ecce  
 Lux oritur, mundo reddita stella nitet.  
 Per gallum formam, per lucem signo magistrum;  
 10 Hic canit, illa refert; haec nitet, ille docet.

## 802

B. M. B. —

- Vulpe salitur ovis, dum densis vepribus haeret:*  
*Hac Ligures genitos fabula stirpe refert.*  
*Impliciti sunt sex vitiis: a vepribus unum,*  
*A vervece duo, cetera vulpis habet.*  
 5 *Gens ea vepre tenax, ove supplex, vellere mollis,*  
*Gens ea patre suo cauta, dolosa, pavens.*

## 803 (olim 897)

B III 275. M. 262.  
B. V 391.

*Parce, precor, virgo, toties mihi culta videri sqq.*

## 804

## De quieta vita

B. M. —  
B. IV 57.

Phoebe, fave coeptis nil grande petentibus aut quod  
 A te transferri turba maligna velit.

802. *In eodem. Vix antiquum. Post v. 4 Sermo sancti Iheronimi cod., quod non intellego.*

803. *Et in Remensi et in Phillippico Berolin. 180 olim 1694 s. XII—XIII extat, et hoc quidem teste Godefridi Remensis poetae s. XI videtur; quare nunc omitto. Cf. Catalogus codicum Phillipp. ed. Rose p. 403, et Wattenbach Nunt. acad. Ber. 1891, I 107. Medio aevo ed. pr. attribui.*

804. *F = Fuerstenfeldensis (Monac. lat. 6911) s. XIII—XIV. ed. pr. Bachrens Mus. rhen. 31, 271, Petronio tribuens; O. Rossbach Diss. Vratisl. 1882 p. 16 sq. Senecae esse opinatur. Inter 440 et 437 F. 1 Phebe—ceptis—quot F 2 Ad se Rossbach dubitanter*

Quid levius fama? fulmen. quid fulmine? ventus.  
 Quid vento? mulier. quid muliere? nihil.

800 (*olim* 872)

B. II 203. M. 249.  
 B. IV 188.

**Epitaphium super Vergilium**

Pastor arator eques pavi colui superavi  
 Capras rus hostes fronde ligone manu.

De capris pastis, de rure sato, hoste subacto  
 Nec lac nec segetes nec spolia ulla tuli.

B. M. B. —

## 801

**De adventu cuiusdam novi magistri**

Lucifer exoritur, emittunt sidera lumen;  
 Quom latuere diu lumina, stella nitet.

*burgensis nunc Monacensis. Medii aevi puto. 3, 4 E sequor.*  
*v. 1-2: Pithoeus; v. 3-4: ELA; v. 1-4: OV. — Senece*  
*uersus O et (ad 1 et ad 3) V 2 modus VO: deus Pi-*  
*thoeus 3 leuior L fama ex flāma E Vento quid levius*  
*OAV ventus E fama LV, flāma O, fumus A*  
*4 Fama quid OV, Quid fama L, Fumo quid A*

800. *H = Hauniensis 2007 Q, s. XIII. A = Am-*  
*brobianus C. 68 inf. s. XIV. O = Ottobonianus 643 s. XV*  
*(quem contuli) W = cod. Wattenbachii, cf. Anz. f. K. d.*  
*deutschen Vorzeit 1867 p. 111. G = Gothanus IV 1047*  
*s. XV. B = Bernensis 457 s. XV. M = Matrit. M 15*  
*s. XV. Epitaphium super uirgilium AG, om. HW. Versus*  
*Virgilii OM 1 colui HG: seui AOWBM 2 rura*  
*B fr. lig. m. H ]quaeque (quodque W) labore gravi AO*  
*WGBM 3. 4 om. HW de B, om. rel. sātō rure puto*  
*hoste B, hosteque reliqui 4 sp. uilia B ulla sp. G*

801-803. *Cod. Remensis 739 (743) s. XIII-XIV,*  
*unde ed. Ellis, Journ. of philol. IX 190 sq.*

*Ad 801 cf. Hildeberti (ed. Beaugendre a. 170) p. 1323:*  
*Sidera caligant radio privata sereno sqq. 2 Quom (ex*  
*Quod) tacuere cod. latuere scripsi*

- Nube prius latuit lux non extincta sed absens:  
 Non sibi sed mundo perdita stella nitet.  
 5 Nube carens, depulsa die, dans lumen Olympo  
 Mundus ovat, fugiunt nubila, stella nitet.  
 Quam gallus totiens cantu praedixerat, ecce  
 Lux oritur, mundo reddita stella nitet.  
 Per gallum formam, per lucem signo magistrum;  
 10 Hic canit, illa refert; haec nitet, ille docet.

## 802

B. M. B. —

- Vulpe salitur ovis, dum densis vepribus haeret:*  
*Hac Igures genitos fabula stirpe refert.*  
*Impliciti sunt sex vitiis: a vepribus unum,*  
*A vervece duo, cetera vulpis habet.*  
 5 *Gens ea vepre tenax, ove supplex, vellere mollis,*  
*Gens ea patre suo cauta, dolosa, pavens.*

## 803 (olim 897)

B III 275. M. 262.  
B. V 391.

*Parce, precor, virgo, toties mihi culta videri sqq.*

## 804

## De quieta vita

B. M. —  
B. IV 57.

Phoebe, fave coeptis nil grande petentibus aut quod  
 A te transferri turba maligna velit.

802. *In eodem. Vix antiquum. Post v. 4 Sermo sancti Iheronimi cod., quod non intellego.*

803. *Et in Remensi et in Phillippico Berolin. 180 olim 1694 s. XII—XIII extat, et hoc quidem teste Godefridi Remensis poetae s. XI videtur; quare nunc omitto. Cf. Catalogus codicum Phillipp. ed. Rose p. 403, et Wattenbach Nunt. acad. Ber. 1891, I 107. Medio aevo ed. pr. attribui.*

804. *F = Fuerstfeldensis (Monac. lat. 6911) s. XIII—XIV. ed. pr. Bachrens Mus. rhen. 31, 271, Petronio tribuens; O. Rossbach Diss. Vratisl. 1882 p. 16 sq. Senecae esse opinatur. Inter 440 et 437 F. 1 Phebe—ceptis—quot F 2 Ad se Rossbach dubitanter*



Divitias averte; alios praetura sequatur  
 Optantes, alios gratia magna iuvet.  
 Hic praefectus agat classes alienaque castra 5  
 Laetus sollicita <sup>†</sup>sollicitate roget,  
 Bis senos huius metuat provincia fasces;  
 Audiat hic plausus ter geminante manu.  
 Pauperis arva soli segura[que] carmina curem,  
 Nec sine fratre mihi transeat una dies. 10  
 Otia contingant pigrae non sordida vitae,  
 Nec timeat quidquam mens mea nec cupiat;  
 Ignotumque diu solvat non aegra senectus  
 Ossaque compositi frater uterque legat.

B. M. —  
 B. IV 189.

## 805

Aeneas et Amor, pariter Iocus atque Cupido  
 Sunt nati Veneris diversis patribus orti.  
 Anchises primum genuit Mavorsque secundum,  
 Vulcanus quartum; Iove natus tertius astat.  
 Eloquio primus dulcis, dat amara secundus, 5  
 Tertius illecebras, fervorem denique quartus.

806 (*olim* 930)

B. M. —  
 B. V 413.

**Argumenta Lucani**

## I

Proponit primus liber, invehit, invocat atque

3 aueste *F*    4 *g*ra *F* (*scil. imperatoris*)    5 *p*fectus  
*corr. ex* profectus *F*    6 sollicitate roget *F*    sedulitate  
 regat *Baehrens*    9 que *add. Baehrens*    10 me *F*: sine  
*Baehrens* ulla dies?    14 compositi *F*, combusti *Baehrens*

805. *Ed. Baehrens ex cod. Phillippico* 2290 *saec. XIV*  
*et Canoniciano lat. 52 s. XIV.*    2 partibus    5 arma  
*codd.*

806. *Cf. Opitz, Stud. Lips.* 6, 308, qui antiqua esse  
*negat. — ET contulit Loeve, cuius collatione utor E = Escor-*  
*rialensis g III 6 saec. XIV.*    *I = Toletanus caj.* 101, 81

Exponit causas, cursus properantis ad urbem  
Caesaris et nimios hic narrat in urbe timores.

## II

- Quadruplices questus libri pars prima secundi  
 5 Continet; eiusdem pars proxima verba Catonis  
 Et Bruti. dicit, quo foedere Martia nupsit.  
 Hostis in occursum ducit pars tertia; Magnum  
 Opposuisse manus notat et quod Caesaris ira  
 Cuncta ruunt. arcesque capit, cedentibus instat.  
 10 Ast uni vitam tribuit qui nuntius hosti,  
 Exemplumque fuit; quo viso Magnus ad omnes  
 Turmas ipse suas hortandas magna minatur.  
 Hinc pars quarta notat Pompeium tunc properasse  
 Brundisium; tandemque videns maris ostia claudi  
 15 Hesperiam puppesque duas in parte reliquit.

## III

- Tertius exponit primo quid Iulia dixit,  
 Quid Magnus fecit, audax quo Curio missus.  
 Altera pars libri dicit, quod Caesar in urbem  
 Ivit opesque dedit Romae nolente Metello  
 20 Militibus, Magnique notat qui signa sequuntur.  
 Ultima quod tendens Hispanas Caesar ad oras  
 Massiliae stetit: hanc sed vicit in aequore Brutus.

anno 1449 scr. Omisi libros Oudendorpi recentes et Barthii  
*Adversariorum* l. 37, 8 codicem 'ante sexcentos annos scrip-  
 tum.' 1 Preponit *E* 2 Causas exp. *T* 3 hic *T*,  
 om. *E* narat *E* in om. *T* 4 questus] narrat *E*, Barth  
 7 occursum *E* dicit *ET*, corr. Barth 8 Composuisse *E*  
 iras *T* 9 om. *T* Cuncta et nunc cunctisque capit *E*  
 12 Turbas *T* hortandus *T* 13 Hic *T* quarti *E* quinta  
 edd. vocat *E* 14 Brundisium *E* 15 parte Buecheler  
 mare *E* morte *T* relinquit *E* 17 fecit Burmann  
 fuerit *ET* qui *E* 20 secontur *E* 21 Ultimo *T* que  
*E* C.] cessit *E* horas *E* 22 sed hanc *E*

## IV

At quarti libri narrat pars prima, quod ivit  
 Caesar in Hispanos ad iussa ducesque reversos.  
 Mortem Vultei cum multis altera pars dat. 25  
 Ultima, quod Varum pepulit campoque fugavit  
 Curio, fraude Iubae cecidit qui strage suorum.

## V

In prima quinti Pompeio Roma regenda  
 Est data. multa timens pro se responsa recepit  
 Appius; exponit pars proxima seditionem 30  
 Sedatam poena. mare transiit urbe relicta  
 Caesar, qui questus, quod non Antonius ultra  
 Iverat, expertus fuit ipse pericula ponti.  
 Ultima, quod posita mansit Cornelia Lesbo.

## VI

'Postquam castra' notat, quod Caesar victus ab hoste 35  
 Fugit in Emathiam, quamvis clausisset is ipsum.  
 Hinc et Thessaliam quae sit gentemque profanam  
 Describit. damnat Sextum non digna petentem.

## VII

'Segnior Oceano' casu quo bella geruntur  
 Ostendit primo, sic et quae dixit uterque. 40  
 Proxima pars bellum describit, et ultima, Magnum  
 Devictum cepisse fugam. Sed Caesar habendas  
 Militibus monstravit opes castrisque recedit.

23 Ad *E* quarta *T* magna pars *E* 24 in *Barth*  
 (ad *ET*) 25 ultei ca m. *E* 26 narrum *E* 27 iuste  
*E* morte *E* strage *T* 29 Et *E* 30 Apius *E* sedit.  
*hucusque E* 31 transit *T* 33 p. Martis *Barth* 35 P. c.  
 duces notatque cesar ab h. *T* *Hinc ab ipsis librorum ini-*  
*tiis incipiunt.* 37 querit *T* 38 signa potentem *T*  
 39 gerentur *T* 43 mostr. o. castrisq; resedit *T*

## VIII

'Iam super Herculeas' quo fugit, denotat atque  
 45 Quid dixit [Magnus] . . quando quaerere Parthos  
 Consuluit: sed cassa fuit sententia Magni.  
 Parsque secunda notat Pompeium morte peremptum  
 Indigna; Phariis pars ultima datque sepulcrum.

## IX

'At non in Pharia' dicit, quod bella Catoni  
 50 Libertate placent, qui Sextum multa minantem  
 Corripuit, postquam scivit de funere Magni.  
 Altera pars multos correptos voce Catonis  
 Dicit per Syrtes fore multa pericula passos.  
 Tertia quod Caesar simulavit ferre dolorem  
 55 Nec doluit saevus generi cervice recisa.

## X

'Vt primum' primo notat ut perrexit ad urbem  
 Aegypti Caesar et ut est Cleopatra locuta.  
 Et dapibus sumptis Nili disquiritur ortus.  
 Parsque secunda refert famulos qui fata parabant  
 60 Prava duci caesos adversa nefandaque passos.

## 807

B. M. B. —

Ad fora pictoris dum numina lignea gestans  
 Venalesque deos tendit asellus iners,  
 Vertice detecto vel flexo poplite turba  
 Obvia cum precibus numina sancta colit.

45 Magnus *Burmamn*] multis qd *T* 53 sirthes *T*  
 56 At pr. *T* 59 feret *T*

807. *V* = *Vaticanus* 5088 s. *XIV* fol. 82. 83. ed. *Rossbach*, *Philol.* 54, 141. *Aviani* censet *Rossbach*, antiquitatis dubiae *Crusius*. 'Vertice detecto' adorare (v. 3) vereor ne antiquum non sit. cf. et v. 13. — *Aliter Aesopus* ed. *Halm*. 324; 324b. *Babrius* 129. 2. 5 inhers *V*

Gaudet iners tanto secum sublimis honore, 5

Virtutes. mores, gesta, genus numerans.

Sors vaga cuncta rotat: olitorem nactus asellus

Allia cum porris fertque refertque forum.

Horret turba procul et olenti cedit asello.

Hic stupet ignarus et gemebundus ait:

10

'Cur sic contempnor? cur tanti cessit honoris

Gloria? quae coluit me modo, turba fugit.

Haec est lex mundi: genitum consistere quicquam

Non valet. Hic factus 'portheor alter ego.'

Se putat indigne mutatum functus honore, 15

Post positos fasces vilis ad ima cadens.

7 olicorem V 8 fñum V 12 gloriar? V 14 pro-  
tenus *Crusius ib.* 488. 15 indigno V, *correx*i 16 yma V

**CARMINA**

**CODICVM RECENTIVM**



Olim 799—830 ed. pr.

Vide adnot. crit.

808

B. M. —  
B. V 112.

**Aegritudo Perdicæ**

Dic mihi, parve puer, numquam tua tela quiescant?  
Non sat erant frondes, non undae nec fera nec fons?  
Non Satyrus, non taurus amans, non ales et imber?  
Non tristes epulae, post quas petit aëra Tereus?  
Hoc tibi restabat postremum, saeve Cupido:  
Ad dirum matris iuvenem compellis amorem!  
Mutā, precor, flammās alioque intende sagittas:  
Quid possit nosti pietas. ah, perfida mater,

5

799—830. *Hoc loco in ed. pr. fabulas Perottinas posui, quae tamen cum Phaedri ipsius et sint et esse putentur, a nostra sylloge alienae sunt.*

808—810. *H = Harleianus 3685 s. XV fol. 21 sqq. Cf. etiam c. 719<sup>b</sup>. Ed. pr. Baehrens a. 1877 et multa correxit; quem in singulis non nominabo. Praeterea collatione Noltei usus sum aliaque, quam Duemmler mihi miserat.*

808. Incipit egr. perd. *H* 3 satirus . . alis *H*  
4 per quas *H* ethereus *H* 5 ubi testabat *H* 6 At  
dirum in m. *H*, em. Rossberg (cf. ann. philol. 1878 et 1881)  
7 aliasque *H* 8 ah scripsi et *H* perfida *H*, -de  
*Rohde*



Est Paphiae quam triste decus †arcere furorem.†  
 Claudite nunc animos miserandaque pectora, matres, 10  
 Ne scelus hoc vestras iteratum polluat aures  
 Neu vos sollicitas temptet dolor iste nefandus

\* \* \*

Viderit ac simili poena commissa recuset.  
 Namque omnes superos et cetera templa deorum  
 Ture pio sacroque mero votisque colebat, 15  
 Oblitus Veneris puerique oblitus Amoris.  
 Hinc offensa dea est, haec diri causa furoris,  
 Hinc quoque partus amor redeunti ad tecta parentum,  
 Infelix Perdica, tibi — nam nuper Athenas  
 Venerat et studiis animos praebebat et aures —; 20  
 Hinc quoque regreditur matris periturus amore.  
 Infelix qui Cecropias nunc deserit arces:  
 Iam praeda est Veneris; iam flammis atque sagittis  
 Armatus tenuit servans iter omne Cupido.  
 Lucus erat variis in frondibus, undique saeptus, 25  
 Quem Phoebi Daphne foliis diffusa tenebat  
 Et myrtus Paphies, speciosi testis Adonis,  
 Egrediturque solo fundens sua brachia pinus —  
 Hac Phrygius pastor spernens in amore Cybeben  
 Desertusque viro per tympana plangitur Attis — 30  
 Fonsque regit medio nota per gramina lapsus:  
 Illic dispersi flores mixtique colores  
 Ostendunt, Veneris quid amor; nam candidus illic  
 Flos Narcissus amat veteris vestigia fontis

9 decus *H* deae marcere furore *Baehrens*. 10 ma-  
 trum *H* 11 Nec *H*, *em. Hiller in litteris ad me datis*  
 iterato *H* pollulat *H*, *corr. m. pr.* 12 Neue soll. *H*, *em.*  
*Hiller. Nulla lacuna in H* 13 recussit *H* 14 et terrat *H*  
 15 Tu te pro *H* 16 amore *H* 17 duri *H* 18 rede-  
 unte *H* 19 Infoelix *H* perdica bis *H* aethenas *H*  
 22 cecropeas *H* 24 Armata t *H* 25 interpuncti  
 26 Quae phebi solus dafnae difussa *H* 27 tectis *H*  
 28 Erigiturque *Baehrens* 29 Hanc frigidus *H* ebebe *H*  
 30 Desectusque virum *Baehrens, recte?* 31 rigat *Ellis*  
 torta per conieci mota *Ziehen* lapsa *H* 34 ueneris *H*

- 35 Et rosa purpureum spargens per prata ruborem;  
 Seu Veneris cruor est seu flamma Cupidinis ista  
 Nescio, sed gratus memini, quia servit amori.  
 ✓ Hunc lucum Filomela tenet: circumvolat alis  
 Et dulcis queritur fetus suspensaque ramo /
- \* \* \*
- 40 Lucus Amoris: erat delapsus [ab] aethere pinnis.  
 Namque illi conquesta Venus mandaverat ignis.  
 Paruit imperio matris pharetramque sagittis  
 Plenam fundit humi tollitque e pluribus unam  
 'Hoc telum est' dicens 'olim quo Iuppiter auro  
 45 Decidit et Danaen fulvo compressit amore.  
 Est' (aliud tollit) 'Ledam hoc quo cygnus amavit,  
 Antiopam Satyrus tenuit. iam fessa sagittast.  
 Quo, Perdica, tibi calamo firmemus amorem?  
 Vulnera iam nostrae veteres fecere sagittae,  
 50 Nunc nova visenda est. dixit rivumque secutus  
 Quaerit arundineas scrutatus limite silvas.  
 Nec mora nata deo est. namque obvia venit arundo,  
 Quam puer excissam totis radicibus aufert.  
 Et primo mollis eradit pumice libros,  
 55 Post volucris cupiens missu librare sagittam,  
 Pinnam de propriis ardentibus abscidit alis  
 Et religat cera, possit quo certa tenere  
 Quod temptabat opus. et Amoris pluma tenebat.  
 Iam sol emenso radios libraverat ortu  
 60 Atque diem sexta magnum discreverat hora:  
 Omnia per terras animalia fessa calore

35 roborem *H* 37 gratum *H* 38 locum filo mella  
*H* ilis *H* sec. Nolte 39 Nulla lacuna *H* 40 ab om. *H*  
 41 illa *H* 42 pharetaq; *H* 44 telo *H* solim *H*  
 45 danae *H* 46 Ast *H*, corr. Rossberg leda hoc quod  
 cignus amabit *H* 47 Antiopa satorus *H* sagittas *H*  
 48 Quo] O *H* fermemus *H* (Nolt.) 49 uetera *H*  
 50 rinaumq; *H* (Nol.) 52 nota *H*, em. Ellis 53 Quem *H*  
 excussam tutis *H* 55 missu conieci uibrā *H* 57 rele-  
 gata c. p. quoq; cera *H* 58 Quo *H* tenebat] celebrat  
*H* 59 sole menso radiis l. orbē *H* 60 ortā *H*

Sideris aestiferi frondis sub tecta subibant.  
 Ad lucum Perdica venit fessusque labore  
 Inlimes respexit aquas lymphasque recentes  
 Vmbriferumque nemus, mixtos per gramina flores. 65  
 Ingressus postquam est lucos Perdica rigentes,  
 Talibus est verbis socios ac voce secutus:  
 'O socii, vestro iustum si corde videtur,  
 Defessos artus ac membra calore gravata  
 Hic poterit relevare locus. nam frigida fontis 70  
 Vena fluit, flores sunt hic, [hic] dulcia prata.'  
 (Heu, Perdica, gravis aestus radiosque micantes  
 Solis te fugisse putas lucosque petisse  
 . . . . .  
 Ignoras: intus gravior tibi flamma paratur!)  
 Sic postquam fatus, fusi per gramina terrae 75  
 Accipiunt epulas et dulcia dona Lyaei,  
 Post somno reparant vires. tunc aliger ille  
 Paruit officio mutatusque ore Cupido  
 Perdicae reddit Castaliam nomine matrem,  
 Complexusque dedit per somnia tristis imago 80  
 Et saevo iuvenem confodit pectora telo.  
 Matris enim miserae caros dinoscere vultus 85  
 Non poterat, quam parvus adhuc dimiserat olim,  
 Cum peteret divae doctissima templa Minervae.  
 Qui postquam somno miser est deceptus acerbo, 82  
 Ardet in incestum, verum simulante figura:

62 frondi *H* 63 locum *H* 64 Infimas *H*, em. *Rossberg* nimfasq; regentes *H* 67 aut *H* ac *Hüller*  
 69 haec *H* ac *Baehrens* 70 fontes *H* 71 hic *semel*  
*H* 73 Sol iste *H* putos *H* ante 74 nulla lacuna in *H*  
 74 tibi gravior *H* 75 factus *H* 76 lecti *H* Lyaei  
*Baehrens* 77 somnos *H* cunct tunc *H* 78 mutaturq;  
*H* 79 Castaliam: i est consonans. post 79 v. 240—260 sed  
*expuncti* in *H* 81 saevo *Rossberg* suo *H* confudit *H*  
 85—87 ante 82 transposui 85 etin *H* invisae *Rossberg*  
 care *H* 87 minerae *H* (No). 82 aceruo *H* 83 in-  
 cestu *H* puero simulante *H*, correxi (figura in somnio obvia  
 veram matrem imitante) p. s. figuram *Baehrens* et *Ziehen*,  
 qui v. 71—74 sic interpunxit.

- 84 Ingrediturque suae regalia limina matris.  
 88 Continuo natum famulae venisse parenti  
 Castaliae dixere suum: pietatis honore  
 90 Illa memor nati venienti est obvia facta  
 Osculaque aequa dedit materni plena decoris.  
 94 Quam miser ut vidit, suscepit vulnere curas;  
 98 Et quotiens iuvenis mutata est mente figura  
 Vel quotiens pulsante deo nova forma secuta est,  
 96 Haesit et insano obstipuit deceptus amore.  
 'Heu, ego quam vidi per somnia tristia demens,  
 Mater eras? aut ista tibi par fertur imago?  
 Est sed caeca . . . . .  
 Nam fari scelus est, [est] admissi quoque crimen.'  
 100 Talia constanter secum Perdica locutus.  
 Sed nox umbriferis per caelum roscida pinnis  
 Presserat aërios fugientis solis honores  
 Cunctaque per terras animalia pressa sopore:  
 Solus ibi dulci numquam Perdica quieti  
 105 Tradidit assiduis ardentia lumina flammis.  
 Nox ipsi maesta [est]: vigilat metuitque tepetque,  
 Suspirat numquam requiem daturus amori.  
 Omnia fessa domat caelestia sidera somnus  
 Fluminaque [ille] tenet nec non maris imperat undis;  
 110 Corpora vel modicam compellit adire quietem.  
 Pro dolor! hoc scelus est soli vigilantis amori.  
 Tunc quoque Perdicam [saevo] premit igne Cupido,

89 dixisse *H* 90 nati *Baehrens*] anti *H* facti *H*  
 91 Oscula quaeque *H* maternae *H* doloris *H*, em. *Rohde*  
 94 sic transposuit *Baehrens* 94 vulneris ora *H*  
 92 Sed *H* mutata m. f. est *H* 95 Hesit at *H* 96 Sed  
 ego *H* per] quae *H* 97 erat *H*, em. *Rossberg* par  
 etur *H* 98 lacuna in *H* 99 est semel *H* 101 mox (*No*)  
*H* iam nox *Baehrens* 104 Soli tibi *H* ibi suspectum  
 105 ass. *Rossberg*: ardentis *H* a. l. flammis *H*, em. *Ross-*  
*berg* 106 est om *H* mediumq; tenetq; *H* 109 F.  
 quocq; *H*; ille add. *Hiller* 110 modica compellata dire  
*H* 112 saevo addidi

Vt possit vix ferre vicem. nam fulmine tactus  
 Ardebat miser; [et] ducens suspiria cordis,  
 Quae puer edocuit mortales cire Cupido, 115  
 Tales †triste feras reddit de pectore voces:  
 'Nox sceleris secreta mei, nox conscia cladis,  
 Soli me commendo tibi nostrumque furorem.  
 Tu nosti quid possit amor, sine te nihil ille,  
 Seu Veneris pars es tu seu Venus aut Venus in te est: 120  
 Des requiem miserando precor, et posse fateri.  
 'At matri narrabo nefas.' Tamen ibo coactus?  
 'Credamus!' Quibus hoc poteris componere verbis 124  
 Aut vox qualis erit? adgressus namque parentem 125  
 'Mater, ave' dicturus ero. quid deinde? tacebo! 123  
 Oedipodem thalamos matris vult fama subisse 126  
 Incestosque toros: satis est quod nescius iste  
 Commisit, culpamque tulit licet ille nefandam,  
 Exegit, sese privat dum lumine, poenam.'  
 Talis Perdicam per noctem cura premebat 130  
 Et proprium miserando nefas fit causa laboris.  
 Iamque dies ortus †clarior nudaverat orbem  
 Et radiis Titan noctis disperserat umbras:  
 Deficiunt iuveni paulatim fortia membra  
 Decoquiturque umor, cunctos qui continet artus. 135  
 Namque undas cereremque negat victumque ciborum.  
 Tunc quoque sollicitam monuit maestamque parentem

113 vix scripsi nec f. vocem H 114 et add. Ross-  
 berg 115 immortale scire H, em. Rohde 116 tristificas  
 Baehrens 119 ille cupido H 120 es tu] est H  
 121 Dis H fatiri H? 122 Et H, em. Ellis. Interpuxi.  
 123 post 125 posuit Rohde 125 nox H 124 quid  
 hoc H 123 de mede H (No) 126 Et ipoderit tala-  
 mus H (No) 127 Incestusq; torus H ista H, em. Hiller  
 128 illi H 129 s. priuato l. H 130 pnoctu H  
 131 miseranda H fit causa Baehrens: incesta H 132 cla-  
 rum (sed cf. 227) Baehrens. Num ortu claro? 133 Titan  
 Rossberg citā H undas H 134 forsità membra H  
 135 qui] q; H 137 sollescit amonuit H

- Maternae pietatis honos, famulosque vocavit  
 Ad sese iussitque artis medicae [venerandos]  
 140 Primores qui forte forent, adducere secum.  
 Iussa citi peragunt: vitae venere magistri  
 Ingressique fores atque abdita tecta cubantis  
 Inveniunt iuvenem postrema clade gravatum.  
 Et primum quaerunt, quae causa laboris inesset,  
 145 Post vena [est] temptata: sed haec pulsusque quietus.  
 Esse negant causas vitii corporis illic,  
 Sed iecur et splenis temptanda cubilia et atri  
 Fellis: quae metuenda †domus, sunt omnia sana  
 Per proprium digesta larem, sunt cuncta quieta  
 150 Et vitae devota suae; sed dira procella  
 Mente latens caecos urgebat pectore coeptus.  
 Hippocrates illic fuerat qui forte vetustus  
 Ac vitae spatio longum qui ceperat usum,  
 Restitit ac secum docto sermone locutus  
 155 'Quid, medicina, taces? rationem redde petenti!  
 Non isti calor est pulsus nec vena minatur;  
 Non sacrae partes, quibus omnis vita tenetur,  
 Discordare parant, †cum mox elementa resolvant,  
 Quae faciunt hominem, dum quattuor ista ligantur.  
 160 Stridenti gremio vivaces impedit auras.  
 Non omenta suas per mollia viscera sedes  
 [Deficiunt], non corda vagi pulmonis anhelant

138 famulatusq; uocabit *H* 139 artis medicinae re-  
 quiri *H* medicae *scripsi*, venerandos *vel simile quid ad-*  
*dens* 142 adq; *H* ceciantis *H* calentis *Nolte*  
 144 inessit *H* 145 est *add. Rohde* sedes *H* sed haec  
*Rosberg* pulosq; *H* uiciati *H* 147 iecor *H* cobilia  
 patri *H* 148 Quae fellis m. *H* domus: *desidero* putant  
*vel tale quid* 150 si dera *H* 151 coetus *H* 152 Yppo-  
 cratis *H* suberat *Rosberg* 153 spatiorum l. q. coeperat  
*H* 154 adque *H* 156 pulso *H* 157 Non *scripsi*  
 Nam *H* 158 parent cum *H* tum *Bachrens* 159 legan-  
 tur *H* 160 non intellegitur. 161 Non omenta *Ellis*  
 Momenta *H* sedis *H* 162 Deficiunt *vel* Destituunt *ad-*  
*didi*, Excedunt *Ellis*

Intersaepta sero, non ilia concita coxis  
 Incutiunt saevos <sup>†</sup>iaculata saepe dolores:  
 Displicet os solum, quod sunt suspiria longa.' 165  
 Sic fatus fessae scrutatur conscia venae.  
 Ingreditur mater. tum, quae fuit ante tenenti  
 Mitis et in lentos motus aequaliter acta,  
 Inprobiter digitos quatiens pulsatibus urguet,  
 Sic mentis confessa nefas. magnusque virorum 170  
 Invenit Hippocrates, quae pectore clausa fuere.  
 Et tali sequitur miserandam voce parentem:  
 'Causas mater habes: medicinae munera cessent.  
 Hic animi labor est: abeo; iam cetera di dant.'  
 Talia fatus abit. matrem nova cura premebat 175  
 Per varios divisa metus, natumque cubantem  
 Adgreditur redditque pio de pectore voces:  
 'Nate, precor, miserere mei, miserere tuorum!  
 Lumina tu partus, tu me facis esse parentem.  
 Inclita si virgo est, hymenaeos iungere possum, 180  
 Sive suo matrona fovet viduata marito.  
 Ne dubites. [haec] cura mea est, hoc maesta verebar,  
 Inlicitos ne forte toros temptare mariti  
 Cogeret acer amor matrisque gravaret honorem.'  
 Ille silet solumque trahit suspiria longa 185  
 Avertens faciem, nec matrem cernere rectis  
 Luminibus poterat sacro prohibente pudore.  
 'Mater' ait, 'discede, precor: plus uris amantem.'

163 Intercepta (-ptor *Nolte*) se non (mon *Nolte*) nilia c.  
 costis *H*, em. *Ellis et Bachrens* 164 iaculataque *Bach-*  
*rens* 165 osculum *H*, em. *Hiller* 166 factus fessa scru-  
 tatus *H* compita *Ellis* 167 dum q. f. ille t. *H* quae  
 sc. vena 168 et qualiter apta *H* 169 pulsantibus arguit  
*H* 171 yppogras q. pectori *H* 172 miseranda *H*  
 173 habes mater *H* 174 abeo *Hiller* hebeo *H* ceteri  
 dicant *H* 175 habet, sed m. nati n. c. *H* hebet *Nolte*  
 176 mōs *H* modos *Nolte* 180 Indica s. v. es himineos  
 uincere p. *H* 181 Siuero m. foret *H* fovet *scripsi*  
 movet *Bachrens* 182 haec om. *H*

- Roscida post radios aeternaque lumina solis  
 190 Nox tenebris diffusa suis compresserat omnes.  
 At iam te, Perdica, puer numquam ille Cupido  
 Vel partem minimam patitur decerpere [somni]:  
 Sed solus tenet et tenebrosa tectus in umbra  
 Continuus tollit pharetras ac tela furoris  
 195 Et tecum vigilat per noctis tempora longa,  
 Intorquens dira assiduis incendia flammis.  
 Et Pudor huc aderat, proprio comitante vigore.  
 Stant duo diversis pugnantia numina telis  
 Ante toros, Perdica, tuos: Amor hinc, Pudor inde.  
 200 Inde Cupido monet secreta referre furoris,  
 Inde Pudor prohibet vocis[que] exordia rumpit  
 †Famamque surgentem revocit.† negat alter, at alter  
 Ire iubet propriumque nefas exponere mentis,  
 Verbaque multa docet; quae vix e pectore lapsa  
 205 Perdicae miseri moriuntur in ore pudico.  
 Sed postquam calor immensus per pectora currens  
 Vsserat exesas ardenti corde medullas,  
 Talia dimittit reserato pectore verba:  
 'Saeve puer, semper lacrimis et funere gaudes!  
 210 O scelerate, tuas si tu paterere sagittas!  
 Sique tuos ignes in te convertere discas,  
 Ut credas, quid possit Amor! sed parce, Cupido  
 Inprobe! quae mandas, non possum dicere matri.  
 Tormentis adflige tuis, constringe catenis:

189 radios aet nāq; *H* alterna *Baehrens*; *em. Hiller*  
 190 discussa *H* 191 Ad ante perdicā n. p. i. c. *H*  
 192 somni *om. H* 193 Sed solum tenuit veneranda te  
 casus umbras *H, correxi* 194 Continuas puto pharetras *H*  
 197 an Vigore? 201 que addidi rumpi *H, correxi*  
 202 Famamq; s. reuocit neanillans *H* Flammamque urgen-  
 tem revocat conieci negat alter, at alter scripsi petit ille,  
 sed ille *Baehrens* 203 mentis *H*: matri? 204 docent  
*H* quae voces pectora labi *H, em. Rohde* 205 A per-  
 dice *H* 206 per corpora *Baehrens* 207 ardentes *H*  
 210 patereres sagittas *H* 211 dicas *H* 212 cernas  
*Baehrens* 214 adflige *idem*



Non fatear. totas in me consume sagittas, 215  
 Quotquot amoris habes, et si tibi tela furoris  
 Defuerint, etiam tibi de Iove fulmina sumas:  
 Vincere non poteris sanctum, scelerate, pudorem!  
 Talia per noctem iuvenis miserandus agebat.  
 Interea matrem nati nova cura premebat, 220  
 Multaque quaerenti placuit sententia talis,  
 Matronas omnes totis e moenibus urbis  
 Ad propriam concire domum, si quis vigor illis  
 Aut species inlustris erat vel forma superba,  
 Quae proprio iuvenem statuisset amore †gravare. 225  
 Hoc visum placitum matri. Non distulit ultra.  
 Iam[que] dies ortus †clārior nudaverat orbem:  
 Matronae veniunt forma cultuque micantes.  
 Hic erat Andromeda, hic altera Laudamia,  
 Ditior haec Danae, fulgentior altera Glauce, 230  
 Candidior Chione venit [altera et] altera Dirce.  
 Huc etiam tenerae sanctae venere puellae,  
 Virgineum florem servantes lege maritis.  
 Has tristis Perdica videns et lumina flectens  
 In matrem traxit †dura suspiria corde 235  
 Et tali secum miser est sermone locutus.  
 'Pro dolor, o superi! defecerat altera forma:  
 Mater amanda fuit. sed vincere certo furorem  
 Quaerendo vultus, liceat quos iure tenere.  
 Hoc etiam voluisse nefas. sed respice, quales 240  
 Vituperas! cernis, niteat quae gratia formae?  
 Sunt niveae, sunt hic procero corpore pulchrae,

215 fateor *H* 217 etiam tibi] et si *H* 221 tutis  
 ae m. urbes *H* de *puto* 223 proprium (*Nolite testatur*)  
 uenire d. sed q. v. illic *H* illis *Hiller* 224 specie *H*  
 superna *H* 225 potuisset *Hiller* iuvare *puto* 227 que  
*om. H. cf. v. 132* 230 alter *H* 231 coigne peruenit  
 altera disce *H* 234 tristes *H* 235 dura *H* dubio *Ross-*  
*berg* duram *Baehrens* 237 soperi *H* 238 certas furore  
*H* certo *scripsi* 240—260 bis in *H* (*cf. ad 79*) 241 Quid  
 iuperas *H* sed uim mutantur gr. f. *H*, *correx*i (*fort. sed*  
 et his) 242 ne uae *H*

Virgineo[que] nitent gratae de flore puellae.  
Nulla tamen matri similis! fatusque coercens

245 Detorsit fessos artus et languida membra.

Nunc, o Calliope, nostro succurre labori:

Non possum tantam maciem describere solus,  
Tu nisi das animos viresque in carmina fundis.

[At quod] mandasti, iam possum expromere, Musa.

250 Tristis languentes pallor perfuderat artus,

Tempora demersis intus cecidere latebris  
Et gracili cecidere modo per acumina nares,  
Concava luminibus macies circumdata sedit  
Longaque testantur ieiunia viscera fame,

255 Arida nudati distendunt brachia nervi,

Ordine digestae consumpto tegmine costae  
Produnt, quidquid homo est vel quod celare sepulchris  
Mors secreta solet. satis id tibi, saeve Cupido?

Materia est iam nulla, atrox ubi flamma moretur:

260 Denique defessos artus ac membra calore

†Molitur gestare . . victusque virorum†

Solvitur infelix per tota cubilia fusus  
Miratusque suos artus haec verba remisit:

‘Quid dicis, Paphie? retulisti nempe triumphum:

265 Ad tantam maciem deducimur. haec tibi virtus,

Si dea mortalem propriis superaveris armis?

Cerne, precor, quid agas: flammis absumis et ossa,

Quae semper servata rogis. miserere rogantis,

243 que *om.* *H* netent *H* grato *H*, corr. *Nolte*

244 coerces *H* 245 Retorsit defessos *H*, *em.* *Rossberg*

atrus *H* 246 succurre *H* 247 matiendi scribere *H*

248 Ac (A) nitidas animus (-mis) *H* 249 At quod *addidi*:

Tu si *Ellis*, iussisti *H* musam *H* 250 Primis *H*

251 dimersis *H* 254 famem *H* fame *Hiller* 255 sic

et discendunt *H* 256 digesta *H* regimine (tegmine) *H*

257 vel] et *H* teste *Noltio* 258 sufficit *H* satis id

*Baehrens* 259 Materia iam (ta) nlla sit atrox *H*

260 i. e. calore vitali destitutos 261 Molitur *Baehrens*

nequit *add. idem* 262 Siluitur *H* Volvitur *Nolte*

264 pafiae *H* nemphe *H* 266 deam *H* 268 roganti *H*

Alma Venus! nosti, quae sint tormenta caloris  
 Et quid possit amor: nam mater Amoris amasti. 270  
 Nunc finem, Perdica, vides: nam spes puto nulla est.  
 Quod superest, moriamur' [ait.] 'letumne bibamus?  
 Cur, miserande, petis frustra potare venena?  
 Iam fauces clausere viam dirosque recusant  
 In mortem latices. ferro reseremus amorem? 275  
 O demens! gladio? quibus armis quove vigore  
 Haec manus ecce valet librare in vulnera mortem?  
 Praecipitem iactare libet? fors poena placebit,  
 Sed vereor ne forte leve et sine pondere corpus  
 Vento gestatum rursum servetur Amori. 280  
 Stringamus laqueum? sic finis detur amanti.  
 Quid turbaris, Amor? puto, vicimus! omnia leti  
 Praedixi tormenta mei, nec te pavor ullus  
 Terruit. et laqueum metuis mihi? redde tenebris!  
 Iam scio quid fugias: ne te mea vincula prodant! 285  
 Da laqueum collo: vel sic cum corpore nostro  
 Inclusus morieris, Amor. solatia fati  
 Haec tantum, Fortuna, mihi concede precanti,  
 Vt tumulto scriptum per saecula longa legatur:  
 Hic Perdica iacet secumque Cupido peremptus.' 290

## 809

B. M. —  
 B. III 264.

## TIBERIANI

Amnis ibat inter herbas, valle fusus frigida,  
 Luce ridens calculorum, flore pictus herbido.

271 Hunc *H* nulla sit *H* 272 Quid *H* (*Nolte*) ait  
*add. ego, Amor Baehrens* laetūq; *H* 273 portare *H*  
 274 duosq; *H* 275 reseramus *H* 276 uigorē *H*  
 277 Quae m. *H* in vulnera *sc. cordis amore perdit*  
 278 lactare *H* 281 detur *Rohde* de cura *H* 282 uin-  
 cimus o. lti *H* 283 Praedixit *H* 284 me redde *Baeh-*  
*rens* 285 perdant *Baehrens* 286 siccū *H* 288 Hoc  
 tandem *H* tantum *Baehrens* 289 legetur *H*

809. Incipit uersus Teberiani *H* 1 inter arva *Baeh-*  
*rens* fuscus *H*

- Caerulas superne laurus et virecta myrtea  
 Leniter motabat aura blandiente sibilo.
- 5 Subtus autem molle gramen flore pulcro creverat;  
 Et croco solum rubebat et lucebat liliis.  
 Tum nemus fraglabat omne violarum spiritu.  
 Inter ista dona veris gemmeasque gratias  
 Omnium regina odorum vel colorum lucifer
- 10 Auriflora praeminebat † forma dionis, rosa.  
 Roscidum nemus rigeat inter uda gramina:  
 Fonte crebro murmurabant hinc et inde rivuli,
- 14 Quae fluenta labibunda guttis ibant lucidis.
- 13 Antra muscus et virentes intus [hederae] vinxerant.
- 15 Has per umbras omnis ales plus canora quam putes  
 Cantibus vernis strepebat et susurris dulcibus:  
 Hic loquentis murmur amnis concinebat frondibus,  
 Quis melos vocalis aurae musa zephyri moverat.  
 Sic euntem per virecta pulchra odora et musica
- 20 Ales amnis aura lucus flos et umbra iuverat.

[*Eiusdem Tiberiani*]

- 1 Aureos subducit ignes sudus ora Lucifer
- 2 Pegasus hinniens transvolat aethram

3 supernae *H* mirtea *H* 4 mutabat *H*, em. *Baehrens*  
 5 Subt' (i. e. Subtus) *H* teste *Noltio* Subter *Baehrens* florea  
 dulco *H*, correxi flore adulto *Baehrens* 7 fragrabat *Baeh-*  
*rens* violarum: sub vel de add. *Baehrens* 9 vel (= et)  
*Baehrens* et *H* 10 Auro flore praeminebat forma dionis  
 rosa *H* Auriflora scripsi dionis] insignis puto flos Dio-  
 naeus *Baehrens* fama Diones *Ziehen* 14 ante 13 transp.  
*Baehrens* Qua *Ziehen* labebunda *H* 13 lacuna in *H* post  
 intus: hederæ addidi; myrtus intus *Baehrens* 15 quā  
 p̄t *H*, i. e. potest 17 Hinc *H* 18 Quas *H* zefri *H*  
 20 Alis *H* imbra *H* 19 sq. docent, ex narratione partem  
 esse excerptam. Sequitur in *H* c. 719<sup>b</sup>, deinde 810.

1. *Fulgentius*, exposit. serm. antiq. p. 183 *M*. Sudum  
 dicitur serenum. *Tiberianus*: sqq.
2. *Fulgentius Mythol.* I 26. Unde *Tiberianus*: sqq.

- 3 Tiberianus in Prometheo ait, deos singula sua homini tribuisse
- 4 Platonis hereditatem Diogenes cynicus invadens nihil ibi plus aurea lingua invenit, ut Tiberianus in libro de Socrate memorat.
- 5 Tiberianus inducit epistolam vento allatam ab antipodibus, quae habet: Superi inferis salutem.

## 810

B. M. —  
B. III 266.

## De avicula

Ales dum madidis gravata pennis  
 Vdos tardius explicat volatus,  
 Defecta in medio repente nisu  
 Capta est pondere deprimente plumae:  
 Cassato solito vigore pennae, 5  
 Quae vitam dederant, dedere letum.  
 Sic, quis ardua nunc tenebat alis,  
 Isdem protinus incidit ruinae.  
 Quid sublimia circuisse prodest?  
 Qui celsi steterant, iacent sub imis! 10  
 Exemplum capiant nimis tenendum,  
 Qui ventis tumidi volant secundis.

3. *Idem ibid.* III 7.

4. *Idem Vergil. contin.* p. 154 M.

5. *Servius ad Verg. Aen.* VI 532.

810. Incipit discriptio de avicula H. *Versiculi Luxorium poetam redolent.* 1 madida H 2 expleat H, corr. E. Rohde 3 Daepa H 4 depraemente H 5 Cassata H 6 loetum H 7 arduam H 9 sublima H circuisse, i. e. petiisse: cf. *circare* (it. *cercare*) 10 celsis H, corr. Rossberg 11 tenendo H 12 uanis tumidi tonant H, corr. Rohde

## 811

B. M. B. —

## Hymnus et laus Bacchi

Salve magne pater, divum suavissime, salve,  
 Liber, et o nostris saepe colende modis.  
 Numine nostra tuo dignaris tecta subire.

Te colimus laeta fronte: benignus ades.

5 Qui modo sollicitis fueramus mentibus, ecce  
 Adventu exhilaras nos, pater alme, tuo.

Tu lactas hominum mentem et convivium laeta  
 Efficis, ac sine te gaudia cuncta silent.

## 812 (olim 781)

## Vergilio tributum

## Ad puerum

B. M. —  
B. IV 160.

Parce puer, si forte tuas sonus improbus aures  
 Advenit infandum[que] audens exposcere munus.  
 Nam meminisse potes, servata lege pudicos  
 Esse aliquos longumque diu tenuisse pudorem,

5 Sed postquam aurata delegit cuspide telum  
 Caecus amor tenuique offendit vulnere pectus,  
 Tum pudor et sacri reverentia pectoris omnem  
 Labitur in noxam: dolet heu sic velle, stupetque  
 Flammigeros motus, et tandem cogitur ipsi

811. *M* = *Matritensis* *M* 15 saec. XV fol. 201 r., edit  
 dit *Hartel*, *Bibl. patr. lat. Hispan.* p. 417 3 dignatus  
*M*, *correx* 4 Incolimus *M* Te colimus *scripsi* En coli-  
 mus *Ziehen* 5 Q et montibus *M*, *corr. Ziehen* frontibus  
*Hartel*

812 sq. *R* = *Rehdigeranus* I 6, 17; *A* = *Arundelianus*  
 138 s. XV: quos afferam.

812. *RA*; *M* (*Monac.* 454) *N* (*Monac.* 319) *F* (*Ric-*  
*cardianus* 710) saec. XV. *Primus* edidi ed. pr. P. M. Vir-  
 gili ad puerum *RA*, *similia* 5 2 que *add. Buecheler*  
 5 posq̃ *R* 7 sancti *MNF* 8 innoxam *R* 9 Flamige-  
 ros *AR*

Succubuisse deo et genua inclinasse tyranno. 10  
 Quare age, care puer, cuius modo forma decorque  
 Ingeniumque ferax omni probitate sacroque  
 Pieridum cultu renitens et Palladis arte  
 Vexant pervigili semper mea pectora flamma:  
 Da precor auxilium atque ignem lenito furem! 15

813 (*olim* 782)

B. II 67. M. 757.  
 B. IV 160.

## VERGILIUS

## De Caesare

Iuppiter in caelis, Caesar regit omnia terris.

831—854: B. —  
 B. V 396.  
 831: M. 878

## 831

Quisquis ad ista moves fulgentia limina gressus,  
 Priscorum hic poteris venerandos cernere vultus,

10 Succūbuisse R 11 clare MN 15 furem R

818. RA; Ambrosianus D 267 inf., Florentinus 91, 19 s. XV. Sic inscr. R, om. ceteri. terris R A Am. mundo Fl. Cf. Ovid. met. 15, 858 sq.

814—830: hi numeri excidunt, cf. p. 283.

831—854. Carmina de uiris illustribus Romanis tam consulibus quam imperatoribus et regibus A. Maius Classic. auctorum III 359 ex V (aticano) nunc ignoto. Titulo carent G (Gothanus 1047) saec. XV et A (Ambrosianus H 184 inf.) saec. XV. Ordo in A V est hic: 831, 32, 37, 34, 41, 38, 36, 40, 39, 43, 44, 42, 45—47, 51, 53, 54 (853 om A). G sine ullo ordine carmina coniungit; solus habet c. 833 et 835. Ex solo V novimus 848—50 et 852. G ut deteriorem raro afferam. Leviuscula omittam. 'Carmen vergentium litterarum Latinarum aetate videtur scriptum esse exemplorum ex historia Romana haustorum studiosissima. Epigrammata e

- Hic pacis bellicue viros, quos aurea quondam  
 Roma tulit caeloque pares dedit inclyta virtus.  
 5 Grandia si placeant tantorum gesta virorum,  
 Pasce tuos inspectu oculos et singula lustra.

## 832

## Romulus

B. — M. 711.

- Hic nova qui celsae fundavit moenia Troiae,  
 Urbem Romanam proprio de nomine dixit.  
 Infantem gelidi proiectum ad Thybridis undas  
 Vberibus secunda piis Larentia pavit.  
 5 Ausus finitimas praedari fraude Sabinas,  
 Fortem fortis humi postravit Acrona duello.

## 833

## L. Quintius Cincinnatus

B. — M. 717.

- Cui dedit hirsutus nomen venerabile cirrus,  
 Quintius hic ille est, rigidis animosus in armis.  
 Is quoque dum curvo sudans penderet aratro,  
 Ante boves meritum meruit dictator honorem.  
 5 Consulis obsessi partes defendit inertis,  
 Inde triumphalem conscendit agricola currum.

*libro quodam iconographico, quales adamaverunt librarii Romani, puto collecta esse' (Ziehen). Prudentii Dittochaion confert idem. Cf. et Ovid. Fast. 5, 566.*

831. De eadem urbe Roma G. cf. Venant. Fort. I  
 2 1. 2 hic om. V 4 dabit G 5 Grandia G, Inclyta VA

832. Est et in Riccardiano 931) s. XV, quem contuli.  
 1 troiae VR romae AG 2 dixit GR dictam VA  
 3 undam V 4 laurentia libri 5 A. est R 6 humo G.

833. inscr. et 2 Quintus G 3 curvo Buecheler curuis  
 G, unde aratris Baehrens 5 inheres G



## 834

B. — M. 713.

**M. Furius Camillus**

Qui fuit en patriae quondam spes ampla ruentis,  
 Hic Senonum propria domuit virtute furores;  
 Vicit et opposito quos clausit Marte Faliscos,  
 Brachia fallaci religato in terga magistro.  
 Quicquid ubique truces bello valere decenni,  
 Inclita, Veientes, accessit pompa triumpho.

5

## 835

B. — M. 714.

**T. Manlius Torquatus**

Inclita Torquatae dedit hic cognomina genti.  
 Vir ferus ante acies prostrati guttura Galli  
 Perfodiens gladio poscentis voce duellum  
 Abstulit aurati pretiosa monilia torquis.  
 Consulis et Decii bello collega Latino  
 Victoris nati maculavit caede secures.

5

## 836

B. — M. 715.

**P. Decius**

Hic est qui vitam patriae devovit amatae.  
 Dum furor oppositos agitare ad arma Latinos  
 Sævaque crudelem cecinissent classica pugnam,  
 Inter tela aciesque virum cuneosque pedestres  
 Candida sacrata religatus tempora vitta  
 Ante aciem moriens hostilibus occidit armis.

5

834. M. Furius *om.* G M. Fulvius Ca' A 1 q.] cum  
 A 3 Ridit G oppositos A claudit G 4 religata G  
 5. 6 *om.* V truci—decerni A 6 ueientes G thri-  
 umphi A

835. Manilius G 4 torques G

836. 2 Cum *Duebner.* 5 sacrato V 6 Ante diem  
*Bachrens* crudelibus V

837

B. — M. 716.

**M.' Curius Denatus**

Quid iuvat imperio populos rexisse potenti  
 Fulvaeque Mygdoniis ornasse palatia gemmis?  
 Quamquam civis inops, toto notissimus orbe  
 Hic fuit, egregio domuit qui Marte Sabinos.  
 5 Fregerit ipse licet fulgentis robora Pyrrhi,  
 Pauperiem lato Samnitum praetulit auro.

838

B. — M. 718.

**C. Fabricius**

Contentus modico tectique habitator egeni  
 Hic erat et renuit devicti munera Pyrrhi,  
 Sprevit et oblatos, Samnitum munera, servos,  
 Respuit immensi locupletia ponderis aera,  
 5 Horruit infamem scelerata fraude magistrum  
 Pocula pollicitum regi miscere veneno.

839

B. — M. 719.

**Q. Fabius Maximus.**

Vir fuit iste ferox, qui torvus fronte verenda  
 †Vir fuit egregius et bello clarus et armis.  
 Captivos modici quamquam pauperrimus agri  
 Exemit pretio Poenorum in vincula missos.

837. Marcus VG, om. A demptatus A. Cf. Claudianus III 200 sqq. 5 fulgentis A ingentis V fugientes G 6 oblato Bucheler lato libri

838. 3 samnitis A 4 locupletis V 5 magistrum libri ministrum Froehlich ('potionibus regis praeerat' Val. Max. VI 5, 1) 6 m.] miseroq; A

839. 1 qui totus V 2 Vir fuit libri: Visitur Baehrens Viribus Ziehen v. 2 cum 3 coniungens Moribus malim et bello A vir b. G belli praeclarus V

Is qui cunctando nisi Punica fregerit arma,  
Nulla foret Latiis Romana potentia terris.

5

B. — M. 720.

840

### Claudius Nero

Armorum virtute potens Nero Claudius hic est.  
Coniunctus Livio Picentis ad arva Metauri  
Prostravit Libycas memorando Marte cohortes.  
Fortunate tui, iuvenis metuende, furoris!  
Ausus es ignari iacere ad tentoria fratris  
Cervicem Libyci media inter tela tyranni.

5

B. — M. 721.

841

### M. Marcellus

Tu primus Libycum Nolae sub moenibus hostem  
Insidiis periture tuis, Marcelle, fugasti.  
Cumque Syracosii quondam <sup>†</sup>negaretur honoris  
Pompa tibi, Albano gessisti in monte triumphum.  
Praedonum deprensa manu venerandaque multis  
Luctibus heu patrio caruerunt ossa sepulcro.

5

B. II 41. M. 722.

842

### Scipio

Ille ego sum, patriam Poeno qui Marte cadentem  
Sustinui rapuique feris ex hostibus urbes

5 qui V quoque AG nouerit V arua A

840. Nero Claudius V 2 linio A 5 tempora G

841. 1 mollem s. m. orbem A 3 syracosii AV  
-si G negaretur GV raperetur Duebner cf. 847, 3. in-  
signis cessisset A abnueretur Buecheler 5 deprensa A

842. F = Florentinus 39, 9 anni 1464; R cf. ad c. 832:  
hos contuli. M = Matritensis M 15 s. XV. 5 = Florent.  
63, 33; Bodleianus Canon. misc. 308 s. XV. 1 sic M  
Ille sum p. pene q. R morte G ex Marte VFR ex  
† oste A 2 feras F ex om. G, et M

Hispanas, †Hannonisque acies magnumque Syphacem  
 Perdomui et fractum totiens armisque repulsum  
 5 Hannibalem, victorque ferox mihi regna subegi  
 Punica et excelsas altae Carthaginis arces.

## 843

B. — M. 727.

## C. Marius

Et genus et nomen merui virtute feroci  
 Rusticus Arpinas, bellorum maximus auctor.  
 Effera post Numidae quam fregimus arma Iugurthae,  
 Cimbrica praeclaros geminavit pompa triumphos.  
 5 Exegi civile nefas servilibus armis,  
 Et mea Sullanos fregerunt arma furores.

## 844

B. — M. 729.

## M. Caesius Scaeva

Ignem calens belli mediaque in caede cruentus,  
 Pompeiana phalanx patulis exire ruinis  
 Dum furit et properat claustrorum frangere turres,  
 Scaeva ego Caesarei defendi culmina valli.  
 5 Dum timet Oceanus praeclari Caesaris arma,  
 Textum pampineae gessi sublime coronae.

3 sic *VF* et (-neas) *R* amonisque *A* an(n)onis *RMG*  
 aciem Hannonis *Bachrens* Maurumque *Buecheler* 4 et  
*om. M* 5 uictumque *A* (bellisque *FGMR*) 6 excelsis  
*R* altae *A V* dure *GR* dirae *FM*

843. 4 pompa *V*] turba *AG* 5 civilibus a. *G*  
 6 me *V* syllanos *A* syllani—furoris *V*

844. Marcus *G*] Gaius *V* G. *A* Cesium *G*, *om. A V*.  
*Cf. Val. Max. III* 2, 23. *Sidon. Ap. c.* 23, 82 *sqq.* Cassius  
*Duebner* 5 praedari *V*

B. — M. 730.

845

## Gn. Pompeius

Arma tuli quondam toto victricia mundo,  
 Qui pelago Cilicas et Pontica regna subegi.  
 Vis mea, quos profugus commoverat exul ad arma,  
 Bellorum virtute truces prostravit Hiberos.  
 At me post soceri civilia bella cruenti  
 Dextera Septimii Phariis laceravit in undis.

B. II 52. M. 747.

846

## M. Porcius Cato

Cerne hic ora sacri semper veneranda Catonis!  
 Libertate potens animoque invictus et armis  
 Avius incerto peragravit tramite Syrtes.  
 Libertatis enim dulcedine captus amatae,  
 Ne sua servitio premerentur colla tyranni,  
 Fortia crudeli penetravit pectora ferro.

B. II 63. M. 750.

847

## Iulius Caesar

Ille hic magnanimus, qui claris arduus actis  
 Non timuit generum nec inertia signa senatus,  
 Ne sibi Gallorum raperetur pompa triumphi,  
 Intulit invitus per civica viscera ferrum.  
 Vis invicta viri reparata classe Britannos  
 Vicit et hostiles Rheni conpescuit undas.

845. Gn. om. V 2 Cilices *Duebner* 5 servilia A846—847. Sunt in L (*Landsdowniensi Mus. Brit.* 762 s. XV—XVI)846. 1 ossa GL 3 peregravit A syrthas A  
4 avitae *Burmman* 6 uiscera V847. 1 hastis L 2 s.] tela L 4 invitus G] in-  
victus AV immite L per cuncta, sed corr. G 5 repe-  
rata A caede AV 6 reni AG composuit L

## 848

B. — M. 751.

## [Iulius Caesar

Caesar, ad imperium civili sanguine partum  
 Venisti, famulasque manus Fortuna tetendit.  
 Ipsa tibi cessit tellus et iussibus aequor  
 Paruit omne tuis. verum invidiosa potestas  
 5 Et suspectus honos: adimunt civilibus armis  
 Imperium vitamque tibi formidine regni.

## 849

B. — M. 752.

## Iulius Caesar

Germanos domui Caesar Gallosque potentes,  
 Cesserunt signis omnia regna meis.  
 Et generum vici natosque ferumque Catonem  
 Imperioque fuit subdita Roma meo.  
 5 In tantis opibus me fors inimica peremit,  
 Omnis et immiti gloria sorte ruit.

## 850

B. — M. 753.

## Epitaphium Iulii Caesaris

En adsum Caesar. quis me praestantior armis?  
 Quis prior eloquio? quis me clementior alter  
 Egregia pietate fuit? quoscumque subegi,  
 Hos vici pietate magis quam fortibus armis.  
 5 Plus mecum Fortuna fuit, plus obtulit uni  
 Quam sibi di dederunt. gestis belloque refulsi,  
 Germanos domui populos Gallosque potentes

848—850. *Maius ex V ut videtur. Recentiora puto, cum Caesari iam epigramma datum sit metrumque in altero, versuum numerus in tertio a reliquis discrepet.*

850. 4 fortibus Meyer cl. Ovid. met. I 456 fastus in V fortis in Maius 5 obtulit Ziehen omnibus V 6 dii dederant V

Atque tripartitum tenui sub fascibus orbem.  
 Deleri haud potuit virtus, non inclyta fama;  
 Haud patricida meum potuit restringere nomen. 10  
 Qua rapitur Titan curru, qua vergitur axis,  
 Hac Zephyrus nostros referet per saecula triumphos.]

B. — M. 755.

851

**Caesar Augustus**

Quae mihi, sancte, dabit grandes expromere laudes  
 Musa tuas? iam pauca canam. tu Caesaris alti  
 Virtus es indignam memorando nomine mortem,  
 Actiaco et Pharias superasti in gurgite classes,  
 Tranquillumque tuis faciens virtutibus orbem 5  
 Clausisti reserata diu sua limina Iano.

B. — M. 756.

852

**Augustus**

Solus habes aquila corvos laniante triumvir  
 Imperium, victusque tuis Antonius armis  
 Leucadio et regina freto; Ianumque bifrontem  
 Clausisti. at toto cum feceris otia mundo  
 Teque audes conferre deo, te Livia sortis 5  
 Dicitur humanae [tandem] monuisse veneno.

B. — M. 759.

853

**Tiberius**

Claudius egregie vixit privatus et insons  
 Imperiis, Auguste, tuis; simulataque virtus  
 . . . . .

10 parricida V restinguere Meyer.

851. Octavianus A Oct. Augustus G 1 sancta codd.,  
 em. Buecheler dedit G depromere G 6 lumina AG

852. V et F (cf. c. 842) 4 ac V, corr. Meyer  
 6 tandem add. Matius, mixto vel nocuo Buecheler.

853 in solo V.

854

B. — M. 771.

**Traianus**

Caesareos toto referens hic orbe triumphos  
 Notus erat mundo quondam pietate gementi.  
 Inclytus extremos penetravit victor ad Indos,  
 Belligerosque Arabas et Colchos sub iuga misit,  
 5 Armenia Parthos pepulit Babylone subacta,  
 Et dedit Albanis regem, quos vicerat armis.

855

B. II 64. M. 754.

B. V 403.

**Octavianus Augustus**

In Macetum campis ultus iam Caesaris umbras  
 Sum patris, Augustus belloque armisque superbus,  
 Atque meos sensit fugiens Antonius enses.  
 Quantum ingens mundus, quantum Iovis alta potestas,  
 5 Tantus in orbe fui. terras pontumque subegi:  
 Vix caelum superis et sidera summa reliqui.

854. 2 mundi VA] uidue G quondam V] qui pro  
 A gementis libri mundo . . gementi conieci 3 peregravit A. Catullus 11, 2: in extremos penetrabit Indos.  
 4 iugo G 5 et Parthos VA et om. G

855—855<sup>d</sup>. R = Riccardianus 931 s. XV (cf. ad c. 832), quem contuli.

855. L = Landsdowniensis 762, cf. ad c. 863<sup>a</sup>. Est et in F (cf. ad c. 842); M = Matrit. M 15 s. XV.  
 1 Macedon L -donum R -dum campos FM 2 pater LMF armis belloque RMF 3 Atque scripsi Meque RMF Neque L Namque Fabricius sensit] timuit MF  
 4 mu.] Martis Jacobs 5 mare ante terras L 6 et RL]  
 vix MF



B. M. —  
B. V 404.

855<sup>a</sup>**Epigramma Pyrrhi**

Demetrium Antigoni, Poenos, elapsus Epiro  
Concussi bellis, Siculos, Lacedaemona Pyrrhus.  
Romanos studui Tarento avertere et ardor  
Fervidus assidui belli mihi semper inhaesit.

B. M. —  
B. V 404.

855<sup>b</sup>**Epitaphium Alexandri**

Magnus Alexander sum, qui victricibus omnem  
Munificus bellis incussi et stragibus orbem.  
Ante meos nullus potuit tam fortiter annos  
Tam late imperium et regnorum extendere fines.

B. M. —  
B. V 404.

855<sup>c</sup>**Epigramma Iulii Caesaris**

Magni animi Caesar populos virtute subegi  
Iulius Arctoos, potui qui solus honores  
Flectere Pompeii et solus Romana tenere  
Imperia atque unum mundo praeponere regem.

B. M. B. —

855<sup>d</sup>**Epitaphium Caesaris**

Volve tuos oculos: metuendum hunc aspice, lector,  
Armorum bellique ducem †bellatrix in omnes  
Terrarum pelagique plagas victricia quondam

855<sup>a-d</sup>. R. — 1 Dometrium antigonū R 2 pyrrus R

855<sup>b</sup>. 2 Magnificus bellis concussi *puto*

855<sup>c</sup>. 1 Lomganimi cesaris p. R

855<sup>d</sup>. *Ineditum ni fallor; descripsi.* 2 bellatrix ex  
v. 5 R; bellator vel *potius* qui primus *puto* 3 pellagi-  
que R

Victor signa tulit, nullo superatus ab hoste.  
 5 Gallia bellatrix, opibus superba virisque  
 Passa sub hoc dudum Romanas principe leges,  
 Pontica quo cecidit victore potentia; quantum  
 Caesareis titulis dedit Africa terra triumphum.

856

B. II 3. M. 696.  
B. V 402.

## De Nino

Ninus ab Assyriis sum primus regibus ausus  
 Non modo finitimos populos regesque potentes  
 Imperio pressisse meo, sed viribus omnem  
 Paene Asiam domui terraeque marique timendus.

857

B. II 4. M. 700.  
B. V 402.

## De Semiramide

Te stola ne dubium teneat cultusque venusti  
 Corporis ambiguus: sum clara Semiramis, alto  
 Non minor ipsa viro, belli pacisque probatis  
 Artibus insignis, nato miserabilis uno.

858

B. II 5. M. 698.  
B. V 402.

## De Cyro

Quantum fata valent atque inmutabilis ordo  
 Astrorum, docui Cyrus: quem nulla domare

856—863. *H* = 'Cod. Ms. Viri Amplissimi Balh. Huydecoperi, in quo sylva veterum aliorumque Epigrammatum habebatur' *Burm.* *Omnia recentis aevi esse verisimile est; quae c. 860 praebet, Diodorus III 53—55 solus prodidit: quem ante saeculum XV vix quisquam noverrat, qui latine scripsit. In reliquis Iustinum plerumque sequitur. Cf. etiam c. 859, 3 ex solo Herodoto I 211—213 notum.*

857. 1 ne] te *H*

Vis potuit, non Astyages Babylonve superba,  
Massagetis eadem me fata dedere tremendis.

B. II 6. M. 699.  
B. V 403.

859

## De Tamyri

Quantum ego claruerim Mavortis in agmine, Cyrus  
Ipse ferus novit, qui dum mea regna profanus  
Spargapise insidiis raptio popularier audet,  
Quam Tamyris turbata valet, cognovit in utre.

B. II 8. M. 704.  
B. V 403.

860

## [De Myrina]

Inter Amazonidas, quas insula celsa Tritonis  
Hespera progenit, qui me nescire Myrinam  
Dixerit, ignarum sese fateatur oportet  
Eximiae laudis: Libyamque Asiamque subegi.

858. 2 *post* Cyrus *interpunxit* Ziehen 4 eadem] tandem *Iucobs*.

859. De eodem *H* 3 populariter *H* 4 Thamyris *H* *Est in Vaticano* 4999 *saec. XV simile hoc*:

De regina Thomari.

Aspice, si Thomarim Sithie furibunda potentem  
Ira fremens cum Marte tulit. Non (Nam?) morte ducentis  
Milibus adiunctis Zirum violenter ademit  
Illa ferox terē, cuius capud ipsa cruentum  
Imponens talles effudit in aera voces:  
'Sanguine tolle sitim, quem fremdus (fervidus *corr. Ziehen*)  
ipse sitisti.'

*et alia id genus* De regina Semirami, De regina Panthasilea *cett. atque etiam* De Matheldi scitissima!

860. *inscr. om. H.* 1 quam *H*, *correxi* (cf. *Diodor.* 3, 53, 4) 2 me: num se? *Cod. carmina ordinat ut Burmann; ordinem mutavi, ut bina cohaerent carmina.*

861

B. II 10. M. 705.  
B. V 403.**De Penthesilea**

Graiugenas acies superans passimque fugatas  
 Penthesilea premens ulcisci nobilis umbram  
 Hectoris ipsa mei potui, ni dirus Achillis  
 Ille Neoptolemus me clam misisset ad Orcum.

862

B. II 7. M. 701.  
B. V 403.**De Alexandro Magno**

Magnus Alexander bellisque horrendus et armis,  
 Qui terrore mei trepidantem nominis orbem  
 Vsque sub Eoum parvo cum milite Gangem  
 Vndique concussi, nulli sum laude secundus.

863

B. II 9. M. 749.  
B. V 403.**De Iulio Caesare**

Sum genus Aeneadam Gaius cognomine Caesar  
 Iulius, Assyrios, Cyrum, Macetumque ferocem  
 Qui iuvenem probitate animi, qui corporis acer  
 Viribus exsuperans fueram pater urbis et orbis.

863<sup>a</sup>M. B. —  
B. V 394.**[Iudicium Paridis]****Tres deae ad Paridem**

Tres sumus [ecce] deae: forma se quaelibet effert.  
 Hoc in discidio volumus, Paris, arbiter esto:  
 Cui pomum dederis, titulum simul ipse referto.

862. Cf. ad c. 792 3 patrio *Buecheler*.863. 2 Assyrium *Meyer* Macedumque *H*

863<sup>a</sup>. *L* = *Landsdowniensis* 762 in *mus. Brit. servatus*, s. XV—XVI, fol. 17. *Ausonianis simile est*. Iud. Par.  
*add. Baehrens* 1 ecce *add. id.*

## Venus ad Paridem

Plectra sonora, ioci, lusus, lasciva voluptas,  
 Haec mea. si reliquis me praeferas, ipsa puellam  
 Pro mercede dabo, qua non formosior ulla.

## Iuno eidem

Sceptrorum sublimis honor fascesque tremendi  
 Divitiaeque mei iuris. te iudice palmam  
 Si tulerim, regno per me donabere summo.

## Pallas eidem

Quae caelum, quae terra tenet, quae pontus et orcus, 10  
 Legibus astringo certis: nil me sine rectum;  
 Et, si me sequeris, non abstrahet invius error.

## Iudicium Paridis

Grata mihi tua forma, Venus, tua munera grata.  
 Plus aliis mihi mente sedes: certaminis ecce  
 Pignus habe victrix auri spectabile malum. 15

## Poeta

Hac in lite triplex hominum mellita poesis  
 Depinxit studium, quorum datur optio cunctis.  
 Falluntur tamen optando plerique: sequaces  
 Luxus habet multos, honor et sapientia paucos.

4 ioco plausus *L*      7 fastesq; *L*    Panlas *L*  
 10 celumq; t. t. qui *L*    orbis *L*    orcus et 12 avius *Baeh-*  
*rens*    13 tu m. *L*      16 poeses *L*      19 sapiam *L*  
 Finis *L*.    *Sequitur epitaphium recens Naevii cuiusdam (B.*  
*V 395) et medii aevi distichon (M. 690. B. ib.) hoc:*

Filius Euandri Pallas, quem lancea Turni  
 Militis effudit morte fera, iacet hic.

## 864

B. V 67. M. 1036.  
B. V 379.

## [De quatuor anni tempestatibus]

- Aestatis Maius Tauro primordia prodit.  
 Iunius aestivo Geminorum cardine surgit.  
 Iulius aestivas Cancro secat †alter aristas.  
 Autumni caput Augustus parat ore Leonis.  
 5 Autumnas uvas September Virgine curat.  
 Libra sub autumnno Octobri dat semina sulco.  
 Scorpius innectit tempus †brumale Novembris.  
 Arcitenens hiemis . . . . .  
 . . . . . Capricorni sidere frigans.  
 10 Inducit Februo ver udus aquarius arvo.  
 Mars flores vernis nemori sub Piscibus edit.  
 Aprili vernante novans Aries micat annum.

## 865

B. V 194. M. 1123.  
B. V 405.

Porcius octophoro fertur resupinus ad aedem  
 Iunonis Triviae priscaque templa deae  
 Et circum Phoebi. merito stupet inscia turba  
 Atque ait: an horum victima porcus erit?

864. 'Ex veteri codice Virgilii Mediceo descripserat N. Heinsius' *Burmman. Codex nondum repertus est. In-*  
*scripsi ut Burmann. V. 10—12 ante 1 transp. Baehrens*  
 3 altus *Buecheler* acer *Baehrens* 5 Maturas *Baehrens*  
 7 hiemale puto 8 ab 9 separavit *Meyer* 9 Hiberno  
 est Ianus C. s. fr. *supplevi.* 10 udum *cod., corr. Bur-*  
*mann* arco *cod. arvo Buecheler* 11 vernos *Burmman*

*Aliter in cod. Phillippico 1694 s. XIII (B. V 65. M. 1034):*

De quattuor temporibus anni.

Ver aestas autumnus hyemps sunt quatuor anni  
 Tempora, quae currus lustrat, Apollo, tuus.  
 Ver sua grana serit, foveat aestas semina, fota  
 Colligit autumnus, lecta recondit hyemps.

865. 'Ex cod. MS. Bourdelotii ineditum hoc Epigramma  
 adfert Pricaeus ad Apuleji Apolog. p. 173.' *Burmman. In*  
*Porcium Burmann. Ficticium putat Buecheler.* 2 Rheae  
 et 4 en conieci

B. V 212. M. 1141.

B. V 216.

## 866

Quis deus hoc medium flammavit crinibus aurum,

Iussit et in dumis sentibus esse rosam?

Aspicis ut magni coeant in foedus amantes:

Martem spina refert, flos Veneris pretium est. —

Quid tibi cum magnis, puer, est, lascive, sagittis? 5

Hoc melius telo pungere corda potes!

Nec flammās quaeras neque †alti pectoris ignis:

Si tibi ver tantum praebeat ista, sat est. —

Pallens herba viret: color est hic semper amantum.

Tam fugitiva rosa est quam fugitivus amor. 10

Nam quod floricomis gaudet lasciva metallis,

Aurum significat vilius esse rosa.

B. M. —

B. V 217.

## 867

Fabula constituit toto notissima mundo

Gorgoneos vultus saxificumque nefas.

Hoc monstrum natura potens novitate veneni

Ex oculis nostris iusserat esse malum.

Hanc auro genitus Iovis ales praesule diva 5

866. In antiquissimo Terentii codice Bembino (Vatic. 3226) fol. 96 post *Hecyram* manu s. XV (cf. *Terent. ed. Umpfenbach* p. XIII), — ab Angelo Politiano teste Heinsio — additum; eadem certe manu, quae totum codicem correxit. Contuli a. 1875. 'Dracontii' Baehrens. *Allegoria rosae et spinarum eius est Ausonianis similis.* 1 flammabit cod. fl. cr. i. e. crinibus sive foliis flammis cinxit vallavit Baehrens vepribus Heinsius 2 densis Buecheler et inclusam Baehrens 3 amantis cod. 5 Quit . . lascivae cod. 6 pungere c. potis cod. 7 alti cod. anhelī Buecheler sit ut alti Baehrens 8 Set tibi uer nantum preueat ista facis cod. Si . . sat est scripsi tantum Buecheler faces idem. 9 erba cod. Tria epigrammata distinxi.

867. In eodem Bembino fol. 97 r. s. XV eadem manu additum. Ad ἀπορροιατον spectat 1 mundo cod.

4 Ex] Trux Buecheler Ex oculis esse 'i. e. non spectari' Ziehen

5 Hanc ales: Gorgonem Perseus pre sole cod., correxi.

Mactans aerato conspicit ingenio.

Deriguit mirata necem fatumque veneni

Vertit et in mortem decidit ipsa lapis.

Sic praesens absensque simul caecumque videndo

10 Ludit et ignaro raptor ab hoste redit.

## 868

*Vide nunc c. 761<sup>a</sup>*

## 869

B. M. B. —

Pulcinus milvo dum portaretur 'hoc' inquit

'Iam cado, ne timeas; non tenet . . . .'

## 870

B. — M. 276.  
B. —

## Augustinus

Roma labore vigil fregit Carthaginis arces:

Desidia interiit Roma subinde cito.

6 erato *cod.* ingenio *i. e. dolo, sollertia* in gremio *Ellis*  
in clipeo *Buecheler* 7 Diriguit *cod.* mirari *i. e. mirando*  
*aspicere* 8 morem *cod.* mortem *scripsi* rorem *Ellis*  
9. 10 *ut ad Persecum spectantia post 6 ponit Buecheler*  
9 absens *cod.* cecumq. *cod.* caecusque (*i. e. non visus*)  
*Baehrens* 10 sapetor ab oste *cod.*

869. In *Cod. Valentiano* 396 saec. IX ex. fol. 66 r.,  
*sed manu, ut mihi visum est, saeculi XV.* 1 hoc] at  
*Buecheler.*

870 et 871 *e cod. Gothano anni 1495 Duebnerus ed.*  
*a. 1828. Cf. Augustinus de civitate dei I 30 'Deleta Cartha-*  
*gine tanta mala continuo subsecuta sunt, ut Romani per-*  
*ditā integritate vitae crudeliora paterentur' et III 21, et*  
*Appianus praef. 11 '[Ρωμαίοι] ἀρετῇ καὶ φερεπονίᾳ καὶ*  
*ταλαιπωρίᾳ πάντας ὑπερῆραν . . . μέχρι βεβαίως ἐκράτησαν.'*

870. 2 supina *Buecheler.*



B. — M. 880.  
B. —

871

**Appianus**

Postquam militia et belli sudore vacabant  
Romani et nusquam bella vel hostis erat,  
Desidia et luxu robur Romana iuventus  
Perdedit. hoc cecidit inclita Roma modo.

872

*Vide nunc c. 800*

B. V 174. M. 1104.  
B. V 405.

873

**In equum mirae pernicitatis**

Te cuperet Phoebus roseis aptare quadrigis,  
Sed fieret brevior te properante dies.

873<sup>a</sup>

B. M. — B. V 405.

**TVLLII****de civitate Tarenti**

Ambitur gemini sinuosa fauce profundi  
Urbs, quae de parvo flumine nomen habet;  
Quam mare, quam tellus ditant, set dispare fato:  
Pisce fretum, terra germine grata placent.  
Vitis oliva, seges surgunt tellure feraci  
Et mare purpureo murice dite rubet.

873. 'Inveni in cod. Ms. D'Orvilliano, quo continebatur Ruderici Cari Baetici opus . . de veteribus Hispaniae Deorum Manibus, in cuius fine hoc epigramma legebatur post inscriptionem et epigramma metricum de templo Traiano sacrato' *sqq. Burmannus.*

873<sup>a</sup>. Versus composita ut dicitur per Tullium de ciuitate Tarenti: *e 'Canoniciano l. 308 saec. XIV fol. 190 manu saec. XV' ed. Baehrens mus. Rhen. XXXI p. 96. 8 fato cod. pacto Baehrens; fetu Zichen De Tullio fortasse eodem cf. c. 772<sup>a</sup>.*

873<sup>b</sup>B. M. —  
B. IV 438.

Baiarum dum forte capit sub mollibus umbris  
 Fessus Amor somnum murmure captus aquae,  
 Ipsa facem accurrens gelida celavit in unda,  
 Vt veteres flammās vindicet, alma Venus.  
 5 Quum primum liquor ille aeternos concipit ignes;  
 Igne novo (quisnam crederet?) arsit aqua.  
 Flammivomis igitur fumant haec balnea lymphis,  
 Quod facula una omnes vincit Amoris aquas.

873<sup>c</sup>B. M. —  
B. IV 438.

Dicite, cum melius cadere ante Lucretia posset,  
 Cur potius post vim maluit illa mori?  
 Crimine se absolvit manus illa habitura coactae  
 Vltorem et patriae depositura iugum.  
 5 Quam bene contempto lacerat sua pectora ferro,  
 Dum pariter famae consulit et patriae!

873<sup>d</sup>

B. M. B. —

Dum non laeta fuit, defensa est Ilios armis:  
 Militibus gravidum laeta recepit equum.

873<sup>b</sup> c. *Ex R = Riccardiano 2939 saec. XV ed. Baehrens, in quo deinde c. 706 sequitur.*

873<sup>b</sup>. 3 accurrens R      5 Quam R, corr. Ziehen  
 6 aquas R

873<sup>c</sup>. 4 Vultorem R      6 lacerat Baehrens: sacra R

873<sup>d</sup>. *Apud Mythographum Maii Vaticanum III 6, 3.*

B. III 148. M. 1564.  
B. V 408.

873° (*olim* 911)

Cum te mortalem noris, praesentibus exple  
Deliciis animum. Post mortem nulla voluptas.  
Namque ego sum pulvis, qui nuper tanta tenebam.  
'Haec habeo quae edi, quaeque exsaturata libido  
Hausit; at illa iacent multa et praeclara relictæ.' 5  
Hoc sapiens vitae mortalibus est documentum.

878°. *Ex Bernensi* 211 saec. XV fol. 163<sup>v</sup>. *Pithoeus*  
*p.* 603 v. 1—2 *habet* (Epicuri *ille* et 2 Divitiis). 4 *que*  
*exactura B* 5 et *præra B* 4—5 *sunt etiam apud Cic*  
*Tusc. V* 101.

---

**CARMINA**  
**QVAE LIBRI TANTVM TYPIS**  
**DESCRIPTI EXHIBENT**

**GENVINA, DVBLIA, FALSA.**



874

*Vide nunc. c. 720<sup>a</sup>*

874<sup>a</sup>

B. M. — B. V 214.  
Auct. antiquiss.  
XIV 227.

## DRACONTII

**Ad Trasimundum comitem Capuae**

**De mensibus**

**Ianuaris**

Purpura iuridicis sacros largitur honores  
Et nova fastorum permutat nomina libris.

**Februarius**

Sol hiemis glacies solvit iam vere nivesque;  
Cortice turgidulo rumpunt in palmite gemmae.

**Martius**

5 Martia iura movet, signis fera bella minatur,  
Excitet ut turmas, et truncat falce novellas.

**Aprilis**

Post Chaos expulsum rident primordia mundi.  
Tempora pensantur noctis cum luce diei.

874<sup>a</sup> <sup>b</sup>. *Ed. C = Corius, Hist. urbis Mediolanensis I p. 13 a. 1554 ex cod. 'in caratteri Langobardi', perduto. Inde sumpsit V = Vaticanus 9135 s. XVII, quem descripsi.*

874<sup>a</sup>. Capuae scripsi Capud V; conte di Capua est apud C. Hunc a Corio confusum esse cum Thrasamundo rege Vandalorum monui *mus. rhen.* 32, 819. 2 permittit *Baehrens* 3 *verbere nives CV, em. Baehrens* mitis *Traube* vemens *Leo* 6 *truncet CV, correxi*

## Maius

Prata per innumeros vernant gemmata colores;  
Floribus ambrosiis caespes stellatur odor.

10

## Iunius

Messibus armatis crispae flavantur aristae:  
Rusticus expensas et fluctus nauta reposcit.

## Iulius

Humida dant siccas messes domicilia Lunae:  
Fontanas exhaurit aquas, ut Nilus inundet.

## Augustus

Atria solis habet, sed nomen Caesaris adfert.  
Mitia poma <sup>†</sup>dabit, siccas terit area fruges.

15

## September

Aestuat autumnus partim variantibus uvis,  
Agricolis spondens mercedem vina laborum.

## October

Promitur agricolis saltantibus ebrius imber;  
Rusticitasque <sup>†</sup>deceat gaudens plus sordida musto.

20

## November

Pigra redux torpescit hiems; mitescit oliva,  
Et frumenta capit quae fenore terra refundat.

## December

Algida bruma nivans onerat iuga celsa pruinis  
Et glaciale gelu nutrit sub matribus agnos.

9 vernat *CV* 11 flavae crispantur *Baehrëns, recte?*  
13 *obscurus.* 14 Fortunas *C; corr. V* 16 datat *Baeh-*  
*rens* 19 euhius *idem* 20 deo est *g. Baehrens*  
21 nitescit *V mit. C*

874<sup>b</sup>B. M. — B. V. 215.  
Auct. antiquiss.  
XIV 228.

## De origine rosarum dicitur:

- Alma Venus [quondam] dum Martis vitat amores  
 Et pedibus nudis florea prata premit,  
 Sacrilega placidas irrepsit spina per herbas  
 Et tenero plantas vulnere mox lacerat.  
 5 Funditur inde cruor; vestitur spina rubore;  
 Quae scelus admisit, munus odoris habet.  
 Sanguine cuncta rubent croceos dumeta per agros  
 Et sancit vepres astra imitata rosa.  
 Quid prodest, Cypris, Martem fugisse cruentum,  
 10 Cum tibi puniceo sanguine planta madet?  
 Sanguineis Cytherea genis, sic crimina punis,  
 Mordacem ut spinam flammea gemma tegat?  
 Sic decuit doluisse deam, sic numen amorum,  
 Vindicet ut blandis vulnera muneribus.

875

B. III 262. M. 1006.  
B. —

- Cogitat Vrsidius sibi dote iugare puellam;  
 Vt placeat domino, cogitat Vrsidius.  
 Cogitat Vrsidius heredem tollere parvum;  
 Vt placeat domino, cogitat Vrsidius.  
 5 Cogitat Vrsidius domino quacunq̃ placere  
 Virgine vel puero. quam sapit Vrsidius!

874<sup>b</sup>. Dicitur *traieci in inscriptionem* Icitur *Traube* quondam *addidi* 6 cf. *Dracontius satisf.* 162: quae scelus admisit, munus honoris habet. 7 croceus C -eos *Baehrens* 12 Veracem C, corr. *Baehrens* Uracem *Vollmer* Auct. antiquiss. XIV 228.

875. 'Tollere dulcem cogitat haeredem: unde illud epigramma: Cogitat' *sqq.* *Geo. Valla in comm. ad Iuvenalem* 6, 38 a. 1486 edito. In codice suo vetustissimo si *Valla invenisset, disertis verbis ut solet adnotasset.* 3 haeredem 6 quam] q̃ *Valla.*



B. III 58. M. 279.  
Avienus ed.  
Holder p. 1. B. —

## 876

## RVFI FESTI AVIENI

Qua venit Ausonias austro duce Poenus ad oras,  
Si iam forte tuus Libyca rate misit agellus  
Punica mala tibi Tyrrhenum vecta per aequor,  
Quaeso aliquid nostris gustatibus inde relaxes. 5  
Sic tua cuncta ratis plenis secet aequora velis,  
Spumanti cum longa trahit vestigia sulco,  
Romuleique Phari fauces illaesa relinquat:  
Sit licet illa ratis, quam miserit alta Corinthos,  
Adriacos surgente noto qua prospicit aestus,  
Quamve suis opibus cumularit Hiberia dives, 10  
Solverit aut Libyco quam laetus navita portu.

Sed forsan, quae sint, quae poscam, mala, requiras.  
Illa precor mittas, spisso quibus arta cohaeret  
Granorum fetura situ, castrisque sedentes  
Vt quaedam turmae socio latus agmine quadrant 15  
Multiplicemque trahunt per mutua vellera pallam,  
Vnde ligant teneros examina flammea casses.  
Tunc ne pressa gravi sub pondere grana liquescant,  
Divisere domos et pondera partibus aequant.  
Haec ut, amice, petam, cogunt fastidia longis 20  
Nata malis et quod penitus fellitus, amarans  
Ora, sapor nil dulce meo sinit esse palato.  
Horum igitur suco forsan fastidia solvens  
Ad solitas revocer mensis redeuntibus escas.  
Nec tantum miseri videar possessor agelli, 25

876. V = *Avieni ed. pr. Venetiis a. 1488 impressa.*

*L* = *libri veteris Orteliani deperditi collatio in cod. Leidensi Burm. q. 13 extans.* *O* = *VL* Rufus Festus Avienus V. C. Flauiano Myrmeico V. C. suo salutem V  
4 relaxis *O* 6 dum *Burm.* 7 fari *V* 9 *Adria*  
consurgente *O*, *em. Barth* notus *O*, *em. Schott* 14 *foe-*  
tura *O* 15 claudunt *Oudendorp* 16 pellem *Werns-*  
*dorf* telam *Heinsius* 17 ex (et *L*) agmine *O*, *em. Hein-*  
*sius* 19 pastibus *O*, *em. Pithoeus* 23. 31 succo *O*  
25 Ne *L*

Vt genus hoc arbos nullo mihi floreat horto:  
 Nascitur ex multis onerans sua brachia pomis,  
 Sed gravis austerum fert sucus ad ora saporem.  
 Illa autem, Libycas quae se sustollit ad oras,  
 30 Mitescit meliore solo caelique tepentis  
 Nutrimenta trahens suco se nectaris implet.

877

B. V 134. M. 1072.  
B. —

Caesaris ad valvas sedeo, sto nocte dieque,  
 Nec datur ingressus, quo mea fata loquar.  
 Ite, deae faciles, et nostro nomine saltem  
 Dicite divini praesidis ante pedes:  
 5 Si nequeo placidas affari Caesaris auris,  
 Saltem aliquis veniat, qui mihi dicat 'abi'.

878

## MEROBAVDIS vel CLAVDIANI

## Laus Christi

B. M. B. —  
Claudianus ed.  
Birt Auct. an-  
tiquiss. X p. 411.  
Ibid. XIV p. 19.

Proles vera Dei cunctisque antiquior annis,  
 Nunc genitus, qui semper eras, lucisque repertor  
 Ante tuae matrisque parens, quem misit ab astris

27 ex V et L onerant O, correxi      28 succus O  
 29 auras O, correxi      30 coeli O

877. *Mazocchi* in Epigrammatis antiq. urbis Romae  
 (a. 1521) fol. 130 r.: 'Ubi sit, ignoratur'.      3 facilis *Ma-*  
*zocchi*      4 praesidis] *Caesaris Pithoeus*. — cf. *Carmen*  
*Scotti cuiusdam in poet. aev. Carol. III* 688:

Nocte dieque gemo, dominum quia sentio tristem;  
 Et quia hunc timeo, nocte dieque gemo. sqq.

878. C = *Claudianus a Camerte Vindobonae a. 1510*  
*editus*. O = *codex Oporini deperditus*. Simile est *Carmen*  
*paschale sive De salvatore, Claudiano in cod. Veronensi* 163  
*s. IX adscriptum*. Claudiani laus Christi C. Merobaudis  
 Hispani Scholastici carmen de Christo transscripsimus e  
 libro antiquo, quem ad nos Oporinus misit G. Fabricius  
*Poet. christianorum comment.* p. 87; ad p. 763.      3 Nate,  
*Barthius tuam Heinsius*

Aequaevus genitor verbumque in semina fusum  
 Virgineos habitare sinus et corporis arti 5  
 Iussit inire vias parvaque in sede morari,  
 Quem sedes non ulla capit, qui lumine primo  
 Vidisti quicquid mundo nascente crearas,  
 Ipse opifex, opus ipse tui, dignatus iniquas  
 Aetatis sentire vices et corporis huius 10  
 Dissimiles perferre modos hominemque subire,  
 Vt possis monstrare deum, ne lubricus error  
 Et decepta diu vani sollertia mundi  
 Pectora tam multis sineret mortalia saeculis  
 Auctorem nescire suum: te conscia partus 15  
 Mater et attoniti pecudum sensere timores.  
 Te nova sollicito lustrantes sidera visu  
 In caelo videre prius, lumenque secuti  
 Invenere magi. tu noxia pectora solvis  
 Elapasque animas in corpora functa reducis 20  
 Et vitam remeare iubes. tu lege recepti  
 Muneris ad Manes penetras mortisque latebras  
 Immortalis adis. nasci tibi non fuit uni  
 Principium finisque mori; sed nocte refusa  
 In caelum patremque redis rursusque perenni 25  
 Ordine purgatis adimis contagia terris.  
 Tu solus patrisque comes, tu spiritus insons  
 Et toties unus triplicique in nomine simplex.  
 Quid, nisi pro cunctis, aliud quis credere possit  
 Te potuisse mori, poterat qui reddere vitam? 30

4 verbumque *Birt* verbique *CO* 5 artus *O*  
 8 creares *O* 9 tui *Scaliger* sui *CO* iniquos *O*  
 12 posses *Claverius* 13 vani *Heinsius* vani sollertia *CO*  
 15 n. s.] scivere deum *O* patris *Barth*, recte?  
 17 visu] cursu olim conieci 21 om. *O* recepti *C*  
 22 Mundus et ad *O* 23 nasci om. *O* non *Barth*: nam  
*C*, tantum non *O* 24 finisve *O* repulsa *Buecheler* refusus  
*Vollmer* 25 In c. ad patrem scandis *O* In c. patrem-  
 que redis *C* 27 insons i. e. sanctus.] idem *Birt* ingens  
*Vollmer* spirituum fons *Barth* 29 Quis *O*. *Multa deesse*  
*utavit Scaliger*

## 879

**Miracula Christi**

B. M. B. —  
 Claudian ed.  
 Birt p. 412.

Angelus alloquitur Mariam, quo praescia verbo  
 Concipiat salva virginitate deum.

Dant tibi Chaldaei praenuntia munera reges:  
 Myrrham homo, rex aurum, suscipe tura deus.

5 Permutat lymphas in vina liquentia Christus,  
 Quo primum facto se probat esse deum.

Quinque explent panes, pisces duo milia quinque,  
 Et deus ex parvo plus superesse iubet.

Editus ex utero caecus nova lumina sentit  
 10 Et stupet ignotum se meruisse diem.

Lazarus e tumulo Christo inclamante resurgit  
 Et durae mortis lex resoluta perit.

Nutantem quatit unda Petrum, cui Christus in alto  
 Et dextra gressus firmat et ore fidem.

15 Exsanguis Christi contingit femina vestem.  
 Stat cruor in venis. fit medicina fides.

Iussus post multos graditur paralyticus annos,  
 (Mirandum) lecti portitor ipse sui.

879. Claudiani miracula Christi C (cf. ad 878). *Disticha singulis picturis vel fortasse musivis destinata puto.*  
 4 cf. Manilius *Hist. poeseos lat. christ.* p. 103, 1. 9 cae-  
 tus C sensit C, corr. Birt 16 fidis C ἡ πίστις σου  
 σώσεν σε Ev. Marci 5, 34 18 lectus C lecti Isengrin.  
 Post 18 disticha nonnulla desunt: Ziehen.

P. III 264. M. 1701.  
B. V 406.

885

Hortis Hesperidum, Sabelle, cultis  
Nostrae cultior hortus est puellae.  
Mirari, o bone, desinas, Sabelle.  
Hortorum deus ipse nam Priapus  
Cunctis hunc fodit et rigat diebus.

P. I 148. M. 247.  
B. V 404.

886

### Acidis tumulus

Acidos haec cernis montana cacumina busti  
Aequor et ex imis fluminis ire iugis?  
Ista Cyclopei durant monumenta furoris:  
Hic amor, hic dolor est, candida nympha, tuus.  
Sed bene, si periit, iacet hac sub mole sepultus,  
Nomen et exultans unda perenne vehit.  
Sic manet ille quidem neque mortuus esse feretur  
Vitaque per liquidas caerula manat aquas.

P. I 33. M. 590.  
B. V 404.

887

### Pani et Apollini

Pan tibi, Phoebe tibi, lenimen dulce laborum,  
Otia dum terimus, carmina mille damus.

885. *Ed. Menagius ad Diog. Laert. lib. II p. 77 ed. Lond.* 2 Vestrae . . . est Lupercae et 4 ipse quaestuosum 'in Laertii ed. novissima in notis Menagianis' Burmann 'Lusus novicius' Buecheler.

886—889. *Ed. pr. (sed vide 888) G. Fabricius a. 1587 in Antiq. monum. p. 131. 162. 164.*

886. Num novicium? Pentadio tribuit Scaliger 5 post bene interpunxit Ziehen 6 dedit Burmann. cf. Ovid. Metam. 13, 891.

887. Num novicium? 1 cf. Horat. carm. I 32, 14 sq.

888

*Vide nunc Anthol. lat. epigraphica 871 = CIL XIII 581.*

889

B. III 10. M. 70.  
B. V 405.

## De urbe Feltria

Feltria perpetuo nivium damnata rigore,  
Terra vale posthac non adeunda mihi.

890

B. II 235. M. 1544.  
B. V 406.

## IVLII

Petroni carmen divino pondere currit,  
Quo iuvenum mores arguit atque senum.  
Quare †illepraesa gaudet lasciva puella,  
At quoque delicias frigida sentit anus.  
s Nam †rbter diri scripsitque Neronis †amictu,  
Arbiter arbitrio dictus et ipse suo.

889. *Fabricius* p. 164. 'Hoc distichon Iulio Caesari ascribitur' *idem* p. 234. *Hinc* 'Iulio Caesari inscribit vetus membrana' *Scrivenerius*. *Recens puto (num Iulii Caesaris Scaligeri est? sed in edd. eius non extat).* 1 rigori *Ouden-*  
*dorp* 2 Terra *Pithoeus* Forte *vulgo*.

890—892. *B = Petronii epigrammata ed. Cl. Binetus*  
*a. 1579 (p. 109 ed. Dousa).*

890. 'Epigramma Iulii cuiusdam, quod Romae in Vati-  
cana bibliotheca cum Petronii fragmento descriptum legi.'  
*Pomponio Laeto Niebuhr kl. Schriften* p. 347 tribuit.  
3 Quartillae prosa *Rivinus, recte?* illo preno *Dorleans*  
*Quaerens illecebras Buecheler* Quare his illecebris *conieci*  
5 rbter] rector *Buecheler* amicus *Binet.* 6 et] ab  
*Heinsius.*

- Nec languere sinit nec patitur moras.  
 Sic mors ante luem venit.  
 Plaustris subdideram fortia corpora  
 Lectorum studio, quo potui, boum,  
 Queis mentes geminae, consona tinnulo 35  
 Concentu crepitacula,  
 Aetas consimilis saetaque concolor,  
 Mansuetudo eadem, robur idem fuit  
 Et fatum: medio nam ruit aggere  
 Par victum parili nece. 40  
 Mollito penitus farra dabam solo:  
 Largis putris erat glaeba liquoribus,  
 Sulcos perfacilis stiva tetenderat,  
 Nusquam vomer inhaeserat:  
 Laevus bos subito labitur impetu, 45  
 Aestas quem domitum uiderat altera.  
 Tristem continuo disiugo coniugem,  
 Nil iam plus metuens mali;  
 Dicto sed citius consequitur necem,  
 Semper qui fuerat [sanus] et integer; 50  
 Tunc longis quatiens ilia pulsibus  
 Victum deposuit caput.
- Aeg. Angor, discrucior, maereo, lugeo.  
 Damnis quippe tuis non secus ac meis  
 Pectus conficitur. sed tamen arbitror 55  
 Salvos esse greges tibi?
- Buc. Illuc tendo miser, quo gravor acrius.  
 Nam solamen erat vel minimum mali,  
 Si fetura daret posterior mihi,  
 Quod praesens rapuit lues. 60  
 Sed quis vera putet, progeniem quoque  
 Extinctam pariter? vidi ego cernuam  
 Iunicem gravidam, vidi animas duas

- Vno in corpore perditas!  
 65 Hic fontis renuens, graminis immemor  
 Errat succiduo bucula poplite;  
 Nec longum refugit, sed graviter ruit  
 Leti compede claudicans.  
 At parte ex alia, qui vitulus modo  
 70 Lascivas saliens texuerat vias,  
 Vt matrem subiit, mox sibi morbido  
 Pestem traxit ab ubere. -  
 Mater tristifico vulnere saucia,  
 Vt vidit vituli condita lumina,  
 75 Mugitus iterans ac misere gemens  
 Lapsa est et voluit mori.  
 Tunc tanquam metuens, ne sitis aridas  
 Fauces opprimeret, sic quoque dum iacet,  
 Admovit [moriens] ubera mortuo.  
 80 Post mortem pietas viget.  
 Hinc taurus solidi vir gregis et pater,  
 Cervicis validae frontis et arduae,  
 Laetus dum sibimet plus nimio placet,  
 Prato concidit herbido.  
 85 Quam multis foliis silva cadentibus  
 Nudatur gelidis tacta aquilonibus,  
 Quam densis fluitant velleribus nives,  
 Tam crebrae pecudum neces.  
 Nunc totum tegitur funeribus solum;  
 90 Instantur tumidis corpora ventribus,  
 Albent lividulis lumina nubibus,  
 Tenso crura rigent pede.  
 Iam circum volitant agmina tristium  
 Dirarumque avium, iamque canum greges  
 95 Insistunt laceris visceribus frui,  
 Heu cur non etiam meis?  
 Aeg. Quidnam, quaeso, quid est, quod vario modo

70 *corruptus.* nexuerat *Ziehen*  
*add. Pith. in mg.*

79 *moriens om. P.*



- Fatum triste necis transilit alteros  
 Affligitque alios? en tibi Tityrus  
 Salvo laetus agit grege! 100
- Buc. Ipsum contueor. dic age, Tityre:  
 Quis te subripuit cladibus his deus,  
 Vt pestis pecudum, quae populata sit  
 Vicinos, tibi nulla sit?
- Tit. Signum, quod perhibent esse crucis dei, 105  
 Magnis qui colitur solus in urbibus,  
 Christus, perpetui gloria numinis,  
 Cuius filius unicus.  
 Hoc signum mediis frontibus additum  
 Cunctarum pecudum certa salus fuit. 110  
 Sic vero deus hoc nomine praepotens  
 Salvator vocitatus est.  
 Fugit continuo saeva lues greges,  
 Morbis nil licuit. si tamen hunc deum  
 Exorare velis, credere sufficit: 115  
 Votum sola fides iuvat.  
 Non ullis madida est ara cruoribus  
 Nec morbus pecudum caede repellitur,  
 Sed simplex animi purificatio  
 Optatis fruitur bonis. 120
- Buc. Haec si certa probas, Tityre, nil moror,  
 Quin veris famuler religionibus.  
 Errorem veterem defugiam libens,  
 Nam fallax et inanis est.
- Tit. Atqui iam properat mens mea visere 125  
 Summi templa dei. quin, age, Bucole,  
 Non longam pariter congregimur viam,  
 Christi et numina noscimus?

99 Cf. Verg. ecl. 1, 1 sqq. et c. 719<sup>a</sup> de Tityro.

100 salvos et greges Baehrens 106 contra in pagis 'paganorum' cultus conservabatur 111 deus hic Baehrens  
 128 diffugiam P, corr. Weitz discutiam Baehrens 126  
 Bucule P 128 numen agnoscimus P, em. Pith. in mg.

130 Aeg. Et me consiliis iungite prosperis.  
 Nam cur addubitem, quin homini quoque  
 Signum prosit idem perpete saeculo,  
 Quo vis morbida vincitur?

---

894

B. III 284. M. 999.  
B. —

Praxitelis Venerem lapidosa per oscula multi *sqq.*

895

B. III 235. M. 1000.  
B. —

Mitte, aquila, hanc praedam. mitte, inquam, si sapis,  
 inquam, *sqq.*

895<sup>a</sup>

ibidem

Quicquid formosum est, penetrat, trahit, arripit ad se *sqq.*

896

B. I 6. M. 1552.  
B. —

'Quaenam haec forma?' dei. 'cur versa est?' fulgura  
 lucis *sqq.*

---

897

B. III 275. M. 262  
B. V 391.

*Vide nunc c. 808.*

894—896. *Haec carmina H. Hagen in cod. Bernensi 189 saec. XVI invenit et in libello gratulatorio ab universitate Bernensi a. 1877 ad Rettigium misso ostendit, vel a Camillo quodam qui anno 1530 Patavii versabatur vel ab eius aequali aliquo composita esse. Et 895 quidem 'in Iovis Capitolini templo ad aram magnam in tabella lapidea' fuisse, 895<sup>a</sup> Ephesi in 'Ephesiae templo in aere insculptum' se vidisse, 896 'imagini inscriptum Iovis' fuisse Camillus narravit. Cf. et Peiper, ann. philol. suppl. XI 254 sq. 895<sup>a</sup> hucusque cum 895 coniunctum legebatur.*

898

*Vide nunc c. 799.*

B. II 252. M. 849.  
B. V 407.

899

## CORNELII CELSI

Dictantes Medici quandoque et Apollinis artes  
Musas Romano iussimus ore loqui.  
Nec minus est nobis per pauca volumina famae,  
Quam quos nulla satis bibliotheca capit.

B. II 171. M. 557  
B. V 407.

900

## MODESTI

## De Lucretia

Roma, tibi ambiguum mea mors sine teste dedisset,  
Esset utrum ut corpus sic scelerata anima.  
Proin animam testor scelus haud tetigisse, sed ecce,  
Vt solum foedum est corpus, et id fodio,  
Qua cruor inflictam labem lavet et per aperta  
Pectora ab invisā sit fuga sede animae.

5

B. III 166. M. 945.  
B. V 407.

901

## TVLLII MARCI

Callidus Afer eris semper, Romane disertus,  
Semper Galle piger, semper Hibere celer.

899—912. *P* = *Epigrammata et poemata vetera ed.*  
*P. Pithoeus Paris. 1590. Editione sec. a. 1596 usus sum.*

899. *P* p. 48. 1 Medici i. *Aesculapii* App. *P*

900. *P* p. 57 De Lucretia Modesti *P* 4 Et *Klotz*  
et] ita *Barth.* 5 Quo *Oudendorp*

901. *P* p. 66 (2 Ibero). *Ad Servium ad Aen. VI 724*  
'inde Afros versipelles, Graecos leves, Gallos pigrioris vide-  
mus ingenii' *retuli mus. Rhen. 36, 473. Ex Glossa cod.*  
*Bern. 48 saec. XI* 'Tullius Marcus dixit: Graecus ante

## 902

B III 160. M. 923  
B. —

Cor non laudo hominis: nam perfidum et exitiale.

Non laudo os: namque est vaniloquum et fatuum.

Non oculos: etenim sunt lусi oculi atque patrantes.

Non barbam: rufa est. non cilia: haud cilia.

5 Non mihi laudanturque manus: hae namque rapaces.

Et non laudatur mentula: merdacea est.

Non nātes: patulae. genua et non laudo: maligna.

Et non laudo pedes: pes geminusque fugax.

Non frontem: effrons est. non ventrem: gurgulionis.

10 Lumbos: elumbos. renem: ubicumque malus.

Non nomen Calvitoris: nam est omine nomen

Tetrum, ut cor multis exitiale bonis.

Ecquid laudo igitur de hoc corpore? laudo capillos,

Tam foeda a calva qui modo profugerint.

## 903

*Vide nunc Anth. lat. epigr. 1522 = CIL XII 1122.*

## 904

B. II 236. M. 541.  
B V 407.

## C. AVRELII ROMVLI

Cecropias noctes, doctorum exempla virorum,

Donat habere mihi nobilis Eustochius.

Vivat et aeternum laetus bona tempora ducat,

Qui sic dilecto tanta docenda dedit.

causam, Francus in causa, Romanus post causam; Francus gravis, Romanus levis, Afrus versipellis' *Hagen progr. Bern. 1880 p. 12 c. 901 saec. XVI effectum putat.*

902. Incerti *P p. 67. Ad Carolum Calvum regem Francorum spectare visum est Loewio. l. o.] lусosi Loewe*

7 nares *Heinsius* 10 elumbes *Heinsius* 11 Calvitoris *P Calvi: turpi nam conieci* 13 hoc *delendum?*  
14 foedo a calvo *puto*

904. *P p. 126. Post Gellii librum X in codd. quibusdam inveniri testatur Gronovius. 4 fruenda Buecheler.*

B. — M. 875.  
B. V. 363.

905

Dente perit Lycabas, serpens pede, Nigra veneno,  
Flumine avis, calamo †quoredimite lepus.

906—908

*Vide nunc c. 798<sup>a</sup>*

909

*Vide nunc Anthol. lat. epigr. 885. = CIL VI 1330<sup>a</sup>.*

910

*Vide nunc c. 719<sup>c</sup>.*

911

*Vide nunc c. 873<sup>a</sup>.*

B. III 271. M. 1007.  
B. V 408.

912

Virginis insano Iulianus captus amore  
Femina fit cultu dissimulatque virum  
Et sic indutus muliebriter intrat ad illam.  
Res patet, abscindit membra pudenda pater.  
Femina virque prius nec vir nec femina nunc est:  
Fit neutrum, credi femina dum voluit.

5

913

*Vide nunc c. 786<sup>b</sup>.*

905. Aliud (sc. post c. 391) *P* p. 132. *Finis carminis alicuius est, non imitatio c. 391.* 1 nigra *P*. *Nomen puto.*  
2 Flumina *P* calamo caprea, rete lepus *Buecheler* Fulmineus calamo (quarta ruina) lupus *Korsch*; at certe singuli versus ternas res continebant.

912. *P* p. 605: Incerti ex v. c. Fr. Iureti fide

## 914

B. M. B. —

Non fuit Arsacidum tanti expugnare Seleucen  
 Italaque Vltori signa referre Iovi,  
 Vt desiderio nostri curaque Lycoris  
 Heu iaceat menses paene sepulta novem  
 . . . . .

Pingit et Euphratis currentes mollius undas  
 Victricesque aquilas sub duce Ventidio,  
 55 Qui nunc Crassorum manes direptaque signa  
 Vindicat Augusti Caesaris auspiciis sqq.

## 915

B. M. B. —

Occurris cum mane mihi, ni purior ipsa sqq.

## 916

B. III 172.  
M. 1565. B. —

. . . . . matris amor delictumque meum sqq.

## 917

B. III 238.  
M. 1003. B. —

Subrides si, virgo, faces iocularis ocellis sqq.

914—917. *Ed. pr. Aldus Manutius a. 1590; 914—916 sunt in cod. Vallicellano B 106 a. 1578 scripto. Antiquitati recte cum Scaligero abiudicavit Aem. Chatelain, Revue de philol. IV 69 sqq. Quod satis superque 914, 54 sqq. demonstratur. Scilicet Ventidius 'Crassi (non Crassorum) manes' ut ait Val. Max. VI 9, 9, vindicavit annis a. Chr. 39 et 38, Augusti nomen Caesar demum a. 27 accepit: attamen eodem tempore ('nunc') utrumque esse simulat poeta. — Galli poetae clarissimi elegia in antiquo Ovidii codice reperta, sed multis in locis a tineis corrupta (!) cod. Vall. ad c. 914. Unde Asinii Cornelii Galli Man. — Vergilio Ovidio Horatio Catulli c. 66 (antiquis temporibus vix noto) et maxime Tibullo non inscite usus est.*

918—921  
**VESTRICII SPVRINNAE**  
**De contemptu saeculi**

B. M. —  
 B. V 408.

I (918)

Dulces Vestricii iocos,	
Seras Socraticae reliquias domus,	
Ne laudes nimium, Mari.	
Contemnit placitas [no]bilibus viris,	5
Soli qui sapientiae	
Post florem tepidum nec stabilem gradum	
Aetatis senium dicat	
Mentis compositae, qualis ab arduis	
Ad se versa laboribus,	
Quos non dat patriae, seposuit sibi	10

918—944. *Ed. pr. Caspar de Barth in Adversariorum libris a. 1624 editis alibique ex codicibus aut hodie deperditis aut fictis. Quaedam antiqua esse persuasum habeo, alia medii recentisque aevi puto; cum in universum res non satis liqueat ne haec quidem omittenda duxi.*

918—921. *C. Barthius ed. Gratii p. 158 'In ueteribus membranis . . iunctim inuenimus scripta. Senecae epistolas . . Boethium . . Peruigilii Veneris fragmentū sub nomine Senecae. Quattuor has odas . . uno perpetuo uersuum tenore . . Dicta sapientum . . Alia etiam carmina non inepta, Christiana plerumque, nonnulla etiam Ethnica. . . Haec opera, recenti manu in unum fascem compacta Martispurgi in Misniae et Turingiae finibus inter rudera bibliothecae disiectae et contemptae inuenimus. Vario omnia atramento uariaque aetate scripta.'* *Easdem odas Barthius ed. Adversariorum XIV 5. b = Barthii contextus, Barth = eius coniectura, B = quae e codice adfert.*

918. Incipit Vesprucius Spurinna de contemptu seculi. Ad Martium. Od. I *b. cf. Plin. Epp. III 1.* 1 Dulceis Vespricii *b.* ioca *B, corr. Barth* 3 Marti *B, corr. Barth.*  
 4 placitus *Wernsdorf* . . bilibus *B (mob. Barth. nob. Wernsdorf)* 8 ad arduus *B* 10 pa . . e *B, corr. rth*

Annos, orba lucro gravi.

[Iam nulla] ambitio tegmine candida  
Illudat gravidæ spei!

Nos sero pelagus vicinus invium:

15 Quicquid viximus, interit.

Aestas quem decies septima dividit,

An leves memoret iocos

Atque aptos citharæ conciliet modos,

Surdis auriculis strepens?

20 Quisquis decrepiti corporis est reus,

Sat sese eloquii probat,

Si ser[vat] placidi iura silentii

Et patrocinium otii.

Hoc cani gravitas verticis abstitit,

25 Non ut sponte sua fugax,

Sed multi numeris carminis . . .

. . . . .

## II (919)

B. V 409.

Fave, sancta deum sata,

Nullis, Pauperies, numinibus minor,

Tecum si sapias tibi;

Vitæ magnificis hospes honoribus,

6 Absolvens numerum tuæ

In te lætitiæ, sordida, cum quies

Raucis nuda tumultibus

Ambit te patria † forcilis in domo,

Nullis † vendibilis plausibus,

10 Contemptrix queruli magnanimis fori;

11 l̄eo B, corr. idem 12 Iam nulla addidi, Ut non  
Axt, Fucato Barth, Iam puro Baehrens 15 interit b

16 viderit Baehrens 17 leueis b 21 elogiis Baehrens

22 ser . . b 24 attulit Wernsdorf

919. 'In Ms. nulla distinctio nec ulla nota est alia'  
Barth 1 Salve . . satu Gronovius 4 Vitæ Bayer

Vlta b Vltro Wernsdorf hospes i. e. aliena ab 7 Lau-

tis b Raucis Wernsdorf unda b 8 se b te scripsi

forcilis B fertilis Barth fortius Wernsdorf. 9 vendita

Barth 10 Contentrix b magnanima B, corr. Barth



Nil non sola potens, ubi  
     Furtivis procerum suppliciis procul  
 Regnas in proprio sinu.  
     Felix, quem teneris mater ab unguibus  
 Et regina rapis simul! 15  
     Non illum [tumidis] fascibus arduum  
 Versat nobilitas mala  
     Curarum facilem fluctibus, ut suis  
 Orbem sideribus rotet.  
     Illum splendida nox et decor improbe 20  
 Caecus praecipitant . . .  
 . . . . .

B. V 410.

## III (920)

Postquam fixa solo semel  
     Spernit fluctivagos ancora navitas  
 In saevum pelagus sequi,  
     Quam vitat rabido perniciem mari,  
 In suo reperit sinu. 5  
     Haerentem tumidis . . . dentibus  
 Aerugo propria exedit.  
     Ni te desidia sancta quies levet,  
 Turbas dum populi fugis,  
     Privatis quaties fata tumultibus, 10  
 In te ludere pervicax.  
     Nos somnus vigilans, [quo placide] fruor,  
 Tortis liberat anguibus:  
     At presso gracilis Cura manet pede.

16 tumidis *add. Wernsdorf*, populi *Axt* 19 Orbum *b*,  
*correx*i (*i. e. ut sua potentia orbem terrarum gubernet*)  
 20 improbus caecum *Baehrens*.

920. 2 pernit . . anchora *b* 4 rabido *Baehrens*  
*grauido b* 5 In tuto *idem*. Num In sano? repetit *b* (?)  
 6 aggere *add. Axt*, nam male *Wernsd.*, validis litore  
*Baehrens* 12 vig. somnus *b*, transposui quo placide *ad-*  
*didi furor conj. Barth.* labor *Baehrens* 14 vacuis  
*Baehrens*

## IV (921)

B. V. 410.

†Ingrati nebulae †desidie caput  
Circumstant trepidum; sors nimia in probos  
Incestis facilis annuit ausibus;

Sta contra assiduo pede.

5 Multum turba tenax . . . fidei  
Vltra fata furit non docilis fuga  
. desider . . . praemio  
. . . . .

## 922

## APVLEI

B. III 99. M. 236.  
B. V 411.

Principium vitae . . obitus meditatio est.  
Non vult emendari peccare nesciens.  
Immoderata ira fructus est insaniae. ♥

Eiusdem

5 Pecuniam amico credens fert damnum duplex:  
Argentum[que] et sodalem perdidit simul.

## 923

B. I 157. M. 678  
B. V 411.

Cerne Arabem Myrrham temerati a crimine lecti  
Patria praecipiti linquere regna fuga.  
Pone sequens genitor vi vindicis imminet ensis

921. *Obscurum.* 1 Ignavi *Axt* desidii *Barth* dissidii  
*Wernsd.* 2 fors *Bachrens* 3 facilius *b* Constans *Bach-*  
*rens* 5 sed nocuae *add. Axt.*

922. *Advers. XV 17* 'Sic igitur membranae. *Appu-*  
*leius* philosophus et poeta insignis fuit, cuius hae a scho-  
lasticis feruntur sententiae . . . *Eiusdem* haec feruntur . . .'  
1 nostrae *add. Meyer* 2 Non em. vult *Buecheler* pec-  
cati *Burmman* 3 strictus *b, corr. Barth.* 4 credere  
*Barth.* est *cod.* fert *Burm.* 5 que *addidi*

923. *Ibid. XVI 1* 'Epigramma . . . repertum a nobis  
in antiquissimo codice *Metamorphoseos Ovidianae*, quem  
*Leodii* pretio nostrae potestatis fecimus. De *Myrrha* pa-  
trem fugiente . . . ' 3 'Vide *picturam parietariam in bi-*  
*bliotheca Vaticana servatam*' *Ziehen. Cf. Ov. Met. X 490 sq.*

Et premit incestae iam pede Poena pedem,  
 Donec mutata in †fontem proiecta figura est:  
 Sic quoque non certo lympa liquore fugit.

B. I 108. M. 642.

B. V 412.

## 924

Cum patrem et patrios ferret cervice penates  
 Atque adeo ingentis fata †noverca Asiae  
 Romanosque deos Europaeosque triumphos  
 Totius et mundi †exsuviis spolia,  
 Tros Anchisiades poterat periisse per ignes,  
 Haemonia ut virtus tracta erat ante rota.  
 At cum flamma furens tetigit senis ora parentis,  
 Dissiliit nullis noxia turbinibus.  
 Fata operi restant, pietas si sola favebit:  
 Invictum in mediis ignibus obsequium est.

## 925

B. t. I p. 738.

M. 553. B. V 425.

## LAETI AVIANI

Versus in praesens opus de Mercurii nuptiis

Qui dubias artes per mystica dicta subibis,  
 Mercurii doctos volvere disce toros.  
 Ille brevi ductu scandet sublime cathedram,

4 Poena *idem*, cf. *Tibull.* I 9, 4. 5 fruticem *Rivinus*  
 fontem *b.* cf. *Nemesianus Cynege.* 29, *sed et v. 6.* por-  
 recta . . Myrrha . . fluit *Rivinus*

924. Ibid. XVI 1 'Eiusdem generis est in prisco Flora-  
 torum codice a nobis repertum in *Aeneam* . . quod olim  
 inter schedas, cum ei omnia mea animam ipsam agens do-  
 nassem, perperam pro suo ingeniosissimus iuvenis edidit.  
 Est vero istud . . . 2 novella *Bachrens* 4 tolleret  
 exuvias *Oudendorp* exul *Ziehen.* an exul agens?  
 5 Aemonia *b* (i. e. *Achillea*) Hectorea *Wakker* virtus i. e.  
*Hector* 9 restent *b* restant *scripsi* (i. e. *opus est immor-*  
*tale; Fata = Vita*) Fata perire vetant *Bachrens*

925. Ibid. XVIII 21 'in Ms. codice Capellae iam saepe  
 laudato (*quem* 'bonae antiquiorisque notae, quam omnes ut  
 puto hactenus collati' *eod. cap. dicit, sed ubi sit tacet*) . . .'  
 arteis *b*

- Qui lychnos discet, docte Capella, tuos.  
 5 Canitiem auctoris auget gravitasque magistri:  
 Qui discet libris, hinc cito proficiet.

## 926

B. III 98. M. 919.  
B. V 412.

Desidiam nolis. sed nec labor improbus omni  
 Arridet. dulce est inter utrumque † nihil.  
 Ignavum scabies, luctantem iniuria perdit.  
 Ille sui, alterius perdidit iste decus.

## 927

B. M. — B. V 412.

- Hinc est quod populus aurum quasi numen adorans  
 Audet in ignotum sponte venire nefas,  
 Speque lucri totiens excedere ius et honestum  
 Sustinet, ut gratis nunc invet esse reum.  
 5 Ius ruit, ordo perit, scelerei placet ora manusque  
 Vendere, quamque inopem, tam pudet esse probum.

## 928

B. M. B. —  
C S Eccl. Vind.  
XXX 348.

Lux festa sacris vult litari paginis.  
 Remove profanos codices.  
 Hymno sacrandae luminis primordia,

6 libens *cj. Barth.* his *Burm.*

926. Ibid. XXIII 22 'Epigrammation vetus, quod e  
 membranis de prosodia multa, multa et alia complexis ali-  
 quando descripsimus . . . ' 2 nihil] mihi *puto* situm  
*Baehrens*

927. Ibid. XXV 19 'Vetus epigrammatarius . . . ' *Pe-  
 tronii esse suspicatur Baehrens; recte?* 1 adorant *b*

928. Ibid. XXXIV 1 'prope Argentoratum . . . vetera  
 rudera Carthusiae perlustramus. Ecce tibi hominem qui . .  
 ultro nobis muneratur codicem membranaceum . . Augustini  
 . . In fine reperiuntur nonnulla carmina variorum . . Inter  
 quae iambum hunc offendi . . . ' [*quem Paulino adsignat*].  
*Cf. similia ap. Barthium XLIV 17 et III 1.* 1 litare *b*  
 3 nominis *b* luminis *Lebrun*

Quae Christus imperat coli.	
In ore Christus nectar, in lingua favus,	5
Ambrosia viva in gutture,	
Lotus beata in pectore, a qua nescias	
Abire gustata semel;	
Mel in medullis, lux serena pupulis,	
In auribus vitae sonus.	10
† Elin vel plectrum suavis eloquentiae	
Hoc nomine audito redit.	
Cursu vagante, lubrico infortunio,	
Tentationibus Mali,	
Siti et fame, calore et algu mortuis	15
Malagma praebetur potens.	
Penetrabile mentis dira desperatio	
Peccaminum ob molem quatit,	
Saevit paterna in viscere imo pravitas,	
Libido succendit faces,	20
Auri cupido molle pectus incitat	
Per fas nefasque cogier,	
Faetentis animus haurit ingluviem gulae	
Venere atque Baccho perditam,	
Cruentus ultor raptat iracundiam	25
Mucrone prompto stingere,	
Inferre mandat terror infortunium	
Cavere quod possis male,	
Vis impotens sui eicit patientiam	
Et arma quaerit perditam,	30
Fidem sinistra quassat obstinatio	
Felix errorum non diu:	
Hoc ad salutem nomen auditum venit,	
Hoc omne tollit pharmacum.	
Obsessa membra spiritusque daemone	35
Vexatus impurissimo	

11 Elin vel *b* Elingue Barth Chelys vel Hartel

17—32 enuntiata interrogativa ponit Barth, affirmativa Hartel.

18 Peccatorum *b*, em. Barth 19 viscera *b*, em. Buecheler 22 cogere *b*, cogier Buecheler 23 haurit Ziehen horret *b* ardet Lebrun sorbet Hartel 32 Felix errorum Barth Felix (*i. e. filix*) reorum, Hartel, post reorum interpungens.

Hoc, hoc medelam sortiuntur nomine  
 Redeuntque sursum ab inferis  
 Cantata diro carmine, et bustis sono  
 40 Devota sago corpora  
 Vim colligantis perfidam excutiant luis  
 Et sana vertuntur domum.  
 Compago quem soluta membratim iubet  
 Lecto sedere debilem,  
 45 Quem caecitas, crux omnium miserrima,  
 Addixit alieno pedi,  
 Vtroque claudum quem venire poplite  
 Videt universa civitas,  
 Suis redire gressibus domum queunt  
 50 Nomen celebrantes dei.  
 Salve, o Apollo vere, Paeon inclite,  
 Pulsor draconis inferi!  
 Dulcis tui pharetra testimonii,  
 Quod quattuor constat viris,  
 55 Sagitta melle tinctilis prophético,  
 Pinnata patrum oraculis;  
 Arcus paternae forte virtutis sonans,  
 Miraculis nervus potens,  
 Stravere veterem morte serpentem sua.  
 60 Io triumpho nobilis!  
 Salve beata saeculi victoria,  
 Parens beati temporis!  
 Salve, quod omnes caelici, medii, inferi  
 Nomen genu flexo audiunt.  
 65 Salve unus unus unus in trino deus,  
 Salve una in uno trinitas.  
 Haec lux Eoo cum levata cardine  
 Iter diurnum suscipit,  
 Haec, cum occidente sol subit curru fretum,  
 70 Benedictio me consecrat,  
 Crucifixe victor, expiator criminum  
 In morte vita praepotens,  
 Fac cum supremo revocabor tempore,  
 Ab obruto malis chao  
 75 Traducat ista me tibi benedictio,

Quod utile, interim dato;  
 Neu se inquieta mentis excruciet mora  
 Faetente vincta carcere.

## 929

B. III 274. M. 1011.

B. —

## In senectutem.

Vtilis es nulli, cunctis ingrata, senectus:  
 Te Stygio peperit cana Megaera deo.  
 Nil adeo firmum est, quod non tua robora frangant:  
 Arma stilos cartas saxa metalla deos.  
 Carmina vivaci membranis illita succo  
 Annorum serie debilitata cadunt.  
 Ipsa mihi pugnas quae nectere mille solebat,  
 Aequales inter maxima dicta suas,  
 Numquam sueta nisi iugulato cedere ab hoste  
 Inque imis mortes quaerere visceribus,  
 Virgineis ambita choris, adamata puellis,  
 Quamque hostes etiam caram habuere sui,  
 Illa caput roseum florenti sandice cincta,  
 Languida caeruleo mentula victa situ est.

5

10

## 930

Vide nunc c. 806.

B. III 106. M. 920.

B. V 414.

## 931

Tempore qui laeto sortem ridemus amaram,  
 Certa velut stabiles non dea verset equos,

76 Caro uel Carne interim terrae data, Ne *Lebrun*

929. Ibid. XXXVI 11 'In membranis Iacobi de Caesollis Scachorum ludo subscriptum, cum nonnullis Germanis rythmis magistri Fridangi . . .' '*Medii aevi*' *Bachrens*  
 2 cuna b            4 cf. *Ov. fast.* 5, 132 et saxo longa senecta  
 nocet. — deos: *deorum simulacra*            8 Aequaleis b  
 12 charam b

931. Ibid. XL 18 'Elegia prisca, quae in codice Ovidii librorum de Ponto, ultima pagina et dimidia compacta ligneis munimentis inscripta est. Eum codicem . . . scrip-

- Cur iidem adverso laetam venamur in aestu?  
 Ah mea tam bene quod cognita causa mihi est!
- 5 O qui carorum caput, o carissime quondam,  
 An potes et miseri nunc meminisse tui?  
 Est equidem in laetis nemo non promptus amicus,  
 Ipsa homini adversis umbra inimica sua est.  
 Tantalus infelix, dicunt, conviva deorum
- 10 Nunc quoque apud Manes victima sacra Iovi est.  
 Vsque adeo poenas non delent ultima fata:  
 Qui cecidit divis, surgere nemo valet.  
 Scilicet et nobis, qui functo corpore nuper  
 Dura per antiqui busta fugamur avi,
- 15 †Perfida felices ostendit regula divos  
 Et voluit sanctis partem aliquam esse locia,  
 Non alio exemplo nisi ut eruta turbine diro  
 Desereret media nos rota fracta via.  
 Ah mihi praeteritos referant si numina vultus
- 20 (Non etenim veterem: te, nova plaga, queror),  
 Vt facili amissos adblandiar ore favores,  
 Tura ferens dignis carmina laeta diis!  
 Vt gravis hiberno torrens de monte volutus  
 Obvia non magna arbute verrit ope,
- 25 Saepe domos etiam, saepe addita moenia raptat,  
 Currrens praecipiti per iuga longa via:  
 Sic semel atque uno nos abstulit improbus ictu,  
 Mentem etiam et Musis pectora vota, furor.  
 Altus eram certe: Sortis furor omnia vincit;
- 30 Obvius ut quisque est, 'tu mihi' clamo 'veni'.  
 Improbis est, quisquis non haec spectacula cernens

tum norit magnis paginis, estque a nobis Coloniae Agrip-  
 pinae ante aedem Minorum . . . aere comparatus. De scrip-  
 tore nihil scio . . . ' Barthio ipsi Hauptius tribuit opusc.  
 I 344 3 veneramur Pierson 6 mei Burmann tui sc.  
 amici 8 Inque Baehrens aduersus b, em. Schrader  
 9 dictus Baehrens 12 vivus Burmann! 13 fracto ami-  
 cus vivo Baehrens 14 Furva Baehrens 15 Perdita  
 fallaces o. reclusa Baehrens 21 sic (abbl.) b eblandiar  
 Oudendorp 22 carmine puto 27 simul Wernsdorf  
 Sic nos atq. uno simul Baehrens nos] res Oudendorp  
 28 vota Burmann nota b 29 vicit Baehrens 30 cla-  
 mat: abi idem



Fortuna instabili se quoque stare putat.  
 En ego nec caros habeo miserandus amicos,  
 A quibus auxilio verbave remve petam.  
 Vnicus est, qui me non plane spernit egentem; 35  
 Cetera contempto supplice turba fugit.  
 Quid faciam infelix? quae non nisi in omnibus uni est,  
 Sollicitem longo carmine saepe fidem?  
 Fracta fides crebro est precibus lugentis amici,  
 Hac tamen amissa num mage tristis ero? 40  
 Vos superi et, quorum es merito mihi numinis instar,  
 Quem numquam posthac spero videre, parens,  
 Vnius in gremio spes nostra abiecta sodalis  
 Tabet et absentis perdita verba sonat.  
 Ille iuvet forsan, sed verba immensa locutis 45  
 Facta brevi constant non repetenda modo.  
 Scilicet in somnis quae poscunt plurima divos  
 In fratrum auxiliis experietur inops.  
 Nos ubi praeteritis componimus orsa secuti  
 Temporis, his etiam credere fata vetant. 50  
 Interea rapit hora — nec est reparabilis — horam:  
 Nos lenta placuit tabe perire deo,  
 Vt pereunt miseri, quos vitae fructus ademptus  
 Deseruit, nulla post reparandus ope.  
 Tempore non illo Priamum periisse putabis, 55  
 Quo iacuit Teucro littore truncus iners;  
 Verum ut Thessalicis circum sua moenia funus  
 Hectoreum rapuit fortior hostis equis.  
 Non ea post ductos victo ex Oriente triumphos  
 Exstinxit Magnum, quae tulit, hora, caput; 60  
 Illa illum exstinxit, campis congressa Philippis  
 Caesarea populum quae ruit hora manu.  
 Scilicet hic vitae finis, qui finis honorum est,  
 Cumque sua pereunt prosperitate viri.  
 Sic quod heri vixi, quia iam nox altera praesto est, 65

33 charos b	34 auxilium <i>Burmann</i>	35 es . .
spernis <i>Oudendorp</i>	40 non . . ero. <i>Burmann</i>	41 qui
horum <i>Baehrens</i>	44 num absenti? sonant <i>Baehrens</i>	
45 locuti <i>Baehrens</i>	61 Ista <i>Baehrens</i>	62 populum i. e.
<i>partium popularium exercitum. hora congressa audacter</i>		
ro copiis ea hora congressis dictum		

- Non illud tempus, quod modo duco, vocem.  
 Quaeque dies sibi vita sua est; cum transiit illa,  
 Hesternae non est lux hodierna memor.  
 Quare, quem fructus vivendi, vita relinquit:  
 70 Nempe quid hoc demto, mors nisi maesta, venit?  
 Vndique quae laetis si se tristissima monstrat,  
 Quid miseris censes nolle parare mali?  
 Saepe ferunt venti, saepe est firmissima navis;  
 Mutarunt venti flamina: navis obit.  
 75 Dum cavet hos scopulos, alios incurrere nauta  
 Sentit et est damno serior arte suo.  
 Structa quid in magno sunt propugnacula saxo?  
 Humano maius saepe labore ruunt:  
 Callidus internis se spiritus ingerit antris;  
 80 Cum posita rupes sic gravis arce iacet.  
 Tuta nec in solido rerum Fortuna favore est;  
 Cum minime credas, impulit illa rotam.  
 Tum quoque, cum nitido ridet placidissima vultu,  
 Turpis in adverso pectore fucus inest.  
 85 Elevat incautum, sperantem maxima nutu  
 Proiicit, ascendit cetera turba tamen.  
 Haec ego qui possum miseris miser ipse referre,  
 Non poteram dictis olim adhibere fidem,  
 Stulta quia et votis tam credula turba beata est,  
 90 Rideat ut miseri magna monentis opem.  
 Saepe mihi dixit Paeligni Musa poetae,  
 Nunc ego mutata quod vice dico tibi.  
 Credite, quis fidum Fortuna videtur asylum:  
 Non erit haec vobis, non fuit illa mihi.  
 95 Pendet ab axe suo vitae variabilis ordo,  
 Nulla sui certa est hora nec ulla fuit,  
 Cumque nihil possit longi fuga mobilis aevi,  
 Se tamen hac semper mobilitate fugit.  
 Sed vitam incertam sequitur miserabile letum,

72 posse conieci nolle b nosse Baehrens 75 hoc b  
 alios se Baehrens 76 saevior Burmann 78 Maiore (sc.  
 quam) humano conieci ruunt Burm., ferunt b 79 Internis ca-  
 lidus Oudendorp si sp. infremit Baehrens 84 averso b,  
 corr. Burmann 85 spirantem Burmann 94 hoc Werns-  
 dorf 97 prosit Oud 98 Se b Sic conieci

Humanas inter sola ea certa via est.	100
Stultus et indoctus qui, cum non nesciat, illo	
Eximi ab innumeris tempora lassa malis,	
Hoc tamen extremo timet et fugit undique nisu,	
Quod sequitur fortem quod timidumque premit.	
'Vita tamen dulcis.' quid si magis altera restat?	105
'Mors gravis.' an scimus non graviore premi?	
Altior at miseris cura est, dolor ossibus haeret.	
Verba cadunt pulcre, pectora maeror edit.	
Sic ego qui medicas aliis dare molior herbas,	
Nullius credam vulnera nostra manu.	110
Vna sed in cunctis data sunt solatia curis,	
Sustineant lapso quae mihi membra pede.	
Nulla, licet tenuis linquat spiramina vitae,	
Absque intervallo sors truculenta fuit,	
Nempe quia est miseris aliquod quoque numen amicum;	115
Qui patitur, nullis spernitur ille deis.	
Venit ubi ad summum, non progressura ruina est,	
Sed stetit et retro est viribus acta suis.	
Ipsa quoque e bustis extollier ossa videmus,	
Cum patria coluit religione nepos.	120
Diruta murali tormento saxa feruntur:	
Erigit his alio moenia Marte labor.	
Infelix quisquis nocet infelicibus umquam,	
Hic meruit nullo tristia fine pati.	
Omne quod hic cernis, tenuis modo corporis umbra est;	125
Vix macie exesis artubus ossa traho.	
Rarus aperta movet procul internodia poples,	
Consedit genubus tractus ab ore tremor.	
Sordibus et multo similis squalore sepultis	
Vix inter vivos larva videnda vagor.	130
Non tamen hoc hostes, non hoc mala numina possint,	
Vt valeat pronum nox pepulisse caput.	
Anguibas Alcides et caesa languidus hydra	
Non chortes timuit, grus homicida, tuas.	
Briseis ut rapta est, amor aegrum inclusit Achillem,	135

120 Quae conieci p.] pura Baehrens colit haec Barth

127 Varus Burmann 133 Languidus b, corr. Schrader

134 hostes et tuos b, correxi. Aves intellege Stymphalidas. 135 aegrum Buecheler atrum b acrem Barth

Non metus Hectoreae Memnoniaeve facis.  
 Ille sed extincto rediit vigor acer amico,  
 Reddidit ut iustus deposita arma dolor.  
 Me quoque Fors mihi restituet, moribundaque membra  
 140 Viribus ire suis splendida Fata dabunt.  
 Tum trucidis invidiae furiis ultricibus horrens  
 Involvam positis arma virumque malis.  
 Interea, ut libitum est, absentibus utere divis,  
 Livor, et in nostro gaudia quaere rogo!

## 932

B. V 16. M. 1097.  
 B. V 419.

Sera dedit Phoebo fugiente crepuscula Vesper.  
 Conticuit mediam rerum confectio noctem.  
 Exoriens tenebris dilucula restituit sol.  
 Tempora sol revehit, nox cedit tempora delens.  
 5 Nox accensetur soli cœu luna diei.

## 933

## SYMMACHVS

## de Boethio

B. II 137. M. 265.  
 B. V 419.

Fortunae et virtutis opus, Severine Boethi,  
 E patria pulsus non tua per scelera,  
 Tandem ignotus habes qui te colat, ut tua virtus,  
 Vt tua fortuna promeruitque sophos.  
 5 Post obitum dant fata locum, post fata superstes  
 Vxoris propriae te quoque fama colit.

140 Fata Ziehen fata b 142 ora virosque Baehrens

932. Ibid. LVI 10 'Glossae memorabiles (*in Boethium*)  
 veterrimae hae sunt . . . Diluculum] non amplius nox, sed  
 tenebrae rarescentes. Vnde sunt versus . . . 2 media  
 . . . nocte conieci

933. Ibid. LVI 10 'ex eodem codice . . . ' Symmachius  
 b 3 Tandem b.

B. II 17. M. 697.  
B. V 419.

## 934

Mille post annos quater atque centum  
Graeciae vindex capit arma mundi  
Et superborum gravis arma regum  
Diripit audax.

Ille non magno genitore magnus  
Indiae reges Mediaeque, Parthos,  
Bactra cum Poro Ecbatanosque parvo  
Milite vicit;

Vincere ingentes animis et ausis,  
Non docens gentes numero et metallo,  
Vi celer, virtute valens, profundo  
Pectore doctus.

Hoc magister te docuit ministrum,  
Nam volens parere, regit deinde.  
Poenitet tempus abiisse tantum  
Absque Camena.

Scribit in pectus bona dicta rector,  
Praecipit doctor pietate tota.  
Sic Alexander simul et magister  
Omnia vincunt.

Ast ubi totum tenuit sub uno  
Orbem habens sceptro, sibi victus ipsi  
Corruit. vicit Babylon triumpho  
Te muliebri.

Sic Clitum ad Bacchi necat [udus] aram,  
Sic deum temnit iuvenis protervus,  
Sic duos et iam decem habens reliquit  
Sceptra per annos.

Ter decem vixit iuvenis per annos  
Additis tantum tribus aut duobus.

934. Ibid. LVI 14 'In codice quodam priscis litteris  
exarato . . . in Alexandri Magni vita, incerto auctore, fa-  
bulis prodigialibus ridicula . . .' 2 inunctae *Iacobs*  
3 gravia de *Rooy* arva *Iacobs* 5 non] de *Burmamn*  
7 Ecbatanisque *Meyer* 13 minorem *Baehrens* 15 pe-  
riisse *idem* 22 ipsi *scripsi* ipso *b* ipse *Burmamn*  
25 Clytum *b* udus *add. Burmann* 26 deum *i. e. Bacchum*  
27 Sic *scripsi* Vt *b*

Vivus exarsit, moriens flagravat  
 'Orbis in illo.

Non satis mundus fuit unus illi,  
 Nec satis quisquam fuit unus illi.

35 Maximus princeps sine fine: Baccho  
 Finis in ipso est.

## 935

B. VI 92. M. 1142.  
 B. V 420.

Vt placidus noctu tibi Morpheus adsit, oportet,  
 Vt faciat laetum sobria vita diem.

Qui laesere diem, laesere tyrannida somni.  
 Hic furias, quo se vindicet, ultor habet.

5 Casta placent somno; mala sunt insomnia praesto,  
 Ebria lux foedis cum fuit acta iocis.

## 936

B. I 137. M. 664.  
 B. V 420.

Quos paribus nutrix eadem pavissee papillis,  
 Pectore quos uno genitrix gestasse probatur,  
 Discidiis indiscissis in mutua saepe  
 Vulnere non una perituri clade ruerunt. —

5 Quos post longaevo discordia deserit annos,  
 Vt post commissas iunxerunt foedera dextras,  
 Constantis dederunt documenta frequenter amoris.  
 Thebanum nullo linquit discrimine Tydeus;  
 Tydea nullo umquam Polynices Marte relinquit.

935. Barthius comm. in Stat. Silv. V 4 init. 'Vetus epigramma, e membranis olim hospitis nostri Coloniae Agrippinae, Michaelis Mascereili, descriptum . . .' 2 faciant et vina *Burm.* 6 faedis *b.*

936. Id. in Stat. Theb. II 365 'Adscripta minuto Thebaidis codici litteris non plane minutis et perquam veteribus; ut codex ipse etiam non unum seculum vivendo transmisit . . .' 1—4 ad *Eteoclem et Polynicem pertinet* 3 dissidiis *b.* em. *Buecheler* saepe *b* saevi *Burm.* 4 non] mox *Pierson* per l. d. dirimit a. *Baehrens* 6 Ut *idem* Aut *b* 7 documenta frequenter Amoris dederunt *b*; *transpos. Burmann.*

B. I 2. M. 560.  
B. V 421.

937

Mars gravis armorum, Pluto moderator Averni est,  
Neptunus maris imperio dominatur, in astris  
Imperium Iovis est; regnat vacuo aëre Iuno,  
At Venus in terris et ubique, Cupidine cincta.

B. II 263. M. 852.  
B. V 421.

938

Vt Venus in terris, in aquis dat iura Cupido,  
Sic Musae memores servant per saecula libros;  
Sic comes armorum crescit per carmina Fama  
Nec sinit aeternis occumbere scripta coronis.  
Pallas amat Musas atque ornat laude Camenas.  
Bellorum vivit placatis gloria Musis.  
Et Veneris constant iuncta cum Pallade Musae  
Imperio. sic cuncta regit divina Voluptas.

5

B. I 52. M. 603.  
B. V 421.

939

Matronam magni vehit ardens pavo Tonantis.  
Ad Veneris currum iuncta columba cygno est. <  
Pallada bubo vehit, sed eam rota nulla figurat.  
Anguibus alma Ceres Persephoneque venit.  
Delia cum Luna est gemina provecta iuvenca.  
Venatrix cervas virgo Diana tenet.

5

937. Ibid. III 436 'Versus antiqua manu margini  
praeclari codicis [Statiani] adscripti . . . ' 4 Et b At  
scripsi

938. Ibid. III 436 'In aliis membranis, ubi et Fortu-  
nati et Ausonii quaedam (Praeonii [sic] adiecto nomine)  
offendimus, hos reperi . . . ' 3 Sed Buecheler 3 coronis  
i. e. gloriae ruinis vel lituris Burmann tenebris Buecheler  
5 ornat Oudendorp armat b

939. Ibid. IV 430 'Vetus apud nos epigramma . . . '  
2 iuncta Barth blanda b 3 uehat b

## 940

B. I 126. M. 655.  
B. V 422.

- Thessalici proceres iunctis virtutibus Argo  
 Magnificam aedificant fatiloquamque ratem.  
 Hac, ope ventorum, Iunone et Pallade faustis,  
 Auratum referunt trans freta longa pecus.  
 5 Omnis in hac picta est virtutis imagine forma.  
 Hanc labor acer opus grande parare iubet;  
 Cumque opus effectum est, ventis piger indiget usus:  
 Hi tibi Fortunae dant rapiuntque rotam.  
 Iuno notat nummos, sapientia Pallade constat:  
 10 His ducibus tandem gloria parta venit.  
 Niteris incassum nec te aurea praeda sequetur,  
 Hic nisi te ternus dux super astra vehat.  
 Quid facias igitur? Fortunae gloria servit,  
 Divitiis servit, servit et illa libris.  
 15 Ora igitur divos, ut sis felixque bonusque;  
 Vt doctus, Musas irrequietus ama.

## 941

B. VI 89. M. 288.  
B. V 422.*Patricio vel Patrilo nescio cui adscriptum*

- Vere novo florebat humus, satus aethere sudo  
 Imbre maritatum vegetabat spiritus orbem.  
 Ipsa quoque aetherea deducta propagine flamma  
 Visceribus suffusa cavis nova germina largo  
 5 Vrebat gremio reparans elementa calore.

940. Ibid. VI 23 'Inter cimelia nostrae bibliothecae  
 exstat . . .' 6 Hanc sc. *virtutem* iuvat *Bachrens*  
 7 ausus *Bachrens* v. 9. 10. 7. 8 *idem* 10 tandem b  
 14 et ipsa *Meyer*

941. Barthius comm. in Claudian. epithal. Palladii et  
 Celerinae v. 142 p. 462 sqq. 'Scida vetus, in Mediomatri-  
 cum quondam nobis metropoli inter oblatas temere mem-  
 branas redempta, quae Epithalamii cuiusdam initium habet  
 . . . cuius titulus Patricium aut Patrimum quemdam aucto-  
 rem praefert, scriptorem utique veterem nec improbum;  
 modo ne dignitatis id fuerit vocabulum, vero scriptoris  
 abroso, ut arbitrari quivis poterit, initium ipsum mem-  
 branae deficere contuitus . . .' 3 aethereis b -ea *Burm.*



Latonae geminum numen, Cythereius ignis,  
 Iuppiter ipse parens et Maiæ mobile pignus  
 Temperie unanimi, secluso frigore tristi  
 Saturni veteris, mundi per aperta nitebant: 10  
 Cum Venus Idaliis comitata sororibus exit,  
 Thessalicos visura Lares, ubi florida Tempe  
 Perpetuis faciles conservant cultibus hortos.  
 It Natura comes lactenti feta papilla,  
 Vnde venit vitale decus; prope Gratia blando  
 Intuitu invergit florem nascentibus herbis. 15  
 Ante deam tenui decurrit veste Voluptas,  
 Ostentans revocansque nitentia membra tegendo,  
 Purpureas croceo suras evincta cothurno,  
 Speque sua maior nullaue imitanda figura.  
 Blanda manu implexam tenet hanc ducitque canendo 20  
 Aethereas Siren iterabile carmen ad auras.  
 Ad iuga blanda sedet niveas moderata columbas,  
 Non satianda bonis, divae soror alma, Cupido  
 Aliger obsequio stipat puer; agmen Amorum  
 Claudit agens choreas pictis exercitus armis. 25  
 Arrident late toto revolantia mundo  
 Sidera, blanditu dominam venerata sereno.  
 Ipsa levi residens curru, mitissima divum,  
 Ventilat afflatu caelum Zephyrisque remissis  
 Mulcet agros lenique astris adremigat aura. 30  
 Protinus ut liquidum Phoebi iubar ore recussit  
 Progressamque deam docuere elementa favendo,  
 Lydia qui cedente reliquerat arva sorore,  
 Obvia pampineis Liber rapit agmina thyrsis.  
 Ditia Pactoli superat Peneus amnis 35  
 Munera, clarus aquis nitidum stagnantibus aurum.  
 Exsultant Dryadum faciles deliria Fauni  
 Et Satyri, sub utroque deo promptissima pubes.  
 Corniger hos stimulis implet puer, aethera clangor  
 Verberat et crotalis responsant tympana pulsu. 40

13 foeta b    21 seiren b    22 sedens *Bachrens* sedet  
 b    27 blandito b, corr. *Burmann*    31 recessit *Werns-*  
*dorf*    36 stagnantibus b, i. e. stagno vel latice suo  
*celantibus*    stillantibus *Wernsdorf*    40 pulsus *Bur-*  
*mann*

Ecce pater pando recubans Silenus aëello,  
 Cui lacer a summo pendeat cantharus armò  
 (Vina per os hirtaeque fluunt compendia barbae),  
 E numero comitum Veneris vestigat et olim  
 45 Captus amore petit festino Chlorida voto.  
 Nympha retro cedens dum spes alit inque furentem  
 Blanda micans oculis refugit pede, libera lusu  
 Turba favet totoque fremit petulantia coetu.

Hic subito volitans sparsas rumore per umbras  
 50 Fama movet mentes incertaque murmura portat.  
 Orta dehinc largo narratur fabula motu;  
 Non videt auctorem, sed sentit quisque refertque  
 Atque audisse putat, nec primus in agmine toto est:  
 Mane sub Eoo, dum divae castra moventur,  
 55 Elapsum pennis et inobservata ferentem  
 Per liquidas Hymenaeum auras vestigia Romae  
 Advertisse pedem subitoque redire tumultu.  
 Ipse aderat pompamque trahens victosque iugali  
 Quos inconsulta coniunxerat arte Diona,  
 60 Auspiciu iuvenem atque aequaevae pectus Aellae.  
 Illos prima patrum generosae stirpis alumnos  
 Nobilitas tota pridem celebraverat urbe  
 Et species morumque opulentia compta nitore;  
 Nec semel Arcitenens tentarat spicula castis  
 65 Indere pectoribus, matris molimine magno.  
 Olli florebant studiis Helicone potito,  
 Nec chorus Aonidum nec sanctae Palladis ardor  
 Nec pater ipse iugi cuiquam maiore favebat  
 Ingenio. par cura animo, labor otia nescit  
 70 Improbus atque altis urit praecordia flammis.  
 Gloria, ab excelsa Laus intemerabilis arce  
 Monstrat iter, quo celsa petunt fastigia rerum  
 Semideae mentes, puro stirps prosata caelo.  
 At teneros aevi nec adhuc puerile sonantes

45 festina et nato b, corr. Burmann 49 sparso . .  
 urbes Burmann; sed Laudes Pison. 224 Ziehen confert  
 51 Aucta Baehrens 58 vinctos Burmann vinclo Meyer  
 59 Dione Burmann 61 alumno b 66 potiti  
 Burmann 68 iugi corruptum 70 altis scripsi  
 aliis b almis Baehrens

A primis fausto sociarant omine cunis 75  
 Solliciti longa de posteritate parentes.  
 Hinc puer elusa iuga Calliopeius illis  
 Nexuerat domina laetamque ferebat ad aulam  
 Luctantes rapiens iuvenes, immane tropaeum.  
 Indignata tamen risit dea; nec tibi tantum 80  
 Saepe licere velis, nimium studiose pudoris,  
 Maternos nimium, puer, amplexate rigores.  
 Protinus instaurant pompae genialis honorem  
 Deflectuntque viam pelagoque advertere certant.  
 Ales at e medio revolans Concordia coetu 85  
 Iungere nunc dexteras, nunc oscula pangere mandat  
 Primaque perpetuis mysteria tradere curis.  
 Ipsa pharetratos urget dea Pronuba fratres,  
 Sancta Fides, flectant choreas ad moenia Romae  
 Et patrios laeto repetant rumore Penates, 90  
 Vnde ante ora suorum et avitae in sedibus aulae  
 Testentur fixum foedus thalamumque coronent,  
 . . . . .

B. III 117. M. 922.  
 B. V 425.

## 942

Quod cernunt oculi, deus est: fons nempe deorum est.  
 Maiestas caeli vertitur orbe suo.  
 Terra gerit gremio sese caelique suoque  
 Et finem ingentis monstrat uterque globi.  
 At quae se pelago tradit natura videndam,  
 Luminibus dicit: 'non ego finem habeo.  
 Omnia me circum, super, omnia fundit aquae lex:

75 sociarunt *Meyer* 77 iam Cythereius *Burmman*  
 81 uelit *b*, em. *Burmman*. 85 *Alitem fingi Concordiam*  
*a poeta, notandum.* — Post 92: Hactenus schedae ve-  
 teres, quibus, pagina una interioris, insunt alia deinceps  
 minime ad hunc Apollinem facientia, potius ad Marcelli  
 illum . . . medicamenta membrorum docentis.' *Francisci*  
*cuiusdam Patritii eclogam in cod. Urbinate* 368 *extare*  
*A. Maius praef. ad Perotti fabb. testatur: at catalogus a.*  
*1902 editus tacet de ea.*

942. Ibid. in III consul. Honor. v. 23 p. 541 'Epi-  
 tamma vetus . . .' 5 se in p. *b*

- Sic nusquam immensi terminus Oceani est.  
 Hic oculos igitur rerum in primordia mittis,  
 10 Exspirant omnes hic numeri atque notae:  
 Nascitur hinc quicquid moritur retroque recedit;  
 Huc redit, aeterno quicquid in orbe perit.  
 Hoc perimit flammās elementum, alit evocat auget,  
 Omnis abest sapiens aequē Thalete procul.'

## 943

B. M. B. —

- Collisi silicis chalybem vigor urget in ignem  
 Et flammam inter se quassa metalla vomunt.  
 Durities vitae fortunaeque improba virtus  
 Vitam emendantes scit generare preces.  
 5 Sic anima in vivi scintillas emicat ignis,  
 Et sua fert miti damna levanda deo,  
 Sic quoque naturae generant contraria lucem,  
 Factoris pateant ut monumenta dei.  
 Sic Ratio sese peccantem cernit in usu,  
 10 Admonet et superi lux peritura poli.

## 944

B. M. B. —

- Fortiter in vita mortem contemnere iactant,  
 Quos Fortuna suis pulverulentat equis.  
 At quibus alba dies procedit tramite laeto,  
 Dulcius aetherea nil sibi luce ferunt.  
 5 Omnia sed passae nunc hoc, nunc tempore in illo,  
 Communi superos mens prece cuncta petit.  
 Quicquid in hospitio succedat corporis isto,  
 Sidere vel retro vota ferente cadat.  
 Vnius ambitio non est expleta senectae,

13 Hec *b.* num educat?

943. Aeneas Gazaed. C. Barth 1655 p. 102: 'Exstat in schedis veteribus apud nos epigramma istud . . .'

944. Aeneas Gazaed. C. Barth 1655 p. 121 'Mimini veteris poetae Drosithei vel Dorothei hoc epigramma legere, hactenus quidem ἀνέκδοτον, qualibus scatent scriniastrarum opum.' 5 Num passim?

Centum annos etiam prima iuventa cupit.	10
At cui canities sparsit iam sera capillos,	
Deficiunt toto quem sua membra gradu,	
Sena licet vitae vicennia compleat, optat	
Sperat et aestates addere posse decem.	
Has quoque si addiderit, semper sitit insuper unam;	15
Vnus in immensos, si queat, annus eat.	
Nemo satur vitae mensa discedit ab ista,	
Incusant omnes fata retroque vident.	
At quia nulla dies ars virtus prorogat istos,	
Hoc patitur meriti nescia Vita sui.	20

---

## APPENDIX.<sup>1)</sup>

945

### Epitaphium Hannibalis

Primus in Ausonios scissis ex Alpibus agros  
Hannibal inrupi, bellorum qui artibus omnes  
Excessi et diris attrivi cladibus urbem.  
Poenorum potui solus tardare ruinas.

### Epitaphium Scipionis

5 Hannibalem et longos fregi Carthagini ausus  
Scipio, Romano medium qui circiter orbem  
Adieci imperio libertatemque labentem  
Firmavi, despector opum, servator honesti.

*Sequitur:*

Tempus adest. facias, tibi si facienda videntur,  
10 Quae peto, Laurenti. sis memor ergo mei. N.

946

### AVSPICII

episcopi ecclesiae Tullensis ad Arbogastem comitem  
Treverorum.

Praecelso expectabili his Arbogasti comiti  
Auspicius qui diligo salutem dico plurimam.

945. *Ex Riccardiano 931 s. XV fol. 13<sup>v</sup> post c. 832  
et 667, fortasse inedita, nescio an antiqua* 2 q, ui  
5 cartagis 9 sq. alio atramento scripti 10 erga cod.

946. *Excerpsi ex Monum. German. hist. Epist. III 1, 135.*

1) *Hoc loco quaedam composui, quae suis locis omisi.  
Poteris tamen fortasse aut plura aut pauciora expectare.*

Magnas caelesti domino rependo corde gratias,  
Quod te Tullensi proxime magnum in urbe vidimus.

Clarus etenim genere, clarus et vitae moribus, 15  
Iustus, pudicus, sobrius, totus inlustris redderis.  
Pater in cunctis nobilis fuit tibi Arigius:  
Cuius tu famam nobilem aut renovas aut superas.

Congratulandum tibi est, o Trevirorum civitas, 25  
Quae tali viro regeris antiquis comparabilem.  
De magno origo semine descendit tui nominis:  
Certe virtutis eius est, ut Arbogastis legitur

Fuit in armis alacer ille antiquus: verum est: 33  
Sed infidelis moritur et morte cuncta perdidit.  
Hic autem noster strenuus, belligerosus, inclitus,  
Et quod his cunctis maius est, cultor divini nominis.

Vnum repelle vitium, ne corda pura inquinet, 41  
Quod esse sacris scribitur radix malorum omnium:  
Cupiditatem scilicet, que in alumnos desaevit sqq.

## 947

## RVRICII

Sancto Ruricius cliens patrono,  
Sedato, monitis parens paternis  
Grates concinit et refert salutem.  
Quem blandis precibus rogat timendo  
Ne fors displiceat levis camena 5  
Tanti iudicio minor magistri.

*Floruit Auspicius c. a. 470 p. Chr. Monet, ne avaritiae Arbogastes se dedat. Nihil mutavi.*

947. *Ex Auct. antiquiss. VIII 323. Floruit Lemovici c. a. 500 p. Chr.*

10      Hos tu luminibus libens recurre,  
          Hos sanctis manibus frequens revolve,  
          Hos tu dum relegis, mei memento.  
          Me semper recolat canatque lingua  
          Et mens me teneat, sopor retentet,  
          Me semper recinat tuum labellum.  
          Hos tu visceribus piis reconde,  
 15      Hos tecto residens viamque carpens,  
          Hos inter calices toro recumbens  
          Et parcas epulas cibosque dulces  
          Antro pectoris et medulla cordis  
          Inclusos recita canente mente.  
          Sic nos et mutuos videre vultus  
 20      Et vivis tribuat referre verbis,  
          Quae nunc intima pectoris fatigant,  
          Largitor deus omnium bonorum,  
          Christus cum patre sempiterno regnans,  
          Sancto spiritui dignantes hymnos.

948

*A Rusticio commemoratum*

Virgilium vatem melius sua carmina laudant,  
 In freta dum fluvii current, dum montibus umbrae  
 Lustrabunt convexa, polus dum sidera pascet.  
 Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.

949

## AVDACIS

Cur mihi fons orbis parvo sermone meavit?  
 An minus apta suis speravit corda fluentis,

948. *Ex C Scr. Eccl. Vindob. 31, 199. In opere musivo ad Vergili imaginem erat appositum. cf. Aen. I 607sqq.*

949. *Quamquam est in Augustini epistola 260, tamen afferro quia is heptametrum v. 5 vituperat.*



Cum pateat mens omnis aquis spectetque loquacem  
 Religionis opem? gratos dat sensibus imbres,  
 Expectat quos plena fides Christi de stipite pendens. 5

## 950

**Possidonius** 1

Hic specular renitens fert et crystallina mira

**Quidam poeta** 2

Et raucos timuit discernere damma molossos

**Virgilius** 3

Sole recens orto numerus ruit omnis in urbem  
 Pastorum, reboant saltus silvaeque cicadis

**Quidam** 4

. . . . Terramque inpresso syrmate verrat

**Pauli Quaestoris** 5

Tartaream in sedem sequitur nova nupta maritum . . .  
 Arbiter aurarum qui fluctibus imperat atris . . .  
 Oceanum rapidis linquens repetensque quadrigis . .

**Ambrosii** 6

Dumque colorati rutilat plaga caerula mundi

Quicquid Romani valuerunt perdere mores. 7

950. *Versus varios ultimo loco composui, quibus addere poteris, quae Baehrens collegit Fragm. poet. Roman. p. 388—403. 1—4 e glossario codicis Phillippici 4626 s. XII ed. Ellis (cf. et praef. fasc. I, XXVII). 5. 6 apud Aldhelmum p. 231. 238. 239 („in gratiarum actione“). 267 Gél. 7 ap. Gelasium papam C Scr. Eccl. Vindob. 35, 458.*

8        **De diverso usu hominum tres versus**

Mille hominum species et mille discolor usus;  
 Velle suum cuique est nec voto vivitur uno.  
 Dissimilis cunctis vox vultus vita voluntas.

9 Spicula curvato pelluntur ferrea cornu.

10 Gramineo, formose, iaces sine coniuge lecto.

11 Omne quidem nimium semper vitare memento.

12                    **Bruti ad Dianam**

Divā potens nemorum, terror silvestribus apris *sqq.*

13                    **Ad eum cum quo cenabat**

Boletos solus sumens atque ostrea voras:  
 Boletum qualem Claudius edit, edas.

14                    **Sibyllae poetridis**

Tunc ille aeterni species pulcherrima regni . . .  
 Denumerat tacitis tot crimina conscius ultor . . .  
 Vivat ut aeterno bonus ac malus ardeat igne . .

8 e *Petropolitano F 14, 1 s. VIII—IX fol. 143* (cf. *Venantius ed. Leo p. XII*), 1 et] set 3 uoluntas uita *cod.*  
 9. 10 in *Sangall. 899 et Reginensi 421 s. XI cum Ovidii disticho a. am. III 249 sq. iuncti*      11 *Theodericus de Amorbach: Quidam veterum ait: Omne . . cf. Diss. acad. Berol. 1894 II 10.*      12 *Sic Cantabrigiensis Caius coll. 230 s. XIV ex. cf. Nunt. acad. Vindob. 143 VIII, p. 13. Anti-quumne?*      13 e *Lipsiensi I 74 s. X. v. 2 = Martial. 1 20, 4.*      14 *apud Aldhelmum p. 231. 245, 16; 30 G.*

## ADDENDA ET CORRIGENDA.

### Ad Fasciculum I.

p. XIII. Salmasianum in Hispania scriptum esse L. Traube contendit Philol. 54, 124.

p. XXXIV. Thuaneum Par. 8071 saeculo X ex. vel XI in. tribuit Delisle, cf. et De Rossi Inscr. christianae urb. Romae II 1, 242.

I. Carminis eius reliquias alias, quae restitui possint, Oxonii in bibliotheca esse dicit Scott, Fragmenta Herculanensia (a. 1885). Cf. et Ihm Mus. rhein. 52, 129.

1. 2. Adde cod. Sangallensem 397 s. IX med., Paris. 16236 s. X (contuli partem) et 2772 s. X—XI. Bernenses mihi contulit H. Hagen. Olim in imonasterio S. Oyan in monte Iura sito codicem fuisse et haec et alia carmina ex nostris continentem ex catalogo saec. XI scripto novimus a Delisllo, Cabinet des mss. 3, 385 edito, haec memorante: „*Codex ubi sunt . . versus cuiusdam de Tarquinio et Lucretia* [c. 787?]. *Item libelli Catonis. Item versus septem sapientium* [351?] *et versus de novem Musis* [88? 664?]. *Item versus duodecim sapientium de quattuor temporibus anni* [567—578]. *Item conflictus veris et iemis* [687]. *Item epigrammata Nasonis de libris Virgilii* [1]. *Item exastica Sulpitii de eisdem libris* [653]. *Item thetrastica in eisdem libris* [2]. *Vita Virgilii eum epitafiis eius* [507—518]. *Versus Octaviani Caesaris de Virgilio* [672]. *Item epigrammata diversa, inter quae versus Endelici de moribus bouum* [893]. *Item Avigenii* [l. Aviani] *liber fabularum. Item Enigmata Symphosii* [286].“ —

Praef. v. 1—2: 'sic et Ovidius' Beda sentent. philos. (Migne 90, 987). Monosticha c. 1 et c. 2, 1—4 in Vaticano 1575 s. XI ad recensionem *E* vergente sunt.

4 a multis tractatum est; cf. inter alios M. Ihm Mus. rhen. 52, 208. Weyman, Jahresber. 93 (1897), 174.

v. 96 'subrepta Proserpina matri'; sic emendavit Usener.

v. 102 'portaret' recte *P*.

5. 6. cf. *P*. v. Winterfeld, Philol. 58, 288.

6<sup>a</sup>. An omittere debuerim hos utpote Scoti monachi versus nescio.

7—388. Coniecturas proposuerunt Traube Philol. 54, 124 sqq., Ziehen ib. 59, 305 sqq. et 63, 362 sqq. et Mus. rhen. 53, 271 sqq. Petschenig Philol. 48, 562 sqq. alii. Imitationes investigavit plurimorum Anthologiae carminum M. Manitius Philol. 51, 156 sqq., Mus. rhen. passim, al.

7. cf. Ziehen Philol. 63, 368.

20, 166 sq. lege: 'p. ne n. a. Incidat'.

26. Adde libros s. IX: Paris. 2832 et Sangall. 397.

29. Avitus episcopus Viennensis (mortuus a. 523) '*Epigrammata de diversis causis*' scripsit: idemne est?

30. cf. *Studia Vindobonensia* I 61.

32. Ad lectum in theoxeniis adhibitum refert Ziehen.

82, 10: cf. c. 499. 11: cf. Petron. c. 137, 1.

83, 88 'Cocyto fundere' Traube.

88. Abrincensis 229 s. X—XI libro C simillimus est. De codice S. Oyanensi cf. ad c. 1.

89 adn. 'num Flori?' dele.

91 cum 91<sup>a</sup> cohaerere evicit De Rossi Inscr. chr. II 1, 240: 'e portis ecclesiarum *vela* acu picta, litteris quoque insignita pendebant'.

92 in sepulcro, 93 sub pictura scriptum erat; 93, 1 'negando' lege cum *A*.

120, 2 'Vitae' Ziehen (cf. 'Vitenses' 149, 3). Filocalus ipsas thermas, non carmen 'condidit'.

123 cf. Sedlmayer, Stud. Vindob. II 150.

124, 2 'Ut' A recte.

135, 2 'Perdidit' Hagen.

160 adn. 3257 et XI—XII lege 3252 et IX. iacet]  
'iaculo' Hagen.

181 adn. 'et pica'] lege: 'et pico'. Sofocles: sic  
cod. Phillippicus 4626 s. XII (Ellis). Cf. Mus. rhen.  
50, 316. 52, 212.

198, 34 l. 'Securo'. 38 iac.] 'Lacaenae' Traube.

199 cf. Ihm Mus. rhen. 52, 205.

200 cf. Froehner, ib. 47, 295.

217, 2. 7 circiter a. 800 imitatus est poeta de Ka-  
rolo et Leone papa: Manitius Philol. 51, 157.

221: cf. CIL VI 5 (falsae) nr. 2\* i.

238: 'In codice Scriveriano Nasoni tribuitur' Bur-  
mann. Is est codex ipse A, qui scilicet 'De ouidio'  
falso inscribit.

253: cf. Tolkiehn, Ann. philol. 1897, 615.

256 sqq. adde Vaticanum 1575 s. XI. Apud Venan-  
tium c. IV 11, 10 legitur: 'mellificatis, apes'.

268. Adde Sangallensem 397 saec. IX med.

284 'De ancla' Traube cum A; i. e. de rota aquas  
hauriente.

286. cf. Manitius, Philol. 51, 158 et Add. ad c. 1.  
Sangallensis 450 s. IX. — 'Enigmata siphusii phisici'  
Angelicanus V 3, 22 s. XI, quem contuli. Recensionem II  
Symphosio abiudicat Huemer, Stud. Vind. III 143.  
v. 16 'decoramine' Ziehen; 25 'Ingenuum' Froehner; —  
61 sic mutavit Iulianus Toletanus: 'Vivo nocendo qui-  
dem, sed me manet exitus idem' (!). — 149 'habeo'  
recte α; 237 'sospes' recte Petrop. — Aldhelmus quid  
Symphosio debuerit cf. Manitius, Nuntii acad. Vindob.  
112, 583; quid aenigmasin c. 481 ib. 611.

287, 9 ut amavit] 'autumavit' legendum puto. —  
In Luxorio Froehner, Traube, Ziehen multa proposuerunt  
locis supr. laudatis.

316, 7 adn. tum] l. 'dum'.

351. cf. Add. c. 1.

362, 1 'Quid' recte *A*.

377, 15 'Haec, Tibilis, monumenta tibi' Ziehen de oppido Africae recte cogitans.

374, 6 'archisophus' iam Petschenig Philol. 48, 563.

378 sq. cf. De Rossi, Inscr. chr. II 1, 240.

378, 5 'lomenta' v. Winterfeld.

388<sup>a</sup> (cui ex adn. v. 17 addendus est) imitatus est [Colum]banus, ex quo e Vossiano graec. q. 7 s. X sic ed. Duemmler Nov. Arch. 6, 190:

'En silvis caesa fluctu meat acta carina

Bicornis Hreni, et pelagus perlabitur uncta.

Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!' *sqq.*

390. Adde Casinensem 320 s. X—XI (Nunt. acad. Vindob. 71, 141, ubi carmen ex eodem editum est). — v. 29 'cavanus' recte Cas. MG. v. 15 'despectis' recte Monacensis 22227 s. XII.

392. 393. Adde Phillippicum 1869 s. IX, Bernensem 167 et Cantabrigiensem Trin. O IV, 11 s. IX—X, Bruxell. 10470/3 s. X, alios. Parisinum 9344 s. XI fol. 41 v. ita contuli: 'Hos uersus Nero imperator cōposuit [392]. 2 Ypolite. v. 8. 7. 5. 6. 8 mesus..archas 7 Ypicli..doracli. *Ubique* ebalus et T(h)entras. — P: cf. Stud. Vind. 3, 304.

394. 395. Collati sunt etiam Phillippicus 1869, Sangallensis 250, Vaticanus 645 saec. IX, Palatinus 487, Urbinas 290, Valentianus 330 bis, s. X, alii. — Rectissime Froehner artificium observavit (Mus. rhen. 47, 300), quo singuli versus tot litteris constant quot diebus constant menses. Itaque v. 5 cum libris 'exagona' legendum, ut versus Maium inlustrans litteras habeat 31; v. 12 'hiemps'; v. 3 non 'reducti' sed 'reduce' ('reduci' libri); ideoque recte se habet 'de numero dierum' in inscriptione.

395, 16 Mico Ovidio tribuit.

396—479: Ziehen quosdam locos tractavit Philol. 57, 409 sqq. Mus. rhen. 53, 273 sqq.

405, 417, 418 Hrabano Mauro nota erant.

405, 11 'Artubus [hic] iaceo' nunc propono, cui 'Mens tecum est' v. 12 opponitur. 'telluris' opponitur 'nulla humo'.

408, 1 cf. Ausonius p. 88, 33 P.

414: CIL VI 5 (falsae), 2\* l.

417, 6 Cleopatra 'immo Artemisia' v. Wilamowitz Herm. 34, 638.

447 adn. 'Vind.' adde 2521.

458, 6 lege 'simplicitate'.

469, 2 'I, iuvenis' v. Winterfeld Philol. 55, 190.

#### Ad aenigmata c. 481

481. Haec aenigmata ut accuratius hic tractem, fit et insigni W. Meyeri opera in Actis acad. Monac. cl. I, XVII 2, 265 sqq. (412) edita, quae olim me fugerat, et codice *P* = Phillippico 1825 nunc Berolinensi 167 s. IX—X nunc demum noto, cuius collationem a me institutam infra edam. Est is codex optimus eius classis quae ex *L* nota erat, non tamen ubique aequat bonitate classem libri *B*. In universum igitur sequemur *B*, sed in partibus ibi deperditis *P* magis etiam quam *L*. 'Metrum Marci Porci Catonis [i. e. Disticha Catonis] et 'Aenigmata Tullii in codice *I*' ineunte saeculo IX erant in bibliotheca Augiensi, cf. G. Becker, Catalogi antiqui 6, 332 p. 10. Philol. 58, 290.

In arte scriptoris exploranda multa invenit Meyerus. Non tamen satis rationem habuisse videtur eorum versuum, qui ut v. 14

'Et pia defectu me mater donat ubique'

prorsus ad iustam hexametrorum normam facti sunt, vel ut v. 38 et 6

'Verbero nam cursu, visu quem cernere <sup>(-)</sup>

'Calida sed cunctis <sup>(-)</sup> salubres porrigo victus'

semel bisve leviusculo vitio ab ea discrepant. Tales versus inter v. 1—78 sunt non minus quam 46 (5 + 17 + 24) et ab his proficiscendum puto. Poeta igitur qui Symposium aperte imitatur, hexametri latini leges normamque vel noverat vel saltem sentiebat; at idem usu dicendi populari valde trahebatur. Ex hac coniunctione factum est, ut vim positionis, prosodiam<sup>1)</sup> syllabarum elisionemque saepissime neglegeret<sup>2)</sup>, idem autem primam omnium versuum syllabam cum accentu efferret (nam initia 'Me páter' 'Florígeras' quae Meyeri leges admittunt, a quovis hexametro abhorrent), accentumque verborum vix aliter tractaret atque poetae priores: nam in media parte versuum consulto eum neglexit, in ultima servavit, in prima secundum normas usitatas vel neglexit vel servavit<sup>3)</sup>. Ita non solum legendum est:

'Et pia défectú | me máter dónat ubíque'

sed etiam (v. 9. 145)

"Oculi nón mihí | lumén osténdere póssunt'

'Náscimur álbentibús | locís sed nígrae soróres'

(sic cum *B* scribendum, cf. *Mírāntibús* 289, *rogāntí* 56, alia): quo ultimo loco ab usu prorsus singulari a Meyero invento recedit quem vulgo (non ubique) sequitur, quo ante caesuram sex syllabae sunt, post eam octo (item dactylus unus ante esse solet, unus post).<sup>3)</sup> Ab his

1) Cf. vel talia ut: *infectá* 75, *necé* 76, *siné* 108, *oré* 124, *amóre* 281, *pruiná* 353.

2) E. c. v. 33 'Ignem feró; 48 *Móriens víventém*; 50 'Et *senéctam gravém*; 187 *Dissimilé m sibi*; 42 *Pátefactá nullo*; 80 'Annisque *péractís*; 110 'Et nullo *virilí*; 114 *Plúrimum féro lucrúm*; 303 *Méos únde nascór*.

3) Ab hac caesura ex penthemimeri orta — in libro *P* autem in plurimis versibus caesura notata est — discrepat raro: hephthemimerim *P* indicat v. 39, 74, 103, 167, 198, 215 paucis aliis, tertia trochaica esse potest 194—196, 214, 329, sed incertum est.



normis, quibus (praeter numerum finitum syllabarum)  
*Commodiano similis* est, non recedit.

Iam collationem libri *P* proponam cum ed. mea altera institutam<sup>1)</sup>.

*Inscr.* Enigmata in dī nomine Tullii 2 q. m.]  
 qui uita 3 durum | coget 4 adsummo (*sic* 166. 251.  
 304) 6 poniego 9 n̄ mei | possu' 12 Dum amio  
 alucis | umbras 13 mater 14 E pia defectum mi  
 15 durat soluet 16 Noli me solantē ligatā 18 sinē  
 19 Molli; 22 fero libens 23 Nulla 24 senē | uerberis  
 25 colligo (*26 sic*) 27 qui *ex* quā 28 turpiter m. m. re-  
 linquent *sequitur* 29. 30 angulo 31 meā l. solā p. um-  
 bra 32 pospono 33 Igne 34 putrido 35 defunctis  
 36 porrego (*sic* 73. 170) 7 De uis sica 38 uerberor | quā  
 39 d. i.] i. d. 40 P. d. ciuē nullo sub pendere gestat  
 41 ad nebula 42 Patafacta | mentē 43 uter? 46 mea  
 47 patescat 51. 52 manū 54 una (a *ex* u) uacantes  
 57 sed] si | se *om.* 59 S. m. p.] Unde p. m. 60 qui cu-  
 bit 61 maiore u. q. 64 uero | uitāque 65 defuncta  
 66 unusta | plana 67 asumo 68 casa | tristant 70 paruul,  
 f. p. 71 Vilis sup̄terreno pulillus tumulo rura 73 Geno |  
 longinquū 75 Lacrimas inflecta 79 inlustrē 80 que  
*om.* 81 paruos 83 filii] sibi 84 Tenebriis | dolori 85 cy-  
 mis 87 decor de 88 Nullūq; *ex* Nullaq; | cultori 89 se-  
 ret m. d. f. edet 90 frore 16 De. — 91 v. sp. nutrit 92 F.  
 ut d. 93 Tertiā formam cerē confingo rubenti 95 Mella  
 96 eructuant exta c̄clusa 98 tatus 99 Extā mihi nullā  
 m. s. f. ponatur 100 Quas a. | rupt) 101 seruans 102 in-  
 anē (*103 sic*) 104 honeste uiuio 105 N. me t. domat  
 106 Et retacta 107 horrende meterrē puluerē 108 n. esse  
 v. 19 De cera 111 spontē | a] e 112 Cessa | flammās,  
*corr.* 113 nullo 114 lacrum 115 domo] mo | lapsos  
 117 B. natus inde s. in u. creatus 118 in c. t. *om.* 119 me]  
 mus | inueni 120 Aureamque 21 *om.* 127 mi | m. con-  
 stat f. 128 a nullis | conferro 129 oberrans cybos 132  
*post* 131. 23 *post* v. 366. 139 toto 142 G. sit | uiscerā  
 pendit 144 (*ante* 143) pquam 143 supponere 145 al-  
 benti loco 149 nos demude tenet 150 p.] patre 26 De

1) *Non afferam orthographica velut giro v. 4, hymber 11, e et i commutata ut coget 3, ae et e ut coevus 44; or- resco 19, capud 74, refitio 327, foetum 48, alia.*

sinape 151 parui 152 astitia uiget 155 produ cord sa-  
 poreis 27 De. — 157 cispite 158 uiresco 159 non queo  
 161 fior 162 mater *om.* 28 De sirico 163 (paruus *sic*)  
 163 v. q. conferet 164 v. m. pr. 165 fetus 166 morte  
 167 Nubili p-us | cessare 169 te erit umbram 171 na-  
 tus 172 potenti 173 foetus 30 De piscibus 175 firmo l.  
 mane 176 uacando u. nolo 177 est et 178 uoluenti  
 domu 180 uitale | frigora 31 De ΝΕΜΠΧΩ 181 Orē | nullā  
 182 ullum r. perinde florem 184 uacua | ima 185 Pol-  
 lice defuso | lymphas 186 sublatos 32 De spongea  
 188 Coro | vac. | caua 189 Sumerē | obsorb. 190 pquam  
 191 grauissimū m. dimissa 192 sumptos 195 ad] a |  
 menses 196 a. c. 197 reddet | sumpt] 198 uia q. do-  
 cet 201 lucet | sim in g. uptā 202 Minor 203 doco-  
 rem 35 De lilia 206 onusta 36 De grego 212 Tellore  
 213 Frigidus | pinas 214 Et ] me | sic] sa 216 Modi-  
 cus 37 De pipro 217 Peregre 218 tactus 220 (uigeo *sic*)  
 cessus 223 mursu 224 N. mater f. 225 s. g. p.] si non  
 genuero patrem 226 *deest* 227 conceptus | cum] meos  
 228 Et aestiuo rursus ignibus trado coquendos 39 De re-  
 dera 231 Eſtas me nec nulla ulla nec frigore uincunt  
 232 B. c. u. uerno qui 233 uector 235. 6 comprehend. 235 ua-  
 cantes 237 m. n. qui posit capita r. 238 tenedi 239 s. si  
 p. et a. 240 mane 241 V. c. n. gradi u. sonorus 242 ad-  
 leuo 243 e. m. 245 C. m. q. nequid aut nectere uinclis  
 246 uicit n. ergolis cū quam 247 me nec ulla | duriscere  
 248 multas que 249 solōtam 250 constricta manū t.  
 251 mi pulchra dat ubique regidus auctor 252 seuis ab  
 ira i. turbiscere 48<sup>1)</sup> De uermiculis (s. f. *om.*) 253 I. con-  
 cepta mitto de nito uolatus 254 mensum 256 toxtoris s.  
 aure & c. u. (257 uideatur *sic*) 258 Protinus e. v. r. t.  
 44—48 *inscr. om.* 261 in habita 262 Vacua do lucem  
 pferta confero lucrum 263 f. v. n. umbra senescit 264  
 molli subito f. 265 que t. ictus 266 qua 267 famis | q.]  
 que 268 *sq.* Et—escam *om.* Mirus affectus saporis 270 Gil.  
 271 tot 273 uice et capita (*ut conieci*) 274 L. dum  
 redde v. calles quas 275 tundet 276 nitentē 277 c. pr.  
 a m. 278 Et ulta crescens l. 279 S. intacta m. de v. pro-  
 duco 280 corrupto | nullam 283 Q. as ego conclusa gero f.  
 284 b.] uerbis 285 trassa 288 Nisi sub amaro 290 Effitior  
 statim moior a patre qui nascor 291 nu. potē 292 S. me c.  
 l. capere 294 uideri q. u. 50 *inscr. et* 295 *om.* 296 G. qui  
 n. uiuo 297 uulnere 298 mh mors 300 r. m. quice s. a.

1) *Ordo aenigmatum in P:* 1—20. 22. 24—41. 43. 49. 55.  
 57—60. 62. 61. 23. 42. 44—48. 50—54. 56. 56<sup>a</sup>. Symph. 59, 63, 69.

50<sup>a</sup>

Multimodo matris divellor opere membris  
 Et truncata multum redor de minimo maior.  
 Fateor intacta firmis sistere plantis.  
 Opera nostra nullius virgo momenti relinquo.  
 Solida disiungor, rursum soluta reformor,  
 Qui secura meis credantur liquida membris.

50<sup>a</sup> in solo *P* est. 301 Multiplice 303 Meos unde  
 nascor 304 V. n. 305 Super eductus 306 n. caput f. s.  
 (ex capit) 52 *inscr. om.* 307 durus de corde 309 fli  
 310 M. q. nascent 311 Postque dec. uelantur t. matrem 312  
 diligati fr. certamina fortes 313 nulla] tenui 314 N. (te-  
 nui *om.*) s. fero in c. siccus cibum 315 N. q. escas 317 D.  
 m. menbra | p.] dantur 319 D. generantur multo 320 di-  
 uisus q. natura 321 adq; | a pari ad diues (322) *desunt*  
 322 quod quisq; semper r. 323 nullā | cum] quo 324 et  
 nunc] nihil 325 creatoris nascor 326 possū 327 que *om.*  
 ego meis | saepe *om.* 328 f. multas p. 329 Animas nec  
 caro | m. s. *om.* | ceterā 330 Aligeras tamen 331 est *om.*  
 333 Nam *om.* | s. m.] simul thoro | a.] umquā 334 Et a  
 335 suos gygnet

56<sup>a</sup> De penna

Nudata crinibus quinque coactam uirginem ducent  
 Viāque prospicientibus cunctis infusa lacrimis pandit.  
 De lacrimante uirgine duobus perstrixi uertibus (*lege*  
 perstrinxi versibus).

*Sequitur Symphos.* 59, 1. 2 (1 uincta | co.] nudata. 2 I. m.  
 cr. s. quas). 57 De sole 338 per uia 339 Nulli | uoluta  
 340 nullus gesture c. penas 342 auferrem | ualebat 341  
 Pupl. | completa 58 De luna 343. 344. 345 copellor  
 346 reduxit traor concedere 348 Infantiā parē s. et c. a.  
 59 De l (sic) 349 meuear gressū n. cognoscere 351 Cotti-  
 die | multos 353 Y. n. bruina (gl. *om.*) n. fulgora 354 f. t. t.]  
 magna fortitudine tect) 60 De gelu 355 du r. acmit-  
 tus 356 Pulchrū se per & d d&urpis qui sē h. 360 tectus  
 361 domu 362 lminima 363 patrē 365 Pulchior turp.  
 uultū n. discipat (-it *corr.*) 368 *om.* 369 tenebitur 371 a]  
 ad 372 totam 63 *deest.* Pauli (Diaconi) est sec. *acrosti-*  
*chon, quod uidit Duemmler, N. Archiv 10, 165.*

In eis igitur partibus, quibus *B* deest, *PL* et  
 maxime quidem *P* sequemur. Vel eam vel alias ob  
 causas igitur haec in contextu scribenda sunt<sup>1)</sup>:

1) Tam multa mutanda sunt, quia olim librum *L* iusto

Aenigmata TVLLII (*P*; in *B* initium deest). —  
 13 duram (*Endlicher, recte?*) 19 Mollibus (*P*) 22 fero  
 libens (*PL*) 24 senem (*P, cf. L*) | verberes (*ex L*)  
 40 de] sub (*PL*) 57 sed] si (*P*) (*lateri Meyer recte?*)  
 59 Unde (*vel Súbito*) pédem mihi (*PL*)<sup>1</sup> 79 in-  
 lustrem (*PL*) 81 parvos (*libri*). post 86 (*non 85*)  
*interpunge.* 88 Nullumque (*BPL*) | cultori (*PL*)  
 91 vivam, spinis (*PL*) 92 Faciat ut dulcem (*PL*)  
 93 Téreti nám formá cerám confíngo rubéntem  
 (*v. Winterfeld ex P*) 96 Acidum (*Meyer et ego*) e. e.  
 conclusa (*P*) s. 102 inanem (*BPL*) 105 ante 106 Et  
 redacta (*PL*) 117 B. nátus, índe semél in u. (*P, ex*  
*parte BL*) cr. 124 cretós nulla de Venere (*Hagen*)  
 129 óberráns (*PL*) 132 post 131 Paúpéraqué *P*  
 (*L*) 158 virdisco (*B*) an viresco (*PL*), *incertum*,  
*item* 161 fior (*BP*) an fio (*L*), 188 cava (*P*) an va-  
 cua (*BL*) 163 vilem quae (*PL*) 167 perfectam  
 (*Hagen, Meyer*) 176 nolo (*P*) 180 vitale(?) et fri-  
 gora (*libri*) 182 nec ullum (*P*) 185 Pollice .. lymphas  
 (*PL*) 186 diffusos (*L*) 189 nil (*Meyer*) 195 menses  
 (*PL*) 196 Et a. c. (*PL*) [216 *retineo* Modica, ut  
 in forma possit intellegi] 221 morsú, nec vulnero  
 dente (*Hagen*) 225 si non genuero patrem (*P op-*  
*time*) 227 conceptos *obscurum cum*] meos (*P, om. L*)  
 228 Aéstivó rursús sed ignibus trádo coquéndos (*se-*  
*cundum PL*) [231 *retineo* nec úlla, *cf. v. 182*] 232  
 Br. col. unús (*PL*) 237 mihi nullús (*PL*) 240 mā-  
 net (*PL*) 241 Vélox cúrro nascéns (*PL*) 243 est  
 mí (*PL*) 245 C. me q. nequít aut nectere vin-  
 clis (*P*) 251 Spéciem mí pulchrám dat túrpi rígídis  
 aúctor (*v. Winterfeld ex P*) 253 mittó de nído v.  
 (*PL*) 256 textóris(?) (*P*) | auré nec (*PL*) 258 Pro-

saepius sprevi prae *V*, libro recentiori et elegantioribus ver-  
 sibus interpolato.

1) v. 61 'vivens quam' *BPL* repugnat sententiae, quare  
 'quam vivens' retineo. Et in v. 39. 100. 164. 300 ab eis  
 quae olim recepi recedere non possum.

tinus (P) exc. v. reicere t. (PL) 262 Vacua do lucém, referta (L) confero lucrum (PL) 263 frigus valet (PL) 267 quoque] que (PL) 274 callé quas (PL) 277 cuté producior a matre (PL) 278 crescens (PL) 279 Sonitum intacta m. de v. produco (PL) 48 De nuce (Hagen, Meyer) 283 Q. has ego conclusa gero figuras (P) 284 r. verbis (P) 288 Nisi sub amaro (P) 290 'Efficior statim maior a patre (i. e. quam pater), qui nascor (PL) 291 n. p. (PL) 292 S. me cuncti (PL) 294 Et v. q. vol. (LP) 296 Genitusque (PL) | vivum conieci 298 mihi mors (PL) 50<sup>a</sup>, 2 lege reddor, 3 consistere, 4 relinquer 51 De cepa Brandt, De ovo Meyer, De bulbo v. Winterfeld 303 Meos, unde nascor, in ventre ferro parentes P 304 Vivo nam (PL) 305 Superis eductus (L) 306 n. caput facit s. (PL) 310 M. q. n. (PL) 311 decorato velantur (P), quod olim conieci 312 deligati frangunt certamina fortes (P) 314 T. n. s. feror in c. (PL) siccus 317 Duo mihi membra (PL) 319 Duo generantur multo sub n. fr. (P, cf. L) 320 divisus q. natura P 321 atque (PL) 322 Pauper s. h., dives quod saepe requirit (ferre P) 323 iungunt (Hagen) 324 Nam stantes nihil, iacentes plurima portant (P) 327 'Uberibus ego meis reficio multos (PL) 329 sunt dele (PL) 330 Aligeras tamen (PL) 331 est dele (PL) 333 Numquam uno simul toro (P) 334 a longe (PL) 57 De sole (P); 58 De luna (P). 341 post 340, 344 post 343 ponendi sunt. 348 'Infantia par est, simul et c. s. (P) 356 saepe, sed et turpis (PB fere) 372 totam (BPL). 63 delendum.

### Ad Fasciculum II

483. Ipsam Loewii collationem libri O Goetzius mihi misit. In C non mea sed Wattenbachii collatione usus sum. Florentinum S. Marci 604 s. IX nominare debui.

484. Bernensis 212 (quem Hagen et ego contulimus) et Vossianus q. 33 ad classem I certo pertinent. K. Schenkl quoque Stud. Vind. 12, 320 O contulit (sed Loewe accuratius, ut videtur). Scribit v. 7 'Grai', 10 'Solis', 27 'Argestam quem Graiorum vocat ore Camena'.

485. Ex libro longobardicis litteris scripto ed. pr. Quicherat, Bibl. de l'éc. des chartes I 1, 51 cf. IV 3, 161. — cf. Halm, Rhetores lat. p. 63. Keil, Gramm. lat. IV, XLI sqq.

485<sup>a</sup>. V contulerunt Jeep et Brandt. Cf. Riese, Mus. rhen. 31, 446; H. Dechent ib. 35, 39; Brandt ib. 47, 390.

126 adn. lege: 'Cortice quae' scripsi et Mus. rhen. 55, 317 defendi. Defendit etiam Sedulius Scottus II 37, 9 (Poet. Caroling. III 201): 'Puniceo similis malo croceoque decori.'

486. Vossiani q. 33 m. alteram (u) ad A m. pr. potius vergere iam ed. pr. p. VIII dixi.

487<sup>a</sup>. Sangall. 877 s. X mihi contulit Hagen. Inscribit ut BP. Habet 13 'uerba, 19 meos effemina, 20 compta, 21 quo'; in reliquis vulgatam sequitur. v. 1 'quae n. p. nosti': Sedulius Scottus II 37. 'Mors . . parcere nescis | ulli': Paschasius Radbertus v. 62 (P. Caroling. III 201; 47). — v. 23 'tristi tristatus' C.

487<sup>b</sup>. v. 3 'lumina' C.

487<sup>c</sup>. 7895] lege 7859. — BE mihi contulit Hagen. 5. 6 pro 'om. E' lege 'periere in E'; 'meretris E' dele. 5 'configat' Escor. (contulit Loewe).

488. E(insidl. 319) Hagen, V(rbin. 290) et R (Vaticanum 644) ego contulimus. 'Versus sex feriarum' E 'Versus de septimane diebus' V 'De noīb; dierū' R 1 'lumine' V 2 'Vendicat' EV 'elucens' E, recte? 'secunda' V 3 'Emicat ecce dies' E 4 'Quartam Merc.' R 5 'dicabit' V 6 'magno' R 8 add. E.

490<sup>a</sup>, 1 'acri' puto ('acris hiems' Hor. c. I 4, 1).

491—493 Reginensem 333 et Parisinum 9347 contuli.

491. Bern. 286 et Sangall. 877 mihi contulit Hagen.

492 'Bellisarii scolastici' Cheltenhamensis 21163 s. XI (Stud. Vindob. XII, 319). 3 num 'qui carpit et illud' (et = etiam)?

493<sup>a</sup>, 8 'moderamina' typis mandare volui. — Angelicanum et Parisinum 8094 (ed. pr. I 2 p. XII) contuli. Nil inde novi adnotandum.

494 in V et fere Casinensi inscriptum est: 'In uelo quod a Chintilane rege Rome die[a]tum est.'

494<sup>b</sup>: cf. Claudiani Raptus Proserpinae II praef. 29 sqq. — Claudiani simile est quod Hieronymus habet comm. in Iesai. 8, 27: 'pulchre quidam poeta in Gigantomachia de Encelado ait:

Quo fugis, Encelade? quascunque accesseris oras,  
Sub Iove semper eris!'

495—638. [Ex ed. pr. „Iam ad duodecim sapientum duodena carmina (c. 495—638) pervenimus. Quorum cum ea quae *Polysticha* inscripsi et librum C secutus ultimo loco posui (627—638), in editionibus dissipata dispersaque fuerint nec in reliquis iustus ordo adhuc exhibitus sit, ignotum hucusque mansit, quo consilio quaque ratione haec carmina composita sint mediocria certe sed ea ipsa re insignia, quod versificandi quandam quasi scholam antiquam variosque poetandi progressus nobis ostendunt.<sup>1)</sup> Scilicet duodecim illi scholastici tempore ignoto, sed antiquitatis ultimis temporibus non posteriore<sup>2)</sup> certamini poetico ita indulserunt, ut duodecim argumentis eisdem singulis propositis monosticha, deinde disticha tristicha tetrasticha pentasticha hexasticha conscriberent, ultimo autem

1) Quamquam ignoro, magistrine an discipuli scripserint; sane et 'iuvenes' illi (638, 3) vel Asmenii discipuli vel reliqui undecim 'sapientes' intellegi possunt.

2) Asclepiadii versibus 629, 9. 10 comparandi sunt Consolationis ad Liviam scriptae v. 371sq.

gradu suam sibi quisque materiam eligentes maiora carmina componerent (627—638). Nullus autem eorum reliquis maior minorve habebatur; quare quamquam eundem nominum ordinem in omnibus dodecadibus servatum videmus, tamen ne quisquam efferretur vel contemneretur, primum locum in unaquaque serie alius eorum et is quidem qui prioris dodecadis principem sequitur tenet; ideo et reliquorum ordo ratione certa instabilis est. Vt exemplum afferam, qui in prima serie enumeratur tertius, secundus est in altera, primus in tertia, in quarta deinde ultimum locum occupat, in quinta paenultimum, et sic deinceps progreditur usque ad quartum locum. Iam puto intellegatur artificiosa illa concinnatio, quae in paucis libris vetustis et optime omnium in *C* elucet, in aliis et in recentibus codicibus (ubi nonnulla eorum Vergilio attribuuntur) et in editis satis frequenter conturbatur. — Optimus codicum accuratissimusque *Parisinus* est 8069 (Thuaneus) quem dixi *C*. Librorum familias quas p. 59 breviter indicavi, pluribus explicare taedet. Ipsorum poetarum vitam plane ignoramus, cum praeter c. 638, quo Iulianus Asmenio diem natalem gratulatur, et si vis c. 630 Eusthenii de Achille et 631 Pompiliani de Hectore, quae hos duos inter se maxime coniunctos fuisse docent, nihil ad ipsos spectans in carminibus extet.“]

**Librum** Vergilianum *C* fasc. I p. XLI descripsi. Haec addo: fol. 1 ante c. 83, 4 Claudiani epigr. 32 ('Dulcia mella mihi... mella putare decet') habet; post in eodem sunt c. 746, 740, 716, 486, 733, 672, 741; 1,1—10, alia ad nostram rem non spectantia. Codex pretiosus scholarum olim usui destinatus videtur fuisse.

507—518. Ex simili certamine poetico orta videri volunt haec:

'Pascua rusque canens peragraram, bella sequebar,  
Nondum finieram: Virgilius perii'. —



'Silvas, rura, acies cecini. mihi Mantua mater,  
Nomen Virgilius, Parthenope tumulus.'

B. II 205 sq. M. 867 sq. ex cod. J. Gerh. Vossii. In Escorialensi F II 12 s. XV et Phillippico 206 (1795) s. XV, qui v. 1 'peragram b. secabam'.

527. 'Tullii — p. 121' dele; pertinent enim ad c. 772<sup>b</sup>.

544, 1 'solis' (is eras.) P.

555, 4 P m. 2.

559, 3 'frygum' P

573, 3 'bache' P

603—606: in Vaticano 3227 s. X.

615sq. dele: 'Vrbinas 290.'

627: Vossianus q. 33 s. X: 7 'augei' V.

628, 6 'umbras' F. 8 'doctas fabulas: hoc est a doctis compositas' Theodoricus de Amorbach s. IX ex. (Diss. acad. Berol. 1894, II 10).

630—1: Bernensis 184 s. IX—X. 7 'Ille interemptus me solvit'. 10 'Compressi', 631, 3 'uiolentis adactus', 4 'frigis,' 10 'accumulauit' B. — 631 in Veneto Bessarionis 497 s. XII cont. Loewe.

632 cf. Persius 3, 56 'quae Samios deduxit littera ramos'.

634 Ovidio in codd. s. XI, Parisinis 7930, 9344, Monacensi 305 tribuitur. v. 5 adn. scribe: 'Anchisae] ad'.

639—656. Codicem praestantissimum E = Vossianum fol. 111, s. IX in. foliis 40 (olim 41) binarum columnarum langobardicis litteris scriptum, accurate descripserunt R. Peiper et C. Schenkl in Ausonii editionibus p. XVIII et XXXII sqq., ad quos legentes relego. In eo inter Ausoniana fol. 3 c. 639, fol. 4 c. 640—643, fol. 15 c. 644, fol. 16 c. 645 et (sic) 647, fol. 37 c. 648—649, fol. 38 c. 650—652, fol. 38—39 c. 1 (decasticha), fol. 39 c. 653, fol. 40 c. 2 (tetrasticha) et c. 654 et c. 1 (monosticha) et c. 655 et alia manu scripta c. 656—657<sup>c</sup> leguntur. C. 1 et 2

in solo *E* uno tenore scripta, in ceteris ad Vergilii carmina locis singulis adnexa sunt.

In Anthologiam et olim dubitanter recepi et nunc retinui, quae ex his Carolingica iam aetate vel antea ex Ausonio excerpta et in libris quibusdam — non tamen in *E* — Vergilio adiuncta vel etiam tributa videmus (quibus propter similia fata c. 646 quoque adiunxi), quia ea et Scaliger et Pithoeus suis iam syllogis inseruerant. Libri *E* autem collectionem vel ab Ausonio ipso vel ad eius voluntatem factam esse, et ex aliis et ex eo quod de „nostris versibus“ (inscr. c. 642) agitur, elucet. Sannazarius quaedam ex *E* transcripsit: ex quo fluxit apographon Mariangeli Accursii passim memoratum.

Paene taedet, tot codicibus p. 105 enumeratis addere Bernensem 250 s. X (641, 7 'augaeis'). *P* (Phill. 131) librum non bonum contulit Manitius, quem vide Mus. rhen. 51, 160; Helveticos mihi Hagen, ut Bernensem 441 s. IX (640).

640, 4: lege 'Aprilis' cum opere musivo, *MP* aliis.

645 adn. lin. 6 lege 'Voss. o. 15'.

646, 40 'conficit ipsa dies' cum libris legendum est.

648, 11 'Splendet': cur non potius 'Sordet'?

658. Bernensem 36 s. X—XI ad classem II pertinentem mihi contulit Hagen. 'Disticon in filomela' ibi inscriptum. Angelicanus: cf. Stud. Vindob. II 296.

661, 1 'iunctis' *B*, recte? 6 'que' *B* 5 'Sagilam' iam De Rossi nomen Germani esse putavit, Iacobo Grimm consentiente.

662 adn. Pro '677' lege '679'.

663, 3 'finisque' Buecheler.

664 Angelicanum ego, Ambrosianum *M* 79 sup. s. XII Loewe contulimus. Uterque v. 8: 'Urania poli'.

666 Monacensis 14613 s. XI teste Nov. Archiv. 9, 562 inscripsit ut *P*; Palatinus 920 s. IX—X teste catalogo ut *V*.

667 cf. Parisinus 8319 s. XI.

672. Parisinus 16236 (quem contuli 1906) vergit ad *B*.

672 adn. 21: 'congestas', 22 'Hauserat'.

674 'De calvo' in Paris. 13029 s. IX est.

674<sup>a</sup>. Palatinum 487 contuli: prorsus cum mea lectione consentit.

676—680 adn. dele 'v = Vaticanus 438'.

679. Einsidlenses 29 et 319 Hagen, Reginensem 215 ego contulimus.

680<sup>a</sup>. Ber(nensis 584 s. X), quem Hageno debeo, habet: v. 5 Graio 7 minatur 11 est 16 gladius decem in. Idem contulit Bern. 441 et Einsidl. 319, ego Valent. 330 bis. Cantabrigiensis similis est Oxoniensi.

682 adn. 2 'petulē' (ex -le) *S*. v. 9 lege 'arbusticola'.

684. Sangallensis 877 s. X (quem mihi contulit Hagen): 'Itē epitafiū 2 facundia 3 monumenta 4 triueri 7 Fundor sp. cinere 9 humili — honore 10 h.] amori'.

685 'Al' (i. e. Aliud) *T* in mg.

686 adn.: 'vel IX' omittere debui.

689: est et in Reginensi 421. v. 1 ad Evam certe spectat, v. 2 nescio an de omni muliere intelligendus sit.

689<sup>a</sup>. adde: v. 8 'Virgo' sic *G* (cf. Stud. Vindob. II 74). Ex *P* quem a. 1906 contuli, addenda: 6 'gigans' 8 'emmanuhel' 10 'sid' in mg. (recte pro 'haedus') 10 'leo iesus' 11 'XPf'.

c. 690—715. Eis quae de codice Bellovacensi fasc. I, XXXIII dixi, adde quae Peiper disseruit Mus. rhen. 31, 190 sqq.

698, 8 adn. pro 'olim scripsi' lege 'olim conieci'.

706, 7 adn. lege 'Victoria tollere flammās'.

712, 20: 'cursu': an 'pulsu'?

716. Cod. Cantabrigiensis (Caius college 144) s. IX ex memoratur in Nuntiis acad. Vind. 143, VIII 9. Ibi c. 716

'Versus magistri monendo discipulos'. — P ipse quoque a. 1906 contuli; habet v. 7 'serui' (servis); 33 'app.' | 'parte' 35 'laeuus' 39 'grauis' 45 'ne' | 'amarē' 55 'uinciisse se' ['uinci sese' AE] 72 'qīd'. Inde a v. 71 Catoniana intermixta sunt. — Illa „Formula vivendi“ sqq. in Parisino 14194 s. XII—XIII a. 1906 contuli. Habet 'Ad nepotem' 2 'rectum' v. 4. 3. 7. 5. 6. — 4 'praemia poscant' 7 'insignem'. — In Par. 7596 s. XIII quoque inter Hildebertiana inveni. — V. 1 a Beda affertur (Mign. 96, 323).

720<sup>b</sup> cf. Damasus ed. Ihm p. 7. — Est in Cheltenhamensi 21163 (sic) s. XI (Stud. Vindob. 12, 319): 'Versus . . corripiendum'. 1 'XPē' 3 'inani'. Hic desinit.

722. Piget me sero invenisse hanc inscriptionem, in AL Epigraphica omissam, ex 'Valentina ecclesia' in museum Tolosanum delatam, adhuc extare et in CIL XIII 128 receptam esse. Ibi: v. 1 'Nymfius' 3 'compl.' 11 'Excepere' 19 'coniunx'.

725, 32 'Talis Phoebus erat': ὁ καλὸς Καῖσαρ ὁ Ἀπόλλων, ὁ Ἀἴγυσιος εἰς ὧς Πύθιος Cass. Dio LXI 20, 5.

730, 8 'Estque feris socia': sic iam Bernensis 211 s. XV, quem mihi cont. Hagen.

733: cf. Nuntii acad. Vindob. 112, 606.

742—759 [Ex ed. pr. „De his carminibus quid sentiam, exposui ann. philol. 1868 p. 698 sqq. 710. Scilicet omnia Claudiani fere aeo scripta eique argumentis et quantum licuit dicendi genere similia in nonnullos eius codices nescio quo errore postea irrepsere: Vaticanum (V) dico, Ambrosianum (M), Cuiacianum (C); a reliquis absunt.<sup>1)</sup> C non novimus nisi ex primo folio ed. Claudianae a Stephano Claverio Parisiis a. 1602 publicatae: sed vel inde efficere possumus, recentia

1) Apparebit hinc, cur c. 759 Claudiano vulgo tributum ei abiudicans huc receperim: cf. adn. h. c.

apographa *v* et *a* ex *C* vel ei simillimo derivata, sed in brevius redacta esse (ita, ut exemplum proferam quod indagare licuit, c. 760 in *v a* deest, erat autem in *C*; cf. adn. ad h. c.). — Quorum *v* descripsit Th. Mommsen CIL. I p. 412 et Herm. I p. 133 sq.; *a*, quem ante oculos habui, sunt schedae illae Divionenses, de quibus fasc. I p. XXXII dixi quaeque ex Salmasiano et hoc Cuiaciano concinnatae sunt. In quibus cum ordo carminum solutus sit, ordinem libri *v* servavi, praemisso ut maximo omnium c. 742, subiectis titulis 754 sqq., de quibus ita Claverius '*Erant praeterea in vet. codice et schedis Gnosianis [apographo recenti, ni fallor] multa et varia opuscula neque bella satis neque genuina meo iudicio, qualia sunt haec praecipue [754—758].*'"

744 adn. ex. lege '*indicat a v.*'

746, 3 adn. lege '*a v.*'

754 adn. Punctum post '*Claverium*' pone, post '*Mueller*') dele.

760<sup>a</sup>, 37: an '*sternentur*'? cf. 417, 7.

762 adn. '*Ovidius de philomena*' iam Barberinianus 8, 26 s. XIII; etiam Palatinus 910 s. XV.

763<sup>a</sup>, 10. De heptametris cf. etiam c. 224, 6 et 949, 5 cum adnott.

764<sup>a</sup>: Palatinus 1716 s. X.

772<sup>b</sup>: huc pertinet adn. ad c. 527 posita.

774, 14 '*Tenerque . . bucus*' Haupt.

776, 1 '*mole sub hac*' legitur etiam c. 512, 2. 886, 5.

Ad '*celavit membra*' cf. '*posuit cineres*' 670, 1.

786. Parisinus 14914 s. XII—XIII (contuli 1906): '*De ermafrodito*' 1 '*Dum*' 4 '*ermafr.*' 7 '*ascendo*' 9 '*anne*' 11. 12 *desunt*.

786<sup>a</sup>, 17 ad leta: '*athleta*' recte Manitiis ('*adthleta*' cod. G) Mitth. oesterr. Gesch. 18, 230; quem omnino confer.

787, 1 '*Cum*' et '*gladio*' Paris. 14914.

791 Codex lectu difficilis olim in Hiberniae urbe Armagh servabatur.

792. De codicibus cf. Notices et extraits XXII, 2, 428 (Thurot).

793 sqq. In Par. 3761 haec quoque inter alia medii aevi carmina Martialem imitantia sunt: [Ex ed. pr.

- „(1) *Olim dives eras, nunc es de divite pauper*  
*Factus. quid facit hoc? sola superfluitas.*  
*Alea, Bacchus, amor meretricum fecit egentem:*  
*Numquam, qui sequitur haec tria, dives erit.*

*Ad Cherulum*

- (2) *Cherule, tu cenas apud omnes, nullus apud te.*  
*Alterius siccas pocula, nemo tuum.*  
*Vel tu redde vicem vel desine velle vocari;*  
*Dedecus est, semper sumere nilque dare.*

*Ad Quintinum*

- (3) *Et fugis et culpas, Quintine, superfluitatem:*  
*Hoc virtutis amor non facit, immo rei.*
- (4) *Ad cenam saturum, ieiunum ad pocula Plancus*  
*Me vocat. in neutro sum tibi gratus ego.*
- (5) *Tura piper vestes argentum pallia gemmas*  
*Vendere, Milo, soles, cum quibus emptor abit.*  
*Coniugis utilior merx est, quae vendita saepe*  
*Nunquam vendentem deserit aut minuit.*

Horum epigrammatum ultimum Martiali ipsi in codice Anglicano tribuitur, de quo in ed. maiore Martialis disseruit Schneidewinus.“]

799 Monacensis: adde: ‘s. XII’ sec. Mone, Anzeiger d. d. Vorz. 1838, 506.

800 cf. B II 204. M 866.

808, 254 ‘viscera vesca’ Eussner.

831—854. Haec carmina Symmachi (Epist. I 2) hexasticha panegyrica quinque in mentem revocant.

842, 2 ‘ferox’ R.

866 sq. [Ex ed. pr. „Primum de Veneris cum Amore statua rosam auream crinibus gerente, alterum de amuleto Gorgoneo est.“]

877 cf. CIL VI, 5 (falsae), 2\* k: est in cod. Ambros.  
A 55 inf. f. 27.

890 sq. cf. adn. ad c. 715.

898 sqq. Pithoeus ipse p. 581 sic: „. . plura non modo dubiae vetustatis, sed et recentiora ac nostri fortassis saeculi, quae ex adversariis . . sine delectu congestis facile inrepserunt, eius potissimum incuria qui ea primum excerpenda et in mundum redigenda suscepit.“

891, 892: num recentia?

---

# INDICES.

## I

### INDEX SCRIPTORVM

- Alcimus carm. 233. 713—715.  
 740.  
 Alexander 786<sup>b</sup>.  
 Ambrosius 950, 6.  
 Andreas orator 494<sup>c</sup>.  
 (Appianus cf. 871.)  
 L. Apuleius 922. *Ἀνελόμενος*  
 712.  
 Asclepiadius 496. 507. 530. 541.  
 552. 563. 574. 585. 596. 607.  
 618. 629.  
 Asmenius 502. 513. 524. 535.  
 546. 557. 568. 579. 602. 613.  
 624. 635.  
 Asterius, Turcius Rufus Apro-  
 nianus 3. 491.  
 Audax 949.  
 Augustinus 484<sup>a</sup>. 487<sup>d</sup>. 489.  
 cf. 785—785<sup>b</sup>. 870. 721.  
 Augustus cf. Octavianus.  
 C. Aurelius Romulus 904.  
 Auspicius 946.  
 Avianus cf. 807.  
 Avienus, Rufus Festus 26. 876.  
 Avitus 29.  
 Ausonius 395. 639—641. 644—  
 647 (exc. 646).  
 Basilus 501. 512. 523. 534.  
 545. 556. 567. 590. 601. 612.  
 623. 634.  
 Bassus 670.  
 (Beda cf. ad 676.)  
 Bellesarius scholasticus 492.  
 (Berno cf. 727.)  
 Bonosus 280.  
 Brutus 950, 12.  
 'Caesar' 233. cf. 889.  
 Caesar Augustus 655. 672. cf.  
 Octavianus.  
 Calbulus grammaticus 378.  
 Callimachus 896 (?).  
 Campanianus 772.  
 Cato 387. — 664. — 716. —  
 cf. ad 658.  
 Celsus v. Cornelius.  
 Chintila rex 494.  
 Cicero, M. cf. 268 et Tullius.  
 cf. 784 sq.  
 Cicero, Q. 642.  
 Citherius rhetor 484<sup>b</sup>. cf. ad  
 893.  
 Claudianus 494<sup>a</sup> <sup>b</sup>. 652. 759.  
 cf. 742—760. 878—879.  
 Claudius 723.  
 (Columbanus cf. ad 676, 689.)  
 Cornelius Celsus 899.  
 Cornelius Gallus 242. cf.  
 914—917.  
 Coronatus v. cl. 223. 226. 228.  
 Cyprianus 689<sup>b</sup>.



- Damasus papa 720<sup>b</sup>.  
 Dominus papa: ad 669.  
 Donatus 227.  
 Dracontius 874<sup>a</sup>. <sup>b</sup>. cf. ad 889.  
 Dynamius 786<sup>a</sup>.  
 Epicurus cf. 873<sup>a</sup>.  
 Euantius, Domnus 669.  
 Eucheria 390. cf. ad 728.  
 Euclerius comes 789.  
 Eugenius Toletanus cf. ad 658.  
 Euphorbius 504. 515. 526. 537.  
 548. 559. 570. 581. 592. 603.  
 626. 637.  
 Eusthenius 497. 508. 519. 542.  
 553. 564. 575. 586. 597. 608.  
 619. 630.  
 Favi(a)nus cf. Remius.  
 Faustus praef. I, XXVIII.  
 Flaccus cf. ad 709.  
 Flavius Felix v. cl. 254.  
 Felix v. cl. 210—214.  
 (Filocalus cf. ad 120.)  
 Florentinus 376.  
 Florus 87. 245—252.  
 (Fulbertus cf. 741.)  
 Gallienus imp. 711.  
 Germanicus Caesar 708. 709.  
 (Godefridus Remensis cf. 803.)  
 Hadrianus imp. 392—393(?).  
 cf. 660. ad 708. ad 903.  
 Hieronymus cf. ad 802.  
 Hilarius Arelatensis 487.  
 Hilasius 506. 517. 528. 539.  
 550. 561. 572. 583. 594. 605.  
 616. 627.  
 (Hildebertus cf. 716 add. 786.  
 787.)  
 Honorius scholasticus 666.  
 Hosidius Geta 17.  
 Isidorus cf. ad 483 sq.  
 Iulianus 505. 516. 527. 538.  
 549. 560. 571. 582. 593. 604.  
 615. 638.  
 Iulius 890.  
 Iulius Caesar cf. ad 709. ad 889.  
 Lactantius 485<sup>a</sup>. cf. ad 286.  
 Laetus Avianus 925.  
 Laurentius 6<sup>a</sup>.  
 Liberatus scholasticus 493.  
 Lindinus 28.  
 Lucanus cf. 485<sup>c</sup> et 668. cf.  
 ad 286. 719<sup>c</sup>. 806.  
 Luxorius v. cl. et sp. 18.  
 37. 203. 287—375. praef. I,  
 XXVII sq., ubi Lisorius. cf.  
 ad 810.  
 Marcellus (Empiricus) cf. ad  
 719<sup>c</sup>.  
 Marcus monachus 689<sup>c</sup>.  
 Martialis 26. 275. 276. cf. 892.  
 (Matthaeus Vindocinensis cf.  
 786.)  
 Mavortius 10. 16.  
 Maximinus 499. 510. 521. 532.  
 543. 566. 577. 588. 599. 610.  
 621. 632.  
 Meleager 891.  
 Menander cf. 712.  
 Merobaudes vel Claudianus  
 878.  
 Modestinus 273.  
 Modestus 900.  
 Nemesianus cf. 883. 884.  
 Nero imp. cf. ad 392.  
 Octavianus v. inl. 20.  
 Octavianus Augustus 719<sup>c</sup>.  
 (cf. ad 709).  
 Olybrius 772.  
 Ovidius 262. 269.  
 Ovidio tributa 1. 2. 634. 672<sup>a</sup>.  
 674. 682. 787.  
 Palladius 495. 518. 529. 540.  
 551. 562. 573. 584. 595. 606.  
 617. 628.  
 Parthenius presbyter 763<sup>a</sup>.  
 Patricius 791. alius (vel Pa-  
 tritus) 941.  
 Paulinus Nolanus cf. ad 928.  
 Paulus Diaconus 481, 63. ad  
 709.  
 Paulus Quaeator 950, 5.  
 Pentadius 234. 235. 265—268.

- Petronius Arbiter 218. 464—479. 650. 651. 690—699. (700—701?) (cf. ad 927.)  
 Petrus referendarius 380.  
 Phocas grammaticus urbis Romae 671.  
 Plato cf. ad 490. 716.  
 Plinius, C. Caecilius Secundus 710.  
 Pompilianus 498. 509. 520. 531. 554. 565. 576. 587. 598. 609. 620. 631.  
 Pomponius 719<sup>a</sup>.  
 Ponnanus 274.  
 Porfirius 81.  
 Possidonius 950, 1.  
 Priscianus grammaticus (486) 679.  
 Probus (Aemilius) 783.  
 Propertius, Sextus 264.  
 Prosper 493<sup>a</sup>.  
 Rabirius (?) I.  
 Regianus 270—272.  
 Remius Favinus 486.  
 Reposianus 253.  
 Rufinus cf. 486. 732.  
 Ruricius 947.  
 Rusticius 785<sup>c</sup>. 948.  
 (Sedulius: cf. 491—493. 719<sup>d</sup> adn.)  
 Seneca 232. 236. 237. cf. 396 sqq. (667) 898. ad 911.  
 Severus Sanctus fides.. Endelechius 893.  
 Sidonius Apollinaris cf. ad 891.  
 Sidonius subdiaconus 719<sup>c</sup>.  
 Silvius 689<sup>a</sup>.  
 Sisebutus rex 483.  
 Sulpicius Carthaginensis 653.  
 Sulpicius Lupercus Servasius Junior 648. 649.  
 Symmachus 933.  
 Symphosius scholasticus 286.  
 Terentius cf. 487<sup>c</sup>.  
 Theodosius imp. cf. 724. 783.  
 Tiberianus 490. 719<sup>b</sup>. 809.  
 Traianus imp. ad 392.  
 Tuccianus 277. 278.  
 Tullius Marcus 901. cf. Cicero.  
 Tullius 481. — 772<sup>b</sup>. — 873<sup>a</sup>.  
 Varro Atacinus 414.  
 Vergilio tribuuntur 160 cf. 161. 256—263 (de 262 cf. Ovidius). 637. 644—646. 673—674<sup>a</sup> (675). 686. 760<sup>a</sup>. <sup>b</sup>. 773—775. 812. 813. 950, 3. — Vergilius commemoratur 1. 2. 158. 222 sq. 233. 242. 244. 255. 264. 507—518. 555—566. 591—602. 634. 653 sqq. 671 sq. 713. 717. 720<sup>a</sup>. 725. 49. 735. 738. 740. 742, 4. 777 sq. 800.  
 Centones Vergiliani 7—18. 719. 719<sup>a</sup>. cf. 686. 948.  
 Vergilius Scottus (?) 675.  
 Vespa 199.  
 Vestricius Spurinna 918—921.  
 Vitalis 500. 511. 522. 533. 544. 555. 578. 589. 600. 611. 622. 633.  
 Vitalis mimus 487<sup>a</sup>.  
 Vomanus 503. 514. 525. 536. 547. 558. 569. 580. 591. 614. 625. 636.
-

## II

## INDEX CODICVM

saeculo XII antiquiorum, qui plus quam uno loco afferendi erant. Accedunt ex recentioribus pauci.

- Ambrosianus D 48 inf. saec. X.  
c. 488. 676. 680.
- Ambrosianus M 79 sup. s. XII.  
c. 639. 640. 664. 680<sup>a</sup>.
- Angelicanus V 3, 22 s. XI.  
c. 286. 493<sup>a</sup>. 658. 664. 719<sup>d</sup>.  
720<sup>b</sup>.
- Antverpiensis 126 s. X. c. 268.  
491—498<sup>a</sup>. 494<sup>c</sup>. 719<sup>d</sup>.
- Bellovacensis Bineti v. praef. I,  
XXXIII. II, 388.
- Bernensis 109 s. X. 689<sup>a</sup>. 719<sup>f</sup>.
- Bernensis 165 s. IX. 1. 2. 672.
- Bernensis 167 s. IX—X. 1. 2.  
256 sq. 392. 634. 672.
- Bernensis 172 s. X 1. 2. 634.  
672.
- Bernensis 184 s. IX—X 1. 2.  
586. 630. 631. 634.
- Bernensis 255 + 239 s. IX  
1. 2. 634.
- Bernensis 363 s. VIII. 485<sup>c</sup>.  
487<sup>c</sup>.
- Bernensis 441 s. IX 640. 680<sup>a</sup>.
- Bernensis 611 s. VIII—IX 481.  
484.
- Berolinensis Diezianus B 66  
s. VIII—IX. 186—188. 388<sup>a</sup>.
- Berolinensis 107 Phillippicus  
1711 s. XI c. 484, 1—9. 679.
- Berolinensis 128 Phillippicus  
1831 s. VIII—IX 394. 395.  
487<sup>d</sup>. 488. 639. 640.
- Berolinensis 131 Phillippicus  
1869 s. IX 394. 395. 639.  
640. 680<sup>a</sup>.
- Berolinensis 167 Phillippicus  
1825 s. IX. 286. 481.
- Berolinensis 180 Phillippicus  
1694 s. XII—XIII. 787. 803.
- Bodleianus auct. F 1, 16 s. X ex.  
1. 507. 634. 641.
- Mus. Britann. Regius 15 B 19  
s. IX—X. c. 26. 256 sq. 286.  
392—395. 492—498<sup>b</sup>. 605—8.  
617. 639—641. 673—674<sup>b</sup>.  
679. 680<sup>a</sup>.
- Mus. Britann. Add. 11983  
s. XI—XII 392. 709.
- Bruxellanus 1828—30 s. XI  
658. 762.
- Bruxellanus 5657—5662 s. X  
—XI 495—638 (exc. 634).
- Bruxellanus 10615—10729  
s. XII 26. 390. 760<sup>a</sup>. <sup>b</sup>. 773—  
775. 777.
- Cantabrigiensis Trinit. O 2, 24  
s. XII. 494<sup>c</sup>. 678. 680. 786<sup>b</sup>.
- Carlsruhensis 36 F a. 850.  
c. 394. 395. 483. 484. 639.  
640. 645. 664.
- Carol. 167 s. IX c. 394. 395.  
639. 640. 644—646. 676  
678—680.
- Carol. 217 s. IX—X c. 492—  
493. 719<sup>d</sup>.
- Casanatensis B IV 18 s. IX  
224. 232. 318.
- Casinensis 320 s. X—XI 390.  
494. 670.
- Cheltenhamensis 21163 s. X  
492, 1. 719<sup>d</sup>. 720<sup>b</sup>.
- Coloniensis 168 s. IX—X c. 394.  
395. 639.
- Divionenses schedae cf. praef.  
I, XXXII.

- Einsidlensis 266 s. X 485<sup>a</sup>.  
725. 726.
- Einsidlensis 319 s. X—XI  
394. 395. 488. 639. 640.  
679. 680<sup>a</sup>.
- Einsidlensis 326 s. IX—X  
485<sup>b</sup>. 641. 720<sup>b</sup>.
- Erlangensis 840 s. XI 437.  
438. 447.
- Exeteranus 3507 s. X—XI 394.  
395. 488. 615. 680. 689.
- Gothanus I 75 s. VIII—IX  
484. 492.
- Gothanus 1047 s. XV 256.  
680. 631. 674<sup>a</sup>. 800. 833.  
836. 843. 846. 847.
- Guelferbytanus Gud. 132 s. X  
486. 679.
- Harleianus 3091 s. X 394.  
395. 490<sup>a</sup>. 689.
- Harleianus 3685 s. XV 719<sup>b</sup>.  
808—810.
- Laurentianus Florent. 39, 23  
s. XII—XIII 674<sup>a</sup>. 740.
- Lipsiensis I 74 s. IX—X 23.  
31. 39. 97. 160. 256. 257.  
259. 261. 276. 389. 481. 674.  
950, 13.
- Matritensis Tol. 14, 22 s. IX—X  
658. 669. 727.
- Matritensis nat. Ee 40 a. 1026:  
c. 484. 488. 645.
- Mellicensis s. XI: 484. 641.  
663. 672. 760<sup>a</sup>.
- Mettensis s. XI in.: 567—578.  
591—602.
- Monacensis 305 s. XII 1. 2. 160.  
256. 392. 664. 672. 760<sup>a</sup>. <sup>b</sup>.
- Monacensis 6911 s. XIII—XIV  
437. 438. 440. 447. 495—637.  
720<sup>b</sup>. 804.
- Monacensis 14505 s. XI 675.  
762.
- Monacensis 19413 c. s. XI.  
c. 1. 268. 762. 772<sup>b</sup>. Isidori  
in bibliotheca versus.
- Oxonienensis S. Ioh. 18 s. XI  
488. 676. 678. 680. 680<sup>a</sup>. cf.  
Bodleianus.
- cod. S. Oyan s. XI, cf. II,  
p. 372.
- Palatinus Vatic. 487 s. IX  
1. 394. 395. 494<sup>a</sup>, 22 sq. 495—  
590. 615—619. 672. 674<sup>a</sup>.  
720<sup>a</sup>, 1—6.
- Palatinus 1448 s. IX—X 394.  
395. 639.
- Palatinus 1753 s. IX—X 286.  
719<sup>a</sup>.
- Parisinus 2772 s. X—XI 1. 2.  
487<sup>a</sup>. 490. 495—506. 516.  
567—590. 638. 640. 672.  
689<sup>b</sup>. 727.
- Parisinus 2773 s. XI 286. 632.  
ad 658. ad 674. 680<sup>a</sup>. 721.  
738<sup>a</sup>.
- Parisinus 2832 s. IX 669. 689<sup>b</sup>.
- Parisinus 3761 s. XIII 487<sup>c</sup>.  
630. 631. 683. 786. 793—797.  
II, p. 391.
- Parisinus 4883 A s. XI 181, 3.  
488—490<sup>a</sup>.
- Parisinus 4887 s. XII 641.  
644. 645. 647.
- Parisinus 5543 s. IX 394. 395.  
483. 639. 640.
- Parisinus 5596 s. IX 286. 481.
- Parisinus 6630 s. XIII 660.  
667. 709.
- Parisinus 7362 s. XIII 394.  
488. 676. 680.
- Parisinus 7533 s. X 483. 737.
- Parisinus 7886 s. IX—X 394.  
395. 639. 680.
- Parisinus 7927 s. X 1. 2. 644—  
646. 672.
- Parisinus 8069 s. X—XI cf.  
praef. I, XLI sq. II, p. 385.
- Parisinus 8071 s. IX—XI  
(Thuanens) cf. praef. I,  
XXXIV sq. II, p. 372.
- Parisinus 8088 s. XI 286. 738<sup>b</sup>.

- Parisin. 8093 s. IX (VIII?) 1. 2.  
 26. 160. 256. 257. 261. 495—  
 561. 615—627. 630—632.  
 644—646. 669—672.  
 Parisinus 8094 s. XI 492—493<sup>a</sup>.  
 670. 682.  
 Parisinus 8319 s. XI 286. 487<sup>a</sup>.  
 491. 667. 683. 687. 720. 767.  
 768.  
 Parisinus 8440 s. X 286. 390.  
 658. 728—730.  
 Parisinus 9344 s. XI 1. 181.  
 392 (bis). 634. 672<sup>a</sup>. 772.  
 Parisinus 9347 s. IX 491—  
 493. 689<sup>a</sup>. 716.  
 Parisinus 10318 s. VII—VIII  
 (Salmasianus) 7—388.  
 Parisinus 12117 s. XI 486.  
 679. 741. 761.  
 Parisinus 13026 s. IX(—X)  
 392. 393. 507—518. 555—7.  
 641. 645. 717. 718.  
 Parisinus 16236 s. X—XI 672<sup>a</sup>.  
 760<sup>a</sup>.  
 Petropolitanus F 14, 1 s. VIII  
 —IX 31, 2 post 160 (Anguis  
 aper . . Sus iacet . .). 256.  
 286. 487<sup>a</sup>.<sup>b</sup>.  
 cod. Reginae (vulgo Reginen-  
 sis) Vatic. 123 s. XI 116.  
 117. 488. 639. 676. 680.  
 Regin. 215 s. VIII—IX 181, 3.  
 488—490<sup>a</sup>. 679.  
 Regin. 300 s. XI 491—493.  
 716.  
 Regin. 421 s. XI 487<sup>d</sup>. 682.  
 685. 686. 689. 721. 738<sup>a</sup>.<sup>b</sup>.  
 Isidori in bibl. versus.  
 Regin. 438 s. X 640. 676.  
 678—680.  
 Regin. 1260 s. IX—X 483.  
 484. 676. 679.  
 Regin. 1414 s. XI 397—399.  
 487<sup>a</sup>.  
 Regin. 1578 s. XI 487<sup>a</sup>. 658.  
 Regin. 2078 s. IX(—X) 26.  
 256. 257. 286. 487<sup>a</sup>. 492.  
 493. 669. 679.  
 Rehdigeranus Vratislav. I 6, 17  
 s. XIV—XV: 663. 760<sup>a</sup>.<sup>b</sup>.  
 773—782 (exc. 779. 780).  
 Remensis 739 (743) s. XIII ex.  
 787. 796. 801—3.  
 Sangallensis 184 s. X—XI  
 394. 395. 488. 640. 688.  
 Sangallensis 250 s. IX 394.  
 395. 640. 679. 680. 688.  
 Sangallensis 251 s. IX 394.  
 395. 488. 639. 640. 680.  
 Sangallensis 273 s. IX 286.  
 495—550.  
 Sangallensis 397 s. IX med.  
 1. 26. 268. 394 sq. 488. 639.  
 640. 644—646. 664. 672<sup>a</sup>.  
 688. 772<sup>b</sup>.  
 Sangallensis 450 s. IX 286.  
 488. 640. 680. 680<sup>a</sup>.  
 Sangallensis 459 s. X 394 sq.  
 488. 639. 640. 676. 679.  
 Sangallensis 877 s. IX 487<sup>a</sup>.  
 491. 684.  
 Sangallensis 878 s. XI 488.  
 665. 686. 689<sup>a</sup>.  
 Sangallensis 899 s. X 31.  
 39. 160. 259. 261. 392. 641.  
 644—647. 664. 682. 685.  
 738<sup>a</sup>.<sup>b</sup>. 950, 9; 10.  
 Turicensis 78 (451) s. IX 487<sup>a</sup>.  
 495—590. 658. 664. 682—  
 689<sup>a</sup>. Isidori in bibliotheca  
 versus.  
 Urbinas 290 s. XI, ex parte  
 s. XIII 394. 395. 486. 488.  
 639. 640. 679.  
 Valentianus sive Valencenensis  
 145 s. XII: 647. 787.  
 Valentianus 380 bis s. X: 394.  
 395. 639. 640. 679. 680<sup>a</sup>.  
 Valentianus 387 s. IX 390. 494.  
 Valentianus 389 s. IX ex. 1. 2.  
 507—518. 543—578. 603—  
 614. 627. 631. 633. 634.

- Valentianus 393 s. IX 487.  
487<sup>b</sup>. 645. 647. 660—664.  
679.
- Valentianus 394 s. X 664. 727.
- Valentianus 396 s. IX (XV)  
687. 869.
- Vallicellanus B 41 s. XI ex.  
647. 667.
- Vaticanus (cf. Palatinus, cod.  
Reginae, Urbinae).
- Vaticanus 639 s. XI 83. 762.  
772<sup>b</sup>.
- Vaticanus 644 s. X 394. 395.  
488. 639. 640. 676. 678—680.  
783. s. XI: 736. 741.
- Vaticanus 645 s. IX 394. 395.  
639.
- Vaticanus 1575 s. XI: 1. 2.  
242. 256. 257. 495—517. 672.
- Vaticanus 2809 s. XI: 742.  
748—753. 759.
- Vaticanus 3252 (Bembinus)  
s. IX: 1. 2. 160. 256. 257.  
644—646. 672.
- Vaticanus 4493 s. X: 629. 633.  
679.
- Vaticanus 9135 s. XVII: 665.  
680<sup>a</sup>. 743—749. 751—753<sup>a</sup>.
- Venetus Bessar. 497 s. XII  
631. 790<sup>a</sup>.
- Veronensis 163 s. IX in. 485<sup>a</sup>.  
494<sup>a</sup>. <sup>b</sup>.
- Vindobonensis 113 s. X 507—  
518. 672.
- Vindobonensis 2521 s. XII  
892. 393. 437. 438. 447. ad  
677. 709. 716. 786.
- Vossianus Leidensis fol. 111  
s. IX: 1. 2. 639—657<sup>c</sup> (exc.  
646). cf. 672.
- Vossianus q. 33 s. X 26. 392.  
393. 484. 485<sup>a</sup>. 486. 627. 645.  
658. 664. 727, 15—22. 732.
- Vossianus q. 69 s. X 890. 494.  
670.
- Vossianus q. 86 s. IX cf. praef. I,  
XXXVII sq. Praeterea in-  
sunt c. 26. 639. 641. 645.
- Vossianus oct. 15 s. XI 645.  
680. 761.
- Vossianus oct. 96 s. XV 645.  
760<sup>a</sup>. <sup>b</sup>.

### III

#### INITIA CARMINVM

- Ablatus mihi Crispus 445.
- Accensa in Venerem 35.
- Accusas proprios cur 343.
- Accusare et amare 701.
- Acidos haec cernis 886.
- Ad Boreae partes 679.
- Ad cenam saturum p. 391.
- Ad cenam Varus 796.
- Adeste Musae maximi 635.
- Ad fora pictoris 807.
- Adludunt pavidum 238<sup>a</sup>.
- Ad Turnum propere 599.
- Aedibus in nostris volitans 106.
- Aeneas et Amor 805.
- Aeneas primo Libycis 1.
- Aeolus inmittit ventos 591.
- Aere cavo falsam 282.
- Aërio victus dependet 173.
- Aeris fulgiduli nitens 355.
- Aestatis Maius 864.
- Ales dum madidis 810.
- Ales virgo leo crevit 180.
- Alma Venus [quondam] 874<sup>b</sup>.
- Almo Theon Thyrsis 393.
- Alter Niliaco tumulto 454.
- Amare liceat si potiri 712.

Ambitur gemini 873<sup>a</sup>.  
 Amisit proprias vacuato 225.  
 Amnis ibat inter herbas 809.  
 Amnis iter plauastro 539.  
 Amphitheatralem podium  
 373.  
 Amphitheatrales mirantur  
 346.  
 Andromacham atque Hele-  
 nam 310.  
 Angelus adloquitur 879.  
 Anguis aper iuvenis *ad* 160.  
 Ante bonam Venerem 271.  
 Ante dies multos nisi 459.  
 Ante rates Siculo 440.  
 Ante suum gremium 688.  
 Anxiam interea plebem 719<sup>a</sup>.  
 Apparet mendax inlimi 523.  
 Apros et capreas 307.  
 [A]quales ego mane 84.  
 Ardet amore gravi 594.  
 Ardet amore sui 146.  
 Ardua montanos inter 350.  
 Arma tuli quondam 845.  
 Arma virumque canit *in* 653.  
 654.  
 Armorum virtute potens 840.  
 Arretine calix, mensis 259.  
 Artatur niveus 490<sup>a</sup>.  
 Artis opisque tuæ 8.  
 A silvis ad agros 514.  
 Aspera diverso lassatur 223.  
 Aspera dum quaterent 254.  
 Aspice fulgentis tectis 119.  
 Aspice si Thomarim *ad* 859.  
 Aspice ut insignis vacua 13.  
 Augustine, tonans 493<sup>b</sup>.  
 Aurea concordii quæ fulgent  
 390.  
 Aurea mala mihi 218.  
 Aurea matronas claudit 101.  
 Auro quid melius? iaspis 799.  
 Aurora Oceanum croceo 579.  
 Aurum quod nigri 719<sup>b</sup>.  
 Ausoniis numquam tellus 419.  
 Ausus post veteres tuis 287.

Aut Asia aut Europa 403.  
 Aut hoc risit Amor 85.  
 Bacche, vitium repertor 245.  
 Baiarum dum forte 873<sup>b</sup>.  
 Barbara præruptis 237.  
 Barbatî pecoris 187.  
 Basia coniugibus 681.  
 Bella die noctuque 341.  
 Bellerophon superans 97.  
 Bellipotens Mavors 272.  
 Bis deni binique 680<sup>a</sup>.  
 Bis sena mensum 680.  
 Bis sex signiferæ 678.  
 Blanditias fera mors 81.  
 Blandum mellis opus 231.  
 Boletos solus 950, 13.  
 Bucolica Ausonio 557.  
 Bucolica expressi 515.  
 Caballina furens 130.  
 Caeca profanatas 689<sup>c</sup>.  
 Caeduntur rastris veteris 100.  
 Caesar ad imperium 848.  
 Caesareos toto referens 854.  
 Caesaris a. . ap. . I.  
 Caesaris ad valvas 877.  
 Callidus Afer eris 901.  
 Calliope madido 285<sup>a</sup>.  
 Candida iam nostris 728.  
 Candida per silvas 9.  
 Candida Phoebeo præfulgent  
 132.  
 Candida sidereis ardescunt  
 217.  
 Candida sidereo fulgebat 20.  
 Cantica gignit amor 277.  
 (Capricorni sidere frigens *cf.*  
 864.)  
 Captus amante puer 72.  
 Carmina mortifero 412.  
 Carmina si fuerint 675.  
 Carmina Vergilii *adn.* 507.  
 Carmina Vergilius 653.  
 Carmine bucolico nitui 566.  
 Carmine dulcis olor 59.  
 Carminibus pecudes 510.  
 Carminis Iliaci libros 222.

Carminum interpres 294.  
 Carpit blanda suis 116.  
 Castellane sorex 205.  
 Causidicus pauper 148.  
 Cauta nimis spinam 371.  
 Cauta quidem genetrix 118.  
 Cecropias noctes 904.  
 Cedite Romani 264.  
 Cerne Arabem Myrrham 928.  
 Cerne hic ora sacri 846.  
 Cervus aper coluber 391.  
 Cessit Lyaei sacra fama 360.  
 Cherule tu cenas II p. 891.  
 Chrysocome gladium 267.  
 Circus imago poli 197.  
 Clara sub aethereis 545.  
 Clarus inoffenso 638.  
 Claudius egregie vixit 853.  
 Clio gesta canens 664.  
 Clio saecula retro 88.  
 Cogitat Vrsidius 875.  
 Cogitur Aeneas 592.  
 Collibitum est nobis 485.  
 Collis sum collisque fui 685.  
 Collisi silicis 943.  
 Conditus hic ego sum 518.  
 Coniugis arte decus patriae 47.  
 Conlatum vitae 689.  
 Conpedibus nexi quidam 339.  
 Conponis fatuis dum pueris 316.  
 Conquerar an sileam 794.  
 Conspicua primum specie 729.  
 Constructas inter moles 369.  
 Consules fiunt quotannis 252.  
 Contentus modico tectique 838.  
 Conubii bellique deas 163.  
 (Conveniunt subito cuncti 687.)  
 Convivae, tetricas 719.  
 Corduba me genuit 485°. 668.  
 Corduba solve comas 409.  
 Corniger in primis Aries 622.  
 Cor non laudo hominis 902.  
 Corpore par querulis 296.

Corpus in hoc tumulto 604.  
 Corsica Phocaico tellus 236.  
 Cras amet qui numquam 200.  
 Crede prius veniens 378.  
 Crede ratem ventis 268.  
 Credita virgo parem 43.  
 Credite victuras anima 487<sup>b</sup>.  
 Cresciture ferox 207.  
 Crevit ad ornatum 320.  
 Crinibus ambrosiis 283.  
 Crispe meae vires 405.  
 Cui dedit hirsutus nomen 833.  
 Cui pater amnis erat 265.  
 Cum cretam sumit 436.  
 Cum famulis telisque 342.  
 Cum foderet gladio 787.  
 Cum mea me mater 786.  
 Cum nemus omne suo 884.  
 Cum patrem et patrios 924.  
 Cum possis parvo sumptu 103.  
 Cumque serenifluo 241.  
 Cum radiis imbres et 552.  
 Cum saltas misero Gattula 361.  
 Cum sua cornua 772.  
 Cum sol ardentes radios 544.  
 Cum te Barbati referas 156.  
 Cum te diversis 689<sup>b</sup>.  
 Cum te mortalem 873<sup>a</sup>.  
 Cum tetigit nubes 548.  
 Cura labor meritum 667.  
 Cur differs mea lux 460.  
 Cur mihi fons 949.  
 Cygneas genitor 141.  
 Cypris candenti 356.  
 Dalmatiane, iugi 723<sup>a</sup>.  
 Da sensus mihi Phoebe 27.  
 Dat Veneri malum 166.  
 Dea sancta Tellus 5.  
 Dedecus o iuvenum 255.  
 Defensor patriae 631.  
 Defensor probe tristium 149.  
 Defleram iuvenis tristi 760<sup>a</sup>.  
 Defugiens pontum silvas 151.  
 Deidamia virum qua 53.  
 Delectat variis infundere 124.



- Delos iam stabili 707.  
 Demetrium Antigoni 855<sup>a</sup>.  
 Dente perit Lycabas 905.  
 De numero vatium 740.  
 Desidiam nolis, sed nec 926.  
 Desine Troia tuos 162.  
 Dicite cum melius 878<sup>c</sup>.  
 Dicite qui colitis 4.  
 Dic mihi, parve puer 808.  
 Dic quid agis, formosa 24.  
 Dictantes Medici 899.  
 Diligit informes 329.  
 Diogenem meretrix 374.  
 Dira patet Iani 394.  
 Dirum locasta nefas 74.  
 Disce pium facinus 325.  
 Disciplinarum esse hominem 365.  
 Discipulis cunctis 494.  
 Discipulum medicus 159.  
 Discite securos non 253.  
 Discolor aetheriis apparet 546.  
 Discolor ancipiti sub 192.  
 Discrimen vitae ludit 167.  
 Dispersit remeans 168.  
 Dissona vox hominis 730.  
 Distinxi emendans 3.  
 Diva potens nemorum 950, 12.  
 Diversis iuvenes Asia 456.  
 Divitias grandesque epulas 321.  
 Docta manus saevis 334.  
 Doctiloqui carmen 717.  
 Doctrinae antistes 612.  
 Doctus Apollineo 114.  
 Donatistarum crudeli 484<sup>a</sup>.  
 Dulce malum Siren 494<sup>a</sup>.  
 (Dulce sopor fessis. cf. 798<sup>a</sup>.)  
 Dulces Vestricii iocos 918.  
 Dulcia non meruit 785<sup>a</sup>.  
 Dulcis amica veni 762.  
 Dum bibis solus pateras 311.  
 Dum dubitat natura 263.  
 Dum mundum natura 389.  
 Dum non laeta fuit 873<sup>d</sup>.  
 Dum putat esse parem 39.  
 Dumque colorati 950, 6.  
 Dum sis patris heres 191.  
 Dux Aries et frons 619.  
 Dux gregis et placidum 625.  
 Effigies liquido resp. 528.  
 Effingit species pur. 529.  
 Ego haec, ego arte 774.  
 Ego nata duos patres 481.  
 II p. 376.  
 Egregium forma iuvenem 15.  
 Eloquio princeps, magnis 613.  
 Eminent impletus 176.  
 En adsum Caesar 850.  
 En dat aperturam 673.  
 (En silvis caesa add. 388<sup>a</sup>.)  
 Ergone supremis potuit 672.  
 Esset causicidi si par 340.  
 Esse tibi videor demens 431.  
 Est et Non cuncti 645.  
 Est locus in primo felix 485<sup>a</sup>.  
 Est mihi rus parvum 433.  
 Esto nunc sol testis 17.  
 Est ubi non imber 798<sup>a</sup>.  
 Et fugis et culpas II p. 391.  
 Et genus et nomen 843.  
 Et raucos timuit 950, 2.  
 Et tetracem, Romae 883.  
 Euphrates ortus, Rhenus 421.  
 Excedunt cunctos hi 785.  
 Excipit ingentem 384.  
 Execi species viri 295.  
 Eximius Perdicca 220.  
 Ex oriente dei noctis 182.  
 Exoritur Phoebus 585.  
 Exprimit oppositas 522.  
 Extat causa mali 165.  
 Extollit celsas 304.  
 Extulit Oceano 581.  
 Exultent Apono 36.  
 Exurgens Chelas 677.  
 Fabula constituit 867.  
 Faex Garamantarum 183.  
 Fallunt nos oculi 650.  
 Fata per humanas 406.  
 Fave sancta deum 919.

- Fausta novum domini 120.  
 Fecit amore viam 48.  
 Felices illos qui te gen. 381.  
 Felix marinis alitibus 305.  
 Feltria perpetuo nivium 889.  
 Femineo geminum 107.  
 Fert miseranda caput 45.  
 Fervidus axe Pelops 67.  
 Filia Solis 732.  
 Filius Aurorae 189.  
 Fingis superbum quod 315.  
 Flammea perspicuis 122.  
 Flecte truces animos 505.  
 Flexilis obliquo 139.  
 Flora venit, quae Flora? 747.  
 Flore solum vario 578.  
 Flumina verna cient 642.  
 Foeda est in coitu 700.  
 Fonte lavat genitor 688.  
 Fonte repulsatur 530.  
 Fontibus in liquidis parvum 772<sup>b</sup>.  
 Fontibus in liquidis simplex 527.  
 Fontis aquae reddunt 521.  
 Forma meae catulae 359.  
 Forma percussus 525.  
 Formas pura refert 520.  
 Formosa es, fateor 446.  
 Formosissima Lai 892.  
 Formula vivendi II p. 182.  
 Forte erat Aurorae 746.  
 Forte iacebat Amor 273.  
 Fortiter in vita 944.  
 Fortunae et virtutis 933.  
 Fraude carete graves 496.  
 Frigoribus pulsus 568.  
 Frondibus et membris 172.  
 Fulgens Eunomia 768.  
 Fulget et in patinis 152.  
 Fulget honorifico 117.  
 Fundit et haurit aquas 284.  
 Funera Lemniadum 65.  
 Funere turbat equos 57.  
 Garrula quod totis 452.  
 Gaudeo quod me nimis 326.  
 Germanos domui Caesar 849.  
 Gillo vomit gelidum 136.  
 Gorgoneos vultus 338.  
 Graecia bellorum 447.  
 Graecinum virgo 797.  
 Graecule consueta 127.  
 Graiugenas acies 861.  
 Gramineo, formose 950, 10.  
 Grata voluptatis 353.  
 Gratia magna tibi 79.  
 Hactenus me intra vurgam 19.  
 Haec ait et tremulo 475.  
 Haec Augustini ex sacris 493<sup>a</sup>.  
 Haec pictura docet 761.  
 Haec poterant celeres 133.  
 Haec quoque Symphosius 286.  
 Haec tibi, Vergili 561.  
 Haec urbem circa 417.  
 Hanc puto de proprio 366.  
 Hannibalem et longos 945, 2.  
 Has acies bello similes 82.  
 Heia, viri, nostrum 388<sup>a</sup>.  
 Hermes cunctorum thalamos 337.  
 Hesperie lateri 704.  
 Heu dolor! est magnis 345.  
 Heu misera in nimios 649.  
 Hic Cytherea tuo 202.  
 Hic data Vergilio 516.  
 Hic est ille suis 266.  
 Hic est qui vitam 836.  
 Hic gemini fratres 661.  
 Hic iacet Arpinas 603.  
 Hic Iani mensis sacer 395.  
 Hic nova qui celsae 882.  
 Hic posuit cineres 670.  
 Hic quem cernis Athos 461.  
 Hic specular renitens 950, 1.  
 Hic ubi Baiarum 110.  
 Hic ubi conspicuis 210.  
 Hildirici regis fulget 203.  
 Hinc crux sancta 379.  
 Hinc est quod populus 927.  
 His constat Veneri 134.  
 His contempta deum 135.  
 Hispidus tota facie 358.

- Historias primo 664<sup>a</sup>.  
 Hoc iacet in tumulo 556.  
 Hoc opus egregium 724.  
 Hoc sibi lusit opus 703.  
 Horrida cornuto 195.  
 Hortis Hesperidum 885.  
 Hortus erat Veneris 86.  
 Hortus quo faciles 332.  
 Hos ego versiculos 257.  
 Huc mihi vos largo 710.  
 Humor alit segetem 260.  
 Hunc ego, o iuvenes, locum  
     775.  
 Hunc quem nigra gerit 150.  
 Hunc quis non credat 349.  
 Iam libet ad lusus 429.  
 Iam mulier sibi 223<sup>a</sup>.  
 Iam nitidum tumidis 238.  
 Iam nunc ardentes 465.  
 Icarus et Phaethon 324.  
 Ictu non potuit 398.  
 Iectofian prasino 328.  
 Igne canens belli 844.  
 Igne salutifero 347.  
 Igniculus tenuis 185.  
 Ilion in medium 367.  
 Ille ego Pannoniis 660.  
 Ille ego sum, patriam 842.  
 Ille hic magnanimus 847.  
 Illic alternis depugnat 477.  
 Imbriferas nubes 547.  
 In causa Hippolyti 688.  
 Incertum ex certo 109.  
 Incestum si promiseris 280.  
 Inclita Torquatae 835.  
 Inclitus hic Cicero est 614.  
 Indica materies 194.  
 Indica purpureo 691.  
 Indoctus teneram 96.  
 Infantem Nymphae 891.  
 Infundit nostris Titan 123.  
 Ingrati nebulae 921.  
 In gremio Veneris 34.  
 Inguine suspensam 137.  
 Inicio Furias 504.  
 In Macetum campis 855.  
 In medio generata salo 154.  
 Immensi soricis 375.  
 In parte alveoli 193.  
 In parvo magnas 377.  
 In primis te, sponse 742.  
 Inprobe distractor 161.  
 Inputat aegra toris 60.  
 Insanus vobis videor 434.  
 In Siculas iterum 595.  
 Insomnem philomela 658, 3.  
 In spatio Veneris 115.  
 Inter Amazonidas 860.  
 Inter 'eils' goticum 285.  
 Inter praecipuas 786<sup>a</sup>.  
 Intertexta rosa 705.  
 Invadunt post terga 385.  
 Inveniat quod quisque 464.  
 Invenit proprios 145.  
 Inventa est ferro 93.  
 Invictus constans 764.  
 Invictum victis 897.  
 Invisus tibi sum 416.  
 Ipse manu patiens 7.  
 Irasci victos 498.  
 Iris habet varios 553.  
 Isi, o fruge nova 743.  
 Ite agite, o iuvenes 711.  
 Ite verecundo 22.  
 Iudaeus licet et porcinum 696.  
 Iudicium Paridis 40.  
 Iunxit magnorum 438.  
 Iuppiter astra, fretum 793.  
 Iuppiter in caelis 813.  
 Iuratum tibi me 450.  
 Iurgia conflatur amor 76.  
 Iussa manus sacri 399.  
 Iusserat haec rapidis *ad* 653.  
 Iustius invidia 485<sup>b</sup>.  
 Lambere nascentis 331.  
 Laniger astrorum 618.  
 Lanigeri ductor 623.  
 Laucontem gemini 99.  
 Lecto compositus 698.  
 Ledaei partus 142.  
 Lenaeae vitisator 751.  
 Lenaeos latice 186.

- Lenta paludigenam 94.  
 Libera non hostem 422.  
 Libra vel as ex unciolis (741).  
 Lictorem pro rege 155.  
 Linea constricto 29.  
 Lingua brevis, brevitatem 790.  
 Linque tuas sedes 469.  
 Littera Pythagorae 682.  
 Littera rem gestam 663.  
 Litore diverso 413.  
 Litus harenosum 12.  
 Livor tabificum 686.  
 Luce repentina 554.  
 Lucifer annorum 352.  
 Lucifer exoritur 801.  
 Luciola effigies 684.  
 Lucis egenus, viduae 357.  
 Ludere sueta vadis 153.  
 Ludis nec superas 323.  
 Ludit cum multis 333.  
 Ludite securi quibus 499.  
 Lumina colla genae 795.  
 Luna decus mundi 723.  
 Lusori cupido 501.  
 Lusuri nummos 497.  
 Lutea fulgebat 584.  
 Lux festa sacris 928.  
 Lux mea puniceum 715.  
 Lux mundi laeta 6a.  
 Maeonio vati 713.  
 Maeonium quisquis 674<sup>a</sup>.  
 Magne, premis Libyam 400.  
 Magni animi Caesar 855<sup>c</sup>.  
 Magnus Alexander bellisque 862.  
 Magnus Alexander sum 855<sup>b</sup>.  
 Maiorum similis 772<sup>a</sup>.  
 Mandris notus olim 386.  
 Mantua, da veniam 233.  
 Mantua mi patria est 511.  
 Marcus amans puerum 760.  
 Marcus eram Cicero 607.  
 Marmoreo Licinus 414.  
 Mars gravis armorum 937.  
 Mars pater armorum 749.  
 Mars pater et nostrae 424.  
 Martia progenies 708.  
 Martis aper genitus 292.  
 Mascula femineo 111.  
 Mater me genuit 286, 318.  
 (Matris amor delictumque 916.)  
 Matronam magni vehit 939.  
 Maxima civilis belli 404.  
 Medeam fertur natos 228.  
 Me legat annales 676.  
 Me legat antiquas 737.  
 Memnonis ut genetrix 587.  
 Me nive candenti 706.  
 Mensa coloratis 748.  
 Mens tibi dira, Creon 52.  
 Mens, ubi amaris ama 78.  
 Mentitus taurum Europam 144.  
 Mergitur Hippolytus 688.  
 Militiae cultus et 128.  
 Militis in galea 695.  
 Mille hominum species 950, 8.  
 Mille post annos quater 934.  
 Mirifico nubes 549.  
 Mitte, aquila, hunc 895.  
 Moles tanta tibi 138.  
 Mollior in tactu 657<sup>b</sup>.  
 Monstrorum princeps 196.  
 Monstrum feminei 317.  
 Monte sub hoc lapidum 261.  
 Mordaces morsu 181.  
 Moribus et vultu 224.  
 Mortua fit praedo 226.  
 Musica contingens 113.  
 Nam citius flammam 476.  
 Nam nihil est quod non 470.  
 Natus in excelsis tectis 487<sup>c</sup>.  
 Naufragus eiecta 692.  
 Nectareo muro 753.  
 Nec Veneris nec tu vini 633.  
 Nec volo me summis 276.  
 Ne mirere sacri 432.  
 Ne, quaeso, ne me ad 16<sup>a</sup>.  
 Nereides freta sic 674<sup>b</sup>.  
 (. Nescio quid fugiente 655.)  
 Nescio quo stimulante 451.

- Nil mihi mors faciet 80.  
 Nilus quam riguis 372.  
 Ninus ab Assyriis 856.  
 Nobilis atque insons 92.  
 Nobilis insultat 211.  
 Nobilis et magno 669.  
 Nocte pluit tota 256.  
 Nolo ego semper idem 467.  
 Nomen amicitiae 77.  
 Nominis et formae 190.  
 Non est (falleris) haec 444.  
 Non est forma satis 479.  
 (Non fuit Arsacidum 914.)  
 Non redit in florem 25.  
 Non satis est quod nos 472.  
 Non sine mors gemitu 798<sup>a</sup>.  
 Non tibi vina placent 745.  
 Nox abit astrifero 583.  
 Nubigenae iuvenis 621.  
 Nubila cum Phoebus 551.  
 Nullum opus exurgit 418.  
 Nullus ubique potest 503.  
 Nunc vos potentes omnes 6.  
 Nuntia Iunonis 550.  
 Nymphus aeterno 722.  
 O blandos oculos 714.  
 Occidere simul Cascae 457.  
 Occisum iugulum 396.  
 Occisis proprium pars 601.  
 (Occurris cum mane 915.)  
 O Fortuna potens 629.  
 Olim dives eras II p. 391.  
 O litus vita 474.  
 Omne genus mali 171.  
 Omne quidem nimium 950, 11.  
 Omne quod natura 648.  
 Omnia casus agit 38.  
 Omnia quae miseras 694.  
 Omnia quae poscis 91.  
 Omnia quae sensu 652.  
 Omnia sunt bona 489.  
 Omnia tempus edax 232.  
 Omnipotens annosa 490.  
 Omnipotens genitor 719.  
 Omnipotens, vis trina 689<sup>a</sup>.  
 Omnis mulier intra pectus 246.  
 O pater omnipotens 789.  
 Opponis frustra rapidum 425.  
 Opprimit insontes 102.  
 Oppressit Nemeae 627.  
 Optimus est, Cleobulus ait 882.  
 Orbita signat iter 537.  
 Ordine mortis eunt 62.  
 Ore leo tergoque caper 98.  
 Orgia lassato 32.  
 O sacros vultus 430.  
 O vetustatis memoranda 671.  
 Ovorum copiosa phalanx 227.  
 Pallas tota Iovis 278.  
 Pallia nota fovet 73.  
 Pallida mole sub hac 776.  
 Pande manum genetrix 201.  
 Pandite nunc Helicon 11.  
 Pan tibi, Phoebe tibi 887.  
 (Parce, precor, virgo toties 803.)  
 Parce, puer, si forte tuas 812.  
 Parce rapax epulis 206.  
 Pars tibi, Nise, datur 258.  
 Parvula quod lusit 90.  
 Parvula securo tegitur 471.  
 Parvula succinctis 179.  
 Parvus nobilium 289.  
 Pascua rusque canens *add.*  
*ad* 507.  
 Pascasium aurigam 327.  
 Pastor arator eques 800.  
 Pastores cecini 517.  
 Pastorum Musam 720<sup>a</sup>.  
 Pastorum vates 513.  
 Patria diverso 455.  
 Pelides ego sum 630.  
 Perfida nox Danaï 58.  
 Perna lepus turtur 230.  
 Pervixi: neque enim 474<sup>a</sup>.  
 Pes est spondius 480.  
 Petroni carmen divino 890.  
 Phoebe sedens gremio 33.  
 Phoebe, fave coeptis 804.  
 Phoebus me in somnis 30.  
 Pica hominum voces 370.  
 Picta fuit quondam 274.

Pictus acu tunicas 10.  
 Pieridum columnen 494<sup>b</sup>.  
 Pingere precor pictor 23.  
 Pingitur ora Venus 61.  
 Placat busta patris 177.  
 Placat et uxoris 600.  
 Plaustra boves ducunt 540.  
 Plaustra viam carpunt 542.  
 Plena deo, moderata animo  
 767.  
 Plurima mira malum 791.  
 Pompeius totum 402.  
 Pondera Paeoniis 486.  
 Pondere detracto 300.  
 Ponite mature 506.  
 Porcius octophoro 865.  
 Post casum Troiae 593.  
 Post mille amplexus 382.  
 Postquam fixa solo 920.  
 Postquam militia 871.  
 Post tot repleta busta 809.  
 Praecedis, Vico, nec 336.  
 Praeclso exspectabili 946.  
 Praecisae silicis 131.  
 Praemia magna Dolon 63.  
 Praeteriens hominum 662.  
 Praevia flammiferi 588.  
 (Praxitelis Venerem 894.)  
 Prima Cleonaei tol. 641.  
 Prima dies Phoebi 488.  
 Prima mihi Musa 555.  
 Prima sonat quartae 738<sup>a</sup>.  
 Primus adest Aries Taurus-  
 que 615.  
 Primus ego Ausonio 562.  
 Primus habet Libycam 634.  
 Primus habet pelagique 672<sup>a</sup>.  
 Primus, Iane, tibi 665.  
 Primus in Ausonios 945.  
 Primus in orbe deos 466.  
 Primus Romanas 639.  
 Principium cui sola 785<sup>b</sup>.  
 Principium Iani 640.  
 Principium signis 624.  
 Principium vitae 922.  
 Priscos cum haberes 288.

Priscos Luxori 37.  
 Prodentem ducibus 174.  
 Prodit prole parens 70.  
 Proditor est Helles 616.  
 Prole viro regnoque 105.  
 Proles vera dei 878.  
 Pro pietate nefas 44.  
 Proponit primus liber 806.  
 Publica qui celsis 213.  
 Pulchra comis annisque 674.  
 Pulcinus milvo 869<sup>a</sup>.  
 Pulcror et nivei 864.  
 Purpura iuridicis 874<sup>a</sup>.  
 Purpureos flores 575.  
 (Quadam nocte Niger 727.)  
 Quaedam me (si credis) 435.  
 Quae dedit ipsa tulit 51.  
 Quae manus hos anim. 243.  
 Quae mihi, sancte, dabit 851.  
 (Quaenam haec forma? dei  
 896.)  
 Quae solita est ferre unda 535.  
 Qualem, Flacce, velim 275.  
 Qualem te pictor 312.  
 quales ego cf. A quales ego.  
 Qualis bucolicis 2.  
 Qualiter intacta processit 380.  
 Quam late vestros 401.  
 Quam melior, Neptune 348.  
 Quamvis ab Aurora 298.  
 Quando ponebam novellas 248.  
 Quantum ego claruerim 859.  
 Quantum fata valent 858.  
 Quantum tres Priami 344.  
 Qua puppes ibant 538.  
 Qua ratis egit iter 531.  
 Quas modo plaustra premunt  
 538.  
 Quattuor a quadro 484.  
 Qua venit Ausonias 876.  
 Quem natura marem 108.  
 (Quicquid formosum 895<sup>a</sup>.)  
 Quicquid Romani 950, 7.  
 Quicumque in libris 606.  
 Quidam concubitu 368.  
 Quid faciat laetas 2.

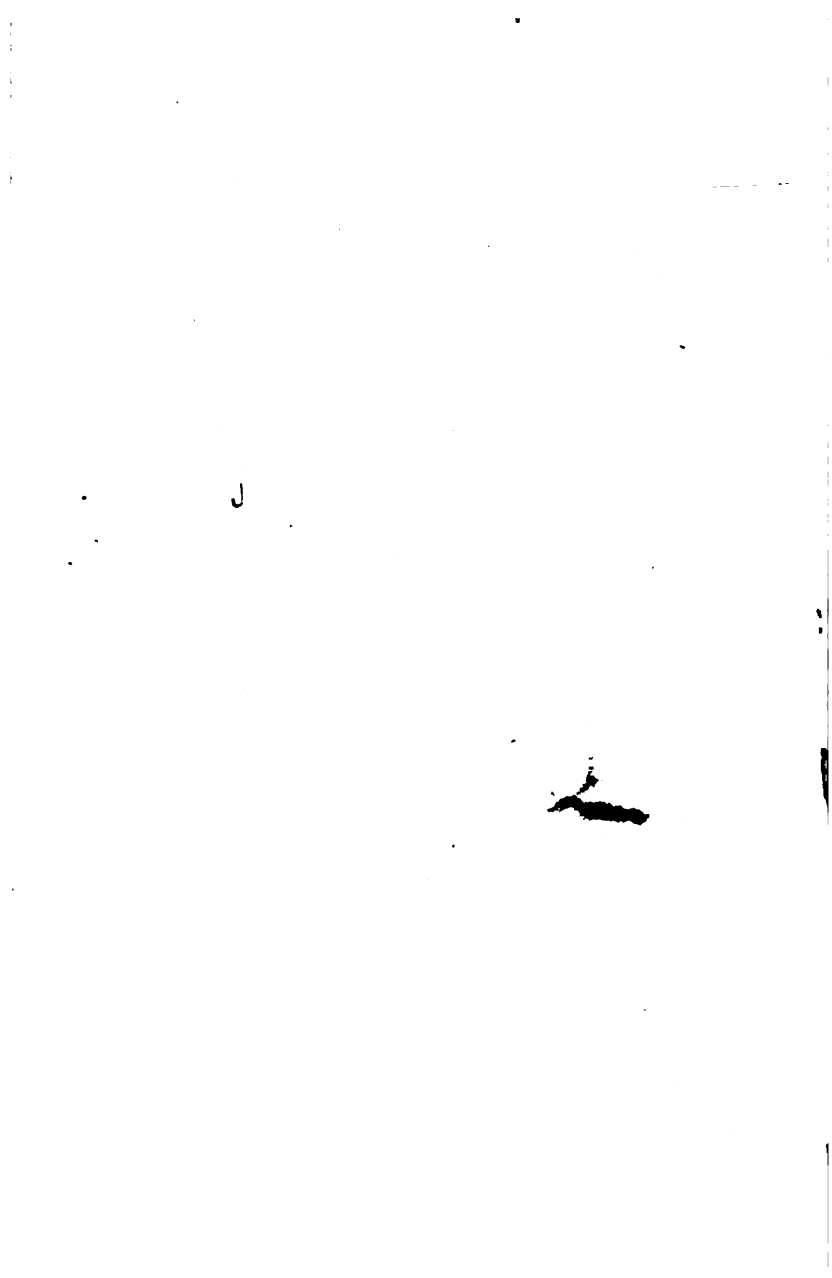
- Quid facis ut pretium 362.  
 Quid iuvat imperio 837.  
 Quidnam solivagus 893.  
 Quid prodest Martis 129.  
 Quid saevis, Cypare? 439.  
 Quid tacitus Mystes 726.  
 Quid tibi, mors, faciam 487<sup>a</sup>.  
 Qui dubias artes 925.  
 Qui fuit en patriae 834.  
 Qui mali sunt, non fuere 249.  
 Qui modica pelagus 738.  
 Qui non vult properare 478.  
 Qui pastorali 560.  
 Qui pecudes, qui rura 509.  
 Qui deus has incendit 270.  
 Quis deus hoc medium 866.  
 Qui silvas et agros 512.  
 Quis me fervor agit 240.  
 Qui splendere cupis 744.  
 Quisque gravas lacrimis 484<sup>b</sup>.  
 Quisquis adhuc nondum 437.  
 Quisquis ad ista moves 831.  
 Quisquis amat dictis 487<sup>d</sup>.  
 Quisquis Cecropias 411.  
 Quisquis Cumani 121.  
 Quisquis es (et nomen) 410.  
 Quisquis es, extremi 564.  
 Quis volucrum species 733.  
 Qui tenet eloquii 609.  
 Quod bibis [et] totum 363.  
 Quod cernis, dicor 738<sup>b</sup>.  
 Quod cernunt oculi 942.  
 Quod natum Phoebus 719<sup>e</sup>.  
 Quod te pallidulum 302.  
 Quod tua mille domus 443.  
 Quo festinus abis 303.  
 Quo fugis, Encelade II p. 384.  
 Quos paribus nutrix 936.  
 Raptus aquator Hylas 69.  
 Rauca sonora 739.  
 Reddita post longum 330.  
 Redditur effigies 519.  
 Regia festa canam 376.  
 Regia praeclaras 212.  
 Regius est Abcar 209.  
 Reliquias Danaum 71.  
 Res eadem adsidue 234.  
 (Respicis Apriles cf. 640)  
 Rex Hunerix, manifesta 387.  
 Roma labore vigil 870.  
 Romani principes 611.  
 Roma, tibi ambiguum 900.  
 Romuleum Sicula 559.  
 Romulidum ductor 719<sup>d</sup>.  
 Roscida puniceo 580.  
 Rure morans quid agam 26.  
 Rustice lustrivage 682.  
 Rutilo decens capillo 298.  
 Sacratum Phoebus Cum. 596.  
 Saepius futuis nimisque 297.  
 Salve, magne pater 811.  
 [Sancta] poli domina 750.  
 Sancta probis pax est 502.  
 Sancto Ruricius 947.  
 Sanguine Cinyphio 188.  
 Sanguine flos genitus 50.  
 Sanguine muta probat 64.  
 Saxa premunt Licinum 414<sup>a</sup>.  
 Scribere me voces 762, 45.  
 Sedulius Christi 492.  
 Sedulius domini 493.  
 Semita fit plaustro 536.  
 Semota et vasto 426.  
 Semper munditias 458.  
 Se Narcissus amat 219.  
 Sentio, fugit hiems 235.  
 Septa micant spinis 169.  
 Sera dedit Phoebus 932.  
 Serranum Vegetumque 428.  
 Servandum spurcum 204.  
 Sicanus vates silvis 563.  
 Sic Apollo, deinde Liber 247.  
 Sic contra rerum 690.  
 Sic est Maecenas 760<sup>b</sup>.  
 Sic et ames, mea lux 427.  
 Sic et membra solent 473.  
 Sic fugiens dux 790<sup>a</sup>.  
 Sicine componis 463.  
 Sic me custodi 453.  
 Sic mihi sit frater 441.  
 Sic tibi florentes 216.  
 Sic tua semper ames 83.

- Sic tua sit quamcunque 448.  
 Sidera deinde canit 654.  
 Si fontis brevis unda 666.  
 Signifer aethereus 798.  
 Signorum princeps 617.  
 Silvas rura acies *add. ad* 507.  
 Si me retro legis 656—657<sup>a</sup>.  
 Si novus a Iani 761<sup>a</sup>.  
 Sint tibi deliciae 157.  
 Si Phoebi soror es 693.  
 Si quis habens nummos 500.  
 Si quis hoc nostro 290.  
 Si quotiens peccant 262.  
 Sirenes varios 637.  
 Sit nox illa diu 699.  
 Si vere exurunt ignes 487.  
 Sol calet igne meo 221.  
 Sole recens orto 950, 8.  
 Solon praecipuus 351.  
 Sol oriens currusque 586.  
 Sol qui terrarum 18.  
 Solus habes aquila 850.  
 Somnia quae mentes 651.  
 Sortitos celsis 786<sup>b</sup>.  
 Spectantis faciem 526.  
 Sperne lucrum: versat 495.  
 Sperne mores transmarinos  
 250.  
 Spes fallax, spes dulce 415.  
 Spes ratio via vita 689<sup>a</sup>.  
 Spicula curvato 950, 9.  
 Squameus anguis erat 66.  
 Stamine resplendens 759.  
 Stat domus exerrans 383.  
 Stat duplex nullo 89.  
 Stat similis auro 170.  
 Stertis anhelanti 318.  
 Stirpe negata 322.  
 Stridula musca volans *ad* 674.  
 Stuppea suppositis 112.  
 Suave tibi nomen 753.  
 Subduxit morti 158.  
 (Subridet si, virgo 917.)  
 Sume sacer meritis 491.  
 Sum genus Aeneadam 863.  
 Sum noctis socia 658.  
 Surgit ab Oceano 590.  
 Sus iuvenis serpens 160.  
 Suspirat propriae 147.  
 Sustinet unda rotam 532.  
 Tam malum est habere 251.  
 Tandem deveniunt 597.  
 Tartaream in sedem 950, 5.  
 Tautane, infamem 208.  
 Tecta novem Phoebi 126.  
 Tectum augustum ingens 16.  
 Te cuperet Phoebus 873.  
 Te, formose Mida 725.  
 Telephus excellens 184.  
 Tempore qui laeto 981.  
 Tempore quo medio 763<sup>a</sup>.  
 Temporibus laetis 242.  
 Tempus adest. facias 945, 3.  
 Te quotiens victum 306.  
 Ter binos deciesque 647.  
 Terga bovis credens 143.  
 Ter quinos animo 785<sup>c</sup>.  
 .. terramque impresso 950, 4.  
 Ter ternae varias 199.  
 Te stola ne dubium 857.  
 Tethya marmoreo 720.  
 Te vigilans oculis 702.  
 Thaumantis proles 543.  
 Thesea magnanimum 54.  
 Thessalici procures 940.  
 Thrax puer adstricto 709.  
 Threicius quondam vates 628.  
 Tibi cum non sit diei 299.  
 Tithoni coniunx 582.  
 Tityre, te Latio cecinit 558.  
 Tityre, tu fido recubans 720<sup>b</sup>.  
 Tityre, tu patulae 719<sup>a</sup>.  
 Tityron ac segetes 507.  
 Tityrus agresti 2.  
 Tranquillo nymphae 214.  
 Tres sumus ecce deae 863<sup>a</sup>.  
 Tres sunt fatales 792.  
 Tristia fata tui 778.  
 Troianis Rutulisque 602.  
 Tu forte in lucis 483.  
 Tullius Arpinas 608.  
 Tullius Hesperios 784.



- Tullius hic situs est 610.  
 Tu primus Libycum 841.  
 Tura piper vestes II p. 391.  
 Turgida sum moriens 229.  
 Turne spes Italum 244.  
 Turnus honore ruit 46.  
 Turpia tot tumulto 319.  
 Vade, liber, nostri 783.  
 Vana velut cautae 198.  
 Vandalirice potens 215.  
 Vate Syracosio 777.  
 Vectum Pegaseo 388.  
 Velleris aurati fulget 626.  
 Venatori oculos 385.  
 Venator incunde nimis 354.  
 Venerat Eoum quatiens 462.  
 Venerunt aliquando rosae 87.  
 Ver aestas autumnus *ad* 864.  
 Ver agros gemmis 574.  
 Vere gravis fundit 571.  
 Vere novis laeto 572.  
 Vere novo florebat 941.  
 Ver erat et blando 646.  
 Vererosa, pomis autumnus 773.  
 Vere sinum tellus 567.  
 Vere tepet picto 576.  
 Vere Venus gaudet 570.  
 Vergilium vatem 948.  
 Vergilius iacet hic 508.  
 Vergilius magno quantum 1.  
 Vergilius mihi nomen 565.  
 Veris honos tepidi 577.  
 Verna clausas inter 291.  
 Ver pingit vario 569.  
 Ver placidum vario 573.  
 Verrit tetra boum 104.  
 Versibus egregiis 764<sup>a</sup>.  
 Verticis et thalami 164.  
 Verum, fama, tibi 313.  
 Victa prius [nulli] 420.  
 Victa pudor, compone 279.  
 Vidi hominem pendere 281.  
 Vidit ut Aeneas 598.  
 Vim Diomedis equi 41.  
 Vince mero curas 449.  
 Vincere falsa pudor 75.  
 Vindicat ipsa suos 31.  
 Vir bonus et sapiens 644.  
 Vir fuit iste ferox 839.  
 Vir magnus bello 1.  
 Virginis insano 912.  
 Virgo parens hac luce 494<sup>c</sup>.  
 Virgo quam Phlegethon 301.  
 Viribus Herculeis 55.  
 Vitam vivere si cupis 28.  
 Vita opibus tenuis 178.  
 Vive et amicitias omnes 408.  
 Vive et amicitias regum 407.  
 Vivere post obitum 721.  
 Vix Aurora suo 589.  
 Vltima cingebat 423.  
 Vna est nobilitas 697.  
 Vna salus homini est 175.  
 Vnda capax ratium 541.  
 Vnda quieta refert 524.  
 Vnda rotam patitur 534.  
 Vndarum rector 718.  
 Vnde redit fulgor 21.  
 Vngues Mercurio 643.  
 Vnicus Euryalus 49.  
 Vnicus orator 605.  
 Volve tuos oculos 855<sup>d</sup>.  
 Vrbs quae tantum alias 686.  
 Vritur igne suo 56.  
 Vt belli sonuere tubae 392.  
 Vt devota piis 95.  
 Vtendum est aetate 269.  
 Vtilibus monitis 716.  
 Vtilis es nulli 929.  
 Vt placidus noctu 935.  
 Vtraque fecundo 752.  
 Vt Venus in terris 938.  
 Vulnera saevus aper 68.  
 Vulneris inpatiens 14.  
 Vulpe salitur ovis 802.  
 Vxor legitimus 468.  
 Xerxes magnus adest 239.  
 Xerxes magnus adest 442.  
 Zeleris nimium cur 314.  
 Zelo [agitas] plures 308.





Stanford University Libraries



3 6105 009 590 840

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES  
CECIL H. GREEN LIBRARY  
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004  
(415) 723-1493

All books may be recalled after 7 days

DATE DUE

DEC 10 1998 —lll

